

12.03.2014. u 14.35h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, otvaram drugu sednicu prvog redovnog zasijedanja (proljećnjeg) u 2014. godini.

Shodno dogovoru sa kolegijuma, dostavio sam dnevni red. Imaćemo dopuna, a prije toga treba da osvježimo poslaničke klupe sa novim poslanicima.

"Evropska Crna Gora - Milo Đukanović" podnijela je predlog za popunjavanje upražnjenog poslaničkog mjesta. Državna izborna komisija nas je obavijestila da će novi poslanik biti Nikola Gegaj. Čestitam gospodinu Gegaju dolazak među 81 poslanika.

Takođe, saglasno Poslovniku Skupštine, konstatujem da je, podnošenjem Izvještaja Državne izborne komisije, započeo poslanički mandat Niku Gjeloshaju. I njemu čestitam.

Nikola Gegaj nije prvi put sa nama, i dobro nam se vratio, a kolega Gjeloshaj jeste i njemu bih poželio dobrodošlicu.

Imamo i dopune dnevnog reda.

Shodno dogovoru sa kolegijuma, uvrstio sam u Predlog dnevnog reda pet predloga zakona koje je predložila Vlada, dva predloga zakona koje je predložio poslanik Damir Šehović i jedan predlog zakona koji je podnio Klub poslanika Socijalističke narodne partije.

Reći ću vam koji su to zakoni: Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini; Predlog zakona o nacionalnim parkovima; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata; Predlog zakona o potvrđivanju izmjene i dopune Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine o unapređenju saradnje o izgradnji infrastrukture; Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju; Predlog zakona o roku izmirenja novčanih obaveza i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada.

To je ono što će biti u predlogu dnevnog reda, shodno dogovoru, a moraćemo se izjašnjavati o sljedećim predlozima:

Vlada Crne Gore podnijela je Predlog zakona o osnovama obavještajno-bezbjednosnog sektora Crne Gore i predložila da se donese po skraćenom postupku, o tome ćemo se izjašnjavati.

Poslanici Zoran Jelić, Vuković, Zarubica, koleginica Šćepanović i koleginica Kovačević predložili su da se uvrste tri predloga zakona: Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost.

A kolega Milić će imati Predlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore.

To su te tri grupe predlagača.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Intervenišem proceduralno, zbog pojašnjenja, odnosno da nam, kao predsjednik Parlamenta, date sljedeću informaciju:

Naime, u saznanju smo, za sad samo iz medija, da je 28. februara, valjda, donesena Odluka o prodaji imovine Kombinata aluminijuma u stečaju od strane

stečajnog upravnika gospodina Perišića. S obzirom da imamo u funkciji u našem pravnom poretku Zakon o zaštiti državnih interesa u rudarsko-metalurškom sektoru, u članu 3 stav 4 je sljedeća norma: „Stečajni sudija donosi odluku o prodaji strateškom investitoru i zaključuje ugovor o prodaji, nakon prethodno pribavljene saglasnosti Skupštine Crne Gore.“

Stečajni sudija je gospodin, čini mi se, Veselin Vujošević ili je neko v.d, pa me sad interesuje, pošto je već prošlo 12 ili 13 dana od donošenja Odluke, prošao je i onaj rok za prigovore Odbora povjerenika, da li je takav predlog odluke dostavljen ovom parlamentu? Ako jeste, na saglasnost, shodno Zakonu, da ga stavimo u dnevni red, a ako nije da dobijemo informaciju da li se radi o pokušaju kršenja Zakona i ignorisanja Parlamenta ili se radi samo o sticaju okolnosti, odnosno da li očekujemo taj predlog ovih dana.

Podsjetiću još jednu stvar. Takođe iz javnosti sam saznao da je stečajni upravnik naveo: „Nakon toga odluka postaje pravosnažna, a šta će biti dalje i da li će ona ići u Parlament na odobravanje zavisi od sudbine Zakona o čijoj ustavnosti bi trebalo da odlučuje Ustavni sud“. Za mene vrlo diskutabilna izjava stečajnog upravnika. Najmanje za poziv da se u Parlament dovede stečajni upravnik da objasni šta je sa ovim mislio, jer valjda nije stečajni upravnik taj koji će da vaga i ocjenjuje da li će ili neće Ustavni sud odraditi svoj posao i kako će ga odraditi, već da ispoštuje član 3 stav 4, i on i stečajni sudija koji dostavlja ovu odluku i da je dostave na saglasnost Parlamentu.

Molim vas da nas informišete da li je Odluka dostavljena? Ako jeste da je uvrstimo u dnevni red, ako nije da se Parlament obavijesti o razlozima nepoštovanja Zakona. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Evo sad sam provjerio, nije ništa stizalo. Ne znam namjere stečajnog sudije, ali namjere stečajnog upravnika su, za moje skromno poznavanje prava, za Državnog tužioca. Postoji opasnost za nastajanje velikih šteta po državu Crnu Goru, radi se o desetinama miliona, o imovini koja najmanje toliko vrijedi, a moguće i više. I pošto postoji velika opasnost po imovinu države Crne Gore, u ovom slučaju, da Tužilaštvo ispita namjere stečajnog upravnika koji objavljuje da ne želi da poštuje Zakon, jer njegova dužnost je da poštuje zakone, a ne da objavljuje da ne želi da poštuje zakone. Ali, to je za druge organe i kao uvijek, mi ćemo sačekati aktivnosti drugih organa, do tada nadam se da će stečajni sudija odraditi svoj dio posla.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Jedan od načina da prevaziđemo situaciju jeste da se amandmanski reaguje na ovaj predlog zakona koji je u proceduri i da se ostavi rok za dostavljanje Predloga odluke, uz, naravno, nadam se, saglasnost svih kolega da on ima retroaktivnu primjenu kako bismo riješili ovu pravnu situaciju. Pretpostavljam da je možda jedan od razloga to što ovdje nije definisan rok, ali je potpuno nedvosmislen iz samoga duha zakona, a to je da se odmah nakon isteka ovog roka za prigovor, on je istekao, jer je bio rok od 10 dana, Predlog odluke dostavi Parlamentu.

Da ne bismo licitirali sa drugim državnim organima, samo da vidimo šta je aktuelni potez Parlamenta koga mora da bude, pošto je aktivan od početka u ovoj priči, da bi upravo spriječio obezvređenje imovine. Ne vidim razloga ko se boji da jedna legitimna ponuda i legana, je li tako, dođe ovdje u Parlament na razmatranje. Pa

možda, ako se ispostavi da je ona zaista dobra, dobije saglasnost Parlamenta. Na kraju krajeva, tako bismo i rasteretili stečajnog upravnika i od ove teške odluke. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Drugi predlog nemamo, tako da je to jedini ponuđač koji nudi veliki iznos sredstava. Ako smo prvu privatizaciju obavili za, reći ću, 50-tak sa svim ostalim elementima, koja je tada bila perspektivna firma, firmu koja je bankrotirala prodati za iznos koji nije mnogo manji, vjerovatno je primjerena ponuda. Ali da vidimo, to je za odluku Parlamenta. Govorim samo o nivou finansijskih ponuda.

Samo jedna poruka: važno je da svi organi rade svoj posao. Mi ne smijemo da preuzimamo dužnosti drugih organa i na nama je da sačekamo da drugi organi odrade svoj posao, a mi možemo reagovati pošto se bude evidentno kršio zakon ili se neprimjenjivao zakon.

Možemo li preći na predloge dalje?

U ime Vlade da li neko želi obrazložiti predlog za hitni postupak oko Zakona o obavještajno-bezbjednosnom sektoru? Ne.

Stavljam na glasanje predlog da se u predlog dnevnog reda uvrsti i ovaj predlog zakona po s kraćenom postupku.

Za, protiv, uzdržani? Potrebna je većina prisutnih.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 37 za, 10 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je predlog uvršten u predlog dnevnog reda.

Poslanici iz DPS-a, da ne nabrajam sve, poštovane kolegice i kolege, da li neko želi da obrazloži prvi od tri zakona koji ste predložili – Predlog zakona o igrama na sreću, a onda možete, ako želite, i dalje, samo obavijestite kolege šta obrazlažete?

Svakako, izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Grupa poslanika Demokratske partije socijalista, na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore, podnijela je predloge zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću.

Zakon o igrama na sreću je utvrđen sistem i uslovi priređivanja igara na sreću, naknadnih igara u Crnoj Gori. Ovim zakonom je propisano plaćanje koncesione naknade u fiksnom i varijabilnom iznosu, u zavisnosti od vrste priređivanja igara na sreću. Takođe, Zakonom su definisane igre na sreću, kao što su lutrijske igre na sreću, zatim posebne igre na sreću. U smislu ovog zakona pod nagradnim igrama, smatraju se igre koje radi reklamiranja sopstvenih proizvoda i usluga priređuju privredna društva, preduzetnici i druga pravna i fizička lica, pri čemu se priređivač obavezuje da izvučenim dobitnicima dodijeli nagrade u robi ili uslugama, a da se od učesnika ne zahtijeva posebna uplata za učestvovanje u igri.

Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, predviđeno je, između ostalog, da se dohotkom ne smatraju prihodi ostvareni po osnovu igara na sreću i nagradnih igara, što znači da fizička lica koja ostvare prihod po ovom osnovu na taj dobitak nijesu obavezni da plaćaju porez. Ovim zakonom se predlaže da se dobitci fizičkih lica ostvareni od igara na sreću, osim nagradnih igara, oporezuju po stopi od 15%.

Dobicima od igara na sreću smatraju se novčana sredstva i dobiti ostvareni u robi, uslugama i pravima. Takođe predlažemo da pojedinačni dobiti do 100 eura budu izuzeti od oporezivanja, a sve preko toga se oporezuje po stopi od 15%.

Što se tiče Predloga zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, želim da saopštim da dopuna Zakona o porezu na dodatnu vrijednost obrazlaže se potrebom usklađivanja Zakona sa direktivom 112 od 28. novembra 2006. godine koja propisuje sistem zajedničkog poreza na dodatnu vrijednost. Naime, članom 135 stav 1 tačka 1 Direktive propisano je da su države članice obavezno izuzete od oporezivanja klađenja u lutriji i ostale vrste kocke, zavisno o uslovima i ograničenjima koje propisuju same države članice.

Napominjemo da je Crna Gora, na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj zajednici, preuzela obavezu usklađivanja zakonodavstva, sprovođenjem zakona i prava o konkurenciji član 8, 72 i 100 ovog sporazuma. Skupština Crne Gore je krajem jula 2013. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, kojim se u članu 27 osnovnog teksta Zakona o porezu na dodatnu vrijednost brisala tačka 7 kojom je bilo propisano oslobađanje od plaćanja PDV na usluge igara na sreću i zabavnih igara, po kom osnovu su se stekli uslovi za oporezivanje ovih usluga po opštoj stopi PDV-a od 15%.

Imajući u vidu navedeno, predloženim zakonskim rješenjem vrši se usklađivanje sa Direktivom Savjeta Evrope o zajedničkom sistemu poreza na dodatnu vrijednost, konkretno u dijelu uključivanja oslobađanja od plaćanja PDV-a usluga igara na sreću.

I treći zakon je Izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću. Suština je tog zakona da s shodno važećim propisima i rješenjima igre na sreću razvrstavaju u dvije grupe, i to: lutrijske igre na sreću i kao što su Lutrija expres, Istant tombula, sportska prognoza, video lutrije i dodatne igre na lotou.

Polazeći od toga da fiksni iznos koncesionih naknada za priređivanje igara na sreću, kazinima, kladionicama i automat klubovima, nijesu adekvatne dobiti koju ostvare priređivači igara na sreću, predloženo je da se iznosi ovih naknada povećaju od 50%. Na ovaj način godišnja fiksna koncesiona naknada za kazino bi iznosila 75 hiljada umjesto 50 hiljada, zatim mjesečna naknada za kladionicu iznosila bi 750 umjesto 500 eura, a za automat klubove 75 umjesto 50. Dakle, pored navedenog, povećanje fiksnih iznosa koncesionih naknada za kazina, kladionice i automat klubove će dovesti do ujednačavanja i ravnopravnog tretmana priređivača igara na sreću, kao i povećanje prihoda po tom osnovu.

Ovo bi bilo ukratko obrazloženje sva tri zakona koje smo podnijeli. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Jeliću.

Čuli ste obrazloženje.

Idemo redom - Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću.

Ko je da se uvrsti u predlog dnevnog reda?

Otvaram glasanje.

Hvala vam. Išlo je 47 poslanika, 37 za, dva protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da je u dnevni red uvršten Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću.

Sljedeći je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 37 za, nije bilo protiv, šest uzdržanih. Konstatujem da je Zakon uvršten u dnevni red.

I treći je Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost.

Hvala vam. Glasalo je 45 poslanika, 35 za, četiri protiv, šest uzdržanih. Konstatujem da je i ovaj Predlog zakona uvršten u predlog dnevnog reda.

Kolega Miliću, izvolite Predlog zakona o zaštiti državnog interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Dakle, predlažem da se razmotri ponovo uvrštavanje u dnevni red Predlog zakona o zaštiti državnog interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore, uz dva izvinjenja. Prvo je vezano za kvalitet teksta koji je napisan, računam da ćemo ga upodobiti da se izbace pravopisne greške do momenta dok budete odlučivali. I u članu 3 stav 2 koji je bio problematičan, čini mi se, u dijelu Zakonodavnog odbora, a tiče se definicije sticanja vlasničkog učešća od najmanje 10% ukupnog broja akcija Elektroprivredi Crne Gore od strane Opštine Pljevlja.

Stojim na raspolaganju svima da dođemo do rješenja koje će obezbijediti da se sve dileme oko ustavnosti toga rješenja na ovakav način otklone, a da sa druge strane ne zaboravimo što su nam interesi. Sada kao predlagač ističem svoju spremnost da nađemo model. Podsjećam da smo imali Predlog zakona o Prijestonici koji je govorio o tome da 9%, čini mi se, kapitalnog budžeta mora da bude odvojeno za Prijestonicu. Ne dozvoljavam, iako korijenima vučem iz toga dijela Crne Gore, da neko posebno razdvaja Crnu Goru, nego želim da svi zajedno, ozbiljno ovdje razmislimo na koji način da obezbijedimo da makar onaj pripadajući dio poreza na dobit koji ostvaruju pojedina preduzeća, poslujući na teritoriji te opštine, u određenom iznosu se opredjeljuje za tu opštinu. A da sa druge strane uđemo u zaštitu, istinsku zaštitu, većinskog učešća kako Elektroprivrede Crne Gore tako crnogorskom elektro- prenosnom sistemu i da riješimo pitanje dualiteta koji su se postavljali i pred ovo Ministarstvo finansija, a tiče se nemogućnosti rješavanja međusobnih odnosa između Rudnika uglja, države Crne Gore, Opštine Pljevlja, Elektroprivrede Crne Gore, i da na jedan kvalitetan način to pitanje konačno stavimo ad akta.

Ponavljam da smo u prošloj godini, a evo čekam, predsjedniče Parlamenta, vjerovatno će sutra biti sjednica Odbora za ekonomiju i budžet, gdje ćemo razmatrati i moj zahtjev za saslušanja rukovodećih ljudi iz Elektroprivrede Crne Gore da vidimo kakav je bio finansijski rezultat prošle godine, šta smo mi konkretno kao građani Crne Gore imali od tog finansijskog rezultata, kako je moguće da mi danas imamo ovakve račune za struju koji se ispostavljaju građanima Crne Gore, kako je moguće da, bez obzira na uvođenje novih satova, imamo ponovo 20% gubitaka na mreži i sve ostalo.

Ako je nešto definisano kao srce ove države u ekonomskom smislu, to je sigurno Elektroprivreda Crne Gore.

Ja od vas ne tražim da vi glasate za ovaj zakon. Ja tražim samo da svi zajedno steknemo dovoljno tog našeg poslaničkog kapaciteta da otvorimo raspravu o ovome. Kako će na kraju biti glasanje, ostavljam svakome na slobodu.

Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Povreda Poslovnika. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Član 92 Poslovnika.

Imam pred sobom zakon, govorim samo o proceduri, zakon o kome je govorio kolega Milić, Prijedlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore, pečat Skupštine, primljen je 12.03, to je današnji dan. U članu 93 kaže se da na dnevni red sjednice, u smislu predloga iz stava 2 ovog člana, može se staviti samo prijedlog akta koji je podniet najkasnije 24 sata prije početka sjednice. Ne ulazeći u meritum, ne ulazeći uopšte u ono o čemu je govorio gospodin Milić, samo upozoravam, iz Kluba SNP-a je intervenisano oko toga da treba čuvati proceduru, čuvati zakonito ponašanje. Ne oslanjajući se na taj njihov principijelni stav, molim da i oni poštuju kada predlažu akta ono što piše u Poslovniku naše Skupštine.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Daću vam riječ, ali nažalost, kolega Vuković je u pravu. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Čuvajući, predsjedniče Parlamenta, prije svega, dignitet ovoga doma, i ne ulazeći u to jesmo li izlagasali u dnevni red neke predloge zakona koji su došli sa ove strane, od Vlade Crne Gore i ne gledajući datume koji stoje na tim prijemnim aktima, povlačim ovo da se ne glasa, čuvajući dignitet ovoga doma, a smatrajući da sam potpuno u pravu. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala što ste doprinijeli da poštujemo Poslovnik u jednoj normi koja nas čuva od previše brzih reakcija. Hvala kolegi Vukoviću što je ukazao na propust.

Idemo sada na dnevni red koji je konzistentan. Stavljam ga u cjelini na glasanje.

Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 46 poslanika, 39 za, nije bilo protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili predloženi dnevni red druge sjednice proljećnog zasjedanja.

Po dogovoru, na molbu ministra finansija, zbog obaveza, prva tačka koju ćemo razmatrati Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, to je tačka kojoj smo namijenili dva sata rasprave. U ime naših odbora, tu su kolega Škrelja i kolega Adrović.

Želite li dodatno da obrazložite stav našeg Odbora?

Onda da damo riječ ministru.

Ministar Žugić. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče, na razumijevanju zbog toga što ste dali prioritet ovom zakonu.

Poštovani poslanici, uvaženi predsjedniče, dame i gospodo,

Imajući u vidu znatno uvećanje fiskalnog deficita i javnog duga, većina razvijenih zemalja, kao i zemalja u razvoju, te povećanja zabrinutosti za održavost javnih finansija, što je u okruženju kulminiralo dužničkom krizom u periodu od 2009. do 2012. godine, iskazana je potreba za značajnim fiskalnim prilagođavanjima. Finansijska kriza ukazala je na nespremnost mnogih zemalja kada je u pitanju fiskalna pripremljenost na

novonastale izazove, uprkos postojanju pakta za stabilnost i rast kojim su definisani okviri fiskalne discipline.

Imajući ovo u vidu, a polazeći od naših unutrašnjih ranjivosti, Ministarstvo finansija je pripremio tekst novog organskog zakona o budžetu tj. Zakona o budžetu i fiskalnim pravilima kojima su prepoznati elementi fiskalne odgovornosti, a sve u cilju pravovremenog i adekvatnog reagovanja na izazove i rizike na međunarodnom finansijskom tržištu, kao i odgovornost vođenja fiskalne politike, odnosno upravljanja javnim finansijama. U odnosu na postojeći organski zakon o budžetu, prepoznato je više novina koje se mogu uopšteno grupisati u tri oblasti, i to: fiskalna odgovornost kao jedna, inspekcijski nadzor i mjere odgovornosti sa kaznenim odredbama. Predlogom zakona ispunjena su dva kriterijuma koji su zahtijevani pravnim tekovinama Evropske unije, a to su utvrđivanje numeričkih fiskalnih pravila i trogodišnjeg budžetskog okvira. Ove odredbe normirane su kroz posebno poglavlje, poglavlje fiskalna politika i odgovornost.

Osnovni strateški dokument u samom zakonu predstavlja fiskalna strategija koju donosi Vlada na početku svog mandata i koja se odnosi na period trajanja mandata Vlade. Ovim dokumentom utvrđuju se glavni fiskalni ciljevi koji se žele postići u srednjem roku i predstavlja osnovu za planiranje srednjeročnih i godišnjih politika. Na godišnjem nivou Vlada donosi smjernice fiskalne politike, bazirane, odnosno na osnovu fiskalne strategije kojima se utvrđuju trogodišnje makroekonomske projekcije, ciljevi ekonomske i fiskalne politike, limiti potrošnje. Pored strateških dokumenata, elementi fiskalne odgovornosti baziraju se i na uvođenju kriterijuma na osnovu kojih se vrši planiranje i realizacija fiskalne politike, kao i planiranje godišnje potrošnje i zaduživanja. Kriterijumi se, prije svega, ogledaju u potrebi ostvarivanja primarnog suficita na godišnjem nivou, što predstavlja osnovno fiskalno sidro i opšti je pokazatelj kvaliteta upravljanja javnim finansijama.

Takođe, utvrđuje se potreba ujednačavanja tekućih izdataka i transfera sa ukupnim tekućim prihodima, kao i vođenje odgovorne politike zaduživanja, u cilju obezbjeđivanja fiskalne održivosti. Nadalje, u skladu sa utvrđenim mastrihtskim kriterijumima utvrđuju se limiti maksimalnog deficita na nivou od 3% bruto društvenog proizvoda, odnosno limit maksimalnog nivoa javnog duga 60% GDP-a. U cilju otklanjanja rizika od nestabilnosti javnih finansija, predviđene su mjere koje Vlada predlaže Skupštini u slučaju da javni dug dostigne nivo 60% GDP-a, odnosno mjere u slučaju da javni dug pređe nivo od ovog limita zaduženja. Kako usled povećane potrošnje, tako i usled realizacije kapitalnih projekata od strateškog značaja za državu, odnosno elemenata razvoja sa određenim korektivnim elementima. U skladu sa najboljom praksom i sugestijama i preporukama međunarodnih partnera, kao i zahtjeva regulative Evropske unije, ocjenu o poštovanju elemenata fiskalne odgovornosti daje nezavisno tijelo. U radnoj verziji zakona to tijelo je trebalo da bude državna revizija. Međutim, budući da smo na matičnom odboru za ekonomiju, finansije i budžet imali, čini mi se, plodnu diskusiju, dogovorili smo da državna revizija ostane u nadležnosti tzv. ex post ocjene poštovanja fiskalnih pravila, odnosno naknadnog ocjenjivanja, a da novo radno tijelo koje ćemo kasnije komentarisati, budući da smo imali takve predloge i moguće određene promjene zakonskih akata s tim u vezi.

U okviru Predloga zakona posebno se uređuje pitanje inspekcijskog nadzora. Naime, u cilju ostvarenja ili jačanja kontrole budžetske potrošnje u toku fiskalne godine definiše se institut budžetskog inspektora, kao i ovlašćenja koja su suštinski utvrđena Zakonom o inspekcijskom nadzoru. Na kraju, odredbe ovog zakona, potrebno je

posebno istaći odgovornost ovlašćenih lica u državnim organima i mjere koje se primjenjuju u slučaju postupanja suprotno odredbama ovog zakona i koje su definisane kroz dva poglavlja.

Naime, Ministarstvo finansija kao ministarstvo nadležno za sprovođenje ovog zakona snosi i najveći stepen odgovornosti u efektivnoj implementaciji samog zakona. Međutim, takođe, utvrđuju se i mjere odgovornosti ovlašćenih lica u državnim organima u slučaju neodgovornog ponašanja i uzrokovanja finansijske štete državnom organu. Pored ovoga, utvrđuju se i novčane sankcije za nepoštovanje pojedinih normi, odnosno odredbi zakona za koje se kazne kreću u nivou od 200 do 4.000 eura za teže povrede samog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala ministru Žugiću.

Idemo u raspravu. Prvi će biti kolega Jelić, a iz SNP-a kolega Damjanović. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Uvaženi poslanici, uvaženi ministre Žugiću,

Danas vodimo raspravu o Zakonu o budžetskoj i fiskalnoj odgovornosti. Cilj ovog zakona jeste unapređenje ukupnog sistema javnih finansija i usklađivanja sa evropskim standardima, što ste vi u vašem uvodnom izlaganju rekli.

Zbog nedostatka vremena osvrnuću se na tri poglavlja koja smatram da su veoma značajna: fiskalna odgovornost, priprema i planiranje budžeta, ili tzv. budžetski kalendar i izvršenje budžeta.

Što se tiče fiskalne odgovornosti, ovim zakonom se utvrđuje fiskalna strategija koja se odnosi na period trajanja mandata Vlade, na koju daje svoje mišljenje, prije svega, radno tijelo Skupštine Crne Gore, tj. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, zatim Državna revizorska institucija i Centralna banka Crne Gore.

U skladu sa tom strategijom donose se smjernice fiskalne politike gdje se utvrđuju strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike, osnovni makroekonomski i fiskalni podaci, projekcije, limiti potrošnje, fiskalni rizici, nivoi bruto zarada i ostalih ličnih primanja, izdaci za penzijsko- invalidsko osiguranje, kao i izdaci za socijalnu zaštitu.

Smjernice, prije svega, predstavljaju dokument koji se odnosi na trogodišnji period, a koji Vlada usvaja i usklađuje sa najnovijim makroekonomskim trendovima na godišnjem nivou i taj rok je april tekuće godine.

Gospodin ministar je rekao koji su to kriterijumi u skladu sa kojima se rukovodi planiranje i realizacija fiskalne politike - to su kriterijumi iz Mastrihka. Vi ste saopštili da su to gornji limiti iznosa deficita od 3% bruto društvenog proizvoda kao i nivo javnog duga od 60% bruto društvenog proizvoda dok se iznosi suficita, odnosno deficita i duga za tekuću fiskalnu godinu utvrđuju godišnjim zakonom o budžetu države.

Takođe, ovdje u ovom zakonu se utvrđuje i maksimalni nivo potrošnje, odnosno limit potrošnje koji je definisan smjernicama fiskalne politike. Limit potrošnje odnosi se na period od tri godine gdje su utvrđeni izdaci obavezujući za prvu godinu, a indikativni za preostale dvije godine.

Što se tiče pripreme i planiranja budžeta, tj. tzv. budžetski kalendar u ovom zakonu planiranje budžeta se zasniva na ekonomskoj politici, smjernicama fiskalne politike, projekcijama ekonomskog rasta i makroekonomske stabilnosti, kao i na zakonima i na drugim propisima.

U zakonu je definisan tzv. budžetski kalendar, tj. pripremanje i planiranje budžeta.

Ministarstvo finansija u skladu sa ovim zakonom je dužno da u februaru tekuće godine, a na osnovu propisa za izradu kapitalnog budžeta koji usvaja Vlada, daje stručno uputstvo za pripremanje kapitalnog budžeta potrošačkim jedinicama i jedinicama lokalne samouprave koji predlažu kapitalne budžete za narednu fiskalnu godinu. Potrošačke jedinice su dužne da zahtjeve o dodjeli budžetskih sredstava za kapitalne projekte podnesu Ministarstvu finansija najkasnije do 31. maja tekuće godine. Smjernice fiskalne politike utvrđuju se do kraja marta tekuće godine, a na osnovu smjernica fiskalne politike Ministarstvo finansija u maju tekuće godine izdaje stručno uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica i lokalne samouprave za narednu fiskalnu godinu.

Dakle, zahtjevi svih potrošačkih jedinica se dostavljaju Minsitarstvu finansija do jula tekuće godine za narednu fiskalnu godinu, a Ministarstvo priprema Nacrt zakona o budžetu države i u oktobru ga dostavlja Vladi a nadležni organi opštine pripremaju Nacrt odluke o budžetu dostavljaju ga na uvid Ministarstvu finansija do 15. novembra.

Ovdje u Parlamentu i u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet kao i kolege koje su posjetile matični odbor, bilo je dosta priče oko ovog budžetskog kalendara. Međutim, treba imati u vidu da su institucije kao što je Državna revizorska institucija, zatim Skupština Crne Gore i Ministarstvo finansija imaju različitu, da tako kažem, strukturu ovog budžetskog kalendara. Smatram da ove tri institucije treba da uvažavaju ovakav predlog koji se daje oko planiranja i realizacije budžeta kako je to dato u ovom zakonu.

Ono što bih posebno naglasio jeste oko izvršenja budžeta. U ovom zakonu propisana je dinamika korišćenja sredstava utvrđenih Zakonom o budžetu države za zakonito izvršenje odgovoran je prije svega ministar finansija a za korišćenje sredstava odobrenih potrošačkih jedinica odgovoran je budžetski izvršilac.

Veoma je važno napomenuti da preusmjerjenje sredstava je takođe utvrđeno ovim zakonom. Propisana je i mogućnost da preusmjeravanje izmedju pojedinih izdataka, programa i potrošačkih jedinica kao i maksimalan iznos preusmjeravanja sredstava od 10% od ukupnog izdatka programa, odnosno potrošačke jedinice što u dosadašnjem periodu, u nekim prethodnim godinama, nije bio slučaj i da su se drastično kršile ove odredbe.

Takođe, ono što bih želio da saopštim jeste da je ukupno zaduživanje, izdavanje garancija se takođe definiše godišnjim zakonom o budžetu. Želim da saopštim da je članom 49 ovog zakona propisan nivo zaduženja i utvrđuje se godišnjim zakonom o budžetu uz napomenu da ukupno zaduženje ne uključuje refinansiranje duga države koje predstavlja zaduženje po osnovu izmirenja obaveza prethodnog duga. Dakle, država se može zadužiti za finansiranje potrošnje državnog budžeta, otkupa i refinansiranje duga, održavanja likvidnosti i u druge svrhe koje su date u ovom zakonu. Važno je, takođe, napomenuti da garancije koje iznosi Vlada do iznosa od 15% bruto društvenog proizvoda daju se samo za finansiranje kapitalnih projekata što je takođe, po meni, veoma značajno.

Ono što želim da saopštim jeste da je praktično ovaj zakon, ovakav kakav je predložen, zaista predstavlja jedan napredak i mogu slobodno reći jedan integralni sistemski okvir od kapitalnog značaja za finansije Crne Gore.

Postavio bih pitanje ministru finansija, pitao bih ga kako vidi poziciju uloge fiskalnog savjeta, iako je o tome nešto rekao. Takođe me interesuje da li fiskalni svjet može vršiti savjet za finansijsku stabilnost, imajući u vidu sastav savjeta za finansijsku

stabilnost. Takođe, u ovom predlogu zakona date su i kaznene odredbe i novčane kazne koje se isplaćaju od 200 do 4.000 eura. i svakako ne predstavljaju iskorak u odnosu na prethodni zakon na postojeće zakonsko rješenje, ali se postavlja pitanje, da li ove kaznene odredbe isključivo zavise od budžetskog inspektora, tj. praktično je to jedan novi institut budžetski inspektor koji je dat ovim zakonom. Sada me interesuje, gospodine ministre, da li novčane kazne zavise od procjene budžetskog inspektora i kako vi to vidite u ovom tekstu zakona? Ono što želim da saopštim jeste da osnovni cilj ovog zakona jeste dugoročno uspostavljanje sistema javnih finansija, odnosno smanjenje nivoa javnog duga, kako smo to i svojevremeno predložili u budžetu za ovu godinu. I to je jedan zaista strateški i dugoročni pravac koji treba Ministarstvo finansija i svi mi ovdje da vodimo računa da se nivo javnog duga koliko je to moguće smanji. Dakle, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je razmatrao ovaj predlog zakonskog akta i većinom glasova je predložio Skupštini da usvoji ovaj predlog zakona, tj. Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Jeliću.

Samo da objasnim, po dogovoru sa Kolegijuma prvi učesnik u raspravi u ime kluba ima pravo da govori u trajanju od 10 minuta, ostali po pet minuta.

Sada, po našem redosljedu, kolega Aleksandar Damjanović, nakon njega kolega Damir Šehović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, ministre Žugiću, pomoćniče Vukićeviću,

Danas raspravljamo možda o jednom od najvažnijih predloga zakona tokom ovih nekoliko saziva Skupštine, o sistemskom zakonu o budžetu koji je na snazi već nekih 13 godina. I zaista jeste prilika da u ovoj, nažalost, kratkoj raspravi za ovakav tekst, od svega sat, dva vremena, ukažemo na neke stvari i dobijemo, nadam se, na kraju, kroz amandmansku proceduru, dobar zakon, kako bismo doveli javne finansije u Crnoj Gori na nivo na koji nam je to svima potreban, jer ovakav nivo javnih finansija, ovakva zakonska rješenja, kršenje tih zakonskih rješenja, jednostavno prave ogromnu štetu Crnoj Gori, njenim javnim finansijama, fiskalnoj politici i stvaraju zebnju da, ukoliko bi se ovako nastavilo, ne bi daleko stigli.

Govorimo o Predlogu zakona koji treba da podvuče crtu na neka dešavanja ovih zadnjih desetak godina i po pitanju uvećavanja poreskog duga koji je nekoliko stotina miliona eura uvećan, upravo zahvaljujući lošoj primjeni i lošim rješenjem u sadašnjem zakonu, i u situaciji kada se javni dug opasno približio mastrihtskim kriterijumima, koje smo, kao ovdje u Predlogu zakona stavili da budu takozvani fiskalni kriterijumi koje moramo poštovati.

No, i ja bih se fokusirao na nekoliko stvari koje jesu od značaja jer je i suviše malo vremena da se prođu mnoge stvari ovdje koje su date. Naravno, kao što sam na Odboru najavio, tada sam bio jedini uzdržan u ime SNP-a, dajući podršku namjeri da se donese ovakav zakon, ali uzdržan zbog rješenja u sadašnjem Predlogu zakona. Već sam zajedno sa kolegama iz kluba učinio nekih 20 amandmana koji će biti u proceduri i naravno u zavisnosti od odnosa prema amandmanima odnijeće se i SNP prema Predlogu zakona.

Ono što jeste veoma bitno i veoma važno da se kaže, da se ovim zakonom uvode dva ili tri nova instituta, uz neke stvari koje jesu budžetski kalendar i, ono o čemu

uvijek možemo raspravljati, fiskalna odgovornost, odnosno fiskalna pravila, ko treba da cijeni fiskalna pravila i kriterijume i, naravno, sankcije za kršenje zakona o budžetu, a koje do sada nijesmo imali. Imali smo javašluk u javnim finansijama, non stop izvještaje Državne revizorske institucije o tome kako se krši Zakon o budžetu, bez sankcija, bez političke, bez krivične, bez prekršajne, bez bilo kakve odgovornosti. U te tri oblasti treba poboljšati sadašnji Predlog zakona, i svakako sa niz tehničkih poboljšanja koja smo čuli, kako od strane kolega iz Državne revizorske institucije, tako i od strane kolega članova Odbora na sjednici. Naravno, biće prostora u amandmanskoj proceduri da se detaljnije govori o tim stvarima.

Fiskalni savjet nije definisan Predlogom zakona. Tijelo koje treba da ocjenjuje fiskalna pravila. Ovdje je bio predlog da to radi Državna revizorska institucija, iako nam je saopšteno da je to neprihvatljivo, čak i od strane predsjednika Evropskog računskog suda direktno, na konferenciji kada je bilo pitanje oko toga. A onda je bio jedan predlog da to radi Savjet za finansijsku stabilnost, da bude i fiskalni savjet. Neprihvatljivo je da Savjet za finansijsku stabilnost, koji se bavi jednim poslom, bude i u ulozi fiskalnog savjeta. Nevezano za to što su sadašnji članovi toga savjeta predstavnik Centralne banke, Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za hartije od vrijednosti. Personalno, nemam ništa protiv, to su institucije, ali neprihvatljivo je da predstavnici te tri institucije, naročito ove dvije posljednje, ocjenjuju fiskalna pravila u Crnoj Gori. Rješenje, po meni, je nezavisni fiskalni savjet, tročlani koji će predložiti, zajednički, Predsjednik Države, Parlament i Univerzitet i koji bi jednostavno imao svoju autonomiju, svoju nezavisnost u radu i davali ocjenu ispunjenja fiskalnih pravila. A fiskalna pravila koja treba taj fiskalni savjet da procjenjuje su suština ovog zakona.

I kada govorim o suštini ovog zakona, ja moram da se vratim na prvobitni tekst radne grupe koja je formirana još za vrijeme bivšeg ministra finansija gospodina Katnića, gdje sam imao prilike da budem član te radne grupe. Imam ovdje četiri, pet tekstova koji su se mijenjali tokom rada radne grupe i konačnu verziju koja je otišla na javnu raspravu, i bogami, debelo promijenjena od strane nove Vlade i utvrđen je Predlog zakona koji u ključnim elementima malo ima veze sa predlogom radne grupe.

Tada smo definisali u nekoliko članova čvrsta fiskalna pravila koja su govorila o tome da ne čekamo 60% javnog duga pa da reagujemo što je kriterijum ili 3% deficita, već su govorili o tome da kada se dostigne nivo duga od 50% koji smo na žalost sada već dostigli, već ministar finansija reaguje itd. Na žalost, mi smo u situaciji da imamo javni dug koji je već prešao neke za Crnu Goru ozbiljne dozvoljene granice, i sada je pitanje smisla fiskalnih pravila. Jer, fiskalna pravila nisu naš proizvod. To je proizvod Evropske monetarne unije koja se suočila sa posljedicama krize i onda je čak bilo naloženo da se ustavi ozbiljnih država mijenjaju i da se fiskalna pravila definišu i kroz ustave. Mi, naravno ne razmišljamo, jer naš Ustav je teško promijeniti za mnogo manje značajne stvari i za značajnije stvari i razmišljamo da ih predložimo zakonom, ali su nam ta fiskalna pravila sada na nivou onih opštih pravila koje tako moramo da poštujemo, to su mastrihtski kriterijumi. I onda se postavlja pitanje njihovoga smisla. Dakle, u situaciji kada smo došli do nivoa od 60% javnoga duga, sa garancijama, vjerovatno je to taj neki skiveni dug, to je taj iznos, a ovo, ako krenemo da gradimo auto put iz budžeta i neke projekte, onda već da ne govorim da će nama javni dug biti 80, 90, možda i 100%. Dao Bog da ga potrošimo za razvojne projekte pa da vraćamo i da imamo viškove u budžetu, ali to je tema za neku drugu raspravu.

I dolazimo na neka rješenja koja se tiču sankcija. Ovdje imamo sankcije za kršenje nekih normi, vezanih za ovaj predlog budžeta, ali imamo sankcije za kršenje tih

fiskalnih pravila. One mogu biti političke, ja ih ne vidim ovdje. Ministar finansija, po meni, kao prvi među jednakima i najodgovorniji za izvršenje budžeta, da bi locirao sopstvenu odgovornost u odnosu na odgovornost svih ostalih kolega koji uporno godinama krše Zakon o budžetu. Treba da ima definisane sankcije sprem njega, pa da kaže - ja sam pod sankcijama ako ne izvršim nešto. E da bih ja izbjegao da budem pod sankcijama natjeraću ostale kolege da poštuju Zakon o budžetu. Ni te sankcije ovdje nevidim. Dakle, mislim da ima prostora za poboljšanje.

Rečeno nam je od strane Državne revizorske institucije, ja ću to u formi amandmana podnijeti, u dogovoru sa Državnom revizorskom institucijom, da je neprihvatljivo rješenje u članu 42 koje, ako bi ovako ostalo, mogli bi slobodno da bacimo i Predlog zakona i Zakon o budžetu koji postoji.

Znamo koliko mogu da se preusmjeravaju sredstva između potrošačkih jedinica tokom godine, to je ono 10%, a onda kod tekuće rezerve kaže se: "Sredstva tekuće rezerve mogu se prebacivati bez ikakvog limita". To znači figurativno da možemo da formiramo tekuću rezervu na nivou 70% budžeta, nekih 500 - 600 miliona eura, i da onda samo iz tekuće rezerve plaćamo, dakle, bez limita, bez ikakvih ograničenja. Tim gubi smisao i Zakon o budžetu i sve ono što jesu neka pravila i neke norme ozbiljne budžetske politike.

Dakle, biće amandman da tražimo da maksimalno preusmjerenje tekuće rezerve bude definisano kao i ostala preusmjerenja kako bismo i sami sebe zauzdali u nekom mogućem kršenju zakona i da kažem potpunoj budžetskoj anarhiji koja bi bila dozvoljena ovakvim predlogom. Naravno, ima tu još nekoliko detalja, to ću bliže u amandmanskoj raspravi.

Kratko, oko budžetskog kalendara. Nemamo iskoraka. Ponoviću da je radna grupa koja je ovo radila dala kakav takav iskorak u skraćenju rokova Vladi, a produženje rokova Parlamentu da raspravlja i Zakon o budžetu i Završni račun budžeta. I sada opet imamo novembar, koji je sada u Zakonu definisan, kao krajnji rok za dostavljanje budžeta. To znači obično kraj novembra i naravno krajem decembra dvodnevna rasprava o ovako bitnom aktu. Pokušaćemo i predložićemo da pomjerimo makar mjesec dana ili 15 dana dostavljanje predloga budžeta i naravno, Predlog završnog računa prije kraja proljećnog zasijedanja Skupštine, dakle prije jula, kako ne bi čekali novembar mjesec da raspravljamo Završni račun budžeta.

Gospodine Vukićeviću, vjerujte mi da je besmisleno ne samo u ovom parlamentu nego i u lokalnim parlamentima da raspravljamo paralelno Završni račun budžeta za prošlu godinu i budžet za narednu godinu. Gubi se smisao, gubi se onda šta je sa tekućom godinom. Dakle, na stranu vrijeme koje je potrebno Državnoj revizorskoj instituciji da obavi reviziju. Ja smatram da je period maj- jun sasvim dovoljan da do polovine jula imamo izvještaj DRI vezan za budžet, pa da vidimo da predstavljamo tu priču krajem jula mjeseca. No, o tom po tom, da i tu neđe nađemo neki kompromis.

Dakle, sve u svemu, dakle i budžetski kalendari i tehničke stvari, ostaju nam tri krupne stvari koje nijesmo riješili. S tim ću zaokružiti i pokušati da to kažem amandmanski, zajedno s kolegama iz kluba SNP-a, popravim. Očekujem da i Vlada, shodno Poslovniku, ima svoju proceduru.

Ko je fiskalni savjet? Jesu li to ova fiskalna pravila, jesu li ona dovoljna i šta su sankcije za kršenje fiskalnih pravila i kakva je odgovornost ministra finansija kada ne može da locira odgovornost kod njegovih kolega u Vladi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Damjanoviću.

Samo da prenesem dogovor koji se tiče tačke ili tačaka koje ćemo danas tokom dana završiti. Dogovor je da amandmani mogu na te tačke da se podnesu sutra do 12 časova, pa onda sutra ulazimo u redovnu proceduru, ali s obzirom da smo danas već počeli u 14 časova, onda predlažemo, a i takav je dogovor, da se amdnamani, kažem da današnju tačku ili tačke, zavisi koliko ćemo stići do 17 časova, mogu podnositi sutra do 12 časova.

Sada kolega Damir Šehović ima riječ, a neka se pripremi kolega Mladen Bojanić. Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Uvaženi ministre Žugiću, poštovane kolege,

Dozvolite mi na samom početku ustvrdim da mi se čini da neću pogriješiti i ako kažem da ovaj zakon spada u kategoriju važnijih zakona o kojima se ovaj Parlament izjašnjava. Važnijih zakona zato što jeste sistemski zakon kojim se uređuje kompletna budžetska procedura, te samim tim tretira čitav niz stvari koje su od izuzetne važnosti za fiskalni sistem naše države. Mislim da ovim zakonom pravimo iskorak, iz razloga što se pridružujemo i ostalim državama razvijene Evrope i svijeta, koje već imaju u svoje zakone ili ustave ugrađena fiskalna pravila. Interesantan je podatak da je '90-tih godina svega pet država imalo u suštinskom smislu u svoja zakonska rješenja utvrđena fiskalna pravila da bi se taj broj 2012. godine popeo na cifru od 80 država. Tako da i mi samim otvaranjem rasprave o ovom zakonu pravimo jedan krupan korak naprijed i pridružujemo se tim državama koje ovu oblast već imaju uređenu.

Kažem da je zakon važan zato što se konačno i u Crnoj Gori uvode fiskalna pravila koja zapravo predstavljaju numerička ograničenja koja se vezuju za određene fiskalne indikatore poput budžetskog deficita, javnog duga, javnih prihoda i javne potrošnje, s posebnim naglaskom na tekuću javnu potrošnju i u tom smislu njihova važnost posebno dolazi do izražaja nakon suočavanja sa posljedicama ekonomske krize. Kao što i sami znate, 2007. godine, u drugoj polovini 2007. godine, američko hipotekarno tržište bilo mjesto gdje se začela finansijska kriza koja se u narednom periodu proširila na čitav svijet. Jedan od zaključaka, jedna od stvari koje je finansijska kriza sa sobom donijela jeste mijenjanje uloge fiskalne politike. Od 2008. godine pa na ovamo imamo situaciju da makro-ekonomska teorija shvata da fiskalna politika ima mnogo važniju ulogu nego što se smatralo to prije suočavanja sa posljedicama ekonomske krize koja je nastala u drugoj polovini 2007. godine.

To se shvatilo iz prostog razloga što se razumjelo da se sa posljedicama krize ne može izboriti nijedna država samo monetarnom politikom, već da mora značajni instrument ekonomske politike se iskoristiti, a to je fiskalna politika. Došli smo u situaciju da se zbog suočavanja sa tim negativnim posljedicama krize značajan broj fiskalnih indikatora u čitavom nizu zemalja mijenja. Kao rezultat te činjenice imamo prisutnu praksu da sve više zemalja, posebno zadnjih godina, usvaja ova fiskalna pravila. Ona se usvajaju iz prostog razloga što uvode reda u oblasti javnih finansija. Dakle, definitivno predstavljaju okvir u kojem se ministar finansija zajedno sa Ministarstvom finansija mora kretati. Sputavaju se diskreciona ovlaštenja samim ministarstvima finansija, povećava se, ne samo makro-ekonomska, nego se povećava i budžetska disciplina i uvodi se sigurnost u javnim finansijama, tako i ovaj zakon povećava i makro-

ekonomsku stabilnost i budžetsku stabilnost i uvodi dodatnu sigurnost u fiskalni sistem Crne Gore.

Ono što je takođe važno reći, kada govorimo o pozitivnim efektima ovog zakona jeste činjenica da će ovaj zakon definitivno fokus staviti sa kratkoročnih na dugoročne ciljeve fiskalne politike. Nije samo u Crnoj Gori situacija takva da često, zbog vođenja računa o kratkoročnim ciljevima fiskalne politike, zaboravljamo dugoročne ciljeve fiskalne politike, i u tom smislu se i mi danas suočavamo sa takvom praksom, tako da će zakon, između ostalog, i taj segment urediti i u tom smislu predstavlja značajani iskorak u odnosu na postojeći organski Zakon o budžetu koji je koš uvijek na snazi.

Ono što takođe treba istaći, kada govorimo o dobrim stvarima ovog zakona jeste uvođenje budžetskog inspektora, kao novog instituta koji naš poreski sistem treba da prepozna. Njegovo uvođenje je od posebne važnosti iz prostog razloga što on dobija ovlašćenja da vrši kontrolu zakonitosti i namjenskog trošenja javnih sredstava, sredstava koja se prikupljaju od strane poreskih obveznika, tako da je to još jedan korak u pravcu stabilizacije javnih finansija. I kada već pominjem budžetskog inspektora, onda mislim da neću pogriješiti ako kažem da je važna stavka koja se vezuje za budžetskog inspektora upravo njegova ingerencija da pokreće prekršajne postupke u svim onim slučajevima u kojim se utvrdi da se sredstva budžetskih obveznika troše na nezakonit način ili da se nenamjenski troše. I u konačnom, novina u ovom zakonu, a što svakako treba pohvaliti jesu sankcije za kršenje zakona u Budžetu koje su na ovom nivou na kojem su definisane svakako iskorak. I to bi, takođe, trebao da bude jedan od faktora koji bi nas trebao motivisati da kažemo da je ovaj zakon zaista zakon koji je potreban Crnoj Gori.

Međutim, sam zakon, pošto uređuje složenu materiju, ima i nekoliko otvorenih pitanja na koja bih ja želio sada da skrenem pažnju.

Prvo, činjenica jeste da je zakon bitno drugačiji u odnosu na prvobitni tekst na kojem je duže vremena radila radna grupa, što sve skupa onako treba da nas podstakne na razmišljanje zašto je došlo do izmjene čitavog niza zakonskih rješenja koja su se nalazila u prvobitnom zakonskom rješenju, a koja su bila znatno striktnija u odnosu na ponuđena zakonska rješenja. Takođe bih želio da skrenem pažnju na proceduru donošenja fiskalne strategije. Činjenica je da se fiskalna strategija, ovim zakonom se tako predviđa, donosi za period trajanja mandata Vlade i predviđeno je da fiskalnu strategiju donosi sama Vlada, uz konsultovanje nadležnog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i Centralne banke. Ja bih otvorio prostor da razmišljamo na drugačiji način. Ukoliko je fiskalna strategija zaista krovni dokument na bazi kojeg će se voditi fiskalna politika u periodu mandata trajanja Vlade, to znači za period od četiri godine, onda mislim da i te kako ima smisla da po uzoru na neke druge zemlje u regionu okrenemo redosljed kada je riječ o donošenju same strategije, na način što će strategiju usvajati Parlament, kao što je slučaj, recimo, u susjednoj državi Srbiji, gdje se fiskalna strategija usvaja od strane Parlamenta na predlog Vlade. Ja otvaram prostor da razmišljamo na tu temu. Vlada bi, ukoliko se prihvati taj amandman, bila u situaciju da je u obavezi da predlaže fiskalnu strategiju, uz obavezu dostavljanja Parlamentu mišljenja od strane Centralne banke, a mi ćemo ovdje usvojiti krovnu fiskalnu strategiju koja se odnosi na čitav period trajanja mandata Vlade i onda će na njoj biti ingerencija da implementira samu strategiju.

Takođe bih skrenuo pažnju da se ovim zakonom uvode fiskalna pravila, ali samo za dva indikatora. Za javnu potrošnju, odnosno za budžetski deficit i za javni dug. Druge zemlje poznaju još dva fiskalna indikatora kojima se ograničavaju rashodi, što znači da

se ograničava tekuća potrošnja, da bi se time dalo prostora da se stavi akcenat na kapitalnu potrošnju, čime se povećavaju produktivni javni rashodi i time vuče ekonomija naprijed, takvo ograničenje u ovom zakonu ne postoji. I drugo ograničenje koje takođe ne postoji, a koje druge zemlje poznaju, jedan dio drugih zemalja poznaje, jeste ograničenje koje se vezuje za tekuće prihode čime se sprečava mogućnost prevelikog fiskalnog opterećenja poreskih obveznika. Ne insistiram na tome, ali otvaram prostor da zajednički razmišljamo možda i o tim fiskalnim pravilima u vjeri da bi nam i ona doprinijela poboljšanju budžetske discipline koju želimo da postignemo.

Ono što, takođe, treba naglasiti kada je riječ o ovom zakonu jeste da rokovi skoro i da nijesu pomjerani naprijed. Kad to kažem, mislim prije svega na prostor Parlamenta da razgovara o Budžetu i da razgovara o Završnom računu budžeta. Ministre, korisno bi bilo da zajednički dođemo do onog budžetskog kalendara koji će ostaviti više prostora samom Parlamentu da na kvalitetniji i na sveobuhvatniji način razgovara o Budžetu i o Završnom računu budžeta za naredno vrijeme.

Dakle, na nama je da nađemo dobru mjeru u tome. Ja sam siguran da će sama rasprava o ovom zakonu, a i rasprava o amandmanima, nas dovesti do te prave mjere, jer mislim da ima smisla da se u ovom Parlamentu ostavi više prostora za raspravu o ovako suštinski važnim pitanjima u ekonomiji kakav jeste Budžet i kakav jeste Završni račun budžeta. Ono što takođe ističem kao važnu stvar jeste to da ovaj zakon ne prepoznaje fiskalna pravila za jedinice lokalne samouprave. Jedinice lokalne samouprave se mnogo komotnije ponašaju nego što se ponaša država, kada govorimo u upravljanju državnim sredstvima. U tom smislu zaista ne razumijem zašto ne napravimo dodatan napor da propišemo fiskalna pravila i za same jedinice lokalne samouprave. Ako znamo da se oni komotnije ponašaju, ako znamo da neracionalno u pojedinim slučajevima troše novac prikupljen od strane poreskih obveznika, onda i te kao ima smisla da se fiskalna pravila primijene i na jedinice lokalne samouprave.

Takođe bi jako bilo korisno da Vi kao ministar finansija, a na kraju krajeva to ste već i saopštavali u Parlamentu, precizirate i predložite normu da ste prvi odgovoran za izvršavanje ovog Budžeta, jer time dajete povoda i svim ostalim da moraju biti odgovorni kada govorimo o ovome i još jedna stvar na koju bih ukazao pažnju to je preciziranje normi. Čini mi se ne možemo fiskalno pravilo normirati na način da budžetski deficit ne bi trebalo da bude veći od 3%, već da to treba jasnije da napišemo da budžetski deficit ne smije biti veći od 3% bruto domaćih proizvoda. Isto se odnosi i na veličinu javnog duga, što će takođe biti predmet našeg amandmanskog djelovanja, kao i ova priča koja je vezana za proceduru usvajanja fiskalne strategije. I još jedna stvar, i time završavam i izvinjavam se što sam prekoračio vrijeme. Mislim da bi trebalo ovim zakonom ograničiti i mogućnost preusmjeravanje sredstava sa pozicija tekuće, odnosno stalne rezerve, ali to uraditi na način da ne sputamo Ministarstvo finansija da vodi normalnu fiskalnu politiku, već da sputamo one kojima je to ingerencija da zloupotrebljavaju poziciju preusmjeravanje tekuće i stalne budžetske rezerve i time dovode u pitanje opravdanost donošenja budžeta. Jer, ako je moguće neograničeno preusmjeravati sredstva sa te dvije pozicije, onda se svakako gubi smisao usvajanja budžeta i čitavog niza budžetskih principa o kojima se vodi računa prilikom usvajanja budžeta. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam. Kolega Mladen Bojanić sada ima riječ, a nakon njega kolega Almer Kalač. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, poštovani predsjednici Vlade,

Pred nama je zakon koji nažalost nikad zavrijedi onoliko pažnje koliko bi trebalo u smislu i diskusija i pažnje javnosti i medija, jer obično prođe prilično neprimijećeno od velike većine. Kažem nažalost, jer je mnogo važan zakon i mnogo toga nam zavisi od ovakvog zakona i primjene ovakvih zakona, ali valjda nam je takva sudbina da ćemo danima da raspravljamo nijansi zastave ili o pola strofe, ali ovakve stvari nam prolaze bez nekog velikog interesovanja.

Pa, sam zakon kaže, dakle Zakon o Budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ja mogu slobodno reći da je do sad bilo prilično izražena gotovo sveopšta fiskalna neodgovornost. Ja se neću složiti sa mnogima, obično, naravno od strane Vlade, uvijek imamo opravdanje u svjetskoj ekonomskoj finansijskoj krizi imam opravdanje u lošim zakonima, odnosno zakonima koji do sada nijesu precizno definisali mnoge stvari, pa eto, s obzirom da nije to bio dobar regulatorni okvir tako mnogo toga je prolazilo što nije dobro. Potpuno sam suprotnog mišljenja, smatram da ni dosadašnji zakoni apsolutno nijesu smetali nikome, naprotiv išli su i oni u korist i te kako i transparentnosti i odgovornosti poslovanja i Vlade pa do i lokalnih samouprava. Međutim, odgovornosti nema i ključ je u tome, jer dok god nemate odgovornost možemo mi pisati i usvajati zakone koje god hoćemo, ali ukoliko se oni ne primjenjuju i slabo primjenjuju sve će to biti mrtvo slovo na papiru.

Naravno, uz to i vrlo jasno, i to da ponovim, govorio sam više puta, ponoviću koliko je Vlada sposobna u procjeni budućih dešavanja i kako će se kretati naše finansije. Dakle, u 2009.godini je debelo već uzelo maha svjetsko ekonomska kriza. Manje više smo svi znali šta se dešava, ali mi smo dobili uvjerenje tadašnje Vlade da će 2013.godine taj nivo javnog duga biti 37%. Znamo svi koliko je danas 60, ako ne i više, pa eto nikome ništa, ostavili smo da to sve popravljamo nekim novim zakonom.

Nije bio ni do sada nijedan zakon smetnja, čak trebalo je i po postojećim zakonima i te kako se odgovorno odnositi, ne dozvoliti da poreski dug dođe do 350 miliona. Pa nedozvoliti da se onako olako izdaju garancije za KAP, za "Željezaru", za "Pobjedu" i ostale. Pa onda i na kraju ne znamo kada su se platile te garancije 100 miliona, da li je potreban rebalans ili nije potreban rebalans. Ostali smo ka uvjerenju Vlade da, uprkos mnogima da ne treba rebalans, preusmjeravanje takođe. Čuli smo već i ranije, to još jednom i ja da podvučem, poslovanje lokalnih samouprava je jako loše u finansijskom smislu, to svi znate. Ja znam sadašnje pokušaje Ministarstva finansija da popravi stanje. Nije lako. I jeste ovo jedan korak naprijed, kako smo rekli, ali bojim se da je taj korak došao naprijed poslije sto koraka unazad koje smo doživljeli po pitanju finansija u Crnoj Gori. Nešto će se eventualno mrdnuti, ali i partija mi je pozitivna hoću da budem pozitivan, ali bojim se da nijesmo baš realno veliki optimisti po pitanju budućih finansija. Nešto konkretno o zakonu, da ja ne dužim. Dobro je što su postavljene granice zaduživanja 6%, odnosno 3% budžetskog deficita, odnosno 6 javnog duga. Nije dobro ovo što sam rekao za opštine, ne vidim da je njima išta ograničeno, to će se vjerovatno morati raditi.

S obzirom da su i kolege već govorili o tome, reći ću samo nekoliko stavki koje mislim da treba da se ponove, i naravno, mi smo i dali na Odboru, daćemo i u načelu podršku ovom zakonu, a vidjećemo u međuvremenu šta će se desiti sa mnogo amandmana koji bi trebali da poprave sliku vezano kroz sve četiri faze budžeta, znači i

kroz pripremu, i kroz usvajanje, i kroz realizaciju, i kontrolu budžeta. Smatramo, ja smatram, a i kolege da prilično kasno se dostavlja budžet. Znam da imamo problem i tehnički i da tu treba vremena, ali spajati diskusiju o završnom računu prethodne godine i naredne, bukvalno godina jedna je prazna, a nemamo nikako ne postoji obaveza stalnog izvještavanja o realizaciji budžeta Skupštini, i onda imamo jedan međuprostor, usvajamo nešto godinu unazad, godinu unaprijed, potpuno, a nemajući informaciju za sve šta se dešava tekućoj godini. Vrlo nezgodno se postaviti prema svemu.

Kasno je dostavljanje završnog računa, to smo razgovarali, gledaćemo možemo li kako da utičemo da to bude nešto ranije, da nam se ostavi više vremena. Budžetska inspekcija, meni je lično nejasno šta se tu dešava, jer sam vidio u obrazloženju da nisu potrebna sredstva za ovaj zakon, to je novi institut ili kako god, budžetski inspektor. Mislim da se tu treba pojasniti i njegova uloga i njegova odgovornost. Fiskalni savjet, čuli smo i ja ne mogu da se složim sa konstatacijom da ovaj sadašnji savjet za finansijsku stabilnost može da odradi ulogu finansijskog savjeta. Imam prilično rezerve i prema institucijama koje se tim bave a da bude krajnje iskren i prema pojedincima koji sjede na čelu tih institucija. Da budem potpuno jasan.

Kaznene odredbe su diskutabilne, od 200 do 1000 eura. Uglavnom za mnogo veliku štetu trebalo bi da su mnogo veće kazne, a, ukoliko dođu pod udar ovog zakona, odnosno da se krši ovaj zakon, te štete mogu da budu mnogo veće, smatram da bi im bile primjerenije i veće kazne. Takođe, oko preusmjeravanja sredstava, pomenuo sam već da je ostalo nejasno, mislim da bi trebalo definisati da li ima prostora bez rebalansa. Eto, imali smo slučaj u praksi da je 100 miliona preusmjereno sa nekih vanrednih prihoda, umjesto u socijalna, kako je bilo predviđeno u Predlogu budžeta, one su otišle u plaćanju garancija za KAP.

Znam da je trebalo da ide kroz rebalans, nije išlo, ali mislim da bi to trebalo da se precizira, pa da nemamo dilemu, što i kako raditi u takvim slučajevima. Da završim tim, ne bih više gnjavio. Daćemo naravno podršku budžetu ovom zakonu načelu. Vidjećemo kasnije kroz amandmane šta će se dalje dešavati, tako da, eto da kažem da se nadam i uzdam da ćemo nešto popraviti, pa bar da ćemo se uozbiljiti, jer mnogo je godina neozbiljnosti bilo u korišćenju državnih sredstava, odnosno sredstava svih građana, a niko nije snosio odgovornost, nažalost. Moraćemo da krenemo od snošenja odgovornosti, pa onda da ispravljamo, odnosno za budućnost da radimo bolje, ali očigledno da za sada većina ljudi misli da tu odgovornost niko ne treba da snosi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Bojaniću. Još da čujemo kolegu Kalača. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala Vam, predsjedavajući.

Uvaženi ministre, pomoćniče ministra, kolegice i kolege poslanici,

Kroz 12 poglavlja, koliko ovaj zakon sadrži, planira se unaprijediti ukupni sistem javnih finansija, kao i usklađivanje sa evropskim standardima. Pored fiskalne odgovornosti, na ovaj način uređuju se i pozajmice, garancije, kao i druga pitanja značajna za Budžet Crne Gore, kao i za budžet jedinica lokalne samouprave. Predloženim zakonom o Budžetu i fiskalnoj odgovornosti uvedene su i novine svrstane u tri kategorije. To su fiskalna odgovornost, inspeksijski nadzor i mjere odgovornosti, kao i kaznene odredbe.

Budžet će se donositi za fiskalnu godinu i važi u godinu u koju je donesen. Predlagač zakona ili drugog propisa u slučaju smanjenja planiranih primitaka ili povećanja planiranih izdataka, dužan je da predloži izvore finansiranja, kako bi se nadomjestili smanjeni primici i da se predloži sa kojih će izdataka iz druge potrošačke jedinice biti izvršeno preusmjeravanje za pokriće novonastalih promjena. Ukoliko dođe do pomenutih oscilacija, može se pripremiti prijedlog uravnoteženja budžeta putem izmjena i dopuna budžeta. Smjernicama fiskalne politike koje se donose u skladu sa fiskalnom strategijom utvrđuju se strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike. Pored toga, smjernicama se utvrđuju i limiti potrošnje, fiskalni rizici, nivoi bruto zarada i ostalih ličnih primanja, izdaci za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i drugi izdaci za socijalnu zaštitu.

Dalje, u poglavlju *fiskalna odgovornost* utvrđuju se kriterijumi u skladu sa kojima se planira i izvršava budžet, odnosno numerička fiskalna pravila, kojima se određuje gornji limit iznosa deficita od 3%, javnog duga od 60% bruto domaćeg proizvoda, što je u skladu sa kriterijumima Mاستrihta. Na ovaj način ide se prema dugoročnom cilju javnih finansija, a to je smanjenje nivoa javnog duga. Limit potrošnje odnosi se na period od tri naredne godine, đe je definisano iskazivanje njegove obuhvatnosti. Utvrđeni izdaci obavezujući su za prvu, a indikativni su za preostale dvije godine. Kod samog izvršenja budžeta, odnosno za njegovo zakonito izvršenje odgovornost snosi ministar finansija. Za izvršenje na nivou potrošačkih jedinica odgovaraju budžetski izvršioc. Pored obaveze primjene odredbi ovog zakona, snose i materijalnu odgovornost u slučaju prouzrokovanju štete potrošačkoj jedinici, bez obzira da li je nastala namjerno ili nepažnjom.

Preusmjeravanje sredstava precizirano je članom 44, kao i njegov maksimalni iznos od 10% od ukupnog izdatka programa, odnosno potrošačke jedinice. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kao i drugim propisima donesenim na osnovu istog vrši Ministarstvo finansija. U djelu koji se odnosi na kaznene odredbe, propisane su i kazne za nepoštovanje zakona. Nameće se pitanje, da li su predložene kazne adekvatne kada je riječ o kršenju ovako važnog zakona. Izmjene koje su date u budžetskom kalendaru nijesu velike. Skupštini treba dati više vremena za analizu ovako važnog zakona, na to je ukazano i na sjednici matičnog odbora, kada je razmatran ovaj prijedlog. Od strane predstavnika Državne revizorske institucije ovo zakonsko rješenje pozitivno je ocijenjeno, uz konstataciju da je od kapitalnog značaja za Crnu Goru. Uvažavajući određene sugestije, kao i kroz amandmansko djelovanje dobićemo jedno kvalitetno rješenje kojim se uređuje planirnje, izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost i druga pitanja značajna za Budžet. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Kalač. Na ovaj način smo završili prvi krug u kojem smo čuli predstavnike političkih stranaka u trajanju od deset minuta. Pitam ministra Žugića da li želi sada riječ ili da krenemo u drugi krug? Želi. Izvolite.

Ministar Žugić ima riječ.

RADOJE ŽUGIĆ:

Pratio sam diskusije svih uvodničara i mogu reći da ovaj zakon koji je nastao kao produkt rada kako domaćih tako inostranih aktera finansijskog tržišta, doživljava svoju evoluciju kroz nekoliko, uslovno rečeno, izdanja koje je imao u prethodnom periodu. I u punoj sam mjeri saglasan sa time da je ovo jedan od važnijih zakona koje donosi ovaj

visoki dom, polazeći od toga da svaka ekonomska politika u funkciji pro ili kontra cikličnog djelovanja i prilagođavanja se oslanja samo "na monetarne i fiskalne instrumente". A u uslovima kada imamo malu, otvorenu ekonomiju kakva je naša, kada smo korisnici eura, a nijesmo članica eurozone i kada imamo nedovoljnu snagu monetarnih instrumenata ostaju nam fiskalni instrumenti kao dominantna snaga prilagođavanja shodno ekonomskoj politici.

Stoga, značaj ovog zakona, budući da zakon podiže nesporno transparentnost, da zakon ističe objektivnost, dakle sublimira elemente subjektivnog ocjenjivanja, da zakon konačno konstituiše i konkretnu odgovornost, pa čak i do ministra finansija. Ja čak mislim da je ministar finansija, koji je na čelu Ministarstva, odnosno sektora nadležnog za implementaciju ovog zakona najodgovornija osoba u poštovanju principa, odnosno normi samog zakona. Bilo da je riječ o gruboj nepažnji, bilo da je riječ o namjeri ili da je riječ o neznanju.

Ja sam na Odboru predlagao normu, kojom bi se definisala ta odgovornost, međutim, većina Odbora nije podržala, smatrajući da ministar finansija ima političku odgovornost. Ne sporeći taj elemenat odgovornosti, kandidovaću to ponovo na narednoj sjednici Odbora kada budemo razgovarali o amandmanima, da se definiše i konkretna norma odgovornosti za namjeru, grubu nepažnju ili neznanje. Dakle, ovaj zakon s druge strane konačno će doprinijeti jednom trijeznjenju, kada je u pitanju odgovornost svih korisnika državnog novca, javnog novca, odgovornoji odnos prema svakom korisniku, odnosno od svakog korisnika, jer niko nema pravo da zloupotrijebi javna sredstva. Ovaj zakon, slažem se sa gospodinom Bojanićem jeste korak naprijed, ali ja bih rekao da je ovo krupan korak naprijed, posebno, ako, a to svakako moramo, polazeći od onoga što su imperativne norme, iako je diskusija bila i na kursu da li možemo po sistemu ovakve terminologije ili sve prevesti u imperativnu normu, i time možda ugroziti vođenje ekonomske politike, odnosno samostalnog Vlade u kreiranju i vođenju ekonomske politike, što je potpuno nesporna stvar. Takođe, ono što je gospodin Damir Šehović rekao, fiskalna strategija kao ključni, analitički dokumenat, ostavićemo prostor da na sjednici Odbora raspravimo dodatno elemente, ali, budući da je uključena Centralna banka, matični odbor, te da Vlada vodi, kreira i odgovorna je za ekonomsku politiku, mislim da je suvišno da se donosi u Parlamentu, jer time na neki način, čini mi se, ograničavamo domete i kreaciju vođenja ekonomske politike. Ne vidim ni ja razlog da ovaj zakon ne usvojimo jednoglasno. I zaista diskusije koje su tekle tokom današnjeg dana su na kursu ovoga, da je ovo čista ekonomska priča, i gotovo niko ne uključuje političke elemente, jer ovo je zakon koji će doprinijeti rigidnijem stavu prema javnim sredstvima, odgovornijem odnosu, objektivnijem odnosu i svakako zakon koji, kako sam kazao, doprinosi mnogo većem stepenu transparentnosti.

Ima još pitanja koje smo postavili. Proći ću kroz neka od njih u pokušaju da najavim ono što ćemo raditi na matičnom odboru kroz predlaganje svih amandmana. Dakle, da li je budžetski kalendar, to je komentar svih diskutantata, bio dobar. Spreman u punoj mjeri da sarađujem sa svim predlagačima, ali u ravni objektivno mogućeg. Mi smo na Odboru, ako se sjećate, razgovarali o tome da Skupština bude još efikasnije involvirana u proces budžetiranja, kroz predstavnika matičnog odbora u sam proces pripreme budžeta, i to ćemo podržati svakako na Odboru, ukoliko bude takvih amandmana. Da li budžetski kalendar treba pomjerati za više prostora Parlamentu? Ja mislim ako je to moguće treba. Sagledaćemo još jednom te elemente i svakako onda prihvatiti amandman koji se tiče skraćivanja roka u Vladi, a širenje roka u Parlamentu, ukoliko je to, ponavljam, objektivno moguće. Posebno je pitanje kod

završnog računa. U ovom dijelu, što se nas tiče u Ministarstvu finansija nama odgovara da to bude kraj jula. A da li je to rok u kojem Državna revizija može završiti svoj izvještaj, ja mislim da ne. I odgovor ćemo tražiti zajedno sa predstavnicima Državne revizije. Ukoliko je to moguće, nema ništa sporno da to prihvatimo.

I na kraju, mi smo imali dva završna računa, odnosno dva budžeta u ovom sazivu Vlade. Prvi sa docnjom zbog konstituisanja Vlade 4. decembra prethodne godine. A u ovoj godini smo na vrijeme dostavili budžet, odnosno predlog budžeta, imali tri dana rasprave na plenumu i raspravljali o predloženih 60 amandmana. Dakle, imamo dovoljno vremena, dajmo prioritet, a ako utvrdimo objektivno moguće, skrat ćemo rok Vladi i dati veći prostor Parlamentu. Dakle, ne vidim nijedan razlog da se oko toga bilo ko od nas spori, naprotiv. Ostala pitanja su se odnosila na fiskalna pravila. Dakle, prvo da li da ih gradiramo, kako je gospodin Damjanović predložio, sad je već kasno, gospodine Damjanoviću, mi gradaciju ne možemo da imamo. Prekoračili smo onaj prvi stepen koji je bio inicijalan. Da ste možda donijeli u tom vremenu zakon o budžetu i fiskalnim pravilima, možda bismo imali nešto niži nivo javnog duga. Ali, tu smo gdje smo i uradićemo da ispoštujemo dva numerička pravila i treće pravilo koje smo definisali kao limit potrošnje. Tako da je ovo odgovor i gospodinu Šehoviću. Limit potrošnje koji se odnosi na odnos prihoda, rashoda tekućeg budžeta kapitalnog budžeta i svih elemenata koji znače sublimiranje neracionalne potrošnje. Da li su opet termini imperativni ili kako su predložili u zakonu, mi mislimo da je ovo najbolji mogući način terminologije koji smo dostavili. I dobra strana kod fiskalnih pravila jeste u tome da postoji korektivni faktor za prekoračenje limita nivoa javnog duga kada su u pitanju kapitalni i razvojni projekti kao i vremenska dimenzija u kojoj se mora korigovati taj nivo. Tako da mislim da ovaj zakon, pored svih ograničenja, neće ograničiti razvojnu funkciju koja je jako bitna u ovoj fazi prevazilaženja ekonomskih problema.

Imao sam samo još jedan komentar, ako mogu?

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Hvala.

Evo oko lokalne samouprave, pošto su, takođe, svi diskutanti dotakli to pitanje. Ja sam saglasan da je ovo element koji se mora dodatno urediti. Imamo predlog da možda u ovom zakonu mišljenje Ministarstva finansija, koje time preuzima i veći stepen odgovornosti, bude obavezujuće za predsjednike opština, prilikom predlaganja Zakona o budžetu u njihovom parlamentu. Znači, da se upoznaju sa ovim i novi budući predsjednici.

Dakle, ovim bismo izbjegli fakultativno ponašanje kada je u pitanju mišljenje Ministarstva finansija odnosi se na javnu potrošnju lokalnih samouprava.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Za komentar se javio kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Izražavam zadovoljstvo zbog dobre namjere ministra finansija da uvaži jedan dio najavljenih amandmana, a na fonu onoga o čemu smo govorili na sjednici ovdje u plenumu. Dakle, fiskalna pravila imamo na nivou mastrihtskih kriterijuma. Ne možemo imati strožija fiskalna pravila za Crnu Goru jer smo ih već prekoračili. I u ovom trenutku donosimo Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, a na ivici smo probijanja svih kriterijuma i to u našoj ekonomiji koja je veoma osjetljiva, a imajući u vidu da nam je realno da gradimo i auto-puteve i da modernizujemo pruge i iz budžetskih sredstava što će nas dovesti u zonu zaduženja. A što ne daj bože ako dođe do zastoja u tim investicijama, a odemo na 80 - 90% nivoa duga? Ja podržavam da ostavimo luft za strateške investicije jer ako ih ostvarimo, vратиće nam se, a šta ako ih ne ostvarimo gdje smo onda, to je jedna stvar.

Za fiskalnu strategiju kolega Šehović je pominjao, nikakav problem nije možda da usvaja Parlament, ne mora, dakle i projekcije ino zaduženja odnosno projekcije duga u nekom trogodišnjem periodu može ili ne mora, takođe, ali fiskalna pravila neko mora da ocijeni. Ne može ih ocjenjivati Vlada sama, DRI nikako, Savjet za finansijsku stabilnost, takođe, ne može. Znaete kako? Neko može da okrene telefonom u Monstat pa da kaže - vidite tamo da ne bude to 60%, pa da smo prekršili zakon, nego 59%, dajte 1%, manje. Ja ne vjerujem a priori nikome. Dakle, vjerujem fiskalnom savjetu, nezavisnom, koji će biti formiran i bez uticaja i Vlade i izvršne vlasti, zakonodavne i koji će sam donositi odluke. Budžetski kalendar negdje zaista 15 dana je mnogo, mjesec je zaista mnogo, iskorak da Parliament ima više vremena u odnosu na Vladu i DRI, evo da vidimo možemo li naći neki konsenzus. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Možemo li ući u drugi krug?

Kolega Bojanić, komentar. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Po pitanju ovog duga da kažem, odnosno numerički kako je do 60% javnog duga od bruto proizvoda. Pa imamo onaj problem na koji se stalno nailazimo, došli smo u situaciju da imamo 6% kao što je rekao kolega Damjanović, a imamo pred sobom i moramo da imamo neke kapitalne projekte. I sad se Parlament uvijek stavlja pred nezgodnu situaciju, jer ne pitajući ne objašnjavajući onih 6%, da niko nije snosio odgovornost zašto se potrošilo onih 6%, a svi znamo da je pošlo u javnu potrošnju, gotovo ništa nije u kapitalne investicije rađeno, i to ćemo sad da podvučemo crtu, što je bilo bilo je, a vi sad izvolite odlučite, izaberite dva zla, da kažem slobodno na Parlamentu, ili ćemo da prekoračimo mastrihtski sporazum, da idemo preko 6% ili ćemo da ostanemo bez ikakvih kapitalnih investicija. Ali za ovo što smo do sada uradili, niko ne odgovara. E to je to. To je jasna slika da potpuno pojednostavim i banalizujem, odnosno da svakom bude jasno. I sad smo mi u dilemi, da li ću da glasam za zakon koji će možda sutra da spriječi bilo kakve investicije u Crnoj Gori od značaja, jer već to pada, Vlada će reći mi bismo to radili, ali parlament je uveo diktaturu pa nam ne da da mi sad razvijamo Crnu Goru. Ili ćemo da kažemo, da ovo ne prihvatimo i onda ćete reći pa eto mi smo vam dali mogućnost da nas ograničite u zaduživanju, a vi niste htjeli. Mislim guranje je vrućeg krompira Skupštini, a da niko nije podnio odgovornost za ovo zašto je 60. I znamo i svi još jednom da ponovim nije sporno što je 60% ili 50 ili 70% sporna je struktura tog javnog duga. To je problem što godinama ova Vlada se

produžava, živi, funkcioniše, održava se na vlasti, plaća neefikasnu administraciju, jer plaća za javnu potrošnju sve u cilju produžavanja svoje vladavine, a ne razmišljajući šta će za tri ili pet godina biti.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Sad definitivno idemo u drugi krug naše rasprave.

Koleginica Zorica Kovačević ima riječ, neka se pripremi koleginica Snažana Jonica. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolege poslanici, uvaženi ministre Žugiću, pomoćniče Vukićeviću.

Ja ću na početku da kažem, kao i većina poslanika, da Predlog zakona o budžetu fiskalne odgovornosti je osnovni zakon kojim se uređuje planiranje i izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost, pozajmice i garancije i druga pitanja od značaja za Budžet Crne Gore i budžet jedinica lokalne samouprave. Slažem se sa Vama, ministre, kad ste govorili, imajući u vidu da je znatno uvećanje fiskalnog deficita javnog duga kod većine zemalja i zemalja u razvoju, te povećanje zabrinutosti za održivošću javnih finansija, što je, kao što ste rekli, u Evropi kulminiralo dužničkom krizom 2009. i 2012.godine, da je sve to uticalo na potrebu za značajnim fiskalnim prilagođavanjem. Upravo je finansijska kriza pokazala i nespremnost mnogih zemalja u Evropi, kada je u pitanju fiskalna pripremljenost na novonastale izazove. Imajući sve to u vidu, mi danas imamo Predlog zakona koje je pripremila Ministarstvo finansija tj. Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti sa kojim su prepoznati elementi fiskalne odgovornosti, sve u cilju, kao što ste rekli, pravovremenog i adekvatnog reagovanja na izazove i rizike na međunarodnom finansijskom tržištu, kao i odgovorno vođenje fiskalne politike i upravljanje javnim finansijama. Ono što je veoma važno istaći jeste da u odnosu na postojeći zakon ovaj zakon ima značajne novine koje se mogu grupisati u nekoliko oblasti, prije svega, fiskalna odgovornost, kao što ste rekli, inspekcijski nadzor, mjere odgovornosti i kaznene odredbe. Kada govorimo u pogledu fiskalne politike i odgovornosti Predlogom zakona ispunjena su dva osnovna kriterijuma na koji su zahtijevani pravnom tekovinom Evropske unije, a to je da su utvrđivanje numeričkih fiskalnih pravila i predviđenih maastritskih kriterijuma koji se odnose na pravila o deficitu i duga i uvođenju srednjoročnog budžetskog okvira. U okviru ovog poglavlja članom 17 i 18 utvrđuje se strateški dokument fiskalna strategija koju donosi Vlada na početku svog mandata, a koja se odnosi na period trajanja mandata Vlade, a na koju, kao što ste rekli, u Zakonu i u uvodnom izlaganju daje mišljenje radno tijelo Skupštine, nadležno za budžet, Državna revizorska institucija, kao i Centralna banka. U skladu sa fiskalnom strategijom donose se smjernice fiskalne politike kojima se utvrđuju strateški ciljevi ekonomske politike, nivo bruto zarada i ostalih ličnih primanja, izdaci za penzijsko-invalidsko osiguranje, kao i drugi izdaci za socijalnu zaštitu. Nadalje, članom 19 utvrđuje se kriterijum u skladu sa kojima se rukovodi planiranje i realizacija fiskalne politike.

Ono što je veoma važno, a u skladu je sa utvrđenim maastritskim kriterijumima, utvrđuje se limit maksimalnog deficita na nivou 3% bruto društvenog proizvoda odnosno limit maksimalnog nivoa zaduženosti na nivou od 60% bruto društvenog proizvoda. Takođe, Predlogom zakona posebno se uređuje pitanje inspekcijskog nadzora, o čemu

su govorili moji kolege poslanici, tako da Ministarstvo finansija vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i drugim propisima donesenim na osnovu ovog zakona, a sve u cilju jačanja kontrole budžetske potrošnje u toku fiskalne godine. Kao što ste i rekli, poslove inspekcijskog nadzora vrši budžetski inspektor shodno ovlašćenjima predviđenim ovim zakonom.

I na kraju, odredbe koje je potrebno posebno istaći, odnose se na odgovornost ovlašćenih lica u državnim organima i mjere koje se primjenjuju u slučaju postupanja suprotno odredbama ovog zakona koje su definisane kroz dva poglavlja predložena ovim zakonom. Naime, Ministarstvo finansija kao Ministarstvo nadležno za sprovođenje ovog zakona, snosi najveću odgovornost u implementaciji ovog zakona, a takođe su predviđene i mjere odgovornosti ovlašćenih lica u državnim organima u slučaju neodgovornog ponašanja, prouzrokovanja finansijske štete u državnom organu. Imajući sve ovo u vidu, ja nemam dilemu da ovaj zakon treba podržati.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Koleginica Jonica sada ima riječ, nakon nje kolega Veljko Zarubica koji će, barem privremeno, ostaviti novine i preći na raspravu.

Izvolite, koleginice.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani,

Gospodine Žugiću, moj dio priče odnosiće se na ono što je i dodatak u nazivu zakona, a to je fiskalna odgovornost, jer želim da poručim da je vrijeme da jasno definišemo i ta pravila vezana za fiskalnu odgovornost naročito u onom dijelu za koje ja imam posebno interesovanje, a to je stanje u lokalnim samoupravama. Početkom novembra imali smo u Skupštini Crne Gore kontrolno saslušanje, na moju inicijativu, o stanju u lokalnim samoupravama. Iako smo se tada složili u vezi sa nizom stvari, koje su nesporno loše u funkcionisanju lokalnih samouprava, ne čini mi se da ste u ovom zakonu napravili značajan napredak ili onemogućili da se neke od tih stvari, oko kojih smo se složili da su loše i da ih moramo popravljati, poprave rješenjima koja propisuju prevashodno fiskalnu odgovornost za one stvari koje su se događale i događaju se. A ako imamo podatke o tome da su dugovi po kreditima lokalnih samouprava 170 miliona eura, ako smo potpuno svjesni nedomaćinskog upravljanja u lokalnim samoupravama, a ako imamo situaciju da lokalne samouprave Crnoj Gori duguju preko 61 milion eura za poreze i doprinose, a da u isto vrijeme, pored tolikog duga, te iste lokalne samouprave, što im je veći dug, nedomaćinskije i neodgovornije postupaju, jer upravo te lokalne samouprave povećavaju plate, povećavaju broj zaposlenih, možda je vrijeme u konačnom da mi precizirate odgovor na pitanje koje mi dugujete iz novembra koje su to lokalne samouprave koje su, uprkos činjenici da su na listi najvećih dužnika za poreze i doprinose, bile na listi onih koji su povećavali plate i na listi onih koje su povećavale broj zaposlenih, jer tu je poruka da ovo što ste vi definisali kao sankcije u ovom zakonu nije dovoljno. U ovom zakonu ne prepoznajem mjere koje će zaustaviti te i takve da to više ne rade. I čini mi se da je to nešto što nas čeka i što mora dodatno da se uredi amandmanima, ali očekujem u tom pravcu i vaše iskorake. Ne vidim ovdje ni mjeru kojom ćemo onemogućiti da se jednostavno ne usvoji Završni račun budžeta o lokalnoj

samoupravi, pa po vašem odgovoru imam podatak da dvije opštine jednostavno nijesu usvojile Završni račun budžeta za 2012.godinu. I šta sad? Ništa. Pa nije to baš priča o fiskalnoj odgovornosti, nego i tu treba valjda da se definiše neka sankcija. I to treba da se postavi pitanje koja vrsta sankcija. Da li tu imamo i onaj korak više političke odgovornosti onih koji treba da donesu tu odluku, a nijesu je donijeli. Imamo priču o tome da se redovno događa, kolega Damjanović je pričao o tome da se u par dana usvaja završni budžet za prošlu, pravi budžet za sljedeću godinu, ja ću dodati - između toga reblans za tekuću. Znači, ono što vam je scenario koji se ponavlja iz godine u godinu. Evo makar na osnovu priče iz Bara mogu da govorim, nekog 27.decembra imate sjednicu skupštine opštine na kojoj se prije podne priča o rebalansu tekućeg budžeta, a popodne se priča o budžetu za sljedeću godinu. Pa, malo li je za jedan dana da prekrojimo budžet za jednu i da isplaniramo budžet za sljedeću. Ili rebalans budžeta o lokalnim samoupravama služi da se poslože stavke na lijevoj i na desnoj strani, da bi se poslije moglo završiti završni račun budžeta. Ajmo da definišemo preciznije kad se mora napraviti rebalans budžeta. Ako ga Vlada može raditi tokom godine, zašto ga lokalne samouprave ne rade kad se steknu uslovi kad moraju to da rade nego ga rade 25. i 27.decembra da bi posložili stavke za završni račun budžeta? Da li se uredbom kako je definisan davanje garancije onim što ste vi sad dali, konačno rješava pitanje kako se daju garancije za zaduživanje opštine, da li se odlukama o zaduživanju opština poštuje do 10%? Da li odluke za izbor sadrže sve podatke o tome koliko unutar toga imamo kredit, onaj dio koji se tiče glavnice, koji se tiče kamate ili imamo bez tih podataka odluku na skupštini opštine? Što se dešava kad je zaduživanje opštine vezano za preuzimanje kredita, odnosno garanciju za javno preduzeće, a taj kredit za to javno preduzeće veći nego ukupan budžet te godine za javno preduzeće? To su sve stvari o kojima treba da pričamo. Ali, prilika je i da ukažemo na nedovoljnost sankcija koje ste propisali, jer jednostavno ste vi pomenuli ste priču o mišljenju, koje treba da da Vlada za predlog budžeta, vi ste i do sada imali nekakvo mišljenje kojim ste uređivali kako će se voditi politika zarada. Pa imamo politiku zarada, da eto Berane prvo. Posljednja zarada za jun 2013.godine, isplaćeno 27.12.2013.godine, ali da to isto Berane duguje po 4.598 hiljada za poreze i doprinose. I kad sam se već uhvatila za Berane, neće mi zamjeriti potpredsjednik, što će mi dodati nekih 30 sekundi da čestitam Opštinskom odboru SNP-a Berane i slobodnim građanima Berana, koji su iznijeli pobjedu koalicije "Zdravo Berane". A da mom kolegi nosiocu liste i budućem predsjedniku Opštine, umjesto čestitki odam priznanje za odgovornost, jer je u noći pobjede umjesto euforije pričao o tome da tamo treba da uđe revizija, jer je u noći pobjede pričao o tome da treba da se podvuče crta i da treba tamo ozbiljnije da se radi. A radi javnosti, moj kolega Šćekić, to naravno odlično zna, da je bivša vlast u Beranama ostavila za sobom kreditno zaduženje od 4.593.326 eura i dugovanje za poreze 4.598.538. Moram zaista jer je jako bitno nabrojati za par gradova Bar 4,7 miliona dugovanja za poreze i za doprinose, Danilovgrad 2,8 miliona, Cetinje 6 miliona. Koliko godina te opštine nijesu plaćale poreze i doprinose? Da li jedan privatnik ako tri mjeseca ne plati poreze i doprinose može da radi ili će ga finansijske inspekcije zatvoriti? Je li bilo uopšte fiskalne odgovornosti u ovoj državi?

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Ministar Žugić hoće riječ.Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Nijeste ništa rekli što nije na neki način poodavno otvoreno i o čemu se nijesmo saglasili.

Dakle, kad je riječ o lokalnim samoupravama, mi ćemo naći mjeru odgovornosti za one koji ne poštuju osnovne elemente fiskalne održivosti lokalnih samouprava. Da vas podsjetim samo da ovih dana, nadam se vrlo skoro, u ovaj visoki dom će doći Zakon za donošenje o zaradama u javnom sektoru koji obuhvata i lokalne samouprave i centralnu Vladu i javna preduzeća. I zakonom ćemo urediti samu odgovornost za one koji duguju, koji nijesu uredni u servisiranju svojih obaveza, poreskih i svih drugih, a istovremeno im rastu zarade. To je napor koji smo uradili u sistemskom uređenju u objektivizaciji i u pravednosti zarada u čitavom javnom sektoru. Dakle, ja vas samo molim da imate malo strpljenja, jer trošimo ogromno vrijeme ulažemo ogromne napore, a cilj nam je da iskoračimo na zdravu granu koliko je to moguće. Inače, za fiskalnu disciplinu lokalnih samouprava, da vam kažem da je poreska uprava u prethodnoj godini podvukla crtu svako je morao da plaća ono što je tekuća obaveza po osnovu javnih prihoda. Provjerićemo koliko je to poštovano. I dobro je da se iza ove govornice čuje poruka i pošalje poruke za potencijalna ili realna neodgovorna ponašanja.

Drugo, kada je u pitanju organ koji će ocjenjivati sprovođenje mjera fiskalne odgovornosti, imali smo, takođe, čini mi se, živu raspravu po tom osnovu i korisne sugestije. Ja se slažem da Državna revizija kako je bilo inicijalno predloženo u samom zakonu, ne treba da bude neko ko će ocjenjivati sama pravila. Ali, prilika je da možda na Odboru definišemo fiskalno finansijski savjet, da ne širimo previše organa u Crnoj Gori, da promijenimo strukturu samog članstva u savjetu i način predlaganja.

I treća stvar koju sam želio da komentarišem, ticala se ograničenja. Jako je lijepo govorio gospodin Bojanić da ne smijemo ovim zakonom ograničiti elemente rasta i razvoja. Ne smijemo ograničiti valorizaciju naših resursa niti smijemo ograničiti ono što znači prevazilaženje stanja u kojem smo trenutno. Čini mi se još uvijek elementi recesije prethodnog perioda se odražavaju na pojedine sektore, na pojedine važne elemente ekonomske politike.

Dakle, mi smo u članu 21 definisali u tački 3, da je prekoračenje nivoa duga nešto što se koriguje u naredne tri godine. Možda je prilika da ovaj rok produžimo na pet godina i time ostavimo širi prostor za korektivni faktor, ali isključivo za kapitalne i razvojne projekte. I ja vas molim da zajedno o tome razmislimo na Odboru i eventualno produžimo rok korekcije na pet godina.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Koleginica Jonica. Izvolite, imate riječ.

SNEŽANA JONICA:

Do kraja priče opet nijeste rekli koje su to opštine u Crnoj Gori povećavale broj zaposlenih i povećavale plate svojim funkcionerima, a bili najveći dužnici državi, ali dobro, dostavićete, pretpostavljam, i to. Nijesam stigla u izlaganju da kažem i nešto što je već govorio kolega Damjanović, opet pričam o lokalnim samoupravama, rokovi. Dakle, član 31 rok za pripremu nacрта odluke o budžetu i slanje Ministarstva finansija 1.novembar, slanje skupštine opštine 1.decembar, za 30 dana za očekivati da dođe od

Ministarstva finansija, da se obavi javna rasprava. I znate šta imate konačno od toga? Ili imate sprovedenu javnu raspravu reda, rada a ne da se zaista oni koji ulažu te pare u budžet, pitaju kako će one biti trošene ili imate privremeno finansiranje. Imate opštine, a pada mi na pamet obližnja Danilovgrad koje godinama, ja mislim prvi put prošle godine donijele budžet na vakat, prije Nove godine. Redovno se donosi odluka o privremenom finansiranju i to umjesto izuzetka i očekujem da se tu možda i djeluje na određeni način. Pod kojim uslovima i zašto se donose odluke o privremenom finansiranju, kad to postaje navika ili uobičajeno? To nema nikakvog smisla. Čini mi se da i tu treba da pojačamo. Nijesam do kraja sigurna da ova priča obaveznosti mišljenja Ministarstva finansija će značajno promijeniti, jer čini mi se da te neka negativna mišljenja davali za neke predloge budžeta i odnosila su se na politiku zarade i došli smo do ovoga do čega smo došli. I mi odavde ponavljali dvije - tri godine, vi sad kažete ajte strpljenja, strpljivo čekamo, ali podaci su neumitni govori da moja Opština Bar osim ovih ogromnih para koje duguju za poreze i doprinose dakle 4 miliona i 700 duguje još 3 miliona 600 za kreditna zaduženja, da Bijelo Polje duguje osam miliona eura za kreditna zaduženja i milion i 200 eura za poreze i doprinose. Da Cetinje duguje famoznih šest miliona eura. Ja ne znam jesu li u ovom odnosno prošlom mandatu uopšte plaćali poreze i doprinose. Ovo nijesu godine ovo su mandati čitavi da se porezi i doprinosi nijesu plaćali za zaposlenne. Nikšić 16 miliona eura. Veljo, interesovala te Podgorica, 27 miliona eura kreditno zaduženje Podgorice. Ovo nije priča o odgovornom postupanju. Meni se čini da ove norme i ta jedna riječ koju ste dodali ne može zaustaviti, da ćemo morati ići jače i morati ići sa sankcijama. Nijesam dobila odgovor kako ćemo zaustaviti priču da se završni račun budžeta u jednoj opštini ne donese i da bude kao da se nije ništa desilo.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Teško je dobiti odgovor na sva pitanja, pošto vi u vašoj raspravi postavite po jedno 30-tak pitanja, tako da teško je stići ministru ili drugom učesniku u raspravi da odgovori na sva pitanja.

Idemo dalje, kolege, ja vas molim da komentare, a ujedno i predstavnika predlagača, koristimo jedino onda kada je zaista neophodno, jer imamo još prijavljenih kolega da omogućimo svima, a vezani smo televizijskim prenosom otprilike do 17 časova. Tako da svi koji su zainteresovani za raspravu povodom ove tačke dnevnog reda dobiju riječ.

Rekao sam kolega Veljko Zarubica ima riječ, a neka se pripremi kolega Goran Tuponja.

VELJKO ZARUBICA:

Poštovani ministre Žugiću, poštovani građani,

Na početku svog izlaganja zaista ću se složiti sa svim kolegama koji su rekli da mi danas u ovom parlamentu usvajamo jedan od najbitnijih zakona.

Prvo ću se osvrnuti na usvajanje Budžeta za 2014.godinu. Poštovani ministre Žugiću, molio bih da me saslušate. Vi ste u Vašem uvodnom obrazloženju budžeta za 2014.godinu, naglasili, između ostaloga, da trajno ozdravljenje javnih finansija može biti postignuto prvenstveno uspostavljanjem balansa javne potrošnje. Bez budžetske ravnoteže podubljuju se svi strukturni problemi i slabi izgled snažnijeg rasta, uz jačanje

recesionih pritisaka. U tom smislu ravnoteža budžeta nije sama sebi cilj, već njeno dostizanje treba da doprinese ekonomskoj ravnoteži, povećanju zaposlenosti i uravnoteženju platnog bilansa.

Takođe ste naglasili da se sprovođenje fiskalne konsolidacije, prije svega, odnosi na uvođenje principa pravednosti, discipline, objektivnosti i održivosti. Samim tim, najavili ste donošenje novog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji je danas na dnevnom redu, što dokazuje da ovo što sam naveo iz vašeg uvodnog izlaganja nije bilo deklarativnog karaktera, nego odlučna namjera Vlade i Ministarstva finansija u smislu jačanja fiskalne discipline, a istovremeno fiskalne odgovornosti što uostalom i predstavlja evropski standard. Posljedice svega navedenog su četiri nova poglavlja u odnosu na postojeći Zakon o budžetu, a koje se odnose na fiskalnu politiku i odgovornost, odgovornost budžetskog izvršioca i mjere, inspeksijski nadzor i kaznene odredbe.

U poglavlju 6 *pozajmice i krediti* član 2 stav 2 i 4 definisano je da se državne garancije mogu dati samo za finansiranje kapitalnih projekata, a da ukupan iznos garancija ne smije preći 15% BDP-a. Duskorašnja praksa je pokazala da je ova odredba morala naći mjesto u novom zakonu. Takođe je definisano gotovinski deficit opšteg nivoa ne bi trebao da pređe granicu 3% bruto društvenog proizvoda, a javni dug 60%. Bilo je priče da li treba staviti imperativnu normu ili ne, ali ako dođe, u sljedećem stavu, do stupanja ovim zakonom je precizirano da Vlada predlaže mjere fiskalne politike Skupštini za smanjenje državnog deficita. Da je već Ministarstvo finansija postupilo u skladu sa nekim od ovih odredbi govori i to da su Zakonom o budžetu za 2014.godinu definisani limiti da maksimalni nivo deficita bude do 2%, a da maksimalni nivo javne potrošnje bude u granicama Mastroihta. Naravno, u odnosu na predloženi zakon postoje određene dileme na pojedine odredbe. A prvestveno bih Vas zamolio da prokomentarišete one koje ima Državna revizorska institucija, a sve u cilju potpunijeg upodobljavanja pojedinih zakonskih odredbi u evropskim standardima. Mislim da se dosta govorilo o preusmjeravanju sredstava u Budžetu. Kod Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2010. godinu podsjećam, jedna od primjedbi Državne revizorske institucije se odnosila na neadekvatno planiranje Budžeta što je za posljedicu imalo visok nivo preusmeravanja planiranih iznosa kod potrošačkih jedinica. Isto tako konstatovano je da su pojedine potrošačke jedinice, u prvom ponavljanju preusmjeravale sredstva na tekuću budžetsku rezervu do iznosa 10%. Nakon toga, odmah iz budžetske rezerve vraćale sredstva u korist sopstvenog Budžeta, ali se i konstatuje da su ove transakcije urađene u skladu sa organskim Zakonom o budžetu. Ta odredba u članu 44 novog zakona je ostala nepromijenjena. Još nekoliko pitanja: Da li Državna revizorska institucija treba da dostavlja mišljenje na predlog fiskalne strategije? Da li u članu 26 treba da stoji da ocjenu primjene fiskalne odgovornosti treba da daje Senat Državne revizorske institucije, molim Vas obratite pažnju na ovo, koji broji samo pet članova ili Državna revizorska institucija itd, itd?

Mislim da ste Vi na Odboru za ekonomiju dobili ove primjedbe od Državne revizorske institucije.

Bez obzira na određene dileme koje sam naveo i na neke druge koje su se čule od uveženih kolega u njihovim diskusijama, ovaj zakon predstavlja snažnu podršku za dalje unapređenje ukupnog sistema javnih finansija. Prije svega kroz planiranje izvršenja budžeta, uz precizno definisanu fiskalnu odgovornost, i ovaj uvaženi dom treba da ga usvoji sa značajnom većinom. Zahvaljujem. Izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Tuponja sada ima riječ.

Izvolite.

Nakon njega kolegistica Marta Šćepanović.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Pa ja bih na početku rekao da, pored sve svoje nesavršenosti i nedostataka, ovaj zakon ipak čini jedan korak naprijed u odnosu na ono što smo imali do sad, iako smo do sad napravili puno koraka unazad u proteklim godinama ipak ovaj zakon zaslužuje izvjesnu pohvalu. Ono što je važno za Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti je da on se bazira na ekonomiji jedne države. Nema ekonomije nema budžeta. Budžet u proteklim godinama bilježi praktično konstantan rast javnog duga, zaduženje države i tako će biti u narednom periodu. Ono što bih htio da podijelim sa Vama je i način trošenja tih budžetskih sredstava koji u prošloj godini kada nije urađen rebalans Budžeta, a ostvaren je suficit od nekih 120 miliona eura, koji nije utrošen onako kako je to predviđao Zakon o budžetu.

Ja zaista sa nestrpljenjem očekujem završni račun za prethodnu godinu. A čuli smo od puno kolega da je sami kalendar o Budžetu i fiskalnu odgovornost prilično nepovoljan, jer mi ovdje u Skupštini tek u desetom mjesecu ćemo raspravljati o završnom računu iz prošle godine. Zaista neprimjereno. Praktično isto je trajanje trošenja jednog budžeta sa pripremom završnog računa. Ukoliko tu ipak postoji mogućnost, a čuli smo od ministra koji više nažalost nije tu, jer je vjerovatno imao drugih obaveza, postoji mogućnost i spremnost da se taj rok skрати, da taj rok bude da se ranije raspravlja o završnom Budžetu, nego što je to deset mjeseci, deset mjeseci zaista je mnogo. Ne bih ponavljao stvari koje je većina drugih kolega već reklo. Ti su problemi u ovom zakonu prepoznati jer radi se fiskalnoj održivosti lokalne samouprave, radi se o članu 42 izvršenje budžeta tekuća i stalna rezerva. To su problemi koji su prepoznati u ovom zakonu i gdje smo čuli smo i od Vas kao predstavnika ministarstva da postoji spremnost da se amandmanskim djelovanjem izađe u susret i da se koriguje zakon u tom dijelu, tako da bih poštovao i vaše vrijeme i ostalih kolega i privešću svoju diskusiju kraju, uz poziv Vama da zaista imate sluha za amandmane koji će biti predloženi, da ove stvari koje nijesu dobre, da ih promijenimo amandmanski, one će time biti jednostavno unaprijeđene, biće bolje. Dajte više prostora da Skupština raspravlja o budžetu, da poslanici imaju, pogotovo Odbor za finansije i budžet, prostora da daju svoje mišljenje o budžetu za narednu godinu, jer svjedoci smo da svake godine imamo preklapanje završnog budžeta i budžeta za iduću godinu, i to nije dobro ni za građane Crne Gore, ni za rad, to nije dobro ni za koga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolegistica Marta Šćepanović sada ima riječ, nakon nje kolega Velizar Kaluđerović.

Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani pomoćniče ministra, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore, Predlaganje Zakona budžeta i fiskalnoj odgovornosti koji je danas pred nama na usvajanje bilo je neophodno radi unapređenja ukupnog sistema javnih finansija i uvođenje dodatne finansijske odgovornosti, ali obaveza iz proces evropskih integracija jer su pooštreni uslovi za članstvo u Evropskoj uniji, upravo nakon iskustva sa Grčkom. Ovim zakonom su uređuje planiranje i izvršenje Budžeta, pozajmica, garancije i druga pitanja značaja za Budžet države i opštine, ali ono što je svakako najbitnije da se uvodi jedno novo poglavlje *fiskalna politika i odgovornost*. Njim se utvrđuje donošenje strateških dokumenata na osnovu kojih se vrši fiskalna strategija, utvrđuju se smjernice fiskalne politike uvode se fiskalna pravila što je, prije svega, rezultat usklađivanja sa direktivom Evropske unije broj 95/11.

Dakle, članom 21 stav 1 tačka 1 i 2 planiranim rješenjem Budžeta vrši se na način da nivo budžetskog deficita ne bi trebalo da pređe granicu od 3% bruto društvenog proizvoda po tržišnim cijenama. Javni dug ne bi trebalo da pređe granicu od 60% bruto društvenog proizvoda po tržišnim cijenama, kao i članom 55 da ukupan iznos garancija ne smije da pređe 15% bruto društvenog proizvoda. Znači, njihov osnovni zadatak je da obezbijede dugoročnu fiskalnu politiku. Ona trenutno egzistira u više od 80 zemalja i upravo pogoršavanje fiskalnih performansi kao što su javni dug i deficit tokom svjetske ekonomske krize, dodatno stvaraju pritisak za pooštavanje ovih fiskalnih pravila u zemljama kojima ona već postoje, odnosno za uvođenje fiskalnih pravila tamo gdje ih nema. Naravno da uvođenje fiskalnih pravila sam po sebi ne može ništa da garantuje, ali opet međunarodno iskustvo pokazuje da zemlje koje imaju fiskalna pravila u prosjeku imaju mnogo bolju fiskalnu politiku.

S druge strane, radi povećanja transparentnosti svih elemenata budžetskog procesa predviđeno je da Senat Državne revizorske institucije, u okviru godišnjeg izvještaja Skupštini, vrši ocjene primjene fiskalnih pravila, odnosno odstupanje od primjene, kao i da ima pravo u toku fiskalne godine izvijestiti Vladu i Skupštinu o primjeni, odnosno o odstupanju od primjene, ukoliko to ocijeni neophodnim. Ono što je bitno naglasiti je da se sa ovim zakonom, iako je dosta bilo priče o lokalnim samouprava danas u diskusii, na neki način se ipak povećava fiskalna odgovornost u upravljanju javnim novcem lokalnih samouprava, upravo u onoj mjeri kojom se poštuje Evropska povelja o lokalnoj samoupravi, Ustav i Zakon o lokalnoj samoupravi.

Dakle, član 34 predviđa, a to je bilo i do sada, da Ministarstvo finansija, prije usvajanja predloga odluke o budžetu opštine, daje mišljenje na istu. S tim što se ovim zakonom sada obavezuje nadležni organ opštine da mišljenje, koje ipak ne obavezuje, dostavi Skupštini na raspolaganje odluku kako bi na taj način odbornici imali uvid u mišljenje, što će sigurno svakako sutra uticati na njihovu odluku prilikom glasanja o budžetu. Ono što je dalje važno napomenuti je da će Vlada svojim propisom urediti, s obzirom da opštine mogu uzimati dugoročne pozajmice i davati garancije uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija, postupak za podnošenje zahtjeva, potrebnu dokumentaciju i uslove koje opštine moraju ispunjavati da bi dobile prethodnu saglasnost. Nadalje, da nadležni organ opštine, osim što ima obavezu vođenje evidencije o postojećem dugu, istu dostavlja Ministarstvu finansija. Takođe je propisana obaveza kako ministarstava, tako i opština da se evidencije o postojećem dugu objavljuju na Internet stranici kvartalno. Ono što svakako predstavlja ključnu novinu i

odgovornost budžetskog izvršioca koji je materijalno odgovoran, ukoliko protivpravno, namjerno ili iz krajnje nepažnje prozrokuje finansijsku štetu potrošačku jedinici ili državnom organu. Takođe, propisano je da Ministarstvo finansija može, ukoliko potrošačka jedinica preuzme i izvrši obavezu koja nije utvrđena planom javnih nabavki ili budžetom, ugovori potrošnju u iznosu većim od iznosa raspoređenog budžetom ili izvrši zapošljavanje bez prethodno dobijenih saglasnosti ministarstva, preduzeti mjere nalažanja obaveza dodatnog izvještavanja, obustavljanje mogućnosti preusmjeravanja budžetskih sredstava ili privremeno obustaviti korišćenjem budžetskih sredstava. Ono što je u primjeni zakona najbitnije to je formiranje budžetske inspekcije u okviru Ministarstva finansija koja će kontrolisati zakonito i namjensko trošenje budžetskih sredstava od strane odgovornih lica potrošačkih jedinica opština i drugih subjekata javnog sektora, koji će se sada naći u ulozi subjekata nadzora i imati obavezu obezbjeđivanja pristupa svim traženim dokumentima od strane inspekcije.

Da li će na neki način doći do preklapanja nadležnosti Državne revizorske institucije i ovih budžetskih inspektora, s obzirom da Državna revizorska institucija kontroliše pravilnost, perspektivnost i efikasnost, a inspektori zakonito i namjensko trošenje budžetskih sredstava, pa samo u primjeni da li će doći do tog problema? Nadam se da će usvajanjem ovog zakona budžetska politika i države i lokalnih samopurava biti odgovornija i bolja. Imajući u vidu očekivane efekte ovog zakona, poslanici DPS-a će podržati ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, koleginice.

Kolega Velizar Kaluđerović sada ima riječ, nakon njega kolega Radovan Obradović.

Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodo iz Ministarstva finansija,

Nadam se da me i ministar Žugić čuje. Podsjećam Ministarstvo finansija je i resorno zaduženo za gazdovanje imovinom Crne Gore. I zbog toga ću ja svojih pet minuta prvenstveno iskoristiti da ukažem na to kako funkcioniše, kako država gazduje, da li je ona zaista dobar domaćin, kada vodi računa i o prihodima i o rashodnoj strani budžeta. Pri tom primećujem, a kolega Gošović o tome, ako bude vremena, nadam se da hoće, govoriti detaljnije, i ovim Predlogom zakona Vlada ignoriše Ustav Crne Gore, uzimajući za sebe ono što joj po Ustavu ne pripada, jer po Ustavu isključivo Skupština Crne Gore može donositi odluke o zaduživanju Crne Gore. Članom 49 stav 6, vi i dalje uporno ignorišete tu normu Ustava.

U članu 52 Predloga zakona govorite o državnim garancijama i kažete da se mogu izdavati državne garancije, ako je to predviđeno godišnjim Zakonom o budžetu, i mogu se izdavati samo za finansiranje kapitalnih projekata. Pri tom mislim da javnost treba da ima odgovor od Vas, a šta se desilo sa državnim garancijama koje su izdate Kombinat aluminijuma, dakle, 132 miliona evra, a Državna revizorska institucija je jasno rekla da su izdate u proceduri koja je potpuno nesaglasna i sa zakonom i podzakonskim aktima Vlade, bez procjene fiskalnog uticaja itd, itd.

I sada, poštovane kolege, poštovani građani, molim posebno za pažnju. Dakle, u situaciji smo da je Kombinat aluminijuma u stečaju, u situaciji smo da je stečajna uprava

Kombinata aluminijuma rekla - jeste Kombinat duguje nekih 360 miliona evra, jeste od toga država potražuje oko 150 miliona evra. I poslije svega, stečajni upravnik prodaje cjelokupnu imovinu Kombinata aluminijuma za 28 miliona evra i ignorišete do ovog trenutka zakon koji smo usvojili u ovom domu da ta odluka može biti validna jedino ako na to da saglasnost Skupština Crne Gore. U proceduralnoj reakciji kolege Damjanovića i odgovoru predsjednika Parlamenta imamo jasnu situaciju da do ovog trenutka nije dostavljen predlog te odluke na saglasnost Skupštini. Upozoravno, dakle, imam u ruci tekst javnog oglasa za prikupljanje ponuda za prodaju imovine, u kojim, između ostalog, navodeći što se prodaje od imovine, navodi se da je predmet prodaje cjelokupna imovina Kombinata aluminijuma, u okviru koje je preko dva miliona kvadrata zemlje, u okviru koje je gotovo milion kvadrata zemlje, koja je u ovom trenutku pod sporom između Kombinata aluminijuma i Glavnog grada Podgorica. Istina, ovih dana gradonačelnik najvaljuje, i čini mi se da je sazvana sjednica Skupštine Glavnog grada da moguće da to Kombinat aluminijuma, odnosno, kamo lijepe sreće da se da Kombinat aluminijuma, pod uslovom da to ostaje državna imovina nego izgleda da se žuri da se da Kombinat aluminijuma da bi postao dio kupljene imovine od strane privatnog preduzeća. U ovom javnom oglasu stečajnog upravnika priznaje se da vrijednost imovine, odnosno zemljišta, ponavljam prodaje se čitava imovina i zemljište, i objekti, i oprema itd.itd za 28 miliona evra, a vrijednost samog zemljišta je 52 miliona. Ovo piše u javnom oglasu stečajnog upravnika. A ja kažem to je drastično pocijenjeno. Imamo situaciju da je prije nekoliko godina na toj lokaciji već prometovano zemljište po cijeni od 70 evra po kvadratu. Izračunajte, nije teško, koliko je dva miliona i 200 hiljada kvadrata zemlje puta 70 evra po kvadratu. To je preko 150 miliona. Kolege, imajte na umu da je samo pitanje godine kada će se izgraditi novi most i saobraćajnica pored Kombinata aluminijuma. U programu SNP-a za Glavni grad Podgorica predvidjeli smo to kao jedan od prioriteta, što po prirodi stvari će značajno povećati vrijednost i zemljišta i ukupno te lokacije. I onda se nameće logično pitanje, ako država od Kombinata aluminijuma potražuje 150 miliona, a neko hoće kompletni Kombinat da proda za 28 miliona, državi će od toga pripasti najviše po redosledu prioriteta desetak miliona evra, zbog čega država ne otkupi tu ogromnu imovinu Kombinata aluminijuma Podgorica, nego očigledno pripremate teren da se da nekom privatnom vlasniku? A onda mi sve liči da se čeka eventualna odluka i uticaj politički na i sadašnji sastav, personalni Ustavnog suda. U Boga se nadam i pozivam sve sudije Ustavnog suda da budu na nivou ustavne odgovornosti prema građanima Crne Gore u odnosu na ovako izuzetno značajno pitanje. Jer ne mogu drugačije dokučiti ove izjave na koje je kolega Damjanović već ukazao, da maltene stečajna uprava govori - čekamo da vidimo šta će da kaže Ustavni sud. Da li im je već nagoviješteno da će Ustavni sud da poruši zakon koji smo donijeli u ovom domu, a ovim zakonom je predviđeno da ako Skupština ne da saglasnost na takvu prodaju, onda Skupština može da odluči da se otkupi ta imovina.

Znam da sam prekoračio vrijeme, a htio sam ministra da pitam da li Budžet države osjeća da na primjer Duvanski kombinat Podgorica, u stečaju, na žalost, ima na nivou mjesečne proizvodnje oko 160 tona proizvodnje cigareta, što je cirka oko osam miliona paklica cigareta ili na godišnjem nivou gotovo 100 miliona paklica cigareta. Primjenom Zakona o akcizama koji kaže da je akciza na duvan 35% maloprodajne cijene, a znamo da je maloprodajna cijena svaka za paklicu cigareta iznad jednog evra, prihoduje li Budžet države preko 35 miliona na godišnjem nivou? Ubijeđen sam da ne prihoduje. Jeste li se zapitali što se dešava sa tim ogromnim količinama proizvodnje cigareta i zbog čega takve desetine miliona prihoda državi izmiču i idu u privatne

džepove? Pozivam i sa ovog mjesta i policiju i tužilaštvo da konačno uđu i u Duvanski kombinat. Hvala vam. Izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vam.

Kolega Obradović, pa kolega Gošović.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine Šturanoviću.

Uvaženi gospodine pomoćniče ministra Vukićeviću, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Krovni zakon vezano za fiskalnu politiku, za ekonomiju jeste Zakon o budžetu i o fiskalnoj odgovornosti. Zaista, ovaj zakon je usklađivanje sa tekovinama Evropske unije i zakon koji će unaprijediti i po pitanju transparentnosti i pravilnosti rada, kako države, tako i odgovornosti jedinica lokalnih samouprava.

Sigurno da je zakon veoma koncizan, jasan, sa preciznim pravilima i sa jasnim definicijama vezano za budžet, za ostvarenje budžeta, za uravnoteženje budžeta i za sve ono što se tiče budžeta fiskalne politike.

Budžet je, zapravo, jedan finansijski plan primitaka i izdataka za jednu fiskalnu godinu, a fiskalna godina je kalendarska godina. Moraju biti primici i izdaci uravnoteženi. Inače, ukoliko to nije, onda se mora poseći za uravnoteženjem budžeta, odnosno za rebalansom istoga.

U vidu primitaka imamo prihode, doprinose, poreze, takse, prihode vezano od davanja kredita, donacije i tako dalje, a rashodi su sve ono što mora da servisira izvršenje određenih obaveza i ulaganje u kapitalne investicije. Naravno, postoji tekući kapitalni budžet. I upravo je tekući budžet taj koji servisira određene obaveze, izvršava obaveze po pitanju doprinosa, poreza zaposlenih i tako dalje, potrošnog materijala, kancelarijskog i onoga što je neophodno za funkcionisanje države, odnosno lokalnih samouprava.

Kada je u pitanju kapitalni budžet to su investicije vezano za određena ulaganja u infrastrukturu, u građevinu i u sve ono što unapređuje jedan poslovni ambijent države, odnosno lokalne samouprave.

Kontrola se povećava i zaista pooštava kroz sam način donošenja takvog budžeta tako i samog završnog računa budžeta kroz određene revizorske institucije. I novine su rokovi u kojima se moraju dostavljati predlozi zakona o budžetu, odnosno odluke o budžetu na nivou lokalnih samouprava. To je do novembra, odnosno do 1. decembra u lokalnim samoupravama kada nadležni organ mora da dostavi na mišljenje Ministarstvu finansija Predlog zakona o budžetu, a u Skupštinu se mora Predlog naći do decembra, odnosno u oktobru Ministarstvo dostavlja Vladi, a do novembra se mora dostaviti Skupštini radi usvajanja.

Ovim zakonom, takođe, se predviđaju i druga pitanja, posebno kada su u pitanju bankarski poslovi i način zaključenja ugovora koje ima Ministarstvo finansija koje je odgovorno za izvršenje budžeta sa nadležnim bankarskim institucijama. Imamo odredbe koje se odnose na konsolidovani račun preko kojeg računa moraju da prođu sva državna sredstva - novčana. Naravno, predviđene su određene odredbe koje regulišu i samo pitanje zaduživanja, bankarskih garancija, pozajmica, duga u slučaju ako imamo budžetski suficit, odnosno deficit, s tim što deficit ne može da pređe 3% od

ukupnog bruto društvenog proizvoda, odnosno garancije se ne mogu izdavati u iznosu većem od 10% takođe bruto društvenog proizvoda.

Određene odredbe odnose se na preusmjeravanje određenih sredstava i one se mogu vršiti jedino u okviru određene budžetske jedinice, ne mogu iz kapitalnog ili tekućeg budžeta i obrnuto, i to u iznosu do 10%.

Kada gledamo ovaj zakon ne bih se samo osvrnuo na isti po pitanju finansijske discipline i odgovornosti. Postoji niz drugih zakona koji u znatnome doprinose da se finansijski disciplinuju i lokalne samouprave, primjera Zakon o imovini, Zakon o finansiranju lokalnih samouprava i tako dalje, đe su predviđeni limiti do kog iznosa mogu lokalne samouprave da se zadužuju, da raspolažu imovinom, a preko određenog limita moraju da traže saglasnost Vlade, odnosno Skupštine Crne Gore, odnosno da objavljuju sve ugovore o raspolaganju imovine o kupoprodaji i tako dalje, na javan način putem WEB sajta, interneta i tako dalje.

Naravno, uvođenje instituta budžetskog inspektora, takođe, će unaprijediti fiskalnu budžetsku jednu kontrolu, odnosno stabilnost i sa kaznenim mjerama koje su pooštrene i koje su predviđene ovim zakonom doprinijeće se isto ovo.

U svakom slučaju, jedan veoma kvalitetan zakon i mi iz Demokratske partije socijalsita ćemo isti podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Neven Gošović.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, predstavnice Vlade, poštovani građani,

Svoje izlaganje ću posvetiti normama ovog zakona za koje smatram da nijesu saglasne sa Ustavom i međunarodnim dokumentima koje je potvrdila Skupština Crne Gore.

Prvo, to su odredbe zakona koje zadiru u autonomnost lokalne samouprave. Tako je članom 31 stav 2 ovog zakona predviđeno da nadležni organ opštine priprema nacrt odluke o budžetu opštine i dostavlja ga na uvid Ministarstvu finansija do 1. novembra.

Dalje, član 34 - prije usvajanja predloga odluke o budžetu opštine, nadležni organ opštine dužan je da pribavi mišljenje Ministarstva finansija na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivoa suficita, odnosno deficita i da mišljenje iz stava 1 ovog člana se prilaže uz predlog odluke o budžetu opštine koji se dostavlja skupštini opštine radi razmatranja i donošenja. Danas je ministar dao još jedan doprinos autonomnosti lokalne samouprave, tvrdeći da će predložiti da ovo mišljenje bude obavezujuće za predsjednike opština.

Član 56 - opštine mogu uzimati dugoročne pozajmice i davati garancije, uz prethodnu saglasnost Vlade koja se daje na predlog Ministarstva finansija.

Taj član sadrži i sljedeću odredbu da korisnik sredstava po osnovu zaduživanja izdatih garancija dužan je da Ministarstvu finansija podnosi izvještaj o svakom povlačenju kreditnih sredstava u roku od sedam dana od dana povlačenja i podnosi kvartalne izvještaje o stanju ukupnog zaduženja.

Na kraju, član 68 kojim se predviđa da se završni račun budžeta opštine dostavlja na uvid Ministarstvu finansija.

Citirane odredbe Predloga zakona o budžetu nijesu saglasne sa Ustavom Crne Gore i Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi, a ovo iz sljedećih razloga:

Ustavom Crne Gore propisano je da se jemči pravo na lokalnu samoupravu, da se u lokalnoj samoupravi odlučuje i preko slobodno izabраних predstavnika i da pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuje i upravlja određenim javnim i drugim poslovima na osnovu sopstvene odgovornosti u interesu lokalnog stanovništva, da se opština finansira iz sopstvenih prihoda i iz sredstava države, i da opština ima budžet, da je opština samostalna u vršenju svojih nadležnosti, te da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Odredbama člana 9 Zakona o potvrđivanju Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, kada su u pitanju finansijska sredstva lokalnih vlasti, između ostalog, navodi se: 1) da lokalne vlasti imaju pravo u okviru nacionalne ekonomske politike na adekvatna finansijska sredstva koja mogu slobodno da raspoložu u okviru svojih ovlašćenja; 2) da finansijska sredstva lokalnih vlasti biće srazmjerna odgovornostima utvrđenim Ustavom i zakonom; 3) da dio finansijskih sredstava lokalnih vlasti potiče od lokalnih poreza i taksa čiju visinu oni mogu da odrede u zakonskim okvirima; 4) da finansijski sistemi na kojima se zasnivaju sredstva kojima raspoložu lokalne vlasti biće dovoljno raznovrsni i prilagodljivi kako bi omogućili da se u što većoj mjeri usklade sa stvarnim promjenama troškova u obavljanju svojih poslova i da radi zaduživanja zbog kapitalnih investiranja lokalne vlasti, imaju pristup nacionalnom tržištu kapitala u okviru zakonskih mogućnosti.

Iz citiranih odredbi Evropske povelje o lokalnoj samoupravi koje je Skupština Crne Gore potvrdila 29. jula 2008. godine i iz citiranih odredbi Ustava Crne Gore prozilazi da zajamčeno pravo na lokalnu samoupravu podrazumijeva autonomno pravo opština na samostalno donošenje budžeta i za slobodno raspolaganje sredstvima na osnovu sopstvene odgovornosti u interesu lokalnog stanovništva.

Zbog istog, citirane odredbe Predloga zakona o budžetu kojima se propisuje da je opština obavezna da nacrt odluke o budžetu opština dostavlja na uvid Ministarstvu finansija, da je prije usvajanja odluke o budžetu opštine nadležni organ opštine dužan da pribavi mišljenje Minsitarstva finansija, da opštine mogu uzimati pozajmice i davati garancije jedino uz prethodnu saglasnost Vlade, uz obavezu podnošenja izvještaja o povlačenju tih sredstava, te da se završni račun budžeta opštine dostavlja na uvid Ministarstvu finansija, u direktnoj su suprotnosti sa citiranim odredbama Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i odredbama Ustava Crne Gore.

Na navedeni način citiranim odredbama krši se princip fiskalne autonomije jedinica lokalne samouprave i suprotno Ustavu Crne Gore i potvrđenim međunarodnim dokumentima uvodi direktni mehanizam kontrole lokalnih vlasti od strane države. Odredbama člana 49 stav 6 Predloga zakona o budžetu predviđa se da o zaduživanju i davanju garancija u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu odlučuje Vlada. Citirana zakonska odredba, takođe, nije saglasna sa Ustavom Crne Gore. Ustavom Crne Gore propisano je da Skupština raspisuje javne zajmove i odlučuje o zaduživanju Crne Gore, član 82 stav 1 tačka 18, te da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a iz naznačenog jasno proizilazi da je raspisivanje javnih zajmova i odlučivanje o zaduživanju Crne Gore ustavna nadležnost Skupštine Crne Gore, a ne Vlade Crne Gore. Takvo ustavno ovlašćenje Skupština ne može prenositi u

nadležnost Vlade. Samim tim, odredbe člana 49 stav 6 Predloga zakona o budžetu kojima se propisuje da o zaduživanju i davanju garancija u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu odlučuje Vlada u suprotnosti je sa Ustavom Crne Gore.

Ovakve odredbe koje sam citirao sadržane su i u postojećem Zakonu o budžetu. Dana 28. februara 2011. godine Ustavnom sudu Crne Gore podnijeli smo Predlog za ocjenu ustavnosti tih odredbi. Ni nakon tri godine Ustavni sud nije odlučio po tom predlogu. Da je odlučio, duboko smo ubijeđeni, danas ne bi bilo potrebe za ovim mojim izlaganjem, jer je riječ o odredbama koje su nesaglasne sa Ustavom Crne Gore i potvrđenim međunarodnim dokumentima. Nadam se da nećemo biti u prilici da ponovo podnosimo istu inicijativu i isti predlog ako se usvoje ovakve odredbe Predloga zakona.

Imao bih jedno pitanje koje smatram veoma značajnim. Kada se razmatrao Predlog budžeta za 2014. godinu predstavnici državnih fondova, Fonda zdravstva, Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja, ukazali su na potrebu izdvajanja sredstava tih fondova iz konsolidovanog računa Trezora Crne Gore, smatrajući to, prije svega, neophodnim zbog efikasnije i bolje naplate doprinosa kako Fonda zdravstvenog, tako i Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja. Iznesena su i određena obećanja da će Vlada i prihvatiti jedna takva rješenja. U Predlogu zakona se vidi da od toga nema ništa. Da li je to stav Vlade u odnosu na te inicijative tih državnih fondova? Imajući u vidu izlaganje kolege Kaluđerovića o vrijednosti imovine KAP-a, ponuđenoj cijeni za prodaju imovine KAP-a i vrijednosti zemljišta u okviru Kombinata aluminijuma u Podgorici, građanima će ostati nejasno i potrebno je da se to objasni, da li je taj ponuđač podnio predlog za kupovinu zemljišta ili za kupovinu cjelokupne imovine Kombinata aluminijuma u Podgorici? Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Na tačkama dnevnog reda koje traju tri sata, zadnji sat nemamo pravo na komentar. To je stav Kolegijuma i moramo se držati toga. Dakle, zaključujem raspravu. Naravno, kada kažem raspravu, mislim na raspravu u načelu, pošto su već amandmani nagoviješteni, tako da ćemo imati i raspravu u pojedinostima povodom ove tačke dnevnog reda.

Predstavnik predlagača, pretpostavljam, želi završnu riječ. Ima riječ pomoćnik ministra gospodin Vukićević. Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvažene poslanice, uvaženi poslanici,

Osvrnuću se na par komentara koji su se ticali ovog zakona. Znači, ovo što nije direktno vezano sa zakonom koji je na dnevnom redu neću komentarisati. Mislim da ću uspjeti da ispoštujem jedan hronološki red kako su ta pitanja i dolazila.

Gospodin Zarubica je pitao za status Državne revizorske institucije kao fiskalnog agenta, odnosno onog koji treba da prati fiskalna pravila. Kada je zakon već bio ušao u parlamentarnu proceduru, Državna revizorska institucija je istakla svoje rezerve nakon komunikacije sa svojim partnerima iz Evropske unije, da ona ne može ekstente vršiti ocjenu tih pravila da ne bi ušla u sukob nadležnosti. Mi tražimo najbolje rješenje. Još uvijek smo na vrijeme da ga nađemo. Naš predlog, naša razmišljanja idu u pravcu da se proširi nadležnost i sastav Savjeta za finansijsku stabilnost na način da to bude savjet i za fiskalnu i za finansijsku stabilnost, ali to je nešto o čemu ćemo razgovarati i na matičnom odboru prilikom rasprave o amandmanima.

Preklapanje nadležnosti budžetskog inspektora i Državne revizorske institucije je vrlo osjetljivo pitanje. Tu je još i treći segment, to je interna kontrola. Prvo pitanje od strane nadležnog Direktorata iz Evropske komisije je bilo upravo to, jer postoji bojazan da taj budžetski inspektor uđe u nadležnost jednog od ova dva tijela. Mi smo vodili računa da se to ne desi. Znači, budžetski inspektor nije tijelo koje ima svoj plan rada koje ide prema nekoj metodologiji. Naravno, ima metodologiju, ali ne kao interna kontrola i kao eksterna revizija već reaguje po naredbi ministra finansija, po prijavi stranaka, po prijavi drugih potrošačkih jedinica, onamo gdje u brzom vremenskom periodu može da se interveniše da se spriječe zloupotrebe tokom budžetske godine. Interna revizija i eksterna revizija imaju potpuno drugu ulogu, tako da smo vrlo pazili da se uloge svih tih subjekata ne preklapaju.

Tačno je da Skupština po Ustavu donosi odluku o zaduženju. Skupština kroz godišnji Zakon o budžetu donosi odluku o zaduženju. Vi ste već donijeli odluku o zaduženju za 2014. godinu i ovlastili ste Vladu da operacionalizuje tu odluku koju ste već donijeli. Nijedno drugo obrazloženje mi, nažalost, ne možemo da prihvatimo.

Što se tiče garancija od 103 miliona, postoje dvije pravne radnje. To su radnja kada su izdate garancije i pravna radnja kada su plaćene garancije. Plaćene su garancije iz više razloga, ali razlog koji je onako najznačajniji jeste da zemlja ne uđe u tzv. difolt, odnosno u bankrot prema međunarodnim institucijama i da jednostavno nestanemo sa finansijske karte svijeta za narednih ko zna koliko godina i svaki kredibilitet ove zemlje. Već smo rekli i mi i Državna revizorska institucija da je taj čin plaćanja garancija bio u potpunosti u skladu sa Zakonom o budžetu.

U saznanju sam da ste pokrenuli inicijativu prema Ustavnom sudu da se ocijeni eventualna kolizija određenih normi u ovom zakonu sa Ustavom. Predlažem da sačekamo odluku Ustavnog suda o tome. Ovaj zakon je prošao Zakonodavni odbor i mislim da nam svaka dodatna diskusija nakon toga ne može donijeti neko kvalitetno rješenje koje nam može pomoći da završimo ovu raspravu. Predstoji nam rad na Odboru po pitanju amandmana. Ministarstvo finansija će biti otvoreno za sve sugestije koje mogu popraviti ovaj tekst i sigurno ćemo biti kooperativni onamo gdje je to moguće s obzirom na aktivnosti Vlade i postojeću dinamiku, onamo gdje je moguće prihvatiti te sugestije i amandmane, Ministarstvo finansija će ih prihvatiti.

Na kraju, želim da zahvalim svima i na diskusiji i na pomoći. Da podsjetim da je ovaj zakon proizvod skoro dvogodišnjeg rada gdje su bili uključeni ne samo predstavnici Ministarstva finansija i Radne grupe i Skupštine i Državne revizorske institucije i Centralne banke, već i svi relevantni međunarodni partneri Vlade Crne Gore i Skupštine Crne Gore. Nadam se da će ovaj zakonski tekst biti dobar i pogodan regulatorni okvir za vođenje konzistentne i transparentne fiskalne politike. To će sve biti u funkciji daljeg rasta ekonomije Crne Gore. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine Vukićeviću.

Na ovaj način smo završili pretres povodom ove tačke dnevnog reda. Završavamo i današnji radni dan, samo uz jednu obavijest. Dakle, sutra u 11:00 h nastavljamo sa radom.

Prva tačka dnevnog reda Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka.

Druga tačka dnevnog reda biće Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2012. godinu, jer su molili ljudi iz Odbora za odbranu i bezbjednost, posebno predsjednik zbog obaveza koje ima, da to bude sutra.

Predlažem da to bude nakon ovog zakona o tajnosti podataka, jer se na neki način materija, barem u jednom dijelu, podudara. Onda idu sve tačke dnevnog reda po redosljedu. Hvala vam na saradnji.

Vidimo se sutra u 11:00 h.

13.03.2014. u 12.12h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, dobar dan. Nastavljamo sa radom.

Na dnevnom redu je **Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Milica Pejanović Đurišić, ministar odbrane i Savo Vučinić, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka. Izvjestioci odbora su Srđan Perić, Zakonodavnog odbora i Mevludin Nuhodžić, Odbora za bezbjednost i odbranu.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade gospodin Vučinić želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

SAVO VUČINIĆ:

Hvala.

Daću jedno kratko uvodno izlaganje, s obzirom da se mijenja jedan član.

Gospodine predsjedavajući, poštovani poslanici, predloženim Zakonom o dopuni Zakona o tajnosti podataka je propisano da pristup tajnim podacima drugih država i međunarodnih organizacija, bez dozvole za pristup tajnim podacima, mogu imati samo predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine Crne Gore i predsjednik Vlade, u skladu sa međunarodnim ugovorima.

Predloženim zakonom vrši se preciziranje postojećih odredbi člana 26 na način da se usklade sa odredbama Sporazuma o bezbjednosti informacija sa NATO koji je Crna Gora zaključila 2007. godine, kao i sa NATO bezbjednosnom politikom kojom je predviđeno da pristup NATO tajnim podacima bez dozvole mogu imati samo najviši zvaničnici u državi. Ovo je i preporuka NATO-a koja je data u Izvještaju o napretku i učešću Crne Gore u MAP procesu za 2012-2013. godinu.

Inače, Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka je usaglašen i sa Odlukom Vijeća Evropske unije o bezbjednosnim propisima za zaštitu tajnih podataka. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem predstavniku Vlade gospodinu Vučiniću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Predviđeno vrijeme koje smo ustanovili na Kolegijumu za ovu tačku dnevnog reda je do jednog sata. Idemo redom, predstavnici poslaničkih klubova. Gospodin Nuhodžić, u ime Kluba Demokratske partije socijalista. Prema ovom spisku prijavljenih, sljedeća je Azra Jasavić, iz Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Nuhodžiću.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovani direktore, drage kolegice i kolege,

Prije svega, želio bih da istaknem da definisanje i preciziranje odredbi kojima se uređuje pristup i zaštita tajnih podataka predstavlja važno pitanje i izazov u svakom društvu. Ovo je naročito značajno imajući u vidu da prilikom uređenja navedene oblasti treba voditi računa o uspostavljanju ravnoteže između prava svakog građanina da dobije informaciju od javnog značaja i prava države da zaštiti određene podatke u interesu nacionalne bezbjednosti.

S druge strane, razvijanje i unapređivanje regionalne i međunarodne saradnje, te strateško opredjeljenje Crne Gore za punopravno članstvo u Evropskoj uniji i NATO podrazumijevaju i usklađivanje sa opšteprihvaćenim međunarodnim standardima u svakoj oblasti, pa i u pogledu propisa koji definišu i uređuju način pristupanja podacima označenim stepenom tajnosti.

Štaviše, imajući u vidu savremene bezbjedonosne izazove, razmjena informacija i kontinuirana saradnja s partnerima na međunarodnom planu postali su preduslov borbe protiv svake pošasti s kojima se društva širom svijeta danas suočavaju. S obzirom na vrstu i značaj podataka označenih stepenom tajnosti, te širinu posljedica od njihovog eventualnog otkrivanja, jasna pravila, klasifikacija i postupak izdavanja dozvole moraju biti precizno uređeni kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom planu. Samim tim naše strateška aspiracije ka punopravnom članstvu u dvije ozbiljne organizacije, Evropsku uniju i NATO, koje okupljaju značajan broj zemalja koje njeguju visoke demokratske principe i standarde, podrazumijevaju i usklađivanje našeg zakonodavstva sa njihovim propisima i mjerilima u cilju dijeljenja zajedničkih vrijednosti, ali i obaveza.

Takva je i predložena zakonska dopuna u skladu sa Sporazumom o bezbjednosti informacija sa NATO-om, koji je Crna Gora zaključila 2007. godine nakon ispunjavanja bezbjedonosnih uslova za razmjenu i zaštitu tajnih podataka, a korespondira i sa preporukama ove organizacije datom u Izvještaju o napretku učešća Crne Gore u Akcionom planu za članstvo za 2012-2013. godinu.

U konkretnom slučaju, pred nama je prijedlog da se preciziranje odredbe člana 26 Zakona o tajnosti podataka na način da bi pristup tajnim podacima drugih država i međunarodnih organizacija bez dozvole za pristup tajnim podacima imali predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine Crne Gore i predsjednik Vlade, u skladu sa međunarodnim ugovorom. Navedeno ima za cilj smanjenje broja lica izuzetih iz postupaka izdavanja NATO bezbjedonosne dozvole, za pristup NATO tajnim podacima, imajući u vidu da je Zakonom o tajnosti podataka propisan krug lica koji imaju pristup tajnim podacima bez dozvole za pristup, a samim tim i NATO tajnim podacima bez NATO bezbjedonosne dozvole.

U pogledu dosadašnje prakse u radu Odbora za bezbjednost i odbranu, mi smo i ranije vodili raspravu o ocjenama iz Izvještaja NATO-a o napretku Crne Gore u učešću u Akcionom planu za članstvo, a isto smo predvidjeli i planom parlamentarnog nadzora za 2014. godinu, što će biti omogućeno imajući u vidu da se predviđena dopuna na pristup tajnim podacima međunarodnih organizacija koje su označene stepenom tajnosti interno ne odnosi.

Na kraju, želio bih da apostrofiram da usvajanjem navedenog akta još jednom potvrđujemo naše opredjeljenje i posvećenost implementaciji međunarodnih standarda u ovoj oblasti, što je i stav Odbora za bezbjednost i odbranu koji je kao matično radno tijelo većinom glasova odlučio da Skupštini predloži da usvoji Prijedlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Nuhodžiću.

Koleginica Azra Jasavić, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane koleginice i kolege, poštovani građani, Pozitivna Crna Gora će podržati Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka. Ovo iz razloga što nije sprovedena sistemaska reforma u bezbjedonosnom sektoru, a policija nije depolitizovana i dekriminalizovana. Zbog krajnje nezavidne situacije u bezbjednosnim službama, smatramo neophodnim usvajanje ovog zakona.

Još u Izvještaju o stanju ljudskih prava Stejt Dipartmenta iz 2009. godine ukazano je da u Crnoj Gori postoji korupcija u službama bezbjednosti i da crnogorska ANB često, bez odobrenja, prisluškuje opozicionare u Crnoj Gori. Stejt Dipartment je u Izvještaju o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori za 2012. godinu naveo da su mnogi pojedinci, ambasade i organizacije radili pod sumnjom da su nadgledani. U Izvještaju nezavisnog eksperta Mauricija Veranesa koga je Evropska komisija angažovala da procijeni stanje u oblasti suzbijanja organizovanog kriminala u Crnoj Gori, navodi se da su moguće zloupotrebe u policiji, prisluškivanja telefona, praćenja elektronske pošte, zbog čega je konstatovao, citiram, velike nepravilnosti u postupku prisluškivanja telefonske komunikacije. Početkom godine sekretar NATO-a gospodin Rasmusen je saopštio da je izazov za Crnu Goru i dalje bezbjedonosna agencija koja mora dostići nivo NATO standarda i borba protiv korupcije. Ovo je citat.

NATO i Crna Gora potpisali su Sporazum o bezbjednosti podataka 2008. godine, ali kako je dolazilo do ilegalnog curenja NATO podataka, koliko je nama poznato iz sredstava javnog informisanja, imenovano je posebno odgovorno lice za obavljanje unutrašnje kontrole nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka. Poznato je da je Uprava policije neustavno i suprotno Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i slobodama kršila prava desetina hiljada crnogorskih građana kontrolisanom zloupotrebom njihovih telefonskih razgovora, sms poruka i e-mail pošte. Nakon presude donijete povodom ovog slučaja, raskinut je ugovor između Uprave policije i kompanije M:tel, ali to ne znači da je nemoguće i dalje prisluškivati vlasnike mobilnih telefona. Ovo praktično znači da su bez sudskog naloga vršila prisluškivanje i da se i dalje mogu vršiti prisluškivanja. Afera "listing" je potvrdila poražavajuće stanje u bezbjedonosnom sektoru. Kada navedenim činjenicama dodamo i osnovanu sumnju za prisluškivanje stranih diplomata koji je objavio jedan od dnevnih listova, onda je više nego jasno da je prijeko potrebno izvršiti reforme bezbjednosnih službi, kao i depolitizaciju i dekriminalizaciju policije, a imajući u vidu da je sertifikovan Sporazum Crne Gore sa NATO-om, na osnovu koga Crna Gora stiče pravo na posjedovanje tajnih podataka NATO-a o bezbjedonosnim izazovima, čime je uklonjena jedna od prepreka za brže integrisanje Crne Gore u NATO, za što se Pozitivna Crna Gora zalaže, to će ovaj zakon dobiti našu podršku. Smatramo ga prijeko potrebnim i da ste prije ne bi falilo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem koleginici Jasavić.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije kolega Velizar Kaluđerović. Izvolite, kolega.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.
Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Zbog javnosti koja prati naš rad samo da kažem, radi se o vrlo kratkom predlogu za dopunu Zakona o tajnosti podataka, kojim se u suštini samo predlaže da se član 26 važećeg Zakona o tajnosti podataka dopuni jednim stavom koji glasi: "Tajnim podacima drugih država i međunarodnih organizacija, bez dozvole za pristup tajnim podacima, mogu pristupiti lica iz stava 1 tačka 1,2 i 3 ovog člana, odnosno samo tri nosioca najviše državne funkcije u Crnoj Gori".

U vezi sa tim, dozvolite mi da pročitam član 51 Ustava Crne Gore, koji je posvećen pitanju pristupa informacijama: "Svako ima pravo pristupa informacijama u posjedu državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja".

Sljedeći stav: "Pravo pristupa informacijama može se ograničiti ako je to u interesu zaštite života, javnog zdravlja, morala i privatnosti, vođenja krivičnog postupka, bezbjednosti i odbrane Crne Gore, spoljne, monetarne i ekonomske politike". Neka javnost sudi da li su ispunjeni ustavni uslovi da se pravo na pristup informacijama, tajnim podacima drugih država i međunarodnih organizacija bez dozvole ovim zakonom ograničava za sljedeća lica, kojim je po sada važećem zakonu dostupnost tim informacijama omogućena bez posebne dozvole, a u pitanju su: potpredsjednici Vlade, ministri nadležni za unutrašnje poslove, vanjske poslove, poslove finansija i poslove odbrane, državni tužioci i zamjenici državnih tužilaca, odnosno nosioci tužilačke funkcije, sudije, članovi Odbora Skupštine Crne Gore za bezbjednost i odbranu, članovi Odbora za antikorupciju, članovi Anketnog odbora, koji je osnovan odlukom Skupštine povodom ostvarivanja parlamentarne istrage, članovi savjeta nezavisnog nadzornog organa za zaštitu ličnih podataka i pristupa informacijama, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, branilac okrivljenog, osim u slučajevima propisanim Zakonikom o krivičnom postupku.

Sva ova lica i nosioci državnih i drugih funkcija se izmjenama, odnosno dopunom Zakona o tajnosti podataka isključuju iz prava na korišćenje podataka kada su u pitanju tajni podaci drugih država, osim, kažem, predsjednik države, predsjednik Vlade i predsjednik Skupštine.

Ovim se bez ikakve dileme pravi korak nazad u odnosu na već osvojena demokratska pravila koja smo uredili Zakonom o tajnosti podataka i Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane. Treba li da podsjetim da u obrazloženju Predloga za dopunu ovog zakona, priznaćete, gospodo iz Vlade i predstavnice Vlade, da ipak pregrubo i da ne kažem bez imalo političkog takta, stoji kao razlog da se predlaže dopuna ovog zakona, jer to što NATO smatra da je u pitanju veliki broj lica izuzetih iz postupka izdavanja NATO bezbjedonosne dozvole za pristup NATO tajnim podacima, te da taj broj treba ograničiti na samo nekoliko visokih državnih funkcionera. Naveo sam iz sada važećeg člana 26 koja lica se isključuju iz tog prava, dakle potpredsjednici Vlade, ministar inostranih poslova, ministar unutrašnjih poslova, zaštitnik ljudskih prava i sloboda, parlamentarci koji vrše nadzor nad službama bezbjednosti i odbrane, koji se bave pitanjima antikorupcije i tako dalje.

Ja mislim da nema nikakvog razloga, a posebno ova argumentacija koja je ovako eksplicirana ne može biti dovoljim razlogom da se za sva ova lica, mimo ova tri nosioca najviše državne funkcije, traži posebna dozvola za pristup tajnim podacima. To je problem i u obavljanju redovnih državnih poslova onih nosilaca državnih funkcija koji po prirodi stvari treba da dođu u posjed ovih tajnih podataka. Kada se to poveže sa ustavnim ograničenjima, dakle kada je u pitanju bezbjednost i odbrana, zaštita imovine,

zaštita zdravlja ljudi u Crnoj Gori, a u pitanju je Crna Gora, onda po meni je potpuno nepotrebno da se ograničava pristup tajnim podacima za ova lica koja smo već definisali zakonom. Podsjećam, Zakon o tajnosti podataka smo usvojili 2008.godine, nekoliko puta ga mijenjali, uključujući i onu promjenu sa početka 2013.godine, a Sporazum sa NATO-om o bezbjedonosnim informacijama je zaključen 2007.godine. Ovo nam je naknadna pamet za ova ograničenja. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Kaluđeroviću.

Imamo jednog prijavljenog diskutanta to je kolega Abazović. Ja predlažem da saslušamo diskutante, pa možda u završnoj riječi da odgovorite.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani gospodine Vučiniću,

Nema ništa sporno u donošenju ovog zakona, po mom skromnom sudu, Pozitivna Crna Gora će, naravno, podržati. Mislim da ovakve, da kažem korekcije našeg zakonodavstva koje idu u pravcu onoga što su zahtjevi budućeg učlanjenja Crne Gore u NATO zaista treba maksimalno podržavati. Neke dileme koje su se postavile čini mi se da imaju logičnu ravan, ali mislim da donošenje ovog akta ima svoju pravnu i političku dimenziju.

Prvo, želim da se složim da nereformisanje naših bezbjedonosnih službi je velika prepreka učlanjenju Crne Gore u NATO. Prije pola sata smo imali jedan sastanak gdje smo iznijeli svoja različita mišljenja sa predstavnicima NATO-a, naravno svi politički subjekti, ali moramo biti svjesni činjenice da naše bezbjedonosne službe ovakve kakve jesu ne odgovaraju onome što su NATO standardi i onome što je, čini mi se, realna potreba građana i servis koji oni treba da obavljaju.

Ne znam zašto je sporno da pristup NATO podacima imaju samo lica koja obavljaju najviše državne funkcije. Meni je to potpuno logično. Ja nisam nikakvu vajdu vidio od ovih lica što su i do sada imali pristup tajnim podacima. Mislim da stopa kriminala, mislim na organizovani kriminal u Crnoj Gori, konstantno je u porastu, mislim da je korupcija konstantno u porastu. Mislim da ono što radi ANB služi samo Demokratskoj partiji socijalista. Da dam jedan plastičan primjer, ja sa kim god razgovaram na telefon, kao da pričam preko megafona. U moj isti aparat stavite drugu karticu, potpuno normalno pričate sa bilo kim, u isti aparat, znači nije do aparata, nego je do broja.

Jeste li vi krivi za to ili niste, ja ne znam, ali sam siguran da do sada netaknutost odnosno nereformisanost bezbjedonosnih službi je zaista nešto što prevazilazi svaku mjeru. Ako će ovo da pomogne našim daljnim integracijama prema NATO-u, svakako neme ništa sporno, ali pored korekcije zakona i prilagođavanja zakonodavstva koje je kompatibilno sa onim što su evropski standardi, prihvaćeni standardi drugih zemalja, mislim da morate ozbiljnije da povedete računa oko lične reforme, odnosno oko suštinskih reformi koje treba da dovedete u službu. U suprotnom, donošenje ovakvih akata će možda biti štrikiranje da se pred nekim pohvalimo da imamo zakon kompatibilan sa nekom drugom zemljom članicom NATO-a, ali neće odgovoriti ono što su realni zahtjevi građana. Stoga moja diskusija i moj komentar idu u tom pravcu. Nije sporno promijeniti, nije sporno podržati, ali ono što rade bezbjednosne službe, što radi

konkretno vaša služba, nije nešto sa čime možemo da se pohvalimo i ja se nadam da ćemo od ovog posjedovanja tajnih podataka osjetiti i neku korist, da ćete umjesto što se bavite kritičarima i nepodržavaocima vladajuće elite, početi da se bavite ljudima koji zaista nanose ozbiljnu štetu ekonomiji Crne Gore i ozbiljnu štetu imidžu naše zemlje.

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Abazoviću.

Pošto nema više prijavljenih diskutanata dajemo riječ gospodinu Vučiniću, da možda u ovoj završnoj riječi da svoj stav ili mišljenje u vezi sa nekim opaskama koje su se čule u diskusiji.

SAVO VUČINIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Što se tiče Zakona i člana 26 važno je reći da se nikome ne uskraćuju prava da pristupi podacima. Znači, imamo jednu proceduru koja je prepoznata u Zakonu, to je procedura za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima, tako da će sva lica sa ovog spiska koja pristupaju NATO i EU tajnim podacima, osim tri predsjednika, ući u proceduru za izdavanje dozvole. U prvom redu mislim na ministra odbrane Crne Gore i na ministra vanjskih poslova koji su u stalnoj komunikaciji sa NATO strukturama. Znači ne uskraćuje se pravo definitivno, već postoji postupak koji je detaljno definisan za dobijanje dozvole za pristup tajnim podacima. Takođe, što je rekao poslanik Nuhodžić, da se vratim još jednom i na taj dio, za pristup stranim tajnim podacima, znači međunarodnim tajnim podacima stepena tajnosti interno, ne postoji potreba izdavanja dozvole tako da će sva lica iz člana 26 i dalje samo potpisivanjem izjave moći pristupati tajnim podacima u domenu njihovog rada.

Ovo je jedno kratko pojašnjenje, mislim da je u tom dijelu jasno. Zahvaljujem se još jednom. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, gospodine Vučiniću.

Konstatujem da je pretres po ovoj tački dnevnog reda završen i da ćemo se izjasniti naknadno kada budemo glasali o ostalim tačkama.

Zahvaljujem za učešće u radu gospodinu Vučiniću.

Prelazimo na sljedeću tačku, to je **Izveštaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2012.godinu.**

Saglasno zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore podnio je Izveštaj o radu Odbora za 2012.godinu.

Otvaram pretres i pitam predsjednika Odbora gospodina Nuhodžića da li želi dati dopunsko obrazloženje. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, poštovane kolegice i kolege,

Siguran sam da dijelite uvjerenje o važnosti zakonitog postupanja i efikasnog djelovanja u sektoru odbrane i bezbjednosti, dijelu sistema koji predstavlja osnov za uspješno sprovođenje reformi i napredovanje u bilo kojoj drugoj oblasti. Kontinuirana saradnja kroz interaktivni partnerski odnos sa organima i sa institucijama u ovom

sektoru, podrška kvalitetnim inicijativama i planovima, ukazivanje na propuste kao i djelovanje raspoloživim mehanizmima u cilju korigovanja eventualnih nedostataka samo su neki od zadataka u radu Odbora za bezbjednost i odbranu zakonodavnog doma. Promovisanje demokratskih principa u zemlji i inostranstvu, njihova primjena u praksi, odgovorno i stručno pristupanje aktuelnim pitanjima od strane svih aktera jedini su garant funkcionalnosti i odgovornosti u radu ukupnog sektora, a samim tim i stabilnosti na nacionalnom i regionalnom i međunarodnom planu. O Izvještaju o radu odbora za 2012.godinu vodili smo raspravu na sjednici ovog tijela krajem januara 2013.godine i jednoglasno odlučili da isti usvojimo. Sastavni dio izvještaja su i potrebne informacije sačinjene u skladu sa članom 46 stava 1 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost na osnovu kojeg nadležno radno tijelo podnosi izvještaj o svom radu najmanje jednom godišnje.

Saglasno navedenom slobodan sam ocijeniti da je Odbor u navedenom periodu nastavio praksu uspješne realizacije aktivnosti u skladu sa odredbama Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane. Iskustva u protekloj godini pokazala su našu punu posvećenost i partnersku podršku radu subjekata iz sektora odbrane i bezbjednosti na izvršavanju planiranih zadataka, te ispunjavanju uslova i dostizanju potrebnih standarda u procesu evropskih i evroatlantskih integracija. Takođe cijenim važnim istaći da su svi subjekti parlamentarnog nadzora i ovog puta pokazali visok stepen kooperativnosti u odnosu na rad Odbora za bezbjednost i odbranu.

Rasprave na sjednicama ovog radnog tijela bile su konstruktivne, sve više koncentrisane na suštinu i stručnu analizu materijala koji su bili na dnevnom redu. Teme su se razmatrale zajednički na objektivnan način uz puno uvažavanje njihovog opšteg značaja za društvo, a i uz postojanje jasno izražene političke volje za iznalaženje konsenzusa i najboljih mogućih pravaca djelovanja sa čim će, vjerujem, biti saglasne i druge kolege iz Odbora.

Ovo ističem jer u procesu sprovođenja parlamentarnog nadzora posebno važan segment predstavlja transparentost u radu i odgovornost koju imamo prema građanima i prema sebi samim, naročito imajući u vidu da pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti nijesu stvar stranačke ni bilo koje druge pripadnosti i ciljevi, već je prioritarno u pitanju nacionalni interes. Kao što ste imali priliku da vidite u dostavljenom izvještaju za 2012.godinu, održano je 13 sjednica Odbora na kojima su razmatrane 32 tačke dnevnog reda od čega tri predloga zakona i tri predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona. Specifičnost izvještajnog perioda bili su sprovedeni parlamentarni izbori koji su dijelom uticali na dinamiku ali ne na suštinu rada Odbora i realizaciju aktivnosti utvrđenih planom parlamentarnog nadzora i proisteklih iz tekućih obaveza i podnešenih inicijativa. Našim sjednicama prisustvovali su i predstavnici Instituta "Alternativa", dok je saradnja sa nevladinim organizacijama ostvarena i kroz primjenu odredbi Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Odbor je u skladu sa propisanim nadležnostima u više navrata tražio i dobio dodatne informacije i posebne izvještaje od organa i institucija iz sektora odbrane i bezbjednosti. Takođe, na individualan zahtjev, saglasno zakonu, članovima Odbora su blagovremeno dostavljane informacije iz djelokruga rada Odbora.

U izvještajnom periodu sprovedena su dva kontrolna saslušanja, i to direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost i ministra vanjskih poslova i evropskih integracija u vezi ocjena iz izvještaja o NATO-u, o napretku Crne Gore za učešću u MAP-u za 2011.godinu, kao i kontrolno saslušanje vrhovne državne tužiteljke i direktora Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma na TM-u, aktivnosti nadležnih

državnih organa sprovedenih u vezi sa ispitivanjem navoda o eventualnim koruptivnim radnjama tokom i nakon procesa privatizacije Telekoma.

Ovom prilikom ukazao bih i na rezultate i slobodno mogu reći izuzetno kvalitetnu diskusiju na sjednicama posvećenim nadzoru i planiranju i utrošku opredijeljenih sredstava za sektor odbrane i bezbjednosti. Svjesni efekata globalne ekonomske krize koja nije pošteđjela ni ovaj sector, ocijenili smo neophodnim obezbjeđivanje sredstava u dovoljnom iznosu da se ne bi ugrozilo njegovo redovno funkcionisanje. U izvještajnom period, na našu inicijativu, a saglasno odredbama Zakona, razmotren je prvi put izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2011.godinu. S tim u vezi Agencija je informisala Odbor o realizovanim preporukama u propisanom roku. U 2012.godini posebnu pažnju smo posvetili takozvanom uvidu kako stvari funkcionišu, konkretno vojnički da kažem, na terenu. Saglasno tome Odbor je realizovao posjetu Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvu odbrane, Direkciji za zaštitu tajnih podataka, radi nadzora nad primjenom bezbjednosnih standarda. Pored navedenog obišli smo i dvije lokacije na kojima su skladišta viška naoružanja municije i imali priliku da se upoznamo sa količinom i vrstom municije koju je potrebno uništiti, sa metodama i tehnikama kojima se vrši uništavanje kao i sa funkcionisanjem elektronskog sistema zaštite. Pored realizacije zakonom utvrđenih aktivnosti, Odbor je u protekloj godini održao veliki broj sastanaka sa predstavnicima drugih država i međunarodnim organizacijama, dok su članovi Odbora uzeli učešće u značajnom broju regionalnih, međunarodnih aktivnosti, konferencija, seminara, na kojima je bilo riječi o aktuelnim temama.

Vjerujem da su navedene aktivnosti koje sam ukratko predstavio potvrdile iznijeti stav da je Odbor na svim sjednicama u okviru postojećih nadležnosti kroz zaključke tražio odgovore, upućivao sugestije i preporuke kako bi se unaprijedio rad organa i institucija iz sektora odbrane i bezbjednosti. Odbor je i nastavio i nastaviće rad sa posebnim fokusom na unapređenje kapaciteta razvoja novih mehanizama i okvira za postizanje što boljih rezultata na fonu proaktivnog pristupa i praćenja realizacije planiranih i odobrenih aktivnosti i mjera kao i datih preporuka i sve sa ciljem poštovanja zakonitosti, dobre komunikacije i ukupne uspješnosti u funkcionisanju sistema.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Nuhodžiću.

Koleginica Azra Jasavić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon nje poslanik Gojković u ime kluba SNP-a.

Izvolite, koleginice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovane koleginice, poštovane kolege, poštovani građani, poštovane kolege iz Odbora za bezbjednost i odbranu,

Pripalo mi je teško breme, a iz Izvještaja vidim da ga lako nosite.

Kada sam odlučila da sa polja advokature preselim na teren politike osnovno pitanje i motiv koji me je pokretao jeste šta tu mogu da uradim za ljude a ne šta to ljudi mogu da urade za mene, jer u središtu bavljenja moje politike jeste čovjek.

Znajući za vašu vrlo odgovornu i važnu poziciju u Odboru za bezbjednost koju vam Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti obezbjeđuje, pažljivo sam pročitala ovaj izvještaj, sa željom da vidim šta vi kao članovi Odbora, na čelu sa vama,

gospodine Nuhodžiću, činite za ljude koje svi zajedno u ovom parlamentu predstavljamo.

Vi vršite nadzor nad Ministarstvom odbrane, nad vojskom, nad Agencijom za nacionalnu bezbjednost, nad Upravom policije, nad Ministarstvom unutrašnjih poslova i drugim organima koji se bave poslovima bezbjednosti i odbrane. Ukupno ste u 2012. godini održali 13 sjednica sa 32 tačke dnevnog reda. Vaše sjednice su održavane ukupno u trajanju od 40 dana i ukupno 35 sati. Nije problem u kvantitetu, što vrijedan čovjek završi za dan, lijenština ne mora ni za godinu. Problem je u tome što ste vi svega četiri sjednice posvetili radu Agencije za nacionalnu bezbjednost, pri čemu ste na dvije sjednice pričali kako se troše naše pare od Agencije, naše vezano za budžet, i na jednoj ste pričali kako će se planirati potrošnja para i razmatrali ste Izvještaj DRI.

Na trećoj sjednici ste razmatrali predlog predsjednika Vlade za imenovanje direktora ANB, a na četvrtoj ste sproveli kontrolno saslušanje direktora ANB u vezi ocjena i Izvještaja NATO-a o napretku Crne Gore u učešću u MAP-u za 2011. godinu.

Ni na jednoj sjednici nisam primjetila, vi me ispravite ako griješim, nijeste se bavili postupanjem Agencije u primjeni zakonom propisanih ovlašćenja sa aspekta poštovanja Ustavom zagarantovanih sloboda i prava građanina i prava čovjeka i građanina, osim što ste na inicijativu poslanika Konjevića posjetili, o tome ću govoriti, izvjesnu agenciju vezano za primjene bezbjedonosnih standarda.

Odbor po članu 12 Zakona o parlamentarnom nadzoru donosi godišnji plan nadzora za narednu godinu, ali Odbor može, po članu 15 Zakona, preduzimati vanredne aktivnosti parlamentarnog nadzora. Vanredne aktivnosti obuhvataju upućivanje zahtjeva organima radi dostavljanja informacija o određenim pitanjima. Može se vršiti posjeta članova Odbora organima radi dostavljanja uvida u dokumentaciju. Nijesam primjetila da je bilo vanrednih aktivnosti Odbora izuzev posjete Odbora na zahtjev poslanika Konjevića oko primjene bezbjedonosnih standarda.

Vi ste privilegovani poslanici i na osnovu Zakona o tajnosti podataka za vas nema tajni u ovoj zemlji. Srećom da smo danas izmijenili Zakon pa će za vas biti tajne iz domena drugih država i NATO-a, to me raduje.

Vidim da ste imali obimna stručna usvršavanja, pri čemu bih istakla trogodišnji projekat Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve, započeo 2012. godine, koji ima za cilj osnaživanje našeg Odbora u ispunjavanju njegove kontrolne uloge na polju bezbjednosti i odbrane. Imali ste saradnju i sa misijom OEBS-a, imali ste prisustvo na seminarima Organizacije regionalnog centra za bezbjednosnu saradnju.

Dok sam čitala ovaj izvještaj pitala sam se koliko od ulaganja u ovaj odbor imaju Ebru Belegu, Murić Rafet i Denić Haris iz Rožaja, a čije su sudbine upravo 2012. godine za koju je pisan ovaj izvještaj, zahvaljujući diskutabilnom radu koji vi kontrolišete, gospodine Nuhodžiću, sa vašim Odborom ANB-a, poprimile tragičan tok. Naime, ova lica koja žive u Rožajama kao mirni i ugledni građani, neki od svog rođenja a drugi decenijama, ANB je svojim tajnim spisima proglasila osobama opasnim za nacionalnu bezbjednost. Bližu informaciju od ANB-a o ovim razlozima niko nije mogao dobiti bez obzira na Zakon o tajnosti podataka, jer su to strogo čuvani podaci. Zbog toga se, poštovane kolege iz Odbora za bezbjednost i odbranu, obraćam vama sa molbom da detaljnije obratite pažnju na ove slučajeve i na elementarna poštovanja sloboda i prava čovjeka, odnosno građanina. Prema navodima nekih od ovih lica, a to smo imali priliku da čujemo preko sredstava javnog informisanja, ukazano je na osnovanu sumnju da je negativno mišljenje za ova lica dato iz subjektivnih razloga ovlašćenih službenika ANB-a. Od vas očekujem da provjerite ove navode, ove slučajeve potanko ispitajte i

omogućite ostvarivanje osnovnih sloboda i prava pomenutih lica i na taj način - to vam je i obaveza, zato ste plaćeni, zato vas je narod birao, zato ste i privilegovani poslanici u Odboru - spriječite samovolju ako postoji, a vi morate utvrditi da li postoji u ANB-u zajedno sa prvim čovjekom ANB-a, i time promovirate poštovanje Ustava i zakona ove zemlje, jer su vam isključivo zbog toga data zakonom široka ovlaštenja. U tom pravcu Pozitivna Crna Gora će vam pomoći. Predložićemo izmjene Zakona o državljanstvu, izmjene Zakona o strancima, mada znamo da Ministarstvo unutrašnjih poslova radi na promjeni Zakona o strancima, i mi ćemo tražiti da svako mišljenje koje Agencija daje negativno bude dostupno za vas. Uvaženi posebni poslanici iz Odbora za bezbjednost i odbranu, iako imate posebna prava, imate i posebne obaveze i moraćete, zbog tih posebnih obaveza, polagati račun onim građanima koji smatraju da Agencija za nacionalnu bezbjednost ugrožava njihova osnovna prava i slobode. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolegice Jasavić.

Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIČ:

Uvažena kolegice Jasavić, rad našeg Odbora je definisan zakonom i on definiše naše nadležnosti. Suštinsko pitanje kojim se mi bavimo kada razmatramo izvještaje bilo kojeg organa kojeg mi, da kažem kontrolišemo kroz njihove izvještaje, jeste njihov rad u skladu sa zakonom i Ustavom. To nije van našeg fokusa i mi se time bavimo.

Drugo pitanje koje tretiramo u radu Odbora je efikasnost tih državnih institucija nad kojima vršimo nadzor u izvršavanju svojih zadataka i o tom pitanju imamo različite utiske. Mislimo da državni organi koji se bave ovom bezbjednosnom problematikom svoje poslove rade korektno, a mogu da ih rade i bolje, uvijek nešto što je dobro može biti još bolje, tu se slažem sa vama, vi ste eminentan pravnik, ali moramo voditi računa o našim nadležnostima. Naš Odbor nije ni policija, nije ni Agencija za nacionalnu bezbjednost, nije ni sud. Znači, mi moramo u partnerskom odnosu sa institucijama da sagledavamo tu situaciju. Neka pitanja kojima se mi temeljno bavimo na Odboru gdje i opozicija i pozicija zajedno donosi zaključke, često opteretimo političkim pričama i ispolitizujemo ta pitanja.

Što se tiče zakonskih okvira u kojima rade institucije, u svakom našem izvještaju smo konstatovali da je njihov rad u skladu sa Ustavom i u skladu sa zakonom.

Vi sada govorite o programu, mi svake godine donosimo program i ovaj program o kojem ste vi sada govorili je usvojen jednoglasno na sjednici Odbora. Program za 2014. godinu takodje smo usvojili. Međutim, program nije sveto slovo. Mi ga u Odboru nazivamo okvirnim program, svaku inicijativu kolega, svaku pojedinačnu inicijativu mi stavimo u fokus naše pažnje, tražimo informaciju od nadležnih organa i nakon dobijene informacije nadležnih organa dogovaramo se o daljem tretiranju te informacije.

Mislim da to govori o ozbiljnosti sa kojom radi naš Odbor. Ako bismo to radili na drugačiji način, ako bismo podlegli nekim političkim ocjenama ili politički pikantnim pričama, ugrozili bismo rad Odbora za bezbjednost i odbranu.

Da li Odbor može da radi bolje - može. Ja se slažem sa vama i mi nastojimo da svake godine unaprijedimo te naše aktivnosti. Ovo je izvještaj za 2012. godinu i on je tretirao pitanja iz te godine, 2012. Vi niste tada ni bili poslanik, ali dobro. Pročitali ste

pažljivo Izvještaj i možete da govorite kvalitetno, vi ste pravnik kvalitetan, a imaćemo prilike da pričamo i o izvještaju za 2013. godinu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Nuhodžću.

Da li želite odgovor na komentar, kolegince Jasavić? Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani gospodine Nuhodžiću,

Upravo je moja i vaša diskusija na radnoj grupi za izgradnju povjerenja mene motivisala da se detaljno bavim izvještajem vašeg odbora. Na radnoj grupi za izgradnju povjerenja ja sam tražila izmjene Zakona o državljanstvu u dijelu kada Agencija procijeni da postoje smetnje iz razloga bezbjednosti i odbrane Crne Gore u postupku sticanja crnogorskog državljanstva prijemom, da o tome obavještava nadležno radno tijelo Skupštine za odbranu i bezbjednost. To sam ja tražila. Dalje sam tražila da nadležno radno tijelo Skupštine za odbranu i bezbjednost, kojim vi predsjedavate, nakon razmatranja podnijete informacije dostavlja Agenciji mišljenje o postojanju smetnje. Nakon dobijenog mišljenja Agencija utvrđuje postojanje razloga o smetnjama za sticanje crnogorskog državljanstva.

Kada smo vodili polemiku na radnoj grupi, vi ste rekli da vi, shodno Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, vršite nadzor i ovih pitanja. Rukovodeći se vašim argumentima sa radne grupe o izgradnji povjerenja u izborni proces, detaljno sam pročitala vaš izvještaj da bih vidjela da li potvrđujete vi u vašem izvještaju vaše navode sa Odbora za radnu grupu za izgradnju povjerenja. Vidjela sam da nema kompatibilnosti iz vaših iskazanih usmenih stavova u odnosu na ono što sam pročitala u samom izvještaju. To me je motivisalo i to je ono na što sam željela da ukažem.

Kratko, da ne bih prekoračila vrijeme, želim samo da vam kažem da smo mi krajem 2012. godine ušli u parlament, ali da sam ja kao građanin i danas kao poslanica uvijek zainteresovana da u središtu mog života bude čovjek, a ne politički poeni. Ne zanima me uopšte kakvi će politički poeni da budu, čak su ovo ljudi koji su glasali potpuno različite partije, ali ću se uvijek, kao i Pozitivna, boriti za pravo čovjeka pripadao on Demokratskoj partiji socijalista, Demokratskom frontu ili bilo kojoj drugoj partiji. Sa ovim želim da završim, hoću da vam kažem da smo u prošloj godini bili vrlo aktivni po pitanju parlamentarnog rada kao nova parlamentarna partija i primijetila sam da je to ubrzalo rad ovog parlamenta. Dozvolite, ja govorim brojkama. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu 2012. imao je svega 20 sjednica, a 2013. godine imao je 41 sjednicu, dok je Odbor za ekonomiju imao 42 sjednice sa 126 časova rada, a vaš odbor, koji prati ovako važane segmente u 2013. sa kojom se vi sada ovdje ispomažete kao godinom koja će biti bolja, sa stanovišta izvještaja, imali ste svega 14 sjednica.

Samo polako, nije bitan kvantitet, bitan je kvalitet. Ja moram priznati da ja kao građanka i danas kao poslanik nijesam zadovoljna radom bezbjednosnih službi jer ih smatram politizovanim, smatram ih i dobrim dijelom kriminalizovanim, a vaša odgovornost je kao odbora na tome što ne vršite na kvalitetniji način parlamentarni nadzor nad radom tih službi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegince.

Biće prilike kada budemo usavajali ili razgovarali o Izvještaju za 2013. godinu da nastavimo ovu diskusiju.

Kolega Obrad Gojković u ime kluba SNP-a je prijavljen za diskusiju. Izvolite, kolega.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Nedavno smo imali priliku da u okviru posjete Odbora za turizam i prostorno planiranje Briselu razgovaramo sa predstavnicima Evropske unije o problemima energetike, odlaganja otpada itd. Međutim, za ovu tačku dnevnog reda je bitno da smo imali razgovore sa gospodinom Dirkom Langeom koji je predstavnik Evropske unije u procesu pregovaranja Crne Gore sa Evropskom unijom. Ono što je tamo nama decidno rečeno je da je Crna Gora jedina država u procesu evropskih integracija, da će poglavlja 23 i 24 biti otvorena tokom cijelog trajanja pregovora i Crna Gora neće ući u Evropsku uniju dok se ta poglavlja ne zatvore.

Šta to znači? Znači da Evropska unija kao naš parnter u tim pregovorima procjenjuje da je oblast bezbjednosti, sigurnosti i odbrane najveći problem Crne Gore i da tu rezultata nema.

Kada se vidi ovaj izvještaj za 2012. godinu, za mene ovaj izvještaj predstavlja jednu formu, u njemu nema suštine, nema onoga što je poenta parlamentarnog nadzora nad službama sigurnosti i nema rezultata. Normalno, smatram da je ovakav izvještaj kreiran voljom političke većine u ovoj skupštini, koja vrlo dobro kontroliše dinamiku primjene demokratskih standarda koje nameće Evropska unija onako kako to njoj odgovara za održavanje vlasti.

Po meni, bespredmetno je analizirati u 2014. ovaj izvještaj za 2012. godinu, sa suštine i forme, ali treba kazati neke stvari, šta se dešavalo od 2012. do današnjeg dana i šta se to promijenilo, da li ima tu nekih rezultata. Po meni nema. Imate problem kriminala, o kome smo razgovarali sa Langeom. Imate velike narko bosove, mediji, novinari su došli do toga da u Crnoj Gori postoje veliki narko bosovi prije nego što su do toga došle službe sigurnosti. Znači, prvo novinari nešto doznaju pa tek ljudi koji su plaćeni profesionalno da hapse te. Da ne govorim o tome da ti veliki narko bosovi nisu uhapšeni u Crnoj Gori, da su oni ovdje bili na proputovanju, da su tu živjeli ili da su pobjegli kasnije gdje su potpuno zakazale sve službe bezbjednosti i sigurnosti i što je postalo na neki način i evropski problem.

Druga stvar, problem bezbjednosti nije samo bezbjednost ljudi i imovine, odbrana i tako dalje već i ekonomska bezbjednost. Mi imamo državu koja je opljačkane, gdje su opljačkane stotine miliona eura, gdje su pojedinci učestvovali u privatizacijama koje su bile teške, sve jedna za drugom, isti čovjek u KAP-u, u Vektra Boki, u Vojnoj bolnici, nikad niko nije pokrenuo, nestale su stotine miliona eura.

Sljedeća stvar, što je bilo isto tema razgovora sa Langeom, to je zloupotreba funkcija u službama bezbjednosti u političke svrhe. Da li smo mi zaboravili da je bivši direktor policije gospodin Veljović napravio onaj čuveni sastanak pred izbore u Mojkovcu, gdje je govorio sa predstavnicima specijalne jedinice da oni moraju da glasaju za Demokratsku partiju socijalista? Kakve su konsekvence toga što je uradio, da li je to neki napredak u svemu ovome? Vidite danas Berane, vidite šta se dešavalo u Beranama, tada u Mojkovcu, Cetinju, afera "snimak" itd. Jedan potpuno zaokruženi sistem političkih zloupotreba ljudi koji su na funkcijama u službama bezbjednosti.

I ono što je najaktuelnije to su napadi na medije. Da li ova država, da li službe bezbjednosti mogu da objasne ove stvari? Po meni, ovdje se ne radi isključivo o napadima na medije. Ovdje se radi o obračunima između bezbjednosnih struktura i zadovoljavanja nekih njihovih sukoba, interesa itd. Mislim da je tu Parlament u potpunosti zakazao. Imamo neriješena ubistva, paljevine, prebijanja itd.

Na kraju, da mi ne bude zamjereno, radi javnosti koja vrlo često nas poslanike možda i s pravom kritikuje, da vidimo koliko smo mi bezbjedni koji smo poslanici.

Šta znači baviti se politikom ako poslanik 2006. godine prijavi policiji da je fizički napadnut, pa onda poslije par mjeseci prijavi da mu prijete da će mu ubaciti bombu u kuću, pa 2010. plate ljude da ga prebiju, pa onda prijetnje optuženih za najteža ubistva u Crnoj Gori, isto prijava policiji, pa onda 2012. fizički napad, pa 2013. najava na fejsbuku da će biti likvidiran. Kada se privedu ti ljudi, svi su oni na neki način povezani ili bili povezani sa službama bezbjednosti, a zajednički imenitelj svega ovoga je da nikad niko nije odgovarao iako su procesuirani ti predmeti i da su to, jednostavno, ljudi koji su pod zaštitom, iako su njihova imena pominjana ovdje. Onda imamo državu, koja treba da ide u Evropu, gdje se poslanici tretiraju ovako, imamo medije koji se tretiraju na ovaj drugi način, imamo ekonomiju koja je opljačkana, imamo narko bosove koji su pobjegli. I onda mi govorimo ovdje o parlamentarnom nadzoru nad službama sigurnosti.

Moj stav povodom ovoga je da je potpuno ispravan stav Evropske unije što se tiče poglavlja 23 i 24, to je krucijalni problem Crne Gore. Mislim da ovakav režim na vlasti, koji vrlo dobro kontroliše dinamiku tih demokratskih procesa i ne dozvoljava da se privedu pravdi prije svega oni pripadnici službi bezbjednosti koji zloupotrebljavaju u političke svrhe svoje pozicije, ne može Crnu Goru odvesti naprijed. Jasno da će u ovom procesu evropskih integracija, upravo zbog ovih problema, upravo zbog nesposobnosti i našeg nemanja snage da se izborimo kao parlament kroz naše odbore sa ovim problemima, Crna Gora biti u velikim problemima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Gojkoviću.

Prelazimo na diskusije. Prvi prijavljeni diskutant iz kluba parlamentarne većine je kolega Mišo Stanišić.

Obrad Stanišić. Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Mislim da je predsjednik Odbora kolega Nuhodžić dosta rekao o izvještaju o radu Odbora za 2012. godinu. Jeste da je malo hendikep da mi u 2014. godini razmatramo izvještaj iz 2012. godine, ali mi koji smo bili u Odboru, tada u tom sazivu i sada, dobro znamo šta smo radili, dobro znamo koje smo zaključke donosili, a isto tako i svjesni smo toga da li smo mogli više da radimo ili nijesmo mogli.

Ono što karakteriše i ovaj izvještaj i sve izvještaje Odbora za bezbjednost jeste jedan korektan odnos prije svega članova Odbora bez obzira na njihovu političku pripadnost i bez obzira da li se radi o poziciji ili opoziciji. Mi većinu zaključaka koje smo donosili na tom odboru i na nekim sjednicama koje su imale veoma neprijatne teme i bile su veoma vruće i trajale po osam devet sati, donosili smo jednoglasno. Ono što je veoma bitno je da smo i te kako vodili računa o realizaciji tih zaključaka. Dobro znamo kako smo pratili realizaciju zaključaka i oko „balkanskog ratnika“, slučaja Šarić i tako,

imali smo naknadne sjednice i naknadna kontrolna saslušanja. Znači da se radi o jednoj ozbiljnoj ekipi i jednom ozbiljnom skupštinskom tijelu koje vjerovatno može da radi bolje, ali ozbiljno radi svoj posao i ima veoma dobar odnos sa službama nad kojima vrši parlamentarnu kontrolu i veoma je ozbiljan partner kad su te službe u pitanju.

Ono što moramo da shvatimo ozbiljno jeste da mi nijesmo, rekao je to predsjednik, ni sud, ni advokatura, ni tužilaštvo. Mi smo parlamentarno tijelo koje zna šta treba da radi. Ne da donosi presude, nego da donosi zaključke i da se brine o realizaciji tih zaključaka. Ja ne vidim ovdje nijednog razloga da se mi kao članovi Odbora za bezbjednost smatramo nekim specijalnim i nekim povlašćenim članovima i nekim povlašćenim poslanicima. Zašto, da nemamo slučajno veću platu ili veću nadoknadu zato što radimo u ovom odboru u odnosu na ostale kolege koji rade u drugim skupštinskim tijelima? Ja mislim da mi članovi Odbora za bezbjednost imamo samo mnogo više posla i mnogo više odgovornosti, za razliku od onih koji manje rade i koji samo kritikuju i žele da budu savjest ovoga parlamenta.

Ne slažem se takođe sa onima koji kažu da je izvještaj Odbora za bezbjednost i odbranu u 2012. godini proizvod parlamentarne većine. To nije tačno. Mi smo ovaj izvještaj donijeli jednoglasno na Odboru, znači da je to proizvod i većine i manjine u parlamentu. Dobro znamo da je ovaj izvještaj na Odboru usvojen konsenzusom, znači apsolutnom većinom. Prema tome, najbolje bi bilo onima koji nisu učestvovali u radu ovoga odbora da više vode računa o onome šta rade u odborima gdje su oni članovi, a niko im ne smeta i ne osporava da diskutuju o onome šta se radilo.

Takođe, u ovom izvještaju mnoge stvari ne mogu ni da stoje. Neke sjednice smo imali zatvorene za javnost, postoji Zakon o tajnosti podataka, tako da i nešto što smo radili i teme koje smo raspravljali sasvim je za očekivati da ne mogu da stoje i ne treba da stoje, u skladu sa Zakonom, u ovom izvještaju. Prema tome, ja mislim da je ovaj izvještaj korektan, da je proizvod konsenzusa i apsolutnog usvajanja na Odboru, a svi oni koji misle da je moglo bolje, slažemo se i mi da sve što se radi može bolje da se uradi, ali to je nešto što je iza nas, čime se mi ponosimo. Odbor za bezbjednost i odbranu ima i te kako bitnu i veoma važnu regionalnu saradnju, i čast je biti član ovog odbora kada se nađemo u regionu sa sličnim odborima za bezbjednost i odbranu i u saradnji sa međunarodnim institucijama kao što su DIKAP, UNDP itd. Zaista je čast biti član Odbora za bezbjednost i odbranu crnogorskog parlamenta, ali to ne znači ni da imamo veću platu, ni da smo povlašćeni, ni da imamo neke beneficije u odnosu na vas, uvažene kolege, koji ste zajedno sa nama u ovom domu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Koleginica Jasavić ima prijavljeni komentar na vašu diskusiju.

Izvolite, koleginice.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani gospodine Stanišiću,

Nije sve u parama, nije sve u tome koliko neko prima novca za ono što radi. Posebna je čast, rekli ste, ja se potpuno slažem sa vama, biti u Odboru za bezbjednost i odbranu jedne zemlje, posebno ako se ta zemlja voli.

Druga stvar, kada sam govorila o posebnoj poziciji poslanika u Odboru za bezbjednost i odbranu imala sam u vidu normativna rješenja. Ja nisam govorila o vašoj posebnosti po personalitetu, već o vašoj posebnosti u pravnom sistemu Crne Gore.

Vama je, kao članovima Odbora za bezbjednost i odbranu, Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti i bezbjednosti odbrane dao poseban status. Vama je Zakon o tajnosti podataka dao poseban status. To su one stvari na koje sam ja ukazivala, a ne na benefite i privilegije koji se novcem mogu mjeriti.

Želim da vam kažem da je član 4 Zakona o parlamentarnom nadzoru predvidio da u vršenju parlamentarnog nadzora, Odbor razmatra postupanje organa i institucija iz člana 3 stav 1 ovog zakona - to su oni organi koje sam pomenula maloprije, pa ih ne bih sada ponovo navodila jer vi znate vrlo dobro svoj posao i znate šta radite - u primjeni zakonom propisanih ovlašćenja sa aspekta poštovanja Ustavom zagarantovanih sloboda i prava čovjeka i građanina. To je mene motivisalo da ukažem na vašu posebnost kao Odbora, članova Odbora.

Dalje, član 7 posebno propisuje vaše nadležnosti i vi to bolje znate od mene jer ste član tog odbora već u više saziva. Vi sigurno bolje od mene znate i da član 15 Zakona propisuje da Odbor može preduzeti i vanredne aktivnosti parlamentarnog nadzora, a one se ogledaju u upućivanju zahtjeva organima i institucijama iz oblasti bezbjednosti i odbrane u cilju dostavljanja informacija i izvještaja o određenom pitanju. Takođe, predviđa posjete predstavnika Odbora organima i institucijama iz oblasti bezbjednosti i odbrane radi ostvarivanja uvida u dokumentaciju.

Moja želja je da ne samo ovaj odbor, nego svi odbori Skupštine Crne Gore rade mnogo bolje. Da parlamentarni nadzor ovog odbora koji on ima u svojim nadležnostima, kao i uloga nadzorna, kontrolna, Skpštine, bude na mnogo višem nivou.

Iz izvještaja sam primijetila da je samo poslanik Konjević tražio donošenje jedne odluke, vi ste to prihvatili i vi ste na osnovu toga otišli u Agenciju, u MUP da posmatrate i vidite primjenu bezbjednosnih standarda. To je jedino što sam iz izvještaja vidjela. Ako ste vi izvještaj napravili šturo, pa ste radili mnogo više a napisali mnogo manje, moram vam priznati da to nije dobra praksa. Ubuduće, nas koje interesuje Agencija za nacionalnu bezbjednost isto onoliko koliko mi interesujemo Agenciju za nacionalnu bezbjednost, jer smo imali i u izvještaju Stejt departmenta da su opozicioni poslanici praćeni od Agencije za nacionalnu bezbjednost, zanima da i mi kao parlament, preko vas koje smo birali u Odboru, kontrolišemo Agenciju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolegiice Jasavić, ja vas zaista molim da uvažavate vrijeme.

Molim sve da uvažavaju vrijeme, posebno vas, jer nije prvi put da prekoračujete. Ima mnogo važnih tema i ima poslanika koji žele da diskutuju, ali treba da vodimo računa o vremenu, vrijeme predviđeno za izlaganje se ipak mora poštovati.

Kolega Stanišić, odgovor na komentar. Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Uvijek u nedostatku argumenata, vremena fali.

Vi ste rekli, koleginice Jasavić, da smo mi privilegovani poslanici. Ja nisam sjedio ni u jednom parlamentu nego u ovom dok ste vi imali vašu diskusiju. Rekli ste, pročitajte stenogram, da smo mi članovi Odbora za bezbjednost privilegovani poslanici. Ja sam samo odgovorio na to koliko smo privilegovani u odnosu na vas ostale koji nijeste članovi ovog odbora.

I još nešto da vam kažem, dobro mi znamo, svi članovi ovog odbora, ne samo iz opozicije nego svi, od predsjednika do zadnjega, šta treba ovaj odbor da radi. Većina nas je učestvovala u izradi i donošenju Zakona o parlamentarnoj kontroli. Mislim da taj

zakon nijedna zemlja u okruženju nije donijela pa čak i neke zemlje članice EU. Da vam kažem, naš nadzor nad službama bezbjednosti i odbrane se ne vrši samo kroz vanredne situacije i vanredne obilaskе, a bilo ih je, reći ću vam koji su bili, nego i kroz izvještaj o radu institucija nad kojima vršimo parlamentarni nadzor. A imali smo i vanrednih aktivnosti i kontrolna i konsultativna saslušanja, neka su bila na inicijativu poslanika iz opozicije, neka na zajedničku inicijativu svih nas, vanredne obilaskе Sektora za vanredne situacije i skladišta Vojske Crne Gore, širom Crne Gore, od Danilovgrada, Nikšića i tako dalje i mnogo drugih aktivnosti.

Prema tome, kažem vam, vaše kritike su dobronamjerne, ali da ste bili poslanik u prošlom sazivu - ovaj izvještaj se odnosi na 2012. godinu a vi ste tek krajem novembra postali zvanično poslanik ovdje - možda ne biste pričali kao danas, ali vjerujem da vi ovo ne govorite iz politikantskih razloga nego više da nas usmjerite kako treba da radimo i na tome vam se zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega.

Na redu je kolega Kaluđerović. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Nije na odmet da podsjetim, ovo je rasprava o izvještaju o radu Odbora za bezbjednost za 2012. godinu. Dakle, mi smo u prilici da kao parlament ocijenjujemo sopstveni rad u jednom dijelu, rad jednog broja poslanika koji imaju čast da budu članovi radnog tijela Odbora za bezbjednost i odbranu. Mislim da nije dobro što raspravljamo o Godišnjem izvještaju za 2012. godinu, a od isteka te izvještajne godine dijeli nas vremenski interval više od 14 mjeseci.

Bio sam član Odbora za bezbjednost, kada je u pitanju izvještajna godina samo 15 dana, s obzirom da je saziv sadašnjeg Odbora za bezbjednost i odbranu nakon parlamentarnih izbora 2012. godine uslijedio i Skupština imenovala negdje sredinom 2012. godine, tako da je to specifičnost kada razmatramo ovaj godišnji izvještaj za 2012. godinu, dakle da o njemu razgovara i parlamentarni sastav koji ne odgovara izvještajnoj godini u najvećem dijelu.

Želim da kao član Odbora za bezbjednost i odbranu, saopštim da sam kao opozicionar daleko od toga da sam zadovoljan onim koliko je postigao ovaj odbor, kao što nisam zadovoljan i ukupnim parlamentarnim nadzorom koji nad službom bezbjednosti vrši ovaj parlament, kao što nisam zadovoljan ukupnom depolitizacijom, departizacijom službi bezbjednosti, a jedan od ključnih zadataka Odbora za bezbjednost je u nadziranju tih poslova. Ipak moram reći da je napravljena jedna relativno dobra atmosfera u Odboru za bezbjednost i moram reći, kao opozicionar koji to izuzetno rijetko čini, da želim da istaknem značaj predsjednika Odbora, gospodina Nuhodžića, koji zaista ima takta, ima razumijevanja za zahtjeve opozicije u mjeri koliko, kao dio parlamentarne većine, može da se izbori. Prepoznajem da tu ima pozitivnih pomaka.

Da iskoristim priliku da kažem da u toj izvještajnoj 2012. godini Odbor za bezbjednost je bio u prilici da realizuje nekoliko kontrolnih saslušanja u vezi sa izuzetno značajnim temama i na pažnju svim parlamentarcima, bavljenje u dva navrata tokom te izvještajne godine pitanjima informacija i saslušanja vrhovnog državnog tužioca i prvog čovjeka Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, oko ispitivanja

navoda u vezi sa mogućom korupcijom u postupku privatizacije Telekoma, a neposredni povod je, kao što znate, bio ono čime se bavila komisija nadležna Sjedinjenih Američkih Država o hartijama od vrijednosti. U vezi sa tim, u ovom izvještaju imamo na dva mjesta konstatacije i zaključke Odbora za bezbjednost i posebno naglasak da se insistiralo i na međunarodnoj pravnoj pomoći, da se preko Ambasade SAD zatraži odgovarajuća dokumentacija koja je nophodna našim nadležnim državnim organima da se u vezi sa tim ispita slučaj da li ima korupcije od strane nosilaca državnih ili drugih funkcija u Crnoj Gori u vezi sa privatizacijom Telekoma.

Pripadim ljudima koji misle da ima mnogo osnova za sumnju da je toga bilo i želim da naglasim da je taj postupak i kod državnog tužilaštva nadležnog u toku, tako smo obaviješteni od strane vrhovnog državnog tužioca na sjednici koja nije bila otvorena za javnost i zbog toga i sam obavezan da čuvam tajnost podataka u vezi sa tim. Samo da kažem da je ta dokumentacija stigla i da je u pitanju ogromna dokumentacija koja se prevodi i da će nakon te dokumentacije, nadležno državno tužilaštvo biti u prilici da o tome kaže konačnu riječ. Zbog toga čudi, zbog toga brine kako su neki pojedinci i neki mediji, na žalost, požurili nakon što se saopštilo od strane nadležne komisije iz Sjedinjenih Američkih Država da su oni sa svog stanovišta i u okviru svojih nadležnosti zaustavili određene procese, da javnosti Crne Gore predoče - evo vidite o čemu pričate, u vezi sa tim nema ništa sporno. Ne. Čak je i nadležna Ambasada SAD upozorila, što nam nije u prilog demokratizaciji odnosa, da to ne znači stavljanje tačke na pitanje eventualnog procesuiranja krivičnopravne odgovornost. Mi, kao Odbor, to smo sebi stavili u zadatak, da ćemo pratiti i dalje tražimo od nadležnog državnog tužilaštva i ostalih državnih organa da nas informišu o toku postupka. Pri tome smo obavezni, pošto je procedura i postupak u toku, da respektujemo činjenicu da možemo dobiti samo određeni stepen informacije u vezi sa tim ali i sa mnogim drugim pitanjima, da ne pominjem aferu "listing", da ne pominjem da je Vrhovni državni tužilac upravo najveći broj informacija u vezi sa aferom "Šarić" za početak dobio upravo od strane članova ovog odbora, da ne pominjem činjenicu da je Vrhovni državni tužilac, nakon što je dobio informacije od članova Odbora na zatvorenoj sjednici, ponovo procesuirao i aktuelizirao pitanje istrage povodom nerasvijetljenog ubijstva Duška Jovanovića i tako dalje.

To su mnogo značajne stvari o kojima javnost ne zna dovoljno jer se najveći dio dešavao na zatvorenoj sjednici Odbora. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Koelga Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, pomoćniče ministra, uz zahvalnost što se izmijenio redosljed izlaganja, jer sam upravo prisustvovao sjednici Administrativnog odbora, moje ću izlaganje svakako racionalizovati u smislu da ne ponavljam neke konstatacije koje je već kolega Kaluđerović, kao član ovog odbora iznio.

Ovdje se radi o specifičnoj situaciji da u plenumu razmatramo izvještaj o radu jednog od stalnih odbora Skupštine Crne Gore. Iako svi odbori imaju obavezu da pripreme svoj izvještaj o radu koji se usvaja na sjednicama odbora, ovo je jedini odbor koji svoj izvještaj o radu prosleđuje plenumu i malo smo u osjetljivoj situaciji zato što svi

imamo članove odbora iz svojih poslaničkih klubova, da negdje budemo kritički raspoložniji prema radu ovog veoma značajnog odbora Skupštine Crne Gore.

Ne znam da li je neko od kolega pominjao, čini mi se da bi bilo dobro da nam se da informacija kada ćemo razmatrati Izvještaj Odbora za 2013. godinu. Ovdje govorimo danas, u martu 2014, o Izvještaju za 2012. godinu, iako smo još u februaru 2012. godine govorili o izvještaju za 2011. godinu. Malo smo poremetili tu konzistentnost dostavljanja izvještaja i ne vidim razlog zašto već nijesmo imali objedinjenu raspravu i dobili blagovremeni izvještaj o onome šta je Odbor za bezbjednost i odbranu radio tokom prošle 2013. godine, koja je bila veoma osjetljiva i izazovna sa stanovišta bezbjednosti i odbrane. Negdje smo imali promjene na čelu bezbjednosnih službi i tako dalje, sve se to reflektuje na rad i na teme koje Odbor razmatra. Ne ulazim u dinamiku rada samog odbora, u formu ovog izvještaja koji je zaista iscrpan što se tiče samih hronologija i svega onoga što je razmatrano. Imamo taj mali deficit u smislu da ostali članovi Parlamenta, a koji nijesu članovi ovog odbora, imaju limitiran pristup informacijama i samim time je specifičnost zapisnika i izvještaja ovog odbora. Jedna stvar koja mene kao poslanika Skupštine i kao građanina Crne Gore interesuje, ukoliko i to nije tajna o kojoj se ne može ovdje u Parlamentu razgovarati, jeste da predstavnik ministarstva koji, pretpostavljam, učestvuje po funkciji u sjednicama i prisustvu sjednicama ovog odbora, ili možda predsjednik ovog odbora, jer ja takve informacije nikada ne tražim od članova odbora, makar što se tiče SNP-a, koji imaju obavezu čuvanja tajne i naravno kao odgovorni poslanici tu obavezu poštuju. Što se tiče SNP-a to mogu odgovorno da tvrdim, a da li informacije cure iz samog odbora – cure. Čak i mediji, i to ne samo neki mediji nego specificirani mediji – to bi možda bio trag za vas, predsjedniče Odbora, da vidite ko to daje informacije - uvijek dobiju informacije s odbora prije nego što mi poslanici išta o tome znamo. Jedno pitanje je da li je Odbor tokom 2012.godine razmatrao, ako nije tada, da li je prošle godine razmatrao, a ako nije ni prošle, da li će ove godine razmatrati pitanja potencijalnog učešća građana Crne Gore u jednom krvavom građanskom ratu koji bjesni u Siriji. Prema nekim mojim saznanjima kao građanina i poslanika ovog doma, postoji određeni broj lica, državljana Crne Gore, građana koji imaju evidentni status u Crnoj Gori, koji aktivno učestvuju na strani neke od zaraćenih strana u tom krvavom građanskom ratu u Siriji. Neki su učestvovali pa se i vratili u državu Crnu Goru, pa bi bilo interesantno da znamo da li je 2012., prošle 2013., ako ne, da li će ove godine Odbor za bezbjednost da se pozabavi sa tim veoma delikatnim bezbjedonosnim problemom i da bismo dobili izvještaj. Ne mogu da sporim želju da nam Odbor u maksimalnoj mjeri u kojoj to može dostavi što je radio, ali vi morate da budete svjesni da zbog Zakona o zaštiti podataka i tajnosti podataka i pristupa ostalih poslanika podacima, mi imamo problem kada razmatramo ovaj izvještaj, jer nemamo konzistentne informacije o dešavanjima na tom odboru. Dakle, ovo bi bilo jedno konkretno pitanje i naravno ono prvo - zašto ne razmatramo izvještaj za 2013. godinu i kada ćemo taj izvještaj razmatrati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegi Damjanoviću, on je posljednji prijavljeni diskutant po ovoj tački.

Kolega Nuhodžiću, želite li završnu riječ u ime predlagagača? Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Prvo da odgovorim na pitanje zašto se razmatra ovaj izvještaj u ovoj godini. Naš odbor je usvojio izvještaj u januaru 2013.godine, dakle mi smo izvještaj usvojili na vrijeme, kao odbor. Vjerovatno u planiranju rada Skupštine ovaj izvještaj nije bio u prioritetu. Dakle, Odbor je odradio svoj dio posla u vremenu u kojem je planirao da usvoji izvještaj o svom radu.

Što se tiče rasprave, ja mislim da smo imali danas korektnu i konstruktivnu raspravu, naravno nosim i utisak da je imala određenu dozu politizacije, vjerovatno kolege nijesu dovoljno kvalitetno iščitali izvještaj ili kreativno tumače nadležnosti Odbora. Nego, ostavićemo to za neku drugu priliku. Ja se zaista kao predsjednik trudim, a i kolege koji su članovi Odbora za odbranu i bezbjednost, da ovaj odbor sačuvamo od politizacije. Čini mi se da dijelim mišljenje sa kolegama da smo to i uspjeli. Znači, nama nije cilj da imamo sjednice koje nemaju zaključke, da imamo sjednice čiji će motiv biti zakazivanje i organizovanje rasprava koje imaju samo političku pozadinu ili koje mogu samo doći do političkih stavova ili do političkih zaključaka koji nikoga ne obavezuju. Mislim da smo uspjeli u Odboru i da ćemo nastaviti sa tom praksom.

Ovo što ste vi, kolega Damjanoviću, pitali. Mi razmatramo svake godine izvještaj o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost, Ministarstva unutrašnjih poslova i u tom okviru izvještaj policije, Ministarstva odbrane. Siguran sam da ovo pitanje koje vi aktuelizujete je pod pažnjom Agencije za nacionalnu bezbjednost i da ćemo kada budemo raspravljali o izvještaju Agencije za nacionalnu bezbjednost otvoriti to pitanje, sagledati ih sa svih aspekata i kroz zaključke koje ćemo usvojiti na Odboru, izjasniti se o načinu tretiranja ovog pitanja. Ne bih više oduzimao vašu pažnju. Hvala vam na konstruktivnim sugestijama.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Nuhodžiću. Konstatujem da smo završili pretres o Izvještaju o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2012.godinu.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, to je **Predlog zakona o dopuni Zakona o inspekcijskom nadzoru.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su mr Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova i Veselin Vukčević, generalni direktor Direktorata za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Pozdravljamo ih. Oni su prisutni.

Izjesticoci odbora su Željko Aprcović iz Zakonodavnog odbora i Husnija Šabović, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje. Izvolite. Ministar Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvaženi poslanici,

Dozvolite da u najkraćem vas upoznam sa onim što je bila namjera Vlade odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova da u skupštinsku proceduru uputi Predlog zakona o dopuni Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru iz novembra 2011.godine utvrđeno je da je inspekcijski nadzor vršio organ uprave nadležan za poslove inspkcijskog nadzora, osim u oblastima državne uprave, odbrane i bezbjednosti, zaštite i spašavanja, prevoza opasnih materija, eksplozivnih materija i

sigurnosti i bezbjednosti saobraćaja, dok u oblasti sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja inspekcijski nadzor vrši nezavisno pravno lice koje vrši javna ovlašćenja.

Takođe, zakon je predvidio da se objedinjavanje poslova inspekcijskog nadzora sprovedu u dvije faze. Na osnovu rješenja iz navedenog zakona, Vlada je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave osnovala inspekcijski organ Upravu za inspekcijske poslove u sastavu koje je u prvoj fazi objedinjeno 26 inspekcija. Na ovaj način je ostvareno važno načelo razdvajanja funkcija prvostepenog i drugostepenog organa u upravnom postupku, to jest funkcija i ovlašćenja za davanje odobrenja, saglasnosti i slično od funkcija inspekcijskog nadzora, što je od velikog uticaja na nezavisnije ostvarivanje ovlašćenja inspektora.

Uprava je počela sa radom u junu 2012.godine, kada je utvrđen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave i kada su preuzeti državni službenici i namještenici iz državnih organa.

Sljedeća ili druga faza objedinjavanja inspekcija definisana je članom 13 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, koji je predvidio da se inspekcijski nadzor u oblasti prosvjete, sporta, zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine, arhivske djelatnosti, naplate javnih prihoda, kontrole dostavljanje finansijskih izvještaja, sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma preuzme do 31.decembra 2013.godine.

Međutim, Vlada je predložila dopunu Zakona o inspekcijskom nadzoru u smislu da se odloži primjena navedene odredbe do kraja 2014.godine, odnosno da se produži rok za preuzimanje poslova inspekcijskog nadzora iz navedenih oblasti.

Poseban razlog za produženje navedenog roka su izazovi sa kojima smo se susreli tokom implementacije prve faze objedinjavanja inspekcija, posebno, imajući u vidu složene poslove u oblasti javnih prihoda, koji predstavljaju jedinstven proces, kao i pitanja organizacije poslova inspekcijskog nadzora u dijelu utvrđivanja izricanja prekršajnih kazni poreskim obveznicima. U slučaju njihovog odvajanja od naplate poreskih obaveza, kontrole tačnog i urednog prijavljivanja poreskih obaveza, kao i povraćaja više plaćenog poreza, postoji rizik da će se dovesti u pitanje ostvarivanje ovih funkcija, zbog činjenice da se iste u cjelosti oslanjaju na bazu podataka kojom raspolaže Poreska uprava. To znači da postupak inspekcijskog nadzora u oblasti javnih prihoda zahtijeva da inspektor mora prije samog postupka inspekcijskog nadzora raspolagati većim brojem podataka i informacija o kontrolisanom poreskom obvezniku koji su u posjedu Poreske uprave. Treba imati u vidu da je ova oblast inspekcijskog nadzora od posebnog značaja u okolnostima pojačanih mjera koje Vlada preduzima u borbi protiv sive ekonomije i dodatnog obezbjeđivanja javnih prihoda.

Imajući u vidu navedene razloge, a u cilju dodatnog preispitivanja efekata eventualnog objedinjavanja poreske inspekcije i Upravu za inspekcije poslove, Vlada je predložila odlaganje realizacije druge faze objedinjavanja inspekcije do kraja 2014. i istovremeno preuzela obavezu da nekoliko nadležnih ministarstava tokom, odnosno do kraja trećeg kvartala 2014. godine izađe pred Vladu sa objedinjenom informacijom kako i na koji način da, kada nam istekne ovaj rok, izvršimo, odnosno nastavimo realizaciju druge faze objedinjavanja, uvažavajući sve ono što su bile prevashodno primjedbe Ministarstva finansija i ovo je urađeno na molbu Ministarstva finansija, imajući u vidu da su novi ministar i novi direktor Poreske uprave smatrali da još jednom treba preispitati ovaj model sa aspekta funkcionisanja Poreske uprave. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Ne žele.

Prelazimo na uvodna izlaganja u ime poslaničkih klubova. U ime Kluba DPS-a, kolega Milorad Vuletić. Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Gospodine predsjedavajući, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani predstavnici predlagača materijala, gospodine ministre i gospodine direktore Direktorata,

Vežano za dopune Zakona o inspekcijском nadzoru, budući da se radi o dopuni samo dvije odredbe, svoju priču ću saopštiti malo uopštenije vežano kod toga šta je inspekcijски nadzor i osvrt na ono zbog čega cijenim da ovaj zakon treba podržati.

Dakle, inspekcijским nadzorom se vrši kontrola primjene zakona od strane svih građana i pravnih lica, ali i kontrola primjene zakona od strane samih organa uprave i inspekcije zauzimaju značajno mjesto u obezbjeđivanju poštovanja propisa u različitim oblastima društvenog života. Inspekcijска kontrola se obavlja podsredstvom inspekcijских službi koje imaju svoju organizaciju, djelokrug nadležnosti i specijalna ovlašćenja, pa i inspekcijску kontrolu obavljaju posebno ovlašćena službena lica koji se zovu inspektori.

Polazeći od strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori koju je Vlada usvojila 2011, i to za period 2011-2016. godina, a kojom je definisano da proces upravne reforme kao dugoročni proces koji podrazumijeva kontinuirano unapređenje i usavršavanje upravnog sistema, proistekla je potreba za objedinjavanjem inspekcija, odnosno poslova inspekcijского nadzora u poseban organ uprave koji bi se zvao Uprava za inspekcijские poslove Crne Gore. Na taj način napušta se koncept resornog organizovanja inspekcija.

Inače, Zakon o inspekcijском nadzoru Skupština je donijela 2003. sa izmjenama i dopunama 2009. i 2011. godine. Izmjenama i dopunama Zakona iz 2011. godine utvrđene su nadležnosti jedinstvenog inspekcijского organa u koje ne spadaju vršenja inspekcijского nadzora u oblasti odbrane i bezbjednosti, zaštite i spašavanja, prevoza opasnih materija i eksplozivnih materija, kao i inspekcijски nadzor sistema državne uprave. Zbog specifičnosti poslova u ovim upravnim oblastima utvrđeno je pravo da u drugostepenom postupku odlučuje nadležno resorno ministarstvo za odgovarajuću upravnu oblast. Članom 12 predloženo je, takođe, fazno objedinjavanje poslova inspekcijского nadzora do 31.12.2013. godine. U skladu sa strategijom reforme javne uprave i Odlukom Vlade o osnivanju Uprave za inspekcijские poslove kojim se predviđa da se u prvoj fazi objedine poslove inspekcije koji pretežno vrše kontrolu privrednih subjekata, a tek u narednoj fazi ostalih inspekcija, i to u oblasti prosvjete, sporta, zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine, arhivske djelatnosti, naplate javnih prihoda, kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja, sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Odredbama člana 76a i 76b ovog predloga zakona o dopunama Zakona o boravišnoj taksi predlaže se odlaganje primjene postojećeg rješenja, prema kome inspekcijски nadzor u određenim oblastima naprijed navedenim vrše organi državne uprave određenim zakonima kojima su uređene te oblasti do stvaranja uslova za potpunu implementaciju rješenja koja se odnose na postupak inspekcijского nadzora u tim oblastima, dakle do 31. decembra 2014. godine. Poslanici Demokratske partije socijalista će podržati predložene dopune ovog zakona, a predlažem da to učine i ostale kolege poslanici. Da se tokom 2014. godine preispita i utvrdi najbolje rješenje kako bi se

postupak inspekcijskog nadzora učinio kvalitetnijim i efikasnijim u ovim navedenim pojedinim specifičnim oblastima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Vuletiću.

U ime Kluba SNP-a, koleginica Snežana Jonica, a neka se pripremi koleginica Jasavić. Izvolite, koleginice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, predstavnici Ministarstva,

Moram da priznam da sam se iskreno nadala, kada sam dobila ovaj predlog zakona, da je u resornom ministarstvu urađena značajna korekcija Zakona o inspekcijskom nadzoru, jer je, pretpostavljala sam, i u Ministarstvu kao što je u Crnoj Gori prepoznato da je inspekcijska služba, inspekcijski nadzor jako slaba tačka sistema.

Međutim, desilo se nešto ne čemu sam se nadala nego čega sam se plašila, a to je da se radi samo o ispravljanju greške, da se radi samo o ispravljanju propusta i to ne samo jednog. Prvi propust je loša procjena prilikom donošenja prethodnog zakona, kada je procijenjeno da će se do 31. decembra 2013. godine stvoriti uslovi za definisanje vršenja inspekcijskog nadzora u oblasti za koje produžujemo rok za godinu dana.

Drugi propust u odnosu na koji eksplicitno očekujem objašnjenje je činjenica da imamo prazan hod, da imamo praznine, očekujem da se kolege iz DPS-a utišaju dok pričamo, da od 31. decembra 2013. godine do danas 13. marta čini mi se nemamo nikoga ko je nadležan da vrši inspekcijski nadzor u oblastima prosvjete, sporta, zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine, arhivske djelatnosti, naplate javnih prihoda, kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja, sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, jer je po važećem zakonu njihova nadležnost istekla 31. decembra 2013. godine, sada im po ovom istom predlogu produžujete do nove godine ponovo, a u ovom međuperiodu za ovu oblast, ni malo slučajno, čini mi se, a veoma važnu, niko nije bio nadležan.

Postavlja se pitanje zašto ako već niste spremili konkretan predlog i ako je već stvorena svijest o tome da je pitanje je li ovo rješenje dobro ili treba raditi bolje rješenje, predlog o produženju roka nije došao pred poslanike prije nove godine, da nemamo prazninu u sistemu. Sada treba da razmišljam da li je u oblasti zaštite kulturnih dobara ili kulturne baštine, da li je u oblasti naplate javnih prihoda ili kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja trebalo da se pusti ove tri mjeseca da se dešavaju neke stvari i da niko nije nadležan da vrši inspekcijski nadzor, jer smo slučajno zaboravili da tri mjeseca pokrijemo postojanje inspekcijskog nadzora u ovim oblastima.

Ono što mi je, takođe, upečatljivo jeste zapaženje, i očekujem, ali mi se čini predaleko, treći kvartal ove godine, da se mnogo bolje precizira ono što i vi kažete u obrazloženju, a to je da se odredbama važećih zakona ne oduzima osnovna funkcija poreskog organa, a to je inspekcijski nadzor u oblasti javnih prihoda koji se ne ograničava na naplatu već i na tačno obračunavanje i blagovremeno prijavljivanje poreskih obaveza, te nadalje sve one stvari kojima ukazujete da ovako definisano rješenje nije dovoljno dobro i da se oko ovoga mora još bolje preispitati kako će se sve ovo riješiti.

Ono na šta želim da ukažem govoreći o inspekcijskom nadzoru je činjenica na koju sam ukazala i na početku ove priče. To je da je inspekcijski nadzor loša tačka ovog

sistema, da je inspekcija i način na koji je vršena bila razlog da se Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti uzima pravo trudnicama i porodiljama nadoknadu u punom kapacitetu i uskraćuje ogromnom broju korisnika tog prava pravo kako jesu imali da bi se spriječile zloupotrebe. Mi smo došli u jednu vrlo specifičnu situaciju da zakonom i oduzimanjem prava onima kojima pripada sprječavamo zloupotrebe jer inspekcija nije sposobna da radi svoj posao i da sprječava zloupotrebe. To je jedan nivo priče.

Drugi nivo priče je, takođe, inspekcija koja očigledno širom Crne Gore ne radi svoj posao. Imamo meni vrlo aktuelnu priču, zbog koje ću iskoristiti priliku da inspekciju podsjetim na njihove nadležnosti i očekivanje, da odu do Primorke ili, kako se to već danas zove, Gradska pekara jer tamo postoje radnici sada Gradske pekare koja je nekad bila prvo Primorka, pa Krizma, pa Melgodinija Primorka, pa Primorka group, pa sad i Gradska pekara, a postoji nekih mjesec ili dva da tamo radnici nemaju ugovor o radu, da je neko promijenio naziv firme, da neko uspijeva da dobija sredstva od ove države, da ih potroši ne za ono za šta su garantovana sredstva od strane Vlade nego negdje drugo, da to niko ne iskontroliše i da danas imamo radnike koji kažu da ovoga puta neće popustiti pred obećanjima jer je vlasnik za polovinu zaposlenih, i to za magacionere, radnike noćne smjene održavanja, obezbijedio iznose od po 100 eura i da je rekao da nije mogao da sakupi više novca.

Na kraju priče, samo ću citirati predstavnika jednog od dva sindikata, da su oba sindikata, što je rijedak slučaj, kada je u pitanju Primorka, složni da neće nastavljati rad Gradske pekare koja snabdijeva jednu trećinu potreba grada Bara za hljebom i pecivom zbog toga što je više postalo nepodnošljivo da im se daje kap po kap kao infuzija da ih održe živim, da su pred novu godinu dobili bonove od po 150 eura da trguju u megamarketu Laković, da im plata nije isplaćivana od prošle godine od avgusta, a da je u međuvremenu Primorka promijenila više imena i vlasničke strukture, a da radnici rade bez plate i nadoknada. Napominjem da je zadnja plata koju su primili jako davno isplaćena i da bi inspekcija u Primorci, kao i u nizu drugih firmi imala što da radi, ali očigledno nije dobro organizovana niti se zakonom obezbijedilo da ta inspekcija snosi posljedice za nekvalitet svog rada. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem. Molim vas da vodimo računa o vremenu.

Koleginica Azra Jasavić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane koleginice, poštovane kolege, poštovani ministre Konjeviću, poštovani direktore Vukčeviću, poštovani građani,

Snažna, organizovana Uprava za inspekcijske poslove je prijeka potreba našeg pravnog sistema, zbog čega iskazujemo rezervu prema ovom zakonu jer on, po nama, nepotrebno odlaže neophodno snaženje Uprave za inspekcijske poslove.

Pozitivna Crna Gora se zalaže za temeljne reforme pravnog sistema. Naša poruka je od samog osnivanja da se vlast mora decentralizovati. Opštine mogu imati mnogo veća ovlašćenja, a država mora imati nadzornu ulogu u pogledu primjene zakona, sa snažnim inspekcijskim nadzorom i ovlašćenjima u drugostepenom upravnom postupku. Pravne reforme moraju jasno podijeliti nadzornosti opština i države. Tada opštine neće više biti u poziciji prosjaka koji drži ispruženu ruku prema Podgorici. Predsjednici opština više neće imati neograničena ovlašćenja poput feudalaca. Konačno, opština i država će imati snažne mehanizme inspekcijske kontrole

nad opštinama gdje neće biti moguće da moćnici iz lokalnih samouprava pljačkaju narod i državu decenijama, pa kad se isprazne državne i lokalne vreće da imamo selektivna unutarstranačka hapšenja kao u Budvi ovih dana.

Hoćemo Upravu za inspekcijske poslove od digniteta, u kojoj će raditi kredibilni profesionalci, koji će biti dobro plaćeni od države, sa jasnim pravima i obavezama čije se kontrole neće završavati sa benignim naručenim političkim zapisnicima već blagovremenim podnošenjem krivičnih prijava za svaki ukradeni euro ovog naroda. Pozitivna Crna Gora hoće depolitizovanu i profesionalnu Upravu za inspekcijske poslove koja će snažiti, a ne srozavati ugled državne uprave. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, koleginice Jasavić.

Da li želite da prokomentarišete? Kolega Bojanić je sada na redu, kolega Bojanić je prijavljen za diskusiju. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica je dosta rekla, ne bih se ponavljao, samo sam na jednu stvar htio da ukažem, čini mi se na jednu nelogičnost, ali možda nijesam dobro shvatio.

Mi smo juče imali na dnevnom redu Predlog zakona o budžetu i finansijskoj odgovornosti, jako važan zakon koji vrlo izvjesno da će dobiti podršku prilikom glasanja, ako ne od svih ono od većine svakako. Tu se definiše novi institut, odnosno uvodi se budžetski inspektor koji će po slovu zakona vršiti nadzor, odnosno imaće obavezu i ovlašćenja da vrši kontrolu zakonitog i namjenskog korišćenja budžetskih sredstava potrošačkih jedinica. Po članu 77 Zakona o budžetu i finansijskoj odgovornosti budžetski inspektor će imati ovlašćenja i obavezu da vrši kontrolu zakonitog i namjenskog korišćenja budžetskih sredstava potrošačkih jedinica, opština i drugih subjekata javnog sektora u skladu sa ovim zakonom. Tu se obuhvata kontrola računovodstvenih, finansijskih i drugih poslovnih dokumenata. Taj zakon bi trebalo da stupi na snagu 1. januara 2014. godine. Doduše, to je malo sporno kako će stupiti osam dana od dana donošenja 1. januara 2014. godine, ali dobro, da zanemarimo ovih par mjeseci.

Danas je na dnevnom redu Zakon o dopuni Zakona o inspekcijskom nadzoru koji odlaže primjenu do kraja godine, odnosno do početka naredne. Ili nijesam dobro razumio, a trebalo bi, evo čitam da se Zakonom o budžetu i finansijskoj odgovornosti uređuje inspekcijski nadzor u skladu sa zakonom koji uređuje inspekcijski nadzor. On bi trebalo da počne da radi čim usvojimo ovaj zakon, za osam dana, a ovamo drugim zakonom odlažemo primjenu za narednu godinu. Molio bih pojašnjenje, moguće da ovo nijesam dobro shvatio, ali čisto da ukažem na to. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Bojaniću.

Prije nego što damo završnu riječ ministru, samo da zamolimo koleginice i kolege da održimo red u sali i brojnost, naravno, jer imamo nekoliko izbora i imenovanja da bi naši odbori mogli da rade i odlučuju.

Ministar Konjević, završna riječ. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Samo na nekoliko pitanja ili dilema koje su se javile tokom ovog vrlo kratkog zakona i vrlo kratkih diskusija.

Počeo bih od kraja, ako tako mogu da kažem. Dakle, institut, bez obzira kako je dobio naziv, ako mogu tako da kažem, kako je dobio naziv u zakonu o kojem ste govorili, budžetskog inspektora potpuno je drugačija njegova uloga u odnosu na ovo o čemu mi pričamo, u objašnjenju vezano za odlaganje ovog zakona u dijelu poreskih inspektora. Dakle, nijesu iste nadležnosti u tom segmentu, tako da nijesu u koliziji ovo što ćete vi usvojiti i ovaj zakon koji mi odlažemo do 31.

Koleginica Jasavić je govorila o nečemu što mislim da se svi u ovoj sali slažemo, to je neophodnost jačanja naših institucija, posebno onih institucija koje su, ako mogu tako da kažem, novoformirane ili su u slučaju Uprave za inspekcijske poslove formirane objedinjavanjem inspekcija koje su prethodno bile pozicionirane unutar određenih ministarstava. Svakako, ne samo u 2014. nego u svim narednim godinama kadrovski i na svaki drugi način potrebno je jačati upravu za inspekcijske poslove koja svojim radom treba da da snažan doprinos ne samo onome što je opredjeljenje Vlade nego onome što je opredjeljenje ukupno svih političkih partija, poslanika, sudionika u tim političkim partijama, a to je jačanje, odnosno implementacija zakona i jača primjena zakona u svakom od segmenata rada.

Uvažena poslanica Jonica je govorila o propustima u sistemu, o greškama. Možemo to i tako da tumačimo, ne mislim da je to išta loše, ukoliko na vrijeme prepoznamo da nam je potrebno zastati, analizirati određenu situaciju i provjeriti da li je jedna namjera koja je svakako bila u dobrom kontekstu, da li ona može iz iskustva prve faze implementacije na adekvatan način da da rezultate. Mi smo to uradili, zastali za trenutak. Rekao sam u uvodnom izlaganju da je prevashodno Zakon izmijenjen na zahtjev ministra finansija. Imajući u vidu rezultate u naplati javnih prihoda u 2013. godini, koji su bili veći u odnosu na plan, bilo je potpuno normalno da resorno ministarstvo, Vlada u cjelini, očekuje podršku poslanika, uvaži ono što je bila intencija ministra finansija da način na koji je to organizovano tokom 2013. godine ne bude prekinuto primjenom ovog drugog zakona, nego da se da rok još godinu dana a da u tih godinu dana zajednički izanaliziramo da li je model koji je predviđen u postojećem zakonu, posebno sa aspekta naplate javnih prihoda, adekvatan model ili ga u određenom smislu korigovati.

Sve je sa jednim ciljem, da te inspekcije budu efikasnije i da u posebnom segmentu naplate javnih prihoda oni daju izdašnije rezultate koji negdje doprinose kvalitetnijem sprovođenju politika svih ministarstava.

Još jednom se zahvaljujem .

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, ministre Konjeviću. Zahvaljujem se na učešću u radu.

Ovim smo završili tačku dnevnog reda Predlog zakona o dopuni Zakona o inspekcijskom nadzoru. O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na 25. tačku dnevnog reda – **Izbori i imenovanja**

Podsjećam da je Administrativni odbor predložio predloge odluka koje se tiču promjena u sastvu stalnih radnih tijela.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu. Administrativni odbor je predložio da se za člana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu izabere Marta Šćepanović.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Glasala su ukupno 43 poslanika, svih 43 su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih.
Odbor za međunarodne odnose i iseljenike. Administrativni odbor je predložio da se Obrad Mišo Stanišić razrješi dužnosti člana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, a Nikola Gegaj izabere za člana ovog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Ukupno je glasalo 45 poslanika, 43 za, dva protiv i nije bilo uzdržanih.

Odbor za evropske integracije. Administrativni odbor je predložio da se za člana Odbora za evropske integracije izabere Obrad Stanišić.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 45 poslanika, 43 za, jedan protiv, jedan udržani.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet. Administrativni odbor je predložio da se za člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet izabere Veljko Zarubica.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 44 poslanika i svi su glasali za, nije bilo protiv niti uzdržanih.

Takođe je predloženo da se za člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet izabere Nik Djeljošaj.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 45 poslanika i svi su bili za, nije bilo protiv i uzdržanih.

Odbor za rodnu ravnopravnost. Predloženo je da se za člana Odbora za rodnu ravnopravnost izabere Nikola Gegaj.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 44 poslanika, 43 za, nije bilo protiv i jedan udržan.

Odbor za antikorupciju. Administrativni odbor je predložio da se za člana Odbora za antikorupciju izabere Zorica Kovačević.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 43 za, nije bilo protiv i uzdržanih.

Takođe je predloženo da se za člana Odbora za antikorupciju izabere Nik Djeljošaj.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Ukupno je glasalo 43 poslanika i svi su bili za, nije bilo protiv i uzdržanih.

Čestitamo novoizabranim članovima skupštinskih radnih tijela i vjerujemo da će i to doprinijeti još većoj efikasnosti inače efikasnih radnih tijela.

Naravno, zahvaljujemo se i onima koji su do sada obavljali ove dužnosti u radnim tijelima.

Dajem kratku pauzu, čekamo predstavnika Vlade po sljedećoj tački dnevnog reda, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.

-Pauza-

REDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, nakon kraće pauze nastavljamo sa radom.

Na dnevnom redu je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Suad Numanović, ministar za ljudska i manjinska prava i Blanka Radošević-Marović, pomoćnica ministra. Dobrodošli. Izvjestioci odbora su Velizar Kaluđerović, Zakonodavnog odbora i Snežana Jonica, Odbora za ljudska prava i slobode.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?
Izvolite, ministre.

SUAD NUMANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolićete mi da sa par uvodnih napomena se osvrnem na izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije. Svakako da je ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan u odredbi člana 16 tačke 1 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se Zakonom u skladu sa Ustavom uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda kako je to neophodno za njihovo funkcionisanje.

U skladu sa odredbama Ustava Ministarstvo za ljudska i manjinska prava preduzelo je zakonodavne aktivnosti u pravcu donošenja ova dva krovna zakona, Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o zaštiti ljudskih prava i sloboda. Podsjećam da su ova dva zakona donešena 2010. odnosno 2011. godine i da oni već u donešenoj formi i za ove dvije godine ne predstavljaju nikakvu prepreku efikasnoj zaštiti od diskriminacije ni u sadašnjem obliku. Međutim, njihovim izmjenama i dopunama željeli smo da učinimo taj korak više koji je išao u pravcu usaglašavanja našeg zakonodavnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Kad govorimo o Zakonu o zabrani diskriminacije, ovim izmjenama i dopunama jasno smo precizirali i definisali pojam diskriminacije, kao i pojam neposredne i posredne diskriminacije, odnosno izmijenjen je koncept direktne, neposredne diskriminacije na način da ne postoji mogućnost da se u bilo kojoj situaciji opravda direktna odnosno neposredna diskriminacija.

Predlogom ovog zakona unijeli smo nove osnovne oblike i mehanizme zaštite od diskriminacije po bilo kom ličnom svojstvu. Podsticanje na diskriminaciju okarakterisano je isto tako kao diskriminacija, a definisana je i zaštita lica koja prijavljuju diskriminaciju. Da bi se kompleksno cjelokupni sistem za zaštitu od diskriminacije, pored zaštite koju pruža institut Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, dakle pored njega urađen je i u oblasti sudske zaštite od diskriminacije, takođe uveli smo ulogu i pojačali ulogu inspeksijskih službi, a vođenje evidencija o svim slučajevima prijavljene diskriminacije prošireno je pored sudova i inspekcija i na policiju i na tužilaštvo.

Takođe, definisane su i pojačane kaznene mjere i zapriječene kazne za diskriminaciju kreću u rasponu od 500 do 20.000 eura. Zakonom su definisani posebni oblici diskriminacije uz naglašavanje težih oblika diskriminacije. Između mnogih navedenih oblika diskriminacije zakon sadrži i one koji se sa stanovišta pravnog poretka, odnosno moralnih standarda pokazuju kao naročito teško ogrješenja o princip jednakosti tih ljudi, a smisao njihovog izdvajanje prije svega je da označi i kvalifikuje one nedozvoljene akte koji se smatraju posebno opasnim za društvenu zajednicu.

Dozvolite mi da u tom pravcu i posebno akcentujem situacije na koje se misli. Dakle, situacija rasne diskriminacije i diskriminacije po osnovu vjere i uvjerenja, zatim segregacije, diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog indentiteta, govor mržnje i drugi oblici i osnovi diskriminacije. Kada smo radili izmjene i dopune ovog zakona naše čvrsto opredjeljenje je cilj Crne Gore ka punopravnom članstvu prema Evropskoj uniji i u tom pravcu smo, kao što sam rekao, željeli da harmonizujemo domaće pravo sa pravnim tekovinama Evropske unije i to je za nas bilo od ključnog značaja za uspjeh procesa pridruživanja i nastojanja da sa ovim izmjenama i dopunama implementiramo pravne standarde koji su u okvirima tijela ovih međunarodnih

organizacija. Iz tog razloga smo sam predlog izmjena i dopuna ovog zakona prosljedili ekspertima Evropske komisije i od njih smo dobili komentare i sve te sugestije smo uvrstili u izmjene i dopune ovog zakona.

Takođe vas podsjećam, a ovdje su i članovi našeg matičnog odbora za ljudska prava kao i Odbora za zakonodavstvo, da smo mnoge sugestije i amandmansko djelovanje ova dva odbora implementirali u ova dva zakona. Poseban akcenat je bačen na uvođenja termina govora mržnje kao posebnog oblika diskriminacije, eksplicitno isticanje primjene ovog zakona na privatni i javni sektor što nije bio slučaj u postojećem zakonu. Takođe, zaštita od diskriminacije, značajno proširenje kaznenih odredbi o kojima sam govorio.

Željeli bismo da uvažimo i sugestiju naših odbora, da uvažimo sugestiju nevladinog sektora, sugestiju i primjedbe Evropske komisije i da zaista ovaj zakon spriječi bilo kakvu pojavu diskriminacije u najvećoj mogućoj mjeri u našem crnogorskom društvu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala ministru Numanoviću. Bilo je to dopunsko obrazloženje predstavnika Vlade.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne žele.

Prelazimo na uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

U ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Halil Duković. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi članovi Vlade, ministre Numanoviću, gospođo Radošević-Marović,

Prije nego što bih dao par napomena o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, ukratko bih podsjetio i o važećem Zakonu o zabrani diskriminacije koji je stupio na snagu 2010.godine, avgusta mjeseca, gdje se radilo o jednom ključnom zakonu iz seta zakona o zaštiti ljudskih prava i sloboda i koji je u suštini zacrtao naš put i naše opredjeljenje u izgradnji jednog demokratskog društva, društva jednakosti za sve građane Crne Gore. Zaista, da bismo ostvarili jedan takav cilj potrebno je bilo donijeti jedan dobar zakon i zakon koji je tada donešen je bio jako dobar zakon, kako je gospodin ministar rekao u uvodnom izlaganju, ni u jednom slučaju nije spriječio niti je mogao spriječiti sve one naše težnje u borbi protiv diskriminacije, jačanja ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Naravno, dužan sam da pomenem da smo svi zajedno radili puno i na implementaciji toga zakona, i Skupština Crne Gore u vidu Odbora za ljudska prava i slobode, i Vlada preko resornog ministarstva, takođe i institucija Ombudsmana koja je bila zadužena i za sprovođenje ovog zakona, a i jedan dio nevladinih organizacija koji se bavio ljudskim pravima i slobodama. Organizovali smo posjete raznim gradovima, razgovore sa građanima kako bismo Zakon o zabrani diskriminacije približili građanima i upoznali građane sa svim oblicima u kojima može diskriminacija da se javi i načinom borbe protiv te pojave. Naravno država je puno uradila i na edukaciji svih onih koji mogu doći u susret sa osobama koje su diskriminirane. Prije svega i sa sudskim organima, policijom, ali takođe i sa onim službenicima koji rade u javnoj upravi čija je djelatnost vezana na način da može doći do diskriminacije bilo svjesno ili nesvjesno. Zaista, svi smo napravili jedan veliki iskorak

u borbi protiv diskriminacije i jačanju ljudskih prava. O tome neminovno govore svi izvještaji međunarodnih relevantnih organizacija, gdje se svugdje konstatuje da je Crna Gora napravila jedan snažan iskorak u jačanju ljudskih prava, posebno u dijelu borbe protiv diskriminacije. O tome isto govori izvještaj nevladinih organizacija gdje se ista ta stvar konstatuje, a izvještaj Ombudsmana koji je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije, koji svake godine usvajamo u ovom parlamentu, na naše zadovoljstvo govori da u državi Crnoj Gori nema systemske diskriminacije i to je ohrabrujuće za sve nas.

Ono što nije dobro jeste konstatacija da ima pojedinačnih slučajeva diskriminacije što znači da ima prostora za još više napretka na polju zaštite ljudskih prava i sloboda i borbe protiv diskriminacije.

Naravno, želja svih nas je da stvorimo društvo sa što manje diskriminacije. Možda bi pretenciozno bilo da kažemo da stvorimo društvo bez diskriminacije, jer u svijetu takvo društvo apsolutno i ne postoji i u državama razvijene demokratije javlja se diskriminacija i to u različitim oblicima. Ali, ono što odlikuje te države jeste da imaju efikasan mehanizam za brzo otkrivanje, za reagovanje i za sankcionisanje pojava diskriminacije. Vjerujem da će i ovim izmjenama koje su danas predmet dnevnog reda, Zakon o zabrani diskriminacije, koji je dobar, biti još bolji i dopunjen ovim promjenama doprinijeti još boljoj i efikasnoj primjeni i jačanju ljudskih prava i sloboda.

Što se tiče predloga koji je danas na dnevnom redu, Predloga izmjena i dopuna Zakona o zabrani diskriminacije, prvo je što on stvara efikasniju osnovu za bolju borbu protiv diskriminacije, uvodi sistem preventivnog djelovanja, ali ono što je najvažnije jeste da je on apsolutno usklađen sa svim evropskim standardima, tako da dobijamo stvarno jedan dobar i efikasan zakon. Ukratko ću izložiti one novine koje su, po meni, najznačajnije. Prvo, promocija jednakosti, kao jedan od preventivnih mehanizama koji se daje Ombudsmanu. To je sigurno najbolji preventivni mehanizam, jer ta prevencija sigurno daje i najbolje rezultate. Takođe Zaštitniku ljudskih prava i sloboda su precizirana i proširena ovlašćenja po pitanju diskriminacije kako bi ona bila lakše primjenjivana u praksi. Jedna konstatacija iz Predloga nalazila se i u starom zakonu, da se u pojavi jače, veće diskriminacije Ombudsman treba obratiti javnosti što bi trebalo da bude jedan dodatni podstrek za sve nas da preduzmemo potrebne radnje u suzbijanju istih.

Želim da istaknem da su i kazne mnogo preciznije određene i da se kreću u nekom velikom rasponu od 100 do čak 20.000 eura, ali da su više preventivnog mehanizma i da treba da upozore svi oni koji svjesno ili nesvjesno treba da urade diskriminaciju.

Na kraju želim samo još da istaknem da se diskriminacija može desiti svakome od nas, da se može desiti na svakom mjestu, da ima različite oblike i da se ponekad jako teško otkriva. Takođe i gledanje ljudi na diskriminaciju nije jednako. Često je tu subjektivni osjećaj, tako da ako je nešto za nekog diskriminacija, za drugog nije, ali da često to zavisi od one naše ljudske širine, odnosno ličnih granica svakog čovjeka. Vjerujem da će ove izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije dovesti do toga da i te naše lične granice pomjerimo u cilju sve naše bolje jednakosti, jer vjerujem da je to jedini put koji je ispravan i dobar za sve nas.

Zahvaljujem se i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam. Imamo razumijevanja, u pitanju je poslanički klub, ali u pitanju je predsjednik Odbora koji ima mandat za ova pitanja.

Dritan Abazović u ime Kluba Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre Numanoviću, poštovana gospođo Marović, poštovani građani Crne Gore,

Izmjene i dopune Zakona o diskriminaciji su nešto pozitivno što je na dnevnom redu i nema nikakve dileme da će Pozitivna Crna Gora podržati u potpunosti zakonska rješenja koja se navode u ovom predlogu zakona koja su bolja nego prethodna, a znamo da Zakon o diskriminaciji i nije baš prošlo puno godina od kad smo ga donijeli. Uvijek se svodi na isto, stvar je primjene i percepcije, subjektivne ili objektivne, koliko se zaista takve norme praktikuju u svakodnevnom životu. Ja bih se složio sa kolegom Dukovićem da je diskriminacija problem koji nije rješiv samo u jednoj zajednici, da on postoji možda čak i u ljudskoj prirodi na neki način, prije svega kada mislimo na neku konkurentnost ili na materijalizam koji živi u svakome od nas. Ono bitno jeste kako stvarati dozu socijalizacije koja će biti prihvatljiva, odnosno koja će biti polazna osnova da se buduće generacije što manje podstiču na diskriminaciju, a što više podstiču da razlike koje su takođe biološki i prirodni fenomen zaista što manje budu vidljive.

Podržavam što je promocija jednakosti kao univerzalne vrijednosti koja važi u svim vremenima potencirana u zakonu, ali bojim se da ta jednakost u kontekstu savremene Crne Gore ne znači nešto što je jednakost značila i za vrijeme komunističkog režima kada je diskriminacija zaista postojala po političkoj i po drugim osnovama, a svi smo se pozivali na tu jednakost, solidarnost, bratstvo, jedinstvo itd. Tako da nije dovoljno samo imati i vrijednost univerzalnog karaktera popisanu kao takvu nego i preduzeti radnje koje će voditi ka njoj.

Ja se samo želim osvrnuti na neke stvari. Mislim da je izmjena člana 2, stava 5 koji kaže da se diskriminacijom smatra i podsticanje, pomaganje, davanje instrukcija i najavljena namjera da se određeno lice ili grupa lica diskriminišu po nekom odnosu iz stava 2, vrlo kvalitetna definicija, znači podsticanje. Ja ne mogu, a da ne kažem u ovom visokom političkom domu da je afera "snimak" najveće podsticanje na diskriminaciju, sistematsko podsticanje na diskriminaciju po političkoj osnovi. Ne znam šta je vaše ministarstvo preduzelo po tom pitanju, ne znam šta je Ombudsman preduzeo. Možda su se preduzele neke mjere, znam da se radi o ozbiljnom, velikom političkom pitanju oko kojeg postoje ozbiljne diskusije. Ali i vi kao Ministarstvo za ljudska prava ste nadležni da reagujete i da učinite sve što je u vašem domenu da se takav vid diskriminacije po političkoj osnovi eliminiše ili, pošto se nikad teoretski vjerovatno neće moći eliminisati u potpunosti, dovede na neku prihvatljivu mjeru. Mislim da je to osnovna aktivnost koja treba da proiziđe iz novog zakona.

Što se tiče drugih vidova teških diskriminacija i ja želim da se osvrnem na govor mržnje, prisutan je i u medijima, prisutan je izuzetno na društvenim mrežama. Vode se ozbiljne, da kažem globalne diskusije u kojoj mjeri on treba i na koji način sistemski da se ograniči, ali on zaista postoji. Mislim da se ta neka kontrolna funkcija koja proističe iz ovog zakona kao osnova koja se daje institucijama koje to sprovode, zaista mora u jednom momentu i primjenjivati. Što se tiče kaznenih odredbi, pohvaljujem i još treba da budu drastičnije. Međutim, bez epiloga mi možemo samo da konstatujemo da se takve odredbe nalaze u zakonima. Ne znam ko je to kažnjen, a kad bi krenuli da

kažnjavamo po onome što sam pominjao, po političkoj diskriminaciji, sigurno da bismo imali na hiljade osoba koje bi trebalo da kaznimo novačno ili na drugi način zbog te diskriminacije. Tako da postoji jaz između onoga što je naš realan život i onoga što su zakonska rješenja. U ovu Skupštinu ne mogu da uđu lica sa invaliditetom, u ovu Skupštinu ne mogu da uđu. Kažu da će to vrlo brzo biti riješeno, daj bože. Šta je sa drugim institucijama, kada ne mogu u krovnu političku instituciju jedne zemlje da uđu? Zakon je dobar, ponavljam, podržaćemo ga i treba da se mijenja u tom pravcu, ali mislim da i vaše ministarstvo ima veliku odgovornost da se on zaista sprovodi u praksi po ovim pitanjima koje sam stigao da pomenem i po mnogim drugim za koja, nažalost, nije bilo vremena da se pomenu. Zahvaljujem, predsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Abazoviću.

U ime Kluba četiri partije koleginica Ljerka Dragičević. Izvolite, koleginice.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Numanoviću, uvažena pomoćnice ministra Radošević - Marović, uvažene kolegice i kolege, uvaženi građani,

Jedan od uslova za otvaranje pretpristupnih pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom bio je i usvajanje Zakona o zabrani diskriminacije.

Prva verzija pomenutog zakona iz 2009.godine pretrpjela je drastične promjene, a sve uz suglasnost sa ekspertima Venecijanske komisije. Tako je i usvojen zakon 2010. godine, ali kako je ovo živa materija i kako je došlo do potrebe da se zakon prilagodi vremenu, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava radilo je na izmjenama i dopunama Zakona, jer implementacijom istog u praksi pokazala se potreba za njegovom dopunom, kako bi se obezbijedila potpunija i efikasnija zaštita od diskriminacije i što potpunija usklađenost sa međunarodnim standardima, te danas je na usvajanju najnovija verzija Prijedloga zakona. U stvari, nismo se sreli tek danas sa ovim tekstom, već je ovaj tekst dobijen ovakav u neumornom radu i trudu, kako predstavnika Ministarstva i radne grupe, tako i poslanica odnosno poslanika na odborima i u komunikaciji sa predlagačem, podnošenjem amandmana i ispravljanjem i boljim uređenjem teksta zakona.

Smatram osobno da smo dobili mnogo bolji i primjenjiviji zakon od ovog važećeg. Što se ustavnog osnova tiče on je sadržan u članu 16 tačka 1 Ustava Crne Gore. Tu je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda onda kada je to neophodno za njihovo funkcioniranje. U članu Ustava Crne Gore br. 8, 17, 18 i 19. dati su opšti principi zabrane diskriminacije kojima se garantira da su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na ma koje lično svojstvo, odnosno na bilo kakvu posebnost. Ovim Prijedlogom zakona izmijenjen je koncept direktne, odnosno neposredne diskriminacije. Zakon se primjenjuje kako na privatni, tako i na javni sektor. Uvedena je viktimizacija, a promijenjen je koncept segregacije. Sastavni dio ovog prijedloga je i diskriminacija lica sa invaliditetom u mjeri koja se ne preklapa sa normama Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.

Precizirane su oblasti zaštitnika i mnogo toga što je sve pozitivni pomak, ali posebno moram naglasiti da je u ovom prijedlogu zakona obuhvaćen i govor mržnje, odnosno istakla bih zabranu govora mržnje, a govor mržnje je "svaki oblik izražavanja ideja, tvrdnji, informacija i mišljenja koji širi, raspiruje, podstiče ili pravi

diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, ksenofobiju, rasnu mržnju, antisemitizam ili ostale oblike mržnje zasnovana na netoleranciji uključujući i netoleranciju izraženu u formi nacionalizma, diskriminacije i netrpeljivosti prema manjinama".

Sve ove i druge izmjene potkrijepljene su uvođenjem posebne oblasti pod naslovom "zaštitne mjere", a kazne su povećane. Ja osobno sam sigurna da je pred nama danas Prijedlog zakona koji će doprinijeti mnogo većem stupnju zaštite naših cijjenjenih građana od svih vidova diskriminacije. Takođe, smatram da će primjena ovog zakona dovesti do većeg stupnja svijesti relevantnih institucija i ukupne javnosti.

U ime Hrvatske građanske inicijative i moje osobno ime zakon ću podržati i moja preporuka je svim mojim uvažanim kolegicama i kolegama da ga zajedno usvojimo. Zahvaljujem na pozornosti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegice Dragičević.

U ime Kluba Bošnjačke stranke kolega Kemal Zoronjić. Izvolite, kolega.

KEMAL ZORONJIĆ:

Hvala, poštovani potpredsjedniče Mutafiću, kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre, pomoćnice ministra, poštovani građani,

Danas je na dnevnom redu Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, jedan od izuzetno važnih zakona iz korpusa ljudskih prava i sloboda.

Izmjene i dopune zakona predstavljaju korak naprijed, jer su usaglašene sa odredbama Evropske unije, odnosno direktivama o jednakosti, koje su i poslužile kao osnov zakonodavne intervencije, što je veoma značajno za Crnu Goru na putu evropskih i evroatlantskih integracija.

Ovim prijedlogom zakona, članom 10, precizirane su odredbe kojima se određuje nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za sprovođenje ovog zakona, a osim podnošenja pritužbi za fizička lica on je značajno unaprijedio i dio koji se odnosi na sprovođenje kaznenih odredbi, koje su bile nedostatak važećeg zakona. Prema tome, kaznene odredbe koje je sadržao poštojeći zakon nijesu obezbjeđivale efikasniju zaštitu od diskriminacije, tako da su one ovim prijedlogom zakona pojačane i specificirane. Smatram da će se na ovaj način smanjiti procenat diskriminacije budući da se predviđene kazne za izvršenu diskriminaciju kreću od 100 do 20.000 eura. Ono što je još značajno za ovaj prijedlog zakona je prepoznavanje novih oblika diskriminacije, kao što su uznemiravanje i rasna diskriminacija, kao i to da se pod diskriminacijom smatra i pomaganje kao i najava diskriminativnog postupanja, što je u skladu sa više direktiva Savjeta Evrope.

Uvedena obaveza da se vodi posebna evidencija o slučajevima diskriminacije predstavlja mogućnost da Zaštitnik ljudskih prava i sloboda uvijek ima svoju ažuriranu knjigu slučajeva i objektivnu sliku o praksi diskriminacije. Takođe, rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije iz člana 27 važećeg zakona od 90 dana od dana saznanja za učinjenu diskriminaciju, produžen je na jednu godinu, što predstavlja dobro rješenje u smislu motivisanosti onoga ko je diskriminisan da ima dovoljno vremena da odluči da to institucionalno procesuiru.

Kako je u obrazloženju Prijedloga zakona navedeno, posebni razlozi za izmjene i dopune ovog zakona leže u potrebi usavršavanja pojedinih odredbi važećeg teksta

zakona sa odredbama Evropske unije, tako je i Evropska komisija kao glavni problem indentifikovala neusklađenost definicije neposredne diskriminacije koja po pravu Evropske unije ne može biti ničim opravdana, pogotovo ako je izvršena na osnovu pripadnosti rasi, naciji, etničkom porijeklu, vjeroispovijesti i sličnim svojstvima. Evidentno je i to da se broj prijavljenih slučajeva diskriminacije povećava, što ukazuje ne na veću stopu diskriminacije, već na osnažene građane koji se sve više obraćaju Zaštitniku u cilju zakonske zaštite. Zato je veoma važno učiniti i značajne korake ka daljoj edukaciji građana u cilju njihove zaštite od raznih oblika diskriminacije, možda kroz dane ljudskih i manjinskih prava i sloboda organizovane u pojedinim opštinama u našoj državi.

Poštovani ministre, ono što želim ovom prilikom istaći jeste i evidentna diskriminacija kada su u pitanju građani koji žive, rade i stvaraju na sjeveru naše države. Tu prije svega mislim na socijalnu, pravnu, ekonomsku, kulturnu i drugu diskriminaciju od strane određenih institucija prema građanima ove regije. Ovom prilikom navešću samo neke od njih koji su mi datumski najsvježiji. Primjer koji ukazuje na postojanje navedene diskriminacije jesu izuzetno nepovoljni uslovi za boravak pritvorenih i osuđenih lica iz opština na sjeveru Crne Gore. Prilikom nedavne posjete članova Odbora za ljudska prava i slobode zatvoru u Bijelom Polju, uvjerali smo se da su uslovi u njemu znatno lošiji u odnosu na pritvorena i osuđena lica u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu. Zatvor u Bijelom Polju sa svoje materijalne strane ne zadovoljava potrebne standarde, što se posebno odnosi na nedostatak prostornih kapaciteta za smještaj pritvorenih lica, uslova zdravstvene zaštite kao i uslova u prostorijama u kojima su smještena ova lica. Zato je potrebno da Vlada kroz planiranje budžeta izdvoji dodatna sredstva kako bi se uslovi boravka u ovom zatvoru značajno popravili, a po mogućnosti izgradio novi zatvor, s obzirom da je postojeći izgrađen 47 - 48. godine prošlog vijeka.

Takođe, na ovom području se realizuje veliki broj humanitarnih akcija, kako od strane pojedinaca, tako i od strane humanitarnih društava, ali za to crnogorska javnost malo ili nimalo zna. Primjera radi, pored Crvenog krsta, postoje dva humanitarna društva Merhamet i Hilal Crveni polumjesec, koja su u protekle dvije godine sproveli stotine humanitarnih akcija, od pomoći u hrani i odjeći do gradnje stambenih objekata porodicama koje su u teškoj finansijskoj, materijalnoj situaciji, a za čije aktivnosti se više zna van Crne Gore nego u Crnoj Gori. Takav je slučaj sa brojnim kulturnim i drugim manifestacijama koje se održavaju u organizaciji raznih udruženja.

Ministre Numanoviću, vjerujem da vam je poznat i slučaj porodice Guberinić, kojoj je nakon saobraćajnog udesa teško povrijeđeni šestogodišnji sin Ismail preminuo. Javni tužilac nije pokrenuo krivičnu prijavu protiv počinioca, a sud u Bijelom Polju ga je i oslobodio od bilo kakve odgovornosti. Prošle nedjelje je, prilikom građanskog protesta ispred navedenih institucija, porodica stradalog dječaka istakla da je prema njima sprovedena diskriminacija od strane pravosudnih organa, te su i najavili dalju borbu u dokazivanju istine.

Uvaženi ministre, kolegice i kolege, ovo su samo neki od primjera diskriminacije koja se sprovodi prema građanima ovog, u Crnoj Gori najvećeg regiona. To smatram nedopustivim, te ovim putem pozivam resorne institucije i javne ustanove da zajedno preduzmemo neophodne mjere kako bi se ispravile ove očigledne razlike, jer upravo ovim prijedlogom zakona, članom 1, promovise se jednakost kao veoma značajna aktivnost u cilju prevencije diskriminacije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Zoronjiću.

Ovim smo završili uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

Pitam ministra da li želi da prokomentariše neka od uvodnih izlaganja. Želite. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Prvo želim svim diskutantima da se zahvalim, jer je opšta ocjena, kao što sam i sam rekao, da smo imali jedan zakon koji smo donijeli 2010.godine, da sad idemo u izmjene i dopune i da je i onaj iz 2010., a i ove izmjene i dopune, da se radi o jednom dobrom zakonu. Rekli smo da ovo radimo da bi mnoge sugestije Evropske komisije bile kompatibilne ili ovaj zakon naš sa evropskim zakonodavstvom. Ali, reći ću vam reći moj lični utisak. U redu, to radimo, ali ja ne želim nešto da radim da bi bilo kompatibilno sa nečim a da se to ne odnosi na građane Crne Gore i da nemamo boljitak za građane Crne Gore. Dakle, zaista sve ovo radimo da bi svaki građanin Crne Gore u ovoj oblasti, u oblasti diskriminacije, osjetio na svojoj koži boljitak ili bolju zaštitu. Ono što svi zajedno ovdje znamo jeste da ovakvi zakoni i ono što možemo podvesti pod diskriminacijom jeste obaveza ne samo predlagača zakona, ne samo donosioca novih zakona, državnih organa ili institucija koji treba da se brinu za primjenu ovog zakona, nego da o ovim stvarima treba da su edukovani svi građani Crne Gore. Ja često kažem, svih 620.000 građana Crne Gore treba da je edukovano, prvo da zna šta je pojam diskriminacija, samim tim da u toku svakog dana svako od nas analizira da li jeste ili nije uradio neki vid diskriminacije. Nijesam siguran da u ovom momentu se možemo i na ličnom planu pohvaliti time da u ovoj ili onoj formi nijesmo uradili neki od vidova diskriminacije.

Kada je zakon u pitanju, prosto, nije problem u zakonu. Zakon je dobar i zakon je institucionalni okvir, a na svima nama je zaista da to primijenimo. Ovdje je bilo pitanja i političke diskriminacije, zakon podrazumijeva i ima član koji govori o političkoj diskriminaciji, ali da bi se neke devijantne pojave na koje su ukazivali, ispravile, tu svi moramo da pozovemo relevantne državne organe da u granicama svojih zakonskih mogućnosti zaista profesionalno odrade. I evo još jedan instrument više, da se to više pretoči i u kaznene odredbe, koje nijesu male. Ako imate kaznu do 20.000 eura, svako će se od nas zapitati da li će sutra neki od vidova diskriminacije uraditi ako bude morao da plati pet, 10 ili 20.000 eura, da zaista to plati. Ne da se donese odluka, pa da iz ovog ili onog razloga ne plati, nego zaista da to plati. Nijesam siguran da će neko od nas, pa ni mi koji ovdje sjedimo, poslije toga uraditi neki sličan vid diskriminacije, nego će voditi računa o tome.

Želim da ovdje postaknem sve nas na ono što mi radimo sa nivoa Ministarstva, a to su edukacije. Mi posljednje dvije - tri godine intenzivno radimo edukacije i za pripadnike sudstva, za pripadnike tužilaštva, inspekcijских organa, za policiju, za radnike Centra za socijalni rad, lokalne samouprave, organe sudova za prekršaje, dakle svi oni koji mogu da na ovaj ili onaj način dođu u situaciju da bilo kojeg građanina diskriminališu. To su naše ciljne grupe, ali ja bih rekao da su nam ciljne grupe svi građani Crne Gore. Moraju i mediji da daju veliki značaj propagiranju ovoga zakona, ovdje moraju svi građani da prepoznaju svoju ličnu obavezu, da ovo što piše u zakonu zaista možemo i u praksi primijeniti. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Počinjemo sa diskusijama. Koleginica Žana Filipović će biti prvi diskutant iz Kluba DPS-a.

Izvolite, koleginice.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Uvažena Skupštino, uvaženi građani i građanke, uvaženi predstavnici Vlade, Ideja ljudskih prava, po mom mišljenju, jedna je od najsvjetlijih tačaka moderne političke istorije. Plod je istorijskih napora da ideal jednakosti dobije svoje konkretne forme u institucijama društva, države, prava i zakona.

Težnja za pravdom i pravednom političkom zajednicom zaokupila je pažnju mislilaca u svim epohama. U praksi se pokazalo da države koje poštuju ljudska prava, spadaju među najrazvijenije u svijetu. Demokratija nije dar politike, demokratija je osnovno pravo čovjekovo da postoji na način dostojan čovjeka. Uz pomoć politike, kao načina upravljanja državom, podršku međunarodne saradnje, država i njene ustanove trebalo bi da budu oslonac u afirmaciji onih prava koja štite pravo svakog pojedinca. Još jedan korak u poštovanju ljudskih prava, smatram ove izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i sigurna sam da ćemo usvajanje ovog zakona svi podržati.

Od donošenja Zakona o zabrani diskriminacije kao sistemskog zakona u avgustu 2010.godine, koji definiše pojam diskriminacije do danas, uočeni su određeni problemi i slabosti u njegovoj primjeni, pa pretpostavljam da ste zbog toga i uradili ove izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije. Ovim izmjenama ojačaće se sistem zaštite od diskriminacije, njena transparentnost, a uvođenjem kaznenih odredbi o kojima ste sad pričali, gospodine ministre, predviđeno je strogo sankcionisanje diskriminatornog ponašanja. Djelovaće se naravno i preventivno na pojavu diskriminacije.

Izuzetno je značajno naglasiti da su u izradi Predloga ovog zakona učestvovali i predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, predstavnik Miisije OEBS-a i predstavnik UINDP-a, kao i nezavisni eksperti i nevladin sektor. Njihovi predlozi i sugestije su usaglašeni sa stavovima radne grupe i inkonponirani su u sadržaj ovog novog zakona.

Ovim predlogom uvode se i novi posebni oblici diskriminacije. O tome su govorile i moje kolege. Dakle, glavni problem koji je indentifikovala Evropska komisija bio je postojeći koncept direktne i indirektna diskriminacije u našem zakonu, a njihova primjedba u potpunosti je prihvaćena, te je brisan stav kojim se određuje neposredna diskriminacija budući da direktna diskriminacija ne može biti opravdana a da su moguća opravdanja samo dio definicije posredne diskriminacije.

Članom 2 stav 5 precizirano je da se pod diskriminacijom smatra pomaganje kao i najava diskriminatornog postupanja u smislu direktiva Savjeta Evrope.

Članom 19 Zakona iz 2010. godine zabranjena je diskriminacija lica po osnovu njihovog rodnog identiteta i seksualne orijentacije. Ovim izmjenama član 19 dopunjen je sa dva nova stava kojima se definišu ovi pojmovi, što je preporuka stručne radne grupe Vlade Crne Gore koja je bila zadužena za analizu propisa sa aspekta LGBT prava, kao i dio analize antidiskriminatornog zakonodavstva u okviru posebnog dijela izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu.

Takodje, ovim predlogom uvedena je obaveza organa i drugih pravnih i fizičkih lica da vode posebnu evidenciju o slučajevima diskriminacije i da podatke iz evidencije dostavljaju Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Smatram da će se kroz ove aktivnosti uspostaviti nezavisni mehanizam praćenja diskriminacije koji podrazumijeva

prikupljanje i dokumentovanje slučajeva diskriminacije, izvještavanje o uočenim pojavama kao osnovama za planiranje politika i akvinosti sa ciljem unapredjenja odgovornosti i zaštite od diskriminacije. Ovim izmjenama pojašnjava se i uloga inspekcija koje vrše poslove inspeksijskog nadzora i daju im se posebna ovlaštenja koja nijesu propisana Zakonom o inspeksijskom nadzoru.

Uzimajući u obzir činjenicu da je nakon usvajanja opšteg Zakona o zabrani diskriminacije, usvojen lex specialis Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, kojim je regulisana ova oblast, primjedbe nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom su djelimično prihvaćena jer se vodilo računa da ne dođe do dupliranja normi sa posebnim Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom. Potpuno je opravdano što je izbrisan član koji se tiče mobinga čime je otklonjena nelogičnost dvostrukog definisanja istih pravnih pojmova i to na različit način.

Samo da kažem da su zakoni koje donosimo dobri, ali život ih vrlo često demantuje. Smatram da bismo svi zajedno trebali da pomognemo u implementaciji ovog tako važnog zakona za sve građane Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, koleginice Filipović.

Kolega Goran Tuponja iz Pozitivne Crne Gore a nakon njega kolega Luid Škrelja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Zakon o zabrani diskriminacije je zakon koji je korak naprijed u procesu demokratizacije našeg društva. Zakon je dobar, dobro napisan, ali zakoni u našoj zemlji su, na žalost, prečesto mrtvo slovo na papiru.

Zakon o zabrani diskriminacije želim da zaživi punim plućima, a moram reći da dosadašnja zakonska regulativa o zabrani diskriminacije nije bila tako loša koliko nam je bilo loše stanje u društvu po ovoj temi.

Kolega Abazović je pomenuo osobe sa invaliditetom. Diskriminisane su osobe sa invaliditetom počev od ovog doma gdje im pristup nije omogućen, iako je to zakonski regulisano, iako je bila zakonska obaveza već duži vremenski period ne samo u našoj Skupštini nego i u svim javnim zgradama da se omogući pristup osobama sa invaliditetom.

Ono što bih posebno kao pozitivno naglasio iz ovog zakona odnosi se na član 9. Svi smo svjedoci situacije u našoj zemlji o dešavanjima, og gej parade u toku prošle godine koliko smo pokazali nedovoljnu toleranciju kao građani, kao društvo i kada je Podgorica bila praktično pod policijskom opsadom da bi bilo moguće sprovesti gej paradu.

Član 9 rado bih pročitao, da ga čuju svi oni koji žele da ga čuju, jer obično zakoni ostanu negdje, u nekim dokumentima, arhivima i to ne stigne do građana.

Izmjena dosadašnjeg člana 19 u stavu 3 glasi: Niko ne može biti pozvan da se javno izjasni o svom rodnom identitetu i seksualnoj orijentaciji". Mislim da je to jako dobra formulacija. Nakon toga, dodaju se još dva stava koja kažu:

"Pod rodnim identitetom podrazumijeva se sopstveni rodni doživljaj koji ne mora da zavisi od pola koji je utvrđen i upisan prilikom rođenja. Rodni identitet tiče se svakog lica i ne podrazumijeva samo binarni koncept muškog ili ženskog.

Pod seksualnom orijentacijom podrazumijeva se emocionalna ili fizička privlačnost i naklonost koja može biti prema licima istog ili različitog pola".

Želim da pohvalim izmjene i dopune ovog zakona i da poželim vama, kao ministarstvu, da ovaj zakon zaista i zaživi u našem društvu. Mislim da samo na taj način možemo demokratizovati naše društvo, samo na taj način vidim Crnu Goru u Evropskoj uniji, ako budu poštovana sva ljudska i manjinska prava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Tuponja.

Kolega Škrelja, izvolite.

LUIĐ ŠKRELJA:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, iako u dosta manjem broju, uvaženi ministre Numanoviću sa pomoćnicom Blankom Radošević-Marović, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Očigledno da diskriminacija u Crnoj Gori i u ovom parlamentu apsolutno nije atraktivna tema, pa zbog toga pokušaću da malo pričam u kontekstu samog pojma diskriminacije.

U savremenom društvu važi princip jednakosti ljudi, kao jedan od najvažnijih pravnih i moralnih principa. Ovaj princip znači da su svi ljudi vrijedni poštovanja i da su, bez obzira na razlike koje među njima postoje, jednaki u dostojanstvu i pravima, tj. da su ravnopravni. Da bi se ovaj princip ostvario zabranjen je svaki oblik diskriminacije i svakome je priznato pravo na slobodu od diskriminacije.

U posljednje vrijeme kod nas se mnogo govori i piše o diskriminaciji, ali se veoma često ovaj izraz ne upotrebljava u njegovom pravom značenju, već se koristi da bi se njime označile razne nepravde, nepristojna, uvredljiva ponašanja i povrede drugih raznovrsnih prava. Zato je potrebno da se razumije suština diskriminacije i ova pojava da se jasno razgraniči od drugih zabranjenih i protivpravnih ponašanja. Riječ diskriminacija znači razlikovanje, a koristi se za označavanje nedozvoljenog razlikovanja. Treba znati da diskriminacija oduvijek nije bila zabranjena. Naprotiv, u pojedinim istorijskim periodima razvoja ljudskog društva neki oblici diskriminacije bili su uobičajeni i široko društveno prihvaćeni, na primjer robovlasništvo, segregacija crnaca u Americi i slično. Razvojem modernih društava, mnogi oblici diskriminacije postali su neprihvatljivi i zabranjeni. Danas su pravila o zabrani diskriminacije sadržana u brojnim međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima, a države su donijele zakone, kao i naša država, kojima su izričito zabranile diskriminaciju i propisale zaštitu od diskriminacije. Svrha zakona jeste da se svakom pojedincu omogući jednak i pravedan pristup mogućnostima koje nudi društvo. Izrazi diskriminacija i diskriminatorско postupanje označavaju svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje tj. isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva u odnosu na lica ili grupe, kao i na članove njihovih porodica ili njima bliska lica, na otvoren ili prikriven način, a koji se zasniva na rasi, boji kože, porijeklu, državljanstvu, nacionalnoj pripadnosti ili etničkom porijeklu, tj. jeziku, vjerskim ili političkim ubjeđenjima, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, imovnom stanju, rođenju, genetskim osobenostima, invaliditetu, bračnom i porodičnom statusu, osuđivanosti, starosnom dobu, izgledu, članstvu u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugim stvarnim odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima.

Diskriminacija se obično vrši tako što diskriminator nešto čini, preduzme neku radnju ili donese neki akt. Na primjer, objavi oglas za posao u kome navede da zapošljava samo određeni profil lica, donosi pravilnik kojim propiše da zaposleni muškarci koji su oženjeni, recimo, imaju 10% veću platu, ali se ona može izvršiti i time što diskriminator propušta da učini ono što je njegova zakonska dužnost. Diskriminacija može biti izvršena u svim oblastima društvenog života, kako u javnoj tako i u privatnoj sferi. Lice i grupa lica mogu biti diskriminirani u oblasti obrazovanja, zapošljavanja, u oblasti radnih odnosa, u pružanju zdravstvene i socijalne zaštite, u saobraćaju, u oblasti trgovine, privrede i sl. Ljudi, dakle, mogu biti diskriminirani u ostvarivanju svojih prava i interesa na šalteru kada kupuju autobusku kartu, ili se obraćaju službeniku u opštini, u školi, na fakultetu, u bolnici, na ulici, u sportskoj hali, sudnici, kada odu u banku, kada odu za kredit, kada se jave na oglas za posao i sl.

Zato, Zakon o zabrani diskriminacije kaže da je diskriminacija svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje prema nekim osobama ili grupama ljudi.

Za uspješno suzbijanje diskriminacije potrebno je sistematski raditi na prevazilaženju predrasuda i stereotipa u čemu važnu ulogu imaju obrazovne institucije, mediji, organi javne vlasti i nevladine organizacije. Pri tome se mora znati da je diskriminatorno ponašanje dio naše svakodnevice i da su mnogi oblici diskriminacije toliko ukorijenjeni u svijesti ljudi da ih većina smatra prihvatljivim. Zbog toga je za suzbijanje diskriminacije potrebno ne samo striktna primjena Zakona i preduzimanje posljednjih mjera prema onim društvenim grupama koje su u nejednakom položaju sa ostalim građanima, već i razvijanje tolerancije prema nacionalnim, etničkim, vjerskim, seksualnim i drugim manjinama i poštovanje i uvažavanje razlika koje među ljudima postoje.

Poštovane kolegice i kolege, u našem društvu postoje ljudi kao što smo i vi i ja, koji se svakoga dana suočavaju sa nepravdom samo zato što se razlikuju od većine. Razlikuju se jer imaju drugu boju kože, zato što su žene, veruju u drugog Boga ili su drugog seksualnog opredjeljenja. Osloboditi se takve nepravde i nejednakosti jeste ono što je suština priče o jednakim mogućnostima. Hvala na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Škrelja.

Kolega Izet Bralić, a nakon njega kolegica Zorica Kovačević.

IZET BRALIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi ministre Numanoviću, kolegice i kolege, poštovani građani,

Razlozi za izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije leže u potrebi uvođenja novih posebnih oblika antidiskriminacije koji nisu sadržani u drugim zakonskim propisima, a kojima se upućuje na one akte koji se smatraju nedopustivim sa stanovišta moralnih standarda, a mogu predstavljati opasnost po društvenu zajednicu.

Budući da postojećim zakonom nije uređena oblast zaštitnih mjera za počinjenu diskriminaciju, izmjene i dopune koja se predlažu obezbijediće efikasni sistem zaštite od diskriminatornog ponašanja i prakse. U tom smislu, kaznene odredbe koje su sadržane u postojećem zakonu su pojačane i specificirane tako da su predviđene visoke kazne za slučajeve počinjene diskriminacije.

Posebni razlozi za izmjene i dopune Zakona, kako se navodi u obrazloženju predlagača, ogledaju se u potrebi usaglašavanja pojedinih odredbi važećeg teksta sa odredbama prava Evropske unije, odnosno direktivama o jednakosti koje su poslužile kao osnov zakonodavne intervencije. Naime, u svojim komentarima na zakonski tekst, Evropska komisija je kao najbitniji razlog identifikovala neusklađenost definicije neposredne diskriminacije sa evropskim zakonodavstvom. Navedeni razlozi imaju čvrsto utemeljenje u zahtjevima, potrebi usaglašavanja državnih propisa sa normama na koje je ukazano izvještajima u postupku pristupanja Evropskoj uniji, kao i preporuke Evropske komisije protiv rasizma, netolerancije, osnaženju nacionalnog zakonodavstva u borbi protiv pomenutih pojava.

Budući da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije usklađen sa evropskim zakonodavstvom, kao i relevantnim međunarodnim ugovorima Ujedinjenih nacija, Savjeta Evrope, smatramo da Prijedlog treba podržati. Ono što brine, moguće nedostatak nekih mjera o takozvanoj regionalna diskriminacija, da u tom dijelu ne postoje zakonske odredbe. Prije svega, navešću primjere borbe radnika Bijelog Polja, Rožaja, Mojkovca i Pljevalja nakon ukidanja takozvane rente koja je štitila sve invalide rada u Crnoj Gori, u tom dijelu ne vidim neke odredbe ili mjere koje se predlažu u cilju pozitivne diskriminacije invalida rada u Crnoj Gori.

Pored tih nedostataka, Socijaldemokratska partija će podržati Prijedlog, te smatramo da ovo jeste kvalitativni iskorak u borbi protiv diskriminacije.

Takođe, navešću primjere, opet u pravcu te regionalne diskriminacije, da imamo pojedinih djelova u Crnoj Gori, u oblasti saobraćaja recimo, gdje imamo jako razvijenu saobraćajnu infrastrukturu u jednom dijelu Crne Gore, dok u drugom dijelu imamo jedini vid komunikacije drumski saobraćaj i taj je u najgorem mogućem stanju. Mislim da i u tom pravcu zakonska rješenja bi trebalo da stavljaju pretpostavke da se te regionalne razlike smanjuju u narednom periodu.

Ono što je svakodnevica je neujednačen odnos prema pravima radnika. Tako imamo slučajeve da su radnici Gornjeg lbra odlazili, gubili radna mjesta, sa otpremninom od 1.900 eura, pola od njih nije ostvarilo ni to pravo, dok imamo na drugoj strani radnike KAP-a koji odlaze u penziju sa enormno visokim otpremninama. Da mi ne zamjere radnici KAP-a, oni su to krvavo zaradili i oni su to zaslužili, ali smatram da su radnici Gornjeg lbra i radnici sa sjevera takođe zaslužili mnogo više prava i mnogo bolji tretman nego što su doživjeli u prethodnom periodu. Procijenićemo da li ćemo amandmanski djelovati na Zakon, ali u svakom slučaju ovo jeste jedan dobar zakon i mi ćemo ga podržati. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Braliću.

Koleginica Zorica Kovačević. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre Numanoviću, gospođo Marović,

Na početku želim da kažem da u Ustavu Crne Gore sadržani su opšti principi kojima se garantuje da su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost i lično svojstvo, a članovi 8, 17, 18, 19 razrađeni su nizom drugih zakona, a

naročito opštim sistemskim Zakonom o zabrani diskriminacije koji treba da pruži osnovu i mehanizme za borbu protiv diskriminacije po bilo kojem ličnom svojstvu.

Kao što smo čuli u vašem uvodnom izlaganju, implementacijom ovog zakona u praksi pokazala se potreba za njegovom dopunom kako bi se obezbijedila potpuna i efikasna zaštita od diskriminacije i što potpunija usklađenost sa međunarodnim standardima. Kao što ste i rekli, formirana je radna grupa čiji rad su permanentno pratili predstavnici međunarodnih organizacija u Crnoj Gori, koja je radila na ovom dokumentu gotovo čitavu godinu i kao rezultat te radne grupe dobili smo Predlog zakona koji će sigurno, po meni, unaprijediti sistem zaštite ljudskih prava i zaštite diskriminacije u Crnoj Gori.

Slažem se sa poslanicima koji su u startu govorili da izmjene koje su predviđene ovim zakonom daju nam za pravo da kažemo da je zakon veoma dobar i da će, koliko čujem, imati punu podršku svih poslanika u ovom parlamentu, što smatram da je veoma dobro i što to govori da ste ipak u ovom ministarstvu učinili veliki napor u prošloj godini rada da Parlamentu dostavite jedan ovakav zakon.

Radi građana koji me slušaju, ja ću veoma kratko reći koje su to novine koje su predviđene izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije. Znači, izmijenjen je koncept direktne, odnosno neposredne diskriminacije kako bi bio usklađen sa evropskim zakonodavstvom, što smatram da je veoma dobro. Takođe je istaknuto da se ovaj zakon primjenjuje na javni i na privatni sektor. Zakon sadrži i nove oblike diskriminacije, kao što su uznemiravanje, seksualno uznemiravanje i rasna diskriminacija. U ovom zakonu data je sveobuhvatna definicija govora mržnje i to u skladu sa preporukama Komiteta ministara Savjeta Evrope o govoru mržnje, te je uvrštena u Zakon kako bi se jasno stavila zabrana govora mržnje i sankcionisala na odgovarajući način, takođe u okviru ovog zakona.

Diskriminacija lica sa invaliditetom je takođe sastavni dio ovog zakona, o čemu je govorio i gospodin Tuponja, potpuno se slažem sa njim, s tim što se vodilo računa da se ne dođe do poklapanja normi sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, što je u ovom zakonu potpuno ispoštovano.

Definisani su pojmovi rodni identitet, seksualna orijentacija, kako ne bi došlo do nedoumice prilikom primjene Zakona o upraksi.

Precizirane su nadležnosti Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao institucionalnog mehanizma za primjenu ovog zakona. Rok za podnošenje tužbe pred sudom za učinjenu diskriminaciju produžen je sa 90 dana na jednu godinu, što smatram da je veoma dobro. Dopunjen je član koji određuje da lica koja mogu podnijeti tužbu sa sastavom da provjera postojanja diskriminacije može biti osnov za podnošenje tužbe od zaštite od diskriminacije.

Preciziran je inspeksijski nadzor u skladu sa ovim zakonom, obaveza vođenja evidencije o slučajevima diskriminacije, koju su do sada vodili sudovi, organi za prekršaje, inspekcije, a sada je proširen i na tužilaštvo i na policiju. Pojačane su kaznene odredbe za počinjenu diskriminaciju za koju su ovim zakonom zapriječene kazne u rasponu od 500 do 20.000 eura.

Na kraju, želim da kažem da sam sigurna da će izmjene i dopune ovog zakona doprinijeti većem stepenu zaštite svih naših građana od bilo kojeg oblika diskriminacije, kao i da će praktična primjena dovesti i do većeg stepena svijesti i znanja kako relevantnih institucija tako i javnosti o ovom pitanju, te da će svako lice u Crnoj Gori uživati Ustavom, međunarodnim propisima i domaćim zakonima garantovana ljudska prava i slobode. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegistica Kovačević.

Kolega Neven Gošović. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolegistica i kolege, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Kada je u pitanju ovaj zakon, o njemu je u ime kluba poslanika SNP-a danas trebalo da govori kolegistica Snežana Jonica. Kroz njen rad u radnoj grupi dali smo onaj neposredan doprinos uređenju pitanja iz okvira ovog zakona. Ali, dešava se po ko zna koji put da poslanici koji bi trebalo da govore na ovu temu, temu koja je u toku rasprave na plenumu, istovremeno su u obavezi da učestvuju u radu pojedinih odbora ovog parlamenta i time im se onemogućava praktično da daju taj svoj neposredan, konkretan doprinos raspravi kada su u pitanju pojedini predlozi zakona.

Javio sam se iz dva razloga. Prvo, da u ime kluba SNP-a kažem da ćemo svakako podržati Predlog ovog zakona jer on dopunjava onaj okvir za ostvarivanje istih prava i mogućnosti i uređuje sistem zaštite od diskriminacije svih građana Crne Gore i u skladu sa Ustavom i zakonom i međunarodnim standardima koji se odnose na ljudska prava i slobode, uređuju se, tako kažem, odgovornosti svih onih institucija koje u našoj državi treba da obezbijede zaštitu od svakog oblika diskriminacije.

Naravno, dug je put do ostvarivanja zakona i svakako će biti veoma obavezujuće da se prati način primjene ovog zakona, baš zbog onog cilja zbog kojega ga i donosimo a to je zaštita od svakog oblika diskriminacije.

Ono što će biti predmet jednog našeg amandmana, a što smo se i dogovorili kolegistica Snežana Jonica i ja da uradimo, jeste jedan amandman koji bi trebalo da obezbijedi ostvarivanje one hitnosti i efikasnosti u radu suda kada su u pitanju podnesene tužbe zbog učinjene diskriminacije. Zapravo, odredbama člana 27 važećeg zakona utvrđeno je da se tužba zbog urađene diskriminacije može podnijeti u roku od 90 dana od dana saznanja za učinjenu diskriminaciju, Predlogom zakona ovaj rok se produžava na jednu godinu od dana saznanja na učinjenu diskriminaciju. Dakle, utvrđuje se subjektivni rok kada se može podnijeti tužba za učinjenu diskriminaciju. Ovako definisan rok pruža mogućnost licu koje želi da podnese tužbu, da je može podnijeti uvijek kada sazna za učinjenu diskriminaciju, dakle protekom vremena i pet i 10 godina, što svakako otežava sudski postupak u onom dijelu utvrđivanja neodlučujuće činjenice vremena od trenutka, dana učinjene diskriminacije. Protok vremena svakako otežava utvrđivanje te činjenice, a sa druge strane tužbom zbog učinjene diskriminacije može se zahtijevati i naknada štete, materijalne i nematerijalne, a Zakon o obligacionim odnosima utvrđuje taj krajnji rok u kojem se može potraživati naknada štete, pet godina od dana učinjene štete.

Dakle, ocijenili smo potrebnim da se zbog svega naznačenog, pored ovog subjektivnog, utvrdi u zakonu i objektivni rok, dakle onaj najdalji rok u kome se može podnijeti tužba zbog učinjene diskriminacije. U tom smislu ćemo i podnijeti odgovarajući amandman, najvjerojatnije na način da taj krajnji objektivni rok bude tri godine od dana učinjene diskriminacije. Da se zadrži sada predloženi subjektivni rok za podnošenje tužbe, godinu dana od dana znanja za učinjenu diskriminaciju, ali i utvrdi ovaj najdalji mogući objektivni rok od tri godine od dana učinjene diskriminacije. Mislimo da na taj način se stvaraju svi ti preduslovi za efikasno postupanje suda da se ostvari onaj cilj

hitnosti rješavanja po podnesenim tužbama zbog učinjene diskriminacije, kako se ne bi, što je slučaj sada sa istina veoma rijetko podnesenim tužbama zbog učinjene diskriminacije, gubilo ogromno vrijeme u cilju utvrđivanja kada je došlo do tog trenutka, do tog dana učinjene diskriminacije. Pogotovo bi taj problem postojao sve veći ukoliko bi protekao duži vremenski period od tog dana učinjene diskriminacije.

Mislimo da ćemo na ovaj način podnesenim amandmanom dati dodatan doprinos stvaranju tih preduslova za efikasan rad suda, što je svakako veoma značajno kada su u pitanju podnesene tužbe zbog učinjene diskriminacije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Gošoviću.

Evo, koleginja Jonica je upravo stigla i takođe će iskoristiti svoje pravo da diskutuje po ovoj tački dnevnog reda, kao posljednji diskutant prijavljen danas. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče, što ste uzeli u obzir činjenicu da je u toku bila sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu i da pokušavam da uskladim poslaničke obaveze.

Imala sam potrebu da diskutujem o izmjenama ovog zakona iz više razloga. Jedan od razloga je činjenica da sam prilikom donošenja Zakona o zabrani diskriminacije ukazivala na činjenice koje nam mogu napraviti probleme u praksi, koje mogu onemogućiti potpuno ostvarivanje cilja zbog kojeg je ovaj zakon donijet. To je činjenica da smo tada ukazivali na potrebu da kaznene odredbe budu mnogo preciznije, da smo tada ukazivali na potrebu da se postupak za podnošenje tužbi i sve ono što je neophodno žrtvi diskriminacije da bi joj se učinilo vjerovatnim da bi bila uspješna u sporu protiv diskriminatora, obezbijedimo na način da je pristupačno svakom građaninu koji je potencijalna žrtva diskriminacije. Tada nije bilo razumijevanja u resornom ministarstvu. Da budem precizna, nije bio ovaj ministar u pitanju, da ne bude da je ovo kritika u tom pravcu, ali moram da priznam, bilo je jako velikog nerazumijevanja u Sekretarijatu za zakonodavstvo koje iz nekog razloga očigledno još uvijek svoj način rada nije usaglasio sa onim što su potrebe procesa evropskih integracija, potrebe na koje nam ukazuju i preporuke Savjeta Evrope kada je u pitanju ovaj slučaj i dešava nam se da ono što nam je iz prošlog zakona makao Sekretarijat za zakonodavstvo, danas donosimo ili stavljamo kao najbolji napredak u ovom zakonu.

Dakle, u ovom zakonu u konačnom imamo mnogo jasnije i preciznije definisane kaznene odredbe. Znate, mi smo imali situaciju da u zakonu piše da će se nešto kazniti, ali kako će se to kazniti treba da tražimo u drugom zakonu. Ja koja sam pravnik, a uz to u ovom klubu poslanika imam katalog propisa, čini mi se kad bih bila žrtva diskriminacije, negdje na pola puta traženja toga kako će biti kažnjen neko ko je eventualni diskriminator, odustala bih dok bih došla do tog zakona kojim bi to bilo propisano. Na ovaj način, kako smo ovim zakonom definisali, imamo u konačnom mnogo preciznije kaznene odredbe, imamo mnogo bolji rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije uz, naravno, korekciju o kojoj je govorio kolega Gošović, a to je potreba da se uz subjektivan rok odredi i objektivan rok, a to su nam sugestije iz pravosuđa. Mislim i da je to nešto što može značajno doprinijeti omogućavanju prava žrtve diskriminacije da ima manje potrebe za dokazivanje u postupku nečega što može, ako imamo i objektivan rok, da bude nesporno i da ne koči postupak.

Ono što je bitno je da nakon donošenja izmjena ovog zakona u konačnom obezbijedimo da u što kraćem roku zakon koji je rađen u radnoj grupi čiji sam član bila, a to je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda, dođe u skupštinsku proceduru, odnosno da dođe na dnevni red, kako bismo bili u poziciji da oba zakona, koji jedan bez drugog ne mogu da funkcionišu, budu donijeta. Da omogućimo u konačnom da imamo zaokružen pravni sistem u toj oblasti i da onda sljedeći zadatak bude da afirmišemo među građanima činjenicu da postoje pravna sredstva za zaštitu od diskriminacije, da upoznamo što širi krug građana da je ovim zakonom propisana, kao jedan od oblika, politička diskriminacija, da je teret dokazivanja od momenta kad se ta diskriminacija učini vjerovatnom na počiniocima diskriminacije. Postoji, jednostavno, mogućnost da kroz jedan zakonski mehanizam zaustavimo neke stvari koje su jako prisutne u društvu, a o kojima se malo govorilo ili se nije htjelo priznati da ih ima, iako pokazatelji jednog istraživanja prije par godina govore da preko 60% ispitanika kažu da jedna od najprisutnijih diskriminacija u društvu je politička diskriminacija i da je jako prisutna, preko 50% ispitanika tvrdi, diskriminacija prema licima sa invaliditetom.

Obaveza mi je da kažem, i zbog sebe i zbog predstavnika Ministarstva, da su iz ovog predloga zakona uklonjene neke norme koje se tiču diskriminacije lica sa invaliditetom, ne da unazadimo njihov položaj, nego zbog toga što postoji Zakon o zaštiti od diskriminacije lica sa invaliditetom, koji je tada nefleksibilno rađen, nije prihvatio predlagač da se unesu kaznene odredbe i nije imao konačan efekat. Mi smo se tada dogovorili, sugerisali Ministarstvu i to je ušlo, mislim, u program rada Vlade, da se konačno i Zakon o zaštiti od diskriminacije lica sa invaliditetom unaprijedi tako što će, kao i ovaj zakon, imati kaznene odredbe, imati jasan put kako će se lice sa invaliditetom zaštititi od diskriminacije, pri čemu još ne vidim put kako će se lica sa invaliditetom zaštititi od Vlade Crne Gore koja im je uzela 25 miliona eura iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Na kraju priče, imam potrebu da posebno pohvalim jednu normu u ovom zakonu koja će značajno doprinijeti mogućnosti da se učini vjerovatnim žrtvama diskriminacije da je moguće uspjeti u ovakvom sporu. To je član 15 ovog zakona i uvođenje situacionog testiranja, odnosno mogućnosti da tužbu za zaštitu od diskriminacije može podnijeti lice koje se u namjeri da neposredno provjeri primjenu pravila o zabrani diskriminacije na bilo koji način predstavi, odnosno stavi u poziciju lica koje može biti diskriminisano. Dakle, to je mogućnost da ja, kao što mi se godinama ranije dešavalo, dođem negdje da podnesem prijavu za posao, da specifično naglasim da sam u SNP-u i da provjerim hoće li imati reakcije onih koji će odlučivati o mom zapošljavanju samo zbog toga što sam u SNP-u. Imala sam reakcije, nego tada nije bilo zakona, nekih pet-šest godina je to bio uslov zbog kojeg se nisam mogla zaposliti, pa želim da se to više nikom ne ponovi. Želim da i ova norma kao i sve druge norme onemogućće bilo koga da odlučuje po tome da li neko zna, nego šta taj neko zna. Dakle, da konačno napravimo sistem u kojem ćemo u ovom društvu funkcionisati po tome šta znamo a ne koga znamo i da suzbijemo sve oblike diskriminacije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolegice Jonica.

Ovim smo iscrpili listu prijavljenih diskusija i prilika za završnu riječ.

Ministar Numanović. Izvolite, ministre.

SUAD NUMANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Još jednom svim diskutantima zahvaljujem na podršci za izmjene i dopune ovoga zakona, jer kao što je rekla poslanica Kovačević, iz diskusija se može zaključiti da će ovdje svi prisutni poslanički klubovi prihvatiti ovaj zakon.

Ono što jeste moja obaveza prije par završnih riječi, da odgovorim na neka pitanja koja su se otvorila. Dakle, pitanje osoba sa invaliditetom. Poslanica Snežana Jonica je govorila, i ostali poslanici. Mi smo do sada taj Zakon o zabrani diskriminacije osoba sa invaliditetom tretirali u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja i sami smo željeli da napravimo jedan iskorak da osobe sa invaliditetom ne tretiramo kao socijalnu kategoriju, nego da je tretiramo u kontekstu zaštite ljudskih prava. U tom pravcu smo se dogovorili sa dosadašnjim ministarstvom da to preuzme Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i da mi budemo nosioci izmjena i dopuna Zakona o zabrani diskriminacije osoba sa invaliditetom.

Složićemo se da je u tom pravcu, kada su osobe sa invaliditetom u pitanju, posljednjih nekoliko godina zaista učinjen iskorak u njihovoj zaštiti. Da li je to dovoljno, sigurno ne, da li nam predstoji još mnogo posla, sigurno da, ali da li smo u zakonodavnom, institucionalnom pa i u praktičnom dijelu uredili u smislu zaštite tih osoba, to sigurno da. To ne kažemo mi da bismo sami sebe pohvalili, nego prosto to dobijamo i od onih koji nas prate sa strane, od svih međunarodnih institucija. Ove godine, kao što znate, planirali smo da jednu od mnogih barijera, a to je fizička barijera za osobe sa invaliditetom, premostimo na taj način što smo budžetski planirali, a vi ovdje usvojili, milion i po eura, gdje ćemo u Skupštini i drugim institucijama otkloniti tu fizičku barijeru i gdje će oni zaista moći i u Skupštini, u sudovima i u zdravstvenim ustanovama, u školskim objektima, da uđu i da budu ravnopravno tretirani kao i ostali građani, da se obrazuju, da steknu sva ostala prava, sutra da steknu mogućnost za zapošljavanje.

Naravno, ovdje je bilo pohvale ili, ja bih rekao, malo kritičkog osvrtu i na zaštitu pojedinih osoba u odnosu na njihovu seksualnu orijentaciju. Zakon je jasno to precizirao, Crna Gora je definitivno, u odnosu ne samo na zemlje u regionu nego i na zemlje mnogo razvijenije koje su članice Evropske unije, učinila mnogo u zaštiti osoba drugačijeg seksualnog opredjeljenja. Prosto, nema nijednog razloga da crnogorsko društvo ima bilo kakve aršine prema bilo kakvoj različitosti i ovaj zakon tretira da svi moraju biti zaštićeni i u tom pravcu činimo iskorake i kada je LGBT populacija u pitanju.

Kad govorimo o ovom zakonu, kad govorimo o principu jednakosti, zaista tu želimo da sve ljude podvedemo pod jedno, da su svi jednaki, i to u praksi, ne kroz zakon, ne deklarativno nego suštinski da to uradimo. Svi su zakoni neki pravni standardi, ali ovaj zakon je iskorak više, ovo su moralni imperativi. Zbog toga je moj poziv i institucijama i nosiocima zakona i onima koji treba da se staraju o primjeni ovog zakona, ali i svim građanima, da ovo ne smatraju samo kao pravni standard, nego kao i moralni imperativ, da bismo sve vidove diskriminacije sveli na najmanju moguću mjeru. Zbog toga nam je neophodan jak tempo edukacije koji mi radimo, podrška vaša, danas sam je svakako dobio, ali i podrška u smislu implementacije ovoga zakona, što je za mene bitnije.

Što se tiče otvaranja dileme da li će biti nekih amandmana, ja sam rekao, mi smo sve amandmane ili sugestije Evropske komisije usvojili da bi ovaj zakon bio kompatibilan sa evropskim zakonodavstvom, sve amandmane matičnog odbora i Odbora za zakonodavstvo. Ovo je krovni zakon kad govorimo o diskriminaciji, kolegi

Braliću se obraćam, koji ne bi mogao da podrazumijeva ovo o čemu smo govorili - regionalna diskriminacija ili diskriminacija po nekom drugom osnovu. To drugi zakoni prepoznaju, tretiraju tu tematiku ili način rješavanja tako da ovaj krovni diskriminacioni zakon ne bi mogao da uđe u način rješavanja, eventualno, takvog vida diskriminacije.

Poslanički klub SNP-a i gospodin Neven Gošović je ovdje elaborirao pitanje subjektivne i objektivne odgovornosti, odnosno roka. To je bio predmet rasprave u radnoj grupi, postojali su razlozi za i protiv. Mi smo na Odboru prihvatili ovaj rok od 90 dana, produžili smo da taj subjektivni rok ide sa 90 dana na godinu dana i mislim da je to dobro. Isto tako pretpostavljam da ćete vi amandmanski djelovati prema našem matičnom odboru i da ćemo sagledati mogućnost prihvatanja i ovog objektivnog roka, ako to bude išlo u cilju efikasnijeg rada sudskih organa. Ako dobijemo zaista sugestiju od njih da će to olakšati njihov rad, njihov efikasniji rad, da bilo kakav vid diskriminacije i kroz sudske odluke suzbijemo na najmanju moguću mjeru. Vraćam se na poslanika Ljuba Škrelju, dobro je da je isčitao šta je pojam diskriminacije. Vjerujte, kad radimo edukacije sa onim koji su zaposleni u državnim organima i lokalnim samoupravama ili kad radimo sa običnim građanima, kad ih pitate šta je diskriminacija, oni ne znaju šta je. Neophodne su te edukacije, i zbog onih koji mogu da dođu u situaciju da počine diskriminaciju. Zbog toga ovo jeste jedan proces. Mi smo dosta uradili u ovom pravcu, ne samo u smislu donošenja zakonodavnog okvira nego i u zaštiti svih oblika diskriminacije, ali nam predstoji još dug put i svi zajednički moramo u tom pravcu raditi.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine ministre.

Čuli smo završnu riječ, zahvaljujem ministru Numanoviću na učešću u našem radu.

Prelazimo na sljedeću tačku.

Sljedeća tačka je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Vladimir Kavarić, ministar ekonomije i Zoran Perišić, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović u ime Zakonodavnog odbora i Mladen Bojanić u ime Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima pomoćnik ministra Perišić. Izvolite.

ZORAN PERIŠIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Poštovani poslanici, poštovani građani,

Izmjenama i dopunama Zakona o žigu pristupilo se u cilju harmonizacije pojedinih odredbi ovog zakona sa pravom Evropske unije, posebno u dijelu regulisanja pojedinih faza u postupku registracije žiga kao i detaljnijih i efikasnijih uređenja postupka sudske zaštite u slučaju prava nosilaca žiga. Najznačajnije novine odnose se na uvođenje ovlašćenja nadležnog organa da može donijeti rješenje o djelimičnom odbijanju prijave za registraciju žiga. Dalje, vode se alternativne mjere u sudskom postupku tj. pravna situacija u kojoj sud može umjesto mjere koju je zahtijevao podnosilac žiga, odrediti plaćanje novčane kazne. Zatim uključivanje odredbi inspekcijskog nadzora i Zakona o prekršajima kao i preciznijeg uređenja oduzimanja i štednje predmeta kojima se vrši povreda žiga. Želim da naglasim da je Prijedlog zakona

usaglašen sa direktivama 2004-48 o sprovođenju prava intelektualne svojine i direktivom 85 iz 2008.godine o usklađivanju zakonodavstva država članica o žigovima.

Takođe da naglasim da su pri izradi Prijedloga zakona uzete u obzir primjedbe Evropske komisije sadržane u izvještaju sa bilateralnog skringa, poglavlje 7 - pravo intelektualne svojine.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Otvaram raspravu. Kolega Radovan Obradović ima riječ.

Ukoliko još neko želi da uzme riječ povodom ove tačke dnevnog reda, molim da se prijavi. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Skupštine Šturanoviću.

Uvaženi gospodine Perišiću, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Ovo je takođe jedan od zakona koji se usklađuje sa pravilima Povelje Ujedinjenih nacija. Žig je, zapravo, pravo na zaštitu znaka robe ili usluga određenog pravnog ili fizičkog lica, kojim se roba ili usluga tog pravnog ili fizičkog lica razlikuje od robe ili usluga drugog pravnog ili fizičkog lica. Žig se odnosi na pravo prema određenom znaku koji može biti sastavljen od slova, brojeva, slogova, od nota, kombinovanih boja, trodimenzionalnog oblika ili nekog drugog ili od kombinacije svih ovih elemenata. Pečat i štambilj se ne smatraju žigom. Novine ovog zakona se odnose na to da se štite oni koji imaju ugled ili reputaciju u korišćenju svog znaka, svojih usluga od onih drugih koji žele takav isti znak da imaju, odnosno sličan. Tako da pojedine odredbe ovog zakona upravo onemogućavaju da neko može koristiti pravo na određeni znak za robu ili uslugu koji je sličan sa znakom drugog pravnog ili fizičkog lica koji već ima ugled ili reputaciju kako mu ne bi naškodili u poslovanju.

Ranije su bile odredbe koje su bile izričite, ukoliko neko u određenom periodu ne koristi svoj znak, da mu se oduzima to pravo i da se vrši brisanje iz registra i to je period od pet godina. Međutim, sada izmjenama se mijenjaju te odredbe na način što se toj stranci, pravnom ili fizičkom licu daje mogućnost da da određeni prigovor i ukoliko u tom prigovoru iskaže da je imao opravdani interes da ne koristi svoj znak u periodu od pet godina ili da je djelimično koristio znak za robu ili za usluge, njemu se neće oduzeti to pravo na znak. Odnosno, oduzeće mu se ukoliko je djelimično koristio za one robe ili usluge koje nije koristio u tom dijelu.

Takođe, po službenoj dužnosti može pokrenuti odgovarajući postupak od nadležnog suda putem tužbe i to u roku od 10 godina od dana registracije kada nadležni sud određuje rješenjem da li usvaja određeni zahtjev ili ne i taj zahtjev može da podnese kako zainteresovano lice, nadležni inspekcijski organ i nadležni tužilac. U svakom slučaju, stranci se daje pravo na prigovor i sud može zakazati raspravu. Međutim, ukoliko je došlo do štetnih posljedica po određeno pravno odnosno fizičko lice u svom poslovanju, može tražiti to lice naknadu štete takođe od suda shodno zakonu o obligacionim odnosima. Takođe, mogu se preduzeti odgovarajuće mjere prema tom drugom pravnom ili fizičkom licu u smislu zaplijene imovine i oduzimanje predmeta, oduzimanje robe ili zabrane raspolaganja određenim novčanim sredstvima.

Jedna od novina tiče se i određivanja privremene mjere bez obavještanja protivne stranke, ukoliko će zaista doći do štetnih posljedica po određeno pravno i

fizičko lice u njegovom poslovanju. Novine se odnose i na same kaznene odredbe koje su pooštrene, na inspekcijski nadzor koji vrši Ministarstvo i takođe na nadzor koji vrši nadležno ministarstvo. Sve u svemu, unapređenje zakonskih rješenja u vidu zaštite onih koji žele da zaštite svoj znak, odnosno robu i usluge, pod kojim posluju od onih drugih koji žele da koriste taj isti znak ili sličan i koji bi u poslovanju naudili njihovom ugledu i kredibilitetu. Iz tog razloga je veoma važan ovaj zakon i mi ćemo ga podržati.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Da li neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda? Ne.

Zaključujem raspravu u načelu.

Želite li završnu riječ? Ne. Hvala.

Pretres je završen, o tački ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o građevinskim proizvodima.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Zoran Tomić, sekretar u Ministarstvu. Izvjestioci Odbora su Radovan Obradović u ime Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić u ime Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima sekretar Ministarstva gospodin Tomić. Izvolite.

ZORAN TOMIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Ovim Zakonom se transponuje uredba Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2011.godine o utvrđivanju usaglašenih uslova za stavljanje građevinskog proizvoda na tržište. Harmonizacijom sa regulativom Evropske unije obezbjeđuje se da građevinski proizvodi koji se proizvode i upotrebljavaju u Crnoj Gori ispunjavaju iste uslove kao građevinski proizvodi koji se proizvode i upotrebljavaju u zemljama Evropske unije. Time se sprečava ulazak nekvalitetnog proizvoda na naše tržište, a štite se prava potrošača koji dobijaju kvalitetan proizvod i sprečava nelojalna konkurencija proizvođača građevinskih proizvoda.

Takođe, harmonizacijom sa regulativom Evropske unije omogućiće se izvoz naših proizvoda u Evropsku uniju. Izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata 2013.godine definisani su osnovni zahtjevi koje mora da ispuni objekat. Osnovni zahtjevi se odnose na mehaničku otpornost i stabilnost, zaštitu od požara, zaštitu od buke, higijensku i zdravstvenu zaštitu, zaštitu životne sredine, energetska efikasnost, bezbjednost tokom upotrebe i održivog korišćenja prirodnih resursa. Da bi objekat ispunjavao navedene osnovne zahtjeve, neophodno je da i građevinski proizvodi koji se u njega ugrađuju ispunjavaju propisana svojstva. Uz propisanu gradnju o održanje, građevinski proizvod treba da obezbijedi osnovna svojstva objekata.

Ovim zakonom se uređuje ocjena i provjera postojanosti svojstava i dokazivanje upotrebljivosti građevinskih proizvoda kao uslova za njihovo stavljanje na tržište i upotrebu u mjeri potrebnoj za ispunjavanje osnovnih zahtjeva za objekte i druga pitanja značajna za građevinske proizvode. Građevinski proizvod se može staviti na tržište i

upotrebu samo ako je dokazana njegova upotrebljivost, ako je propisno označen i ako ga prati tehničko uputstvo. Građevinski proizvod je upotrebljiv ako su njegova svojstva u skladu sa tehničkim propisima, odnosno tehničkim specifikacijama. Upotrebljivost se dokazuje izjavom o svojstvima građevinskih proizvoda koju daje proizvođač i na takav proizvod stavlja oznaku usaglašenosti, to je latinični C znak. Izjavom o svojstvima i stavljanja znaka usaglašenosti na proizvod, proizvođač preuzima odgovornost za usaglašenost građevinskog proizvoda. Svojstva građevinskog proizvoda utvrđuju se tehničkim propisima koje treba da donese Ministarstvo održivog razvoja i turizma, tehničkim propisima se utvrđuju i sistemi ocjene i provjere postojanosti svojstava građevinskih proizvoda. Ocjenu i istoriju postojanosti može da vrši sam proizvođač ili imenovano tijelo za ocjenu i provjeru. Imenovanje tijela vrši Ministarstvo nakon utvrđivanja da tijelo ispunjava zakonom propisane uslove. U Crnoj Gori mogu da važe i strane isprave uz znak usaglašenosti pod uslovom da zahtjevi stranih propisa, odnosno koji su donijeti, obezbjeđuju najmanje isti stepen zaštite života i zdravlja ljudi, životne sredine, zaštite potrošača i zaštite imovine, kao i propisi u Crnoj Gori. Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a inspekcijski nadzor Uprava za inspekcijske poslove preko tržišnih i građevinskih inspektora. Tržišni inspektori kontrolišu proizvodnju, stavljanje na tržište i distribucija građevinskih proizvoda, a građevinska inspekcija kontroliše upotrebu građevinskog proizvoda. Za sprovođenje ovog zakona neophodno je da Institut za standardizaciju donese usaglašene i druge potrebne crnogorske standarde, da Ministarstvo održivog razvoja i turizma donese tehničke propise u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, da se imenuju timovi za provjeru usaglašenosti, to su sertifikaciona tijela za građevinske proizvode, kontrolna tijela i nezavisne laboratorije. Da se osposobi institucija inspekcije i da se edukuju proizvođači građevinskih proizvoda i svi učesnici u stavljanju istih na tržište.

Usljed navedenog, predložena je odložena primjena zakona, to je od 1.januara 2017.godine, a odredbe koje se odnose na C znak poboljšanja građevinskih proizvoda, primjenjuju se nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Branko Čavor ima riječ povodom ove tačke, a nakon toga neka se pripremi kolega Danko Šarančić. Izvolite.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodine Tomiću, kolegice i kolege poslanici,

Pred nama je Zakon o građevinskim proizvodima, naslov ne toliko zvučan, ali ja cijenim da je svaki zakon u parlamentu veoma značajan i da treba da ima odgovarajuću pažnju, a ovaj je značajan sa aspekta građana i ekonomije i privrede našeg društva.

Reforme u oblasti građevinarstva jesu svakako značajne i ovo je jedan korak ka ostvarivanju tih reformi, kao dijela sveobuhvatnih reformi i ekonomskog i društvenog ambijenta u Crnoj Gori. Jedan od koraka veoma značajan na tom putu jeste normativno uređenje za stvaranje fiksnog sistema primjerenog razvijenim zemljama Evrope. Pri tome sam i sam svjestan da samo normativno uređenje nije dovoljan razlog da kažemo da smo sa tim riješili mnoga pitanja, on je samo početni uslov, a mnogo, mnogo ima

posla oko toga da se ovaj zakon primijeni i da donese kvalitetna rješenja u primjeni. Crna Gora je već poodmakla u evropskim integracijama, zbog toga je neophodno stvoriti uslove za primjenu standarda Evropske unije i u ovoj oblasti, posebno u dijelu nesmetanog protoka građevinskih proizvoda, što je prepoznato sa nacionalnim programom za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju. Dakle, neophodno je donošenje ovog zakona da bi se obezbijedilo da građevinski proizvodi proizvedeni ili se koriste u Crnoj Gori budu usaglašeni sa propisima Evropske unije. Evropski aspekt je svakako značajan, a onaj koji je ponajviše, po meni, značajan to je onaj koji je važan prvenstveno za državu i za građane, a to je da se donošenjem ovoga zakona obezbjeđuje zaštita prava potrošača, zaštita kvaliteta građevinskih proizvoda koji se proizvode ili se koriste u Crnoj Gori iz uvoza i stvaranje mogućnosti da građevinski proizvodi proizvedeni u nas mogu biti izvezeni na tržište Evropske unije i okruženju.

Važno je istaći da su Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata precizirani uslovi propisanih tehničkih propisa koje treba ispuniti da bi se pitanja gradnje i industrije građevinskog materijala sprovela saglasno onim idejama ovoga zakona. Kao za svaki proizvod pa i za ovaj proizvod, veoma su bitna svojstva. Što se tiče građevinskih svojstava, svakako je značajno da ona zadovoljavaju prije svega u pogledu mehaničke otpornosti i stabilnosti, zaštite od požara, higijenske, zdravstvene zaštite, zaštite životne sredine od buke, energetske efikasnosti, bezbjednosti itd. Konačno, što je cilj svakog od ovakvih i sličnih zakona, da izgradimo objekat koji mora biti projektovan i izgrađen tako da se postigne bezbjednost objekta u cjelini i svakog njegovog dijela pojedinačno.

Dakle, svojstva građevinskih proizvoda moraju biti takva da uz propisanu ugradnju podnose sve uticaje uobičajene upotrebe i uticaje okoline. Dakle, moraju zadovoljavati tehničke propise koji su u ovoj oblasti važni. Jedno je što su projektovana svojstva, a drugo je ono šta treba raditi u cilju ocjene tih svojstava i zato treba stvoriti zakonski okvir koji će propisati uslove, postupak i proceduru ocjenjivanja svojstava i dokazivanja upotrebljivosti građevinskih proizvoda kod nas sa jedne strane, a sa druge strane definisati sprovođenje upravnih i drugih postupaka, kao i određivanje prava i obaveza državnih organa, uprave, pravnih i fizičkih lica. Rečeno je ovdje zakonom da u cilju sprovođenja ocjene usaglašenosti proizvoda, odnosno njihove neusaglašenosti, da se vodi postupak dokazivanja. Već je rečeno u uvodnom izlaganju ko to treba da radi i obaveza imenovanog tijela, što je predviđeno ovim zakonom, kako se i na koji način formira, koje su njegove obaveze i koje su njegove dužnosti, pa sve do oznake koju moraju proizvodi da imaju, oznake C, a kako je predviđeno ovim zakonom, primjenjivaće se onoga trenutka kada se pristupi Evropskoj uniji. Cilj ovoga kao i svih zakona jeste da se propišu prije svega takve odredbe koje će štititi zdravlje i život ljudi i okoline i interes svih potrošača.

Primjena ovoga zakona je od 1.januara 2017.godine. Ovo za mene predstavlja značajan prostor da se ispune sve one obaveze koje su pred nama i pred onima koji treba da ih ispune. Tako je zakonodavac predvidio vaoma važna podzakonska akta da se urade u ove tri godine, koja su značajna za primjenu ovoga zakona i zbog toga ne treba čekati u tom dijelu zadnji rok nego, da se što prije pređe na izradu podzakonskih akata. Takođe je potrebno u ovom vremenu stvoriti i one uslove koji se tiču imenovanja tijela, ratifikacionih tijela, nezavisnih laboratorija koji moraju vršiti određena ispitivanja, a što je veoma važno, pripremu i edukaciju svih onih koji treba da rade na ovim poslovima, pa i edukaciju proizvođača koji se trebaju pripremiti u primjeni ovoga zakona.

Imajući sve ovo u vidu, predstoji nam još dosta posla do primjene ovoga zakona i ja pozivam sve one koji su direktno vezani i učestvuju u realizaciji i odredbi ovoga zakona da prionu na posao, a ja i naš klub podržavamo ovaj zakon.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, gospodine Čavor.

Kolega Danko Šarančić sada ima riječ, a neka se pripremi kolega Goran Tuponja. Izvolite.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodine Tomiću, poštovani građani,

Smatram da je građevinarstvo važan dio ekonomije svake države pa i Crne Gore, kao i sve ono što je za njega vezano. Ono obuhvata čitav niz privrednih aktivnosti koje se objedinjavaju i manifestuju kroz izgradnju nekog objekta, a bitna karakteristika građevinarstva jeste da za sebe veže i veliki dio ostatka privrede. Donošenje Zakona o građevinskim proizvodima neophodno je da bi se stvorio zakonski okvir koji će propisati uslove, postupak i procedure, svojstva i dokazivanje upotrebljivosti građevinskih proizvoda u Crnoj Gori kao uslova za njihovo stavljanje na tržište i upotrebu u mjeri potrebnoj za ispunjenje osnovnih i tehničkih zahtjeva za objekte, te da se konačno u vezi s tim odrede prava i obaveze državnih organa, pravnih i fizičkih lica.

Ja moram da izrazim i iskrenu zabrinutost kao građanin i kao poslanik što jedan ovakav zakon donosimo sa dosta zakašnjenja. Imajući prije svega u vidu veoma nesređeno stanje u ovoj oblasti, koje nas prati već dugi niz godina, kada se u sveopštem haosu u oblasti građevine i urbanizma izgrađivalo i ugrađivalo sve i svašta po Crnoj Gori i pitanje je kakvi su građevinski proizvodi i materijali već ugrađeni u naše objekte u Crnoj Gori.

Podsjetiću da je Vlada još u novembru 2010.godine usvojila Strategiju razvoja građevinarstva do 2020.godine, koja se ne realizuje ili u veoma skromnim razmjerama, u kojoj se kaže da je cilj da sektor građevinarstva postane inovativan i da zadovolji potrebe građana i ekonomije na efikasan način. U njoj se još ističe da je učešće građevinarstva u bruto domaćem proizvodu svega 3 do 4%, što je veoma malo, složićete se sa mnom. Da li je od tada trebalo da protekne gotovo tri godine, pa da se donese ovakav zakon koji će se primjenjivati od 1.januara 2017.godine, a neke odredbe čak od samog dana pristupanja Crne Gore u Evropsku uniju? Šta do tada? Da li će nastavak dosadašnje prakse uticati na kvalitet i bezbjednost objekata koji se grade u tom periodu, na životnu sredinu i što je najvažnije, bezbjednost ljudi, zdravlje ljudi? Šta je sa već ugrađenim štetnim građevinskim proizvodima i materijalima kakve su, recimo, cijevi u sistemu pljevaljskog vodovoda koje su od azbesta, za koje se zna i utvrđeno je da su kancerogene i koje truju i zrače, truju građane Pljevalja. Ko zna do kada će tako, jer lokalna samouprava nema mogućnosti, nema finansijske sposobnosti iz godine u godinu da riješi takav problem. Problematično je, dakle, što mi danas usvajamo odredbe Zakona koji će se primjenjivati tek za tri ili više godina.

Poglavlje 8, upravni nadzor, preciziraju se uobičajene nadležnosti tržišne i građevinske inspekcije kao i upravne mjere i radnje koje se mogu preduzeti u slučajevima nepoštovanja odredaba ovog zakona. Ništa novo nije rečeno, sve je to postojalo i do sada, ali me zaista brine negativno iskustvo koje smo imali do sada. Da

se u ovom dijelu postupalo po zakonu, stručno, savjesno i odgovorno, ne bismo imali slučajeve otpadanja fasada po pojedinim objektima u Crnoj Gori, pukotine, prokišnjavanja na tek izgrađenim objektima itd.

U obrazloženju se ističe da će za sprovođenje ovog zakona biti neophodno imenovanje, odnosno osnivanje različitih tijela sertifikacionih, kontrolnih, zatim nezavisnih laboratorija, osposobljavanje institucija, edukacija kadra itd. Postavlja se opravdano pitanje da li će sve ovo moći da zaživi u malom sistemu kakav je u Crnoj Gori, da li će sve ove kontrolne procedure mehanizma i tijela potencijalno predstavljati neke biznis barijere za razvoj ove grane privrede. Kroz ovaj zakon, kao i kroz mnoge druge, nameće se potreba da država, odnosno u konkretnom slučaju resorno ministarstvo, kako ističete u obrazloženju, kontinuirano radi na jačanju administrativnih kapaciteta. Šta to konkretno znači, da li nam nedostaje obučen i stručni kadar ili će biti problema sa tehničkom opremljenošću ovih institucija i laboratorija itd? Da li Ministarstvo ima neki plan i koliko će to jačanje administrativnih kapaciteta koštati poreske obveznike u Crnoj Gori? Smatram da Vlada nije vodila dovoljno računa proteklih godina o domaćoj pameti koju nesumnjivo imamo, već se dozvoljavalo da najbolji mladi stručnjaci odu iz ove zemlje. Danas imamo probleme koji se zovu jačanje administrativnih kapaciteta, edukacija, osposobljavanje ili slično, na kojima nam zamjera i Evropska komisija u svojim izvještajima.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Danas imamo na dnevnom redu Predlog zakona o građevinskim proizvodima. Predlog zakona o građevinskim proizvodima je neophodnost koja je Crnoj Gori već duži vremenski period potrebna i ja je vidim kao pokušaj uvođenja reda na tržištu građevinskih materijala u Crnoj Gori. Jedan ogroman i zahtjevan posao koji stoji pred nama svima, a koji je trebao biti započet u nekom ranijem periodu. Mislim da se dosta kasni sa njim, mislim da je možda i u ovom procesu pristupa Crne Gore Evropskoj uniji inicirano da ovaj zakon uopšte danas bude ovdje na dnevnom redu.

Koliko je taj zakon obiman i zahtjevan pokazuje i namjera predlagača da primjena ovog zakona počne 1.01.2017.godine. Znači, skoro tri godine od danas. Građani ne znaju, kad se predlaže neki zakon onda postoji i procjena finansijskih sredstava za sprovođenje ovog zakona, pa se onda ta sredstva predviđaju u budžetu koji će biti usvojen za sljedeću godinu. Međutim, odgovora na to pitanje nema, koliko će ovaj zakon koštati građane Crne Gore. Navedeno je što sve treba uraditi, a vrlo je zanimljivo čuti što sve treba uraditi tj. koliko do sada ništa nije urađeno po tom pitanju. Koliko je Crna Gora u zaostatku kontrole tržišta građevinskih materijala, a svi mi koji se bavimo i svi koji živimo ovdje imali smo kontakta sa građevinskim materijalima i znamo kakav haos vlada na tom tržištu, ukoliko ne znamo kakav materijal kupujemo, kakvog je porijekla, da li je štetan. Crna Gora je puna azbesta, naši objekti su puni azbesta koji je kancerogeni materijal i koji u Crnoj Gori i dalje, čak i u vodovodnim sistemima egzistira, što je štetno po građane Crne Gore, a država je u obavezi da ih štiti. Neophodno je

znati koji i kakav proizvod, kupujete, kakve su njegove karakteristike, kakva je njegova uporedna vrijednost, ako već plaćate neku cijenu i crnogorski standardi moraju to regulisati. Koliko sam upoznat, na crnogorskim standardima se radi, ali taj posao još ni izdaleka nije pri kraju. Cijenim ovaj zakon i cijenim napor da se dovede u red to tržište. Pročitacu šta sve treba uraditi da bi ovaj zakon zaživio, da bi i građani shvatili koliko je to zahtjevan posao. Treba imenovati najmanje jedno tijelo za donošenje dokumenata o ocjeni i tehničku ocjenu građevinskih proizvoda. Osnivanje ili osposobljavanje institucija i edukacija kadra za poslove ocjene i provjere postojanosti svojstava građevinskih proizvoda, imenovana tijela za ocjenu i provjeru, i to sertifikaciona tijela, kontrolna tijela, nezavisne laboratorije za vršenje ispitivanja u skladu sa evropskom regulativom, zatim osposobljavanje i edukacija kadra za vršenje nadzora nad proizvodnjom, stavljanjem u promet, distribucijom i upotrebom građevinskih proizvoda, edukaciju proizvođača, građevinskih proizvoda i svih učesnika u procesu.

Danas sa ovog mjesta garantujem da ovaj zakon ne može stupiti na snagu 1.01.2017. godine, zbog toga što mi nećemo imati kapacitete koji će ovaj zakon da sprovede već je ovo samo jedno dobijanje na vremenu da bi se tamo pri isteku ovog roka tražila opet neka izmjena i dopuna zakona da se njegova primjena odloži.

Takođe, vrlo mi je zanimljivo čuti da troškove osnivanja i rada imenovanog tijela i imenovanog tijela za ocjenu i provjeru snosiće tijela koja budu tražila imenovanje za vršenje navedenih poslova. U cilju povećanja sposobnosti za sprovođenje ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu njega, potrebno je da ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva kontinuirano radi na jačanju administrativnih kapaciteta. Jasno. Sljedeća rečenica. Sredstva za jačanje kapaciteta obezbijediće se u okviru redovnih sredstava ministarstva. Bojim se da neće. Redovna sredstva ministarstva za sve ovo što je pobrojano što treba da bude realizovano da bi se sproveo ovaj zakon, obuka tih kadrova, to je preveliki zalogaj za redovna sredstva koja ministarstva dobijaju.

Želim da privedem diskusiju kraju. Cijenim, kažem još jednom, napor i pokušaj uvođenja reda u ovoj oblasti. Apsolutno je neophodno, to znamo svi, mislim da ovaj posao ne može biti završen u datom vremenskom roku. Mi ćemo podržati ovaj zakon, ali bojim se da će i on kao i mnogi ostati mrtvo slovo na papiru. Hvala vam lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Posljednji prijavljeni učesnik u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda, kolega Šefkija Murić. Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani,

Pokušaću da iz svog ugla kažem nešto o materiji koja je nova i koja se po prvi put uređuje zakonski. U stvari, ona nije nova, ali se po prvi put uređuje na ovakav način. Ranije je to tretirano drugačije i smatram da je neki drugi zakon tretirao ovu oblast. Zbog potrebe da se zaštite prava potrošača i da se uvede veći kvalitet građevinskih proizvoda i onih proizvoda koji se uvoze i onih koji se proizvode u Crnoj Gori, neophodno je ovu materiju tretirati zakonski i urediti je na jedan poseban način.

Razumijem i one opaske koje govore da se ovaj zakon primjenjuje od 2017, ali taj period prilagođavanja do 2017. godine moramo iskoristiti na način da edukujemo i da radimo na tome da naše firme i fizička lica koja se bave ovom materijom edukujemo u podizanju kvaliteta i standarda u građevinarstvu. Postoje i različite ocjene o stanju u našem građevinarstvu, imamo i onih loših, imamo i onih dobrih. I bez ovog zakona imamo dobre objekte koji su izuzetno kvalitetno urađeni, kao i neki po zemljama Zapadne Evrope. Te firme koje poštuju ovakve standarde i kvalitete, one će sigurno trajati, a one koje se ne prilagode i žele uraditi nešto na brzaka će sigurno u ovom prelaznom periodu nestati sa ovog tržišta.

U svojoj daljoj diskusiji ću pokušati da nešto konkretno kažem o pojedinim članovima ovog zakona koji meni nijesu bili baš jasni i koji ostavljaju prostor za dilemu, odnosno za razgovor sa vama. Prvo, član 10 isporuka građevinskog proizvoda, u drugom stavu gdje se kaže - izvođač radova i drugo lice koje je preuzelo građevinski proizvod radi ugradnje u objekat dužno je da preduzme mjere kojima se obezbjeđuje da svojstva građevinskog proizvoda od njegovog preuzimanja do ugradnje ostanu nepromijenjena. Razumio sam vaš cilj, ali nijesam razumio obavezu koja se stavlja izvođaču radova, odnosno ovu materiju možemo zaštititi i na način gdje god se rade na drugačiji način. Gdje god se rade ovakvi građevinski objekti, gdje firme rade postoji i nadzorni organ i neke druge komisije koje utvrđuju da li je taj građevinski proizvod koji je tretiran u projektu ugrađen sa tim sertifikatom ili sa nekim drugim.

Druga stavka i druga opaska na koju želim da skrenem pažnju, o tome su govorile i moje kolege, a to je poglavlje 4 na str. 10, gdje u naslovu stoji dokument o ocjeni i tehnička ocjena. Po mom mišljenju, ovdje bi trebalo da stoji drugačiji naslov dokument o ocjeni i tehnička svojstva ili neka druga opcija. Malo je diskutabilno kakva je to tehnička ocjena. Možda je ovo norma koja važi u evropskim zemljama, stvarno to nijesam negdje pročitao, ali bih volio da i to prokomentarišete.

Na kraju bih prokomentarisao i kaznene odredbe, gdje ste predvidjeli veoma visoke kazne. Razumijem namjeru da se uvede red i preko ovog dijela zakona, ali ne znam da li naše stanovništvo i građani mogu da podnesu ovolike kazne ukoliko se bave nekim nečasnim ili falšom u građevinarstvu.

Za sada toliko. Podržaću ovaj zakon. Smatram da je ovo iskorak u građevinarstvu, da predstavlja ono osnovno, a to je zaštita prava potrošača i podizanje kvaliteta građevinskih usluga. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Zaključujem raspravu u načelu povodom ove tačke dnevnog reda. Da li želite završnu riječ? Da. Izvolite.

ZORAN TOMIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Bilo je više pitanja, pa da pokušam da odgovorim.

Što se tiče prvog pitanja zbog čega se zakon tek sada javlja, moram da kažem da smo mi prije dvije, tri godine uputili jedan Predlog zakona o građevinskim proizvodima. Međutim, morali smo da ga povučemo, jer se u međuvremenu promijenila direktiva o građevinskim proizvodima i donijeta je regulativa po kojoj se donosi ovaj zakon.

Htio bih samo da podsjetim poštovane poslanike da je u aprilu 2011. godine donijeta regulativa i postojala obaveza primjene članica do jula 2013. godine. Mi još nijesmo članica nego kandidat tako da je ovaj rok 1. januar 2017. godine dobro odmjeren. Mislim da može da se ispuni i da je realan. Što se tiče C znaka, odnosno da ne možemo da ga primijenimo, mi smo u prvoj verziji imali da je C znak znak koji je obavezan u Crnoj Gori. Međutim, od nadležnog Direktorata Evropske unije dobili smo obrazloženje da to ne može da bude crnogorski znak nego može Crna Gora da odredi neki drugi znak, ali ne C znak. C znak je za Evropsku uniju, tako da Crna Gora može na proizvode koje želi da izvozi u Evropsku uniju da stavi C znak po pravilima koja važe u Evropskoj uniji. Znači, ne počinje sve od ovoga zakona, nego već imamo i druge zakone. To je Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, koji ukazuju na potrebu da građevinski proizvodi koji se ugrađuju u objekte moraju da ispunjavaju određene uslove, a ti uslovi su propisani kroz tehničke propise, standarde. Mogu da kažem da su ti tehnički propisi uglavnom oni koji su donijeti za vrijeme perioda Srbije i Crne Gore, Savezne Republike Jugoslavije, to je tada bilo u njihovoj nadležnosti.

Što se tiče standarda, Institut za standardizaciju već je donio veliki broj standarda koji treba da se donesu za implementaciju ovog zakona. Oni su skoro 100% donijeli harmonizovani standard, a to je negdje oko 500, i treba da se donese još određeni broj nekih drugih standarda, tako da očekujem da će oni, pošto imaju jaku dinamiku i bili su pohvaljeni od Evropske komisije, uspjeti da donesu sve potrebne standarde. Što se tiče akreditacije, već imamo tri akreditovana tijela koja se bave poslovima ispitivanja. To su Zavod za građevinske materijale, geotehniku i hemijske analize iz Nikšića, ovo sam uzeo sa sajta akredicionog tijela Institut za crnu metalurgiju AD Nikšić i "ABG test" iz Podgorice i tu je navedeno koje su njihove oblasti akreditacija.

Što se tiče problema u građevinarstvu, tu treba sada napraviti razliku, građevinarstvo je djelatnost, a ovo je u pitanju djelatnost za proizvodnju građevinskih proizvoda. Ovo je specifično u odnosu na sve druge proizvode novog pristupa, jer tamo imamo ocjenu, odnosno neke module za ocjenjivanje, jer se odnose direktno na te proizvode. Ovdje, kao što vidite, imamo sistem ocjene koji je dat tamo 1+1, 2, 3, 4 u zavisnosti od složenosti uticaja na životnu sredinu i na zdravlje ljudi i ostalo. Znači, što je opasniji proizvod, odnosno složeniji, primjenjuje se 1+, pa onda se smanjuje taj postupak i ovdje imamo uticaj toga proizvoda na svojstva objekta. Centralno pitanje je da taj proizvod bude dobar i da održava sva potrebna svojstva građevinskog objekta da ne bi došlo do njegovog rušenja, urušavanja i ostalog. Naravno, imamo i inspekcije, od tržišne inspekcije koja kontroliše proizvode na tržištu do građevinske inspekcije koja kontroliše kvalitet i ispunjenost tehničkih propisa, standarda i ostalog.

Bilo je primjedbi od strane vas više koliko će to da košta. Za Institut za standardizaciju Vlada svake godine zaključuje ugovor o broju standarda, vrsti standarda koji treba da se donesu. Oni su već donijeli oko 10.000 standarda, tako da je to trošak koji se svake godine kalkuliše kod Ministarstva ekonomije, mislim kod njih.

Što se tiče tehničkih propisa, oni se moraju donositi po Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode i ne bi trebalo da koštaju ništa, pošto je to redovna aktivnost Ministarstva. Tu treba da budu uključene sve zainteresovane strane, pošto može da bude, kada se donosi neki tehnički propis, neka barijera za proizvođače. Kada se donosi tehnički propis treba da budu uključene sve zainteresovane strane, znači privreda i ostali.

Što se tiče imenovanja tijela za ocjenu i provjeru usaglašenosti, rekao sam da već postoje tri. To je obaveza tih tijela. Znači imaju prostor na tržištu i oni moraju da

obezbjede uslove iz standarda ISA 17.025 za laboratorije do 17.020 za kontrolne kuće, moraju da nabave opremu, moraju da imaju sposobni kadar, da su nezavisni, nepristrasni, da imaju odgovarajuća osiguranja i oni kroz postupak akreditacije dobijaju od akredacionog tijela akreditaciju. To je njihov interes da tu budu i da finansiraju sredstva za to.

Što se tiče edukacije i ostalog, to će biti obaveza Ministarstva. Ministarstvo je već imalo, prilikom donošenja ovog zakona, okrugle stolove, radionice, ne samo mi nego i Inženjerska komora Crne Gore, Privredna komora Crne Gore, znači to je interes svih.

Nazivi, što ste pomenuli, u članu 23, ti nazivi su primjereni jer oni su prepisani iz uredbe. Kao što sam rekao, malo je specifično u odnosu na druge proizvode novog pristupa, tako da ti nazivi su specifični.

Član 10, tu treba vidjeti član 15, pošto, kao što sam rekao, svaki proizvod mora da ima i tehničko uputstvo i u tom tehničkom uputstvu jedan od obaveznih sadržaja je uputstvo za čuvanje, transport i upotrebu. Tačno se zna kako koji proizvod treba da se čuva. Primjenom tih metoda vi obezbjeđujete da on zadrži svojstva i sutra kada se ugradi da i taj objekat ima svojstva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, hvala za završnu riječ, hvala na učešću u našem radu.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Olivera Brajović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra.

Izjestioci odbora su Luidž Škrelja u ime Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić u ime Odora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje. Želi.

OLIVERA BRAJOVIĆ:

Predloženim izmjenama Zakona o skijalištima definišu se na novi način svojinsko-pravni odnosi, odnosno uvodi se pravo korišćenja nepokretnosti, odnosno zemljišta koja su u funkciji turizma i razvoja skijališta, kroz mogućnost Vlade da na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma u skladu sa prostorno - planskom dokumentacijom, strategijom razvoja turizma, kao i strateškim dokumentima za razvoj planinskog turizma, izgradnje i razvoja skijališta, kao turističke ponude, jedinstvenog turističkog proizvoda Crne Gore, može donijeti akt kojim će pojedine prostore pogodne za uređenje i korišćenje skijališta potpuno ili djelimično proglašiti od posebnog značaja za razvoj turizma, sa specifikacijom podataka koje takav akt treba da sadrži, a na osnovu elaborata za proglašenje od posebnog značaja za razvoj turizma.

Takođe, predloženim izmjenama dodatno se pojačava sigurnost korisnika na skijalištima, kroz obavezu nošenja kacige za lica mađa od 18 godina i kroz obavezu držaoca, odnosno upravljača ski centrima da ne ulazu u skijališta i u polaznim stanicama pisano obavještenje da su lica mlađa od 18 godina na ski stazi za vrijeme aktivnosti obavezna da na glavi nose zaštitnu kacigu.

Takođe, vrši se preciziranje odredbi koje se odnose na obaveze osiguranja i spasilačkih službi, kao i uvode se i standardi za instruktore na snijegu. To su osnovni razlozi za izmjene i dopune.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pitam izvjestioce odbora žele li riječ. Ne.

Idemo odmah u raspravu.

Peđa će sad reći, kao prvi učesnik u raspravi. Izvolite, kolega Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolege, dozvolite mi da osim onoga što budu izmjene i dopune Zakona o skijalištima, kažem nekoliko rečenica koje će nas uvesti u ovu materiju.

Rekao bih da Crna Gora kao jednim velikim dijelom planinska država zaista ima veliki potencijal za razvoj zimskog sporta. Nažalost iz ovih ili onih razloga, te potencijale nijesmo iskoristili, a rekao bih da ove izmjene i dopune Zakona o skijalištima, ipak, na neki način doprinose da pokušamo da valorizujemo ono što su mogućnosti od Bjelasice do Žabljaka i Durmitora svih tih potencijala.

Naravno, ne treba zanemariti, a čini mi se da smo tome veoma skloni kada govorimo o razvoju sjevera, da zanemarimo one mogućnosti koje, recimo, daje Hajla za Rožaje ili daju neki drugi tereni koji bi mogli biti iskorišćeni za lijepa i dobra skijališta.

Naravno, ovaj zakon ide u susret tome, makar u dijelu u kojem ograničava svojinska prava na nekim lijepim lokacijama, potencijalnim skijalištima. Sa druge strane moramo da znamo da su zimski sportovi veoma skupi i da, ako uporedimo ono što su iskustva država u okruženju, moramo reći da skijališta ipak u najvećem dijelu jesu dobro države i država s njima gazduje. S obzirom na velika ulaganja koja su potrebna kada su u pitanju žičare, mislim da bi o tome trebalo ozbiljno razmišljati, da država preuzme kompletan ovaj resurs i sa jednim velikim ulaganjem doprinijeti da imamo dobra skijališta, a rekao bih da će ski i rizorti zimski hoteli doći sami po sebi u nekom kasnijem periodu.

U svakom slučaju, kažem još jedanput ono što je rekla koleginica Brajović, da se ograničavaju svojinska prava na moguće dobrim lokacijama, a sa druge strane uvodi se i pravo službenosti u dijelovima nekih skijališta. Pretpostavljam da će posebna pažnja biti od strane kolega, kada je u pitanju zimski turizam i skijališta, recimo ski centar "Durmitor" gdje nam je trebalo godinu i po dana da samo utvrdimo vlasničku strukturu, odnosno da dokažemo da država jeste vlasnik zemljišta i najvećeg dijela zemljišta gdje se ski centar "Durmitor" nalazi, odnosno dijela sa kojim ski centar "Durmitor" gazduje.

Ono što je, rekao bih, ne manje važno jeste pitanje sigurnosti skijaša na ovim skijalištima. Moram da budem iskren i da kažem da sam sa koleginicom Zoricom Kovačević predlagač nekoliko amandmana koji idu u susret onome što je bila intencija Vlade Crne Gore i Ministarstva održivog razvoja i turizma i da smo donekle postrožili kriterijume koji se tiču rada na skijalištima u onom dijelu u kojem svako skijalište mora da ima najmanje dva spasioca, mora da ima ljekarsku ekipu, posebno se to odnosi na one dane kada imamo takmičenja na tim skijalištima. To je nešto što obezbjeđuje u svakom slučaju neku ili potpunu sigurnost na skijalištima ili u onom dijelu u kojem imamo ski staze. Naravno, za ponašanje skijaša van ski staza teško je odgovarati, ali ono što je do države jeste da skijališta budu sigurna u mjeri koliko je to moguće. S druge strane jeste i pitanje inspekcijskog nadzora i pitanje kažnjavanja onih koji ne poštuju ono što su propisi kada govorimo o skijalištima.

Vrlo je inspirativna tema i rekao bih dobra namjera i Ministarstva i Vlade da s jedne strane omogući izgradnju ski staza tamo gdje je to moguće i gdje to prirodni uslovi

dozvaljavaju, a sa druge strane uvođenje više reda i sigurnosti kada su skijališta u pitanju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Radović ima riječ. Izvolite.

SLOBODAN RADOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege poslanici, poslanice, predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o skijalištima.

S obzirom da Crna Gora obiluje ogromnim potencijalom za zimski turizam koji za sada nije ni približno iskorišćen, smatram veoma važnim i neophodnim donošenje zakona o skijalištima. Preduslov za dolazak stranih i interesovanje domaćih investitora jesu precizni, jasni zakoni.

Crna Gora u kontinentalnom dijelu posjeduje ogroman potencijal koji za sada nije ni približno iskorišćen te se očekuje da usvajanjem ovog zakona možemo računati da ćemo stvoriti bolje pretpostavke da se u narednom periodu više investira i razvija sjeverni, kontinentalni dio Crne Gore kroz gradnju novih centara i izgradnju skijališta.

Upravo ovakav Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima doprinosi razvoju sjevera Crne Gore i razvoju preduzetništva. Pored Žabljaka, Kolašina, Vučja i nekih drugih manjih do sada izgrađenih centara, ogroman i izuzetan potencijal za izgradnju zimskog centra i skijališta predstavlja masiv Orjena u opštini Herceg Novi koji može biti jedan od najinteresantnijih ski centara u Evropi. Zašto? Zato što se nalazi na udaljenosti od mora samo 25 kilometara a nadmorska visina Orjena je 1894 metra i prednjači u sniježnim padavinama gotovo više nego poznati zimski centri u Austriji, Italiji i Švajcarskoj.

Prvi put se u ovoj oblasti predviđa da Vlada Crne Gore, u skladu sa strateškim dokumentima za razvoj planinskog turizma, može svojim aktom određeni prostor proglasiti prostorom od određenog značaja za turizam. Ponuđeni Predlog zakona u potpunosti predviđa sve ono što predviđaju zakoni o skijalištima u EU i stvara izuzetnu osnovu zainteresovanim domaćim i stranim investitorima za ulaganje u skijališta. Izgradnjom skijališta i zimskih centara stvaraju se uslovi za otvaranje novih radnih mjesta, razvoj poljoprivrede i stočarstva, proizvodnju zdrave hrane i tako dalje.

Zbog svega navedenoga podržavam Predlog zakona o skijalištima i glasaću za ovakav predlog zakona uvjeren da će ovaj zakon u velikoj mjeri poboljšati turističku ponudu Crne Gore u oblasti zimskog turizma i dati puni doprinos razvoju preduzetništva u sjevernim djelovima Crne Gore.

Koristim priliku da pozovem predstavnike Ministarstva održivog razvoja i turizma da, nakon usvajanja ovog zakona, počnu za izradama studija o lokaciji na raznim lokacijama u Crnoj Gori gdje se procjenjuje da postoji mogućnost izgradnje zimskih centara i skijališta. Posebno bih apelovao na planski masiv Orjena u opštini Herceg Novi zbog specifičnosti i moguće atraktivnosti jer je moguće u maju na Orjenu organizovati takmičenje u skijanju a za samo pola sata kasnije u Herceg Novom plivački miting u moru.

Kao privrednik smatram da predloženi zakon o skijalištima u potpunosti stvara uslove za realizaciju kvalitetnijih projekata i očekujem da će svi poslanici u ovom

visokom domu glasati za ovaj zakon jer ovo nije partijska odluka, nego odluka za unapređenje turističke ponude Crne Gore i dobro svih građana Crne Gore. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Bojanić je trebalo da ima riječ, ali ga molim i znam za razumijevanje s njegove strane, samo da promijene redosljed, da čujemo koleginicu Šćepanović pošto mora da ide na Odbor za pravosuđe i državnu upravu zbog glasanja.

Izvolite, koleginice Šćepanović, a onda će kolega Bojanić.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče a zahvaljujem i kolegi.

Uvaženi predstavnici Ministarstva, kolege i koleginice poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Zakon o skijalištima je izuzetno važan zakon prevashodno zbog toga što uređuje jednu oblast koja je preduslov za investiranje i ulaganje u planinski turizam. Imajući u vidu da su naše planine izuzetno veliki turistički potencijal, kao i da je Vlada predvidjela da u ovoj godini uloži znatna sredstva u ovu oblast, prije svega mislim na nabavku žičara na lokalitetima Kolašin 1600 i Smiljača u Bijelom Polju, pokazalo se neophodnim donijeti ovaj predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima kako bi se, prije svega, kvalitetnije uredila ova oblast, podigao nivo turističkih usluga, kvalitetnije definisali pojedini izrazi, povećala zaštita i sigurnost korisnika usluga na skijalištima i definisali imovinsko-pravni odnosi.

Predlogom se u osnovnim oredbama daju preciznije definicije pojedinih izraza kako bi se prevazišle nejasnoće u tumačenju od strane subjekata pružanja usluga i inspekcije na terenu. Tu prije svega mislim na definiciju instruktora sportova na snijegu gdje je precizirano da je to lice koje ima licencu za obučavanje na skijanju, odnosno licencu međunarodno priznate asocijacije instruktora na snijegu, ali se dodaju i nove koje se odnose na razne međunarodne organizacije skijaških saveza i instruktora i slično koje do sada nijesu bile definisane.

Izmjenama zakona je precizirano da pojedini prostori koji su pogodni za uređenje i korišćenje skijališta potpuno ili djelimično Vlada Crne Gore može proglasiti prostorom od posebnog značaja za razvoj turizma, a na osnovu elaborata opravdanosti, te da se istim aktom može utvrditi javni itneres za eksproprijaciju nepokretnosti potrebnih za izgradnju ili razvoj i nesmetano funkcionisanje skijališta. Predvidjeno je da se skijalište odnosno prostor pogodan za vertikalni transport može dati na korišćenje i upravljanje putem koncesije te da se u skladu sa Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima na pojedinim nepokretnostima može uspostaviti pravo službenosti za vrijeme rada skijališta u periodu od 1. decembra do 15. aprila, a vlasnik nepokretnosti ima pravo na pravičnu naknadu.

Sva ova rješenja u Predlogu zakona su opredijeljena javnim interesom, odnosno ovim izmjenama je precizirano koje sve mjere država može da preduzima u skladu sa zakonom, a sve u cilju stvaranja što adekvatnijih preduslova za razvoj ovog vida turizma. Norma koja se odnosi na ski staze pripremljene od vještačkog snijega prihvaćena je iz zakonodavstvu zemalja alpskog područja i dodatno precizirana u smislu preduzimanja dodatnih mjera sigurnosti skijaša i uređivanje ovih staza kao staza od prirodnog snijega.

Izmijenama je takođe definisano skijaško područje kao prostor na kojem se nalazi skijalište i čije su granice utvrđene planskim dokumentima te je predviđena obaveza da se skijaško područje na ključnim mjestima označi vidljivim oznakama.

Ono što je izuzetno važno pomenuti je da ovaj zakon posebno tretira bezbjednost svih korisnika skijališta. U tom smislu, prije svega, propisuje obavezu zaključivanja ugovora ski centra i osiguravajućeg društva o osiguranju skijaša od posljedica nesrećnog slučaja na skijalištu što je praksa u mnogim evropskim zemljama, zatim izvršena je izmjena u smislu da spasioci moraju imati najmanje treći nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i posjedovati važeću licencu za sportove na snijegu izdatu od strane odgovarajućeg nacionalnog sportskog saveza, te da na skijalištu moraju biti najmanje dva spasioca, označeno mjesto na kome se nalazi služba spasavanja, kao i najmanje jedno lice za održavanje reda i bezbjednosti na skijalištu.

Važno je napomenuti da se zakonom propisuje obaveza nošenja zaštitne kacige za lica mlađa do 18 godina za vrijeme aktivnosti na ski stazi što je svakako praksa svjetskih ski centara i što će doprinijeti većoj bezbjednosti skijaša.

Prevazilaženje nepreciznosti pojedinih odredbi postojećeg zakona će, s jedne strane, bitno poboljšati pravnu sigurnost privrednih subjekata, a sa druge strane olakšati rad inspekcijama na terenu, te su u tom smislu predviđene kaznene odredbe, odnosno detaljno precizirani prekršaji koji praktično tretiraju svaki član ovog zakona i novčane kazne, kako za pravna lica, tako i za fizička lica.

Usvajanje ovog predloga zakona će doprinijeti da naša skijališta budu bezbjednija, uređenija i sa boljom uslugom, te se nadam da ćemo svi podržati donošenje ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Mladen Bojanić sada ima riječ, a nakon njega kolega Srđan Milić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Javio sam se samo kratko, da se ne bi stekao utisak kod javnosti da mi do sada nijesmo imali naikakvog zakona pa je to glavni razlog zašto nijesmo imali razvijena skijališta, odnosno zašto se po cijeloj Crnoj Gori nijesu skijališta izgradila. Nije to razlog, imali smo Zakon o skijalištu, negdje drugo su razlozi i podržaćemo ovaj zakon. Podržaćemo ga najviše iz razloga bezbjednosti jer se uvodi red na skijalištima. Pomenuli su već da se uvodi obaveza kaciga za djecu ispod 18 godina i smatramo, ne smatramo nego svi znamo, ko se iole bavi skijanjem da jeste lijep sport ali zna da bude vrlo opasan ako se ne pridržavamo svih pravila ponašanja i neobezbjedeno izlazimo na stazu, a naravno nemamo ni obezbijeđene staze. Ovdje se uvodi puno reda i tu smo da to podržimo. Moram da izrazim bojazan, kao za mnoge zakone, da smo ih jasno normirali, da su jasne sankcije, čak mi se čini da ovdje imamo i neke sankcije možda malo prenormirane. Da pomenem i to da za skijanje unazad može da bude kažnjeno lice do 150 eura, malo čudno, ali dobro neka bude i tako ako to doprinosi većem redu. Bojim se da neće biti inspektori na nivou poštovanja konkretno ovog zakona, odnosno neće moći da isprate sve ovo. Toga se plašim. Imaćemo ovo na papiru ali nisam siguran da ćemo ovo moći do kraja da ispratimo, ali bože moj, bolje ga imati ovako pa vremenom ćemo se naučiti i da poštujemo zakon. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.
Kolega Srđan Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Činjenica je da Crna Gora prije svega zahvaljujući načinu kako Vlada Crne Gore vodi politiku u dijelu turizma i pružanja svih onih usluga, po čemu smo bili prepoznati do 1990. godine, u situaciji je danas da mijenja zakone, da pokušava na nekakav način da valorizuje sve ono što su prirodi potencijali Crne Gore, a da u isto vrijeme se zaboravlja ili stavlja u zapećak sve ono što smo mogli da uradimo. Mislim da u kancelariji predsjednika opštine Mojkovac i dalje postoji onaj plan vezan za valorizaciju Bjelasice, sa mojkovačke strane. Mislim da ćemo se svi ovdje složiti da je taj dio Bjelasice možda i najkvalitetniji za skijalište i za korišćenje u zimskom periodu. U ovoj čitavoj priči mi moramo da definišemo šta su nam prioriteti. Ako želimo ozbiljno da se bavimo onim što nam je priroda omogućila, moramo da nađemo balans između onog zakona koji nas čeka, to je Zakon o nacionalnim parkovima, Zakon o skijalištu, Zakon o turizmu, zakona kojim se, bojim se, zadiremo jedni drugima u ingerencije.

S druge strane moram da kažem, gospođo Brajović, da sam razočaran načinom kako ste predložili prioritete, kako ih ovdje tumačim, odnosno razloge za donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištu. Za mene lično bi prvi prioritet bio povećanje zaštite sigurnosti korisnika usluga na skijalištu, pa tek onda sve ovo ostalo, jer ako hoćemo iskreno da pričamo, to je bio osnovni razlog zašto se predlaže ovaj zakon. Definisanje svojinsko-pravnih odnosa, ograničenja prava korišćenja i svega ostalog, sve to dolazi prije ili kasnije. Jasno je da u ovoj oblasti, bez obzira na zakon, tu je gospodin Gojković potpuno u pravu, postojao je zakonski okvir, ali postojao je javašluk. Hvala bogu, nijesam od juče u ovom parlamentu i sjećam se kada smo usvajali osnovni tekst Zakona o skijalištu i tada smo govorili oko toga da ne smijemo - čak je i u medijima bilo te priče gdje smo se bavili previše kaznenim odredbama - zaboraviti da se radi o nečemu što je unosan posao, gdje zemlje koje nemaju more a imaju samo skijališta ostvaruju mnogo veće prihode od turizma nego što ostvarujemo mi, desetinama i stotinama godina ulagali su u svoja skijališta, a sa druge strane mi stvaramo zakonski okvir ali ne stvaramo logistiku gdje bi se to moglo primjenjivati. Vidio sam ovdje, ne ulazeći oko svega toga, da postoji dosta nekih grešaka koje nadam se da su posljedica samo brzine pisanja ovog predloga zakona. Vidio sam da se dodaju četiri nova člana 4a, 4b, 4c i 4d poslije člana 4 važećeg zakona i vidim da ovdje definišete da Vlada kao državni organ na predlog nadležnog organa za poslove turizma, u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom, strategijom razvoja turizma i tako dalje, donosi akt kojim se pojedini prostori pogodni za uređenje prostora i skijališta potpuno ili djelimično mogu proglasiti od posebnog značaja za razvoj turizma.

Nemam nikakvi problem u tome, samo mi nedostaje Skupština Crne Gore, odnosno nedostaje mi uloga resornog odbora koji bi mogao da bude uključen u ovu problematiku. Dati ovakve ingerencije samo Vladi Crne Gore, da na ovakav način obezbjeđuje tu mogućnost, mislim da je problematično.

Kada smo govorili oko ovog dijela koji se tiče mogućnosti, govorim o opštini Plav, o opštini Rožaje, govorim o opštini Mojkovac, opštini Žabljak, opštini Nikšić, Pljevlja i govorimo o svemu onome što možemo da uradimo da bismo produžili našu turističku sezonu. Mislim da je o tome gospodin Radović govorio kada je govorio o spoju onoga što Crna Gora može da ... od svih ostalih. Ali, đavo mi ne da mira, negdje sam predložio

ovaj dio oko usaglašavanja obaveze da nam dostavljate da li je nešto usaglašeno sa evropskim zakonodavstvom ili nije usaglašeno i vidio sam da ste dostavili ovdje da ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbijediti usaglašenost. Ovaj dio člana 6 koji je izmijenjeni član 15 važećeg zakona, kažete da je ovo obaveza ski centara prihvaćena iz evropskog zakonodavstva, predstavlja mi mali problem, da li nešto vezano za pitanje regulacije oko skijališta postoji u evropskom zakonodavstvu ili ne postoji. Mišljenja sam, gospođo, da smo mi ovo prenormirali i da se ponovo bavimo nekim pojavnim oblicima a da nijesmo se dotakli onoga što je suština problematike. Vidio sam ovdje da ste koristili komparativna iskustva zemalja iz regiona i volio bih da, osim što zakonodavci koriste komparativna iskustva zemalja iz regiona, mi obezbijedimo našim turističkim poslenicima sa sjevera Crne Gore da se upoznaju sa stvarnim iskustvima njihovih kolega u Sloveniji. Da počnemo od te Slovenije, koja je u bivšoj Jugoslaviji bila perjanica, niko drugi do 1984. godine nije imao mogućnost, do Olimpijade u Sarajevu, da kaže da postoje negdje kvalitetne skijaške staze. Da vidimo na koji način funkcioniše ta Kranjska gora, da vidimo na koji način danas u toj Kranjskoj gori ne možete naći ništa posebno što se tiče devastacije prostora. Oni su na samoj tromeđi, između Austrije, gore je Vilah, ovamo je Trevizo, tu je Kranjska gora i ne možete naći ništa što se tiče te devastacije prostora jer se tačno zna na koji način se može koristiti taj prostor. Sa druge strane mi smo, na žalost, u situaciji da čini mi se Zakon og uređenju prostora, funkcionisanje inspeksijskih organa na sjeveru Crne Gore i Zakon o skijalištima su u koliziji, odnosno unutar iste Vlade ne sprovodi se zaštita prostora o kojoj vi govorite u ovom predlogu zakona. Samo toliko i hvala velika.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala na samo tolikom učešću u raspravi.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Izvolite, završna riječ.

OLIVERA BRAJOVIĆ:

Zahvaljujem.

Što se tiče komentara poslanika Bojanića, turistička inspekcija vrši nadzor na skijaškim stazama i mislim da ih ima dovoljno da mogu kvalitetno da obavljaju taj rad i nadzor i vrlo su bili aktivni i ove i prošle zime.

Što se tiče komentara i plana u kabinetu predsjednika Opštine Mojkovac, želim samo da vas upoznam da postoji prostorni plan Bjelasica i Komovi koji predviđa izgradnju osam ski rizorta i obuhvata opštine Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Andrijevića i Berane. Za realizaciju prvih žičara u ovom području Ministarstvo je izdvojilo 4.000.000 eura u ovoj godini. Takođe, stvoreni su prostorno-planski preduslovi za razvoj novih ski kapaciteta u opštini Žabljak na tri lokacije i u opštini Rožaje. Za opštinu Rožaje raspisan je tender za izradu lokalnih studija za lokacije na planini Hajla.

Što se tiče donošenja prostornih planova, prostorne planove donosi Skupština i planove posebne namjene a proglašenje, ovo što ste komentarisali, tu je jasno podijeljena nadležnost što se tiče ovlašćenja Vlade Crne Gore. Mi smo u pripremi ovog predloga zakona konsultovali mnoge strane propise i konsultovali u smislu skijališta i direktivu Evropske zajednice o žičarama za prevoz osoba, tako da smo unijeli neka iskustva, odnosno neke odredbe koje su sadržane u toj direktivi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i vama.

Čuli smo objašnjenje. Inače, što se tiče kanancelarije predsjednika opštine Mojkovac, tamo je najčešće Mišo pa on nas može upoznati koji je plan trenutno najaktuelniji.

Zahvaljujem na završnoj riječi i na učešću u našem radu.

Poštovane kolege, na ovaj način privodimo kraju današnji radni dan.

Zahvaljujem vam na saradnji i vidimo se sljedeći put u utorak u 12 časova, tada je nastavak rada i idemo po dnevnom redu kako je i utvrđeno. Hvala vam.

18.03.2014. u 12.22h

POTPREDŠEDNIK SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, dobar dan, nastavljamo sa radom.

Na dnevnom redu je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Olivera Brajović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra.

Izjavitoci odbora su Marta Šćepanović iz Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić iz Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje.

Izvolite. Ministar Gvozdenović.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče,

Uvaženi poslanici, biće mi zadovoljstvo danas da razmijenimo informacije vezano za izmjene Zakona o dopuni Zakona o boravišnoj taksi i da ponudimo određena rješenja koja sam siguran da stvaraju dodatne uslove za razvoj turizma kao jedne od najznačajnijih ekonomskih grana Crne Gore.

Vlada Crne Gore u 2013.godini pripremila je agendu reformi u oblasti turizma. U skladu sa tom agendom definisani su jasni pravci razvoja na dobrim temeljima koji već niz godina su uspostavljeni na jedan kvalitetan način u Crnoj Gori. U skladu sa tim odrednicama imali smo dobru turističku sezonu, imali smo dobru promociju, imali smo jasno definisani i ostvareni cilj koji se odnosio na broj turista i povećanje prihoda koji su vezani za turizam.

U skladu sa tim rješenjima pripremili smo izmjene određenih zakonskih rješenja koji treba da dodatno podstaknu određene elemente, a koje smo smatrali u analizama da mogu da se poboljšaju. Znači, jedan dio vezan je za promociju i prije svega usmjeravanje promocije na klasičan, tradicionalan način, ali i promocija koja treba da koristi nove forme komunikacije, elektronske komunikacije i drugo i da se obrati većem broju ciljnih grupa nego što je to bilo moguće u okviru tradicionalnog načina promovisanja Crne Gore, kao jedinstvene turističke destinacije.

Takođe, u okviru agendi, analizirali smo rješenja koja su vezana za jedinstvenu ponudu. Akcenat mora biti stavljen na sjever Crne Gore i u tom pravcu smo u kapitalnom budžetu Crne Gore predvidjeli značajna finansijska sredstva koja su vezana

za turističku infrastrukturu, koja se odnosi na izgradnju novih žičara i podrške određenih projekata preko Investiciono-razvojnog fonda.

U skladu sa takvim rješenjima pripremljeno je i ovo zakonsko rješenje i prihvaćeni određeni amandmani koji dodatno treba da podstaknu određene projektne aktivnosti koje su vezane za sjever Crne Gore. Od 40% sredstava koje su planirane za naknade za nacionalnu turističku organizaciju, 25% treba na projektnom principu da bude usmjereno u pravcu rješavanja projektnih pitanja na sjeveru Crne Gore. Siguran sam da na taj postaknuće se inicijativnost lokalnih turističkih organizacija, a i odobriti značajna finansijska sredstva za realizaciju projektnih aktivnosti koji treba da dovedu da samanjimo sezonalnost i da podstaknemo razvoj sjevera.

Takođe, jedan od uočenih elemenata jeste pitanje dostupnosti. Smatramo da je pitanje sezonalnosti, odnosno dostupnosti takođe jedan od jako važnih elemenata budućeg razvoja i eliminisanja nekih stvari koje mogu da budu bolje. U ovom zakonskom rješenju takođe je predviđeno da po istom principu kao što je za sjever Crne Gore budu odobrena finansijska sredstva za realizaciju projekata koji su vezani za nisko-budžetske kompanije.

Takođe, vidjeli ste iz obrazloženja da se u 2013.godini intenzivno radilo na povećanju prihoda od boravišne takse, tako da su prihodi koji su ostvareni u 2013.godini u odnosu na 2012.godinu 24,77% bolji u odnosu na prethodnu godinu. Smatram da je to ovako jedna jako važna informacija koju treba zajedno da podijelimo i na taj način smo imali značajno veća finansijska sredstva u okviru lokalnih turističkih organizacija i Nacionalne turističke organizacije da realizuju svoje jasno definisane programe.

Takođe, motiv za realizaciju ovog zakonskog rješenja jesu pitanja koja su vezana za usklađivanje sa zakonskim rješenjima koja su donijeta u prethodnom periodu, prije svega Zakon o lokalnoj samoupravi i Zakon o prekršajima. Ovo zakonsko rješenje u potpunosti je sada usklađeno sa rješenjima o Zakonu o prekršaju. Ovdje su definisane određene kaznene odredbe koje treba da obezbijede takođe veći stepen naplate. Očekujem jednu konstruktivnu raspravu i čestitam novim poslanicima koje prvi put vidim u ovim klupama i želim koristan i ugodan rad. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama ministre. Idemo redom.

U ime poslaničkih klubova, prema redosljedu prijavljenih kolega Predrag Sekulić, u ime Kluba DPS-a. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvaženi gospodine ministre, uvažene kolege,

Kao što je već rečeno, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi, u jednom velikom dijelu je iniciran činjenicom da se radi o usklađivanju sa zakonima, prije svega mislim na Zakon o prekršajima i mislim da je dobro što je ministarstvo prije početka sezone izašlo sa ovim zakonom, zato što nije postojala mogućnost da, ukoliko bi ovaj zakon ostao na snazi, u onom obliku kakav je bio ranije nije postojala mogućnost da oni koji su bili prekršioc, kada su u pitanju boravišne takse, budu kažnjeni na adekvatan način.

Naravno, sve pohvale zbog činjenice da imamo znatno povećano biranje boravišne takse, odnosno raniji period. Sa druge strane moramo svi da razumijemo, a

to je činjenica da u ovom dijelu još uvijek imamo jednu sivu zonu koju treba zaista naporima svih državnih organa pokušati da na neki način smanjimo i da omogućimo da turistička djelatnost se odvija na pravi način. A, čini mi se da se to na pravi način odvijanje može uraditi samo ukoliko imamo pune budžete lokalne turističke organizacije i ako imamo pune budžete Nacionalne turističke organizacije. Rekao bih da ni jedna djelatnost ne zavisi toliko od marketinga i od onoga što je prezentacija kao što je to u pitanju turistički proizvod. U svakom slučaju moramo da razumijemo, s jedne strane, da oni koji se bave izdavanjem smještaja, kao dopunskom djelatnošću što im je zakon omogućio zaista mnogo im je bolje i prihvatljivije da taj svoj smještaj prijave i da plaćaju, rekao bih minimalnu boravišnu taksu za goste koje su prijavili nego da strahuju od inspekcija i plaćaju rigorozne kazne koje su date i prema Predlogu ovog zakona.

Naravno, u jednom dijelu treba ići sa edukacijom svih onih koji se bave turizmom, odnosno izdavanjem turističkog smještaja, a sa druge strane, kažem još jedanput, ukoliko to ne urodi plodom imamo i ono što je pitanje državne sankcije.

Zahvalnost predlagaču zakona zbog činjenica da je uvažio amandman koji smo dali i podsjećam da je ranije taj prihod boravišne takse dijeljen na način što je 20% išlo nacionalnoj turističkoj organizaciji, a 80% lokalnim turističkim organizacijama. Za predstavljanje turističkog proizvoda, ja i moje kolege iz Demokratske partije socijalista smo predložili amandman kojim smo predložili da prikupljena sredstva od boravišne takse se koriste tako što bi 60% išlo za finansiranje djelatnosti lokalnih turističkih organizacija, a 40% za finansiranje Nacionalne turističke organizacije, od čega 25% sredstava se izdvaja za podsticanje i unapređenje razvoja turističke ponude u nerazvijenim opštinama na sjeveru Crne Gore kroz finansiranje turističkih razvojnih projekata, definisanih u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama, a 25% sredstava se izdvaja za marketinšku podršku uvođenjem nisko-tarifnih avio kompanija i čarter letova radi unapređenja i promocije turizma na ciljanim turističkim destinacijama. Znači 50% od ovih 40% direktno bi išlo u ove dvije stvari, a to je razvoj turizma u manje razvijenim opštinama. Čini mi se da je to pravi način i jedan od mogućih puteva kako uticati da sjever bude razvijeniji kada je u pitanju turistička ponuda, tim prije što, uglavnom, još uvijek nemamo na pravi način izgrađene turistički resort, nemamo ono što se može očekivati i što se može raditi na sjeveru Crne Gore, dobre ski staze, a sa druge strane, s obzirom da je Crna Gora klasična avio destinacija, da je dovođenjem nisko-tarifnih avio kompanija jedan od načina da se ne samo poboljša sezona, nego i da se produži njen tok u onim mjesecima kada to nije glavna turistička sezona.

U svakom slučaju, rekao bih da su motivi nas kao predlagača i ono što je prihvatilo ministarstvo veoma jasni, a to je, kažem, još jedanput da pokušamo da učinimo nešto više za razvoj turizma na sjeveru, s jedne strane, i sa druge strane da pokušamo da produžimo turističku sezonu sa avio kompanijama, odnosno gostima koji bi plaćali minimalnu cijenu karte za dolazak u Crnu Goru.

Treba ovom prilikom podsjetiti da u cijenu jednog turističkog aranžmana, ma koliko to zvučalo neobično, avionska karta često učestvuje i nekih 50-60%. Znači od onih 40% treba platiti smještaj u hotelu, treba platiti sve ono što je pitanje troška za tog gosta, a sa druge strane, kažem najveći dio je išao do sad avio kompanijama. Mislim da će se sa dovođenjem više avio kompanija to na neki način promijeniti, ne samo da će Crna Gora biti bliža kao turistička destinacija, nego sa druge strane možemo slobodno reći da će ostati više novca za ono što je pitanje turističke ponude Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegi Sekuliću.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije kolega Srđan Milić. Izvolite kolega.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Zakon o boravišnoj taksi koji smatram da, gospodine ministre, treba značajnije izmijeniti ne samo u ovom dijelu koji se tiče kaznenih prekršajnih odredbi, odnosno usaglašavanje sa Zakonom o kaznenim prekršajnim odredbama i ono što zaista predstavlja problem ne dijeleći u toj mjeri zadovoljstvo kao moj prethodnik je činjenica da ste vi ovdje hrabro napisali da od 1.septembra 2011.godine, bila je neprimjenljiva kaznena politika u Zakonu o boravišnoj taksi. Da ja to prevedem. Znači, od 1.septembra 2011. do današnjega dana, odnosno osam dana kada se bude usvojio ovaj zakon nije se moglo naplatiti onima koji nijesu htjeli da ispoštuju zakonsku obavezu bilo da su fizička ili pravna lica pripadajući dio kazne. Mislim da je intencija dobra, ali šta je suština problema? Dva i po miliona naplaćeno od boravišne takse u prošloj godini, 10 miliona noćenja. Samo po tom osnovu registrovanih 10 miliona noćenja prihod je trebao da bude 10 miliona evra. Šta je sa neregistrovanim noćenjima? Zašto nam se dešava ovakva siva ekonomija kod boravišne takse? Šta mi to nudimo gostima osim što im naplatimo boravišnu taksu? Šta im nudimo bez obzira što to nekome izgleda čudno da neko priča za jedan evro dnevno, ali evro po evro to dođe do nivoa da smo u zadnjih pet godina izgubili, u odnosu na registrovana noćenja, 35 miliona evra. Po slobodnoj procjeni preko 100 miliona evra u ovoj zemlji su turisti trebali da plate, ali nije naplaćena od strane države, a danas raspisujemo novu emisiju akcija, tražimo 90 miliona evra zbog likvidnosti budžeta. To je problem. Sljedeće pitanje da li nam treba turistička taksa? Šta je poenta turističke takse? Naplatili smo od turističke takse u Ulcinju 120 hiljada evra, u Baru 380, u Budvi 445 hiljada itd. itd. da ne idem tim redom. U istom intervalu u Baru smo naplatili 354 hiljade evra 2013.godine od boravišne takes, u Beranama 1.500 evra, u Bijelom Polju 2.126 evra. Ja se zahvaljujem na ovim podacima, znači ovo su podaci iz Ministarstva održivog razvoja i turizma. Ono što meni ovdje nedostaje u ovoj priči je zašto konkretno ova sredstva ne vežemo za suštinu promocije turističkog proizvoda, odnosno da odgovorimo na pitanje što je danas turistički proizvod Crne Gore. Pet miliona evra je dato za koncert Madone na Jazu. Šta imamo od toga? Je li to finansirano od strane nacionalne turističke organizacije, lokalne turističke organizacije i od koga je finansirano? U situaciji smo kada najveći dio danas turista putuje i pravi personalne aranžmane između ostaloga preko sajta buking.com. gdje imate samo u Budvi prijavljeno više skoro od 250 različitih smještajnih kapaciteta. U isto vrijeme niko ne provjeri koliko u lokalnoj samoupravi Budva imamo rješenja o izdavaocima smještaja. Da li su tih 250 koji su prijavljeni na tome sajtu, na toj virtuelnoj berzi prijavili ovaj smještaj i koliko plaćaju porez? To je ono što je problem Crne Gore. Drugi problem Crne Gore je da vlasnici toga sajta buking.com naplaćuju od tih izdavaoca smještaja u bruto iznosu 15% ministre. To su ogromna sredstva neoporezovana koja odlaze iz ove zemlje samo zbog toga što nas neko tako reklamira. Završena je više priča o turističkim sajmovima. Turistički sajmovi nijesu više jedino mjesto gdje možete da izreklamirate svoj turistički proizvod. Ali ako idemo oko turističkog proizvoda za mene je lično ponos da kažem da živim u gradu koji je dvije i po hiljade godina star. Ali šta smo mi uradili kao država da zaštitimo arheološka nalazišta u Budvi? Koliko nas ovdje koji sjedimo zna ili je bilo na Svaču, koliko nas

ovdje koji sjedimo zna da u Petrovcu postoji ogromna rimska vila koja danas je zapuštena i tamo se nažalost odlaže smeće? Koliko od nas zna koliko je sredstava trebalo da se uloži za Stari Bar? Kako ga valorizujemo? Sa kafićima, sa ugostiteljskim objektima? Kod nas dolaze oni koji žele da vide tragove stare civilizacije, nevjerovatno bogatstvo Crne Gore koja je uvijek bila raskršće različitih civilizacija, koja je bez obzira na naš nemar i našu nebrigu ipak u određenom obliku sačuvana, je naš turistički proizvod. To je ono što treba da ponudimo građanima Crne Gore, to je ono što treba da ponudimo građanima koji dolaze ovdje iz Rusije, iz Ukrajine. Stari rimski putevi, Opština Pljevlja. Koliko ima tamo prostora koji su vezani za arheologiju i onda da zaokružim to sve pošto znam da ovdje ima stručnjaka koji bi se time bavile i prije nego što sam ja počeo ovo da pričam. Moj interes je da nađemo model da u ovom zakonu definišemo odvajanje posebnoga fonda za arheološka istraživanja gdje bismo to obezbijedili kroz direktne projekte koji bi se prijavljivali, ne da obezbjeđujemo sredstva za to finansiranje. Dakle, ja ne ulazim u taj raspored sredstava, 80, 20, 60, 40 ili sve ostalo, meni je bitna namjena sredstava. Ja želim da znam šta smo mi konkretno uradili u promociji toga proizvoda i još nešto. Vi imate, dobro znate, o tome sam pričao u Budvi 2003.godine, evo ostarah a ne napravi se. Nemamo u tim gradovima one karte koje će te naći u Dubrovniku, koje turista može da kupi za sedam dana, u kojima mu je uključeno sve, posjeta muzejima, gradski prevoz, sve, sve. Mi moramo da uradimo, ministar, atraktivnost za one koji trebaju da plaćaju boravišnu taksu. Ne može ga izaći iz zemlje ni jedan stranac dok ne pokaže gdje je boravio i je li platio boravišnu taksu. Ne može ministar, ne može nam se desiti da boravišnu taksu naplaćuju lokalne turističke organizacije, to je prekršaj. Boravišnu taksu plaća ili uplaćuje inaj izdavaoc smještaja na račune tačno precizirane onim odlukama gdje se nakon toga raspoređuju sredstva, a ne da pružamo taj nivo usluge. I zbog toga je potrebno da napravimo korak naprijed, da izađemo samo iz ove priče koja je više usmjerena u promjeni ili usaglašavanju sa Zakonom o prekršaju. Nego da konačno napravimo jednu evidenciju. Ogromna je siva ekonomija danas u turizmu, ako se kod boravišne takse ne naplaćuje 75%. Pa zamislite, ministar, koliko se ne naplaćuje u ugostiteljstvu ili bilo gdje drugo.

Hvala vam velika i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Bila je priča koja je zaista u funkciji razvoja turizma.

Koleginica Draginja Vuksanović će govoriti u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon nje kolega Abazović i u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite koleginice Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, poštovani predstavnici Ministarstva, kolege poslanici.

Kao što ste već imali priliku da čujete pred nama su izmjene i dopune Zakona o boravišnoj taksi i kao što se u obrazloženju donošenja ovog zakona navodi osnovni razlog ili možemo bolje reći uzrok za donošenje ovog zakona jeste neusklađenost sadašnjeg pozitivnog Zakona o boravišnoj taksi sa zakonima i prekršajima.

Naime, u okviru Zakona o prekršajima utvrđena je kaznena politika i na taj način je došlo do definisanja same kaznene politike, što se pokazalo u praktičnoj primjeni da se ne može adekvatno primijeniti u odnosu na samu kaznenu politiku koja je predviđena

Zakonom o prekršaju i u tom dijelu je došlo do pravne nelogičnosti u smislu da se Zakon o prekršajima u dijelu primjene kaznene politike o ovoj materiji nije mogao primijeniti na adekvatan način.

Ono što je vrlo značajno jeste da je predlagač mišljenja da će se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi došlo da će se neusklađenost i problem novčanih kazni upravo prevazići.

Međutim, postavlja se pitanje, ono što je uvaženi kolega Milić rekao, da li je zaista taj razloga dovoljan i da li se sa tim prevazilaze svi oni problemi u dijelu naplate boravišne takse. Ovo se posebno odnosi upravo na prihode koji se dobijaju i koji se trebaju dobiti u ovoj državi, a odnose se na one smještaje koji nijesu registrovani i da li država od tog dijela može imati koristi ako se ta materija ne reguliše. Nije samo značaj ovog zakona da se uskladi ta kaznena politika već je značaj ovog zakona da li uvesti još neke norme, propisati način na koji će se ne samo izreći kazna onima koji ne prijavljuju svoje goste već i kako u tom dijelu naplatiti boravišnu taksu.

Jedna novina ovih izmjena i dopuna Zakona jeste da je upravo sada naplata bila konkretan prilog jedinica lokalne samouprave, a ovim izmjenama i dopunama zakona vidjeli smo da 20% to postaje prihod Nacionalne turističke agencije, a 80% prihod naplaćuju ili imaju lokalne turističke agencije. Takođe, najnovijim izmjenama zakona nadzor nad naplatom boravišne takse neće više biti u nadležnosti Ministarstva finansija već će biti u nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i samog turizma i to u smislu, kaže se, vrši se upravni nadzor nad zakonitošću primjene Zakona o boravišnoj taksi. Kada koristimo ovaj termin zakonitost, najmanji je problem komentarisati termin zakonitosti sa pravnog gledišta kao u smislu primjene i u skladu sa zakonom.

Smatram da ovdje termin zakonitost treba tumačiti na drugi način. Nije zakonitost da li će neko naplaćivati boravišnu taksu u skladu sa normama zakona ili ne već da li će se to vršiti u skladu sa punovažnim pravnim osnovom. Da li mi možemo govoriti o punovažnom pravnom osnovu koji je podoban za sticanje nekog prava ako imamo one koji ne prijavljuju turiste koji borave u njihovim privatnim smještajima i ako država nema prihod od toga. Tako da je u tom smislu vrlo bitno da se ta zakonitost primjene ne tumači samo u skladu sa zakonom. To se može raditi i ..., vi najbolje znate kako se to radi ..., imamo i dokaz za to u posljednjih ne znam koliko godina, da toliko ljudi, što kaže kolega Milić, napusti ovu državu, a da ne plati boravišnu taksu, a svi kao postupamo u vezi sa zakonom.

Termin zakonitost treba tumačiti u smislu punovažnog pravnog osnova podoban za sticanje prava čije Da li tu imamo zakonito postupanje ili nemamo? Mislim da ga trenutno nemamo. Mislim da u dijelu ovog zakona jesu dobre izmjene u smislu vršenja nadzora, ali postavlja se pitanje je li dovoljno samo uskladiti kaznenu politiku vezano za samu naplatu boravišne takse već i kaznenu politiku u odnosu na one koji ne prijavljuju svoje goste i kako njih kazniti i kako tu boravišnu taksu naplatiti. Što se tiče ovog zakona, nadamo se da će on biti neka vrsta polazne ili odskočne daske za rješavanje svih onih problema sa kojima se susreću naše lokalne samouprave i naša država, a u cilju onoga što je dobiti naše turističke prezentacije i naše države uopšte. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolegice Vuksanović.

Kolega Dritan Abazović u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolegica Ljerka Dragičević.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, pomoćnice ministra,

Nema ništa sporno u izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi u smislu jačanja kaznene politike. Dozvolite da ove minute koje imam na raspolaganju iskoristim u jednom pravcu da prokomentarišem malo više generalno o čemu se, zaista, radi.

Prvo, u obrazloženju vam stoji da je ovaj zakon bio neprimjenjiv od 2011. godine. Ne znam samo što smo radili ove dvije godine. Istina je, ne radi se o nekim enormnim sredstvima, tačno je, ali ipak šta smo radili ove dvije godine. Po hitnom postupku smo dobili na usvajanje Zakon o ugljovodoniku kao da smo pronašli naftu, a o boravišnoj taksi kaskamo već dvije godine. Kaznene mjere treba pojačati. Takođe, dolazim iz primorske opštine gdje je to veliki problem. Moramo nešto da radimo na načinu prikupljanja boravišne takse. Mislim da moramo da modeliramo malo drugačije, ministre. Stvarno sam razočaran kako nijesmo inovativni u nekim stvarima.

Saglasan sam sa kolegom Milićem vezano za to da ne smijemo da dozvolimo da turisti odlaze iz zemlje, a da ne pokažu dokaz da su platili boravišnu taksu. Kome treba staviti krivicu? Onima koji daju stanove u zakup, odnosno svoje smještajne kapacitete, turistima. Nekada su turisti u Ulcinju i u drugim gradovima plaćali sami boravišnu taksu. Ta praksa je završena. Svi smo pošli u sivu zonu. Mi nijesmo edukovali građane u tom pravcu. Mi smo ih edukovali da pregaze zakon, odnosno da ne ispune svoje zakonske obaveze. Sada moramo da ih resocijaliziramo, da ih vratimo na ono staro. Strategija razvoja Crne Gore, po mom skromnom sudu, što se turizma tiče, potpuno je promašena. Krenuli smo od elitnog turizma, da bi onda došli, prije samo dvije godine, u situaciju da pravimo akciju 7 za 77. Faktički idemo u ekstreme, od toga da smo elitna destinacija do toga da smo prejeftina destinacija u kojoj čovjek može da prespava za deset ili dvanaest eura, potpuno je nebitno. Mene to i ne čudi.

Ne mogu da vjerujem da zemlja koja bi trebalo kao jedno od osnovnih privrednih grana, naravno nema zemlje koja živi samo od turizma, ali da ima ministarstvo samo za turizam. Vaše Ministarstvo je i za održivi razvoj i za prostorno planiranje. Dok se vi mučite oko izdavanja dozvola, pronalaska investitora itd, naš turizam trpi. Da li mi mislimo da će Nacionalna turistička organizacija time što će im omogućiti još 20% sredstava od naplate boravišne takse da profunkcioniše na drugačiji način? Ne podržavam amandman DPS-a vezano za drugačiju preraspodjelu. Zar nacionalna turistička organizacija do sada nije mogla da osmisli šta su to prioritetne aktivnosti koje treba da radi? Da li se radi o promociji lou kost kompanija, o čarter letovima, da li treba da reklamira turizam na sjeveru zemlje ili na jugu, u razvijenim, nerazvijenim područjima? Zar to nije u opsegu rada nacionalne turističke organizacije? Ne opravdavam nikako lokalne turističke organizacije koje, takođe, po mom skromnom sudu, ne rade posao onako kako bi realno mogli da ga odrađuju. Moramo više stvari posvetiti strategiji i onome šta mi želimo da imamo kao proizvod, da li da Crnu Goru nudimo kao jedinstvenu turističku destinaciju gdje ćemo ljudima da omogućimo i da budu na moru i na planini i da imaju aktivan turizam ili da svaka opština radi marketing sama za sebe. Za to nemamo odgovore.

Kako smo mi vodili turizam? Mi smo pravili vikend stanove i naše recepcije se nalaze u Moskvi, u Beogradu, u Prištini. Mislim da je vaše ministarstvo izuzetno odgovorno zbog čega se to dešava. Koliko smo samo dobili apartmana, a koliko smo

dobili hotela visoke kategorije gdje ljudi realno mogu da dođu, da borave, plate i odu nego imamo situaciju da pravimo vikend stanove koje kupuju Rusi ili drugi građani neke od zemalja i onda faktički samo prebacuju ključ od jednog do drugog i od takvih gostiju imamo samo potrošnju vanpansionsku u smislu potrošnje u restoranu ili potrošnju realno najbolje ko radi u turističkoj sezoni su veliki megamarket i gdje se kupuje prehrana. Ako vam je to strategija razvoja turizma, onda je stvarno nešto promašeno. Ove priče koje je rekao gospodin Milić vezano za neotkrivenost Crne Gore kao destinacije, vezano za potencijale koje imaju mnogi gradovi, o tome bi mogli da pričamo najmanje dva, tri sata.

Nema grada koji nema neku svoju priču koja nije valorizovana. Koliko je ljudi ovdje čulo, imali smo priliku kada smo davali saglasnost za nerezidentnog ambasadora Crne Gore u Izraelu, da pomenemo i diskusiju Šabatana Cvija koji je posljednji mesija safirski rabin, izraelski koji je, sticajem okolnosti, nakon što je porobljen od turske imperije prebačen u Ulcinj da bude kapidži paša. Ko to zna u Crnoj Gori? Kako mi nudimo proizvod? Na primjer, to je jedna priča, Budva ima svoju, Kotor ima svoju, Pljevlja imaju svoju. Mi mislimo da ćemo ovakvim, da tako kažem, rješenjima, nijesam protiv kaznene politike, podržaću zakon, ali stvarno ne mogu da vjerujem da ne možemo neke stvari koje su dobre, atraktivne za naše goste, za eminenta tržišta, pa i vjerski turizam. U Makedoniji smo imali priliku da čujemo da je crkva u kojoj je, po nekim njihovim istraživanjima, negdje u Krajini, negdje u Ostrosu, potpuno, da tako kažem progutana, odnosno oblivena smećem da je grob Vladimira i Kosare. Ko to zna, koji turista ima takvu informaciju? Mi nismo sposobni da očistimo crkvu pa i da nema nikakvog groba, da očistimo crkvu kao vjerski objekat da neko može da uđe i da izađe. Ja mislim stvarno da je naša turistička strategija potpuno promašena, da mi uopšte ne znamo šta ćemo od sebe, da samo gledamo kako možemo neke od objekata koji su ostali da prodamo i u najatraktivnijim lokacijama da pravimo apartmane za prodaju koje će realno dobiti u početnoj fazi izgradnje nekolicina naših građana, a nakon toga će taj profit sigurno izlaziti van Crne Gore.

Mislim da je to potpuno promašeno, a da realno boravišna taksa nije uopšte sporna. Treba da vidimo kojim modelom je možemo prikupljati na najbolji mogući način. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Abazović.

Koleginica Ljerka Dragičević iz Kluba Hrvatske građanske inicijative, albanskih partija i Liberalne partije, završava ovaj krug uvodnih izlaganja.

Izvolite koleginice Dragičević.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče,

Uvaženi kolegice i kolege, uvaženi gospodine ministre, uvažena pomoćnice ministra, uvaženi građani,

Danas je pred nama ovaj Zakon izmjena i dopuna Zakona o boravišnoj taksi, to je kaznena politika. Za kaznenu politiku jesam i ne bunim se, samo treba da bude neki red. Do sada, što ja imam iskustva od 90. do danas, samo se naplaćivala boravišna taksa tamo ko prijavi uredno svoj apartman koji ima da izda ili sobu, odnosno svi hoteli su plaćali boravišnu taksu. Međutim, oni koji su, kako su rekli moji uvaženi kolege, radili "ključ je ispod otirača", to nije ni do danas regulirano i kod njih nije nikad ušla inspekcija.

Na žalost, negdje 90. godina počela je ta prodaja u hotelu Srbija u Šumicama, u Beogradu. Oni su imali svake nedjelje popodne razmjenu da bi se mogao ključ predavati dalje a da oni u vikend stanovima budu, borave i neko se nekad pobrkao pa bi zvao turističku organizaciju u mom gradu, i oni bi dali neku kuću, recimo za privatni smještaj, pa onda nazovu i pitaju - da li smo obavezni da donesemo peškire, ili šugamane, kako bih ja rekli, da li smo obavezni lencune, i onda bi se svi ovi čudili ljudi - kako niste, niste to obavezni, to mi dajemo. Dakle, to je bio taj sistem "ključ ispod otirača", koji se nastavio sad sa Rusijom i u tom slučaju sam protiv izgradnje i hondo, i kondo, i retro, i svih ovih hotela, jer tu nećemo dobiti boravišnu taksu, to su samo stanovi za prodaju, što nam nikako u turizmu ne odgovara, to ja mač sa dvije oštrice.

Što se boravišne takse tiče ona se plaća. Gost koji dođe, to vam je kao neka komunalna taksa, plaća ono što treba i da koristi. Ali, na žalost, mi mu ne dajemo mnogo da koristi. Ja sam dala moj amandman koji je obezbjeđivao neka sredstva kako lokalnoj turističkoj organizaciji, tako i mjesnoj zajednici koja treba da vodi računa o onome što treba gost da dobije u tom gradu.

Mislim da ću dati još jedan amandman koji će ići u tom slučaju sada, pošto je na Odboru za turizam prihvaćen amandman DPS-a, mislim da ću ja od onih 60%, jer sam protiv toga da 60% ide lokalnoj samoupravi. Oni ništa ne rade, nemaju nikakvu inicijativu. Jedina im je inicijativa da idu negdje da uzmu globus i da traže mjesto koje je pogodno da bi pošli na neki, toboš sajam, nekoga da dovedu. To im je jedina inicijativa. A druge inicijative, one koja je potrebna u turizmu, čega mi nemamo tolike sile godina, toga nemaju. I onda, ja ću da dam, najvjerovatnije amandman, da bar 10% ide ne čisto mjesnim zajednicama, nego regiji u tom gradu u kojem treba da se popravi, ovo što su govorili kolege, ako je nešto da se zaštiti, neki kulturni spomenik, ako je da se napravi javni WC jer mi ni jedan WC javni nemamo nigdje ni u jednom gradu u Crnoj Gori. Imamo jedan u Kotoru, gdje kad se slije sve ne može da se uđe i to su redovi bogami ko da se čeka kruh tamo.

Onda da se naprave česme, jednostavno da svaka mjesna zajednica vidi što je njoj bitno u tom turističkom proizvodu koji nudi da popravi. Da se naprave karte, naša turistička u Budvi nije mogla da izda jednu kartu Budve da vidi gost kad dođe što će da vidi i gdje da ode, gdje da ostavi pare. Toga mi nemamo, to godinama nemamo. Tako da mislim da ovo što smo dobili boravišne takse, ovo sad se pojavljuju neke cifre, neću o tome da govorim, ali mislim da ostaje jako jako puno nenaplaćene i da je tu najteža siva ekonomija.

Drago mi je što je malo, mali pomak pošao u smislu onoga da više nema onoliko onih putujućih biroa, a to su oni ljudi koji čekaju, kako ulazite u koji grad sa onim kartonom "sobe", "sobe", "apartmani", "sobe". E to mislim da bi trebalo još malo pooštriti, inspekcija da na tome radi, i kad bude to nekako se moglo uvući u prave tokove, onda da će se i ta boravišna taksa bolje naplatiti. S tim da kažem, nisam zadovoljna ni ovim što je dao amandmanom što je dao DPS, pa ću vjerovatno ja još jedan amandman da dodam a od svojega ne odustajem onakav kakav je. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolegice Dragičević.

Ovim smo završili uvodna izlaganja.

Pitam ministra da li želite komentar uvodnih izlaganja.

Izvolite. Ministar Gvozdenović.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Siguran sam da svi koji ste diskutovali, prvo ste ponosni zbog toga što je Crna Gora jedna od najbrže rastućih destinacija u svijetu po izvještajima Svjetskog saveza za turizam i putovanje. Znači već niz godina, a ove godine smo proglašeni za dugu najbrže rastuću turističku destinaciju koja jasno prognozira da ćemo 2020. godine imati blizu milijardu i 700 eura prometa i da ćemo imati značajno poboljšanje i investicija i poboljšanje kvaliteta naših usluga. To je urađeno na osnovu izvještaja koji radi Svjetski savez za turizam i putovanje koji analizira 184 zemlje svijeta.

Siguran sam da vaš doprinos u dijelu i određenih sugestija i određenih dopuna koje su vezane za zakonska rješenja doprinijeće da realizujemo jedna takav značajan projekat.

Dosta ovih stvari koje ste ovdje pomenuli je predmet detaljnih analiza koje je Ministarstvo uradilo, Vlada podržala u okviru agende turističkih reformi tokom 2013. godine i kao što ste vidjeli značajan dio toga je već implementiran u 2013. godini. Sada intenzivno radimo na realizaciji novog Zakona o turizmu, Zakona o uređenju prostora, Zakona o turističkim organizacijama i Zakona o strancima da bi uspjeli da uspostavimo dio sistema o kojem ste vi ovdje govorili. Saglasni da boravišna taksa treba da bude u značajnijoj mjeri naplaćena, ali polazimo od toga da smo za jednu godinu uspjeli da poboljšamo naplatu boravišne takse za skoro 25% i imamo precizno jasno definisani plan gdje treba da se obezbijedi, prije svega, Zakonom o strancima, da se obezbijedi poboljšanje naplate boravišne takse kroz elektronske evidencije i saglasan da moramo biti inovativni, da moramo da predložimo nova rješenja, da uvodimo informacione tehnologije, to je na čemu težimo i to će biti realizovano. Na taj način ćemo imati mnogo bolju evidenciju, na taj način ćemo imati stepen naplate boravišne takse mnogo bolji nego što je bio u prethodnom periodu.

Što se tiče promocije, takođe Savez za turizam i putovanja smatra da zemlje u razvoju i značajne turističke destinacije moraju jako puno da ulažu u promociju, vidjeli ste koliki su prihodi nacionalne i lokalne turističke organizacije, slažem se da ima stvari koje mogu i moraju da budu bolje, ali nije dovoljan obim sredstava koji su neophodni za dodatnu promociju i pozicioniranje.

Korisne su sve informacije koje ste ovdje rekli, dosta toga ima zahvaljujući novom obliku i načinima promocije. Može da bude korisno da svaki poslanik iz svog kraja u nekom elektronskom obliku objavi neke interesantne priče koje dodatno mogu da utiču na turističku promociju, treba svi da se uključimo. Nekad je lako nešto reći - dajte da svi daju određeni doprinos i ministarstva, i lokalne uprave, i Skupština Crne Gore, da svi daju određeni doprinos, jer u okviru ne velike Crne Gore svaki, da tako kažem, mali pomak može zbilja da da veliki rezultat i ja vas pozivam na saradnju u tom pravcu.

U svijetu, prema izvještaju Svjetskog saveza za turizam i putovanje je neophodno da se ulaže od 2-4 ukupnog prometa koji je vezan za turizam, ako je u Crnoj Gori to nešto oko 750 miliona eura, znači u promociju bi trebalo da se ulaže od 15 do skoro 30 miliona eura, a mi ulažemo 20-tak puta manje. Znači moramo zajednički da radimo na tome i da koristimo sve forme koje su nam neophodne da to radimo.

Saglasan sam da se mora jako puno raditi oko arheoloških nalazišta, i za to saglasan da dio od sredstava koje prihoduju lokalne turističke organizacije jasno definišemo za projektni pristup realizaciji tog posla. Ako ste gledali, čini mi se iz diskusija da ste i bili u prilici da pogledate dokumenta koja smo bili ponudili Vladi, intenzivno se radi na obezbjeđenju te sinergije koja je neophodna između turizma i

kulture. Crna Gora kao jedna zemlja sa ozbiljnom tradicijom, sa ozbiljnom kulturom, sa nedovoljnim ulaganjem u dio koji je vezan za njenu kulturnu baštinu treba da nađe sredstva za realizaciju tih stvari. Na tome radimo, radimo s Evropskom unijom, imamo posebne programe koji su vezani u okviru IPA projekata. Jedan interesantan projekat koji sad radimo, koji je blizu pola miliona eura je HERA projekat, koji je jasno definisan za opštinu Bar, koji je vezan za arheološka nalazišta. Takođe radimo posebne programe za Stari grad Bar. Neko ko je iz toga grada zna kako je taj projekat izgledao prije desetak godina, 2000. godine pokrenuli smo jednu ozbiljnu inicijativu sa Venecijom i sa gradovima u Italiji koji je dodatno obezbijedio da Stari grad ima bolju ponudu, ali sam saglasan, da na tome se mora mnogo mnogo više raditi. Smatram da u okviru namjene sredstava koji su vezani za lokalne turističke organizacije, mnogo više treba da bude projektnog pristupa i u skladu sa tim smatram da su i ovdje ponuđena dobra rješenja.

Što se tiče buking koma i ostalih stvari mi smo odgovorili bili na jedno poslaničko pitanje. Bavimo se sa tim pitanjima. Mislim da sad nema nekog značajnijeg izbjegavanja poreza oko toga, to je slična praksa koja postoji u čitavom svijetu, ali spreman da zajednički radimo na tome, jer su to novi oblici izdavanja, znači već imamo značajne, da tako kažem, resurse koji se izdaju preko elektronskih tripa dva ... buking kom, i ostalih. To se prati. Slažem se, može i mora mnogo više, ali to je jedna dodatna nova forma koja obezbjeđuje da dođemo do novih turista.

Slažemo se da se mora raditi na implementaciji postojećih i novih zakona i u tom pravcu su i ponuđena određena rješenja i biće ponuđena određena rješenja novom zakonskom regulativom koja se donosi.

Način prikupljanja sredstava mora da se modernizuje i u tom pravcu uvodiće se, treba malo vremena, nove su forme, gledamo kako su to uradile druge zemlje. Mislim da su korisne i ideje oko, da tako kažem, turističkih karti gdje se može unaprijed, elektronskim putem, takođe obezbijediti niz servisa koji daju značajne mogućnosti, ali sam takođe siguran ako vam dostavimo pregled brošura, karata i svega ostalog da ćete biti jako prijatno iznenađeni, s tim što je urađeno u zadnjem periodu, mnogo više nego što su možda bile neke informacije sa kojima ste vi ovdje raspolagali.

Možda samo još jedna rečenica vezano za razvoj turizma kao elitne destinacije i projekata koji su vezani za apartmane. Sva rješenja koja nudimo Skupštini Crne Gore, usmjerena u u pravcu elitnog turizma. S tog razloga smo predlagali oslobađanje svih taksi za hotele sa pet zvjezdica, zbog toga predlažemo određena poboljšanja poreske politike u korist turističkog smještaja, a znači povećanje poreske politike za hladne krevete, to znači u apartmanima i podsticaj turističkog prometa.

Još jedan put ću samo da ponovim, uradili smo precizne analize. Ključ u hotelu sa pet zvjezdica donosi državi Crnoj Gori prihod od blizu 60 hiljada eura dolara, a apartman istog kvaliteta šest ili sedam puta manje. I zbog toga predlažemo sva ta rješenja jer smatramo da na taj način poboljšavamo crnogorsku ekonomiju, i na taj način obezbjeđujemo jedan ubrzaniji razvoj koji su prepoznale svjetske rejting liste koje sam definisao na početku svog izlaganja. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Milić, odgovor na komentar. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam što ste ipak jednom tankom linijom ovoga Poslovnika odlučili da date riječ i hvala vam zaista na spremnosti da ... Hvala vam velika.

Moja je greška što nisam tokom ove rasprave, gospodine ministre, pokazao jednu odličnu knjigu koja je urađena, izdavač je Pobjeda, radi se o austrougarskim tvrđavama u Crnoj Gori, koja je prikaz jednog dijela bogatstva sa kojim raspolažemo. I ova priča oko arheoloških israživanja i oko restauratorskih poslova i svega ostaloga je vezana i za ovo. Vezana za mogućnosti sa kojima mi raspolažemo. I ja bih volio, evo ja sam uobičajeno dosta težak kad kritikujem pa ću preskočiti ono koliko je naplaćeno poreza po osnovu buking koma, to ćemo imati neko poslaničko pitanje sa moje strane pa ćemo da razjasnimo, ali me je zaista interesovalo, dva i po miliona kažemo da je prihodovano od strane lokalnih turističkih organizacija u 2013. godini.

Zašto su novci potrošeni? Da vidimo koje smo to projekte mi isfinansirali? Da vidimo od ovih 750 hiljada eura od Nacionalne turističke organizacije zašto je to urađeno. I vi sami kažete da 20 puta manje od onoga što bi bilo za očekivati da se radi na promociji brenda, a Crna Gora i jeste turistički brend mnogo prije nego sve drugo što je rađeno. Da vidimo da li je to bila reklama koja nas je zatekla prije, evo gospodin Sekulić to zna, prije desetak godina na CNN -u i ... i sve ono što smo radili, ili treba da radimo nešto drugo. A to drugo je, vjerujte mi, potreba da na pravi način uđemo u valorizaciju onih arheoloških nalazišta kojih imamo na teritoriji Crne Gore. Direktna i indirektna korist po tom osnovu je višestruka. Pogledajte, gospodine ministre, šta su programi koji se nude od strane turističkih agencija za obilazak Crne Gore.

Završavam, imate jedna rijeka, jedno jezero, imate ministre, pet ili šest programa, a sad vam to naglašavam zato što ovdje sjedi osoba koja je radila u državnoj firmi, govorim o gospođi Ljerki Dragičević, Montenegroekspresu koji je ogromna sredstva ostvarivao upravo kroz te aranžmane i kroz tranzit. Najveća siva ekonomija vam je tamo. Tamo vam niko ništa ne plaća od poreza.

Hvala i izvinjavam se.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Abazović, je li tako? Odgovor na komentar. Izvolite, poslovničko pravo i koleginica Dragičević takođe.

Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Pa evo, vrlo kratko, neću oduzimati puno vremena.

Saglasan sam ja sa onim što su predviđanja. Znae zašto mi imamo rast, samo da ne ostane dilema u javnosti, zato što smo mi zemlja u razvoju. Ja sam čitao analizu britanskog ekonomiste koji kaže da će Libija 2016. da bude jedna od najatraktivnijih zemalja za posjetu, što je, priznajem i sam diskutabilno. Ali zemlje koje već nemaju prepoznat turistički proizvod su naravno, atraktivnije u odnosu na one zemlje koje već imaju. To je sasvim logično za to što turisti traže nove destinacije.

I ono što sam želio, zbog čega sam se javio, makar neke stvari koje su možda ovako male, sitnije, a izuzetno su bitne, treba da radimo uoči ove turističke sezone. Prvo, moramo omogućiti brži prolaz kroz granične prelaze. Zadržavanja su ogromna, odustajanja građana su faktički, turista su zbog toga. Mislim da se na tome može poraditi dovoljno. A isto tako, mišljenja sam da izuzev neke krovne kampanje, koja može da ide na CNN i BBC-i od toga, ne da nema štete, nego svakako ima koristi. Ja

mislim da naši turistički proizvodi trebaju dosta da se koriste i kroz lokalne medije, naročito u zemljama u regionu, jer je to jeftiniji način, a čini mi se bliži građanima i prije će neko da čuje za taj proizvod nego ako li bude gledao na CNN, ne osporavajući krovnu kampanju.

Tako da vas molim, uradite sve što je moguće da makar prolaz turista bude brži, pristup da im bude brži. Znam da nije u nadležnosti vašeg ministarstva, ali to bi bio jedan dodatni impuls makar za ovu turističku sezonu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

I koleginica Dragičević. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče,

Ja bih htjela samo da pitam gospodina ministra - kaže - Najbrža rastuća turistička destinacija Crna Gora - Od kad. Ja ne bih samo htjela da se zaboravi da smo mi bili turistička destinacija do 90-tih godina jako, jako poznata u svijetu. Ja znam da je 86. godine od 80-86. godine, na svakoj stanici metroa u Parizu bila slika Svetog Stefana, i to ona ogromna, džambo slika. Znači, ja samo vas pitam od kad mislite, mislite li to od 90-te ili ove zadnje dvije-tri godine. To me interesira. Interesira me elitni turizam. Ako ćemo elitni turizam, onda sigurno to nisu kondo hoteli, da se grade stanovi za prodaju, to sigurno nije to, ni retro, ni hibrid, to nije to, to su pravi hoteli koje... Ja sam protiv rizorta, iskrena da budem, jer znam da smo uvijek bili vrlo vrlo sigurna destinacija i da se kod nas jako dobro jelo. I to nam je uvijek dovodilo goste. Najsigurnija destinacija smo bili od tri zemlje u svijetu. I sad rizorte da radimo kao da smo nesigurna zemlja, kao da smo Egipat, ili što reče kolega Libija, to meni ne odgovara, ali ajde, ako je to moderno, neka bude.

I još nešto moram da vas pitam, kažete ulaganje u promociju 10% od onoga što se dobije. A zašto mi ne uložimo brate da se malo i ovaj narod zaposli? Zašto Vlada ne uložiti 10% negdje i da se napravi neka tvornica. Nije samo za promociju, promocija nije samo kad se negdje ode. Promocija je prva ovdje. Znači, prvi onaj koji sretno gosta, kako uđe gost u Crnu Goru, prvi je onaj carinik, tu već počinje promocija i to ne smijemo nikad zaboraviti. Hvala vam lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Prelazimo na diskusije.

Kolega Milorad Vuletić je prvi prijavljeni diskutant. Nakon njega je kolega Obrad Gojković.

Kolega Vuletiću izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovani građani,

Otvorena je jedna zaista interesantna tematska rasprava, makar smo vidjeli iz uvodnih obraćanja naših kolega poslanika i ministra. Ponajmanje smo pričali o onome što je tema, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi,

ali u svakom slučaju i ove su priče bile životne, interesantne i meni, onako ostavile dosta upečatljiv utisak.

Odnosno ja ću iskomentarisati neke svoje impresije vezano za izmjene i dopune ovoga zakona. Boravišna taksa je paušalni novčani iznos koji plaća lice van prebivališta kada koristi usluge smještaja u smještajnom objektu gdje se obavlja ugostiteljska ili turistička djelatnost.

Plaćanje boravišne takse potvrđuje se pod istim uslovima za domaće i strane državljane. Zakonom o boravišnoj taksi iz 2004. godine uređeni su osnovni parametri i elementi za njeno plaćanje. Naime, boravišnu taksu propisom uvodi opština, glavni grad i Prijestonica, a može da se kreće u zakonskim okvirima od 0,10 do 0,80 eura. Do kraja 2010. godine boravišna taksa bila je prihod opštine, a od 1. januara 2011. godine, danom početka primjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave, služi isključivo za finansiranje Nacionalne turističke organizacije, i to u procentima 20% i lokalne turističke organizacije 80% za promociju i unapređenje turističkog proizvoda.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi, nakon prihvatanja, kao što smo čuli, amandmana od strane predlagača kojeg su podnijeli poslanici Predrag Sekulić i Zorica Kovačević, definiše se na drugačiji način korišćenje sredstava prikupljenih od boravišne takse. Naime, 60% sredstava izdvaja se za finansiranje djelatnosti lokalnih turističkih organizacija i 40% za finansiranje nacionalne turističke organizacije i to tako što se iz tog dijela sredstava 25% obavezno izdvaja za podsticanje i unapređenje turističke ponude u nerazvijenim opštinama na sjeveru Crne Gore, kroz finansiranje turističkih razvojnih projekata definisanih i usvojenih u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama, propisani postupak i način kojim će biti definisani bliži uslovi korišćenja tih sredstava.

Pored navedenog, osnovni razlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi uslovljeni su donošenjem novog Zakona o prekršajima iz 2011. godine. Budući da nijesu usklađene novčane kazne propisane u zakonu o boravišnoj taksi iz 2011. sa Zakonom o prekršajima, po pitanju izricanja novčanih kazni, u prekršajnom postupku to se predlažu odgovarajuće izmjene i dopune čime bi dosadašnji problem izricanja novčanih kazni bio prevaziđen.

I da zaključim, da ovim predlogom zakona želi se postići bolja evidencija turističkog prometa, bolja evidencija i naplata boravišne takse, veći prihod od boravišne takse i namjenski kvalitetnija raspodjela prihoda od boravišne takse. A ciljne grupe su, kao što se vidi, korisnici usluga u smještajnim kapacitetima, i davaoci, odnosno pružaoci usluga u smještajnim kapacitetima. Zbog toga, predložene izmjene i dopune Zakona o boravišnoj taksi, podržavam i predlažem Skupštini da zakon usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolega Vuletić, i hvala vam što poštujete vrijeme predviđeno za diskusije uvijek.

Kolega Obrad Gojković, a nakon njega koleginja Marta Šćepanović.

Izvolite kolega Gojković.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče,

Gospodine ministre, poštovane kolege,

Da bi se raspravljalo o jednoj ovakvoj temi, morali bi imati validne informacije i statistiku koja je objektivna, koja je tačna. Međutim, ja kao poslanik od 2009. godine,

vrlo često sam postavljao poslanička pitanja po članu 50, itd. i odustao sam od toga. Zašto? Zato što svi ti podaci koje sam dobijao ne mogu se dovesti ni u kakvu logičnu vezu, i onda sam došao do zaključka da statistika koja se tiče turizma u Crnoj Gori uopšte ne postoji, da se to radi prema potrebama politike i da ti podaci jednostavno nisu tačni. Tražio sam podatke o PDV-u, o brojevima turista itd. i to me utvrdilo u toj mojoj konstataciji.

Ja želim da uporedim samo neke stvari sa aspekta produktivnosti turističkog prostora i iskorišćenosti resursa. Kada znamo da u Dubrovniku koji je mnogo geografski manja destinacija nego što smo mi, da smo imali preko milion turista sa kruzera prošle godine smo imali preko milion i po sa loubom kompanijama na Čilipima kojih je sletjelo kojih ima preko deset a koliko ih je tek došlo sa autima, autobusima i tako dalje, dolazimo odprilike do jedne okvirne slike, šta jedan mali mikro-turistički prostor, Dubrovnik je veliki u turističkom smislu, ali geografski nije toliko značajan prostor, mnogo je manji od Crne Gore, šta može da pruži. I onda sa čim to treba da uporedimo? Sa onima što su podaci Crne Gore. Uđete fino negdje krajem jula mjeseca u MONSTAT, jedan kraj jula mjeseca ima 3% manje turista nego prethodne godine. Onda poslije par dana pošto me to zaintrigiralo imate ponovo podatak MONSTAT-a, znači samo dva-tri dana kasnije 7% turista više. Šta je sad ovo? Dođete do toga da se ustvari ti podaci koji se dostavljaju MONSTAT-u dostavljaju takmičarski, opštine između sebe koliko procijene otprilike koliko imaju prijavljenih turista plus toga oni dodaju neku svoju projekciju sive ekonomije i to se dodaje i onda se tim, ako se uopšte i tim informacijama možemo služiti, manipuliraju u javnosti i tako dalje. Tako da je ovo Crna Gora rastuća destinacija. Apsolutno me ne čudi što je takva definicija ukoliko se ovakvi podaci dostavljaju. Više puta sam ministru Neneziću postavljao pitanje na koji način uopšte je tada dolazio do tih podataka? Nikada nijesam dobio odgovor.

Postavio sam čak pitanje oko PDV-a, pa sam jedne godine dobio da je PDV u turizmu bio osam miliona, pa je sljedeći bio 20 miliona, to je 250% više. Pa sam postavio pitanje, ne znam da li je još takva situacija, da otprilike dođem do nečega približno tačnog, da li se na graničnim prelazima vodi evidencija, pošto biometrijski su pasoši i tako dalje, iz koje ko države dolazi? Bio je ministar Ivan Brajović, čovjek me pozvao i dao mi odgovor. Crna Gora nema evidenciju ko joj prelazi granicu niti se to u MUP-u vodi. Pogotovu je važno, što se tiče turizma, da vidimo koliki je broj turista koji su u tranzitu sa Kosova, odakle dolazi oko 400 do 500.000, 250 uđe, 250 izađe iz Švajcarske i tako dalje. Da vidimo o čemu se tu radi. Kakvi su to brojevi i šta to znači, pogotovu što se iz PDV-a ne može ocijeniti kakvi su prihodi i kolika je siva ekonomija i tako dalje?

Ja ću kratko o problemu o naplati boravišne takse. Zamoliću vas samo za dvadesetak sekundi. Svuda su problemi, inspekcije to pokušavaju da riješe, ali jednostavno ta siva zona postoji i problem je što nije standardizovan pristup inspekcija u Crnoj Gori. Znači, opštine se same snalaze, angažuju sezonske inspektore i tako dalje, što odmah sljedeće godine za posljedicu ima da vi nemate bazu podataka, gdje ste imali prošle godine, znači nemamo standardizovan pristup i nema organizovan pristup o ovom problemu.

Sljedeći problem je što privatizovane kompanije ili hoteli su im porušeni, ili jednostavno ne plaćaju kao što ne plaća Vektra Boka, ona ne plaća boravišnu taksu, ona ne plaća poreze, ona ne plaća vodu, ona ne plaća ništa, ali zato vi ovdje neki dan na skupštinskom radnom tijelu tražite produžetak ugovora. Ako se ugovor ne produži

sedamnaest i po miliona je štete, a mi ne možemo da naplatimo boravišnu taksu, radnici nemaju plate, idemo dalje, jednostavno se vrtimo u krug.

Ja ću da otprilike kažem neke svoje stavove, a ne slažem se sa nekim prethodnim govornicima. Po meni ovdje nije rješenje o povećanju kazni. Zašto? Zato što su budžetski efekti toga vrlo mali. Znači, možemo mi kazni koliko god hoćete da naplatite ti budžetski efekti po Budžet Crne Gore i lokalne samoprave će biti manji nego jedan dan u zimskom sezoni u Dubrovniku, koliko Dubrovnik ostvari. Znači, rješenje je sasvim drugo. Pokrenuti zamajac turizma, prije svega, hotele, oduzeti ovim privatizovanim kompanijama, izgraditi nove hotele, optimalan broj marina, produžiti turističku sezonu, ići na ciljne grupe, kao što se to nekada radilo u Budvi. Ne znam koji je hotel tada, a čini mi se da je The Queen of Montenegro dovodio penzionere iz Austrije i tako dalje, to je produžetak sezone. Penzioneri mogu da dođu kao turisti i u januaru i februaru i u svakom mjesecu, znači to je otprilike i da se vratim na nešto što je ovdje pomenuto.

Ustvari, prvo da kažem da su i budžetska sredstva koja mi izdvajamo su vrlo mala. Mađarska u svom državnom budžetu za dentalni turizam, znači zubarski turizam, izdvaja 25 miliona za reklamu i od toga ima čisti prihod od 250 miliona. Znači, Mađarska samo od zubara zaradi, kao trećina Crne Gore od turizma. Što je jedan frapantan podatak. Želim da se nadovežem na kolegu Milića i priču o arheologiji. Mi tada nijesmo čak ovdje ni imali snage kada je bila zaštita podvodnog kulturnog blaga i tako dalje, da pokušamo da uvedemo i da se daju koncesije na naša podvodna ta arheološka nalazišta, a samo u Italiji imate 700.000 registrovanih ronilaca, koji su potencijalni turisti na tim lokacijama. Mi smo tada zaštitili jedan centar za deminiranje, ne znam ni ja kako se zove, to je bilo 400.000 u budžetu. Poslije se ispostavilo da taj centar troši pare za neke utopljenike i tako dalje, ali mi smo da bi njega zaštitili, mi smo dozvolili u svakom gradu u Crnoj Gori imate ronilačke centre koji mogu vrlo značajne prihode da ostvare od ovog ronilačkog turizma. Znači, na sve strane leže pare, a mi ne znamo to da uradimo. I tamo gdje to radimo, radimo u interesu ovih privatizovanih firmi, tajkuna i tako dalje, i onda se ne možemo čuditi. Za mene svi podaci s kojima mi baratamo u Crnoj Gori, što se turizma tiče, su vrlo diskutabilni i pitanje koliko se oni uopšte mogu Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Gojković. Koleginica Marta Šćepanović ima riječ, a nakon nje kolega Radosav Nišavić.

Izvolite koleginice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče, poštovani ministre, poštovana pomoćnice ministra, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi, ima za cilj usklađivanje novčanih kazni sa Zakonom o prekršajima, te ne mogu da ne napomenem da sam prilikom diskutovanja o Zakonu o budžetu za 2014.godinu u decembru mjesecu se dotakla pitanja naplate boravišne takse i između ostalog ukazala na ovu neusklađenost Zakona o boravišnoj taksi sa Zakonom o prekršajima, što je jedan od razloga zašto se ovakav zakon praktično i nije mogao primjenjivati, jer i sektori prilikom utvrđivanja nepravilnosti na terenu nijesu imali mogućnosti podnošenja prekršajnih naloga, odnosno podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, već samo

donošenje rješenja, kojim se subjektu nadzora nalažu određene mjere, što je na neki način predstavljalo preventivno nerepresivnu mjeru.

Boravišna taksa je isključivi prihod lokalne turističke organizacije i Nacionalne turističke organizacije i koristi se za promociju turističkog proizvoda Crne Gore. Naplatu boravišne takse vrši davalac smještaja i on naplaćuje boravišnu taksu istovremeno sa naplatom usluge smještaja.

Ovu diskusiju zaista želim da iskoristim da još jednom ponovim da se boravišna taksa ne naplaćuje kako bi trebalo u odnosu na činjenicu koliko imamo noćenja od strane turista. Sa druge strane, utvrđivanje naplata i kontrola boravišne takse, je u isključivoj nadležnosti lokalnih samouprava, odnosno nadležnog poreskog organa opštine, i isključiva odgovornost naplate ove takse na njima.

Prihodi koji lokalna turistička organizacija, koju sleduju po ovom osnovu se ne naplaćuju dinamikom kojom bi trebalo i sigurno je da inspeksijske kontrole na terenu moraju biti redovne, a obzirom da se izmjenama ovog zakona stvaraju pretpostavke za prekršajnu odgovornost, subjekata nadzora, davaoca smještaja, nadam se da će lokalne inspekcije iskoristiti ovu izmjenу i što prije krenuti u kontrolu naplate takse. Ovo je izuzetno značajan prihod lokalnih turističkih organizacija koji ne bi smio biti ovako zapostavljen. Kada bi se boravišna taksa naplaćivala na adekvatan način, vjerujem da bi lokalne turističke organizacije na svojim računima imale sredstava, ne samo za finansiranje sopstvenih obaveza i za promociju turističkog proizvoda, već i da budu glavni nosioci nekih turističkih opštinskih projekata.

Znači, ono što je najvažnije obezbijediti adekvatnu primjenu ovog zakona, obezbijediti saradnju turističke i poreske inspekcije na terenu i vršenje zajedničkih kontrola, jer je sigurno da inspektori na terenu imaju određene probleme, kao što su neregistrovani davaoci smještaja, ne upisivanje gostiju u knjigama, što predstavlja glavnu prepreku inspektora da davaoce smještaja obaveže na naplatu stvarnog iznosa boravišne takse, tako da je ovo pitanje kojim su opštine kao nadležne zaista moraju posvetiti, a sada i nadležno Ministarstvo turizma, koje će vršiti nadzor nad zakonitošću rada i pružiti im podršku, kako bi prihod po ovom osnovu bio što veći, kako za lokalne turističke organizacije, tako i za nacionalne turističke organizacije.

Što se tiče amandmana koji je sastavni dio Predloga zakona, činjenica je da će se na ovaj način smanjiti direktan udio prihoda lokalnim turističkim organizacijama, ali bi se on nadomjestio kroz realizovanje razvojnih projekata.

U cilju što bolje naplate i unapređenja turističke ponude, poslanici DPS-a će svakako podržati ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolegice Šćepanović. Kolega Nišavić, a nakon kolege Nišavića, kolega Andrija Popović.

Izvolite kolega Nišavić. Komentar na izlaganje kolegice Šćepanović.

Izvolite kolega.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, sjećam se kad ste govorili oko Budžeta i kada se pričalo oko boravišne takse ali ono što ovdje predstavlja problem a da ne uzmem diskusiju pravnicima iz SNP-a je šta radi Sekretarijat za zakonodavstvo. Kako je moguće da imamo neusklađenost, a da to nije posao ministra Gvozdovića, to na kraju krajeva nije posao ni ministra Žugića da o tome razmišlja. Ali, unutrašnja harmonizacija zakonodavstva je posao

Sekretarijata za zakonodavstvo i oni moraju, ne može da se desi ova situacija i tu završavam, da ne bi bio maliciozan, a mogao bih mnogo stvari da vam navedem. Ali ono što mi je bitno ovdje vi ste to lijepo rekli, dakle prekršajne i kaznene odredbe se odnose na one koji posluju u skladu sa zakonom. Znači, koji su prijavljeni, koji imaju smještaj, koji imaju kategorizaciju, koji imaju ovo sve. Nađite mi kome je naplaćeno od onih koji su u sivoj ekonomiji. Dakle, gdje je pravni osnov, na koji je način to urađeno, a da sa druge strane ne idemo daleko. Pominjem Budvu stalno, o tome je gospođa Dragičević govorila, jedan kvalitetan sistem obavještavanja ko ulazi u zemlju, da li je u tranzitu ili je zbog turističke djelatnosti je lako uspostaviti i taj sistem nam je potreban zbog mnogih stvari. Mi smo tokom rada na radnoj grupi došli do toga da nam treba takozvani afist-sistem, koji košta 600 hiljada evra i ja zaista ne znam šta je prioritnije za ovu državu nego to. I onda nam se ne bi moglo desiti, briga me u Moskvi ko kome daje ključeve od stana i naplaćuje to sve. Ali onaj ko dođe on će morati da se prijavi kod područne jedinice unutrašnjih poslova, da preda svoju prijavu i kad bude izlazio, moraće da pokaže da je platio, onda sa tim uvedete u poresku upravu i imate kompletan sistem zaokružen ali neću ni oko toga mnogo da pričam. I završavam sa ovim oko ovog amandmana vašeg, neću riječi progovoriti, ja mislim da je pogrešan ovaj amandman DPS-a. Ali, ako iz Budve koja ostvaruje milion i po od ove dva i po miliona za boravišnu taksu niko se ne čuje, da kaže izvinite uzimate nam 20% ili 300 hiljada evra ne znam zašto, zašto bih ja iz vladajućih partija, zašto bih ja što govorio oko toga.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Želite li odgovor kolegice Šćepanović? Ne želite.

Da je bilo slaganja ne bih dao priliku za komentar.

Kolega Nišavić, a nakon kolege Nišavića kolega Popović.

Izvolite kolega Nišaviću.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gospodine ministre, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Danas je na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksu. Moja će priča biti malo drugačija od dosadašnjih poslanika koji su govorili uglavnom o tome kako kvalitetnije naplatiti boravišnu taksu, a ja pošto dolazim sa siromašnog sjevera, baviću se sa tim od čega naplatiti i kako od nečega napraviti nešto. Prije svega osvrnuću se na nekoliko članova osnovnog zakona. Član 1 ovim zakonom uređuju se osnovni elementi za plaćanje boravišne takse, boravišnu taksu svojim propisom uvodi opština. Član 2 boravišna taksa je paušal i novčani iznos koji plaća lice koje iznad svog prebivališta koristi usluge smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavljaju turistička ili ugostiteljska djelatnost.

Član 6 sredstva od naplaćene boravišne takse davalac smještaja uplaćuje u rok od pet dana po isteku svakih 15 dana u mjesecu, odnosno po isteku mjeseca i član 8 boravišna taksa prihod turističke organizacije prikupljena sredstva se od boravišne takse koriste 80% za finansiranje djelatnosti lokalne turističke organizacije 20% za finansiranje Nacionalne turističke organizacije.

Razmišljajući o današnjoj diskusiji i čitanjem članova ovog zakona i predloženim izmjenama i dopunama, pitao sam se šta to zapravo dobijaju građani sjevera, odnosno

građani Bijelog Polja, grad odakle ja dolazim. Kako i koliko će ove izmjene uticati na poboljšanje turističke ponude, turističke usluge našeg rada. Boravišna taksa trebalo bi da bude i jedan od pokazatelja turističke valorizacije turističkih ponuda jednog mjesta, odnosno jednog grada. A ja vam kažem poštovani građani Bijelog Polja, da se vas ovaj zakon tiče i visina boravišne takse u Sibiru na Foklandima ili čak na Mjesecu. Jer prihod od boravišne takse po članu 8 ovog zakona, svodi se na minimalni iznos recimo 2012.godine boravišna taksa predviđena Budžetom bila je 10 hiljada, a naplaćena je sa 625 eura, a što se tiče 2013. i 2014.godine boravišna taksa nije ni predviđena u budžetu opštine.

Pa, zar poštovani građani Bijelog Polja, ovo nije očigledan dokaz unapređenja "turističke ponude Bijelog Polja", pa i sjevera Crne Gore zadnjih dvije decenije vladavine DPS i SDP partije? A vi koji pamтите 30 i više godina sjećate se da je Bijelo Polje bilo nezaobilazno mjesto na maršruti mnogih turista uvijek popunjenih smještajnih kapaciteta tadašnjeg Hotela "Sandžak", dobrog grada, izletničkog mjesta "Kisele vode" itd. Šta bi sa 20-godišnjim obećanjima o otvaranju terminalnih voda, banjsko-klimatskog turizma, otvaranju planine "Bjelasice", otvaranju Đalovića i Novakovića pećine i drugim planiranim turističkim ponudama. I da zaključim, visina planirane boravišne takse od okruglo 0,0 eura, očigledan je znak odnosa aktuelna vlasti prema sjeveru i da je ta ista vlast od Bijelog Polja napravila grad u koji se više niko sa strane ne zadržava duže od podneva.

Predlog ovog zakona odnosi se na izmjene u dijelu kaznene politike, a što se tiče toga dovoljno ste kažnjeni ovom dvodecenijskom vlašću, pa jedina korist od ovog zakona jeste vaše političko otrežnjenje.

I dragi građani Bijelog Polja dobro vidite kome će te dati povjerenje kada za to dođe vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Nišavić.

Kolega Andrija Popović sada ima riječ i nakon njega posljednja prijavljena je kolegistica Jonica. Izvolite kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, Neću sad na početku govoriti, iskoristiću priliku jer nemam drugu priliku da ukažem na neke stvari koje radi menadžment Javnog servisa koji nas vraća u 90. godine prošlog vijeka na neki način. O čemu se radi? Zna se da je prije pola godine održana izborna konferencija Liberalne partije, izabrano novo rukovodstvo, nezadovoljni su izašli, krenuli su da prave novu partiju za mjesec, dva, godinu. Kko zna da li će je napraviti. Što radi menadžment Televizije Crne Gore? Tim ljudima, dakle u svakom, gotovo svakom centralnom dnevniku daje prostor, daje im udarne emisije na Televiziji očigledno je da se radi o političkoj ili finansijskoj korupciji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Molim Vas kolega, kolega Popoviću ja Vas molim

ANDRIJA POPOVIĆ:

Nema tu ništa kolega, dakle, ja koristim svoje pravo za diskusiju, ja nemam drugoga ...

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ne želim da, molim vas, ja ne želim da advokatišem Javnom servisu, ali biće prilike kada budemo... razgovarat ćemo o Budžetu Javnog servisa, pa će te tada moći da iskoristite svoje pravo da se vratimo ipak temi, a vi koristite kako hoćete svoje vrijeme, nije problem. Samo, zbog čisto teme da se usmjerimo na tačku dnevnog reda. Hvala.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Dakle, ovo što kaže gospodin Milić ovo je turizam, avanturizam, tako da ja pričam o političkom avanturizmu. Pozivamo državnog tužioca, vrhovnog državnog tužioca, osnovnog tužioca u Podgorici da ispita o čemu se radi. Dakle, da li je finansijska korupcija u pitanju ili je to možda pandan pravljenju državotvornog pokreta, neki kontradržavotvorni pokret koji dolazi sa vrha vlasti, nema odakle drugo doći. Ko može tim ljudima, koji ne predstavljaju nikoga. Dakle, to su ljudi koji nemaju nikakav legitimitet ni legalitet dozvoliti toliko vremena na javnom servisu koji je Javni servis svih građana Crne Gore. Vraćam se ovome. S menadžmentom Televizije Crne Gore ćemo se obračunati, da vidimo o čemu se radi ovdje.

Koliko su nam prošle godine pojeli divlji kreveti, odnosno koliko je novca od poreza na izdavanje privatnih soba i apartmana koji nijesu registrovani, kao i od boravišne takse umjesto u opštinski i državni budžet otišlo u privatne džepove? Na ova i druga pitanja teško da će biti bar približno tačnog odgovora jer se uopšte ne zna koliko je neregistrovanih ležaja na području crnogorskog primorja.

U Ministarstvu turizma procjenjuju da u Crnoj Gori ima između 10.000 i 30.000 neregistrovanih kreveta. Po podacima Monstata bilo ih je 157.000. U Crnogorskom turističkom udruženju kažu da ih ima više od 250.000. Cifre, iako se bitno razlikuju, zaista su velike. Minulo ljeto je pokazalo da je sve vrijeme na plažama bilo znatno više turista nego u knjigama. Ilegalci su punili sobe kako domaćina koji su divlje sagradili svoje objekte, pa nemaju dozvolu za izdavanje, tako i Rusa, ali i građana iz regiona koji imaju svoje kuće i stanove na primorju, a za svoje goste kažu da su rođaci i prijatelji. Varljive brojke u špicovima sezone, mahom u avgustu, po zvaničnim rezultatima najviše je na primorju boravilo do 130.000 gostiju. Bolje upućeni tvrde da je toliko gostiju boravilo u udarnim terminima samo na Budvanskoj rivijeri i južno u Sutomoru, Baru i Ulcinju. Nedostaje čitava Boka kotorska čiji su hoteli i privatne kuće bili, takođe, puni u tome vrijeme.

U Ministarstvu turizma priznaju da siva ekonomija u turizmu odnosi dosta novca, ali govore da se taj problem postepeno rješava. U Crnogorskom turističkom udruženju koje prije početka svake sezone traži od nadležnih da uvede više reda kada su u pitanju privremeni objekti, ali kod izdavanja kreveta kažu da je i prošle sezone izgubljeno mnogo novca. Divlji izdavaoci soba su samo po osnovu neplaćanja boravišne takse za svoje goste, vjeruje se, zakinuli budžet za više od sedam miliona eura. Na ime poreza koji je trebalo da plate za promet koji su ostvarili u svojim objektima taj iznos je daleko veći. Kada se imaju u vidu privremeni objekti, prodavci po plažama i drugi koji su radili na crno, odnosno ne izdaju fiskalne račune, onda je izvjesno da je budžet kraći za desetine, pa i stotine miliona eura. Turistički inspektori su, istina, tokom prošlog ljeta češljali prostor od Igala do rijeke Bojane, ali i sami priznaju da ih je premalo i da jednostavno nijesu mogli da zavire svuda. Predprošlu sezonu objavljen je rat dilerima, posrednicima u izdavanju soba koji su presretali automobile sa stranim tablicama

nudeći smještaj. Radili su za gazde po procentu i te zarade niko nije registrovao. Ipak, uporedna cifra je dosta niska tako da je jasno da na desetine hiljada njih nije platilo taksu.

Gospodine ministre, nemamo se čime hvaliti u turizmu. Nijesmo mi napravili nikakvo čudo. Dakle, taj naš prihod od nekih 700 miliona eura je u odnosu na onih preko sedam miliona eura, koje ostvaruje Hrvatska, je mali. Znamo i sami da u turizmu, u sivoj ekonomiji stotine miliona eura nam se otimaju. Naravno, nijeste vi krivi za to. Svi smo mi krivi za to. U svakom slučaju, mora se pojačati kontrola, mora se pokazati snaga države. Što se tiče ovoga smanjenja sa 80% koliko su do sada imale lokalne turističke organizacije, 20% nacionalna turistička organizacija 60%-40%, Liberalna partija je apsolutno protiv toga i zbog toga nećemo podržati Predlog zakona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Na kraju, kolegistica Jonica. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, predstavnici Vlade,

Kada imam priliku da govorim o ovakvom predlogu zakona kao što je ovaj danas, imam posebnu inspiraciju da predlagača zakona pitam, kada napišete u razlozima za donošenje zakona koji predlažete u martu 2014. da je razlog iz 1. septembra 2011. godine, šta reći a ne pitati vas prvo što ste radili ove tri godine. Imam posebnu inspiraciju da to pitam jer imam kontinuitet odgovornosti, jer u klupama imam i prethodnog i aktuelnog ministra, pa jednu godinu dana jedan ministar nije radio ništa na ovu temu, a godinu i po drugi. Naravno, tu me onda u definisanju odgovornosti preusmjerio predsjednik partije koji me je podsjetio na mog omiljenog krivca, to je Sekretarijat za zakonodavstvo koji je definitivno odgovorniji od vas obojice, ali evo, vi danas sjedite u Vladi, pa ponavljam nešto što sam rekla i na Cetinju kakav nam je Sekretarijat za zakonodavstvo i kakvi su mu efekti rada bolje da ga nema. Da je sreće, ovo ne bi trebalo da bude vaša briga.

Imajući u vidu da su ovo stvari koje se ponavljaju, nije dobro da shvatamo u martu 2014. da nam je prekršajna kazna za one koji ne naplaćuju boravišnu taksu, koji je ne uplaćuju itd. neprimjenjiva od 1. septembra 2011. godine. Kada smo već to tek poslije tri godine shvatili, onda je bilo za očekivati da se nijesmo samo time pozabavili nego još nekim stvarima. Ali, opet imam brigu koju sam naglašavala i kada je prethodni ministar bio imenovan i kada ste vi. Čini mi se da vam je preobiman resor pa ne postižete, pa vam promaknu ovakve stvari, zaštita životne sredine, planiranje i uređenje prostora, turizam. Mnogo, pa i za vas očegledno, jer se ovakve stvari zaboravljaju i mnogo za državu, da ne bude da je personalno vama upućeno ili prethodnom ministru, mnogo za državu koja smatra da je jedna od najvažnijih grana razvoja turizam. Ovoj državi, ako tako preciziramo svoju budućnost i ekonomski razvoj baziramo na turizmu kao jednoj od najznačajnijih grana, treba posebno Ministarstvo turizma. Treba da se možemo posvetiti na odgovarajući način toj priči. Vraćam se na priču zbog čega mislim da ste bili preopterećeni, pa ste ovo što ste trebali da promijenite u septembru 2011. predložili u martu 2014. godine, a ovo što ćemo vam sada pričati, nadam se, mnogo brže. Smatram da priča o naplati boravišne takse nije definisana samo kroz ovo što ćete sada da uradite, da obezbijedimo da ta prekršajna kazna bude primjenjiva nego da

obezbjedimo da kroz izmjene više zakona uradimo da se boravišna taksa naplaćuje u skladu sa onim što jeste realan broj noćenja u Crnoj Gori i da napravimo ono što je spoj izmjena i Zakona o strancima i Zakona o prebivalištu i boravištu i Zakona o boravišnoj taksi i da napravimo ono o čemu danas pričamo, jer smo sticajem okolnosti kroz priču o nekim drugim zakonima došli do saznanja da, kada grupe turista ulaze u Crnu Goru, njih apsolutno niko ne evidentira, niko ne evidentira pasoše, imena ljudi kada autobus turista ulazi u Crnu Goru. O tome treba da razmišljamo i u kontekstu naplate boravišne takse i kontekstu niza drugih stvari koje bi ozbiljna država trebala da ima u vidu kada razmišlja na ovakav način.

Ono što želim da ponovim jeste jedna vaša teza o tome da vjerujete da smo svi ponosni zbog toga što je Crna Gora najbrže rastuća turistička destinacija. Sigurna sam da vi znate da sam ponosna zbog toga što u tim evidencijama svjetskih i organizacija se govori o tome da je Crna Gora najbrže rastuća turistička destinacija, ali onda vi imate problem. Jer, ako je Crna Gora najbrže rastuća turistička destinacija, a istom brzinom ne raste naplata boravišne takse, onda vi ne radite svoj posao kako treba. Onda vama taj argument nije u korist jer vi to niste valorizovali, a posao vam je kao ministru da to valorizujete. Problem je nesporno da broj noćenja nije srazmjeran onome što je naplaćeno od boravišne takse i da način koji je definisan kao naplata nije jasno definisan. Drago mi je što ste u svom izlaganju ukazali na spremnost da prihvatite ono o čemu smo i prije rasprave govorili da će biti amandman Socijalističke narodne partije, a to je priča o tome da se dio prihoda od boravišne takse koji se usmjerava prema lokalnim turističkim organizacijama definiše na način da bude obavezno usmjeren u projekte valorizacije kulturne baštine Crne Gore koji podrazumijevaju arheološka istraživanja, konzervatorske i restauratorske poslove i promociju kulturnih dobara. Na taj način bismo obezbijedili ono što je jedan čovjek nedavno lijepo rekao, a ja zapamtila i želim da ponovim, a to je da istraživanjem i vrednovanjem prošlosti ulažemo u budućnost i da na taj način Crna Gora i nastavi da bude još brže rastuća turistička destinacija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolegginice Jonica.

Ovim smo iscrpili listu prijavljenih diskutanata i dajemo priliku ministru Gvozdenuviću da odgovori ili komentariše ono što se čulo u diskusijama. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIC:

Da odgovorim na dio pitanja i da dam određene komentare.

Pitanje je bilo na osnovu kojih evidencija se rade izvještaji Svjetske turističke organizacije. Rade se prema istim standardima koji se rade za 184 zemlje svijeta. To je procjena koja je urađena prošle godine za narednih deset godina, i Crna Gora je tu proglašena kao jedna od najbrže rastućih turističkih destinacija, druga u svijetu od svih zemalja i, takođe, sa izuzetno visokim rejtingom koji je vezan za nova zapošljavanja i za investicije koje će biti u turizmu.

Vi ste poslanici i jako puno možete da uradite na promociji crnogorskog turizma. Siguran sam svaki put kada ste van granica Crne Gore da pričate o turizmu jako mnogo i bolje i sa više energije nego što pričate kada ste u ovim klupama. Takođe sam siguran da ćete iskoristiti svoj autoritet da preduzmete sve što je u nadležnosti opština koje su vezane za naplatu boravišnih taksi i institucija koje su zadužene za taj dio posla poštujući svoj lični i politički autoritet koji imate u određenim opštinama.

Interesantno mi je da čujem i neke diskusije od kolega poslanika koje sretam usput i kažu koja je to tačka dnevnog reda, a nijesam znao da je ta tačka dnevnog reda, a onda čujem da ponude neka, da tako kažem, nova rješenja. To je dobro ako neko ima vremena da za nekoliko minuta i svojim iskustvom ponudi određene stvari. Sve ove predloge rade ozbiljni timovi, rade timovi iz ministarstva u saradnji sa stručnjacima, poštujući najbolju svjetsku praksu i poštujući najbolja rješenja.

Takođe, korisne su sugestije koje ste nam dali vezano za projekat apis, projekat ronoci u Italiji. Kako vi često kažete - korisno bi nam bilo da nam vi to dostavite u pisanoj formi, jer bi zbilja to moglo da pomogne. Interesantna je informacija da imamo 700.000 ronilaca ili da imamo neke projekte koji bi sa ne velikim finansijskim sredstvima mogli da nam obezbijede da imamo još mnogo bolju evidenciju. Sa zadovoljstvom moje kolege i ja sagledaćemo sve te informacije koje nam budete dostavili u pisanoj formi.

Što se tiče projekta koji je urađen vezano za austrougarske tvrđave, pogledali smo to u Ministarstvu, smatramo da se radi o dobrom dokumentu. Bili smo motivisani zadnjih mjesec dana da se intenzivno bavimo time. Rekao sam vam, pretpostavljam da je neko od vas imao priliku da pogleda dokumenta Ministarstva koje je Vlada usvojila. Smatramo jako važnim sinergiju između turizma i kulture.

Potpuno saglasni svi, mi na tome radimo, vi ponekad govorite, a uvodimo novu praksu da nam možda vi u nekoj pisanoj formi i dostavite određene sugestije vezano za hotele, znači na tome intenzivno radimo. Rizorti nijesu zatvoreni kompleksi, to su kompleksi koji su otvorenog tipa, koji imaju samo operatore koji rukovode kompletnim sistemima, upravljaju kompletnim sistemima i normalno je da se moramo prilagođavati određenim stvarima. Očekujem vašu podršku koju sam rekao za dio koji je vezan za stimulans i određene beneficije koje, prije svega, primarni turistički sadržaji treba da dobiju, pod tim podrazumijevam, hoteli u raznim formama.

Pričali ste o zdravstvenom turizmu. Radimo precizne analize toga. Slažem se sa vama da je Mađarska, Singapur, Turska jako puno uradila na tome. Imali su jake, intenzivne promocije. Mi planiramo u narednom periodu, takođe, da to bude jedan od značajnih ponuda koji treba da bude na ovom prostoru.

Govorili ste o austrijskim penzionerima. Tačno je. Prije nekoliko godina 10.000 austrijskih penzionera boravilo je u Crnoj Gori, uz podršku i monitoring Ministarstva. Ove godine dva puta je naša delegacija išla u Austriju da razgovora sa kompanijama koje koordiniraju taj dio posla, da bi u 2016, 2017. godini obezbijedili da, takođe, na taj način možemo da produžimo turističku sezonu. Radi se i na posebnim projektima koji su vezani za festivalski turizam, za seniore, za mlade itd. Intenzivno se na tome radi. Treba li više? Sigurno treba više. Crna Gora ima ozbiljan potencijal u turizmu, pogotovo u turizmu kao jedinstvenoj ponudi. Zbog toga je poslanik iz Bijelog Polja govorio, tu ću se posebno osvrnuti na taj dio posla.

Tačno je da je boravišna taksa u Bijelom Polju minimalna i na osnovu toga treba da funkcioniše lokalna turistička organizacija jako teško. Iz toga razloga smo u budžetu Vlade Crne Gore koji ste i vi usvojili, odvojili posebna sredstva za pripremu projekta Đalovića klisure, pećine. Ove godine su obezbijeđena sredstva nešto oko 200.000 eura za pripremu projektne dokumentacije, sa jasnim naznakama da se obezbijede sredstva u narednim budžetima. Isto tako obezbijeđena su sredstva za skijalište, otprilike oko četiri miliona eura, od kojih značajan dio treba da bude realizovan i u Bijelom Polju i na taj način se otvori novo skijalište i novi rizorti na tom prostoru. Znači, sjever jedan od visokih prioriteta. Siguran sam da će neko podrškom ili ne podrškom ovom zakonskom rješenju dati dodatni doprinos, saglasan sa ključnom porukom koja je ovdje bila, da se

taj dio značajno mora modernizovati, naplata boravišne takse i boravišna taksa mora biti usmjerena u realizaciju fokusiranih projekata, počevši od promocije, pa do određene druge podrške koja treba. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama ministre.

Ovim zaključujemo pretres. Završili smo tačku dnevnog reda Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi. Sa nama su bili ministar Branimir Gvozdrenović, ministar održivog razvoja i turizma i Olivera Brajović VD pomoćnika ministra. Zahvaljujemo se za učešće u današnjoj raspravi. Podsjećam da današnje amandmane na ovaj predlog zakona možemo dostavljati sutra do početka plenarne rasprave.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Petar Ivanović, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja i Zorka Prljević, VD direktora Fitosanitarne uprave. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović, Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres. Pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje? Ministar Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Hvala.

Uvaženi poslanici, poštovani predsjedavajući,

Pred vama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. Razlozi za donošenje ovog zakona proistekli su iz potrebe preciziranja pojedinih odredbi koje se odnose uglavnom na usklađivanje definicija, ali isto tako i određenih pojmova i postupaka, kao i potrebe stvaranja pravnog osnova koji je nedostajao za prenošenje pojedinih djelova zakonodavstva Evropske unije, iz oblasti sredstava za zaštitu bilja. Usaglašavanje je izvršeno sa regulativom Evropske komisije br. 11/07 iz 2009. koji su donijeli Evropski parlament i Evropski savjet na sjednici održanoj 21. oktobra 2009. godine, a odnosi se na stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja kojom su izmijenjene prethodne direktive pod oznakama 79/117 i 91/414. Ovo naročito napominjem iz razloga da biste mogli kao poslanici da dobijete uvid u to da se pojedine direktive mijenjaju i od strane Evropske komisije tokom našeg usaglašavanja sa pravnim tekovinama Evropske unije.

Dodatno usklađivanje izvršeno je i sa direktivom 2009/128 kojom se uspostavlja okvir za zajedničke aktivnosti kako bi se dostigla održiva upotreba pesticida. Usvajanjem ovog zakona stvara se pravni osnov za prenošenje preostalog dijela legislative Evropske unije kroz podzakonska akta. Riječ je o obimnoj regulativi čije dalje usvajanje omogućava postepeno usaglašavanje našeg sistema sa sistemom Evropske unije, odnosno sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije. Krajnji cilj je primijeniti što je moguće jednostavniji sistem priznavanja registracije, ali ni na koji način na uštrb sigurnosti i bezbjednosti upotrebe sredstava za zaštitu bilja. Time stvaramo osnove za efikasniju implementaciju ovog zakona.

Podršku u izradi Predloga zakona pružili su eksperti Velike Britanije kroz realizaciju projekta "Jačanje administrativnih kapaciteta Fitosanitarne uprave". Koristim ovu priliku da im se zahvalim, ali isto tako želim da se zahvalim i domaćim ekspertima koji su bili veoma posvećeni prilikom izrade ovog zakona, a koji dolaze iz Fitosanitarne

uprave, kao i Uprave za inspekcijske poslove. Kako se predloženim izmjenama i dopunama ovog zakona nijesu, u principu, mijenjala institucionalna rješenja iz osnovnog teksta zakona, odnosno kako se ovim zakonom ne uređuju na bitan način druga pitanja u odnosu na osnovni tekst zakona, onda javna rasprava nije bila ni potrebna, te u tom kontekstu nijesmo kontaktirali nevladine organizacije.

Nadam se da ćete kao poslanici podržati Predlog ovog zakona kako zbog ljudi koji rade u Ministarstvu poljoprivrede kome je ovaj zakon neophodan da bi dalje nastavili sa usaglašavanjem pravne tekovine u ovoj oblasti, tako posebno i zbog građana Crne Gore kako bismo na jedan još bolji, po našem mišljenju i efikasniji način, bili u prilici da organizujemo upotrebu i korišćenje samih pesticida tokom onog vremena tokom kojeg postoji i njihov rok trajanja. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Bilo je ovo dopunsko obrazloženje. Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Ne žele.

Prelazimo na uvodne riječi. Po redosljedu prijavljenih, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, koleginica Marta Šćepanović. Izvolite, koleginice.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani ministre, poštovana direktorice, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Pred nama je na usvajanje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. Zakon o sredstvima za zaštitu bilja ima za cilj da obezbijedi visok nivo zaštite, prije svega, zdravlja ljudi i životinja i životne sredine, da poboljša funkcionisanje unutrašnjeg tržišta usklađivanjem pravila o stavljanju u promet sredstava za zaštitu bilja, poboljšavajući time poljoprivrednu proizvodnju. Izmjene i dopune ovog zakona su rezultat usaglašavanja našeg zakonodavstva u ovoj oblasti sa legislativom Evropske unije.

Naime, stručna tijela, prvenstveno komisija, godišnje donese desetine novih propisa, direktiva, odluka i uredbi kojima se uređuju jedinstveni fitosanitarni kriterijumi za sve članice Evropske unije. Glavni ciljevi fitosanitarnog prava Evropske unije usmjereni su na određivanje jedinstvenih kriterijuma za registraciju sredstava za zaštitu bilja na nivou Evropske unije, zahtjevne materije i na nacionalnom nivou za preparate sredstava za zaštitu bilja. Iz tih razloga predložene su ove izmjene radi usklađivanja sa evropskim direktivama. Na taj način se uspostavio pravni osnov za donošenje podzakonskih akata kojima će se postići da sredstva za zaštitu bilja registrovana u našoj zemlji budu u potpunosti usklađena sa standardima Evropske unije.

Predloženim izmjenama ovog zakona nijesu se, u principu, mijenjala institucionalna rješenja iz osnovnog teksta zakona. U suštini, došlo je do tehničkih i terminoloških usklađivanja, prije svega u osnovnim odredbama, definisana je dobra poljoprivredna praksa zaštite bilja, kao praksa biranja, doziranja, vremenske primjene sredstava za zaštitu na bilje i biljne proizvode, radi osiguranja efikasne zaštite bilja sa minimalnim količinama sredstava za zaštitu bilja prema lokalnim uslovima i mogućnostima primjene bioloških i agrotehničkih mjera. Zatim, definisana je dobra laboratorijska praksa, dobra eksperimentalna praksa. Takođe je definisano i šta to predstavlja minornu upotrebu sredstava za zaštitu bilja. Predlogom se, u članu 5,

precizno definišu obaveze korisnika sredstava za zaštitu bilja, u cilju zaštite zdravlja ljudi, životinja i životne sredine, u smislu da na pakovanju sredstava za zaštitu ne smiju da se nalaze oznake netoksično, bezopasno, kao da se i prije upotrebe sredstava obavezno obavještava javnost i lica koja imaju interes i mogu biti izložena sredstvima za zaštitu bilja, pčelari i sl.

Dalje, ono što je bitno pomenuti je da se izmjenom člana 8 uvodi kategorija profesionalnih korisnika i označavanje registrovanih sredstava za zaštitu bilja sa oznakom za profesionalno korišćenje, te se propisuje obaveza za ovu kategoriju korisnika, za posjedovanje legitimacije koja predstavlja dokaz o završenom specijalističkom kursu za zaštitu bilja. Ovim izmjenama predviđa se donošenje nacionalnog plana za održivu upotrebu, zatim se uvodi dodjeljivanje jedinstvenog registracionog broja sredstvima za zaštitu bilja u postupku registracije.

Izmjene su tretirale i kaznene odredbe. Dakle, usaglašavanje sa Zakonom o prekršajima i predviđaju se novi prekršaji u skladu sa ovim zakonom. U ovom dijelu, kada već pominjem prekršajne odredbe, svakako je najvažniji rad Fitosanitarne inspekcije čiji su inspektori upravo iskustvom sa terena doprinijeli poboljšanju ovog zakonskog teksta. Ono što je bitno naglasiti je da je ovim izmjenama propisan rok za donošenje podzakonskih akata predviđenih ovim zakonom, rok od dvije godine, a taj rok je predviđen i za donošenje nacionalnog plana. Tek donošenjem ovih akata će se postići potpuna usklađenost sa propisima Evropske unije.

Moje pitanje za predlagača je zašto je baš ovaj rok dvije godine predviđen ovim zakonom? Usvajanjem ovog zakona će se svakako bolje urediti ova oblast. Poslanici DPS-a će podržati ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolegice Šćepanović.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije, kolega Danko Šarančić, a nakon njega kolega Izet Bralić iz Kluba SDP-a. Izvolite, kolega Šarančiću.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodine ministre, gospođu Prljević, poštovani građani,

Na dnevnom redu je jedan važan materijal tj. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. On, dakle, uređuje, kao što se kaže, način klasifikacije, registracije, prometa i upotrebe sredstava za zaštitu bilja, način vođenja registara i evidencije, razmjene podataka i druga pitanja značajna za ovu oblast. Ako pođemo od činjenice da je za Crnu Goru poljoprivreda strateška privredna grana, ovaj zakon se, složit ćete se sa mnom, u najvećoj mjeri odnosi na poljoprivredu, onda znamo i koliki je značaj ove materije.

Naravno, pozitivno je to što se krećemo ka usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa Akijem, jer baš u ovoj oblasti, ako imamo u vidu činjenicu da će pregovori biti prilično teški u oblasti poljoprivredne proizvodnje, poljoprivrednog prometa, poljoprivrednih proizvoda, prehrambenih itd, dakle poglavlje 11, 12, 13. Tu imamo nekih 4.000 dokumenata koja je potrebno uskladiti sa evropskom pravnom tekovinom.

Međutim, što se tiče realnog stanja u oblasti poljoprivredne proizvodnje u ovom sektoru, ono svakako nije ni izbliza ono što bi Crna Gora morala da bude shodno svojim prostornim i prirodnim resursima. Mene, gospodine ministre, ne zabrinjava sama harmonizacija propisa, znate, oni će se donijeti, napisati, uskladiti. Brine me činjenica

da veoma sporo napredujemo kada su konkretni pokazatelji u pitanju. Brine me i to da i dalje uvozimo 400 miliona eura poljoprivrednih proizvoda, hrane i vode i da Crna Gora cjelokupnim svojim izvozom, dakle cjelokupnim izvozom privrede ne može da pokrije samo tu stavku. Premnogo je problema koji su se iz godine u godinu gomilali i uvećavali zahvaljujući lošoj politici ove i prethodnih vlada koje ni izbliza nijesu dovoljno učinile da se izgradi održiv i efikasan sektor konkurentan na širem tržištu, da se poveća poljoprivredna proizvodnja i osigura održivi razvoj ruralnih područja, da se poboljša životni standard stanovništva koje živi od jednog teškog, ali časnog i poštenog zanimanja.

Ovaj zakon kao i niz drugih neće doprinijeti razvoju poljoprivrede jer se, zaista, opravdano postavlja pitanje njegove primjenjivosti u praksi. Čemu donošenje propisa, složićete se sa mnom, ako ih ne možemo primjenjivati ili ako ih nećemo primjenjivati u praksi. Konkretno u članu 8 se kaže da sredstva za zaštitu bilja koja su registrovana i koja su označena oznakom za profesionalnu upotrebu mogu se u maloprodaji prodavati samo licima koja posjeduju legitimaciju za profesionalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja, u daljem tekstu profesionalni korisnik. Zatim, u sljedećem stavu se kaže da legitimaciju izdaje organ uprave licu koje ima završen specijalistički kurs za sredstva za zaštitu bilja. Kažem ponovo da apsolutno razumijem da se radi o harmonizaciji sa evropskom pravnom tekovinom, ali se moralo voditi računa, u najmanju ruku, o roku za početak primjene ovog propisa. Vi predlažete da on stupi na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu, uz ovaj prelazni rok od dvije godine. Moram da vas pitam i neka pitanja. Gdje se polaže pomenuti specijalistički kurs? Koliko je ljudi ili poljoprivrednih proizvođača do sada položilo taj kurs ili ispit? Da li su i u kom broju izdate pomenute legitimacije? Koliko traje kurs...na njemu izučava kakav je program tog kursa. Znači li to da će proizvođači koji imaju par desetina ari pod nekim usjevom ili zasadam morati da pohađaju ovaj specijalistički kurs i morati da imaju legitimaciju da bi hemijskim sredstvima zaštitili svoje usjeve odnosno zasade? Obzirom da znamo kakav je karakter crnogorske poljoprivredne proizvodnje na usitnjenost posjeda, na nisku primjenu stručnih znanja i na sve ostalo što slijedi. Jesu li crnogorska poljoprivredna gazdinstva i poljoprivredni proizvođači spremni za primjenu ovog zakona, obzirom na njihov karakter kažem. Koliko će poljoprivrednike koštati dobijanje legitimacije i da li se ona plaća? Dakle, hoće li uticati na njihov i onako skroman životni standard? Da li će djelovati stimulatивно, da li će uticati da se otvori koje novo radno mjesto u poljoprivredi i dođe do novih investicija? Ja sumnjam u to. Ne očekujem, gospodine ministre, onih hiljadu radnih mjesta, ali očekujem da stvari uredimo, da donesemo zakone koji će biti realno primjenjivi za naše uslove, a ne za uslove razvijenih poljoprivrednih tržišta i razvijene poljoprivrede u zemljama Evropske unije. Ima još nedostataka, vrijeme pri kraju pa da ne dužim.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Šarančić.

Kolega Izet Bralić u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon njega Srđan Perić.

Izvolite kolega Braliću.

IZET BRALIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče, uvaženi ministre Ivanoviću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani.

Uticaj sredstava za zaštitu bilja ima poseban uticaj na zdravlje stanovnika. To me je posebno motivisalo da ovim izmjenama i dopunama Zakona posvetim posebnu pažnju. Na osnovu uporedne analize ovog zakona, sa istim zakonima u regionu nalazim mnoge bitne praznine u Zakonu i konkretno ću se osvrnuti na sljedeće. Uslovi za prodaju sredstava i zaštitu bilja, odnosno uslovi koji se moraju ispuniti na mjestima prodaje i distribucije sredstava za zaštitu bilja, nijesu posebno uređena ovim zakonom. Takođe uvoz sredstava je donekle uređen ali transport i skladištenje istih nije. Zakone sadrži jedan vrlo važan dio koji se odnosi na primjenu sredstava za zaštitu bilja u pogledu uslova, zabrane primjene sredstava kao i uređaja kontrolnog testiranja istih, te obaveza korisnika ovih sredstava i uređaja. Nakon razmjene mišljenja sa izrađivačem zakona i Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni istog došao sam do saznanja da je naš zakon u potpunosti manje - više u pojedinim segmentima, usaglašen sa odredbama Evropske unije. U mjeri koja je neophodna za primjenu u našim uslovima i praksi.

Takođe, uvidom u razne pravilnike koji tretiraju oblast rečeno mi je da se većina ovih stavki koje sam ja prethodno naveo kao primjetno da se neke od nedostataka ovog zakona nalaze u pravilnicima fito sanitarnih inspekcija i uprava. I to sljedeći: Pravilnika o uslovima za upis i registar proizvođača, priređivača uvoznika i distributera biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom u Pavilniku o načinu vođenja, evidenciji o proizvodnji, preradi i prometu bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom. U Pravilniku o fito sanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja, širenja i suzbijanja štetnih organizama i listama štetnih organizama, bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom.

Na kraju, postavlja se dilema, da li je dovoljno da se ova pitanja koja su u drugim zemljama i u regionu regulisana zakonskim aktima uređuju samo pravilnicima nadležnih organa ili je pak neophodno u vidu amandmana uvrstiti ih kao zakonske norme. Osim ove dileme, smatram da je predlagač unaprijedio regulisanje ove veoma bitne oblasti koja izlazi u oblasti zaštite bilja životne sredine i uticaj na zaštitu zdravlja stanovnika Crne Gore. S toga će Socijaldemokratska partija podržati predložene izmjene i dopune zakonu i vjerovatno amandmanski djelovati kako bi se izrečene primjedbe uvele i u zakon, a ne samo u pravilnik.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Bralić i u ime Kluba Pozitivne Crne Gore u uvodnim izlaganjima kolega Srđan Perić.

Izvolite kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Kolege poslanici i poslanice, uvaženi minister,

Mi danas ovdje pred sobom imamo još jedan zakon iz oblasti poljoprivrede koji zapravo znači usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom evropskim preporukama. Ja prosto ne mogu da ne iskoristim priliku i da pitam, zašto se u ovom resoru nijesu poštovala preporuke kada je riječ o kovertiranim ostavkama. Ovo je jedini resor u kome je kovertirana ostavka pomoćnika ministra Branka Bulatovića prihvaćena. Ne znam čovjeka lično niti je član Pozitivne. Ne govorim s te strane nego govorim o poštovanju evropskih standarda. Ali, izgleda da nam je mnogo bitnije da štitimo biljke, a ljudi nam

ostaju potpuno nezaštićeni. Prosto nijesam mogao da odolim da sa tim ne krenem svoje izlaganje i osnovna stvar koja se postavlja jeste kod ovakvih zakona, da li je kod nas stanje toliko savršeno da li mi imamo tako dobro posložene sve prioritete, da u ovom trenutku recimo Zakon o poljoprivrednim kooperativama može da čeka, a recimo zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja koji se primjenjuje osam dana od dana donošenja, a gle čuda da se usvoje pravilnici koji proističu iz njega treba nam pune dvije godine, da li je tolika trka da to radimo sada, a da prije ovoga naravno ne odradimo dio koji se odnosi na kooperative koji mnogo više treba poljoprivrednicima. I tu dolazimo do suštinskog problema da nemamo nikakvu viziju kuda treba da ide poljoprivreda. Javnosti radi ovdje se recimo u članu 10, čisto da bi javnost imala u vidu koje se fineše sa ovim izmjenama i dopunama zakona preciziraju, kaže se da se reklama sredstava za zaštitu bilja ne smije da sadrži informaciju u obliku teksta ili grafičkog prikaza koje mogu da dovedu u zabludu u pogledu mogućih rizika za zdravlje ljudi ili životinja ili životnu sredinu. Na primjer, niskog rizika, nije otrovan ili nije štetan. Bilo koji poljoprivrednik koji gleda ovo zasijedanje, da li mu je jasno o čemu se radi u ovom članu. Ali, naravno, jasno je da bi u krajnjoj crti ovaj član trebala da sprovodi i da prati njegovo sprovođenje recimo, Agencija za elektronske medije. Međutim, ona je tek u problemu kad treba bilo šta da prekontroliše što je odstupanje u odnosu na dozvoljene sadržaje. Znači, poenta mog izlaganja jeste da mi imamo zakon koji usklađujemo sa najrazvijenijim poljoprivredama Evrope i treba da usklađujemo, to apsolutno nije sporno i u tom dijelu nema ni jedan argument protiv toga. Ali, ono što zaista moramo pitati je da se vodimo najvećim mogućim standardima, a naš poljoprivrednik ne zna šta treba da sije, nema nikakav garantovan otkup, nema apsolutno ništa što mu olakšava njegovu poziciju na tržištu. Izvinjavam se, ima vaše Pres konferencije gdje ga vi uredno informišete, da on nije prošao određene obuke, da ne zna da radi posao, da ne zna da piše projekte. To je tačno. Međutim, ono što ovaj zakon treba da takođe bude jedna otprilike dodatna poruka jeste ovog puta bacanje perja u lice poljoprivrednicima. Jer, izgleda kao da su magistralne stvari to da mi imamo dobar marketing ministra i suvo usklađivanje zakonodavstva a da nemamo ni jednom akcijom zalaženje u nešto što znači rješavanje suštinskih problema poljoprivrede, odnosno poljoprivrednika. Ono što takođe nas bi mnogo više radovalo da smo mi prilikom koncipiranja ovog zakona imali i malo drugačiju strukturu. Znači javnosti radi mi imamo zakon na nekoliko stranica, a onda imamo obrazloženje, evo javnosti radi da vidi, pola kilograma papira. Znači, ili je ovo toliko tanko, pa treba ovoliko obrazloženje ili je nama više stalo do nekih štrikova nego do stanja u poljoprivredi. Još jednom kažem, veliko je pitanje recimo Pravilnik koji treba da proistekne iz dijela koji se odnosi na ovaj zakon, opet kažem, iako zakon stupa u roku od osam dana, rok da se taj Pravilnik donese je dvije godine pa nije jasno ni logički nonsens ko je smislio takvu jednu pravnu akrobatiku. Ali, pazite ono što se odnosi na sljedeći član stoji da sredstva za zaštitu bilja koja su registrovana i koja su označena oznakom za profesionalnu upotrebu mogu se u maloprodaji prodavati samo licima koja posjeduju legitimaciju za profesionalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja. Znači, Pravilnik koji treba da reguliše ovaj član imamo pune dvije godine da primijenimo, a onda kažemo da ovaj zakon važi za osam dana, od dana kada ga usvojimo. Znači, opet kažemo imamo još jedno predstavljanje da je mnogo više toga odrađeno nego što jeste i da otprilike imamo još jednom tu želju da se predstavi da se nešto u kontinuitetu radi, a u suštini onaj ključni problem nemamo riješen. I možete Vi ministre da se slikate na svim njivama Crne Gore, jednostavno

poljoprivrednici ne osjećaju boljitak u odnosu na ono stanje koje su imali prije početka rada ove Vlade. Hvala.

POTPREDŠEDNIK SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Periću.

Ovim smo završili uvodna izlaganja.

Ministre da li želite da prokomentarišete? Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Imam samo jedno pitanje, da li ja sada komentarišem samo gospodina Perića ?

POTPREDŠEDNIK SULJO MUSTAFIĆ:

Sva izlaganja.

PETAR IVANOVIĆ:

Sva izlaganja. Dobro. Hvala Vam.

Pa prvo želim da se zahvalim svim učesnicima u dosadašnjoj raspravi, a nadam se da to neće biti sve na konstruktivnom dijalogu. Ja uvijek prepuštam sudu javnosti da javnost procijeni sama da li su i namjere pojedinih učesnika bile dobronamjerne ili ne. Ali, hajmo da krenemo redom. Ja ću se potruditi da budem sistematičan onako kako ste i vi to sami u svojim diskusijama ukazivali. Vidim da je veliku pažnju privukao rok od dvije godine i radi javnosti želim prvo da odmah rasčistimo jednu stvar. Mi nijesmo tražili rok od dvije godine da bi se usvojio jedan pravilnik, mi smo tražili rok od dvije godine da bi se donio jedan veliki broj pravilnika, ne zato što će nama biti potrebno mnogo vremena da uradimo te pravilnike, nego zato što će biti potrebno više vremena poljoprivrednim proizvođačima da prođu kroz programe obuke, da se pravilno edukuju i da razumiju nove mjere o kojima mi govorimo u ovom zakonu. A sa njima ne želimo da se utrkujemo, ako vi želite da pretvorite ovaj uvaženi dom u jedno trkalište pravnih akata mi u tome ne želimo da učestvujemo. Mi želimo da usvajamo i predlažemo vam zakone koji će biti od koristi poljoprivrednim proizvođačima, a dinamika njihove edukacije je dinamika koja nas najviše muči, jer pregovori u oblasti poljoprivrede nemaju svoj smisao ukoliko punu implementaciju tih pregovora nemamo na njivama, nemamo među stočarima i zbog toga je potreban ovaj rok, ako vi procjenjujete da treba rok skratiti i da će te time pomoći poljoprivrednim proizvođačima, vi to predložite, dajte amandman, stavite sedam dana rok za podnošenje podzakonskih akata. Mi ćemo se potruditi da taj vaš zahtjev ispunimo. Ali, hajmo onda zajedno da podijelimo sudbinu poljoprivrednih proizvođača. Naše je mišljenje bilo da ovaj rok treba da bude čak i duži i o tome smo razgovarali sa predstavnicima Evropske komisije više puta i objašnjavali zbog čega je potreban tako dug rok. Molim vas, pregovori u oblasti poljoprivrede dobrim dijelom su i pregovori oko rokova, rokova u kojima trebamo zajedno, možda ne baš na ovaj način kako to gospodin koji je posljednji put učestvovao u raspravi gospodin Perić, sugerisao, nego da nađemo jedan drugi način kako edukovati poljoprivrede proizvođače. To je naša namjera. Što se tiče realnog stanja u oblasti poljoprivrede i zabrinutosti oko uvoza hrane, naravno da dijelimo i mi tu zabrinutost, ali se problem uvoza hrane može razriješiti samo sa više rada. I ovim putem pozivam sve poljoprivredne proizvođače i oni koji žele da postanu poljoprivredni proizvođači, da radimo još više i da proizvodimo još više. I na taj način će se postepeno smanjivati uvoz onog dijela poljoprivrednih proizvoda koji se mogu proizvoditi u Crnoj Gori. Sigurno je da nećemo proizvoditi sve u

Crnoj Gori, sigurno je da će biti potreba ako ni zbog čega drugog ono zbog turizma da se uvozi jedan dio poljoprivrednih proizvoda, koji će se teško realizovati ovdje u Crnoj Gori. Ali, ono što možemo da proizvedemo slažem se sa vama da treba podsticati taj segment poljoprivredne proizvodnje.

Što se tiče člana 8 i legitimacija, mislim da sam bio više puta jasan u svim svojim javnim nastupima da Ministarstvo poljoprivrede nema nikakvu namjeru da oteža sa potvrdama, sertifikatima, licencama život poljoprivrednim proizvođačima. Mi ovdje želimo da napravimo malo više reda da se zna ko, kako i na koji način može da prodaje one proizvode koji, ipak, usuđujem se reći, iako nijesam ljekar, nijesu bezazleni kada je u pitanju ljudsko zdravlje. Zbog toga, ne vidim nikakvu potrebu da se na bilo koji način ismijavate, izrazima koji se odnose na to da treba jasno na deklaracijama istaći kakva je sadržina i kakav je efekat, da ne bi poljoprivredni proizvođači i građani bili u zabludi i mi smo koristili one izraze koji su univerzalni izrazi na prostoru Evropske unije. To je svrha člana koji govori o jasnom preciziranju, a što nije bilo u prethodnoj verziji zakona.

Jedno od pitanja se odnosilo i na to zbog čega imamo ovako veliko obrazloženje. Ja bih vas zamolio učinite sve što možete da nemamo ovako velika obrazloženja, olakšat će te nama posao. Ali, ovo ovdje su tabele usklađenosti, ne zbog toga što smo mi u Ministarstvu htjeli da pravimo ovako obimno obrazloženje, nego zato što je to sastavni dio procedure, a mene najviše zabrine kada u jednom ovakvom domu u kojem svi drže do procedure, počnemo da nekome, ko se pridržava procedure, spočitavamo proceduru. Onda to možda ukazuje da se nijesmo svi najkvalitetnije pripremili za ovu rapsravu. Ako vi možete da izdejtstvujete da se smanji pritisak na Ministarstvo u popunjavanju svih ovih obrazaca, nema nikakvih problema, a mi ne krijemo od javnosti da je ovo zakon, a ovo je obrazloženje i mislim da to javnost treba da zna. Ali isto tako, ne krijemo da smo uradili sve što je bila naša obaveza da ispoštujemo sve uvažene članove ovog doma.

Što se tiče komentara oko zakona o kooperativama, ja sam saglasan sa Vama da je taj zakon, generalno posmatrano, u jednom dijelu važniji za poljoprivredne proizvođače. Ali, vas isto tako želim obavijestiti o sljedećem. Za mene kao za ministra poljoprivrede rješenja u kojima neće poljoprivredni proizvođači imati podsticaj kroz taj zakon, nijesu prihvatljiva. O tome se ovdje radi. Ja smatram kao ministar poljoprivrede treba da se zalažem za ono što je u interesu poljoprivrednih proizvođača i ne mogu prihvatiti rješenja koja im ne daju još veće podsticaje ili makar da se zadržimo na nivou onoga što je predložilo Ministarstvo poljoprivrede. Ja znam da mi nijesmo zaduženi za poresku politiku, a jesmo zaduženi za podsticaj u oblasti poljoprivrede. I u tom smislu molim i za vaše razumijevanje, kada taj zakon dođe na dnevni red, jer nam je stalo da poljoprivredni proizvođači dobiju što je moguće veće podsticaje.

Što se tiče par komentara dopustite da se i na njih osvrnem, ako mogu minut, minut i po, neće trajati dugo. Ali, nijesam, pravo da vam kažem, očekivao da će u tom dijelu da krene rasprava, ali vjerovatno da imate neki razlog kad ste potencirali i kovertirane ostavke i broj poljoprivrednih proizvođača itd.

Radi javnosti, gospodin Bulatović je godinu dana dobijao platu od Ministarstva poljoprivrede i nije ni na koji način bio oštećen, za tih godinu dana je intenzivno tražio posao, neki članovi parlamenta bili su, koliko je meni poznato, u komisijama gdje su bili zaduženi da provjeravaju i njega kao nekoga ko je kandidovao sebe za pojedine funkcije pa vas pozivam da pročitate šta je sve izjavljivao prilikom tih kontrolnih saslušanja i ako steknete iz svega toga utisak da je postojala bilo kakva loša namjera, bilo koga u Ministarstvu, evo javno to posvjedočite. Što se tiče nas, ja sam smatrao da

ministar ima pravo da radi makar sa dva nova pomoćnika i ta dva nova pomoćnika do sada rade svoj posao bez ikakvih problema, bez ikakve greške i siguran sam da će to tako biti i dalje. Za njihov rad ja odgovaram kao što odgovaram i za rad ukupnog ministarstva. I dopustićete da i vi kada radite svoj posao možete da birate svoje sagovornike. Što se tiče poljoprivrednih proizvođača, 1650 poljoprivrednih proizvođača ili 67% zvanično registrovanih kod MOSTAT-a je u periodu od dva mjeseca direktno od nas čulo mnogo toga kroz programe obuke. Ja vas pozivam, kad se upoređujemo sa zemljama regiona, da se uporedimo i oko toga koliko je u tim zemljama direktno toga kazano poljoprivrednim proizvođačima.

A što se tiče par sugestija koje se odnose na amandmane, razumio sam da je to poslanički Klub SDP-a, meni se čini da su ovdje pomiješana dva zakona, a vi provjerite. Ovo je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, a pojedini pravilnici koji su imenovani je Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja. Dakle, ovim zakonom govorimo o sredstvima, a ovim drugim o zaštiti bilja. Pitanja zdravlja se tangiraju na dva različita načina. Ali, samo dobronamjerna sugestija, prije nego što uputite amandmane, da još jednom provjerite koji pravilnici potpadaju pod koji zakon, u svakom slučaju, sve što predložite amandmanskog tipa, mi ćemo pažljivo proučiti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala ministre.

Imamo jedan, za sada prijavljeni odgovor na komentar.

Kolega Srđan Perić i onda nakon njega kolega Bralić.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Pošto često budem, u ovim klupama, podučavan od ministara, a ministre Ivanoviću vi ste jedan od najviše sklonih edukaciji poslanika s te strane, pa da vam prosto ja uputim vama jedan savjet da ovo nije nikakvo trkalište gdje vi dajete ocjene za umjetnički dojam. Ovo je Parlament gdje mi raspravljamo o zakonima, i nemojte pozivati nas da mi vršimo izvršnu vlast i da vama dostavljamo zakone koji bi trebali da budu najbolji. One zakone koje dobijamo pred sobom mi o njima raspravljamo. Procedura je vrlo jednostavna.

Pošto ste pomenuli više stvari koje prosto smatram da ne stoje, ja kad su stvari upoređenja, ključno upoređenje vas kao ministra jeste koliki je deficit između uvoza i izvoza kada je riječ o hrani. Tu vi nama dajte upoređenje u odnosu na cio region, ako hoćete i šire, to je ključni reper, a ne da li je neki glagol upotrijebljen u nekom članu u svršenom ili nesvršenom obliku, to je najmanje bitno. I da vama kažem, nisam se podrugivao, pošto tu smo se očigledno pogrešno razumjeli, nisam se ja podrugivao to što na nekom sredstvu za zaštitu treba da stoji da je niskog rizika, nije otrovan ili nije štetan. To je najmanje sporno. Radi crnogorske javnosti da zna, sporna je druga stvar, što mi ovdje propisujemo nešto što je jako dobro, to je dobro da se nalazi na svakom proizvodu. Ali, ko će to da prekontroliše. Imamo Agenciju za elektronske komunikacije koja ne može da sankcioniše ni vrijeđanje poslanika u ovom domu zbog glasanja o Zakonu, recimo o PDV-u, amandmanu koji se odnosi na igre na sreću, pa tako možda i ja budem takođe naslikan nakon ove rečenice, ali eto to je ambijent u kojem mi živimo.

Naredna stvar takođe koja je bitna, da pojasnimo, drago mi je da ste pomenuli kovertirane ostavke da citiram i novinski natpis s tim u vezi koji je dao gospodin Bulatović, koji niko nije demantovao, dakle bivši pomoćnik ministra poljoprivrede Branko

Bulatović, kazao je da je on jedan od funkcionera koji su otpušteni po osnovu kovertiranih ostavki, te da ga je ministar poljoprivrede Petar Ivanović nezakonito otpustio bez ijednog pisanog dokumenta. Njegova izjava nije demantovana.

Dozvolićete samo da završim. Kada je riječ o prebacivanju da treba stalno rada, vjerujte da poljoprivrednici rade jako puno. Ne znam koje vi poljoprivrednike obilazite pa stižete utisak da oni ništa ne rade, a oni zaista puno rade i malo djeluje iritantno da im vi stalno govorite iz udobne ministarske fotelje "treba nam više rada". Ministre, oni narodski rečeno se "odriješe". Ne trebaju im ove poduke da trebaju još da rade.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Perić.

I kolega Bralić, takođe odgovor na komentar ministra.

IZET BRALIĆ:

Uvaženi ministre Ivanoviću,

Potpuno je meni jasno da se radi o Zakonu o sredstvima za zaštitu bilja i kao ljekar, u uvodnom slovu pokušao sam da dam značaj sredstvima za zaštitu bilja, i dao sam akcenat na nešto što u Zakonu nije, po mojoj ocjeni, na dobar način urađeno. Zakon nije dovoljno precizan. Ono što bi po ocjeni mojoj i mog poslaničkog kluba trebalo da sadrži ovaj zakon sadržano je u pravilnicima koje sam naveo. Znači moja ocjena generalna da Zakon jeste iskorak, da je u dobrom dijelu usklađen sa normama Evropske unije, izuzev u dijelu koji se odnosi na prodaju sredstava za zaštitu bilja, odnosno uslova koji se moraju ispuniti na mjestima prodaje, distribucije i čuvanja sredstava za zaštitu bilja. To nije u Zakonu na adekvatan način kao što je to urađeno u zemljama u okruženju i nekim zemljama Evropske unije precizirano u zakonu, već je to u svim onim odredbama koje su sadržane u pravilnicima koje sam pobrojao. Znači, nijesam pomiješao zakone nego sam jednostavno nije na adekvatan način to tretirano zakonom, i smatram da je to precizno urađeno u zakonu da ne bi bilo ni potrebe za ovolikim rokom za implementaciju pravilnika, jer bi bilo manje prostora za izradu pravilnika, a samim tim i rok koji je pomenuo neko od kolega bi mogao biti kraći.

Znači, u krajnjoj dobroj namjeri sam naveo podatke i precizno sam naveo podatke u kojim pravilnicima je sadržano ono što bi, po mojoj ocjeni, trebalo da sadrži zakon.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Bralić.

Nemate pravo ministre, možete u završnoj riječi.

Imamo do sada dvije prijavljene diskusije, kolega Radovan Obradović, a nakon njega neka se pripremi kolega Halil Duković.

Izvolite kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem uvaženi gospodine predsjedavajući,

Uvaženi gospodine ministre Ivanoviću, uvažena gospođo Prljević, uvažene poslanice i poslanici, građani Crne Gore,

Ovaj zakon jeste usaglašavanje sa pravnom legislativom Evropske unije, ne samo terminološki nego izuzetno i sadržajno i činjenično usaglašavanje kako bi se unaprijedilo stanje u ovoj oblasti. Zakon je dobio i potvrdu od strane Ministarstva

pravde, od strane Ministarstva finansija. Iako nije bio na javnoj raspravi, nije bilo kritika, primjedaba, sugestija, što znači da je on veoma kvalitetno konceptiran.

Osjećam potrebu da kažem da zaista mi u Crnoj Gori moramo da unaprijedimo stanje u oblasti poljoprivredne proizvodnje da bismo više proizvodili, i ovaj zakon jeste u tom duhu da sa što manje sredstava, što manje oštećenja po zdravlje, po čovjekovu okolinu, po biljni i životinjski svijet, imamo veće prinose po hektaru zasijane površine, po zasađenim stablima. Upravo to jeste i poenta i svrha ovog zakona. Iz tog razloga zaista on je veoma značajan i u istome su sadržane odredbe koje se tiču toga ko zaista može da proizvodi sredstva za zaštitu bilja i to mogu samo da se bave oni koji su registrovani u centralnom registru privrednih proizvođača u tom dijelu i da, zaista su tačno predviđena i pravila na koji način se može vršiti distribucija sredstava za zaštitu bilja, koja je to ambalaža, na koji način se mora vršiti skladištenje istog i naravno, ko može da koristi ova sredstva. Njih ne može koristiti bilo ko, nego samo onaj ko je registrovan, ko ima legitimaciju za korišćenje sredstava za zaštitu bilja, a to su oni koji su položili, pohađali određeni kurs i položili određeni ispit vezano za ovo. Ne moraju da imaju oni koji su završili poljoprivredni fakultet, naravno iz ove oblasti, taj sertifikat, odnosno legitimaciju, ali poenta je upravo u tome da se sa što manje sredstava za zaštitu bilja postiže efekat, postiže kvalitet da ta sredstva za zaštitu bilja ne pričinjavaju nepotrebnu patnju štetočinama, da ne zagađuju biljni i životinjski svijet, čovjekovu okolinu, da ne utiču negativno na biodiverzitet, da ne vrše talog tih opasnih sredstava na zemljište, da se ne dolazi do zagađenja površinskih podzemnih voda, da se ova sredstva ne koriste u blizini i hrane i vode, itd. itd. Dakle, stoga su pravila, vezano za primjenu ovih sredstava, ne smije se vršiti javno objavljivanje ovog i promovisanje ovih sredstava na način što će oni biti u sredstvima medija, bilo štampanih ili nekih drugih, maloljetnika i ne smiju ova sredstva biti istima dostupna.

Takođe, ovaj zakon predviđa i mnogo strože kaznene odredbe za one koji ne poštuju isti, tako da sada za pravna lica je sankcija predviđena u iznosu od 25 hiljada eura, novčana kazna, za odgovorna lica u pravnom licu i za fizička lica kazna je do tri hiljade evra, a za preduzetnike do osam hiljada uvra.

Dakle, sve u svemu jedan zakon koji omogućava kvalitetno korišćenje ovih sredstava sa što manje uticaja na biljni i životinjski svijet, sa upozorenjem šta sve treba da sadrži i ambalaža i etiketa i način i uputstvo na koji treba da se koristi i naravno da prije upotrebe se mora objaviti javni poziv, kako bi oni, prije svega koji imaju pčelinja društva, zatvorili ista kako se ne bi istovremeno vršilo zaprašivanje i korišćenje s ovim sredstvima i puštanje pčela u rad, tako da je on, zaista kažem, veoma, veoma važan za nas u Crnoj Gori, prije svega što je Crna Gora zemlja koja je strateški opredijeljena na poljoprivredi i turizmu, da unaprijedi stanje u oblasti poljoprivrede, da se više proizvodi i da, naravno se privuku i turisti kroz organske proizvode i kroz zdravu hranu, a zaista Crna Gora može i te kako da valorizuje ove potencijale. Zahvaljujem za pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama kolega Obradović.

Kolega Halil Duković. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče,

Pokušaću i ja da budem kratak.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, ministre Ivanoviću,

Predložene izmjene i dopune Zakona o sredstvima za zaštitu bilja samo su dio usaglašavanja sa evropskim zakonodavstvom i kao takve su apsolutno prihvatljive za nas jer se radi o našem putu ka zemljama Evropske unije, i u jedno vrijeme i usvajanja standarda koji važe u zemljama Evropske unije, što je, vjerujem, želja svih nas ovdje u Parlamentu. Takođe, obraduje još jedna druga činjenica koja je navedena u obrazloženju Predloga ovoga zakona jeste da se zakonski tekst u osnovi ne mijenja, da ove izmjene ne mijenjaju, što znači da je i postojeći zakon bio dobar, a to je bitno i zbog toga što smo mi država u kojoj poljoprivreda zauzima značajno mjesto i u kojoj su poljoprivredni proizvodi sve više cjenjeniji, posebno sa područja, tradicionalnih područja Crne Gore.

Činjenica da sredstva koja se koriste u zaštiti bilja mogu uticati i na zdravlje kako ljudi tako i na životnu sredinu, dovoljno govore o značaju ovog zakona, odnosno o svijesti svih onih od proizvođača pa do onog krajnjeg korisnika. Naravno, tu prije svega računam na poljoprivredne proizvođače koji moraju biti edukovani u cilju upotrebe sredstava za zaštitu bilja, ali u isto vrijeme mislim i na sve one koji moraju kontrolisati upotrebu tih sredstava, posebno količinu upotrebe tih sredstava kako se ne bi, prije svega, uticalo na životnu sredinu, a znamo ako utičemo na životnu sredinu utičemo i na zdravlje ljudi.

Ono što bismo svi željeli da imamo jedno idealno sredstvo koje bi bilo dobro za sve bolesti, a koje uopšte ne bi uticalo ni na životnu sredinu, a ni na zdravlje ljudi, ali na žalost, takvo sredstvo još uvijek ne postoji, a dok se ne pronađe, ako se ikad pronađe, ostaje nam da se poljoprivredna proizvodnja, maltene danas teško može baviti masovnom proizvodnjom bez upotrebe ovih sredstava u zaštiti bilja.

Svi znamo da se i zbog promjena životne sredine, ali i zbog mnogo drugih faktora, danas pojavljuju razne bolesti koje treba energično suzbijati i ako se to ne uradi gotovo da od onog poljoprivrednog roda ne ostane puno. Zato je i društveno jedna prihvatljiva norma, upotreba tih zaštitnih sredstava, ali se mora uticati na upotrebu one količine koja neće biti štetna, prije svega za životnu sredinu, ali neće biti štetna ni za ljude. Mislim da je želja svih nas da imamo i zaštićenu životnu sredinu, ali isto tako i bezbjedne poljoprivredne proizvode.

Posebnu pažnju treba posvetiti registraciji i upotrebi sredstava novijeg datuma, zbog svih onih negativnih, prije svega efekata koja ta sredstva mogu izazvati, prije svega kumulativna, ali ne treba zaboraviti jednu drugu činjenicu koja se često nameće da i sredstva koja su dugo godina u upotrebi, nakon dugogodišnje upotrebe mogu pokazati svoj negativni efekat. Zato smatram da je i razmjena ovih informacija o načinu dejstva, posebno kumulativnog dejstva ovih sredstava, jako bitna.

Na kraju ću vrlo kratko reći i dvije novine koje su predviđene ovim izmjenama i dopunama zakona, koje su za mene stvarno dobre, ja mislim da smo ih čuli od kolega koji su u prethodnim izlaganjima to rekli, a prva je uvođenje kategorije profesionalnih korisnika, kao i označavanje registrovanih sredstava za zaštitu bilja, sa oznakom za profesionalno korišćenje. Ovo je dobro i zbog toga što se određena sredstva koja se koriste u zaštiti bilja mogu upotrijebiti samo od strane profesionalca. Time izbjegavamo da svako može rukovati s tim i dovodimo do mnogo boljih efekata recimo u samoj primjeni sredstava. Prije svega izbjegavamo štetne posljedice koje mogu imati ta sredstva po samog onog ko ih upotrebljava, i to razna trovanja, na žalost i toga se dešavalo, a s druge strane povećana količina upotrebe dovodi do svih onih neželjenih efekata o kojima sam već napomenuo i životna sredina, ali i zaštita zdravlja čovjeka.

Druga novina jeste donošenje nacionalnog plana za održivu upotrebu sa utvrđenim ciljevima, mjerama, indikatorima, rokovima itd. koji se donosi ...(Prekid)... I ono što je bitno ovdje istaći jeste što ćemo vjerovatno onda znati možda i godišnju upotrebu ovih sredstava u zaštitu bilja, što je možda i najbolji indikator koliko se ta sredstva upotrebljavaju i kakva je ona vrsta poljoprivrednih proizvoda, da li je bezbjedna za upotrebu ili ne.

Na kraju, samo želim da istaknem da je želja svih nas da stvarno imamo jedan bezbjedan proizvod, to je želja i onoga proizvođača, jer znamo da je tržište sve izbirljivije, da je sve više potražnja za onim sigurnim i bezbjednim proizvodima, da se tržište teško dobija, ali se, na žalost jako brzo izgubi. U tom smislu i kažem da mi ispred DPS-a ćemo sigurno podržati izmjene ovog zakona. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama kolega Duković.

I završna riječ ministra Ivanovića, izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Hvala vam.

Pa dobro, potrudicu se da u završnoj riječi ukažem na nekoliko komentara. Ali, dopustite mi samo da, prije nego što se zahvalim svim poslanicima na, prije svega konstruktivnom dijalogu, da radi javnosti se osvrnem i na one poslanike koji, kada diskutujemo o jednom ovako važnom zakonu, kao što je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, smatraju da je mnogo važnije nametnuti i par nekih drugih tema, i ja ne želim da i njima ostanem dužan, da ih uskratim sa svojim odgovorom.

Dakle, nemam namjeru nikakvu da demantujem pisanje novina, niti to treba da očekujete od mene, ja ću demantovati samo novine kada je u pitanju poljoprivreda. Ali, u ovom konkretnom slučaju radi se o čovjeku kome je mandat istekao, pod 1. Pod 2 koji je još godinu dana primao platu, a nije dolazio na posao. Pod 3 o čovjeku koji je tražio posao, i ne treba da čitamo novine. Ja sam vas pozvao da pročitate zapisnike gdje su učestvovali pojedini članovi ovog uvaženog doma, na kontrolnim saslušanjima, provjeravajući znanje i vještine tog čovjeka, kada je konkurisao za druge poslove. To je sve. Ništa više o toga ne tražim. I za mene je zapisnik koji dođe od ovog uvaženog doma mnogo važniji nego tekst u novinama. Dakle, ja vas neću upućivati na novine. Sa nekim novinarima i nekim medijima mi imam ogromno iskustvo u Crnoj Gori, ali ću vas uputiti na ono što je zvanični dokument, a ne novinarski tekst.

Što se tiče edukacije, hajde još malo da se edukujemo, pogledajte posljednje statističke podatke uvoza hrane, pa onda komentarišite, pogledajte posljednje statističke podatke oko proizvodnje poljoprivrede u Crnoj Gori, oko otkupa poljoprivrednih proizvoda, pa hajde, onda to saopštite javnosti. Nikakav problem nije. Uostalom, kad god poželite da imate bilo kakvo kontrolno saslušanje, pozovite mene, pa ćemo se edukovati o onome šta se dešava u poljoprivredi. Ali, što se tiče poljoprivrednih proizvođača, ja vas samo molim da im ne govorite da rade manje da bi zaradili više. Ja nikada nisam rekao, i molim vas da ne okrećete i izvrćete moje riječi i ne podmećete, da ne rade ništa. Imam veliko uvažavanje prema svim poljoprivrednim proizvođačima, ali je moj posao, između ostalog i da im govorim da rade još i više,

između ostalog i da bi zaradili više i to ću nastaviti da činim, a vi, one koji podržavaju to što vi pričate, učite kako da rade manje i da zarađuju više.

Što se tiče člana 8, htio bih da napravim još jednu paralelu, a vjerovatno svi imate iskustvo sa kupovinom lijekova u apotekama, a to je da nema više onog iskustva kao prije pet, šest godina, da svako može da kupuje lijekove koliko god hoće, da ih skladišti kući u neograničenim količinama, itd. Dakle, slična je intencija i ovog zakona da samo oni koji su profesionalno edukovani, koji mogu dati pravi savjet, koji mogu biti od koristi poljoprivrednim proizvođačima, mogu da budu lica koja će dalje prepisivati način upotrebe pojedinih sredstava za zaštitu bilja. I tu želimo da uvedemo više reda u jedan zakon koji, uzgred rečeno, nije nikakav novi zakon. I potpuno sam saglasan sa gospodinom Dukovićem, koji je rekao da se ovaj zakon primjenjuje od 2007. godine. Ovo nije novi zakon, ovo su izmjene i dopune koje su bile potrebne i nužne radi usklađivanja našeg pravnog sistema sa pravnim sistemom Evropske unije, ništa više od toga.

Što se tiče gospodina Bralića, izvinjavam se još jednom. Nemam nikakvu lošu namjeru, nadam se da me tako razumio, ali pravilnici koje ste citirali su pravilnici koji nisu direktno povezani sa ovim zakonom, nego su pravilnici koji su proistekli iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja. A što se tiče pravilnika o prodaji, on je već urađen, objavljen u Službenom listu, već se primjenjuje. Ukoliko imate sugestiju na neke od tih akata, molim vas da nam ih dostavite. Ponajmanje želimo da na bilo koji način kreiramo problem koji se odnosi na zdravlje ljudi, ali uvažićemo svaku vašu sugestiju, kakva god ona bila i pažljivo ćemo se odnositi prema takvoj sugestiji, jer nam je namjera da zakonodavni okvir u oblasti poljoprivrede dalje unapređujemo.

Ključna riječ ovdje, odnosno ključne riječi su nauka i edukacija. Na posljednjim naučnim saznanjima, a ne onome kako se prenosilo s generacije na generaciju, želimo da pomognemo poljoprivrednim proizvođačima i kroz proces edukacije. Ja vas za to i pozivam da svako od nas učini ono što je u njegovoj moći da taj proces edukacije nastavimo i dalje.

I na kraju, dopustite mi da se zahvalim još jednom svim učesnicima u raspravi na sugestijama, mi ćemo ih prihvatiti kao dobronamjerne sugestije, uz jednu želju da svaki naredni put, kad nešto dođe iz Ministarstva poljoprivrede, zavrijedi vašu pažnju na nivou 100%, a da ne koristimo procedure usvajanja zakona, da nametnemo neke druge teme, a kad god ste zainteresovani za te druge teme, ja ću biti tu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama ministre.

Ovim smo završili raspravu o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. Zahvaljujemo ministru Petru Ivanoviću, ministru poljoprivrede i Zorki Prljević, direktorki Fitosanitarnе uprave za učešće u raspravi.

Naravno i o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno. Podsjećam da je rok za podnošenje amandmana sutra do početka rasprave, kao i o prethodnoj tački.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, **to je Predlog zakona o kombinovanom prevozu tereta.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Rešad Nuhodžić, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za željeznički saobraćaj.

Izjave odbora su Srđan Perić, Zakonodavnog i dr Filip Vuković, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.
Pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje.
Izvolite, ministre Brajoviću.

IVAN BRAJOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Kad govorimo o ovom zakonu, onda moram da vam kažem da smo se trudili da na našem putu ka evroatlantskim integracijama i usmjereni na što brže pristupanje Evropskoj uniji, da donesemo zakon o kombinovanom prevozu u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno Protokola 4 o kopnenom saobraćaju, jer je bilo neophodno usvojiti mjere potrebne za razvoj i unapređenje kombinovanog prevoza.

Evropska unija daje poseban značaj razvoju kombinovanog željezničko-drumskog prevoza što je dovelo do pozitivnih efekata i usvojen je veći broj direktiva za razvoj ovog vida prevoza, a sama činjenica zbog ovog opredjeljenja koje sam istakao Crne Gore, govori o tome da smo mi onda u obavezi da prihvatimo te direktive i takođe da stvorimo uslove za njihovu primjenu kod nas.

U cilju ispunjenja preduslova razvoja kombinovanog prevoza u Crnoj Gori, strategijom razvoja saobraćaja planirana je izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih terminala za kombinovani prevoz na željezničkim stanicama Bar, Podgorica i Bijelo Polje, što će omogućiti dalji razvoj kamionsko željezničkog transporta na najvažnijim transportnim pravcima.

S druge strane, primjena kombinovanog prevoza objedinjuje prednosti obje vrste prevoza željezničkog, kao ekološkog, jeftinog, bezbjednog, efikasnog na dužim relacijama i drumskog, kao široko dostupnog i efikasnog na kraćim relacijama. Na taj način se postižu značajne prednosti u odnosu na čisto drumski ili čisto željeznički prevoz, a koje se ogledaju u smanjenju zakrčenja i opterećenja drumskih saobraćajnica, smanjenju zagađenja životne sredine, smanjenju buke, smanjenju troškova za tečna goriva, smanjenju troškova održavanja i izgradnje novih drumskih saobraćajnica, smanjenju troškova amortizacije, smanjenju vremena zadržavanja drumskih prevoznih sredstava na granicama, itd.

Crna Gora je ekološka država sa politikom razvoja turizma, kao jedne od najperspektivnijih privrednih grana. Uvođenje kombinovanog željezničko - drumskog prevoza, predstavlja jedan od načina rješavanja postojećih problema vezanih za teretni saobraćaj. Imajući u vidu navedeno pripremljen je Predlog zakona o kombinovanom prevozu kao početni korak ka ispunjenju naših obaveza kao kandidata za pristup EU, ali prije svega korak na unapređenju uslova prevoza što će se pozitivno reflektovati, nadamo se, na sve vidove prevoza.

Predloženim zakonom, između ostalog, propisuje se udaljenost u kombinovanom prevozu tereta i regulišu podsticajne mjere za njegov razvoj, utvrđuje da terminalni i kombinovani prevoz tereta i pretovarne kolosjake određuje Vlada Crne Gore, utvrđuju i prevozne isprave koje se smatraju dokazom da je drumski prevoznik obavio prevoz kao dio kombinovanog prevoza tereta i daje pravo obavljanja početnog i završnog prevoza domaćim i prevoznicima koji su licencirani u Evropskoj uniji, kao i prevoznicima trećih država koje je to uređeno Međunarodnim ugovorom. Takođe, da pomenem da je u Izveštaju o napretku Crne Gore za 2012. godinu navedeno da se ne bilježi napredak u kombinovanom transportu, pa je programom Vlade za 2013. predviđeno utvrđivanje

Predloga zakona, što je urađeno i nadamo se da će sad početkom 2014. u ovom parlamentu biti usvojen.

Tu je i moj kolega koji vodi sektor za željeznički saobraćaj i spremni smo da odgovaramo na vaša pitanja. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama ministre.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ. Ne žele.

Prelazimo na uvodna izlaganja u ime poslaničkih klubova. Prvi je u ime kluba Demokratske partije socijalista kolega Filip Vuković.

Izvolite kolega.

FILIP VUKOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, gospodine ministre, kolega Nuhodžiću,

S obzirom da je ministar uglavnom rekao sve glavne stvari vezane za ovaj zakon, ja ću pokušati da iskoristim ovih pet minuta da kažem da je, kao i u svakoj državi, transport jedna od najvažnijih privrednih disciplina koja ima direktan značaj za konkurentnost privrede jedne države. S obzirom da je Crna Gora država koja ima obalu i ima u zaleđu privredno razvijenije države nego što smo mi, sam pojam kombinovanog transporta i te kakvu važnost ima. S obzirom da se nalazimo u pristupnom periodu, da je ovo trenutak kada usklađujemo još jedan zakon sa zakonima Evropske unije, kombinovani transport robe ili integralni transport, ili multimodularni, kako se drugačije naziva, predstavlja jedan od najsavremenijih vidova transporta, transportnih jedinica različitih gabarita, prilikom koga se kombinuju dva ili više različitih vidova prevoza. I obično je to riječ o prevozu kamionom, željeznicom ili brodom.

Glavna transportna jedinica u ovoj varijanti je kontejner koji se penje na kamion, dovozi do luke, puni robama, slaže se u kutije, palete i kontejneri se kasnije prevoze do skladišta. Tereti se na taj način ukрупnjavaju što omogućava lakše rukovanje i prenos bez dodatnog kontakta sa tom robom. Kombinovani transport inače omogućava pametan i prije svega isplativ izbor i ključni faktori pri izboru su svakako udaljenost i mogućnost vida transporta. Svakako, jeftin, brz i bezbjedan transport su uslov najvažnijeg troška u bilo kojoj proizvodnji i u bilo kom plasmanu bilo koje robe, znači pogotovo u vremenu kada troškovi energenata, bilo da se radi o nafti, bilo o električnoj energiji, igraju značajnu ulogu i u samoj proizvodnji, a pogotovo u transportu, znači u ovoj varijanti se radi o jednom ne tako prostom vidu organizacije transporta gdje se kombinuje više vidova transporta. Podsjetiću, da kad god kažemo kombinovani, postoji i ono utovar - istovar, to je znači dodatno povećavanje troškova transporta i utovara.

Mislim da zakon, svakako, autori su se trudili da ga prvenstveno usklade sa našim mogućnostima, a imamo jednu značajnu luku, ne samo za Crnu Goru, nego za čitav region, imamo tu kičmu željezničku, takva kakva je ali svakako će ona biti nosilac budućeg transporta, pogotovo robnog, ne samo u Crnoj Gori nego u ovom dijelu Balkana, i naravno da se taj kamionski transport koji u Crnoj Gori je posebno hendikepiran zbog stanja naših puteva, u nekoj doglednoj budućnosti popraviti. Međutim, i ovakve puteve kakve imamo svakako služe za jedan značajan dio teretnog transporta gdje je krajnje odredište, uglavnom, Luka Bar. Mislim da je, bez obzira što izgleda ovako kratak i komplikovan u nazivu, jedan vrlo specifičan i vrlo važan zakon od koga će u mnogome zavisiti koliko će se tih kupaca usluga transporta kroz našu državu opredijeliti, i naravno postoji onaj stimulativni dio gdje se zbog ekologije preusmjerava

jedan dio transporta da se koristi postojeća željeznica, što naravno prouzrokuje manju misiju štetnih gasova, manje habanje ovakvih puteva, itd.

Znači, mislim da je u zakonu, ovo koliko sam ja uspio da ga pročitam, uglavnom u domenu teorije i onoga što se nalazi u okruženju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Vukoviću.

U ime kluba Socijalističke narodne partije kolega Srđan Milić, a neka se pripremi koleginya Vuksanović, u ime Kluba SDP-a.

Izvolite kolega Milić.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Dakle, gospodine ministre, nastavak priče oko Luke Bar, nastavak priče oko kontejnerskog terminala, koji bi trebao da bude osnovica i dosledan element razvoja sistema intermodelarnog transporta i logistike u Crnoj Gori. Nastavak priče prema nečemu što je danas u svijetu najprofitabilniji posao, a čini mi se da kod nas postoji destrukcija. Dakle, u pravu ste, nije važna problematika samo sa ekonomskoga, nego je važna i sa ekološkoga aspekta i to je razlog zašto je Evropska unija okrenuta prema ovom pitanju na ovakav način.

Ono što Crna Gora ne smije da zaboravi, naročito ne Vlada Crne Gore da je Prostornim planom Crne Gore već rezervisan prostor za terminale iz ove djelatnosti, ali ja to ne vidim kod obrađivača Zakona, da je on to naveo, i ne može se mimo plana višeg reda ništa drugo donositi što bi bilo u koliziji.

Ajmo malo oko plana, oko zakona. Zakon o kombinovanom transportu je obuhvaćena oblast koja je Evropskoj uniji predmet posebne pažnje razmatranja, jer njegov značaj i savremenim uslovima privređivanja dolazi sve više do izražaja. Ovaj zakon, neko bi rekao ima u naslovu terminološku grešku. U naslovu se koristi pojam "prevoz", a isti se koristi kao pojam nižeg ranga i uglavnom je namijenjen za procese prevoza putnika. Kad se radi o robi i materijalima, onda je prihvatljiviji termin transport. Kada bi ovo bio samo razlog zašto sam se digao danas da oponiram rješenjima koja su ponuđena u ovom zakonskom predlogu, bilo bi odlično.

Međutim, ono što čini mi se da ovdje predstavlja problem, da nije bilo konsultacije struke. Nije bilo okruglih stolova, nije se čulo znanje u Crnoj Gori s kojim se raspolaže u ovoj problematici, i ja ovog puta se zaista najiskrenije zahvaljujem magistru, ponavljam magistru da ne bi bilo kakvih zamjena imena i prezimena, magistru Željku Ivanoviću iz Bara, iz Luke Bar, koji je svojim znanjem zaista i pomogao nama iz Kluba poslanika SNP-a da na drugačiji način vidimo sve ono što ste vi zaboravili u ovom predlogu da dostavite. Zato vam i predlažem, bez obzira kakva će biti vaša reakcija na moju diskusiju, da vaši ljudi iz vašeg resora konsultuju gospodina Ivanovića oko ovih pitanja koje je on ovdje napomenuo.

Definicija kombinovanog transporta nije adekvatna onome što evropsko zakonodavstvo poznaje i mi ćemo amandmanski djelovati, gospodine potpredsjedniče, u roku koji je ostavljen da bismo možda u nekom dogovoru našli model kako bi se to sve definisalo na bolji način.

Član 3, stav 2, ima suštinski promašeni termin - prevoz se ne može tovariti, nego se tovar transportna sredstva drumskog transporta, pa vas molim, čisto zbog onih koji

ovo gledaju i koji znaju o čemu govorimo, da se to definiše na način koji bi bio adekvatan onome što prepoznaje evropsko zakonodavstvo.

Član 4 ima netačnu definiciju oko intermodelarnog transporta.

Član 5 ima netačne definicije pojmova koje treba definisati na način koji će biti usaglašen sa onim što podrazumijeva evropsko zakonodavstvo.

Kontejner u ovoj definiciji nije tačno definisan i bolje bi bilo da ste koristili definicije Međunarodne organizacije za standardizaciju IS. Početni i završni prevoz terminološki uopšte nisu usklađeni. Izostavljeni su operateri, udruženja, strategije, informatička rješenja, sve je to bitno za kombinovani transport. Suština je u regulaciji, ko može da organizuje, koja udruženja, na koji način formirati, ko s njima upravlja, ko reguliše i ko kontroliše ovaj proces. Važna je stavka i koje informatičko rješenje se i primjenjuje, kada govorimo o ovoj problematici.

Član 6 - terminali za kombinovani transport su već određeni, kao što sam rekao, Prostornim planom Crne Gore.

Član 7 nije napisan kako treba. Organizaciju kombinovanog transporta moraju da obavljaju organizacije koje posluju samostalno i kao dio nekih udruženja, koje imaju sertifikat za obavljanje ove djelatnosti. Ovim članom se prepušta stihijsko organizovanje ovog transporta što nije dopustivo. Osnova zakona je da se uredi neka oblast a ne da dopušta haotično poslovanje. I tako dalje i tako dalje, da ne idem sada po članovima.

Ovaj zakon, što je suština, ne tretira predmetnu materiju u cjelini. Isti je u fokus stavio samo na izvršioce, pola za završni transportnih operacije, što je i suviše malo, jer intermodalni sistem transporta sačinjava devet podsistema koji ima jednaku važnost u realizaciji nekog intermodalnog transportnog lanca.

Dostaviću vam, gospodine ministre, pregled svih direktiva Evropske unije koje tretiraju ovu oblast. Direktive koje se bave emisijom iz motora vozila, jednokratne ino dozvole za prevoz tereta, zakonske osnove vezane za opasne materije, jer nama iz kluba poslanika SNP-a je apsolutno važno, bez obzira na način kako ste vi riješili privatizaciju kontejnerskog terminala Luke Bar, da nađemo model kako ćemo regulisati ovu oblast da ne postoji takozvana stihija.

Ne postoji niti jedan naglasak na ključne direktive i sporazume iz oblasti kombinovanog transporta. U regionu, ... Ja imam još dva minuta, ja vas molim da to tolerišete...

PREDŠEDAVAJUĆU SULJO MUSTAFIĆ:

Pa evo, da damo minut, hajde uz toleranciju.

SRĐAN MILIĆ:

Evo, vidim da se slažu kolege iz DPS-a. Baš divno s vaše strane.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Bitno je da se ja slažem.

SRĐAN MILIĆ:

Ja sam mislio da ste se vi već složili.

Hvala vam velika, ja znam ko se ovdje pita u ovoj zemlji, hvala vam velika što ste me podsjetili na to.

U regionu već postoje potpisani bilateralni sporazumi o intermodelarnom transportu i logističkim rješenjima i uslugama od 2003. godine pa na dalje i to ću vam

dostaviti. Nema ni jedne riječi o jedžitisi zakonskom okviru koji predviđa koordinisani plan razvijanja usluga kombinovanog transporta i neophodne infrastrukture koja se zasniva na međunarodno priznatim parametrima i standardima.

Postoje tri scenarija u Evropskoj uniji, scenario poredni koridor, scenario visoke efikasne centralne mreže, scenario evropska široka mreža. Definisani scenariji imaju izraženu potrebu za razvojem šire mreže logističkih centara.

Zbog vremena, ovo sve skraćujem, nadam se da će biti prilike da imamo i dijalog oko ovoga svega.

Danas na globalnoj sceni pojavljuju se logistički provajderi u formi fri pijel...koji organizuju, realizuju i upravljaju kombinovanim transportom. Oni su predmet i zakonskog razmatranja svugdje bez kod nas u ovom zakonskom rješenju. Strateški posmatrano sa aspekta teorije sistema savremena systemska rješenja u intermodelarnom transportu vezuju se za dva osnovna modela scenarija razvoja. Scenario koridor i scenario mreže.

Hvala vam. Izvinite što sam prekoračio vrijeme, djelovaćemo amandmanski na ovaj zakon, ministre vi kako vidite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam što ne kršite grubo Poslovnik po prekoračenju vremena, samo dva minuta.

Hvala vam.

Koleginica Draginja Vuksanović u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a neka se pripremi kolega Goran Tuponja iz Pozitivne Crne Gore.

Izvolite koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, predstavnici Vlade, kolege poslanici,

Na osnovu onoga što je rekao uvažni ministar u svom uvodnom izlaganju, a što se odnosi na Izveštaj o napretku za Crnu Goru gdje nisu pohvaljeni ovi prevozi tereta, možemo istaći da ste zaista ažurno pristupili izradi ovog zakona, tako da pred nama zaista imamo sad jedan važan zakon o prevozu kombinovanog tereta.

Kombinovani transport tereta, integralni transport ili multimodalni, kako se drugačije naziva, kao što smo vidjeli iz uvodne diskusije i samog zakona, predstavlja jedan od najsavremenijih vidova transporta jedinica različitih gabarita, prilikom koga se kombinuju dvije ili više vrsta tereta iz samog prevoza tog određenog tereta.

Ono što jeste značajno istaći jeste da se u zakonu pominje prevoz robe kamionom, željeznicom i brodom. U Predlogu zakona o kombinovanom teretu nije predviđena opcija prevoza robe i tereta avionom. Pretpostavljamo da su razlozi za to upravo u činjenici što je to rijedak slučaj zbog same činjenice da je ta opcija zaista skuplja i da se kao takva rijetko koristi, jer se kod ovog vida transporta kao njegova glavna prednost upravo ističe racionalizacija troškova i sama fleksibilnost i u tom smislu, pretpostavljamo, da je to bio jedan od razloga koji je opredijelio zakonodavca da se u ovom predlogu zakona ne pominje prevoz tog tereta avionom, odnosno u vazдушnom saobraćaju.

Ono što sam htjela da vas upitam, a što sam primijetila, jeste činjenica da u ovom zakonu nije naglašeno ono što je naglašeno u članu 80 Zakona o željeznici Srbije.

Citiraću član 80 Zakona o željeznici Srbije: "Prilikom odvijanja kombinovanog transporta tovarna jedinica ili drumska vozila natovareni na željeznička vozna sredstva mogu prekoračiti dimenzije određene pravilima željezničkog transporta". Da li ste to namjerno izostavili ili možda postoji neki drugi propis kojim je regulisana ova materija o tome da se, znači, i izvjesni tereti gdje dolazi do prekoračenja izvjesnih dimenzija kod prevoza željezničkim saobraćajem, regulišu na neki drugačiji način.

Takođe bih željela da mi samo precizirate osim što terminale i pretovar na kolosjeka za kombinovani prevoz tereta određuje Vlada Crne Gore, da li bi u zakonu trebalo da bude tačno naznačeno na koji način će se obilježavati ovi kolosjeci, kao što je to slučaj sa zakonima u Srbiji i u Hrvatskoj, ili i to ne postoji potreba jer možda postoji neki poseban propis ili zakon kojim je to regulisano.

Ono što je vrlo značajno jeste, a predstavlja možda i težište ovog zakona iz ugla Socijaldemokratske partije, jeste činjenica da kombinovani transport robe omogućava zaista dobar i prije svega isplativ izbor. Zbog čega? Zato što je riječ o vidu jednog transportnog sredstva kojim će se roba prevoziti od luke do skladišta, od jednog skladišta do drugog skladišta, i u konačnome od skladišta do završne destinacije. Naravno, pri tome pretpostavljam da su ključni faktori kojima bi se ti prevozi opredjeljivali, udaljenost, dostupna infrastruktura, sama brzina tog prevoza, dodatne takse i sve ono što bi imalo dodatne opredjeljujuće razloge za određivanje konačne cijene. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolegkinice Vuksanović.

I kolega Goran Tuponja, u ime Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi kolegkinice i kolege, predstavnici Ministarstva, građani Crne Gore,

Danas je na dnevnom redu Zakon o kombinovanom prevozu tereta. Neću dužiti, htio bih kratak osvrt da napravim na ovaj zakon. Ovaj zakon je, kako to i u obrazloženju piše, više jedan zakon koji je neophodan kao jedan od uslova pridruživanja Evropskoj uniji i obaveza koje proizilaze iz programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu.

Ono što u obrazloženju ne nalazimo su zapravo potrebe Crne Gore za ovim zakonom. Znači, ovaj zakon se bukvalno odnosi na naše pridruživanje Evropskoj uniji bez nekih vidljivih potreba da ga Crna Gora inače usvoji, a da nismo na tom putu ka Evropskoj uniji. Interesantan mi je zakon i u djelovima u kojima kaže da se ovaj zakon odnosi na prevoz tereta u kome se veći dio prevoza obavlja željeznicom ili pomorskim putem, unutrašnjim plovnim putevima u Crnoj Gori ili u drugom dijelu kada se odnosi takođe na unutrašnje plovne puteve koji su duži od 100 km vazdušne linije. Takođe imamo dio koji govori o poluprečniku od 100 km vazdušne linije. 100 km vazdušne linije u Crnoj Gori, pa posjetili smo od prilike sve susjedne zemlje Crne Gore.

Ovaj zakon nije po svom obimu veliki. To je nekih 17 članova, uključujući i ove uvodne, uključujući i završni koji govori o stupanju na snagu. Član 17 koji kaže da ovaj zakon stupa na snagu od dana objavljivanja u Službenom listu, a primjenjivaće se od 1. januara 2014. godine. 1. januar 2014. godine je daleko iza nas, primjena ovog zakona je praktično nepostojeća u tom dijelu. I ono što je posebno još interesantno a sadržano je u članu 16 ovog zakona, koji kaže "odredbe člana 9, 10, 11 i 13", koje su praktično

suština i srž ovog zakona, "primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji". Dan pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji je u dalekoj budućnosti. Na žalost, svi bismo mi željeli da je bliži, ali nije, tako da ovaj zakon u smislu te neke obaveze koju je Crna Gora prihvatila da uskladi svoje zakonodavstvo sa evropskim, moramo svi da pozdravimo, moramo da je podržimo, ali je ovo ipak jedan primjer gdje je to evropsko zakonodavstvo dosta daleko od potreba koje Crna Gora ima i koja je pa pomalo i apsurdna. Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolega Tuponja.

Ministre, da li sada želite da prokomentarišete uvodna izlaganja? Imamo samo još jednog diskutanta ukoliko želite da saslušate i njega, pa onda da na kraju. Slažete se.

Kolega Šefkija Murić. Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, gospodo poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre, uvaženi gospodine Nuhodžiću,

U suštini je danas sve rečeno o materiji koja, uglavnom tretira ovaj zakon. Ja ću samo pokušati da nešto ne ponovim, da podijelim sa vama par dilema i sugestija koje ja mislim da treba da kažem, da bi zajedno prokomentarisali, odnosno da bi došli do boljih rješenja.

Kolege prije mene su rekle da je ovo obaveza i to piše ovdje usklađivanje sa pravom i tekovinom Evropske unije, a čini mi se, koliko sam ja zapazio da je ovo potpuno nova materija i da se ova materija prvi put stavlja u zakonski okvir. A u vašem obrazloženju naveli ste da ovaj kombinovani prevoz nije razvijen u Crnoj Gori i da je to razlog da polako ulazimo, da promovišemo, odnosno da razvijamo kroz ovaj zakon i na taj način do dana pristupanja Evropskoj uniji dovedemo, odnosno da možemo da se upoređujemo sa nekim razvijenim zemljama iz okruženja ili sa članicama Evropske unije, što nam je i kranji cilj.

Objasnili ste u zakonu i razliku između intermodelarnog i kombinovanog prevoza tereta, ja o tome neću govoriti. Imao sam i ja dilemu oko definicija kombinovanog prevoza. Kolege su o tome govorile, ja ne bih da se tu više zadržavam, samo ću u članu 6 pokušati da kažem. Vi ste rekli da su ovim predlogom zakona napisano da su terminalni i pretovarni kolosjeci za prevoz tereta. Ovim članom ste dali da u stavu 2 bliže uslove ovog člana propisuje organ državne uprave, nadležan za poslove saobraćaja, odnosno ministarstva. Znači, ovaj zakon bi trebao da stupi na snagu odmah, a u članu 14 piše da ovaj uslov, odnosno propis treba da donese ministarstvo u roku od šest mjeseci. Znači, na koji način će se primjenjivati određene odredbe iz ovog zakona za taj period, da li postoji sad neko drugo zakonsko rješenje ili neki pravilnik po kome se postupa, to sam htio da pojasnim.

Druga stvar, u članu 9 isto se kaže:"Oslobađanje od godišnje naknade za korišćenje javnih puteva, koja se plaća prilikom registracije motornih priključnih vozila" dali ste uslove, ali u drugom stavu, potrebno je godinu dana da se donese podzakonski akt, odnosno pravilnik i ovaj benefit. Mislim da neće moći da se primijeni za godinu dana. Da li je to tako, tu bih htio pojašnjenje, jednu sugestiju, a vjerovatno ćete vi ove

uslove staviti na vašoj internet stranici, ali smatram da je neophodno i da ove uslove spustite u neke gradove koji nijesu blizu Podgorice da čisto informativno ljudi koji se bave ili firme ovim, da mogu da dođu do ovih uputstava, kako bi se ta usluga približila onima kojima je neophodna.

U članu 13 ovo je obaveza da vi kao ministarstvo izvještavate Evropsku komisiju o napretku i dali ste uslove kako i na koji način šta treba da sadrži, ali ste isto tako dali šest mjeseci da oni korisnici koji rade sa ovom materijom, odnosno koji koriste ovakve prevoze da svakih šest mjeseci obavještavaju ministarstvo. Ja razumijem da bi to mogli bolje da pratite, ali imožda taj rok treba uskladiti na godinu dana, jer za svakih šest mjeseci moraju davati izvještaj. Izvještaji bi možda mogli da se dostavljaju godišnje, obzirom da vi svake dvije godine pravite generalni izvještaj prema Evropskoj komisiji.

I na kraju u članu 17, vjerovatno je ovo greška, mislim da je ovo pripremljeno od ranije, možda sugestija da ispravite ovaj datum koji je od 1.januara 2014.godine.Na kraju bih još jednom rekao da je ovo nova materija i da će ona ubuduće pratite svake nepravilnosti i sve sugestije, vjerovatno će imati prilike da se u ovom Parlamentu dograde i da se usavrše. Za sada toliko.Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Murić. Imamo jedan prijavljeni komentar na Vašu diskusiju i još jednu diskusiju koja je naknadno prijavljena, kolega Milić - komentar.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Dakle, slažem se da je ovo zakonska regulativa. Bez normiranja svega ovoga teško ćemo biti primljeni u Evropsku uniju. Danas na prostoru Evropske unije stvara se ili stvoren je inteligentni transportni sistem, kao kišobran, kao brana, kao zaštita za sva rješenja u transportu. I ovo drugo u čemu se moramo složiti da se ovim zakonom ne reguliše otvaranje nekog malog prodajnog prostora, nego se zaista reguliše bitni transportni segment države. Kada sam govorio o terminalima za kombinovani transport, da su na određenim prostornim planovima Crne Gore, a znam zašto to vama govorim, moramo znati da sve ono što je vezano za te kombinovane transporte može biti organizovano samo u okviru terminala, a ne kao samostalne jedinice i pretovar tovarno manipulativnih jedinica nije moguće uraditi bilo gdje, već samo za to predviđena mjesta. Ova mjesta moraju biti jasno definisana u skladu sa onim što su planovi višeg reda. U članu 8 nema savremenih podsticajnih mjera koje se često mogu vidjeti u drugim zemljama, a ja ću vas podsjetiti kakva su bila preduzeća koja su se bavila ovom djelatnošću u bivšoj nam najljepšoj državi SFRJ.

Oko podsticanja mjera se može govoriti u članu 9 i zna se na koji način je to sve definisano.Ono zbog čega sam posebno ustao da progovorim, ponavljam još jedan put da nema ni jedne riječi o ejdži ti siju, to jeste sistemu koji omogućava pristup rekonstrukciji izgradnji i opremanju željezničkih pruga, terminala za kombinovani transport, graničnih prelaza i ostale infrastrukture.

Stalni porast kod terenskih tokova generiše i postavlja stroge zahtjeve u pogledu tehničko-tehnoloških organizacionih, informaciono upravljačkih rješenja i to u svim karikama kontejnersko transportnog lanca. Zato, loše rješenje u samo jednoj od ovih karika dovodi u pitanje razvoj čitavog lanca. Ne treba mi niti jedan jedini politički poen. Treba mi da na jedan kvalitetan način stvorimo normativni okvir kako bismo upotrijebili znanje koje imamo u Crnoj Gori i da nađemo rješenje koje će nam obezbijediti da nam

ovo ne bude razlog zašto će nas neko u nekim kasnijim rješenjima prozivati zašto to nismo zaokružili. Završavam sa ovom rečenicom.

S obzirom da je Evropa poruka prostor bez granica, vi najbolje znate da se mora kontrolisati svaki segment transporta robe u okviru Evropske unije. Hvala vam i izvinjavam se.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam. Bio je to komentar. Želi te li odgovor kolega Murić? Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Ja stvarno nijesam razumio kolegu da li je on komentarisao moje izlaganje ili se obraćao ministru. A, shvatio sam da je pokušao da mi objasni zbog čega je ovo važno, zbog terminala i zbog nekih drugih stvari. U zakonu i u obrazloženju je jasno data razlika između intermodularnog i kombinovanog prevoza. Ja sam ovdje mislio da ima tamo i onaj drumski saobraćaj, sjedište tih firmi koje se time bave, ne moraju da budu u Podgorici ili u Kolašinu ili negdje drugo. Ja Vama stvarno nijesam dobacivao, mislim da nije u redu. Firme koje se bave prevozom da neke aplikacije budu njima bliže, da ne bi putovali da vade određene papire u ministarstvu, nego jednostavno da te informacije mogu dobiti na sajtu ili sve to mogu da popune u nekoj lokalnoj upravi. To je bio moj cilj izlaganja i to sam htio da prezentiram, da bi se neke usluge se približile građanima. To je u suštini bila priča oko toga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Muriću.

Koleginica Jonica. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Prije nego što počnem ukazivanjem na niz nepreciznih članova u ovom zakonu i na sve ono što ćemo mi amandmanski pokušati da popravimo u nepreciznostima i u nejasno definisanim elementima ovog zakona, ne mogu, a da ne podsjetim i ne ponovim stav Socijalističke narodne partije o tome da je Luka Bar i da su kontejnerski terminali trebali da budu okosnica razvoja sistema intermodalnog transporta i logistike u Crnoj Gori. Na žalost, donijeta je loša odluka i kontejnerski terminali su prodani jednoj firmi za koju ćemo tek vidjeti da li ima i mogućnosti i znanja, kapaciteta da razvija ono što je država trebala i morala da razvija.

Ono što je nevjerovatno je činjenica da neke druge države, i da neki drugi rade nešto što mi apsolutno ne pokušavamo niti da naučimo nego radimo kontra. Neke luke grade terminale u Vojvodini i Mađarskoj.

Tražeći rješenja za povećanje prometa preko svojih luka, a mi smo terminal koji smo imali prodali. Ali, kada sam već priču o ovom zakonu započela sa pričom o Baru i o Luci Bar i o kontejnerskim terminalima, moram da iskoristim priliku i da podsjetim na još jedan element koji je posljedica te prodaje, a to je, na ono na šta su mi ukazali predstavnici Samostalnog sindikata AD kontejnerski terminali koji kažu da se član 75 Kolektivnog ugovora ne poštuje, a podsjetiću da je u Kolektivnom ugovoru bilo propisano da je početna cijena rada, nakon izvršenog restrukturiranja ne može biti

manja od 140 eura u bruto iznosu za puno radno vrijeme od 176 sati. Ako to preračunamo, to bi značilo da bi morala biti minimal 0,79 eura po satu, a radnici u kontejnerskim terminalima danas imaju 0,46 eura po satu i to je nešto na što ćemo svi morati svi obratiti pažnju i to je nešto što akcentiram i ukazujem i vama kao resornom ministru u toj oblasti da je tema o kojoj treba da razmislite, odnosno na koju će Socijalistična narodna partija insistirati kako bi prava radnika predviđena Kolektivnim ugovorom bila ispoštovana.

Naravno, pokušaću da ukažem u ovom vremenu što mi je ostalo, na par nedostataka, dio stvari ćemo uraditi, rekla sam i amandmanima. Članom 6 predvidjeli ste da terminale i pretovarne kolosjeke za kombinovani prevoz određuje Vlada Crne Gore. Predsjednik SNP-a, kolega Milić, rekao vam je nešto ste morali znati, to je da su oni određeni Prostornim planom Crne Gore. Članom 15 ponavljate istu stvar na način što definišete da će se uraditi u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona i u tom pravcu se moraju uraditi korekcije jer vi ne možete ovim zakonom mijenjati nešto što je već utvrđeno Prostornim planom. Ono što takođe želim da ukažem je dio stvari koje je bilo potrebno uraditi ovim zakonom, a tiče se, recimo onoga što je uređeno članom 8 i članom 9 ili nije dovoljno uređeno, tim članovima, to su podsticajne mjere kojima je država morala pokazati da namjerava da omogući udruženjima za kombinovani transport da se ta oblast razvija i čini održivim u Crnoj Gori.

Jedna od tako podsticajnih mjera, koju je bilo moguće predložiti i koju ćemo pokušati da amandmanski formulišemo je da se članovima udruženja omogući oslogađanje od poreza kod kupovine novog kamiona ili prikolice. Ono što želimo da ukažemo je činjenica da članom 13 izvještaj koji je preciziran nije dovoljno jasno definisan i da je izvještaj trebalo definisati na način da on u sebi sadrži podatke koji pokazuju obim strukture i karakter pojedinih intermodalnih transportnih jedinica posmatrano po pravcima, da se ne može govoriti u tom članu o vrstama, nego o vidovima saobraćaja i da je jako bitno da treba da stoji u onom dijelu gdje se navodi da će se baviti preveženim teretom u tonama, da će se to odnositi na preveženi teret u tonama po kategorijama.

Naravno i kolega Milić je govorio o nizu nepreciznosti u Zakonu terminoloških, a ja ću navesti samo jednu o značenju izraza, koristite izmjenjivi sanduk koji odavno već nije u upotrebi kao termin, u upotrebi je izmjenjivi transportni sud, koji je klasifikovan po istom standardu. Skraćenica za izmjenjivi transportni sud je EITU ili puna riječ European intermodel transport uniti . To je samo jedan od elemenata o značenjima izraza. Mislim da bukvalno neće izostati ni jedna stavka u kojoj nećemo imati korekciju, tako ponavljam ono što je sugestija ljudi s kojima smo mi razgovarali oko ovoga da je trebalo definitivno uključiti mnogo više stručnjaka, prilikom pripreme ovog zakona jer očigledno je u tom dijelu nedostajalo kvaliteta i kapaciteta u pripremi teksta zakona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolegice Jonica. Ovim smo završili listu diskutacija i prilika za završnu riječ ministre Brajoviću. Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Ja ću dati neke opšte napomene, a onda će moj kolega Nuhodžić govoriti konkretnije.

Prvo, ovim zakonom mi stvaramo pretpostavke o kombinovanom transportu i treba da budemo svjesni toga. To je nešto na što je ukazivao poslanik Tuponja kada je imao svoj osvrt na ovaj zakon.

Ukupno u Crnoj Gori ima 250 km otvorene pruge i 80 km staničnih kolovoza. Kada govorimo o tome gdje su terminali, i poslije ovog kad ustanovite Zakon o kombinovanom saobraćaju ulazite u priču o projektovanju terminala i njihovoj izgradnji. Znači, to su osnovi da se pretpostavke za funkcionisanje kombinovanog saobraćaja stvaraju ovim zakonom. Ono što je nama bilo važno da prepoznamo važnost i što brži prelazak, novokombinovani vid transporta i zato je izdefinisana stvar da je kombinovani vid, a ne intermodalni koji se odnosi na drumski i željeznički prevoz i dodatno da vam kažem, naravno nije greška ovo što piše 1.01.2014., nego je ovo tekst kakav je Vlada usvojila. Vlada je to usvojila tokom 2013. godine i naravno, ko je htio da pročita od poslanika mogao je da vidi da se amandmansi djelovali i na Zakonodavnom odboru i da je to usvojeno i da su brisane pododrednice gdje se kaže: "da će se primjenjivati od 1. januara 2014. godine". Znači, ovo što je pred vama je tekst kakav je usvojila Vlada i on je morao da sadrži to, tada kada ga je Vlada utvrdila kao predlog.

Druga stvar, takođe, pošto su pojedini poslanici rekli ne odnosi se na poluprečnik od 100 km nego do 100 km i ove odrednice pokazuju do, da to bude unutar Crne Gore, a ne zahvaćene i susjedne zemlje.

Još jedna stvar koju želim da vam kažem o ovom zakonu je vođena javna rasprava. Bio je na javnoj raspravi. Ja bih vas molio da uvijek možete i vaši simpatizeri, i ljudi s kojima komunicirate, koji vam prenose ekspertski znanja, da ih naravno uputite da u javnoj raspravi učestvuju. Ja uvijek smatram dobronamjernim svaku sugestiju koja se čuje. Mi ćemo vidjeti kakvi su amandmani i mi ćemo se prema tim amandmanima odnijeti, sa tim će biti upoznat plenum, naravno. Hvala vam svakako i na sugestijama koje smo čuli. Sada bih predložio da i kolega Nuhodžić uzme riječ.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Rešad Nuhodžić, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za željeznički saobraćaj. Izvolite.

REŠAD NUHODŽIĆ:

Hvala potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Hvala svima na postavljenim pitanjima.

Ja ću pokušati ukratno da dam odgovore na pitanja uvaženih poslanika.

Gospodin Milić je naveo nedostatke iz zakona i pomenuo je uvaženog kolegu Željka Ivanovića, s kojim sam ja inače dobar prijatelj i pričamo o ovim stvarima. Ministar je već rekao da je ovaj zakon prošao javnu raspravu u izradi zakona od nacrtu pa do prijedloga koji je utvrđen na Vladi, uključeni su svi iz Luke Bar i kontejnerskih terminala, Željeznice i drumskih prevoznika, naravno onih koji su htjeli da uzmu učešće, ali to ne znači da se uvijek ne može prodiskutovati o svim pitanjima koja se ovdje u ovom uvaženom domu postave.

Intencija je bila da se stvore osnovne pretpostavke. Znači, išli smo sa jednim osnovnim ciljem, da uskladimo nacionalno zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije iz ove oblasti, svjesni činjenice da u Crnoj Gori tek pričamo o razvoju jednog ovakvog vida, vida transporta.

Naravno, uvijek možemo da pričamo u stručnoj ravni, ali uvijek postoje one druge stvari koje su prepreka kod pisanja zakona i vama je to svima jasno od korišćenja

pojedinih termina, od onoga što je urađeno jezički ili pravopisno sa našim jezikom. Znači, sve ove definicije koje su unijete u tekst zakona one su preuzete ili iz međunarodnih konvencija ili su preuzete iz rječnika koji su odobreni, nalaze se na sajtovima udruženja prevoznika za kombinovani transport.

Naravno, može se uvijek doći negdje i do greške u prevodu, da se korigovati. Naravno u stručnoj javnosti postoje dileme i kod primjene nekih definicija kada je korišćenje intermodalnog transporta, multimodalnog transporta, kombinovanog transporta, višemodalnog i sve ostalo što se ovdje koristi.

Znamo da je Prostornim planom Crne Gore definisan prostor, da su određeni terminali. Ovdje se možda nije srećno definisalo, mislilo se mnogo toga šta se predvidjelo Prostornim planom, ali se nije uradilo. Mislilo se na jedan način da se pobliže definiše, odredi, da se krene u priču, jer nama će trebati sigurno period, minimum pet do sedam godina koliko bi stvorili uslove za neku ozbiljniju priču, kada je u pitanju razvoj kombinovanog transporta. I ja volim da koristim termin transport, ali je termin prevoz taj koji je ostao u tekstu, da ne pominjem sad razloge zašto i zbog čega.

Ministar je već pomenuo, kada je u pitanju rok, Prijedlog zakona je utvrđen u julu prošle godine. Sami vidite da je primjena članova 8,9 i 10 sa danom pristupanja Evropskoj uniji, tako da su ostavljeni rokovi od šest mjeseci do godinu dana da se urade podzakonska akta, ali se ima dovoljno vremena da se to može uraditi, objaviti na sajtovima, kako bi svi zainteresovani bili pravovremeno obaviješteni.

Poslanica Vuksanović je postavila pitanje vezano za član koji se nalazi u Zakonu o bezbjednosti Željeznice u Srbiji. Znači, mi imamo podzakonski akt kojim se uređuje prevoz specijalnih takozvanih pošiljaka da je to taj dio i to je razlog zbog čega to nije unijeto u ovaj tekst zakona.

Poslanik Milić je pominjao tehnologije savremene koje se primjenjuju. Smatrali smo da tekst zakona ne trebamo opterećivati jer se tehnologije mijenjaju, softverska rješenja se mijenjaju. Jedan od prostih razloga, je to što smo mislili da bi sa tim rješenjima opteretili ovaj tekst zakona, a naravno vraćam se na onu osnovnu intenciju, htjeli smo da prevaziđemo ovu prvu fazu. To nam je bio cilj da napravimo taj prvi korak ka stvaranju pretpostavki za dalji razvoj kombinovanog prevoza. To je jedini razlog. Nije razlog odsustvo, nepoznavanje tih tehnologija, nepoznavanje savremenih rješenja, nego jednostavno da smo u ovom momentu smatrali da je to bilo sasvim dovoljno.

Poslanica Jonica je pomenula slična pitanja. Radi se o terminima koji su, rekao sam već, koji su korišćeni i naravno o svima njima možemo ponovo da prodiskutujemo i da imamo jednu korisnu raspravu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Ovim smo završili raspravu o Predlogu zakona o kombinovanom prevozu tereta. Zahvaljujemo se ministru saobraćaja Ivanu Brajoviću i direktoru Direktorata za željeznički saobraćaj Rešadu Nuhodžiću, za učešće u raspravi. Naravno, o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno i podsjećam, takođe da je rok za podnošenje amandmana, kao i za ostale tačke o kojima danas diskutujemo, sutra do početka plenarne rasprave.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Ivana Vojinović, pomoćnica ministra.

Izvjestioci odbora su: Zorica Kovačević - Zakonodavnog odbora i Almer Kalač, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade, želi li dati dopunsko obrazloženje? Ministar Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Vrlo kratko ću nešto reći vezano za Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini.

Predlogom zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini uspostavlja se okvir sistema odgovornosti za nanijetu štetu u životnoj sredini.

Navedenim predlogom definiše se pitanje odgovornosti u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije koja određuje ovu oblast. U odnosu na odgovornost za štetu nanijetu u životnoj sredini u pogledu spečavanja otklanjanja štete u životnoj sredini i sprovođenju principa zagađivač plaća.

Cilj evropske direktive kojom je utvrđena ova oblast jeste da se nadomjesti pričinjena šteta životnoj sredini uaturi, odnosno ekosistem vrati u prvobitno stanje, na način da se vrate funkcije i usluge ekosistema, što je ključna odrednica ovog zakona.

Zakonska rješenja data u ovom propisu odnose se na čistu ekološku štetu i obaveza nadležnih organa. Navedenim aktom, definišu se i uređenje pojam štete u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u životnoj sredini, kao i djelatnosti koje predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Da bi se riješili ekološki problemi na nacionalnom nivou mora se sprovoditi princip zagađivač plaća koji predstavlja osnovni princip ovog zakonskog rješenja.

Šteta nanijeta životnoj sredini, definiše se kao šteta nanijeta zaštićenim vrstama i staništima, šteta nanijeta vodi i šteta nanijeta zemljištu. Operater koji u okviru svog poslovanja upravlja radom koji se odnosi na opasne djelatnosti odgovoran je za štetu pričinjenu životnoj sredini i ovo je jasno i precizno definisano ovim zakonskim rješenjem. Ovaj zakon predstavlja važan instrument u politici zaštite životne sredine, usvajanjem ovog akta, odnosno njihovim sprovođenjem, doprinose boljem, odnosno održivom upravljanju životnom sredinom. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala ministre.

Bilo je to dodatno obrazloženje predstavnika predlagača ministra Gvozdenovića.

Prvi prijavljeni u ime poslaničkih klubova, odnosno prva prijavljena je kolegunica Branka Tanasijević u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a neka se pripremi kolega Danko Šarančić, u ime Kluba SNP-a.

Izvolite kolegunice Tajasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, kolegunice i kolege poslanici, poštovani građani,

Da bi se govorilo o odgovornosti za štetu u životnoj sredini neophodno je poći od stava da se čovjek prema životnoj sredini može odnositi na tri načina: saznajno, moralno i estetski.

Saznajni odnos podrazumijeva sticanje određenog kvantuma znanja koje je neophodno da bismo imali osnovne informacije o životnoj sredini i da bi smo mogli

odrediti gdje je granica do koje se može priroda prilagođavati čovjekovim potrebama, a da se pri tom ne naruši prirodna ravnoteža i da se stvori prirodni kaos.

Kada govorimo o moralnom odnosu prema prirodi to podrazumijeva određene etičke kategorije, odnosno to je oblast ekološkog morala, pridržavanje određenih vrijednosti, principa i kategorija, koje su neophodne da bi čovjek na pravi način korespondirao sa prirodom. A kada govorimo o trećem odnosu koji je, takođe veoma važan, onda je to estetski odnos čovjeka prema prirodi, a on se izražava osnovnom karakteristikom čovjeka da želi da bude okružen ljepotom.

Ako se sva tri ova odnosa stave u kontekst i ako se čovjek pridržava svakog od njih onda možemo govoriti o univerzalnoj naklonosti prema prirodi i prema prirodnom ambijentu koji se postiže smanjivanjem rizika od uništavanja prirode, odnosno zagađivanja eko sistema.

Govoreći o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, jedan od najvećih svjetskih ekologa Pol Erlik je uporedio uništavanje životne sredine sa vađenjem šarafa iz aviona i rekao je da ako se izvadi neki šaraf koji nije toliko neophodan za bezbjednost leta, neće se nešto značajno desiti, ali ako se nastavi sa tom navikom onda će se sigurno desiti katastrofa. Tako da Pol Erlik upozorava čovjeka da se razumno ponaša u prirodi, da jedino neprirodno ponašanje u prirodi može izazvati katastrofu koja može i samog čovjeka i njegov opstanak dovesti u pitanje. Da se to ne bi desilo svaki civilizacijski napredak se mora odvijati uz maksimalno moguće očuvanje životne sredine uzimajući u obzir faktore održivosti i ekološke implikacije koje podrazumijevaju ispitivanje uticaja na životnu sredinu.

Samo poštujući ovaj princip moguće je obezbijediti pravo građanima na životnu sredinu. Međutim, priroda se često uništava, nekada iz neznanja, nemara, loših navika, što je posljedica ustvari neprirodnog odnosa prema prirodi.

Da bi se sačuvale ekološke karakteristike, jedan od načina je da se i usvoje zakoni i zakonska rješenja kojima će se urediti način i postupak utvrđivanja odgovornosti za štetne posljedice u životnoj sredini.

Zakonom o kojem mi danas raspravljamo je, ustvari utvrđeno, da su neophodne, ne samo preventivne mjere, nego i mjere remedijacije radi sprečavanja i otklanjanja štete u životnoj sredini.

Predlogom ovog zakona je određeno je da, kada šteta u životnoj sredini još nije nastupila, a postoji neposredna opasnost od nje, operater je dužan da bez odlaganja preduzme preventivne mjere da bi se spriječilo da se šteta desi.

Članom 17 Predloga zakona je precizirano da kada nastane šteta u životnoj sredini, operater je dužan da bez odlaganja obavijesti organe uprave i nadležne inspekcije i preduzme neophodne mjere remedijacije radi ograničavanja i sprečavanja daljeg širenja štete u životnoj sredini i negativnih uticaja na zdravlje ljudi.

Članom 33 Predloga zakona je regulisano da kada je šteta ili neposredna opasnost od štete prisutna, a ona je prouzrokovana aktivnošću više operatera, uključujući proizvođače i korisnika proizvoda, troškove sprovođenja preventivnih mjera i mjera remedijacije kao i naknadu troškova solidarno snose ta lica.

Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini je jedan od zakona iz ove oblasti koji ima jasnu poruku. Da bi se živjelo u skladu sa prirodom čovjek mora imati osjećaj za mjeru. Zato je neophodno savladati vještinu prihvatanja sopstvene odgovornosti za globalna dešavanja, mijenjati loše navike, formirati novi način vrednovanja životne sredine, jer samo u tom slučaju možemo govoriti o ekološkoj svijesti i održivom razvoju, odnosno, dobro je kada čovjek želi da mijenja svijet, ali se

svijet suštinski mijenja kada se promijeni svijest. Prema tome, ako govorimo o ekološkom moralu i ekološkim karakteristikama jedne države, onda je pored rada na globalnom nivou potrebno raditi i na sebi.

Usvajanjem Predloga zakona koji se odnosi na odgovornost za štetu u životnoj sredini sigurno je da ovo o čemu sam ja govorila će mnogo lakše biti primijeniti. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolegice Tanasijević. Kolega Danko Šarančić u ime Kluba Socijalističke narodne partije, a na nakon njega kolega Abazović.
Izvolite kolega Šarančić.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala potpredsjedniče, poštovani ministre, pomoćnice ministra, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

U razmatranju ovog zakonskog predloga ja moram da se pozovem, a svi se pozivaju na Ustav kada nešto krene kako ne treba u ovoj zemlji i da podsjetim na preambulu koja kaže da je država odgovorna za očuvanje prirode, zdrave životne sredine, održivog razvoja, uravnoteženog razvoja, svih njenih područja i uspostavljanje socijalne pravde. Zatim, na član 23 Ustava Crne Gore, koji kaže: "Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu".

Samo je Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini nije sporan što se tiče ustavnosti i samog sadržaja. Imali smo mi do sada mnogo propisa koji su se bavili životnom sredinom, između ostalog i Zakona o životnoj sredini iz 2008. godine, koji je tretirao slična pitanja. Ali, nije problem takođe ni usklađenosti sa Direktivom 2004/35 Evropskog parlamenta i Savjeta, to je ovim aktom takođe unijeto kroz odredbe i riješeno. Sada se nameće ključni problem. Šta je država činila do sada po pitanju zaštite životne sredine i odgovornosti onih koji su joj nanosili štetu? A, obzirom na njenu ustavnu, zakonsku i ako hoćete moralnu odgovornost onih koji su je predstavljali za generacije koje dolaze iza nas. Da li smo se ponašali odgovorno gospodine ministre, prema prirodi, da li smo je očuvali, da li smo obezbijedili uravnoteženi razvoj svih područja i uspostavili socijalnu pravdu, ili nijesmo poštovali Ustav?

Znate, jeste bitna i himna, i grb i zastava, koju ćete nositi, ali državu čini i ono što se zove poštovanje Ustava i odgovornost onih koji donose političke odluke u ime budućnosti. U obrazloženju zakona se kaže da je svrha Direktive 2004/35 da uspostavi osnove za odgovornosti za štetu nanijetu životnoj sredini. Po principu zagađivač plaća. Isto tako direktiva utvrđuje obavezu nadoknade štete u životnoj sredini na način vraćanja u prvobitno stanje, koja ne podrazumijeva finansijsku nadoknadu štete.

Prosto je nemoguće govoriti na ovu temu, a ne pomenuti Pljevlja kao opštinu u kojoj se nalaze dvije od ukupno pet ekoloških crnih tačaka u našoj zemlji. Ovaj zakon, kako propisuje član 44 primjenjivaće se od 1. decembra 2015. godine, u šta ja sumnjam, ali nećemo o tome. Hoće li nadležni državni organi konačno, poštujući direktivu i zakon, utvrditi odgovorne za ono što je učinjeno u smislu narušavanja životne sredine ne samo u Pljevljima nego širom Crne Gore?

Hoće li se bar od 2015, 2016. poštovati princip da zagađivač plaća i da taj novac bude usmjeren tamo đe su najveće posljedice i rizici? Hoće li i kako će država, Agencija za zaštitu životne sredine ili neko drugi u ime države da životnu sredinu vrati u prvobitno stanje? Da li je to moguće, recimo u Pljevljima, i koliko će trebati vremena da se tako

nešto postigne, da li će iko više živjeti u Pljevljima? Kada se sve ovo uradi što zakon propisuje, a na šta nas obavezuje i Ustav i zakon i direktive Evropske unije? Ko će nadoknaditi štetu oboljelim i porodicama umrlih građana? Podaci govore da oko 1000 mojih sugrađana svake godine oboli od neke vrste karcinoma. Svaki trideseti stanovnik. Ovo vas pitam ljudski ne politički, ne kao SNP niti bilo ko drugi, već u ime te djece koja gore žive. Sada Elektroprivreda Crne Gore krši sve moguće propise. Kada je u pitanju način odlaganja pepela i šljake na objektu deponije Maljevac i sve postojeće standarde, da ne govorimo da na toj površini od 60 hektara nema vodenog ogledala, gotovo ga nikada nije ni bilo, a da je čitav objekat izgrađen nelegalo u smislu Zakona o uređenju prostora za izgradnju objekata.

U januaru mjesecu ove godine, samo četiri dana koncentracija štetnih i opasnih materija u vazduhu bila je u okviru dozvoljenih granica. Je li ovo dovoljan pokazatelj da se zabrani aktivnost takozvanog operatera, kako zakon propisuje, koji naravno nije još na snazi. Kako se u članu 40 Predloga zakona predviđa? Hoće li to moći da se uradi i poslije 2015.godine? Izgleda da je teško.

Zaključak.

Ovo će biti još jedan od zakona koji će se vrlo teško i vrlo malo primjenjivati u praksi. Nadu, Pljevljaci polažu u evropske organe i institucije, da će primorati odgovorne u Crnoj Gori da poštuju propise koje danas u ovoj važnoj oblasti i za Evropsku uniju i za Crnu Goru. Zbog toga su za politička pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji najveća baš upravo u Pljevljima i iznosi 83% po nekim anketama. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Šarančić.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore kolega Dritan Abazović, a nakon njega kolega Andrija Popović.

Izvolite kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, poštovana gospođo Vojinović,

Zakon o zaštiti, odnosno odgovornosti za štetu u životnoj sredini je nešto što u svakom slučaju treba pozdraviti i mislim da je bilo dobro za nas kao državu da ovakav zakon imamo i ranije, ali u svakom slučaju on kao takav nije sporan.

Poštovana gospođa Tanasijević je nešto govorila o vrednosnom aspektu svakog ko se iole malo bavi globalizacijom zna da zelena vrijednost je vrijednost, da tako kažem, XXI stoljeća i nova kategorija, generacija ljudskih prava se upravo odnosi na pravo svakog čovjeka, na zdravu životnu sredinu.

Međutim, kao što to biva, stvari nijesu baš uvijek onakve kakve bi voljeli da jesu. Nije problem što neko odviđava i skida šarafe sa našeg aviona, problem je kod pilota koji taj avion vodi u pogrešnom smjeru, a to je Vlada Crne Gore i Vi gospodine ministre lično, a sada ću Vam reći i zašto.

Da dolazi do nekog poremećaja vrednosnog sistema možemo da razmišljamo u ovom pravcu ovoga što se desilo danas. Kada dobar momak ide u zatvor, a bitanga sjedi u Parlamentu i najveći zagađivač je Vlada Crne Gore u svakom smislu i što se životne sredine tiče, ali i generalno sistemom vrijednosti. Reći ću vam što se tiče životne sredine, KAP, Pljevlja, Valdanos, Port Milena, sve je kriva Vlada Crne Gore. Ona je operater po ovom zakonu, ona nije preduzimala mjere da se ta područja zaštite.

Naprotiv, vaše Ministarstvo i Vi lično u mnogome ste odgovorni za devastaciju obale, a u mnogome ste odgovorni i za slabe procjene strateških partnera koje ne da nijesu donijele ništa dobro životnoj sredini, nego ni privredi generalno. Jer, imamo situacije u razvijenim zemljama, dolazi do zagađenja, ali je to nekako opravdano privrednim razvojem, kod nas se ni to nije desilo, ministre. I ne znam sad o kakvom pristupu čovjeka i prirode možemo da govorimo. Kod nas se to nije ni desilo ministre i ne znam sad o kakvom pristupu čovjeka i prirode možemo da govorimo. Ovdje ima izuzetak od primjene u članu 6 koja kaže, da ne bih sve čitao, da se ovaj zakon ne primjenjuje onda kad je u pitanju odbrana zemlje ili međunarodne bezbjednosti. Ne znam samo hoćete li ako neko bude pokretao sporove direktno protiv Vlade nadležnog Ministarstva Agencije za zaštitu životne sredine, pokretali sporove da li će se naši sudovi sjetiti da kažu tada se branila zemlja na način što se nešto zaista moralo zagaditi, morala dozvoliti divlja gradnja, moralo je nekoliko tajkuna da zaradi veliki novac, jer su oni onda s tim novcem finansirali političke partije koje su branile dostojanstvo, ugled i državnost Crne Gore. Ne znam da li ćete se voditi tom logikom. Ono što znam je da je u prethodnom periodu učinjena velika šteta. Ono što znam jeste da bi bilo dobro da primjenu ovog zakona počnete od sebe. Princip zagađivač plaća je dobar princip, ali ja stvarno ne znam ukoliko je Vlada ta koja je dovela do najvećeg zagađenja, što je tačno, onda će teret plaćanja pasti na građane, ali vi ako ništa drugo, makar iz dijela naziva ovog zakona možete da se pozovete na ovu odgovornost. Lično ne očekujem jer ste mogli to da uradite mnogo puta do sad pa nijeste ali u svakom slučaju makar vam zakon tako nešto omogućava, što je svakako dobro.

Ponavljam na samom kraju Zakon je dobar, podržavamo ga, nešto što je zaista u skladu sa evropskom praksom. U Americi je davno ustanovljen ovaj princip preko eksternalija koje plaćaju velike, pogotovo multinacionalne kompanije. Ja ponavljam, u Crnoj Gori jedini koji treba da plati najviše vjerovatno ima i onih zagađivača manje kategorije jeste Vlada jednim prilično urbicidnim djelovanjem prema prostoru, jednim prilično urbicidnim djelovanjem prema prirodi i dalje ne pokazivanjem jasne volje da se u tom pravcu nešto želi promijeniti. Ako se, u stvari ako ta volja postoji, ako se ona u međuvremenu pojavila, ja sam tu prvi koji tako nešto, koji bi tako nešto pozdravio i pružio vam tako da kažem ruku, da neke stvari koje se mogu sanirati, a postoji prostor za to da se oni zaista i saniraju u jednom razumnom roku kako bi, nadam se, buduće generacije koristile mnogo zdravije resurse, I imali mnogo zdraviju životnu sredinu nego što je to sada slučaj.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Abazoviću i sada kolega Andrija Popović u ime Kluba četiri partije.

Izvolite kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, Gospodine potpredsjedniče, nemojte se plašiti da ću govoriti dalje o zloupotrebama menadžmenta Javnog servisa iako mi moramo da vršimo kontrolnu funkciju nad njima nije to njihova prćija, desetak miliona eura godišnje opredjeljuje...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Popoviću, što se mene tiče možete slobodno koristiti svoje vrijeme kako god želite, ali samo skrećem na temu dnevnog reda. Samo da bih skrenuo na temu dnevnog reda, a Vi možete svoje vrijeme koristiti u skladu sa Poslovníkom, kako god Vi mislite da treba.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ništa, vraćam se na ovu temu.

Na početku obraćanja bih se osvrnuo na flagrantan slučaj kršenja propisa koji štite životnu sredinu, a koji se uporno iz godine u godinu prenose i niko od nadležnih ne reaguje po tom pitanju. Slučaj u Opštini Mojkovac na obali rijeke Tare koju nazvasmo suzom Evrope. U ovom slučaju taj nadimak više odgovara njenoj suzi koju rijeka pušta zbog ekološkog zločina koji se sprovodi u kontinuitetu nego što odslikava čistoću njene planinske vode. Lokacija na raskrsnici regionalnog puta od Kolašina ka Mojkovcu na mjestu će se ovaj put ukršta, odnosno gdje se krak odvaja za seoski put ka selu Štitarica. To je lokacija na obali rijeke Tare a dijelom i u rijeci Tari, na kojoj Komunalno preduzeće iz Mojkovca istovara smeće tj. komunalni otpad iz Mojkovca i okoline. Za prethodni period su istovarene hiljade tona komunalnog otpada koji nesmetano s obale klizi u rijeku, a posebno kad pada kiša, pa bujice odnose otpad u rijeku. Niko na to ne reaguje niti se trudi da to spriječi. Malo dalje su kampovi i Biogradsko jezero, tu je i Nacionalni park Biogradska gora i turisti prolaze, zaustavljaju se i fotografišu to ruglo. Ponavljam, niko ne reaguje, niko se iz Ministarstva ne obazire na taj problem. Mi u Liberalnoj partiji, odnosno naši mladi iz Kolašina i Mojkovca su ovo fotografisali, da ne bi bilo da pričamo bez osnova. Fotografije su pravljene, ali situacija nije promijenjena. U današnje vrijeme ni jedan ozbiljan ekonomski akter ne može da ignoriše uticaj svoje aktivnosti na životnu sredinu niti ostane ravnodušan na sliku koju ostavlja širokom javnom mnijenju. Ovu promjenu svijesti karakteriše trend saradnje nadležnih državnih organa i privatnog sektora na donošenju novih zakona, s tim da korporacije preuzimaju na sebe dodatne odgovornosti u odnosu na društvo. Prednost saradnje u odnosu na konfrontaciju Vlade i privatnog sektora u prošlosti jeste da pomaže lakše identifikovanje efikasnih mjera zaštite životne sredine, koje Vlada inače ne bi bila u stanju da uoči sama bez povratne reakcije industrije. Takav sistem odlučivanja pogoduje Vladi u smislu da osigurava sigurnu podršku industrije zakonodavnim prijedlozima u isto vrijeme ostavljajući dovoljno fleksibilnosti, prilagodljivosti privredi da reaguje i popravi situaciju bez mjera kažnjavanja. Status zagađivača je negativan ne samo iz razloga nepopularnosti i neprihvatljivosti, ekološki i nesavjesnog ponašanja u javnosti, već i iz finansijskih sigurnosti, održivosti, povoljne finansijske slike preduzeća. Iz prethodnog slučaja pitamo se da li će ovaj koji je ekološki nesavjestan samostalno promijeniti situaciju ili ga stvarno treba kažnjavati da bi razumio situaciju koju proizvodi i štetu koju nanosi. Nije mojkovački slučaj ništa lakši od Beransela i Vasovih voda, ali ovđe nema barikada i nema reakcije kakva bi trebala biti. Nije moguće da se komunalni otpad sakuplja na obali da pada u vodu, da ga voda raznosi, da takav dolazi do sela poput Gojakovića ili Bistrice tokom rijeke Tare u kojoj je sportski ribolov vrlo popularan.

Na kraju jedno pitanje. Zašto zakon prepoznaje kao štetu životnoj sredini, štetu nanijetu zaštićenim vrstama i prirodnim staništima vodama, zemljištu, dok se zagađenje vazduha ne pominje? Da li vazduh ne koristimo ili imamo neku alternative? U članu 6 tačka 2 Zakona jasno piše koje su aktivnosti koje predstavljaju rizik za zdravlje ljudi i

životnu sredinu pa me interesuje, da li će problem naveden na početku izlaganja biti riješen i počinitelj kažnjen, a posebno da li će mu biti onemogućeno da ponovi isto djelo, odnosno nedjelo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Popoviću. Bile su ovo uvodne riječi u ime poslaničkih klubova.

Ministre želite li komentar uvodnih izlaganja?

Pomoćnica ministra Ivana Vojinović. Izvolite.

IVANA VOJINOVIĆ:

Predsjedniče, uvaženi poslanici i poslanice,

Zahvaljujem na dosadašnjim diskusijama i naročito na postavljenim pitanjima.

Počeću sa komentarom na diskusiju poslanika Popovića.

Dakle, pitanje nelegalnih deponija, pitanje neuređenih smetilišta jeste jedno od ključnih pitanja koje zabrinjava sve nosioce politike životne sredine u Crnoj Gori. Dakle, to je pitanje koje prije svega treba sistemski tretirati u našoj državi na način da kroz djelovanje nadležnih organa lokalne samouprave i djelovanje Komunalne policije svakodnevno na lice mjesta se ide u pravcu stvaranja uslova kako ...(Prekid)... u nastanku tih deponija, a samim tim i na stvaranje uslova za uklanjanje tih deponija i u konačnom stvaranje pretpostavki da nelegalne deponije naročito na izvorištima rijeka, poput rijeke Tare, koja je neprikosnoveno prirodno dobra u Crnoj Gori, ne samo u Crnoj Gori već nalazi se i na listi svjetske prirodne baštine, kao Unesko zaštićeno područje. Dakle, da takve pojave slobodno mogu reći ekološkog incidenta u budućnosti ne nastaju. U tom dijelu kada je konkretno riječ o rješavanju tih pitanja upućujem na primjenu zakona o upravljanju otpadom i Zakona o komunalnim djelatnostima koji tretiraju ova pitanja, prije svega, u dijelu kaznenih odredbi i definisanja prekršajne odgovornosti za sve prekršioce ovih zakona, naročito u dijelu kreiranja. Dakle, ad hok nastanka nelegalnih smetilišta bilo koje vrste. U tom smislu i u narednom periodu naročito kroz očekivano usvajanje nove nacionalne strategije za upravljanje otpadom Vlada Crne Gore će se i te kako kao i što sam istakla sistemski boriti protiv nastanka nelegalnih deponija, nelegalnih smetlišta i kako u budućnosti zaista takve vrste ekoloških problema ne bi bile na žalost dio naše svakodnevice.

Vezano za vaše pitanje koje se odnosi na to zašto u dijelu predmeta primjene ovog zakona nema oblasti vazduha, pa slobodno mogu da priznam da smo se i mi u postupku pripreme ovog teksta zakona, kad smo čitali i detaljno proučavali direktivu koju smo prenosili, isto pitali. Dakle, evropska direktiva ne tretira pitanje kvaliteta vazduha, ona štetu životnoj sredini doživljava, odnosno definiše kao štetu nanijetu staništima, vrstama, zemljištu i vodi. Dakle, zagađenje vazduha tretiraju neke druge direktive koje su prenijete u naše zakonodavstvo i u tom dijelu ukazujem na Zakon o zaštiti vazduha i niz podzakonskih akata gdje zagađenje vazduha, odnosno aero tj. status sa evropskim zagađenjem jeste uređeno prema evropskim standardima i principima.

Ja ću iskoristiti priliku što sam se javila za kraći komentar, možda i da prokomentarišem i izlaganja prethodnih uvažanih poslanika. Prije svega izlaganje, odnosno komentar koji je dao poslanik Šarančić u dijelu zagađenja u Opštini Pljevlja. Uz apsolutno uvažavanje činjenice da Pljevlja jesu grad koji je najviše opterećen ekološkim

problemima, prije svega u dijelu atmosferskog zagađenja. Ono što želim da ukažem jeste da je Vlada Crne Gore prošle godine usvojila nacionalnu strategiju za upravljanje kvalitetom vazduha koja je urađena uz ekspertizu inostranih konsultanata i koja definiše, prije svega, sistemske mjere za smanjenje zagađenja u Pljevljima.

Dakle, ono što je definisano jeste da problem zagađenja u Pljevljima je višedimenzionalan. Izvori zagađenja ne potiču samo od industrije, izvori zagađenja jesu i te kako individualna ložišta, činjenica da se tipično koristi ugalj kao sredstvo ogrijeva, što dodatno uz nepovoljne meteorološke prilike, geografski položaj Pljevalja i činjenicu da Pljevalja zaista predstavljaju jednu tipičnu kotlinu čini problem zagađenja izuzetno problematičnim i zato kompleksnim. Ono što redovno ispitivanje Centra za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore, dakle redovna mjesečna ispitivanja ukazuju jeste da problem zagađenja u Pljevljima nije evidentan jedino tokom ljetnjih mjeseci, što znači da tokom ljetnjih mjeseci bez obzira na rad i Termoelektrane Pljevalja i Rudnika uglja nema uticaja faktora koji dolaze iz individualnih ložišta, što upućuje na zaključak da individualna ložišta i te kako, dakle oko pet hiljada individualnih ložišta utiču na zagađenje vazduha u Pljevljima. U tom dijelu pomenute strategije definisan je niz sistemskih mjera. Prva godina realizacije strategije je značila realizaciju nekih od ovih mjera, ali svakako u budućem periodu prije svega kroz usvajanje plana kvaliteta vazduha će se ići u pravcu realizacije ostalih mjera. I, konačno, da iskoristim još preostalo vrijeme da se osvrnem i na komentare poslanika Abazovića. Svakako ovaj Zakon za odgovornost za štetu u životnoj sredini njegov primarni cilj jeste da pozove sve zagađivače na povećanu društvenu odgovornost. Dakle da utiče na zagađivača da promijene modele svoje proizvodnje, da smanje svoju zagađivačku djelatnost, da smanje svoj zagađivački intenzitet prije svega u dijelu definisanja principa obaveznog osiguranja koji ovaj zakon predviđa, a kao što znamo šteta nastala u životnoj sredini povlači za sobom u principu visoke premije osiguranja. Tako da se ovim zakonskim tekstom se stvaraju povećane garancije da svako onaj koji bude namjeravao, da li s predumišljajem ili bez predumišljaja, da stvori zagađenje u životnoj sredini moraće da računa i na veći finansijski trošak.

Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Imate jedan prijavljeni odgovor na komentar. Kolega Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana pomoćnice ministra,

Htio bih da kažem što se tiče ove situacije o kojoj sam govorio, ekološki zločin nad rijekom Tarom kod Mojkovca. Dakle, ta situacija traje godinama, možda i decenijama. Ja sam iz Kotora. Idemo često svi mi tamo. Vi, gospodin ministar Gvozdenović kad budete išli tim potezom okrenite glavu desno kad budete išli put Ribarevine i od Ribarevine kad budete išli put dolje lijevo vidjet će te što je to, jer mene su prije 15 dana, ja sam to primjećivao prije onako, ali prije 15 dana su me vodili, ja prosto nijesam mogao da vjerujem, pa će mi ovo živimo, kakva je ovo kaubojska država. Drugo, vi kažete mi imamo zakon koji treba da se poštuje, da sankcioniše ove koji to rade, a ne mislite valjda Vi da će Komunalno preduzeće iz Mojkovca samo sebe da kazni, pa morate poslati inspekciju, to se mora izdići na najviši mogući nivo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Popoviću.

Da li se tražili komentar?

Izvolite kolega Abazoviću, komentar, dajete odgovor na komentar.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Kratko ću, ne bih da polemishem sa gospođom Vojinović koja je vrlo korektno iznijela svoje stavove. Ja sam razumio Zakon, ja ga podržavam, to uopšte nije sporno. Sporno je ovo što je i kolega Popović rekao. Ko će da kazni sam sebe? Ko će da kazni ono što ste Vi loše odradili kao Vlada? Ne pojedinačno, mada ima tu i pojedinačne odgovornosti. Samo me to interesuje. Što ćemo sad sa Beranselom, što ćemo sad sa drugim mjestima? To nijesu privatni projekti, ne mogu da shvatim. U narednom vašem zakonskom rješenju će biti smanjenje Nacionalnog parka Durmitor. Znači samo da građani budu, da im bude jasna situacija. Znači, ono što su nacionalni parkovi, što su parkovi prirode, ono se smanjuje, stavljaju se neke stavke koje bi trebale i koje su potpuno logične da imamo osiguranje u smislu koliko neki privrednik ili preduzeće naprave neku štetu. A što je sa štetama do sada? N išta, što bi narod rekao "izio vuk magarca" i to vam je to. To je problem našeg vrednosnog sistema, to je problem našeg vrednosnog sistema. I to se treba truditi da promijenimo, a o eksternalijama je čovjek pisao 1912.godine ili 1913.godine ne znam tačno u knjizi Država i blagostanje i mi sad 2014.godine poslije 100 godina donosimo ovaj zakon koji treba donijeti. Ali ne treba se praviti da smo otkrili ne znam ti što i povući se da tako kažem, abolirati sam sebe od onoga što je Vlada pogrešno radila svih ovih godina i što su pominjali i druge kolege, a i ja u svom izlaganju.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Prelazimo na diskusije. Koleginica Žana Filipović je prvi diskutant iz parlamentarne većine, a nakon nje slijedi troje diskutanta iz parlamentarne manjine. Kolega Gojković je prvi. Izvolite.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Hvala predsjedavajući.

Uvažena Skupštino, uvaženi građani i građanke, uvaženi predstavnici Vlade, konstantno zagađivanje životne sredine stalni je pratilac savremenog privrednog razvoja. Pronaći taj optimalan odnos privrednog razvoja i očuvanja životne sredine nije ni malo lak zadatak. Od kvaliteta vode, vazduha i zemljišta, kao i ostalih resursa zavisi razvoj budućih generacija. Pravo na zdravu životnu sredinu je jedno od osnovnih univerzalnih ljudskih prava. Instrumenti za rješavanje ekoloških problema dati su kroz propise, kazne, poreze, dozvole i subvencije.

Ovim predlogom zakona uređuje se način i postupak utvrđivanja odgovornosti za štetu u životnoj sredini, primjenom preventivnih i mjera remedijacije, radi sprječavanja i otklanjanja štete u životnoj sredini. Svrha donošenja oglada se u uspostavljanju odgovornosti za ekološku štetu, shodno principu kao što su već moje kolege ranije rekle da zagađivač treba da plati, kao i sprječavanju i saniranju ekoloških šteta. Zato je njen

osnovni princip finansijska odgovornost operatera čijim aktivnostima je prouzrokovana ekološka šteta ili čijim aktivnostima nastaje neposredna opasnost od takve štete.

Ekološka šteta u ovom predlogu zakona definiše se kao šteta nezaštićenim vrstama i prirodnim staništima, koja predstavlja svaku vrstu štete koja ima izrazito nepovoljne posljedice na dostizanje ili održavanje povoljnog statusa očuvanja tih staništa ili vrsta, štetu na vodi koja predstavlja svaku vrstu štete koja bitno i nepovoljno narušava ekološki, hemijski i kvantitativni status i ekološki potencijal voda pogođenih zagađenjem, štetu na zemljištu koje na kontaminiranom zemljištu stvara veliki rizik po zdravlje ljudi na koji je izvršen nepovoljan uticaj kao posljedica direktnog ili posrednog uvođenja u zemljištu. Zakon se primjenjuje i na štetu i neposredno opasnost od štete prouzrokovane zagađenjem difuznog karaktera pod uslovom da je moguće utvrditi operatera koji je svojom aktivnošću prouzrokovao štetu ili neposrednu opasnost od nje.

Postupak utvrđivanja štete u životnoj sredini pokreće se po službenoj dužnosti ili na zahtjev za utvrđivanje štete. Predlogom novog zakona novčanom kaznom od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se pravno lice ako ne preduzme preventivne mjere u slučajevima kada šteta u životnoj sredini još nije nastupila, ali postoji neposredna opasnost od nje. Takođe, lice će biti kažnjeno ako ne obavijesti organ državne uprave nadležan za vanredne situacije u slučaju kada neposredna opasnost od štete nije uklonjena sprovođenjem preventivnih mjera. Prema novom zakonu lice će biti kažnjeno iako se ne osigura od odgovornosti za štetu i neposredne opasnosti od štete u životnoj sredini. Posebno je pitanje da li su osiguranjem pokrivena štete nastale kao posljedica postepenog zagađenja tj. uslijed trajnog dejstva uzroka štete, iako je opšte pravilo da su isključene štete od svih zagađenja izuzev iznenadnih i slučajnih. Iako se direktiva Evropske unije o odgovornosti za životnu sredinu odnosi ne samo na štete koje nastaju kao posljedica incidenata, već i na štete koje nastaju postepeno, osiguravači velikog broja država, članica Evropske unije pružaju pokriće samo za štete nastale zagađenjem životne sredine kao posljedice incidenata.

Kada govorimo o zaštiti životne sredine, nije na odmet podsjetiti se već opšte poznate indijanske mudrosti koja kaže: "Tek kada posljednje drvo bude posječeno, kada posljednja rijeka bude zatrovana i kada posljednja riba bude ulovljena, tek tada ćete shvatiti da novac ne može da se jede". Naravno da je to daleko od mog uvjerenja, da se tako nešto može ili nešto slično desiti na ovim prostorima, o čemu u prilog ide i Predlog ovog novog zakona, tako da ga iskreno podržavam i predlažem Skupštini da ga usvoji. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolegice Filipović.

Kolega Obrad Gojković, a neka se pripremi Srđan Perić. Izvolite, kolega Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Gospodine ministre, poštovane kolege,

Prvo da se podsjetim malo onih ronilaca iz prošlog zakona. Mislio sam najozbiljnije, imate vrhunske profesionalce koji su vrlo često u vašem ministarstvu. Međutim, ni vaše ministarstvo ni ostala nemaju sluha za te ljude. Oni su sada članovi Radne grupe za izradu zakona o ronjenju koji je povučen iz procedure, jer je bio potpuno pogrešan. Eto, dočekali smo da i u ronjenju imamo partijske zakone i da se tu, čak, postavljaju po nekim partijskim zaslugama, a pitanje je ko sve to radi. Imate

vrhunske profesionalce u Crnoj Gori, iskoristite to, to je velika populacija, to su elitni turisti. Mislim da će to biti na dobrobit svih ako saslušate te ljude.

Što se tiče ovog zakona, potpuno se slažem sa mojim kolegama, da je ovaj zakon donesen prije 15-ak godina Ministarstvo i Vlada bi bili odgovorni po mnogim članovima, po članu 3, 5, 7, 21 i 41, a reći ću zašto. Znači, član 3 je zagađivač plaća, član 5 je šteta koja je nastala neprofesionalnim obavljanjem djelatnosti, član 7 je upravljanje otpadom, član 21 je remedijacija i član 41 to su kaznene odredbe. Zašto? U 2004. godini Vlada i Ministarstvo su dali dozvolu za istraživanje vode u Mojdežu, došlo je do nadgornjavanja tajkuna bliskih DPS-u i cijelo selo je otišlo u klizište. Kakva je posljedica? Ti tajkuni su danas multimilioneri, a mi iz budžeta amandmanima ovdje izdvajamo milion i po eura da saniramo poslije deset godina to klizište, a penzionerima zaustavljamo penzije itd. Crnogorski penzioneri plaćaju ono gdje su se tajkuni obogatili u Mojdežu desetinama miliona eura, što stvarno nije pošteno i nije fer.

U 2004. godini povodom ovog pokrenuta je istraga tužilaštva. Prije par danas sam, poslije deset godina, postavio pitanje u kojoj se fazi nalazi ta istraga. Poslije deset godina mi se odgovara da su sada u fazi pronalaženja uzroka nastanka klizišta. Deset godina oni nijesu mrdnuli sa mjesta, niti su išta uradili i poslije deset godina nema nikakvog pomaka u toj istrazi. Da ne govorimo o pravnoj proceduri gdje tada nijesu postojali zakoni i odgovornosti za pravna lica nego su postojali za fizička, pa su neki umrli itd, ali su danas ovi koji su to uradili multimilioneri, a penzioneri plaćaju.

Drugi slučaj. Evo, to je iz vašeg ministarstva, iz vaše nadležnosti, Agencije za zaštitu životne sredine. U 2012. godini, pred izbore, Agencija za zaštitu životne sredine daje, upisuje u registar sakupljača otpada i dozvoljava mu deponiju u selu Mokrine pokraj Herceg Novog, iako u svim papirima koje su dostavljeni opštini Herceg Novi se kaže da se ni u kom slučaju ne dozvoljava sakupljanje otpada niti deponija u tom selu, a u Zakonu o sakupljanju otpada tačno se kaže da mora biti u skladu sa lokalnim planovima sa upravljanjem otpadom i državnim planovima. Nijedan od tih dokumenata nije bio validan, nije bio dostavljen i tadašnja direktorica potpisuje saglasnost u upisu u registar. Što je najgore, na tom primjerku, koji sam imao priliku, kopiji, nema potpisa, nema pečata, a nalazi se u Regionalnom parku Orijen. Znači, izdata je dozvola nelegalno, ljudi su se žalili, dozvola je poništena, i dan danas se to obavlja. Tu su i vodotokovi dolje ispod sela Trebesin, ta deponija se nalazi tačno iznad sela Trebesin.

Prije ste govorili o nelegalnim deponijama. Ne znam kako bih ovo nazvao. Da li je ovo nelegalno pošto je država dala papire. Papiri su nelegalni. Država je to poništila, ali se i dalje obavlja djelatnost. U svemu ovome, po svim ovim tačkama, vjerujte ovo je tačka 41, gdje se govori o kaznama za ovakve stvari. Mislim da bi Ministarstvo ovdje platilo milion eura kazne po svakoj ovoj tački, po svakom ovom stavu vi ste odgovorni za to. Izdali ste nelegalno, pa ste to poništili, pa vam inspekcije ne reaguju, pa se tu i dalje obavlja djelatnost. Šta ćemo sada? Jednostavno sistem apsolutno ne funkcioniše, pričamo priču o ekološkoj državi, da ne govorimo o Gritu u Bijeloj. Koliko ima tamo, 20.000 tona, ne znam. To je isto crna tačka. Da ne govorimo o silosima koje su nam pokušali uvaliti dolje u Boku. To je stvarno katastrofa. Evo, pogledajte ovo, provjerite papire, vidjećete da ste poništili dozvolu za tu deponiju. U regionalnom parku prirode nema nikakve usklađenosti sa lokalnim i državnim planovima prikupljanja otpada. Neka

javnost pita, neka neko pita kako je neko mogao to da potpiše, bez pečata, bez išta. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Gojkoviću.

Kolega Srđan Perić, a nakon njega kolega Kaluđerović. Izvolite, kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Uvaženi ministre, uvažena pomoćnice ministra,

Ovaj zakon je nastavak prakse koji imamo u ovom resoru, taj tzv. sitan vez, korak naprijed, nazad dva. Tako da u ovom zakonu imamo utvrđivanje odgovornosti za štetu u životnoj sredini i, kada ga obrazlažemo, puni smo različitih floskula i demagogija, zapravo vi iz Ministarstva, slobodan sam reći, da zagađivač plaća, a javnosti radi, kako zagađivač plaća vrlo lako će vidjeti već u narednom zakonu koji razmatramo, gdje se 12 km Nacionalnog parka Durmitor izmješta iz tih granica. To je logika ovog ministarstva kako zagađivač plaća. Zagađeno je i izuzmite ga iz većeg stepena zaštite, odnosno iz nacionalnog parka.

Ono što je druga stvar ovdje važna, žao mi je što, pretpostavljam zapravo da će ministar tek u završnoj riječi uzeti komentar na diskusiju i onda nećemo imati priliku za bilo kakvu vrstu polemike. Ono što bih vas pitao, vrlo direktno i otvoreno. Imali smo prije nekoliko godina unazad ekološku katastrofu u Lipcima, a ovaj zakon pominje remedijaciju. Da li će se primjenjivati? Javnosti radi, o čemu se radi, šta je remedijacija. Stoji u obrazloženju zakona da je cilj remedijacije da se šteta u životnoj sredini oporavi od te štete, odnosno vraćanje u prvobitne uslove kroz primarnu, komplementarnu i kompenzatorsku remedijaciju. Vrlo direktno vas pitam, da li će se zakon primjenjivati i konkretno za tu situaciju koju smo imali u Lipcima ili Ministarstvo misli da je to što je urađeno u Lipcima od strane privatnih lica bogom dano, pa to ne treba dirati.

Druga stvar koja je, takođe, ovdje jako bitna. Imamo jedan jako veliki nonsens na samom kraju zakona u tim tzv. završnim odredbama koje tretiraju stupanje na snagu. Mi bismo očekivali, ako Ministarstvo na čelu sa ministrom želi da podvuče jednu crtu i da što prije krene u kažnjavanje bilo kakve nedozvoljene radnje kada je riječ o zaštiti životne sredine, odnosno da zagađivač što prije plaća. Ovaj zakon, građani, stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu, a primjenjivaće se od 1. decembra 2015. godine. Znači, vama se uopšte ne žuri da zagađivač plaća. Vrlo je interesantno da neko objasni, ako zakon stupi na snagu za osam dana, a primjenjuje se od 1. decembra, kako se zove ovaj međuprostor, je li to bestežinsko stanje, je li to poziv onima koji žele da naruše životnu sredinu da do 1. decembra imaju vremena, u granicama nacionalnih parkova, da ćemo ponovo promijeniti Zakon o nacionalnim parkovima?

Ovdje su, takođe, zanimljiva dva člana, afirmativna zaista, član 3 i član 4. Javnosti radi, pročitacu dio, da se princip naknade štete u životnoj sredini zasniva na jednom od principa da zagađivač plaća, prema kojem je pravno i fizičko lice koje je počinilo štetu u životnoj sredini ili neposredno opasnost od štete dužno da nadoknadi štetu sprovođenjem preventivnih mjera i mjera remedijacije o svom trošku. Član 24 gdje stoji da kompenzatorske mjere remedijacije sprovode se od momenta nastanka štete sve dok se primarnom remedijacijom ne postigne potpuni oporavak resursa ili usluga dovođenjem u prvobitno stanje. Ponovo se vraćam na Lipke. Da li će se ovo primjenjivati na klasičnu ekološku katastrofu koju smo imali u Lipcima ili ćemo to prosto

adaptirati ili ćemo prosto ići logikom da zagađivač ipak ne plaća nego da se zagađivač oslobađa? To je ključno pitanje na koje vi kao ministar morate da odgovorite. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Periću.

Kolega Kaluđerović. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodo iz resornog ministarstva,

Da i ja potvrdim ocjenu koju su prethodne kolege, u najvećem dijelu, saopštili, da će Predlog ovog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini sa normativnog aspekta predstavljati napredak. Problem Crne Gore nije ustavno-pravni normativni ambijent u okviru kojeg treba da se štiti životna sredina, već primjena tih normi. Podsjećam da je još Ustav iz 1992. Crnu Goru deklarirao kao ekološku državu, to smo potvrdili Ustavom iz 2007. godine. I prije Ustava iz 2007. imali smo 1996. jedan izuzetno napredni Zakon o životnoj sredini, pa smo na osnovu tog zakona 1997. godine razradili princip zagađivač plaća i donesena je Uredba Vlade koja je definisala tačno i precizne kriterijume koji bi, da je bilo sreće da se primjenjuju i da se poštuju, obavezivali veliki broj subjekata da se pune fondovi, ako neko već zagađuje životnu sredinu, odnosno podizali bi nivo odgovornosti kod subjekata potencijalnih zagađivača. Reći ću nešto kasnije nešto više o tome.

U 2005. godini donijeli smo set od četiri zakona koji su opet predstavljali napredak, istina sa odloženim rokom primjene, uglavnom, ako se ne varam, od početka 2008. godine. Donijeli smo novi Zakon o životnoj sredini 2008. godine. U 2011. godini smo donijeli novi Zakon o upravljanju otpadom. Kada to već pominjem, pitam vas, gospodine ministre Gvozdenuviću, da li je usvojen i donesen novi državni plan upravljanja otpadom? Zakonom iz 2011. o upravljanju otpadom definisano da se mora donijeti najkasnije do 31. marta 2013. godine. Dakle, dijeli nas vremenski interval od gotovo punih godinu dana od isteka tog roka. Pretraživao sam po sajtu vašeg ministarstva, Vlade, u registru propisa, nema toga. Jedno rješenje vašeg ministarstva od prije mjesec dana, koje govori da se pristupa izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu za državni plan upravljanja otpadom za period 2012-2014. godina, upućuje na zaključak da ste tek počeli pripreme da bi se donio državni plan upravljanja otpadom. Ako toga nema, kako možemo govoriti o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, a nema očigledno ni toga ni mnogo čega još.

Da podsjetim ukupnu javnost da sam još 2011. godine postavljao poslaničko pitanje u vezi sa već sada famoznim ugovorom o poravnanju koji je zamijenio ugovor o kupoprodaji Kombinata aluminijuma, zbog čega se u tom ugovoru nalazi norma koja vlasnike Kombinata aluminijuma i njegovo posloводство oslobađa obaveze da poštuju ovaj set od četiri zakona koji su usvojeni krajem 2005. godine. Onda imamo onu famoznu normu da će CEAC primjenjivati norme iz oblasti zaštite životne sredine koje su bile na snazi 30.11.2005. godine, potpuno ciljano, prije nego što je usvojen set novih zakona.

Kada već to govorim, pitao sam, takođe, poslaničkim pitanjem koliko je po onoj Uredbi iz 1997. godine naplaćeno po osnovu zagađivač plaća od Kombinata aluminijuma i još jednog broja najvećih zagađivača i dobio odgovor od Ministarstva čiji je ministar tada bio sadašnji kolega poslanik Sekulić, da je ova uredba počela da se

primjenjuje tek od 1. januara 2007. godine. Pazite, Uredba iz 1997. godine počela je da se primjenjuje tek punih deset godina kasnije. Nigdje u pravnom poretku Crne Gore nikome nije dato ovlašćenje da tako nešto može da učini.

Samo da podsjetim, kada je u pitanju Kombinat aluminijuma i proizvodnja na nivou od 100.000 tona, mnogo puta sam to saopštio, ponoviću i ovog puta, bojim se ili ne znam treba li da se više plašim toga, treba li da se plašimo za sudbinu zaposlenih u Kombinat u ogromne ekonomske poteškoće koje očigledno ostaju u nasledstvo svim građanima Crne Gore, zbog izuzetne neodgovornosti u privatizaciji Kombinata, ali i u ovom segmentu. Dakle, na nivou proizvodnje 100.000 tona na godišnjem nivou, Kombinat aluminijuma oslobađa 800.000 tona otpada od kojeg je najveći dio štetnih otpadnih materija. Primjenom ove uredbe da je...% od tog otpada u kategoriju štetnih koju definiše ova uredba, onda je bila obaveza Kombinata da po osnovu Uredbe plaća državi ekološku naknadu od preko 10 miliona evra, na godišnjem nivou, a naplaćeno je simbolično, tek nešto počev, kažem 10 godina kasnije. To je izuzetno neodgovoran odnos.

I uz izvinjenje, samo jedno pitanje i očekujem, gospodine ministre, da mi odgovorite - Da li je u postupku prodaje dijela imovine Kombinata aluminijuma, bićemo u prilici kao parlament, nadam se, da o tome razgovaramo o tom predlogu akta Stečajne uprave Kombinata aluminijuma, kada je u pitanju prodaja bazena Crvenog mulja, nešto država propuštala da učini? Da li su neke međunarodne organizacije najavile donaciju za sanaciju ekoloških problema bazena crvenog mulja? Da li ovim aktom država može da dođe u situaciju da izgubi značajne donacije u tom dijelu i kakva je problematika s tim u vezi? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolega Kaluđerović.

Komentar, izvolite, samo da vodimo računa da u 5 završavamo rad i da bi imao ministar priliku da da završnu riječ.

Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Ja u stvari koristim diskusiju poslanika Kaluđerovića koga jako uvažavam, kao povod da bih saopštala još jedan svoj stav vezano za odgovornost za štetu u životnoj sredini.

Naime, htjela sam da kažem da sve ono što je u nadležnosti države o čemu ste govorili vi i ostali poslanici ima smisla i da država zaista treba da preduzme sve mjere da bi se sačuvao ekološki sklad i da bi na taj način građani ostvarili svoje ustavno pravo na zdravu životnu sredinu. Međutim, moram da potenciram da je jako važno da i svaki čovjek da svoj doprinos tome, jer kad se desi elementarna nepogoda, to nije uradila ni jedna institucija nego su to uradili pojedinci i često su elementarne nepogode lice ponašanja pojedinaca u životnoj sredini. Odnosno, pitanje pomjeranja odgovornosti je često naša mentalitetska karakteristika. Ako bismo napravili sad istraživanje sa uzorkom svih punoljetnih građana Crne Gore i postavili im pitanje - da li imate ličnu odgovornost za narušavanje prirodne, sklada ili ekološke sredine, sigurna sam da bi preko 90% ljudi rekli da oni lično nijesu krivi. A kad bi to bilo tako mi bismo živjeli u ekološkom raj u. A činjenica je da ne živimo u ekološkom raj u i da treba da institucije sistema urade sve što je neophodno ali da urade i građani i daju svoj lični doprinos. Odnosno, završiću onim sa čim sam i započela svoju diskusiju, bitna je činjenica ko vozi

avion ali je bitno i ko su putnici u avionu, jer je često, ne često nego je uslov da bi neko bio pilot on mora biti profesionalac, ali za bezbjednost aviona je potrebna i provjera putnika. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Kaluđerović, odgovor na komentar, izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Uzvracam svojim poštovanjem prema vama gospođo Tanasijević. Pri tom ne zamjerite, moram da primijetim, istina činite to politički vješto, ali mislim da nije materija ta gdje bi tu profesorsku političku vještinu trebali da koristite. Govorite i prebacujete, pokušavate sugerisati javnosti koja prati naš rad da je problem i kod pojedinaca. Prihvatam i ja dijelom da jeste i kod pojedinaca. Ali, sad odgovorite i vi meni na tu tezu - a kakva je to država, kakva je njena organizacija, kakva je aktivnost nadležnih državnih organa, u konkretnom slučaju ministarstava, drugih organa uprave koji imaju zakonom i ustavom definisanu obavezu da obezbijede građanima Crne Gore zdravu životnu sredinu.

Mi imamo srećnu okolnost da smo pitanje zaštite životne sredine Ustavom, zakonima podigli na najviši stepen obaveznosti. Ta obaveznost prvo ide prema nadležnim organima, vlasti, Vladi Crne Gore, a ja sam govorio o primjerima kako se Vlada odnosi. Dakle, Ugovor o poravnanju je potvrdila Vlada Crne Gore. I potpuno svjesno u jednom članu rekla "Vi iz Kombinata aluminijuma nemate obavezu da poštujete zakone koji uređuju oblast zaštite životne sredine do kraja 2012. godine". To nije slučajno, to je očigledno preferiranje interesa pojedinaca u odnosu na ono što je Ustavom definisani opšti interes društva i sadašnjih i budućih generacija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama.

Evo prilike za završnu riječ predstavnika. Ko to želi da uradi?

Ivana Vojinović, pomoćnica ministra. Izvolite.

IVANA VOJINOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, još jednom zahvalnost na izuzetno kvalitetnim sugestijama koje smo čuli na temu Prijedloga zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini.

Ja ću pokušati da sumiram ono što smo čuli u drugom dijelu diskusije i da pokušam da odgovornim na postavljena pitanja uvaženih poslanika.

Dakle, prije svega više puta smo čuli komentare u dijelu primjene ovog zakona. Na šta, na koje događaje, koje djelatnosti, koje aktivnosti, koje zagađivače se zakon primjenjuje? To vrlo jasno definiše član 5 Zakona, ali i istovremeno u članu 6 su definisani izuzetci od primjene, gdje su između ostalog definisane i one štete koje su nanijete životnoj sredini a koje su nastale prije stupanja na snagu ovog zakona, kao i štete u životnoj sredini koje su nastale neposredno nakon stupanja na snagu ovog zakona pod uticajem koji je nastavio i završen prije stupanja na snagu ovog zakona.

Dakle, to su jasno i precizno definisane odredbe iz same direktive odgovornosti za štetu u životnoj sredini i vrlo jasno je definisano i odvojeno na šta se Zakon o odgovornosti na štetu u životnoj sredini odnosi.

Drugi komentar koji bih dala tiče se početka primjene zakona. Predložene takozvane odložene primjene zakona, da se zakon počne primjenjivati od 1. decembra 2015. godine. Dakle, nismo proizvoljno došli do tog datuma. Naprotiv, do tog datuma smo došli prije svega nakon runde konsultacija i nakon završene sveobuhvatne javne rasprave sa svim zainteresovanim subjektima koji su imali učešće prilikom javne rasprave i javne diskusije, i prije svega ovo je bila sugestija osiguravajućih kompanija u Crnoj Gori, budući da kao što jako dobro znate, ovaj zakon podrazumijeva uvođenje principa obaveznog osiguranja i naše osiguravajuće kuće su, prije svega, ukazale na neophodnost da imaju jedno dodatno vrijeme da kreiraju novi proizvod osiguranja koji će biti uveden na naše finansijsko tržište, da definišu sve potencijalne elemente ugovora o osiguranju sa potencijalnim zagađivačima. Jer, kao što sam i u prethodnom javljanju kazala, dakle u principu štete u životnoj sredini su štete koje za sobom povlače visoke premije osiguranja i svaka stranka u tom postupku, dakle kako osiguravajuće kuće tako i sami zagađivači su i te kako zainteresovani da taj novi osiguravajući proizvod apsolutno bude definisan kvalitetno i da bude definisan u skladu sa onim što zakon nalaže. I to je jedan od osnovnih razloga zašto smo smatrali da zakon treba primjenjivati od 1. decembra 2015. godine kako bi se do tog momenta stvorili svi uslovi da zakon bude primjenljiv u svom punom kapacitetu.

Dalje, ono što takođe želim da pojasnim jeste da se ovaj zakon odnosi na posebnu vrstu odgovornosti za štetu u životnoj sredini. Dakle, mi već u posebnim sektorskim zakonima imamo i prekršajnu i krivičnu odgovornost svakoga onoga ko svojom djelatnošću i aktivnošću zagađuje životnu sredinu ili degradira prirodne resurse. Podsjetiću da svaki sektorski zakon u oblasti životne sredine propisuje novčane kazne u visini dvostrukog maksimuma u odnosu na ono što definiše Zakon o prekršajima, a upućujem takođe i na Krivični zakonik i na posebno poglavlje 25 koje definiše krivična djela protiv životne sredine i uređenja prostora, gdje su eksplicitno navede sve radnje, aktivnosti i djelatnosti koje u sebi mogu da sadrže biće krivičnog djela.

Dakle, povrh toga mi sada zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini uvodimo posebnu vrstu odgovornosti koja se razlikuje od ove upravo pomenute građanske odgovornosti i vrlo jasno, eksplicitno u članu 7 definišemo djelatnosti i aktivnosti koje same po sebi predstavljaju rizik za nastanak štete, odnosno neposredne opasnosti od štete u životnoj sredini. Ovaj zakon, još jednom to ističem, jeste dodatna garancija da se svede na minimum od rizika nastanka štete u životnoj sredini.

I konačno, vezano samo za komentare koji se tiču pitanja upravljanja otpadom u Crnoj Gori. Dakle, mi smo trenutno u završnoj fazi izrade i nove nacionalne strategije upravljanja otpadom i nacionalnog programa upravljanja otpadom. Tokom izrade ova dva jako bitna i jako važna strateška dokumenta u narednom periodu smo radili u konsultaciji zajedno sa predstavnicima Evropske komisije kako bi zaista i nacionalna strategija i nacionalni program za upravljanje otpadom iz kojih bi trebalo da budu izrađeni i novi lokalni planovi upravljanja otpadom bili zasnovani na novom pristupu Evropske komisije u dijelu upravljanja otpadom, a koji se zasniva, prije svega na prevenciji nastanka otpada, na preradi otpada, reciklaži, ponovnoj upotrebi otpada, dakle naši dokumenti u budućnosti bi trebalo da se zasnivaju na odlaganju otpada kao najmanje poželjnoj soluciji. Dakle da treba pristupiti odlaganju otpada na sanitarnim deponijama samo u onim uslovima kada je to nužno i neizbježno.

Dakle, da Crna Gora, kao država kandidat za ulazak u Evropsku uniju, treba sve više da se kreće u pravcu prerade, u pravcu reciklaže, u pravcu ponovne upotrebe

otpada jer je to ekološki prihvatljivo, ekološki čisto, ekološki zdravo i nadasve ekonomski isplativo za sve nas.

Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Ovim zaključujem raspravu o Predlogu zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini i zahvaljujem se predstavnicima Vlade, ministru Branimiru Gvozdenoviću i Ivani Vojinović, pomoćnici ministra.

Konstatujem takođe da se amandmani na ovaj predlog zakona mogu podnositi sutra do početka plenarne rasprave, i ovoj tački ćemo se, naravno, izjasniti naknadno.

Početak plenarne rasprave sutra zakazujemo za 12 časova i to tačkom dnevnog reda - Predlog zakona o nacionalnim parkovima.

Zaključujem današnji rad.

19.03.2014. u 14.36h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovne kolegice i kolege, dobar dan.

Nastavljamo sa radom.

Predlog zakona o nacionalnim parkovima je tačka dnevnog reda o kojoj ćemo sada raspravljati, kako smo je i najavili.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i mr Ivana Vojinović, pomoćnica ministra.

Izjesticoci odbora su Luidž Škrelja Zakonodavnog odbora i Goran Tuponja Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje.

Ministar Gvozdenović. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi poslanici,

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, shodno Programu rada Vlade Crne Gore, pripremlilo je Predlog zakona o nacionalnim parkovima. Tri osnovna razloga opredijelila su da se pristupi izradi novog zakona o nacionalnim parkovima. Predlogom zakona uređeno je pitanje eko sistemskih usluga koje predstavljaju dodatne radnje i aktivnosti na zaštiti određenog eko sistema u cilju stvaranja direktnog i indirektnog ekonomskog benefita za korisnike dobara nacionalnih parkova. Pružanje eko sistemskih usluga se detaljno definiše ugovorom između privrednog društva i korisnika usluga.

Bitan razlog za utvrđivanje Predloga zakona o nacionalnim parkovima je revizija granica nacionalnog parka Durmitor, kao i reorganizacija Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore u privredno društvo, u skladu sa obavezama proisteklim iz Zakona o unapređenju poslovnog ambijenta. Naime, prema ovom zakonu javna preduzeća su dužna da se reorganizuju u skladu sa Zakonom o privrednim društvima. Predlogom zakona o nacionalnim parkovima su date osnove za reorganizaciju Javnog preduzeća za upravljanje nacionalnim parkovima Crne Gore u odgovarajuće privredno društvo koje će osnovati Vlada Crne Gore u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Kada je riječ o reviziji granica Nacionalnog parka Durmitor, 2009. godine potekla je inicijativa od Javnog preduzeća Nacionalni parkovi Crne Gore, kao upravljača nacionalnim parkovima u Crnoj Gori, da se s obzirom na antropogene zahtjeve i urbanizaciju koji su prisutni na jednom dijelu prostora nacionalnog parka Durmitor, u neposrednom okruženju grada Žabljaka, pokrene postupak isključenja tog dijela van granica nacionalnog parka, a koji obuhvata nekoliko durmitorskih sela. Ova inicijativa je prihvaćena od Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine, koje je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode podnijelo zahtjev za izradu stručne podloge, studiju revizije granica zaštićenog područja dobra nacionalnog parka Durmitor, instituciji koja ima kapacitete da uradi taj dio posla, da uredi sve elemente koje mogu da unaprijede taj prostor, a to je Zavod za zaštitu prirode.

U skladu sa odredbama iz ugovora o izradi stručnih podloga potpisan je ugovor između Ministarstva i Zavoda za zaštitu prirode. Koncept budućeg statusa zaštićenog područja dobara nacionalnog parka Durmitor promijenjen je u odnosu na postojeći koncept - kategorija zaštite nacionalni park, odnosno druge kategorije - zaštićenog prirodnog dobra, kroz izmijenjene granice nacionalnog parka Durmitor u zoni izuzeća grada Žabljaka i naselja kod grada Žabljaka, Razvršje, Motički Gaj, Virak, Pošćenje i druga, i postavljene osnove za buduće upravljanje svim ovim zaštićenim prirodnim dobrom.

Nakon sprovedene javne rasprave za Predlog zakona, studija koju je dostavio obrađivač je inovirana i usklađena sa sugestijama koje su dobijene od lokalne samouprave Žabljak, Šavnik i Plužine, resornih ministarstava, uprave za šume, kao i pojedinih nevladinih organizacija. Posebno se vodilo računa o potrebama Opštine Šavnik, tako da je umjesto predviđenog predloga da se na ime isključenja dijela teritorije nacionalnog parka Durmitor u okolini grada Žabljaka izvrši nefinansijska kompenzacija, uključivanje kanjona Nevidio i Dragišnica u zonu Nacionalnog parka Durmitor, predviđeno je područje kanjona Nevidio i Dragišnica da bude zasebno izdvojeno kao posebno zaštićeno dobro, kao regionalni park, odnosno park prirode sa površinom od 2.570 hektara. Za ovaj prostor bi u skorijem vremenu trebalo raditi plan upravljanja i zaštite sa ciljem da se imenuje upravljač zaštićenog dobra, koji bi mogao biti opština ili preduzeće ili organizacija. Ovaj prostor je izabran zbog prisutne prirodne vrijednosti. Na ovaj način povećava se zaštićeni prostor u Crnoj Gori. Imamo, znači, dio koji je van Nacionalnog parka manji nego što je dio koji na ovaj način dobija status regionalnog parka.

U pripremi Zakona korišćena su operativna iskustva zemalja u regionu, kao i iskustva razvijenih zemalja. U izradi zakona konsultovan je i vodič Međunarodne unije za zaštitu prirode, za upravljanje zaštićenim područjima, a transponovane su i pojedine odredbe direktive Savjeta Evrope od 21. maja o zaštiti prirodnih staništa i divljeg biljnog i životinjskog svijeta. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Prelazimo na uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

U ime kluba Demokratske partije socijalista Predrag Sekulić. Izvolite, kolega.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, gospođo Vojinović, poštovane kolege,

Samo da podsjetim da smo na Odboru za ekologiju imali veoma dobru raspravu vezanu za ovaj zakon. Sa jedne strane imamo priču oko toga da se izmjena zakona desila zbog toga što ga je trebalo usaglasiti sa zakonima o privrednim društvima, a s druge strane imamo i ono što je, čini mi se, u ovom trenutku važnije i što jeste srž ovog zakona, izmještanje iz dijela nacionalnog parka Durmitor naselja Razvršje, Motički Gaj, Virak i Pošćenje. Naravno, tu imamo različita viđenja vezano za ovo pitanje. S jedne strane da li je ta devastacija koja je urađena u stvari bila nebriga države, s jedne strane, ili sa druge strane da li se u onom trenutku kada su ova naselja bila uvrštena u nacionalni park Durmitor vodilo računa o tome da Žabljak kao grad i kao turističko mjesto treba da se razvija.

Naravno, mišljenja i jedne i druge strane imaju argumente za i protiv. Što se tiče samih mehanizama države, oni su postojali, rekao bih da je ovo isto ministarstvo radilo intenzivno na tome da se ne samo spriječi bespravna gradnja nego da se to okvalifikuje kao krivično djelo i s te strane teško je prebaciti državi da je imala nebrigu. Takođe, ne treba zaboraviti činjenicu da smo u skladu sa Zakonom uradili ono što su kompezatorne mjere. Naravno, ne možemo reći da ako smo devastirali jedan dio nacionalnog parka, možemo uzeti neki drugi dio Crne Gore pa da kažemo sad ćemo ga proglasiti dobrom prirode, da ćemo na taj način spasiti ono što je devastirano. U svakom slučaju, ovo jeste nešto što govori o brizi države, da Crna Gora zaista ispoštuje ono što je i preporuka Ujedinjenih nacija, da imamo 10% zaštićenog područja bez obzira da li se radi o nacionalnim parkovima ili se radi o regionalnim parkovima prirode, kakvo će biti područje Dragišnice i Komarnice. Da kažem još jedanput, ne treba zaboraviti da je površina tog zaštićenog područja mnogo veća od one površine koja je izuzeta od nacionalnog parka Durmitor. Radi se o nekih 2570 hektara prostora na nacionalnom i regionalnom nivou.

Vjerujem da će ovo područje koje sada jeste regionalni park prirode, prije ili kasnije postati poseban nacionalni park. Mislim da to svojom ljepotom i sa onim što može pružiti ljudima koji dolaze na taj prostor zaista zaslužuje, da bude dio nekog većeg nacionalnog parka, i čini mi se da je to bio osnovni motiv zbog čega nije uključen u nacionalni park Durmitor, nego je ostavljen prostor da danas-sjutra bude dio posebnog nacionalnog parka.

Ono što se previđa jeste, a čini mi se da je veoma značajno kada govorimo o izmjenama i dopunama ovog zakona, uvođenje eko sistemskih usluga, zato što je u članu 19 propisano da se na području nacionalnih parkova mogu obavljati eko sistemske usluge na način na koji se obezbjeđuje održivost eko sistema. Znači, moramo gledati na nacionalne parkove kao na nešto što omogućava razvoj tog područja i isto tako omogućava da danas-sjutra nacionalni parkovi budu poseban izvor prihoda. Govorim da su najbogatija područja, makar je takvo iskustvo u svijetu, ona područja koja su zaštićena područja prirode i u tom dijelu moramo mnogo više da učinimo kako bi ne samo postala pristupačna što većem broju posjetilaca nego, sa druge strane, zaista mora biti i dobar prihod za mještane tih područja. Ne treba zaboraviti da se, recimo, nacionalni park Durmitor i nacionalni park Prokletije nalaze u područjima gdje imamo zaista nizak bruto društveni proizvod, a sa druge strane imamo jedan nevjerovatno dobar i lijep prirodni potencijal koji svakako se ne koristi u onoj mjeri u kojoj bi to trebalo. U tom pravcu idu inicijative od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, ne samo za povezivanje primorskog i sjevernog dijela Crne Gore nego i za što bolje korišćenje turističkih potencijala zaštićenih djelova prirode. Ne treba na ta područja gledati samo sa aspekta zimskog turizma, nego mislim da oni mogu da pruže mnogo

više i onome što je kontinentalni turizam preko čitave godine. Prirodni uslovi postoje, ali rekao bih da još uvijek nismo iskoristili taj značajan potencijal koji postoji. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Sekuliću.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije, kolega Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi kolega Perić, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre, pomoćnice ministra,

Očekujem da, nakon ovog prvog kruga, kada nemamo pravo na komentar, dobijemo komentar na određene stvari koje želim ovdje da potcrtam, slažući se samo djelimično sa vašim uvodnim obrazloženjem da su osnovni razlozi za predlaganje ovog zakona, koji je predložen 30. decembra prošle godine, kako vi kažete, usaglašavanje prostornog plana, odnosno parka Durmitor i tih granica, odnosno izuzimanja određenih teritorija, a pod dva ste stavili usaglašavanje sa Zakonom o unapređenju poslovnog ambijenta.

Po ovom zakonu je ovo trebalo uraditi do 30. jula prošle godine, što znači da je pet mjeseci probijen rok i prekršen zakon koji je tačno definisao do kada se moraju javna preduzeća, između ostalog, Javno preduzeće Nacionalni parkovi reorganizovati u, kako vi kažete, privredno društvo. Uzgred, nigdje nisam u predlogu akta vidio kako ste definisali model tog privrednog društva, da li će to biti AD sa stopostotnim vlasništvom države ili će moći i opštine koje su na teritorijama nacionalnih parkova da budu akcionari ili će moći i neke druge institucije da budu akcionari, da li će se i kada ili ikada djelimično privatizovati učešća, odnosno otvoriti prostor za neke druge akcionare ili će to biti DOO, odnosno društvo sa upravljanjem Vlade kao jedinog vlasnika. Dakle, osim što nemamo tih imputa, meni ostaje samo da kažem da bi, po meni i mom skromnom sudu, osnovni razlog za predlaganje ovog zakona bio izuzetna loša primjena sadašnjeg zakona koji već pet godina primjenjujemo u našem pravnom sistemu. Kada govorimo o sadašnjoj primjeni ovog zakona, samo nekoliko činjenica.

Novim Predlogom zakona definišemo i ukidamo volšebno tu komisiju, odnosno Savjet za nacionalne parkove za koji ne znam da li je ikad i kako profunkcionisao. Interesuje me da li je komisija koja je bila zadužena za obilježavanje granica po važećem zakonu završila svoj dio posla onako kako je trebala da ga završi. Interesuje me da li je iko platio naknade za kršenje zakona, odnosno odredbi zakona iz člana 16 onih brojnih odredbi sa veoma limitiranim sankcijama koje smo predvidjeli u sadašnjem tekstu zakona. Onda me interesuje što je sa nekim ključnim odredbama iz prelaznih odredbi važećeg zakona.

Naime, u članu 39, kada smo uveli nacionalni park Prokletije u naš pravni sistem kao nacionalni park, bilo je definisano da se u roku od 18 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, dakle od 22. avgusta 2009. do 22. februara 2011. godine, tri godine je prošlo od krajnjeg roka, definiše plan posebne namjene za Nacionalni park Prokletije. Još pola godine nakon toga da se definiše ono što je predviđeno u članu 40, a to je plan upravljanja. Ne da toga nema, gospodine ministre, nego ste sada novim Predlogom zakona potpuno prenebregli tu činjenicu i sada ostavljate još dvije godine da se ovo

definiše. Dakle, proći će, u najgorem slučaju, sedam ili osam godina od kada smo uveli Nacionalni park Prokletije u naš sistem, mi i dalje nećemo imati ni posebni prostorni plan, nećemo imati ni plan upravljanja. Osam godina od 2009. do neke potencijalne 2017. godine.

Dalje, govorimo o primjeni zakona, pa me interesuje šta i kako rade nadzornici koji imaju ogromne obaveze po sadašnjem i po budućem zakonu. Konkretni primjer, u tri, četiri sata po ponoći na Skadarskom jezeru se uhvate krivolovci. Oni imaju obavezu da u roku od dva sata, je li tako, obavijeste policiju koja mora izaći na lice mjesta, dakle u pet ujutru. Kako se ta norma sprovodi? Da li imamo konkretne benefite od rada službi ovih nadzornika kojima nije lako, koji stavljaju glavu u torbu suočavajući se s krivolovcima na teritoriji ne samo Skadarskog jezera nego uopšte nacionalnih parkova. Interesuje me šta se dešava sa naplatom ulaznica, recimo, za Nacionalni park Lovćen? Negdje sam u novinama čitao, obavijestite me ako sam pogrešno informisan, a nisam, da su neka privatna lica onemogućavala naplatu ulaza u nacionalni park, što je predviđeno kao naknada po zakonu za finansiranje itd. Šta je sa jednom odredbom, odnosno, po meni, katastrofalnom situacijom da mi ni dan danas, pet godina od kada smo usvojili ovaj zakon, a sada ga kao mijenjamo iz razloga koje ste vi kao naveli, i dalje nemamo granice nacionalnih parkova ucrtane u katastru. Čujem kako se nema novca da se plate stručna lica da ovo završe. Sada me zanima kako neko ko želi da napravi za sebe uvid u evidenciju katastra i dobije izvod može da zna je li mu imanje djelimično ili u zoni nacionalnog parka ili van parka ako želi da postupa shodno ovom zakonu. Dakle, pet godina je prošlo i proći će još, jer ne vidim rok u ovom predlogu zakona, da ni tu osnovnu stvar, to je osnovni uslov da pričamo uopšte o samom Predlogu zakona, nijesmo završili. Primjena zakona katastrofalna, a rezultira, i time ću zaokružiti, nelegalnom sječom šuma. Vi imate, ministre Gvozdenoviću, podatke o sječi šuma koji su zvanični i sanitarnoj i svakoj drugoj, kao i podatke o tome koliko se građe izveze, recimo, na Kosovo. Vjerujte mi da se ti podaci i te kako ne uklapaju. Ovdje odgovorno tvrdim da imamo organizovani kriminal i organizovanu krađu šuma i devastaciju nacionalnim parkovima. Odgovorno tvrdim da ovaj predlog zakona nije sproveden niti nadziran od strane resornog ministarstva i svih onih koji su trebali da ga nadziru. Sada mi se ovdje kao ključni razlozi za predlaganje ovog novog zakona navode usaglašavanje sa Zakonom o unapređenju poslovnog ambijenta, a pola godine je već prošlo od krajnjih rokova i redefinisane granice nacionalnog parka Durmitor.

Malo, vjerujte mi, što se tiče mene, a konsultovaću se sa kolegama u Klubu. Mislim da ovaj predlog zakona traži žestoke amandmanske izmjene, a traži i odgovore zašto se sada ukida savjet, šta je taj savjet radio ovih četiri, pet godina, da li je on dobijao neki novac za svoj rad i koji su konkretno benefiti od rada toga savjeta. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Damjanoviću.

Kolega Srđan Perić, u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolega Andrija Popović, u ime Kluba četiri partije. Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi kolege poslanici, ministre, pomoćnice ministra,

Svoju diskusiju ću usmjeriti u onom pravcu u kom mislim da je srž cijele ove priče u vezi sa Zakonom o nacionalnim parkovima. Mi ovdje danas imamo klasične zamjene teza i klasično mazanje očiju crnogorskoj javnosti koja je svrha donošenja ovog zakona. Mi smo koliko je juče slušali o tome da zagađivač plaća, donosili smo Zakon o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, a danas donosimo zakon, gdje u obrazloženju na prvom mjestu stoji da je osnovni razlog za donošenje Zakona o nacionalnim parkovima revizija granica Nacionalnog parka Durmitor. Građana radi, radi se o članu 9 koji definiše granice Nacionalnog parka Durmitor, članu koji je dugačak punih šest strana, koji suštinski znači da je 12 kvadratnih kilometara izmješteno iz nacionalnog parka Durmitor.

Ono što je dodatno pitanje jeste zbog čega se ovo radi. Vi ste na ovaj način prosto otvorili jednu Pandorinu kutiju ne samo za Nacionalni park Durmitor nego i za kompletan djelokrug uređenja prostora u Crnoj Gori. Evo, ministre, vrlo jednostavno pitanje. Ako je neko bogat i napravi vikendicu na Žabljaku i vi zato što ne možete da sanirate tu štetu izuzimate to područje iz nacionalnog parka, to je sve u redu. Ako neko napravi nužan smještaj ili objekat, recimo, u Podgorici, pod uslovima pod kojima ga je onaj napravio u Žabljaku, recimo vikendicu, njemu će objekat biti vrlo izvjesno srušen. Gdje je tu jednakost? Gdje je tu solidarnost? Gdje je tu pravda, ministre? Naredna stvar koja je jako važna. Građana radi, da bi se znalo šta to znači izuzimanje iz granica nacionalnog parka. Član 26 i 27 treba da štite interes države u nacionalnom parku. Prva stvar koja je tu bitna jeste da je u članu 26 definisano da vlasnici nepokretnosti iz stava 1 ovog člana, odnosno ljudi koji imaju nekretnine u nacionalnom parku dužni su da omoguće licima pristup nepokretnosti radi posjete, razgledanja i istraživanja u naučne svrhe. Za ovih 12 km očigledno to ne važi. Međutim, ono što je mnogo bitnije, u narednom članu se kaže da vlasnik nepokretnosti na području nacionalnog parka koji namjerava da proda nepokretnosti dužan je da prethodno ponudi Vladi preko organa uprave nadležnog za imovinu i ukoliko ta ponuda obavezno sadrži i cijenu i uslove prodaje, ako Vlada ne prihvati ponudu iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana kada je ponuda dostavljena, vlasnik ne može prodati nepokretnost drugom licu pod povoljnijim uslovima od uslova kojima je ponudio Vladi. Šta ovo znači? Mi smo se susretali sa čitavim nizom situacija u Crnoj Gori, kad imate dva placa, jedan u privatnom vlasništvu i jedan u državnom, onaj koji je u državnom vlasništvu prodaje se po nekad i višestruko nižoj cijeni od onog koji je u državnom vlasništvu. Samo po osnovu poreza nepokretnosti država može biti oštećena i vjerovatno jeste, za značajne iznose.

Druga stvar važna da se potencira sa sistemskog stanovišta je da ovaj zakon predstavlja kapitulaciju pred privatnim interesima dobrostojećih ljudi koji imaju svoje vikendice u 12 km kvadratnih na području nacionalnog parka Durmitor. Mi smatramo ne da to nije prihvatljivo, već da derogira, kompromituje kompletan tekst zakona. Ono što je takođe jako važno, koliko god smo juče iz usta ministra čuli floskulu da zagađivač plaća, ovim se zagađivač nagrađuje na tih 12 kvadratnih kilometara. Ono sa čim završavam jeste da je ovo zapravo nastavak neodgovorne politike u oblasti zaštite životne sredine, da je to nedopustivo, da brine i da takav odnos mora da se mijenja. U svakom slučaju, državni interes mora biti stavljen iznad interesa pojedinaca, makar oni bili prebogati predstavnici vladajuće, dobrostojeće klase kojima mi ovim branimo njihovu imovinu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Periću.

U ime Kluba četiri partije - Liberalne partije, HGI i albanskih partija - kolega Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, Govoriću o drugačijem aspektu Predloga zakona o nacionalnim parkovima i eko turizmu koji je velika razvojna šansa Crne Gore. Što je eko turizam - održivi turizam baziran na prirodi. Eko turizam se još uvijek smatra malim, ali zato jednim od najbrže rastućih segmenata turističke industrije. Riječ je o obliku turizma koji podrazumijeva odgovorno putovanje u prirodna područja, kojim se doprinosi očuvanju životne sredine i unapređenju blagostanja lokalnog stanovništva. Zahvaljujući još uvijek prilično očuvanoj sredini, velikoj pejzažnoj raznolikosti na relativnom malom prostoru i bogatom kulturnom nasljeđu, Crna Gora ima velikih potencijala za razvoj eko turizma. Zaštićena područja, prije svega nacionalni parkovi, predstavljaju dragocjen prostor za odvijanje aktivnosti eko turizma. NP Durmitor se nalazi ujedno i na UNESCO listi svjetske prirodne baštine, NP Biogradska gora obuhvata jedno od najstarijih šumskih područja Evrope, nacionalni park Skadarsko jezero je na listi ramsarskih vlažnih područja od međunarodnog značaja, dok NP Lovćen predstavlja prirodno, kulturno-istorijski vrijedno područje, kao i NP Prokletije, najnoviji nacionalni park proglašen 2009.godine. Pored toga što se mogu prepustiti odmoru i punom uživanju prirodnim ljepotama u nacionalnim parkovima, posjetioци se mogu baviti nizom aktivnosti koje ne narušavaju okolinu. Promovisanjem i razvojem eko turizma u okviru zaštićenih područja Crna Gora može da izgradi imidž jedinstvene eko destinacije i da se takvom ponudom izdvoji iz okolnih područja. Važno je imati na umu činjenicu da termini "zaštićeno područje" i "nacionalni park" predstavljaju simbole ne samo očuvane prirode već i dobro planiranog prostora sa neophodnom infrastrukturom. Posebnu pažnju treba obratiti na posjetioce, pružiti im potpun i nezaboravan doživljaj, ali i osigurati i očuvanje prirodnih i kulturnih obilježja zaštićenih područja.

Malo ću se osvrnuti na dugogodišnji sukob koji se dešava u nacionalnom parku Lovćen između mještana i rukovodstva nacionalnih parkova Crne Gore. Tu je u toku i sudski proces mislim da bi i Ministarstvo moralo da se uključi u to. Samo da kažem da mještani Njeguša, Bajica i Bjeloša koji su vlasnici 64% zemljišta u nacionalnom parku Lovćen zahtijevaju od rukovodstva nacionalnih parkova Crne Gore da se ukine naplata ulaznica za sve vlasnike imanja u sklopu nacionalnog parka Lovćen, da se naplata ulaznica za turiste smanji na minimum kao i da se mještanima ali i lokalnoj upravi Prijestonice dozvoli uvid u način na koji se novac prihodovan od tih ulaznica troši. Mještani Njeguša, Bajica i Bjelica su tražili od nacionalnog parka Lovćen i da u potpunosti uklone naplatne rampe koje se nalaze na ulazu u park. Direkcija za saobraćaj, da podsjetim, donijela je nalog da se okolne rampe koje se nalaze na ulazu u nacionalni park Lovćen, odnosno na javnom regionalnom putu Cetinje – Lovćen, uklone. Iz nacionalnog parka nije bilo reagovanja na sve ove zahtjeve. Znaćete i sami da je tamo bilo i fizičkih sukoba, biće ih, vjerujte, još žešćih, tako da mislimo da Ministarstvo mora da se uključi i da se to riješi. Nemojte da i ovo ljeto dođemo u situaciju da se blamiramo pred svijetom, da se tuku naši ljudi između sebe, a da stranci sve to posmatraju i snimaju. Liberalna partija će podržati Predlog zakona o nacionalnim parkovima.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Ovim smo završili niz uvodnih izlaganja.

Ministre da li želite da prokomentarišete? Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Uvaženi poslaniče, pokušaću da odgovorim na pitanja, sa konstatacijom da se slažem da se prostor nacionalnih parkova može i mnogo bolje čuvati nego što se čuva u prethodnom periodu. Nijesam siguran da je Ministarstvo jedino to koje može da organizuje kompletan posao, važno je da svi učesnici u kompletnom sistemu, počevši od Ministarstva, pa do poslanika, pa do ljudi iz lokalnih samouprava, pa do ljudi koji su zaduženi u nacionalnim parkovima, nadzornika, pa i putnika, u određenom procesu pomognu da se nacionalni parkovi očuvaju na jedan kvalitetan način. U Ministarstvu uređenja prostora i održivog razvoja 12 ljudi radi u sektoru za ekologiju, radi se od 12 vrijednih, odgovornih ljudi koji rade niz poslova od kojih su najvažniji trenutno poslovi koji su vezani za zaštitu prostora. Drugi važan posao su procesi koji su vezani za evropske integracije, usklađivanje našeg zakonodavstva i da ne govorim dalje, jer znate precizno koje su naše odgovornosti i obaveze. Teško možemo prihvatiti da možemo sukobe na određenim prostorima da regulišemo. Ja sam siguran da može i gospodin Popović i da svi mogu da pomognu da ti sukobl ne postoje, ako sve pozovemo na tolerantnost, ako sve pozovemo na poštovanje zakona, a ne ponekad, što ne znači u ovom slučaju Liberalne partije, na nešto drugo. Pomozite da se jedan odgovoran i kvalitetan posao radi na najbolji mogući način, svojim ličnim primjerom, tamo gdje radite svoje obaveze, ali lični primjerom i komunikacijom sa građanima. Samo se tako može realizovati određeni dio posla.

Što se tiče modela organizacije nacionalnih parkova, postoji nekoliko modela u svijetu. Trenutno se analiziraju određena rješenja i u roku od šest mjeseci ponudiće se najbolji model koji treba da dovede do toga da se kvalitetnije zaštiti jedan ogroman prostor koji postoji u Crnoj Gori.

Podsjetiću vas da je Crna Gora jedna od država sa najvećim procentom zaštite svog prostora, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou i otprilike oko 20% našeg prostora je zaštićeno. Dajte pomozimo svi, ne samo donošenjem zakona nego svojim ličnim primjerima i svojim radom, da zaštitimo tih 20% prostora koji može da donese jednu novu dodatnu vrijednost u Crnoj Gori.

Gospodin Popović je pričao o eko turizmu. Bavili smo se sa UNDP-om realizacijom valorizacije zaštićenih prostora. Na tom prostoru se sada valorizuje i stvara se promet otprilike od nekih tri i nešto miliona eura. Prema izvještajima koje smo dobili i intenzivno radili sa UNDP-om, prostor za ekonomske benefite i promet na tom prostoru prevazilazi 67 miliona eura. To su sredstva koja daju mogućnost za nove zaštite, za kvalitetnije upravljanje i da nikad više ne dođemo do toga da se moraju mijenjati granice nacionalnih parkova, sužavati, nego da se moraju raširiti granice nacionalnih parkova, jer tada ćemo postati još interesantnija turistička destinacija. Svi moraju uzeti učešće u tom procesu. Juče nijesam želio da odgovorim na neka pitanja koja je moglo da se odgovori jednostavno, jer svi znamo da postoji mnogo, mnogo nivoa odgovornosti u kompletnom sistemu i siguran sam da vi to precizno znate, iako ponekad želite to drugačije da plasirate.

Što se tiče granica nacionalnog parka, koga smo mogli da angažujemo ako nijesmo Zavod za zaštitu prirode? Angažovali smo nekoga ko je najprofesionalniji, koji

ima najozbiljnije profesionalce iz te oblasti da procijeni da li treba ti prostori da ostanu u okviru nacionalnog parka ili ne treba da ostanu u okviru nacionalnog parka. Koje su to granice koje zbilja obezbeđuju da se može napraviti jedan ozbiljan sistem upravljanja, da možemo da upravljamo u ovom slučaju projektom nacionalnog parka Durmitor, a u potpunom slučaju znači sa 20% teritorije Crne Gore, oni su ponudili ta rješenja. Mogu da kažem da se slažem ili ne slažem, nije prirodno da ovdje kažem da se ne slažem sa određenim rješenjima koja nudi Ministarstvo, ali ja ne smatram baš prirodnim da neko izgradi neki objekat, pa mi da pomjeramo granicu zbog njih i potpuno se slažem s vama, sa tim stvarima. Ipak, moramo da objasnimo i sebi i drugima da ne znači da ako nešto nije u nacionalnom parku, da smije da bude prepušteno sebi, ono mora dobiti neku novu dimenziju, ono mora da dobije jasne smjernice za urbanizaciju, ono mora da dobije model izgradnje objekata. Nije prirodno da jedan objekat bude žut, jedan plav, jedan od kamena, drugi od drveta, treći ovakav i onakav, moraju se te smjernice napraviti i vjerujte mi to je mnogo lakše reći nego ostvariti. Na tome se radi, ja sam zadovoljan sa progresom koji se ostvaruje. Nijesam zadovoljan sa početnim pozicijama koje imamo u potpunom sistemu, ali sam zadovoljan sa progresom, sa jačanjem kapaciteta, sa odgovornošću i sa jačanjem odgovornosti prema nekom prostoru, mnogo je to bolje sad nego prije godinu dana, mnogo je bolje sad nego prije pet godina ili prije 10 ili 15 godina. Puno su nam pomogla zakonska rješenja u tom pravcu, dio kaznene politike o kojoj sam takođe spreman da pričam sa vama ovdje, ali svi se moramo uključiti u taj proces.

Ovo je tek peti dio odgovora, molim da mi date još pet minuta, mislim da je korektno prema poslanicima. Juče se nijesam javljao često.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ukoliko poslanici prihvataju, nije uopšte problem.
Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Što se tiče nacionalnog parka Prokletije, taj plan je morao da bude završen. Urađeni je programski zadatak, treba skoro da se raspiše tender za taj dio posla, ali uporedo sa tim moramo reći da je za kratko vrijeme urađena ogromna prostorno-planska dokumentacija u Crnoj Gori. Od 2008.godine donesen je prostorni plan države, donesen je prostorni plan morskog dobra, doneseni su svi značajni, ključni projekti koji su vezani za infrastrukturu, za auto-put, za energetske objekte, za obalno područje se radi, donesen je projekat za Bjelasicu, sad se završava za Durmitor, sutra bi trebalo na dnevnom redu da bude projekat Lovćen. Više je urađeno za pet godina nego za dugi period godina prije toga, stotine dokumenata su prihvaćene za plansku dokumentaciju na nivou čitavog prostora. I ako me pitate, puno je odbijeno planova sa kojima nijesmo bili saglasni. Svako odbijanje plana, svako izdavanje građevinske dozvole možete sutra ujutru da vidite na sajtu Ministarstva. To ne rade sve opštine, apelujem na sve opštine, dolazite iz opština, da oni to rade, da učinimo taj proces transparentnim, da svaki dan možete da vidite svaki komentar na određeno rješenje. U Ministarstvu postoji, iako zakonom nije definisan, poseban savjet za praćenje i uređenje prostora od eminentnih stručnjaka iz raznih sfera, od poljoprivrede do infrastrukture, do urbanizma, do arhitekture itd. Pogledajte njihove izvještaje, vrlo kompetentni, jasni izvještaji. Svi ste učesnici u tom poslu, sve su to procesi koji se značajno popravljaju, ali to ne može za

jedan dan. Kad rukovodite određenim procesima i određenim poslovima, to zahtijeva određeno vrijeme.

Što se tiče aktivnosti nazornika i određenih stvari, posjetio sam nacionalni park, većina prijava su bile na n.n. lica. To je za mene zbilja prihvatljivo. Šta znači prijava na n.n. lice? Tražio sam u rukovodstvu nacionalnih parkova da se zbilja identifikuju ozbiljni problemi, a ne da upućujemo jedni na druge za te stvari. Ponekad mi možda i više vidimo određene probleme nego što vidi neko drugi, pokušavamo da prevaziđemo te probleme.

Što se tiče granica, već nekoliko godina se govori o projektu da granice nacionalnih parkova moraju da budu precizne. Ja dobro znam tu čitavu priču, to su opisne granice. Sa jednog vrha na drugi vrh, sa jedne glavice, jedne udoline itd. Taj dio posla se takođe mora uraditi, pripreme su završene, to mora da se uradi na GPS osnovama, dio toga je predviđen i ovim zakonskim rješenjem. Ja smatram da je to trebalo da se uradi prije nekoliko godina.

Sječa šume, smatram to velikim problemom. Smatram da se ti procesi mogu sada pratiti na potpuno drugačiji način nego što je to nekad moglo da se prati, sad postoje satelitski snimci, postoji Google. Ako te stvari budu efikasnije nego što su bile nekad, to se zbilja mora konačno zaustaviti na prostoru Crne Gore i tu se mora štošta uraditi. Pozivamo inspekcije i ostale nadležne službe da pomognu Ministarstvu uređenja prostora, Ministarstvu poljoprivrede, nadležnim opštinama, da taj dio posla se popravi.

Odgovorio sam gospodinu Periću o skraćanju granica nacionalnog parka, ali je ključna stvar da istrajemo u tome da se donese ozbiljna prostorno-planska dokumentacija. Ja očekujem za mjesec – dva, bila je javna rasprava, evo pozivam još jedanput ako imate bilo kakve sugestije na projekat nacionalnog parka. To je pravi način da pomognemo da ta stvar bude, ne ovdje da vodimo dijalog, pa čak ponekad neko bi nekoga da uvrijedi, siguran sam nenamjerno. Nesmotrenost ozbiljnih ljudi je nešto što ne bi trebalo da tretiramo. Uradite na konkretnom slučaju, imamo plan, imamo javnu raspravu, imamo instrument koji nam daje mogućnost da pogledamo taj dokument, da damo konkretne smjernice kako bi došli do ozbiljnih dokumenata da svi ti prostori zbilja dobiju jedan pravi urbanistički izraz, da dobiju jedan arhitektonski izraz koji će biti na ponos i obezbijediti da razvijamo eko turizam, turizam koji obezbjeđuje nove prilode Crnoj Gori.

Vezano za instrument prodaje u nacionalnom parku, to je nešto što obezbjeđuje neku vrstu kontrole. Dosta se to rutinski radi i taj instrument se ne koristi na način na koji bi trebalo. Siguran sam da ovim zakonskim rješenjem dodatno mogu da se unaprijede neka rješenja.

Durmitor je proglašen 1952.godine za nacionalni park. Puno tih objekata urađeno je do 90-tih godina, najveći problemi su bili u 2000-tim godinama i mi smo iz tog razloga, zbog toga što su bile pojačane bespravne gradnje, uspjeli da izdejtujemo, što nije bilo jednostavno, da se u Krivičnom zakonu problemi devastacije prostora tretiraju kao krivično djelo. Do tada osam inspektora koji su postojali u Crnoj Gori mogli su da prijave krivično djelo, sad može da prijavi svaki građanin, sad može da prijavi svako ko je zainteresovan za to pitanje, svaki susjed. Da bismo ustanovili da li je nešto legalno ili nije legalno, napravili smo identifikaciju sa tablama i ostalim stvarima, jako puno smo uradili u tom pravcu, donijeli planske dokumente, donijeli nova zakonska rješenja, identifikovali određene procese i značajno to smanjili, ali nedovoljno. Ali nešto što je bilo tradicija Jugoistočne Evrope, da tako kažem, a i šire, u Crnoj Gori smo pohvaljeni kako smo za kratko vrijeme uveli ta zakonska rješenja. Zbog toga smo dobili podršku, kredit

od Svjetske banke 20 i nešto miliona eura, da bi pomogli da se na jednom dobrom putu, koji nije jednostavan, izvrši određena pomoć u donošenju novih planskih dokumenata, jačanju inspeksijskih službi itd.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Bilo je znatno prekoračenje, ali u cilju pojašnjenja bilo je jako korisno.

Pravo na odgovor na komentar, prvi prijavljeni je kolega Perić, nakon njega kolega Damjanović, pa onda kolega Popović.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Nema, ministre, potrebe da se bilo ko od nas osjeća uvrijeđenim, ovdje imamo zakonsku materiju pred sobom i o njoj raspravljamo. Međutim, ja moram reći da zaista u određenim trenucima ova rasprava poprima dimenzije teatra apsurdna. Google će otprilike riješiti naše probleme, poslanici treba da pozivaju da se ne baca smeće, evo pozivamo ovim putem da građani ne narušavaju na bilo koji način životnu sredinu. Preko 90% građana Crne Gore, uvjeren sam, poštuje životnu sredinu. Ali, znate li, ministre, u čemu je problem? Vi ovim zakonom nagrađujete onih 0,1% koji to ne rade, koji to grubo ne rade, koji su pravili vikend naselja u okviru nacionalnih parkova bez ikakve dozvole, na časnu riječ. Ne znamo ko je to odobrio, na koji način. Kažete od 2000.godine. Koliko ja znam, DPS vlada skoro 25 godina, da li ste vi bili ministar ili neko prethodni, najmanje je važno, vi ste vlada kontinuiteta.

Ovdje je ključna stvar, ministre, to što je podređen interes državni interesu određene grupe, tu je ključni problem. Ovdje nijesmo štitili načelo da se vodimo opštim interesom. Odmah vam kažem i ponavljam tu tezu, kako ćemo objasniti nekome ko na periferiji Podgorice ili Nikšića napravi nužni smještaj, kome se zbog toga što nije poštovao određenu plansku dokumentaciju i što nije poštovao propise ruši objekat, a nekome ko je pravio takođe objekat, i to ne za nužni smještaj već za vikendicu, to se ne radi? Nijeste dali odgovor na to ključno pitanje. To je suštinski nepravedan pristup, onaj koji ima je zaštićen, čak ćemo mijenjati i zakon zbog njega, a za onoga koji nema, primjenjivaćemo zakon u svim mogućim represivnim stavkama koje možemo da primijenimo. Hvalite se statistikom. Barem da smo obavezali vlasnike tih vikendica da nešto plate zbog ovog poklona. Barem da smo to uradili, nego nijesmo ni to i to je veliki problem, ministre.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Periću.

Kolega Damjanović, a nakon njega kolega Popović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se, potpredsjedniče.

Ja sam bio u Parlamentu kada smo teškom mukom 2009.godine donijeli Zakon o nacionalnim parkovima, uz amandman, čini mi se da je upravo amandman SNP-a, gdje smo nacionalni park Prokletije inaugurisali i donijeli, takođe uz otpore u velikom dijelu vladajuće većine, Zakon o unapređenju poslovnog ambijenta. Sa posebnom pažnjom pratim primjenu ta dva zakona koji jesu povezani i razloge zašto ih mijenjamo nakon pet

godina, ovaj Zakon o nacionalnim parkovima. Ponoviću, nedefinisan status privrednoga društva, pitao sam je li AD ili je DOO. Šta je radio dosadašnji Savjet za nacionalne parkove kojem smo opredjeljivali po članu 35 sredstva iz budžeta? Jesmo li naplatili ikome išta za zabrane iz sadašnjega zakona po osnovu minornih kaznenih odredbi? Imamo li način da spriječimo pojedince, građane, da zaustavljaju nadzornike, da ne onemogućavaju naplatu ulaznice u nacionalne parkove? Svjedoci smo da je toga bilo. Imamo li načina da spriječimo krivolov na Skadarskom jezeru sa normom da u roku od dva sata ovlašćeni nadzornik može da drži lice koje je krivolovilo i da treba zbog policije da se pojavi u četiri po ponoći. Imamo li katastar? Dakle, mi nemamo ni na današnji dan upisane granice nacionalnih parkova u katastar. Bruka. Ko će to da radi, kad, s kojim novcem, zašto do sad nije urađeno? Jesmo li usvojili prelazne odredbe oko Prokletija, dok kada da uradimo prostorni plan posebne namjene i do kada da uradimo primjenu toga plana? To je trebalo da se uradi najkasnije do avgusta 2011.godine, nijesmo uradili. Prošlo je pet godina, sada predlažemo dvije plus jedna – tri, osam godina će proći od kada imamo nacionalni park Prokletije, a nijesmo završili osnovne stvari koje se tiču toga parka. Dalje, što je sa sadašnjim javnim preduzećem, je li ono to privredno društvo, kako će se ono prilagoditi odredbama novoga zakona? Znači sijaset je stvari tu povezanih sa primjenom sadašnjeg zakona sa nekim novim rješenjima. Na kraju krajeva finansiranje, naknade -djelimično iz budžeta, djelimično od tih famoznih ulaznica i tih stvari koje su vezane za korištenje nacionalnih parkova.

Dakle, izražavam nezadovoljstvo, ne govorim ko je kriv, kriv je i onaj koji je donio zakon i onaj koji je predložio i ko ga primjenjuje. Na kraju krajeva, najlagodnije je biti u Vladi, završiti posao sa donošenjem zakona, a kad treba da se upotrijebi opravdana represija prema onima koji divlje grade, o čemu je govorio gospodin Perić, prema onima koji divlje sijeku šume i za to uzimaju novac, prema onima koji upražnjavaju krivolov, e onda svi peru ruke i to prepuštamo tamo nadzornicima koji nikakvu zaleđinu nemaju, ni političku niti institucionalnu, da odrade svoj posao. Da li to rješavamo sa ovim predlogom zakona? Ja mislim da ne rješavamo.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Popović, odgovor na komentar. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Gospodine ministre, raduje me ovo što sam čuo, da su započeli ti projekti sa UNDP-om. Velika razvojna šansa crnogorskog turizma je eko turizam, vjerujem da nećete stati, jer ipak sve ove ljepote crnogorske koje imamo, naročito u ovih pet nacionalnih parkova, moraju se iskoristiti.

Druga stvar, ponavljam, mještani Njeguša, Bajica, Bjeloša su vlasnici 64% zemljišta u nacionalnom parku Lovćen, nije normalno, nije logično da oni moraju da plaćaju ulaznice da bi ušli na svoju zemlju. Zamislite, vi ulazite u svoju kuću da platite ulaznicu, tamo da vam neko stoji ispred. To se mora više riješiti.

Treća stvar se isto tiče nacionalnog parka Lovćen, to sam zaboravio u onom uvodnom izlaganju, ali evo iskoristiću do kraja ovoga. Mora se obratiti pažnja na nešto što se događa na obroncima Lovćena u okviru nacionalnog parka Lovćen. Već dugi niz godina veliki proizvođači pršuta pokvarene pršute, ucrvljane, bačaju niz padine. Mene interesuje da li tamo uopšte ima stražara. Ekološki incident, ogroman incident je bio

prije nekoliko godina, ali i sad svake godine se dešava, ne incident tolikih razmjera, ali se dešava. Pozivamo vaše inspekcije da dođu da vide što se dešava, jer tu je bilo bezbroj krivičnih prijava protiv nepoznatih počinitelja. Još se ne zna ko su vinovnici tih eko incidenata ogromnih razmjera. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Nemate pravo, ministre. U završnoj riječi ćete imati priliku. Naravno, možete se javiti da komentarišete tokom diskusija, takođe.

Sada prelazimo na diskusije. Kolega Branko Čavor, a nakon njega neka se pripremi kolega Danko Šarančić.

Izvolite, kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, pomoćnice ministra,

Danas je pred nama zakon koji definiše značajnu oblast nacionalne parkove. Opšte je poznato da priroda predstavlja temeljnu vrijednost Crne Gore. Jedan je od najvažnijih resursa za dalji razvoj. Saglasno tome, neophodno je voditi računa da se sačuva i unaprijedi postojeći nivo zaštite prirode i biološke raznovrsnosti i valorizuje na odgovarajući način. Iako izloženi brojnim pritiscima, prirodne i pejzažne vrijednosti Crne Gore su i dalje u značajnoj mjeri očuvane. Nacionalni parkovi su predjeli posebne ljepote i značajnih rijetkih prirodnih pojava. Oni čine ekološku i geografsku cjelinu koja se posebnim zakonom izdvaja i štiti. Prostor nacionalnih parkova, dakle pet parkova čine 10% teritorije Crne Gore. Svaki nacionalni park karakteriše specifična prirodna i kulturna baština. Zahvaljujući ovim vrijednostima, on prerasta u nacionalni i ima međunarodni značaj, o čemu je već nešto rečeno, tako da se nacionalni park Durmitor nalazi na UNESCO listi svjetske kulturne baštine i rijeka Tara rezervata biosfere, Skadarsko jezero ima status značajnog ornitološkog područja i upisano je u svjetsku listu močvara od međunarodnog značaja.

Javno preduzeće Nacionalni parkovi je odgovorno za zaštitu i upravljanje, pripremu i implementaciju programa za zaštitu i kontrolu korišćenja prirodnih resursa, utvrđivanje unutrašnjih pravila i promociju u skladu sa relevantnim zakonima. Uprkos brojnim problemima sa kojima se susrećemo, možemo kazati da su uloženi značajni naponi na privlačenju turista koji preferiraju posjetu destinacijama sa očuvanom prirodom, uz osmišljen marketinški nastup. O tome nam nešto govori i statistika, ako pogledamo da je tu stalan progres, da se u 2012. godini ostvario povećan prihod od 38% od prodatih ulaznica i 23% od broja posjetilaca. Taj progres se nastavlja sigurno i u 2013. godini, zahvaljujući, prije svega, brojnim izletničkim rekreativno sporskim aktivnostima, odnosno promociji nacionalnih parkova kao primarnih ljetnjih turističkih centara.

Kao što je već rečeno, polazeći od inicijative Javnog preduzeća Nacionalni parkovi, zbog neplanske gradnje, ukazala se potreba za izmjenom i ustanovljenjem novih granica ovom nacionalnom parku. Upravo ovim predlogom zakona je to i urađeno i predviđeno, što predstavlja i razlog i suštinu donošenja ovog zakona. Da ovo nije ad hoc rješenje, čuli smo i danas u uvodnom izlaganju, da je prije toga prethodila ozbiljna studija, da je ta studija bila na javnoj raspravi i da se došlo do ovih rješenja kako je ovdje danas i predloženo. Ono što jeste važno istaći, da je u zaštićenim područjima

prirode, posebno onim sa strožim režimom zaštite kakvi su rezervati prirode, nacionalni parkovi i sl, jedna od preporuka međunarodne unije za zaštitu prirode je da zemljište bude u državnoj svojini lokalnih zajednica i drugih tijela osnovanih radi dugoročne zaštite. Dakle, pitanje vlasništva ima značajnu vrijednost.

Takođe, pored revizije granica nacionalnog parka ovim predloženim rješenjem se predlaže reorganizacija javnog preduzeća, saglasno Zakonu o unapređenju poslovanja, kako je to ovdje i predviđeno i utvrđuju se posebne karakteristike socioekonomske dimenzije. To su sve značajna pitanja koja nas opredjeljuju za donošenje ovog zakona. Takođe, želio bih da napomenem da inicijativu za proglašenje regionalnog parka, parka prirode Dragišnjica, Komarnica ima punu opravdanost, imajući u vidu funkciju, ali i prirodni i ekonomski značaj ovog područja. To će, siguran sam, doprinijeti povezivanju zaštićenih prostora kako na nacionalnom, tako i na regionalnom nivou, što je, takođe, značajno. Na kraju sigurno neću reći ništa novo ako ponovim da je Crna Gora među rijetkim zemljama u svijetu koje se mogu pohvaliti izuzetnim prirodnim vrijednostima. Nesporno je da su te prirodne vrijednosti stalni izazovi ne samo za domaće nego i inostrane eksperte, čije područje je interes i zaštita prirode.

Međutim, činjenica je i kako naš odnos prema prirodi nije uvijek u skladu sa potrebama, očekivanjima, a i sa njenim osnovnim zakonima. Slažem se sa onim kolegama, diskutantima koji kažu da nije dovoljno samo donijeti zakon, važno ga je primijeniti i važno je stvoriti jednu društvenu atmosferu i društvenu aktivnost da se sprovedu ovi zakoni, a posebno ih insistirao i na odgovornosti, kao od institucija do pojedinaca i obrnuto.

Ipak, zadovoljstvo mi je istaći kako intenziviranje zaštite prirodnih vrijednosti, što je ujedno jedan od ciljeva predloženog zakonskog propisa, Crna Gora u posljednje vrijeme nastoji osigurati održivi razvoj prihvatajući načela uravnoteženog ekonomskog rasta i visokog stepena zaštite prirode kako bi se izuzetno prirodno bogatstvo sačuvalo i za buduće naraštaje. Pošto je već isteklo vrijeme, zahvaljujem na prilici da kažem nešto o ovom zakonu. Naravno, podržaćemo predloženi zakon, a nadam se i vi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Čavor.

Kolega Danko Šarančić ima riječ, a nakon njega neka se pripremi kolegistica Zorica Kovačević. Izvolite.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi gospodine ministre, pomoćnice ministra, poštovani građani,

Na dnevnom redu današnje sjednice imamo jedan predlog zakona jako važan za Crnu Goru, oblast koja je od javnog interesa ili djelatnost od javnog interesa, kako propisuje član 4 ovog zakona. S obzirom na prostorne i prirodne karakteristike, te orijentaciju na turizam kao stratešku privrednu granu Crne Gore, jasno je da se ovoj oblasti mora posvetiti mnogo više pažnje i senzibilnosti nego do sada što je bio slučaj. Nacionalni parkovi, imamo ih ukupno pet i čine oko 10% teritorije Crne Gore, morali bi da predstavljaju jedan od značajnih magneta za privlačenje turista i da se ovaj potencijal valorizuje mnogo više i mnogo snažnije nego što je do sada. Da ne idemo dalje od člana 1 ovog zakona koji propisuje da nacionalni parkovi kao prirodna dobra uživaju posebnu zaštitu.

Da li su i do sada ova zaštićena područja uživala zaštitu? Da li je država obezbijedila istu u proteklim godinama i kako će to činiti ubuduće? Da li samo kaznenim mjerama ili postoje još neki mehanizmi? U saopštenju sa 18. sjednice Upravnog odbora Javnog preduzeća Nacionalni parkovi, između ostalog se kaže da je smanjenje ukupnog prihoda u 2013. u odnosu na 2012. godinu rezultat značajnog umanjenja budžetskih sredstava za 2013. godinu. Relativna stabilnost ostalih troškovnih stavki ukazuje da se bez novih projekata i dodatnih izvora finansiranja ne može računati na ozbiljnije uvećanje ukupnih prihoda.

Znači li ovo, gospodine ministre, da menadžment Javnog preduzeća, odnosno budućeg privrednog društva u potpunosti svoje poslovanje i svoju ponudu vezuje za budžet? Da nema sposobnosti, nema želje ili nema vizije za osmišljavanje novih biznis ideja i novih aktivnosti koje bi uticale na poboljšanje kako finansijskog poslovanja, tako i na uspostavljanju saradnje kroz privatno javno partnerstvo? Da li se pristupilo izradi projekata za objekte restorana i apartmanskog prostora na Biogradskoj gori i projektovanju restorana Crno jezero i, ako nije, kada će se to učiniti? Znači, gospodine ministre, tri eura je ulaznica da posjetite Crno jezero i da razgledate te prirodne ljepote. Za to ne možete za uzvrat dobiti gotovo ništa. Tamo nemate gdje ni popiti kafu ljudski, na valjan način. Šta je sa posebnom zaštitom koju uživaju nacionalni parkovi prema članu 1, takođe ovog zakona? Osnovni razlog, kažete, a čuli smo ovdje u diskusijama mnogih kolega, u obrazloženju za donošenje ovog zakona jedan od osnova je transformacija preduzeća i jeste revizija granica nacionalnog parka Durmitor. Razlog te revizije, kako vi to ovdje lijepo i u zavijenoj formi kažete jeste urbanizacija i antropogeni zahvat, koji su prisutni na jednom dijelu Nacionalnog parka Durmitor. Dakle, nije se uložilo mnogo truda u pisanje ovog zakona, uz ovaj prethodni i korišćenja komparativnih iskustava iz Hrvatske i iz Italije. Nije bilo ni harmonizacije sa evropskom pravnom tekovinom, ali je suštinski problem što njime aboliramo kršenje Ustava i zakona ove zemlje na neki način.

Kako je došlo i zašto je došlo do nekontrolisane urbanizacije kako kažete antropogenih zahvata? Ko je kontrolisao i ko je trebalo da kontroliše izgradnju divljih i poludivljih objekata na teritoriji nacionalnog parka Durmitor koji ovim zakonom smanjujemo, na veliku žalost, na 1200 hektara? Uvaženi građani, ovim Vlada Crne Gore priznaje da je u tom periodu 2006, 2007, 2008, 2009. godine privatni interes kao bezbroj puta do sada bio jači od javnog. Rezultat toga je smanjenje teritorije nacionalnog parka Durmitor. Toliko o brizi države za prirodu i turizam. Što je još gore, za poštovanje zakona i Ustava ove zemlje.

Niko do sada za ovo nije odgovarao, gospodine ministre. Pitam se kako je to moguće ako smo pravna država i ako živimo u pravnoj državi. Džaba nam donošenje zakona i harmonizacija i sva ostala priča ako ćemo se i ubuduće odnositi na ovakav način prema najvažnijim prirodnim resursima koje imamo, a da niko ni za šta ne odgovara u ovoj zemlji.

Još jedno pitanje. Početkom 2013. godine, negdje u martu, aprilu održane su javne rasprave o nacrtu prostornog plana posebne namjene za durmitorsko područje i Nacrt izvještaja o procjeni uticaja na životnu sredinu. Interesuje me da li se odmaklo dalje u implementaciji ovih dokumenata i da li će oni donijeti neke benefite području Durmitora, da li će se konačno pokrenuti valorizacija prirodnih resursa na ovom području i da se možda na ovaj način pokrene ekonomija i zaustavi demografsko pražnjenje sjevera Crne Gore. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Šarančiću.

Koleginica Zorica Kovačević, a nakon nje neka se pripremi kolega Dritan Abazović. Izvolite, koleginice.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani ministre, uvažena pomoćnice Vojinović, kolege poslanici, poštovani građani,

Kao što je u uvodnom izlaganju rekao uvaženi ministar i jedan broj poslanika, osnovni razlog za donošenje Zakona o nacionalnim parkovima je revizija granica Nacionalnog parka Durmitor, kao i reorganizacija Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, a u skladu sa obavezama proisteklim iz Zakona o unapređenju poslovnog ambijenta.

Kada je riječ o reviziji granica Nacionalnog parka Durmitor, 2009. godine, kao što ste rekli, gospodine ministre, potekla je inicijativa Javnog preduzeća Nacionalni parkovi Crne Gore kao upravljača nacionalnim parkovima u Crnoj Gori, da se s obzirom na posebne zahvate i urbanizaciju koji su bili prisutni u jednom dijelu Nacionalnog parka Durmitor, a u neposrednom okruženju grada Žabljak pokrene postupak isključenja tog dijela iz granica nacionalnog parka, a koje je vezano za podnožje durmitorskog masiva i obuhvata nekoliko durmitorskih sela. Dodatni argument je bila činjenica da su upravo u prostoru koje je bilo pod uticajem gradnje nepokretnosti u velikoj mjeri u privatnoj i mješovitoj svojini.

Naime, preporukama od strane Međunarodne unije za zaštitu prirode, u zaštićenim područjima prirode, posebno u onim sa strožijim režimom zaštite, preporučuje se da zemljište bude u državnoj svojini, u svojini lokalnih samouprava, s obzirom da je vlasništvo bitno za postizanje ciljeva upravljanja u zaštićenim područjima prirode. Drugo što želim da kažem jeste da je veoma dobro da su u pripremi ovog zakona korišćena komparativna iskustva iz zemalja u regionu kao što je Hrvatska, kao i iskustva razvijenih zemalja, Italija, kao i da su zakonu unesene određene odredbe pojedinih direktiva Savjeta Evrope o zaštiti prirodnih staništa, divljeg, biljnog i životinjskog svijeta.

Ono što je, po mom mišljenju, mnogo bitno jeste da je u osnovnim odredbama ovog zakona utvrđeno da nacionalni parkovi kao zaštićena prirodna dobra uživaju posebnu zaštitu, kao i da se na nacionalne parkove primjenjuju i propisi o zaštiti prirode. Takođe, utvrđeno je ovim prijedlogom zakona da se za područje nacionalnih parkova donose prostorni plan područja posebne namjene, plan upravljanja nacionalnim parkovima i godišnji program upravljanja. Takođe su utvrđene radnje čije je vršenje zabranjeno na prostoru nacionalnih parkova, u skladu sa prostornim planom područja posebne namjene. Propisivanjem ovih zabrana želi se postići bolja zaštita nacionalnih parkova i očuvanje njihovih posebnih prirodnih vrijednosti.

U poglavlju 4 koje se odnosi na korišćenje dobara nacionalnih parkova, uređena su pitanja davanja na korišćenje prirodnih dobara nacionalnih parkova. Takođe je precizirano da se prirodna dobra na području nacionalnih parkova u državnoj svojini mogu davati na korišćenje za obavljanje djelatnosti dozvoljenih zakonom, prostornim planom područja posebne namjene i planom upravljanja. Precizirana je izgradnja objekata i izvođenje drugih radova na području nacionalnih parkova, postavljanje objekata privremenog karaktera, plaćanje nadoknada privrednom društvu itd.

Na kraju, poštovani ministre, želim da vam postavim nekoliko pitanja koja se odnose na izgradnju objekata koji su izgrađeni u dijelu nacionalnog parka Durmitor, u neposrednom gradu Žabljak. Imajući u vidu da ste na početku, u obrazloženju donošenja ovog zakona, veoma jasno i precizno rekli da su razlozi za donošenje ovog zakona revizija granica nacionalnog parka Durmitor, što smatram da je veoma dobro, iskreno i pošteno, pa vas u tom dijelu i pitam, ne znam da li su pitanja sve za vas, ali želim da prokomentarišete. Da li je lokalna samouprava mogla vršiti akuntativnu naplatu komunalija na izgradnji objekata, iako nije bilo PUP-a, prostorno urbanističkog plana? Ovaj institut je ranije bio poznat kao praksa u radu lokalnih samouprava. Koliko mislite da je lokalna samouprava Žabljak izgubila zato što nije naplatila komunalije? Da li ima objekata za rušenje vezano za granice Nacionalnog parka Durmitor i da li su svi uklopljeni u prostorni plan? Zašto je izostala efikasnija akcija građevinske ili drugih inspekcija nadležnih za sprječavanje gradnje u okviru granica nacionalnog parka Durmitor, što je bila i stroga zona zaštite izgradnje bilo kakvih objekata? Da li imate informaciju koliko je bilo prijava kod nadležnih državnih organa vezano za izgradnju objekata u granicama nacionalnog parka Durmitor? Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegice Kovačević.

Na redu je kolega Dritan Abazović, a nakon njega neka se pripremi kolega Nikola Gegaj. Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, pomoćnice ministra,

Kratko da kažem svoje viđenje Zakona o nacionalnim parkovima. Vjerovatno ću se ponoviti u nekoj mjeri sa kolegom Perićem i ostalim opozicionim kolegama čije su teze potpuno ispravne, po mom skromnom sudu.

Naprosto ovaj predlog zakona, kao što ste vi naveli u u obrazloženju, nije ništa drugo nego izlaženje u susret privatnom i ličnom interesu. Zamislite sada, građani Crne Gore, kada pričamo o nacionalnim parkovima, posebno zaštićenom kategorijom prostora, šta možemo da očekujemo u mjestima koje uopšte ne podpadaju ni pod nacionalne parkove ni pod parkom prirode nego su prosto neke geografske cjeline. Na prevoju od Petrovca do Budve, nekada nije bila nijedna kuća. S magistrale ste uvijek, u svim situacijama, mogli da vidite more i Sveti Stefan. Danas situacija nije takva. To što se gradilo od 1950. do 1990. godine kada ste došli na vlast, to nije ništa u odnosu što se gradilo proteklih deset, petnaest godina. To je ništa, to je mizerno. Čak i ono što se gradilo u prethodnom periodu, gradilo se na mnogo i kvalitetniji i na adekvatnim mjestima nego što je to sada slučaj. Vi to najbolje moguće znate.

Ministre, pozivate da pomognemo, potpuno ste u pravu. Mi imamo neku odgovornost, možda manju nego vi, ali imamo neku i u lokalnim zajednicama, pošto sam shvatio da je to intencija, da su i one odgovorne za nedonošenje planova, sa čim sam u potpunosti saglasan sa vama i mnogih drugih propisa, nekontrolom itd, sve sam saglasan i hoću da se uključimo u tu pomoć. Nijeste nas zvali, na svu sreću, kada se odmagali raznim aktivnostima Vlade Crne Gore. Da je tada neko zvao da se spriječi odmaganje koje je organizovala Vlada Crne Gore, na način davanja dozvola, na način dozvole divlje gradnje. Bivši ministar, sadašnji naš kolega Sekulić je ustvrdio da u Crnoj Gori ima 100.000 nelegalno izgrađenih objekata. Kada su oni nikli? Jesu li nikli prije

1990. godine? Ne bih rekao, možda samo jedan manji broj. Tu imate jednu vrlo složenu logičku situaciju.

Potpuno sam saglasan sa onim što se čulo, da ne možemo mi sa nekog višeg nivoa, iz Vlade, iz Ministarstva, da govorimo kako su krivci inspektori koji su na terenu ili lovočuvari. Zna li na šta me podsjeća ta priča? Na onu priču uzela medicinska sestra 50 eura. Zna, neko može da uzima milione, neko može da brani bjelosvjetske tajkune, narkokartele itd. i onda vam je borba korupcije sa 50 eura. Ili, mogu da se pale auta, da se ubijaju ljudi po ulicama, a borba protiv kriminala vam je što ćete da zaplijenite petarde pred novu godinu. To me na to podsjeća.

Mislim da to nije dobar sistem, model nije dobar, nije dobar primjer. Mislim da Ministarstvo, zaista, treba da više vodi računa o tome. Opet ponavljam, radi se o nacionalnim parkovima. Saglasan sa tezom što su savjeti radili do sada. Sada ćemo da formiramo privredna društva. Dobro je, to je u redu. Način funkcionisanja privrednih društava, treba vidjeti kako će da funkcioniše, nije zakonom preciziran. Na koji način će da funkcioniše, na koji način će da se bira, osim što ga imenuje Vlada što ste odredili zakonom. Na koji način? Ko? Ko će da participira? Ko će to da vodi?

Još jedna stvar, vezano za utvrđivanje granica. Potpuno je nelogično da nacionalni parkovi nemaju svoje granice i ja ću uložiti amandman da pored onih koje ste naveli, a koji jesu iz oblasti koje treba da se bave granicama, budu predstavnici opština na čijoj teritoriji se nalaze nacionalni parkovi, jer znam da predstavnici opština na sjeveru se donekle žale da nijesu u mogućnosti da makar participiraju. Koliki će taj njihov doprinos da bude i u stručnom i u bilo kojem drugom smislu, ne znam, ali mislim da je dobro da i oni budu ti koji će biti konsultovani kada se budu u konačnosti utvrđivale granice nacionalnih parkova.

Ponavljam, mislim da mi kao zemlja koja je u Ustavu određena koja je ekološka treba na taj način da se ponašamo. Ali, ne možemo da zaboravimo da na neke probleme jesmo naišli, ali neke probleme ste direktno proizveli vi. Ne vi lično, ali Vlada Crna Gore jeste proizvela problem i sada želite zajednički da ga riješimo. Nema nikakvih problema, evo zajedno ćemo ga rješavati, ali zaista da to bude iskreno a ne kampanjski i sa ciljem da se zaštiti interes pojedinaca koji su nelegalno gradili na prostoru koji je zaštićen. Sada treba, umjesto da još neku cjelinu geografsku u Crnoj Gori stavimo pod zaštitu, izdignemo je na nivo nacionalnog parka, mi izlazimo u susret privatnom interesu i sužavamo i ove parkove što imamo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Abazoviću.

Nikola Gegaj je sada na redu, a nakon njega neka se pripremi kolega Srđan Milić.

Izvolite, kolega Gegaj.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani ministre, poštovana gospođo Vojinović, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Nacionalni parkovi Crne Gore, pored izuzetnih, prirodnih i ambijentalnih vrijednosti, imaju i veliki istorijski i kulturni značaj. Na ovim prostorima u dugom istorijskom razdoblju rađale su se i nestajale različite civilizacije i države, vođene i dobijane mnoge bitke, podizani gradovi, manastiri i crkve, duhovni rezidecijalni centri,

brojni vladari i dinastije. Crna Gora spada u red država koje su među prvima počele zaštitu pojedinih prirodnih prostora. U prirodnoj baštini svake zemlje nacionalni parkovi zauzimaju posebno mjesto. Priroda je razlog broj jedan zbog kojeg stranci posjećuju našu zemlju. To potvrđuje činjenica da iz godine u godinu nacionalni parkovi bilježe porast broja posjeta koji je veći od povećanja broja turista na nivou zemlje.

U prošloj godini u ljepotama nacionalnih parkova uživalo blizu 120.000 posjetilaca. Osim ljepote, turiste privlače i ponude koje se u kontinuitetu poboljšavaju. Ipak, potrebna su veća ulaganja i bolja svijest građana o nacionalnim parkovima, ali bojim se da će nam trebati još dosta godina da shvatimo da Lovćen, Biogradska gora, Skadarsko jezero, Durmitor i Prokletije trebaju biti i jesu ponos Crne Gore. Isto tako, vjerujem da će za koju godinu svijest o značaju i vrijednosti ovih prostora od strane svih društvenih segmenata biti na nivou koji zaslužuju.

Naime, na ovim područjima neophodna su ulaganja, mora se raditi na poboljšanju infrastrukture za posjetioce. Ako su prošle godine izgrađena dva javna toaleta na Ivanovim koritima, to isto, po mom mišljenju, treba uraditi i u ostalim turističkim mjestima, recimo Durmitoru. Takođe, mora se više poraditi na vizuelnom identitetu nacionalnih parkova, zašto da ne izrada novog web portala. Prije neki dan usmeno me je informisao i direktor Nacionalnih parkova Zoran Mrdak, da već rade na izradi aplikacije za elektronske uređaje, a sve u svrhu kvalitetnijeg servisa za turiste koji posjećuju naše parkove. Veoma pozitivno je što je pokrenuo časopis "Crnogorski nacionalni parkovi".

Danas od ovih parkova ima interes i lokalno stanovništvo. Mještani zarađuju od prevoza brodovima, zatim kao vodiči i nude ugostiteljske usluge. Naučili su da je privilegija živjeti u parku i da njihov proizvod dobija na cijeni ako potiče iz zaštićenog prostora. Sve se to radi u sinhronizaciji sa Nacionalnim parkovima i na takav način ili na najbolji način promovisu vrijednosti i ponudu parkova.

Dobro je poznato, a to je postalo trend u svijetu, da turistička privreda preuzima aktivnu ulogu u zaštiti prostora, jer ona od njega ima najviše interesa.

Prijedlogom zakona o nacionalnim parkovima uvodi se, kao što je i rečeno, institut plaćanja eko usluga. To je novi instrument ne samo kod nas već i u Evropi, dok u Americi funkcionise već 20 godina i to veoma uspješno. Usluge eko sistema imaju posebnost u tome što se razlikuju od redovnih komercijalnih usluga nacionalnih parkova, budući da se zasnivaju na principu dobrovoljnosti.

Veliki problem nacionalnih parkova, kao što se zna, predstavljaju nelegalne aktivnosti u zaštićenim područjima, to jest nelegalne gradnje i ovo se mora spriječiti krivičnim prijavama i prekršajnim postupcima. Ovo ne smijemo tolerisati, mada moram iskreno reći da je zaštita nacionalnih parkova veoma kompleksan posao koji zahtijeva koordinaciju svih državnih organa. Za dobru zaštitu je potrebna koordinacija između svih koji čine taj lanac nacionalnih parkova, Uprava policije, inspeksijske službe i službe spašavanja. Takođe, ovim zakonom je predviđena obaveza obilježavanja granica nacionalnih parkova, što je dobro rješenje. Riječ je o fizičkim oznakama, a biće pozicionirane i elektronskim putem. Razlika je u tome što su sada granice određene opisno, što stvara probleme, jer nije lako odrediti da li se neki prostor na kome se desila nedozvoljena aktivnost nalazi u parku.

I na kraju, pošto živim blizu Skadarskog jezera, dolazim iz gradske opštine ili opštine Tuzi, imam jednu sugestiju za nadležno ministarstvo. Pitanje regulacije voda na Skadarskom jezeru nije pitanje ovog zakona, ali je svakako jedno od centralnih pitanja za stanovnike priobalja Skadarskog jezera, zbog poplava koje su moguće i u narednim

godinama. Znamo da je u proteklih nekoliko godina bilo više razgovora sa predstavnicima albanske vlade, da su rađeni određeni radovi na rijeci Bojani. Ovo je pitanje koje opterećuje stanovnike priobalja jezera već više od 100 godina, odnosno od kraja devetnaestog vijeka, kada je Drim probio svoje korito. Sugestija je da se razgovori sa Albanijom nastave u smislu pronalaženja tehničkih rješenja za rješavanje ovog problema, što bi bilo osnov za vraćanje Drima iz dijela njegovih voda i sadašnjeg toka i mogućnost kontrolisanja nivoa vode jezera.

Znamo da postoji komisija između Albanije i Crne Gore za Skadarsko jezero, da postoji sporazum o saradnji za pitanja jezera, ali sugestija je da se cijeli proces iznalaženja rješenja nastavi. Inače, mislim da je ovo dobro zakonsko rješenje i da zaslužuje podršku poslanika Skupštine Crne Gore. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Gegaj.

Kolega Srđan Milić je sada na redu, a neka se pripremi kolega Almer Kalač. Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam.

Nisam razumio da li dolazi prethodnik iz gradske opštine ili opštine, ali vjerovatno će to objasniti svojim biračima vrlo brzo. U svakom slučaju podržavam ovu inicijativu vezanu za čišćenje korita rijeke Bojane, jer bi na pravi način mogli da valorizujemo kao najznačajniju slatkovodnu luku na Mediteranu kompletan potencijal Skadarskoga jezera, a sa druge strane obezbijedimo zaštitu kako u Malesiji tako i Zeti od poplave i svega onoga što nam se dešavalo u prošlosti. Mislim da ste potpuno u pravu kada ste pomenuli to pitanje upravo sada, jer treba o tome voditi računa, i kroz one inicijative za izgradnju nuklearnih elektrana na obodu gdje je država Crna Gora jasno rekla da je protiv toga da se na obali Skadarskog jezera i u blizini grade nuklearne elektrane.

Ne znam kako je vama, gospodine Gvozdenoviću, napravio sam jedan kratki siže ovdje, počeli smo sa boravišnim taksama, nastavili sa zaštitom životne sredine, imamo nacionalne parkove. Vidim da je organizacija posla u Vladi Crne Gore na fantastičan način, jer treba da pokrijete sve ove oblasti, a dijelom su povezane. Nadam se da i vaše ćutanje na ova pitanja koja se postavljaju je rezultata umora koji osjećam da imate i nadam se da nećete prskočiti neka pitanja koja ja vama treba da postavim sada.

Zakon o nacionalnim parovima, prvi moj predlog je da ste trebali dostaviti izvorni tekst. Znači postojeći, pozitivni zakon trenutni, da vidimo u čemu se razlikuje. Kada pročitate razloge zbog čega predlažete ove promjene, pitam se da li ste trebali da predlažete novi zakon u ovom obliku kako ste ga predložili.

Zatim, vezano za sam nacionalni park i javno preduzeće. Ja imam pozitivno iskustvo u onom dijelu koji se tiče pokušaja revitalizacije jednog značajnog pogona za područje Cetinja, ne samo Cetinja nego i Crne Gore, Rijeke Crnojevića, to je Ribarstvo, gdje pokušavamo na pravi način zaposliti, otvoriti radna mjesta, iskoristiti potencijale Skadarskog jezera, a sa druge strane voditi računa o zaštiti životne sredine.

Ovim prilikom zaista iskazujem svoju zahvalnost prema rukovodećim strukturama u preduzeću i nacionalnom parku Skadarsko jezero o kome govorim, ali imam određene primjedbe vezane za sve ovo. Interesovalo bi me, a tražiću to da mi dostavite, izjašnjenje zainteresovanih strana prilikom predlaganja ovoga zakona. Prije svega mislim o Javnom preduzeću Nacionalni park i mislim o lokalnim samoupravama koje ste

pomenuli ovdje, gdje ste istakli da ste vezano za granice i za sve ostalo imali izjašnjenja tih lokalnih samouprava.

Član 12. Skrećem pažnju, pisali ste ovo prije odluke o formiranju nove opštine Gusinje. Imate tamo da nacionalni park Prokletije zahvata granice opštine Plav u tom i tom dijelu. Da ne bih ja podnosio amandman, vi pregledajte da li sada podjelom opština Plav i Gusinje, teritorijalnim razgraničenjem, imate da dio nacionalnog parka Prokletije pripada i opštini Gusinje. Hvala gospodinu Abazoviću, trenutno nije tu, htio sam da predložim taj amandman jer mi je potpuno nepojmivo da u poglavlju 2 -granice - mislim da je član 13 u pitanju, nijeste predvidjeli da u toj komisiji kada se utvrđuju granice budu predstavnici lokalnih samouprava koje pripadaju, gravitiraju tim nacionalnim parkovima.

U poglavlju 3, mjere zaštite u razvoju unapređivanja, nije moje da to predlažem, očekivao sam od kolega koji se bave tim poslom, volio bih da vidim ulogu Skupštine Crne Gore, odnosno resornog odbora koji se bavi pitanjima koja se dotiču tematike nacionalnih parkova, zaštite životne sredine i svega ovog ostalog, jer mislim da se izvještaj o realizaciji godišnjeg programa u nekom obliku treba dostaviti...Vladi Crne Gore i resornom odboru Skupštine.

Sada malo da pređem na ove članove. Poštujući prijateljski odnos koji prema meni gaji potpredsjednik Parlamenta, a činjenica je da ne govorim ništa van ove teme, možda ću malo prekoračiti vrijeme.

U zabranama, vidim u članu 16, krčenje i čista sječa šuma. Imali smo nevjerovatan primjer, vezan za Dragišnicu i za ono što se radilo sa probijanjem puteva, sa jasnim nepostojanjem adekvatne politike sankcija i potrebi da se ljudi sa tog područja organizuju da bi zaštitili ono što je posao države. Mislim da se kroz ova zakonska rješenja počinje nazirati zaista briga Vlade Crne Gore da se to zaštititi. Ali, ja ne bih prenebregao ni potrebu da se o tome povede računa u onom dijelu što je bilo u prošlosti, da vidimo ko je iz Vlade Crne Gore svojim nepostupanjem omogućio da se na onakav način devastira taj prostor, kao što je taj privrednik, čini mi se da mu je sjedište u Mojkovcu, napravio sa devastacijom Dragišnice. Imate 46 različitih oblika onoga što je zabranjeno. Ja da sam na Vašem mjestu, ministre, ne bih ovako ovo pisao. Meni izgleda ovo kao popis svega onoga što su inspektori utvrdili na terenu, pa onda ubacili u zakon. Mislim da će kolega Kalač imati diskusiju po ovom pitanju, malo smo se konsultovali. Dvadeset šesta zabrana je, gospodine Mustafiću, da se ne smije obavljati ribolov sa dva ili više ribolovnih štapova, snimanje i fotografisanje u komercijalne svrhe bez odobrenja, korišćenje plovila sa motorom jačine preko 10 konjskih snaga bez odobrenja, osim za potrebe organa državne uprave. Potpuno se slažem. Na Bledskom jezeru nemate mogućnost da koristite uopšte motor, nego mora da bude na električni pogon. Ovo kada se sprovede u djelo, počecemo da sprovodimo, govorim sada o Skadarskom jezeru", neće mi niko zamjeriti što sam lokalpatriota, toga akvatorijuma. Ima i onaj dio, broj 32 - puštati lovačke kerove na prostor nacionalnog parka sa namjerom gonjenja divljači u svrhu lova.

Gospodine ministre, ko utvrđuje namjeru onih koji puštaju lovačke krovove? Je li to izjava koja se daje od strane onoga što ima lovačke kerove, koja mu je namjera što ih pušta u nacionalnom parku? Ja znam da ovo nijeste pogledali do kraja, jer bojim se da ovakve stvari vama ne bi mogle da promaknu, da se ovo napiše. Ali, dobro, ostaviću da se vi time bavite.

Naknade iz stava 1 tačka 1, to je onaj član 21 o kome sam govorio, ne plaćaju fizička lica koja žive i posjeduju nepokretnost u nacionalnom parku i članovi njihove uže porodice. Mene interesuje je li ovo postojalo do sada. Ako je sada uvedeno, odlično, ali

ga mi moramo propagirati, jer sam ja koji 250 godina imam nepokretnost u nacionalnom parku Skadarsko jezero uredno plaćao svaki put četiri evra. Moram da priznam da četiri evra nijesu malo. Sa druge strane sam rekao rukovodećim strukturama nacionalnog parka da me interesuje za što su ih upotrijebili, ali nema problema. Ono što je neophodno razraditi je za šta se upotrebljavaju ova sredstva.

Član 27 vrlo interesantan, ne znam da li je postojao do sada. Četiri eura svaki put kada sam ušao u nacionalni park da se vozim brodom. Svaka vožnja brodom je bila četiri evra. Kupite kartu, ministre. Član 27 nije razrađen na pravi način.

Član 28, vjerujem da je novost, da se ne može koristiti bez saglasnosti davaoca, jer se bojim da u nacionalnim parkovima mi kontrolišemo samo one koji imaju dozvolu za rad, a sve one koji rade na divlje u tim nacionalnim parkovima niko ne kontrolišu. To je trebalo da bude predmet ovog zakona.

Kaznene odredbe. Novčanom kaznom od 1000 evra do 40.000 evra kazniće se za prekršaj pravno lice. Ostavljate, ministre, 40:1 diskreciono pravo svakome sudiji da odluči koliko će da kazni, između 1000 evra do 40.000 evra. To se ponavlja i za fizička lica, a onda dolazi šlag na kraju i kaže se: "Novčanom kaznom do 150 evra kazniće se za prekršaj fizičko lice ako u nacionalnim parkovima loži vatru mimo mjesta određenog za tu namjenu". Najveće štete koje smo nanijeli nacionalnim parkovima su bile upravo zbog toga što je neko ložio vatru mimo ove namjene i mi njih kažnjavamo do 150 evra, a one što fotografišu i gledaju ptice njih ćemo do 40.000 evra. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Miliću. Nadam se da će kolega Kalač biti racionalniji u korišćenju vremena. Kolega Almer Halač, nakon njega koleginica Žana Filipović.

Izvolite, kolega Kalač.

ALMER KALAČ:

Hvala vam, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvažene kolege i koleginice, uvaženi ministre, pomoćnice ministra,

Danas diskutujemo o jednoj jako važnoj temi, imamo pet nacionalnih parkova u Crnoj Gori.

Moje pitanje bi bilo: Da li postoje i druge lokacije u Crnoj Gori koje svojim karakteristikama ispunjavaju uslove da budu nacionalni parkovi?

Ono što je osnov svega, to je urađena planska dokumentacija, definitivno da ona do sada nije postojala, da je u velikoj mjeri i urađena. Prvenstveno treba izgraditi infrastrukturu, bez obzira o kojoj vrsti infrastrukture je riječ. Pomenuli ste izgradnju objekata i da je često bila situacija da se pomjeraju granice nacionalnih parkova zbog tih izgrađenih objekata. Ne mogu da ne pomenem Zakon o izgradnji objekata donešen 2008. godine i da je od stupanja na snagu tog zakona pa nadalje zabranjena izgradnja objekata bez građevinske dozvole. Međutim to nije bio slučaj. Izgradnja objekata na taj način nastavljena je i dalje. Zato smo skoro imali novi zakon, odnosno dopunu Zakona kojim su, daću sebi slobodu da tako kažem, legalizovana cijela naselja, pa će se onda novim zakonom koji će tretirati te za sad neformalno sagrađene objekte, ti objekti legalizovati na taj način.

Pomenuli ste i šume. Na ovaj način je devastacija prostora ne samo u nacionalnim parkovima već i mimo njih, a kontrola prostora pomoću gugla definitivno nije moguća i gugl neće riješiti ove probleme u prostoru.

Kada govorimo o inspekcijskim službama, da li one rade ili ne rade svoj posao, ne možemo svu odgovornost za ono što se dešava u prostoru svaliti na par pojedinaca koje možemo okarakterisati kao one koji izvršavaju svoje obaveze ili ne.

Ne mogu da se ne osvrnem na pojedine članove, iako mi nije želja da danas samo kritikujem ovaj zakon, jer smo skoro imali ovdje Zakon o komunalnoj policiji, gdje je, ja sam stekao takav utisak, organizovano takmičenje ko će viš kritikovati taj zakon. Međutim, predlagač je nakon toga pozvao sve predstavnike poslaničkih klubova da učestvuju u izradi tog zakona, pa smatram da ste i vi možda trebali postupiti na sličan način. Pokazalo se da naknade za ulazak u nacionalni park, a one su definisane članom 21, nijesu dale željene rezultate. Naplatimo ulaznicu posjetiocima a za uzvrat im ne nudimo ništa. Naknada se plaća i za organizovano posmatranje ptica. Posmatranje ptica od koga, da li je to od agencije, da li je to u komercijalne svrhe? Ima dosta tih stvari na koje treba odgovoriti i dati obrazloženje.

Ako govorimo o kaznenim odredbama, to je član 36: „Novčanom kaznom od 100 do 4000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice ako u nacionalnim parkovima...“, pa su taksativno pobrojane stvari šta ne smije da se radi - kampuje van mjesta predviđenog za kampovanje, splavari rijekom Tarom, vodi turističke posjetioce kroz prostor nacionalnog parka.

U članu 37 dato je i da će se kazniti kaznom od 150 eura fizičko lice ukoliko parkira vozilo van mjesta određenog za parkiranje. Mi imamo problem sa parkiranjem i u gradskim sredinama, a da ne govorim o tom prostoru koji se tiče nacionalnih parkova.

Gospodin Milić je jednim dijelom napomenuo probleme koji se javljaju za sječu šume, a i meni je nejasan stav u kojem stoji da će se kazniti fizičko lice ukoliko na prostoru nacionalnog parka pušta kerove sa namjerom lova. Da li postoji još neka druga namjera puštanja lovačkih pasa ili je samo ta.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kerovi se mogu vježbati, ne moraju samo da love. U svrhu vježbe.

Koleginica Žana Filipović i nakon nje kolega Nimanbegu.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvažena Skupštino, poštovani građani i građanke, poštovani predstavnici Vlade,

U postupku valorizacije zaštićenih prirodnih dobara polazi se od najvažnijih svjetskih strategija, akcionih planova, konvencija i kategorija, čime se obezbjeđuje kompatibilnost zaštite prirode sa međunarodnim standardima.

Polazeći od obaveza koje proizilaze iz Konvencije Ujedinjenih nacija o biološkoj raznovrsnosti, poseban značaj među zaštićenim područjima u Crnoj Gori imaju nacionalni parkovi kao područja najviših ekoloških, bioloških i predionih standarda. Ova područja su rezervati rijetkih i ugroženih vrsta neizmijenjenih prirodnih procesa i predstavljaju imperativ očuvanja i naš zalog za buduće generacije. Istovremeno, upravo u nacionalnim parkovima se na najbolji način mogu demonstrirati modeli održivog razvoja, posebno u kontekstu valorizacije potencijala zasnovane na procjeni vrijednosti eko sistema. Uprkos brojnim ekološkim izazovima gotovo 10% kopnene teritorije Crne Gore zaštićeno je u vidu pet nacionalnih parkova i oko 47 lokaliteta na nižem nivou

zaštite. Kada se tome dodaju lokaliteti pod međunarodnom zaštitom, dolazi se do oko 18% teritorije Crne Gore koja je pod zaštitom.

Nacionalni parkovi i zaštićena područja prirode Crne Gore čine Crnu Goru prepoznatljivom destinacijom. Efikasno upravljanje zaštićenim područjima prirode, uključujući i nacionalne parkove, primarno je zasnovano na održivom sistemu finansiranja i jačanja upravljačkih kapaciteta. Zaštićena područja nacionalnih parkova predstavljaju posebne prirodne vrijednosti koje zbog svoje očuvanosti, jedinstvenosti i reprezentativnosti imaju posebnu važnost za Crnu Goru, pa im je stoga Zakonom o nacionalnim parkovima osigurana posebna zaštita. S druge strane, implementacija obaveza koje proizilaze iz međunarodnog okvira uključuju unapređenje sistema upravljanja i finansiranja zaštićenih područja, jačanje edukativne uloge parkova i jačanje komponente turističke ponude, što će u budućnosti voditi ka održivosti nacionalnih parkova.

S obzirom na sve veće interesovanje kako domaćih tako i inostranih posjetilaca za prirodne ljepote i vrijednosti nacionalnih parkova u Crnoj Gori, uporedni pokazatelji o broju posjetilaca i prihodima ukazuju na značajan porast prihoda od ulaznica i korišćenja ostalih turističko-rekreativnih sadržaja nacionalnih parkova u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu.

Predlogom Zakona o nacionalnim parkovima koji je pripremljen po ugledu na pozitivne parkse razvijenih evropskih zemalja, obezbjeđuje se bolja zaštita nacionalnih parkova i očuvanje njihovih posebnih prirodnih vrijednosti. Predloženim propisom postižu se optimalni uslovi zaštite, unapređenje i korišćenje dobara nacionalnih parkova kao posebnih prirodnih vrijednosti.

Jedna od prisutnih predrasuda na našim prostorima je kako zaštita prirodnih vrijednosti dolazi u sukob sa interesima ekonomskog rasta. Svjesno ili nesvjesno zaboravlja se kako su zaštićena područja sa svojim izuzetnim prirodnim vrijednostima i resursima kamen temeljac strategije očuvanja bioraznovrsnosti, a istovremeno predstavljaju značajan potencijal za održivi ekonomski razvoj zemlje. Stoga je ukupnim aktivnostima uspostavljanja i upravljanja zaštićenim područjima potrebno detaljno valorizovati raspoložive potencijale, osmisliti njihovo korišćenje, na dopušten način izvesti konkretne projekte. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegice Filipović.

Kolega Nimanbegu je posljednji prijavljeni diskutant. Izvolite, kolega.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice poslanice i kolege poslanici, poštovani ministre i pomoćnice ministra i dragi građani u dijaspori i u Crnoj Gori,

Jedan je pjesnik koristio riječi da se od ljepote može i umrijeti. To je, po meni, srž priče oko nacionalnih parkova u Crnoj Gori, da osim toga što su proglašeni, što rade, što su veoma lijepi, ne vidim koju korist su donijeli lokalnoj zajednici.

Da ih analiziramo kratko. Lovćen - opština Cetinje, najsiromašnija opština istorijska u ovom centralnom dijelu. Prokletije - izuzetno nerazvijena područja Plava i Gusinja. Biogradska gora - izuzetno nerazvijeno područje Mojkovca i Kolašina. Skadarsko jezero - jedini izuzetak, obuhvata dvije najrazvijenije opštine u Crnoj Gori, opštine Podgorica i Bar, ali najnerazvijenija područja. Ostros - Krajina je daleko

najnerazvijenije područje koje čak nema ni tekuću vodu. Durmitor - Žabljak, možda razlog zbog čega se donosi ovaj plan, novi zakon, ali ni tamo ne vidim da je velika perspektiva za te građane koji napuštaju ta područja.

Zbog toga se moram sjetiti 2009. godine i gospodina Milića, predsjednika Socijalističke narodne partije, čija partija je dala podršku usvajanju Zakona o nacionalnim parkovima zato što manjinske partije, tada i Socijaldemokratska partija nije željela da da podršku za nacionalni park Prokletije zbog obuhvata tog područja. E i to je razlog, ministre, zašto ja ni danas ispred albanskih partija, ni gospodin Gjeloshaj, ne možemo podržati ovaj zakon, zbog nacionalnog parka Prokletije, pošto naši sunarodnici u tom području nisu za taj plan, nisu bili za taj plan, tako da bez neke promjene granica, bez promjene načina kako će se tu voditi politika, mi ne možemo podržati Zakon o nacionalnim parkovima Crne Gore.

Na kraju, samo kratko da komentarišem neka izlaganja pojedinih poslanika koji, sigurno zbog toga što nemaju iskustva u saobraćaju morskom ili riječnom, podržavaju vaša predložena rješenja do 10 konjskih snaga da se ograničava plovljenje na tim područjima, što apsolutno ne predstavlja način ni sigurnosti ni bezbjednosti. Ljudi koji bi koristili usluge na tim područjima bili bi ugroženi.

Takođe bih želio tehničko pitanje, možda nije ni tehničko, možda ima neku pozadinu političku. U tački 11 se kaže da je Nacionalni park Skadarsko jezero obuhvaćen granicama, počinje državnom granicom Crne Gore i Republike Albanije, to je drugi pasus, prva rečenica. I predzadnja rečenica - određene su državnom granicom između SR Jugoslavije i Republike Albanije. Ja ne znam da li ta država još ima smisla da bude u ovom predlogu zakona, tako da bih volio da možda oni koji su glasali ovaj zakon u 2009. daju pojašnjenje zašto piše SR Jugoslavija.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu.

Čuli smo sva izlaganja, odnosno diskusije.

Ministre, vjerovatno želite završnu riječ. Izvolite.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Uvaženi poslanici,

Pokušaću da odgovorim, da dam završnu riječ, ali nije lako ministru da odgovori kad u istim partijama, ili u različitim partijama u opoziciji, neko je za zaštitu prostora Crne Gore, a neko je za smanjenje zaštite prostora Crne Gore i to svako iz nekih sebi poznatih razloga.

Saglasan sam sa diskusijama koje ukazuju da precizirati treba kaznenu politiku. I ja sam tražio da se precizira dio koji je vezan za dijapazon od 1000 do 40.000 eura. Rečeno mi je da je to po Zakonu o prekršajima. Ako postoji mogućnost da se tu interveniše, spreman sam da prihvatimo takva rješenja i da ne damo diskreciono pravo, nego da jasno definišemo, da izvučemo iz ključnih elemenata, da tako kažem, koje su manje važne a koje su više važne stvari, koje bi trebale da budu više kažnjive.

Takođe, smatram našim propustom to što u komisijama za određivanja granica nema predstavnika lokalne samouprave, taj dio ćemo popraviti, to se podrazumijeva. Po nama, ovaj član daje mogućnost za šire tumačenje u tom pravcu, ali ako treba da preciziramo te stvari, ako nije jasno, takođe smo spremni da u tom dijelu jasno reagujemo.

Niko nema ambicije da abolira nekog zbog toga što nije u nacionalnom parku. Dali smo jasne instrukcije i nacionalnim parkovima da popišu sve objekte i u morskome dobru, tamo gdje je nadležno Morsko dobro i u nacionalnim parkovima i da definišu status privremenih objekata. Pošto niko ne voli da bude privremeni objekat, i to mora da košta. Sad ponavljam, a dodatno ću ažurirati stvari koje su bile vezane za prethodni period, da svi objekti koji su na ovom prostoru koji nisu u nacionalnom parku, dobiju status privremenih objekata i da košta ta privremenost. Takvo smo iskustvo imali na nekim projektima koji su vezani za Adu Bojanu, pa kad smo podigli te cijene, digla se bila velika priča da je to previše. Ja uvijek smatram da kad se devastira taj prostor, da je to premalo. Ali, uvažavaju se i određeni interesi opština i drugih organizacija. Ponekad morate da pravite određena kompromisna rješenja da bi mogli neki projekti da ostvare ključni cilj i da ostvare određeni progres.

Što se tiče umora, više sam neumoran nego što sam umoran. Tačno je da ste danas imali zakazanu sjednicu u 12 sati, pa smo vas čekali do 12.30, pa ste nam tek tada javili da ne možete da organizujete i vrlo smo to džentlmenki prihvatili i došli u 2.30, pa smo čekali još 15-20 minuta, i to je prirodna stvar. U Vladi dolazimo na vrijeme i počinjemo na vrijeme, ali prihvatamo da je ovo visoki dom u kome treba da prilagođavamo određene stvari. Nadamo se da ćete poštovati određene radne obaveze koje imamo, da bismo mogli da bolje implementiramo određena rješenja koja s vama ovdje dogovaramo.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ministre, samo trenutak.

Dakle, danas je bio kolegijum koji je zakazan naknadno, nakon naše jučerašnje objave. U ovom parlamentu se sve dogovara a vaš oran je izvršni organ.

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Ja ne bih imao nikakvu primjedbu, niti sam to imao, ali su bili određeni komentari. Mi smo uredno čekali do 12.30 kad smo obaviješteni na jedan kulturni način, bilo je tu nekih sedam osam predstavnika DPS-a, drugih predstavnika nije bilo, vjerovatno su oni bili informisani.

Na pitanje da li opštine mogu da naplaćuju akontativno komunalije za objekte koji nemaju izdatu građevinsku dozvolu, nemaju pravo to da rade i to nije u skladu sa zakonskim rješenjem.

Pitano je koliki su prihodi nacionalnih parkova. Oni su bili 1.800.000 eura, a rekao sam koliko smo zajedno sa UNDP-om utvrdili da mogu da budu potencijalni zaštićeni prostora, skoro 30 puta veći. Da bi ti prihodi bili veći, u kapitalnom budžetu odvojena su značajna finansijska sredstva, ali smo angažovali i sredstva međunarodnih institucija. Imamo saradnju sa UNDP-om, postali smo član Međunarodne unije za zaštitu prirode kao najveće svjetske mreže koja okuplja sve značajne organizacije i stručnjake za zaštitu prirode i s njima realizujemo značajan broj projekata, sa VVF-om intenzivno radimo na projektima Biogradske gore itd. Postoji 20-tak značajnih projekata koji se rade i koji se ostvaruje u zadnje vrijeme.

Manje sam zadovoljan sa nivoom zaštite, ali taj nivo zaštite zavisi i od intenziteta građana koji su zainteresovani za određenu stvar u okviru nacionalnog parka.

Što se tiče odnosa između sjevera i juga, pošto imamo nekoliko značajnih nacionalnih parkova, to su Biogradska gora, to je projekat Prokletija, to je projekat Durmitora, ključna stvar je povećati prihode na sjeveru u odnosu na jug. Sad ću vam

reći jedan podatak koji rijetko koristim. Skoro svi prihodi, preko 90% prihoda u turizmu se nalaze na jugu. Ključna politika kojom se sad bavimo jeste kako Crnu Goru da predstavimo kao jedinstvenu turističku destinaciju, o tome smo pričali kad smo pričali o boravišnim taksama. Zbog toga smatram da je dobra ta sinergija koja je vezana za ekologiju, turizam i određene stvari o kojim ovdje govorimo. Znači, ključna je stvar da projekti koji se realizuju na crnogorskom primorju dobiju, da tako kažem, svoj projekat i na sjeveru Crne Gore. Zbog toga intenzivno radimo i sa Azmontom, i sa Katar Diarom i sa drugima, u pokušaju da neko od njih uzme projekat Savin kuk da realizuje, da se realizuje projekat Planinke. Za projekat Jezera spremni smo da sa Investiciono-razvojnim fondom pokrenemo taj projekat i konačno se stavi u funkciju.

Što se tiče projekta Bjelasice, za mjesec i po dana raspisaćemo tender za realizaciju jednog turističkog rizorta koji se zove Kolašin...i šeststo. Na tom prostoru ulažemo više desetina miliona eura zbog infrastrukture koja je potrebna da se realizuju projekti. Đalovića pećina se mora staviti u funkciju. To je jedna od velikih šansi na sjeveru Crne Gore da bi uspjeli da obezbijedimo značajni turizam.

Vidjeli ste da su značajni pomaci koji su vezani za i prihode, ali i promet koji se dešava u nacionalnim parkovima što se tiče broja turista. Prije samo nekoliko godina imali smo 100.000. Imamo povećanje od 100%. Sada imamo 200.000 turista koji su posjetili nacionalne parkove. Ako pođemo od toga da imamo milion i po turista, to je skoro 15%, to je značajno povećanje koje je vezano za realizaciju kompletnog postupka. Saglasni da se treba pristupiti realizaciji projekta čišćenja rijeke Bojane, i na tome se priprema i radi projektna dokumentacija. Što se tiče projekta Crno jezero, konačno je usaglašen projekat. Mislim da će se za jedno mjesec dana aplicirati za građevinsku dozvolu koja će se dobiti brzo i da će početi radovi na realizaciji kompletnog postupka.

Da li neke stvari mogu bolje, mogu, ali ako svi daju određeni doprinos, kao što sam rekao i u svom nekom izlaganju koje je bilo. Shvatio sam da postoji spremnost iz ovih klupa. Siguran sam da ćemo, kao što vi testirate rad Vlade u narednom periodu, biti u mogućnosti, takođe, da vidimo i doprinos iz ovih klupa koji će biti vezan za zaštitu prostora Crne Gore kao jednu od najvažnijih vrijednosti koje imamo.

Jednu stvar koju sam propustio. Članom 21 novog zakona je jasno definisano da ljudi koji imaju imovinu, koji su mještani na tom prostoru, oni i njihove porodice ne plaćaju nikakve nadoknade koje su vezane, ne samo ulaz, ima još nekih desetak nadoknada koji su vezane za taj dio posla. Nadam se da ćemo i na taj način, donošenjem ovog zakona, eliminisati neke moguće sukobe o kojima ste pričali, koji su bili, ipak, inicirani na nekoj drugoj strani, a ne na strani države.

Uvaženi predsjedavajući, zahvaljujem se na način na koji ste obezbijedili da iskažemo i odgovorimo na sva pitanja na koje je bilo moguće u okviru raspoloživog vremena. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Ovim smo završili raspravu o tački Predlog zakona o nacionalnim parkovima. Naravno, o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno, a amandmani, ostavićemo rok do sutra do početka plenarne rasprave.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Mirel Radić Ljubisavljević, VD

generalnog direktora Direktorata za drumski saobraćaj. Izvjestioci odbora su Zorica Kovačević, Zakonodavnog odbora i Rešid Adrović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Ministar Brajović. Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, kolege poslanici, kao što znate, na dnevnom redu imamo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Osnovni zakon donijet je 2005. godine i imao je za cilj uvođenje reda na saobraćajnom tržištu i eliminisanje nelegalnog rada od strane kombi prevoznika, nelojalne konkurencije i nezadovoljavajućeg opšteg stanja u ovoj grani saobraćaja. Cilj je bio, takođe, obnavljanje voznog parka prevoznika kupovinom novih vozila, podizanje nivoa stručne osposobljenosti vozača i prevoznika, sve zbog veće konkurentnosti na tržištu sa prevoznicima država članica Evropske unije i obezbjeđivanja šanse u tržišnoj utakmici na razvijenom evropskom tržištu naših prevoznika. Bitno je naglasiti da se tada pri izradi zakona vodilo računa i o ekonomskoj moći i snazi crnogorskih prevoznika, kao i da je u pitanju reformski zakon koji je, u najvećoj mogućoj mjeri, 2005. godine mogao biti usklađen sa propisima Evropske unije.

Kako je od donošenja zakona prošlo osam godina, a od posljednjih značajnijih izmjena i dopuna tri godine, stekli su se uslovi za njegovo dalje usklađivanje sa propisima Evropske unije, kao i otklanjanje nedostataka koji su uočeni tokom njegove implementacije, što će omogućiti bolju organizaciju prevoza, podići kvalitet usluga i zaštititi prava i interese putnika i prevoznika koji posluju u skladu sa nacionalnim i međunarodnim propisima. Ovdje posebno stavljam akcenat na zaštitu interesa putnika.

Pored obaveza usklađivanja sa legislativom Evropske unije, izmjene i dopune Zakona su proistekle iz potrebe zaštite, takođe i prevoznika koji su u posljednje vrijeme na udaru nelojalne konkurencije. Poslujući u zoni sive ekonomije, nelojalna konkurencija prijeti da uništi i obesmisli dosadašnji rad i trud svih subjekata uključenih u uspostavljanje kvalitetnog, bezbjednog, pouzdanog i ekonomski prihvatljivog drumskog prevoza putnika i tereta. Imamo sve više naših registrovanih prevoznika koji nabavljaju skupocjena vozila i tako povišen vozni park treba da bude u punoj funkciji, a ne da im nelojalnom konkurencijom mi onemogućavamo da obavljaju kvalitetan prevoz.

Izmjene i dopune zakona zato su i postavljene da bi se pokazala jasna odlučnost i stav Ministarstva saobraćaja i pomorstva Vlade Crne Gore, da svi nelegalni ili legalno licencirani prevoznici koji posluju izvan zakonskih okvira ne budu pošteđeni. Kaznenim odredbama zakona su jasno precizirani i obuhvaćeni svi prekršaji koji mogu biti učinjeni od strane fizičkih ili pravnih lica, a koji kao posljedicu mogu imati narušavanje bezbjednosti, kršenje prava putnika, poslovanje u sivoj zoni kroz neizdavanje voznih karata, na primjer, i samim tim uskraćivanje finansijskih sredstava koja po osnovu PDV-a pripadaju državi, pružanje nekvalitetnog i nepouzdanog linijskog prevoza.

Novina koju želim ovom prilikom da pomenem je definisanje novog vida prevoza putnika, tzv. šatl prevoz. Riječ je o prevozu putnika između aerodroma i središta grada, odnosno hotela i može ga obavljati prevoznik koji ima licencu za javni prevoz putnika u unutrašnjem drumskom saobraćaju. Ovaj vid prevoza egzistira u svim većim gradovima država Evropske unije, kao i okruženja, a novina je što ste predmetni prevoz putnika može obavljati pored autobusa i putničkim vozilima serijski proizvedenim sa osam ili

devet sjedišta, računajući sjedište vozača. Uvođenjem ovog člana, želi se stvoriti pravni osnov za pružanje kvalitetnije ponude javnog prevoza putnika sa i do aerodroma, naročito ukoliko imamo u vidu da oba crnogorska aerodroma imaju vezu sa gradom isključivo auto taksi prevozom, što negativno utiče na kvalitet ponude javnog prevoznika kako avio, tako i drumskog i na ukupnu percepciju putnika koji dolaze prvi put na destinaciju u Crnu Goru.

Izmjenama i dopunama ovog zakona takođe je omogućeno da se na bočnim stranama turističkih autobusa mogu istaći natpisi, odnosno slikati turistička obilježja Crne Gore, a sve u cilju unapređenja turističke ponude Crne Gore. Dosad to nije bilo omogućeno zakonom i zato smo morali da odbijemo takve zahtjeve autobuskih prevoznika. Jasno je propisano da auto taksi prevoz ne može stajati na svakoj autobuskoj stanici i stajalištu, jer na taj način dobija obilježje linijskog prevoza i čini nelojalnu konkurenciju licenciranim autobuskim prevoznicima. Inspektorima za drumski saobraćaj data su ovlašćenja da pored Saobraćajne policije mogu oštro sankcionisati one autobuske prevoznike koji prevoze više putnika od broja naznačenog u saobraćajnoj dozvoli.

Takođe, na kraju da istaknem da Predlog zakona sadrži sve opravdane zahtjeve i sugestije Privredne komore Crne Gore, Udruženja saobraćaja, nevladine organizacije i Udruženja prevoznika Crne Gore i svih nadležnih državnih organa koji se bave tematikom prevoza u drumskom saobraćaju. Pozivam vas da, ako postoji mogućnosti i ako ima interesovanja od vas, dodatno unaprijedimo zakon i da ga svakako usvojite na glasanju. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, ministre.

Bila je ovo uvodna riječ predstavnika Vlade. Da li izvjestioci odbora žele riječ? Niko se ne javlja.

Imamo troje prijavljenih diskutanta. Nikola Gegaj je prvi prijavljeni diskutant, a nakon njega kolega Milorad Vuletić. Izvolite, kolega Gegaj.

NIKOLA GEGAJ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Prirodni uslovi i istorijska prošlost usloveli su da je drumski saobraćaj bio najznačajniji vid kopnenog saobraćaja na teritoriji Crne Gore i da, naravno, kao što svi mi znamo, drumski saobraćaj ima veliki ekonomski i društveni značaj i predstavlja podsticajni faktor za ubrzan razvoj privrede, regiona i društva u cjelini. Rimljani su u doba širenja svoje države izgradili prve drumske komunikacije na prostoru Crne Gore. Put se može definisati i kao osnovna jedinica infrastrukture drumskog saobraćaja. Drumski saobraćaj ima svoja pravila i uređen je zakonima, kao i velikim brojem opštih pravila koji važe za sve i stvar su unutardržavne i međunarodne konvencije, kao i etike učesnika u saobraćaju.

Na globalnom nivou, drumski saobraćaj je uređen Bečkom konvencijom o drumskom saobraćaju, donijete 1968. godine, kako bi se pojednostavio međunarodni drumski saobraćaj i standardizovali zakoni i pravila koji se tiču drumskog saobraćaja unutar zemalja potpisnica. Drumski saobraćaj karakteriše izuzetno dinamičan razvoj, što je uslovalo niz pozitivnih ali i negativnih posljedica. Pozitivne su prije svega u činjenici što i drumski saobraćaj je postao značajna privredna grana. Iskustvo pokazuje

da praktično nije bilo značajnijeg razvoja pojedinih oblasti, gradova i naselja bez izgradnje kvalitetnih puteva. Međutim, to je najvećim dijelom dovelo do niza negativnih pojava, kao što je veliki broj saobraćajnih nezgoda sa nastradalim licima i velikom materijalnom štetom, zagađivanje okoline izduvnim gasovima, bukom itd. S obzirom na značaj i doprinos drumskog saobraćaja za razvoj svake države i njene privrede, bitan element u ostvarivanju takvog doprinosa jeste prevoz i bezbjednost drumskog saobraćaja. Poseban problem u održavanju putne infrastrukture kao i njene dalje rehabilitacije i rekonstrukcije predstavlja njeno izraženo sezonsko korišćenje.

Naime, u toku ljetnje turističke sezone frekvencija saobraćaja je i do 20 puta veća od frekvencije u toku ostalog dijela godine. U cilju uspostavljanja sistema bezbjednosti drumskog saobraćaja u kome će se prvenstveno sprečavati ali i uklanjati posljedice nastale u okviru funkcionisanja ovog vida saobraćaja, Vlada Crne Gore je u februaru 2010.godine usvojila strategiju poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju i donijela odluku o obrazovanju koordinacionog tijela za implementaciju iste. Pored toga što su izmjene i dopune Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju usklađene sa važećom međunarodnom legislativom, što je i obaveza Crne Gore koja već ubrzanim koracima grabi ka Evropskoj uniji, proistekla je i potreba zaštite prevoznika koji su zadnje vrijeme na udaru nelegalne konkurencije.

Naime, izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju pokazana je odlučnost i resornog ministarstva i Vlade da nelegalni ili legalni ili licencirani prevoznici koji funkcionišu van zakonskih okvira nikako ne smiju biti pošteđeni. Novina izmjena i dopuna Zakona je, kao što je i sam ministar rekao, definisanje novog vida prevoza putnika između aerodroma i središta grada, odnosno hotela i može ga obavljati prevoznik koji ima licencu za javni prevoz putnika u unutrašnjem drumskom saobraćaju. Ovaj vid prevoza ima u svim većim gradovima država Evropske unije.

Sa ciljem unapređenja turističke ponude, izmjenama i dopunama ovog zakona omogućeno je da na bočnim stranama turističkih autobusa mogu da stoje natpisi sa obilježjima Crne Gore. To do sada nije bilo moguće, dakle i tu imamo jedno dobro rješenje.

Na kraju imam jedno pitanje za ministra: Kako je regulisano kažnjavanje prevoznika, odnosno kažnjavanje vozača koji prevozi više putnika nego što je dozvoljeno? Da li će biti novčana ili neka druga kazna? Takođe da mi kažete ko to kontroliše i da li to mogu da čine samo četiri drumska inspektora, jer sam informisan, ako je to tačno, da ima samo četiri drumska saobraćajna inspektora koji su na nivou cijele države Crne Gore i da li oni mogu sve to pratiti, iako imamo i tu dobro rješenje da drumski inspektori posao obavljaju zajedno sa saobraćajnom policijom i u ovom slučaju ovim zakonom drumski inspektori dobijaju i veća ovlašćenja. Mislim da su ove izmjene dobre i da zaslužuju podršku poslanika Skupštine Crne Gore.

Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Gegaj.

Kolega Milorad Vuletić, a neka se pripremi kolega Radovan Obradović.

Kolega Vuletiću, izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom i poštovani građani, Razmišljao sam da li da govorim na ovu temu, ali nekako emotivno sam vezan za ovaj zakon, Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju, jer me dotiče perioda kada sam prije 30-tak godina radio u svojstvu sekretara komiteta za privredu u Opštini Danilovgrad, u okviru kojeg resora sam pokrивao i resor male privrede. Tada je u primjeni bio Zakon o samostalnom ličnom radu, koji je između ostalog tretirao i probleme prevoza u drumskom saobraćaju u dijelu prevoza putnika, dakle današnje taksi djelatnosti, i u dijelu prevoza roba i stvari ili kako se to danas tretira, tereta u drumskom saobraćaju i naravno prevoz za sopstvene potrebe. Mislim da je ta problematika i tada a i od tada do dana današnjeg bila regulisana na jedan korektan način, da je pratila potrebe i da je pratila ne samo nastojanja nego i opravdana sredstva kojima se omogućavalo vršenje ovih poslova na adekvatan i kvalitetan način.

Takođe, cijeni da je ovim zakonom izvornim iz 2005.godine na kvalitetan način ova oblast regulisana, da je izmjenama i dopunama Zakona iz 2010. i 2012.godine dat doprinos još preciznijem i jasnijem opredjeljenju ovih zakonskih odredaba. Danas je na dnevnom redu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Osvrnuo bih se samo na pojedine zakonske odredbe.

U članu 1 Predloga zakona definisani su neki novi izrazi, koji su prilagođeni zvaničnoj terminologiji propisa Evropske unije, odnose se na taksimetar, taksi tarifu, šatl prevoz odnosno prevoz putnika između aerodroma i središta grada odnosno hotela. Utvrđena su i nova poglavlja, odnosno odredbe koji se tiču načina isticanja natpisa na vozilima kojima se obavlja slobodni prevoz putnika ili tereta uz obavezno izdavanje putnog naloga i uz obavezno vođenje evidencije. Vozila uzeta u zakup kojima se obavlja javni prevoz ne smiju se izdavati u podzakup, što je jako značajno u odnosu na ranije. Poslije člana 21 dodaje se novi član 21a koji propisuje način upisa u registar prevoznika sa potrebnim podacima, novina je takođe da se registar prevoznika vodi u elektronskoj formi, na način koji omogućava povezivanje i razmjenu podataka sa nacionalnim registrima prevoznika država Evropske unije.

Članom 29 utvrđene su obaveze prevoznika i voznog osoblja. Dakle, prevoznik ne smije da motornim vozilom prevozi više lica od broja lica naznačenih u saobraćajnoj dozvoli, a vozno osoblje dužno je da za vrijeme obavljanja prevoza nosi radnu odjeću i oznake. Prevoz putnika u gradskom i prigradskom linijskom saobraćaju može da obavlja samo prevoznik kome je to odobreno od strane jedinica lokalne samouprave.

Članom 25 propisana je pored ostalog zabrana auto-taksi prevozniku prijem putnika izvan područja jedinica lokalne samouprave koja je izdala licencu. Zabranjeno je i obavljanje linijskog prevoza putnika auto-taksi vozilom kao i korišćenje autobuskih stajališta prilikom vršenja auto-taksi prevoza. Predmet mog interesovanja je takođe i novi vid prevoza putnika između aerodroma i središta grada odnosno hotela, takozvani šatl prevoz iz člana 26. Novina je što se prevoz putnika, kao što smo čuli, može vršiti, osim autobusom, i putničkim vozilom sa osam ili devet sjedišta računajući sjedište vozača.

Sve u svemu, radi se o predlogu izmjena i dopuna Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju, kojim treba da se još više, preciznije unaprijedi oblast pružanja usluga za prevoz putnika i tereta u drumskom saobraćaju, zbog čega donošenje ovog zakona podržavam i predlažem da ga usvojimo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.
Kolega Obradoviću, izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine ministre Brajoviću, gospođo Radić-Ljubisavljević, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju je zakon koji se tiče svih građana Crne Gore, jer svi manje ili više koriste prevoz drumskog saobraćaja. Zato ovo pitanje mora biti uređeno na veoma kvalitetan način. Pored mnogo pokušaja i po tom pitanju u radu inspekcijskih organa, imamo još uvijek određenu problematiku koja će se, po mom mišljenju, značajno umanjiti donošenjem ovog zakona i primjenjivanjem odredaba istog. Ima dosta novina, počev od ovoga da prevoznik mora da ima istaknutu oznaku svog prevoznika, naziv i sjedište i na bočnim stranama svog prevoznog sredstva da može da stavi nacionalne simbole i turističke.

Takođe, novina je da se pored autobusa može vršiti prevoz sa vozilom osam plus jedan sa sjedištima. Ukoliko je u pitanju auto-taksi prevoz onda je to pet sjedišta uključujući sjedište za vozača i sa najmanje četvoro vrata.

Ukoliko je u pitanju slobodan prevoz, prevoznik mora posjedovati ispunjen putni nalog, ukoliko je u pitanju linijski prevoz mora postojati ugovor između prevoznika i onih koji koriste taj prevoz, sa tačno određenom relacijom, sa tačnim polazištem i izlazištem za putnike. Ne mogu se putnici primati izuzev na početnoj stanici i naravno sa oznakom vozne karte sa cijenom koštanja karte i vremenom izdavanje iste.

Autoprevoznik mora i da zaključi ugovor, koji koristi autobusko stajalište, a ukoliko je u pitanju auto-taksi prevoz putnika ne može se uzimati putnik sa područja izvan kojeg je od strane lokalne samouprave data licenca za obavljanje taksi prevoza. Takođe, ukoliko je u pitanju prevoz putnika od strane stranih prevoznika, oni ne mogu prevoziti putnike na pojedinim relacijama u Crnoj Gori, odnosno putnike iz trećih zemalja, izvan Crne Gore, osim ukoliko je to regulisano međunarodnim ugovorom.

Naravno, oni koji žele da se bave prevozom putnika moraju da se registruju, a u toj registraciji mora da bude navedena licenca, izvod iz licence, podaci eventualno o kažnjavanju, o samom vozilu, o broju sjedišta, registarskom broju tablica i svim onim podacima neophodnim za dobijanje licence, odnosno izvodi iz licence. Ukoliko se desi da nekome bude ukradena licenca ili da istu izgubi, dužan je da u roku od osam dana objavi u "Službenom listu Crne Gore" i istom će se u određenom periodu izdati duplikat licence, odnosno izvod iz licence.

Kada je u pitanju auto-taksi prevoz, mislim da je tu bilo najviše problema, jer auto-taksi prevoznici ne smiju da uzimaju putnike u toku vožnje. Ne smiju ni da polaze, da koriste autobuska stajališta, već da se unaprijed dogovore sa jednim ili grupom putnika i da ih odvezu na određenu relaciju. Međutim, često se u praksi dešava i suprotno, često je teško dokazati da neko vrši auto-taksi prevoz putnika, ko nema licencu, izvod iz licence, a ne nosi oznaku „taxi“ koju je obavezan da nosi, ukazujući na to da su mu u pitanju prijatelj ili komšija i tako dalje. Sve to iziskuje jedan dodatan napor, kako po pitanju normativnog rješavanja tog pitanja i odredaba koje su inkorporirane dijelom u ovom zakonu i od samih inspektora drumskog saobraćaja kojih ima na državnom nivou, odnosno inspektora drumskog saobraćaja na lokalnom nivou.

Zakonska rješenja koja nudi ovaj zakon poboljšavaju stanje u ovoj oblasti iz svih ovih razloga koje sam naveo, uvode se ove novine vezano za šatl prevoz i tako dalje i zaista će se, po mojem mišljenju, postići kvalitetniji prevoz u drumskom saobraćaju,

posebno u auto-taksi prevozu. Auto-taksi prevoznik mora da ima i licencu i izvod iz licence, protivpožarni aparat, ABS, klimu, određena sredstva vezano za auto. Takođe, baždaren taksimetar koji mora biti uključen tokom i vožnje i na zahtjev putnika mora da izda i račun vezano za samu cijenu koštanja vožnje. Tu su određene kaznene odredbe, kojim će se postići svrha kažnjavanja neregularnih prevoznika. Iz tog razloga mislim da je zakon kvalitetan i mi iz Demokratske partije socijalista ćemo isti podržati. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Obradoviću. Ovim smo iscrpili listu zainteresovanih diskutanata.

Ministre, želite li završnu riječ? Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Potpredsjedniče, hvala vam.

Kolege poslanici, računam iz ovih vaših diskusija kojim ste dali podršku zakonu, da ćete to uraditi i glasanjem.

Konkretno, poslanik Gegaj je postavio dva pitanja. Ja sam rekao da se naplaćuju kazne. Kazne nijesu regulisane ovim izmjenama i dopunama Zakona, nego se u osnovnom tekstu Zakona nalaze u članu 113, to su novčane kazne. Takođe, ako ste slušali moje uvodno izlaganje, ja sam rekao da se ovim zakonom daju nadležnosti i inspektorima drumskog saobraćaja da kažnjavaju, pored saobraćajne policije. Do sada je bila jedina mogućnost saobraćajnih policajaca da to urade. Da kažem da pored malog broja saobraćajnih inspektora, naravno saobraćajna policija to može da uradi, ali mogu da urade i komunalni policajci koji su nadležni za saobraćaj u lokalnom sredinama kada je u pitanju auto-taksi prevoz ili gradske i međugradske linije. Tako se taj broj povećava i nadamo se da se na ovaj način, kada će i naši inspektori to najažurnije raditi, značajno postiže mogućnost uređivanja ovog sektora saobraćaja.

Takođe, kao što znate, svaki vid saobraćaja je izuzetno važan, još uvijek je u Crnoj Gori drumski saobraćaji najopterećeniji, najviše se koristi i nama je zaista stalo da naši putnici imaju najbolji mogući prevoz. U tom smislu mi sankcionišemo nelegalni prevoz koliko god možemo, vodimo računa da je, ipak, mnogo bezbjedniji saobraćaj ako se obavlja kvalitetnim, registrovanim, provjerenim autobusima, koji su kod jednog broja naših auto-prevoznika na zadovoljavajućem nivou. To se možete uvjeriti, jedan broj prevoznika prati te evropske trendove, imaju nova vozila, a mi smo stvarali određenim mjerama pogodnosti da oni mogu da ih kupuju na pravi način.

Hvala vam na podršci zakona i očekujem glasanje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre Brajoviću, hvala vašim saradnicima za učešće u raspravi o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Koleginice i kolege, ovim zaključujem današnji rad. Za sutra je u 13 sati zakazan Kolegijum predsjednika parlamenta, a onda ćete, nakon kolegijuma, vjerovatno biti pravovremeno obaviješteni o nastavku rada. Hvala vam.

20.03.2014. u 14.50h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Dame i gospodo, poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, Nastavljam drugu šednicu prolječnog zasijedanja u 2014. godini.

Malo smo promijenili redosljed, u želji da ga, u obilju obaveza potpredsjednika Vlade i ministra pravde, imamo u parlamentu na Predlogu zakona o osnovama obavještajno-bezbjednosnog sektora Crne Gore.

Zahvaljujem mu na želji da bude, kao i obično, sa nama kada se brane predlozi zakona iz njegovog domena. Zakon je razmatran.

Proceduralno želi poslanik Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, vama se obraćam. Moja procedura je vezana za inicijativu koja je već učinjena javnom. To je inicijativa Crnogorsko turističkog udruženja, preko predsjednika tog udruženja, zapravo direktora gospodina Žarka Radulovića, prema Vladi Crne Gore. Da iskoristim priliku da na ovom jedino necenzurisanom dijelu javnog nastupa, postavim pitanje da li imate informaciju i da li možemo dobiti informaciju da li je Vlada Crne Gore uvela sankcije Rusiji i Ukrajini? I ako dozvolite, malo obrazloženje ovog pitanja.

Smatram da ovo negdje podsjeća na onu 1905. godinu, kada smo objavili rat Japanu, ali čini mi se da smo tada bili vojno spremniji. Odavno za veću glupost nisam čuo, ako je istina, ovo vezano za objavu sankcija Rusiji i Ukrajini, jer ne mogu da se sjetim čime bismo mi to mogli da sankcionišemo državu Rusiju osim da se samosankcionišemo tako da ne dolaze turisti, da nemamo prihoda i da uradimo nešto što niko nije uradio u regionu. Da ne ponavljam sada teze gospodina Radulovića kao vrsnog privrednika, koji je jasno pokazao da postoje neka pitanja o kojima bi trebalo da se ponašamo mnogo ozbiljnije nego što se, inače, ponašamo.

Iskoristio sam priliku da vas upoznam, gospodine predsjedniče Parlamenta, da od danas, kada sam već imao razgovor sa jednim od ambasadora zemalja članica Evropske unije, zatražim od svih rezidentnih ambasadora informaciju da li su njihove zemlje tražile da Crna Gora postupi na način kako je postupila ili je to bila svojevolsna odluka Vlade Crne Gore. Hvala vam. Izvinite na prekoračenju proceduralne intervencije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Možemo li dalje? Potpredsjednik Vlade je tu, ali Vlada ima i drugog potpredsjednika nadležnog za tu oblast, tako da ćemo dobiti od potpredsjednika Vlade Lukšića, nadam se, odgovor na vaše pitanje. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Gospodine predsjedniče, upozoravam da se nijesu stekli poslovnički uslovi da raspravljamo o Predlogu zakona o osnovama obavještajno-bezbjednosnog sektora Crne Gore.

Predlog ovog zakona koji je uvršten u dnevni red po hitnom postupku na zahtjev Vlade nema ništa od priloga koji su obavezni, uobičajeni, izjave o usklađenosti itd, nije razmatran na Zakonodavnom odboru, a nudi rješenja koja, po mom sudu, predstavljaju svojevrsni ustavno-pravni puč.

Pitao sam Vladu i dobio odgovor. Vlada je sama u svom programu rekla da će o Predlogu zakona tražiti mišljenje Evropske komisije. Imam pisani odgovor Vlade da nijesu dostavljali svoj Predlog ovog zakona na mišljenje Evropskoj komisiji. Nema mišljenja, nema javne rasprave. Predlog zakona, prema informacijama koje sam uspio do ovog trenutka da pribavim, urađen je i suprotno Poslovniku, ne samo Skupštine Crne Gore nego i Poslovniku Vlade Crne Gore. Jer, u zaključku Vlade, sa sjednice od 6. marta na kojem je utvrđen Predlog zakona, stoji da je Vlada utvrdila Predlog zakona koji je dostavio, podsjećam i naglašavam, kabinet potpredsjednika Vlade. Dakle, nema resornog ministarstva, nema nacrt, nema javne rasprave, nema podatka ni da li je Sekretarijat za zakonodavstvo Vlade Crne Gore uopšte bio u prilici da razgovara i da mišljenje o tekstu ovog zakona. Upozoravam, radi se o rješenjima koja su, po mom skromnom sudu, svojevrsni puč na ustavno-pravni poredak Crne Gore.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Mi smo imali mišljenje matičnog odbora za odbranu i bezbjednost, nemamo Zakonodavnog odbora, ali nije nužno da bismo raspravljali, kao što znate. Tako da nadam se da će se povodom amandmana Zakonodavni oglasiti i istovremeno obaviti i ovaj dio rasprave u načelu. Danas ćemo samo obaviti raspravu u načelu, a biće prilike da do rasprave u pojedinostima Odbor da svoje mišljenje u cjelini o zakonu.

Izvolite, potpredsjedniče Vlade. Sada vi možete kroz svoje obraćanje odgovoriti na dio pitanja kolege Kaluđerovića, a ne morate doticati pitanja kolege Milića.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Imaću priliku kroz raspravu da odgovorim i na ova pitanja o kojima je govorio poslanik Kaluđerović. Jedan dio tih pitanja je raspravljen i na sjednici Odbora za bezbjednost. Naravno, oko toga nemamo saglasnost i nemam ništa protiv toga. Svako ima svoju argumentaciju, utemeljenu na različitim činjenicama i političkim stavovima, odnosno orijentacijama.

Samo bih, da bih stvorio pretpostavke za raspravu povodom zakona na današnjoj sjednici, počeo od Odluke Vlade na sjednici od 28. novembra, koja je proistekla iz potrebe sprovođenja reformi u oblasti bezbjednosti i odbrane, a ticala su se usvajanja akcionog plana za realizaciju reformskih aktivnosti Agencije za nacionalnu bezbjednost u procesu evroatlantskih integracija, taj akcioni plan važi za 2013-2014. godinu, i akcionog plana Ministarstva odbrane, odnosno odjeljenja za vojno-obavještajne i bezbjednosne poslove za period 2014-2015. godina. Usvojila je nekoliko preporuka, desetak preporuka. Jedna od tih preporuka jeste i donošenje posebnog sistemskog zakona o osnovama uređenja obavještajno-bezbjednosnog sektora, kojim bi se formirala nacionalna koordinirajuća tijela na političkom i operativnom nivou za oblast nacionalne bezbjednosti, definisa njihov sastav, nadležnost kao i organi i tijela koja čine obavještajno-bezbjednosni sektor Crne Gore. Organi koji se bave poslovima bezbjednosti i odbrane u Crnoj Gori, a u sklopu toga se bave prikupljanjem, obradom, korišćenjem i razmjenom, kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom planu obavještajno-bezbjednosnih podataka, u cilju suprostavljanja bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama, u okviru dodijeljenih nadležnosti su sljedeći: Agencija za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Uprava carina i

Poreska uprava. Direkcija za zaštitu tajnih podataka nije nadležna za prikupljanje podataka, ali ima zakonsku ulogu u razmjeni i zaštiti NATO-a i EU tajnih podataka kao i obezbjeđivanju primjene standarda i propisa iz ove oblasti.

Takođe, donošenje ovog zakona predstavlja samo jednu od aktivnosti u okviru ukupnog procesa reformi obavještajno-bezbjednosnog sektora, koja je predviđena kao kratkoročna i hitna mjera za stvaranje pravnog okvira za izgradnju integrisanog, funkcionalnog i efikasnog sistema bezbjednosti.

Imajući u vidu ciljeve donošenja ovog zakona, kao i rezultate analize koja je prethodila izradi ovog zakona, jer Vlada ima praksu da prilikom izrade svakog zakonskog projekta radi analizu o ocjeni stanja, a ta analiza o ocjena stanja rezultira preporukama šta se želi postići zakonom i kako se trebaju unaprijediti određene politike i interesi države. Pokazala je da podaci koji prikupljaju i koriste organi koji se bave bezbjednosnim pitanjima nijesu u punoj mjeri valorizovani u cilju zaštite interesa nacionalne bezbjednosti. I zbog toga se zakonom predlaže formiranje nacionalnih koordinirajućih tijela koja treba da doprinesu uvezanosti organa koji se sa različitih aspekata i sa različitim ovlašćenjima bave poslovima bezbjednosti i odbrane, kako bi se došlo do pune valorizacije obavještajno-bezbjednosnih podataka. Tako je u cilju stvaranja nužnih pravnih pretpostavki za usklađeno djelovanje ukupnih kapaciteta obavještajno-bezbjednosnog sektora predviđeno formiranje vijeća za nacionalnu bezbjednost, a to opredjeljenje poslanik Kaluđerović naziva ustavnim pučem u Crnoj Gori, sa zadatkom da na političkom nivou usmjerava i usklađuje rad organa koji čine obavještajno-bezbjednosni sektor, kao i formiranje biroa zaduženog za operativnu koordinaciju aktivnosti i obavještajno-bezbjednosnog sektora.

Takođe, zakonom su, pored formiranja nacionalnih koordinirajućih tijela, pojačane norme koje se odnose na obavezu neposredne međuresorne saradnje i norme koje se odnose na postupanje u skladu sa Strategijom nacionalne bezbjednosti, Strategijom odbrane i načelima zakonitosti, profesionalnosti i efikasnosti.

Takođe, želim da kažem da se po prvi put u Crnoj Gori ovim zakonom i formalno formira integrisani obavještajno-bezbjednosni sektor, odnosno definiše se šta čini osnove obavještajno-bezbjednosnog sektora. Želim da kažem da nije bila dobra stvar ili nije bila dobra činjenica da Crna Gora do sada nije imala ovaj zakon. Jedina zemlja praktično u regionu koja taj zakon nema, a ne samo od zemalja u regionu nego i zemalja Evropske unije.

I u odnosu na ovo što je gospodin Kaluđerović govorio na samom kraju da kažem da je potpuno obezbijeđena poslovnička procedura pripreme zakona u Vladi. Ja sam zadužen kao potpredsjednik Vlade jer se radi o zakonu koji predlaže Vlada. Nije prošao direktno od određenog resora, ali ja sam i ministar pravde i potpredsjednik Vlade zadužen za politički system. Prošao je sve faze od formiranja radne grupe, međuinstitucionalne radne grupe koju su činili predstavnici Agencije, Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i drugih državnih organa. Prošao je radna tijela Vlade. Obezbijeđena su, u skladu sa Poslovníkom, mišljenja svih državnih organa na koja se zakon odnosi, a naravno, i prošao proceduru Sekretarijata za zakonodavstvo. Između ostalog, poslat je i Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na ocjenu o usklađenosti. U obrazloženju zakona stoji da u Evropskoj uniji nema propisa i direktiva prema kojima ovaj zakon treba usklađivati. Naravno, on je usklađivan sa standardima i praksama koje važe za službe bezbjednosti. Prije svega, u procesu NATO integracija taj zakon je prošao određene procedure.

Tako, predsjedniče, da samo dam tu informaciju da je poslovnička procedura u vezi sa ovim zakonom zaista ispoštovana do kraja i ta dokumenta su u prilogu Vladine dokumentacije.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Za ovaj Parlament a i za Ustav Crne Gore jedan poslanik vrijedi koliko čitava Vlada u pogledu predlaganja zakona. Prema tome, Vlada može samo cjelovito predložiti zakon, ministarstva ne mogu predložiti. I ovdje je izjednačeno jedan poslanik jednako jedna Vlada kod predlaganja zakona. To je ustavna činjenica, ja samo podsjećam, tako da nama Vlada postoji kao ustavni predlagač zakona i taj dio je potpuno ispoštovan.

Ja bih zamolio da damo riječ prvo kolegi Mustafiću, jer bih ja morao na POSP, što bi rekli, a on bi da raspravlja o ovoj stvari, pa da iskoristi moje predsjedavanje.

Onda ćemo redom ići, kolega Obrad Stanišić, kolega Velizar Kaluđerović, pa onda redom.

Kolega Mustafiću, izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predsjedniče, uvaženi potpredsjedniče Vlade, uvaženi građani,

Mi smo o ovom zakonu imali veoma široku i iscrpnu raspravu na matičnom odboru za bezbjednost i odbranu i tamo smo iznosili svoje ocjene u vezi sa ovim zakonom. Ja bih ponovio nekoliko stavova koje sam iznio na tom odboru. Prije svega, Bošnjačka stranka u potpunosti razumije potrebu donošenja ovog zakona po skraćenom postupku. Jasno nam je da njegovo donošenje ima za cilj stvaranje potrebnih pretpostavki za obezbjeđenje integrisanog obavještajnog bezbjednosnog sektora Crne Gore koji bi omogućio usmjeravanje, usklađivanje i koordinaciju rada organa koji se bave poslovima u oblasti bezbjednosti i odbrane, unapređenje međuresorne saradnje i punu valorizaciju obavještajno-bezbjednosnih podataka na planu suprostavljanja bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama.

Dakle, tu u potpunosti razmijemo ovo što ste naveli u obrazloženju. Potpuno nam je jasno da reforma našeg bezbjednosnog sektora, reforma službi bezbjednosti, reforma odbrambenog sistema, zatim Uprave policije mora biti prilagođena onome čemu Crna Gora teži, a to je puna integracija u evropske strukture, u evropske integracije i, ono što je nama pripradnicima Bošnjačkog naroda jako važno, puna integracija u NATO. U tom smislu apsolutno nam je jasno da ovo objedinjavanje kroz dva tijela, jedan je vijeće, odnosno savjeti, drugo je Biro za operativnu kordinaciju je dobar potez u tom pravcu. Jasno nam je da do sada nije bilo dobre valorizacije podataka iz obavještajno-bezbjednosnog sektora i da je sad intencija da ti podaci budu bolje valorizovani i bolje iskorišteni. Ja zaista smatram da će to biti veoma mukotrpan proces, veoma spor proces i da će iziskivati mnogo više i mnogo bolji i efikasniji rad svih ovih tijela koja su nabrojana kao subjekti koji čine i vijeće i operativni biro.

Ono prema čemu sam iskazao principijelan stav koji vjerujem dijele i naše kolege iz drugih partija i manjinskih naroda, a to je da je interesantno da među 17 subjekata koje prepoznaju ova dva tijela, dakle, i vijeće i biro, na nijedno od rukovodećih funkcija nema pripadnika manjinskih naroda. Znači, u pitanju je 17, čini mi se, subjekata koji ulaze u sastav ova dva nova tijela. Dakle, to govori o jednoj generalnoj poziciji

manjinskih naroda, koju nadamo se popravljamo posljednjih godina. Ali, poziciji koja je višedecenijsko nasleđe u Crnoj Gori, nažalost. A i kada pogledamo malo strukturu u tim subjektima, strukturu manjinskih naroda, koju je uradilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, doduše podaci su od prije dvije godine. Recimo, u Upravi policije 1,21% Albanaca, 3,46% Bošnjaka; Uprava carina 0,72% Albanaca, 3,24 Bošnjaka; Poreska uprava 1,54% Albanaca, 3,43% Bošnjaka; Ministarstvo unutrašnjih poslova 2,26% Albanaca, 4,5% Bošnjaka. I druge institucije, Agencija za nacionalnu bezbjednost 2% Albanaca, 1,6% Bošnjaka.

Ovi podaci govore da je pripadnika kadrova iz redova manjinskih naroda bar trostruko manje nego koliko ih ima u ukupnoj populaciji. Ne vjerujem da Bošnjaci, Albanci, Hrvati, nemaju referentnih kadrova koji mogu da se nađu ne samo u ovim strukturama, odnosno ovim subjektima koji čine ova dva vijeća, odnosno biro, već imaju kadrove koji mogu da rukovode i ovim upravama i ovim institucijama. Dakle, ja sam potpuno siguran u to. I još jedan apel, još po ko zna koji put apelujemo da svi zajednički radimo na tome da se ta struktura popravlja. Ništa na uštrb kvaliteta i ništa na uštrb standarda. Mislim da imamo dovoljno kompetentnih kadrova koji mogu da zauzmu mjesta i na čelu tih institucija. Hvala vam. Mi ćemo podržati ovaj predlog zakona, uz ove principijelne zamjerke.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam, kolega Mustafiću.

Poslanik Obrad Stanišić, pa poslanik Velizar Kaluđerović.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Pa ja ću kratko reći, vezano za Prijedlog zakona o osnovama obavještajno bezbjednosnog sektora u Crnoj Gori. Vjerujem da je oko ovog zakona dosta rečeno i na Odboru za bezbjednost. Slažem se sa potpredsjednikom Mustafićem da smo zaista imali kvalitetnu raspravu na Odboru za bezbjednost. I ono što vidim kao osnovne ciljeve za donošenje ovog zakona jeste jačanje sektora nacionalne bezbjednosti države Crne Gore, a samim tim donošenjem ovog zakona uspostaviće se bolja koordinacija između organa koji se bave sistemom bezbjednosti u našoj državi, i unaprijediće se međuresorska saradnja tih istih institucija. Vjerujem da ćemo donošenjem ovog zakona ispuniti jedan od prioritetnih uslova, rekao bih, za naše punopravno članstvo u NATO-u, a samim tim i našem bržem putu ka članstvu u Evropskoj uniji.

Imali smo prilike da u proteklom periodu dođemo u situaciju kada je i te kako bio potreban ovakav zakon. Sjetimo se samo naše teme 2010. godine, Balkanskog ratnika, kada smo na maratonskim sjednicama Odbora za bezbjednost donosili zaključke kako treba unaprijediti i pojačati saradnju u organima koji se bave sistemom bezbjednosti i odbrane. Te smo zaključke jednoglasno donosili, pa smo poslije godinu ili godinu i po dana na istim sjednicama Odbora za bezbjednost, pratili realizaciju tih zaključaka. Isto tako, znamo da je Vlada tada formirala jedno tijelo koje je slično sada sastavu Biroa za operativnu koordinaciju, da bi se ta saradnja poboljšala. Međutim, sada se sva ta saradnja reguliše ovim zakonom, pa se dobro zna šta treba da radi Vijeće za nacionalnu bezbjednost, kao Vladino tijelo i Biro za operativnu koordinaciju, takođe. I korelacija između Vijeća za nacionalnu bezbjednost i Biroa potpuno je jasna i definisana

ovim zakonom. I vjerujem da nećemo biti, donošenjem ovog zakona, više u prilici da donosimo zaključke kakve smo nekada na našim sjednicama Odbora za bezbjednost i odbranu donosili.

Ono što želim da kažem je da pri izradi ovog zakona su korišćena iskustva razvijenih zemalja, zemalja članica Evropske unije, kao što su Slovenija, Hrvatska i Češka, i nama susjedna zemlja u regionu Srbija. To je zemlja, evo vidjeli smo ovih dana, gdje se potpuno opravdanim ispostavilo donošenje i ovakvog zakona i formiranje ovakvih tijela u toj državi. I vidjelo se čime je rezultirala ta saradnja. I rekao bih da će se donošenjem ovih zakona poboljšati i onako dobra međuregionalna i međunarodna saradnja sistema bezbjednosti Crne Gore sa drugim državama i partnerskim službama u Evropi, pa i šire.

I ono što želim reći da bi neblagovremeno donošenje ovog zakona, i potpuno nam je jasan razlog zbog čega se donosi, ne po hitnom postupku, nego u skraćenoj proceduri, usporilo naš put ka članstvu u NATO-u. Vjerujem da će poslanici Demokratske partije socijalista, a vjerujem i svi mi u ovom parlamentu, iz razloga koje sam naveo i koje ste vi svi naveli, jednoglasno usvojiti i podržati ovaj zakon. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Stanišiću.

Na redu je kolega Velizar Kaluđerović, u ime Kluba SNP-a. Nakon njega neka se pripremi kolega Borislav Banović u ime SDP-a.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče,

Poštovana Skupštino, gospodine Markoviću, poštovani građani,

Evo, na početku da pozovem svu demokratsku javnost da sa posebnom pažnjom pročitaju, pogledaju, proprate što piše u tekstu Predloga ovog zakona. Najmanji bi problem bio ako sam ja promašio u ocjenama, a moje ocjene su o rješenjima koja se nude dramatično ozbiljne i opasne.

Dakle, Crna Gora nema zakon o Vladi, ali Crna Gora hoće na ovaj način da donese zakon o jednom vladinom radnom tijelu. Kolege, gospodine Vukoviću, doktore pravnih nauka i vama da se obratim, evo vam prilike za repriku. Je li to normalno? Nije. Može li se zakonom o radnom tijelu definisati da preuzima nadležnosti organa koje su Ustavom definisane i Vlade i Savjeta za odbranu i bezbjednost, i predsjednika države? Ne može. A Predlogom ovog zakona to se čini. I još jednom vraćam, dakle u zaključku Vlade koji sam našao i skinuo sa sajta Vlade, kaže: "Vlada je na sjednici od 6. marta razmotrila Predlog zakona koji je dostavio kabinet potpredsjednika Vlade". U svim drugim slučajevima Predlog zakona i radnu verziju zakona pripremaju resorna ministarstva. Ovdje, gle čuda, tekst Predloga zakona stigao je direktno iz kabineta potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku, i nigdje nema ni jednog jedinog papira. Jeste li dobili, kolege, uz tekst Predloga zakona i jedan papir o usklađenosti? Nema ga. A zar ne dobijamo uz svaki tekst predloga zakona odgovarajuće izvještaje i Ministarstva vanjskih poslova, i Sekretarijata za zakonodavstvo itd. Itd? Ne slučajno svega ovoga nema.

Ponavljam, po mom sudu, radi se o svojevrsnom ustavnom puču. Formira se vijeće. Članom 7 Zakona kaže: "Usmjeravanje i koordinaciju rada organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor vrši Vijeće za nacionalnu bezbjednost". I onda u

narednom članu se navodi ko ga čini - predsjednik, premijer koji je predsjednik vijeća, potpredsjednik za politički sistem i ministar pravde, u ovom trenutku jedna ista ličnost na obje funkcije i jedan broj ministara. Dakle, svojevrsna asocijacija na uži kabinet Vlade koji ima ogromni politički uticaj.

I ono što mene navodi na zaključak i na ocjenu da se radi o svojevrsnom „Frankenštajn“ tijelu je činjenica da se radi o tijelu na koje ne može niko u ovoj državi, u skladu sa pravnim poretkom, da vrši ni upravni nadzor niti parlamentarni nadzor. Ono je izvan svih tih mogućnosti kontrole. Jednostavno je nedozvoljivo da se zakonom formira jedno tijelo koje je sa takvom pozicijom. Gospodine Markoviću, recite ko može, kako i na koji način da vrši ovu funkciju nadzora.

A što je u nadležnosti ovog „Frankenštajn“ tijela članom 10 definisano? Između ostalog, donosi smjernice i zaključke u vezi sa radom organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor. I pazite što piše u tački 7: "Razmatra obavještajno bezbjednosne procjene rizika i prijetnji po nacionalnu bezbjednost". Tačka 9: "Predlaže mjere za zaštitu i unapređenje nacionalne bezbjednosti i očuvanje vitalnih nacionalnih interesa". A šta piše u članu 13? "Državni organi, ministarstva i drugi organi uprave dužni su da u okviru svojih nadležnosti sarađuju sa Vijećem za nacionalnu bezbjednost i izvršavaju zaključke Vijeća."

Dakle, da svi državni organi, da Vlada Crne Gore, je li tako, gospodine Markoviću, ona je državni organ po Ustavu Crne Gore, i to državni organ sa najvećim državnim ovlašćenjima, vodi spoljnu i unutrašnju politiku. Je li Predsjednik države državni organ, je li Skupština Crne Gore državni organ? Dakle, svi državni organi, sva ministarstva, svi organi uprave su dužni da izvršavaju zaključke ovoga vijeća, ovog neformalnog tijela, nad kojim niko nema nadležnosti ni po osnovu upravnog nadzora niti po osnovu parlamentarnog nadzora. To je zabrinjavajuće opasno, gospodine Markoviću, i kada se posebno ima na umu da se radi o bezbjednosno obavještajnom sektoru. Dakle, u suštini o funkcionisanju tajnih službi o prikupljanju tajnih podataka od strane Agencije za nacionalnu bezbjednost, Odjeljenja za kontraobavještajne poslove Ministarstva odbrane. Nijeste razriješili pitanje gdje je tu pozicija direktora ANB-a, ministra odbrane, sa stanovišta njihovih nadležnosti. Sve je to ostalo potpuno nerazjašnjeno. Ovaj zakon je, između ostalog, u direktnoj koliziji sa pojedinim rješenjima iz važećeg Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Zakona o odbrani, itd. itd.

Poziv još jednom, vratite ovaj zakon na doradu. Ako se ima samo dobra volja da se obezbijedi određena bolja koordinacija u obavještajno bezbjednosnom sektoru, to se može učiniti, ali ne na način koji ruši pravni poredak Crne Gore.
Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Kaluđeroviću.

Kolega Borislav Banović je na redu, u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a neka se pripremi kolega Dritan Abazović.

Izvolite, kolega Banoviću.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani potpredsjedniče Vlade,

Klub Socijaldemokratske partije će podržati predloženi zakon, jer prepoznavamo potrebu da se jedno pitanje, kao što je i u uvodnom izlaganju potpredsjednik Vlade

rekao, pitanje koje nije bilo normativno pokriveno u dosadašnjem periodu, na ovaj način, čini nam se bar dobrim dijelom, normativno obuhvati. Dakle, jedan je razlog u tome da pokrijemo zakonom i normom i pravilima nešto što nije do sad bilo pokriveno, a objasniću kroz dalje izlaganje zašto i kako.

A drugi razlog je ta potreba da se podigne nivo funkcionalnosti i rezultata, samim tim u radu ovih svih službi, sektora, zaduženih za obavještajno-bezbjednosne poslove. Dakle, iz obrazloženja i pisanog i ovog koje je saopšteno danas, čuli smo da je nivo koordinacije, samim tim i nivo dostignutih ciljeva i nivo rezultata, zbog manjkavosti u koordinaciji bio do sada nedostatan, i da cilj ovog zakona i ove strukture koja se njime uspostavlja jeste da se ta funkcionalnost i koordinacija podigne na veći nivo.

Pored ovih unutrašnjih razloga i obrazloženja, vidjeli smo u obrazloženjima koje je dato da postoje uporedno iskustvo. I ja sam imao prilike i ovih dana da se sa nekim od tih primjera uporednog iskustva upoznam, i tačno je, dakle od velikih zemalja, starih zemalja demokratskih pa do ovih novih u okruženju, kao što su Srbija, Hrvatska, Slovenija, Češka i ostale, sve imaju neku strukturu poput ove ili slične ovoj koja se bavi sličnim poslovima, kako je to i ovdje predviđeno.

E sad, tu bih došao na neke dileme koje imamo u vezi sa tim. Dakle, načelno, generalno u odnosu na ciljeve, na strukturu, na potrebu, na sve to nemam primjedbu, imamo podrške, ali sad imam dileme, kažem još nemam konačan stav, u vezi sa nekim detaljima kako je sad ova struktura postavljena. Dakle, prva se tiče obuhvata koje ima ova novouspostavljena struktura, tj. vijeće i koordinacioni biro, operativni, koordinacioni biro, ako se dobro baratam nazivima. Dakle, u članu 10 i u članu 13 čini mi se u tački 2, na primjer i u tački 12 člana 10, čini mi se sad tu negdje širi obim odgovornosti i obuhvat poslova ovog vijeća, ne samo na koordinaciju i ove poslove obavještajno-bezbjednosnog sektora, nego se dotiče, možda i s pravom načela, ali iz toga dalje mogu ipak neke negativne stvari slijediti, tiče se i ukupne nacionalne bezbjednosti i ukupnih bezbjednosno odbrambenih poslova, možda da citiram sad tu tačku, biće bolje, da bude jasnije na što mislim.

Dakle, u tački 2. "Stara se o izvršavanju odluka i zaključaka Vlade iz oblasti bezbjednosti i odbrane". Vi znate da mi imamo Ministarstvo, imamo direkcije, uprave, agencije, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Policiju, itd. koji imaju svoje obaveze u izvršavanju odluka Vlade i staraju se o tome. Sad se stara i vijeće i čini mi se da bi trebalo precizirati za obavještano bezbjednosni sektor. Iz ovog, kako je napisano, to baš i ne slijedi, nego se može proširiti obuhvat poslova Vijeća.

Isto važi i za tačku 12 gdje se kaže "Razmatra i druga pitanja od značaja za nacionalnu bezbjednost", trebalo bi čini mi se i tu dovesti u vezu sa ovim osnovnim obuhvatom, dakle obavještajno bezbjednosnim poslovima, kao i u članu 13, kolega Kaluđerović je spomenuo, izvršavanje zaključaka od strane drugih organa. Ipak izvršavanje zaključaka Vijeća koje se tiče toga, ako se baš nije mislilo, ako se mislilo onda treba da to pojasnimo.

E sad, prelazim na drugu dilemu, a to je u vezi sa odnosom sa drugim. Nešto sam o tome već govorio i sa ovim ministarstvima i agencijama, da tu moguće da bude do nekih tačaka konflikta, a nadam se da neće, ali već sa Savjetom za odbranu i bezbjednost, tu mislim da već je jasnije da može da dođe do spora ako ovako ovo ostane, za što je ko nadležan. Iako istina u Ustavu postoje one dvije alineje gdje nije jasno definisano precizno svi ti poslovi Savjeta za odbranu i bezbjednosti, a pomozite mi, ja ne znam na koji način su dublje i detaljnije, da li nekim poslovnikom o radu, ili čime su Savjet za odbranu i bezbjednost, čime su njegove nadležnosti? Poslovnikom o

radu, pretpostavljam. E sad, nijesam imao prilike da pogledam taj poslovnik, i ne znam u kakvom je on odnosu sa ovim aktivnostima, ali evo da se našalimo i bez šale, koliko nam se sastaje Savjet za obranu i bezbjednost, onda do tih konflikata u radu neće doći, možda će doći do konflikta u neradu, ja sam razumio da je svega nekoliko sjednica od kako je konstituisan Savjet za odbranu i bezbjednost imao, a ne znam da li je baš ovim povodom koordinacije obavještajno bezbjednosnog sektora. Koliko ja znam ova uporedna iskustva, niko nema trojnu strukturu kao što imamo mi. Dakle, mi imamo Savjet za odbranu i bezbjednost na Ustavnom nivou regulisan, pa onda imamo ovim zakonom Vijeće za nacionalnu bezbjednost, i onda imamo ovaj Biro za operativnu koordinaciju poslova iz nadležnosti Vijeća.

Koliko sam ja vidio i ispratio sve ove druge zemlje, imaju bar ove, kažem iz okruženja, i Slovačku sam propratio, da imaju dva nivoa, to je ovo vijeće visokopolitičko gdje su Predsjednik države, predsjednik Vlade, ministri itd. i imamo ovaj operativno koordinaciono, negdje se to zove ured, negdje savjet, negdje vijeće, različita su imena, ali otprilike sam tako prepoznao da je slično.

Dakle, mi imamo tu trojnost u tome i čini mi se da to može biti donekle problematično, trojnost koja evo posebno što ovog prvog tijela koje smo Ustavom ustanovili, još uvijek, bar po mojim sagledavanjima stvari nijesmo dobro sve to postavili.

I treća dilema koju imam u vezi sa tim je i ovaj odnos, dakle i ovo izvještavanje. Vidjeli smo da Vijeće za nacionalnu bezbjednost izvještava Savjet za odbranu i bezbjednost, i to obavezu ima jednom u šest mjeseci, ne znam, kažem, da li je to dovoljno. Mislim da će neko od kolega iz našeg kluba u tom smislu podnijeti i amandman da se to izvještavanje vrši češće da bi se bar u početku vidjelo kako to funkcioniše, ali je ova funkcija nadzora takođe otvoreno pitanje. Mi imamo u Zakonu o parlamentarnoj kontroli i jedno opšte mjesto gdje se kaže: "i druge poslove", pravo kontrole i drugih, ali pazite i drugih institucija i organa. E sad, ako je ovo vijeće institucija ili organ, onda se parlamentarni nadzor u tom smislu može odnositi na ovo. Ako nije onda može da bude da dođemo do problema. Ne kažem da mora Parlament to da radi, nisam siguran da je uporedno iskustvo na taj način izvedeno. Parlamenti u drugim zemljama se bave obavještajnim sektorom i ovim agencijama, a sad zavisi kako će to vijeće da radi, nemamo ni sad nad ovim savjetom za bezbjednost i odbranu nadzor. Ali, u svakom slučaju fali neki nadzor, ako su ovako date ingerencije kao što smo pročitali, a ne vidim ga iz ovog izvještaja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Banoviću.

Kolega Dritan Abazović u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolega Andrija Popović u ime Kluba četiri partije.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani potpredsjedniče Vlade gospodine Markoviću, poštovani građani Crne Gore,

Uopšte nema nikakve dileme da je naš bezbjednosni sektor potpuno netaknut promjenom onog bivšeg režima, odnosno bivši DB, a sadašnji AMB je uporišna tačka ovoga režima i institucija koja, na žalost, služi u političke svrhe, a mnogo manje kao servis građana za suzbijanje i najtežih ali i onih manje teških vidova kriminala.

Zakon koji ste predložili podrazumijeva dva tijela - Vijeće za nacionalnu bezbjednost i Biro za operativnu koordinaciju. I po sastavu tih tijela mogli bi reći da je riječ o užem kabinetu Vlade ili takozvanom politbirou. Ja zaista dijelim određenu skepsu, određeni strah prema takvim institucijama. Ne za to što one ne trebaju jednoj zemlji, trebaju i te kako, i naš bezbjednosni sistem mora da se mijenja, to je uslov za NATO, ali u svakom slučaju ne znam ko je do sad sprečavao da se neke značajne stvari pokrenu.

Gospodine Markoviću, možete li da mi odgovorite zašto radite samo pod pritiskom? Zašto radite samo pod pritiskom? Učestvovali ste u akciji hapšenja Šarića tek nakon što je DEA, BIA, CIA, bilo ko, pokrenuo veliku akciju hapšenja jednog narkobosa. S druge strane, brojni drugi ljudi koji su se dovodili u vezu sa organizovanim kriminalom su nesmetano radili u Crnoj Gori. Šta je radio ANB? Pitao sam vas prošli put kad ste bili šta je radio ANB, DB, kako se zvao, kad ste vi bili na čelu. Da li ste vi uopšte kontrolisali odakle dolazi novac ili ste takve ljude smatrali pokretačima privrede samo za to što su bili bliski sa nekim ljudima iz vlasti, i kako sad da imamo povjerenje u sve to?

Ko je ubio Duška Jovanovića, gospodine Markoviću? Na to odgovorite. To su pitanja koja interesuju građane. Da li čekate da i to izvrši neko pritisak pa da reagujete? Što niste istražili korupciju u Telekomu? Šta su radile naše obavještajne službe? Čime se one bave? Prisluškivanjem opozicionih poslanika? Juče je Skupština Ulcinja, lokalnog parlamenta održana u hotelu jer je bila najava bombe. Znao ste šta kažu u narodu, potpuno s pravom, jer se treći put dešava? Došli su da promijene baterije na prisluškivače. Čime se vi bavite? Ja stvarno ne razumijem, šokiran sam, zaista iznenađen. Protiv korupcije se bore svugdje u regionu, jedino je ovdje nema. Imate li vi neki rezultat koji je opipljiv, izuzev onoga što rade drugi? Dobro je da saradujete. Hoćete li da uzmete za to pohvale? Evo i ja vam čestitam na akciji koju ste izveli, ako je to cilj. Gospodine Markoviću, cilj je da obavještajne službe rade svoj posao, da budu servis građana, da smanje stopu organizovanog kriminala u zemlji đe je zdravstvo, što bi jedan duhoviti Podgoričanin rekao, u haosu školstvo u haosu, jedino je kriminal organizovan. I vi sad ovdje mislite da ćemo s ovim rešiti. Dali smo neke amandmane koje se nadamo da ćete prihvatiti. Postoje neke dileme oko sastava ova dva tijela, i postoji dilema kako Skupština da se uključi u to, makar Odbor za bezbjednost. Nemojte misliti da nekoga od nas interesuju ti tajni podaci, raspolaganje tim tajnim podacima. Ne. I raspolaganje dosadašnjim tajnim podacima do čega je to dovelo.

Gospodine Markoviću, nije dobro da radimo pod pritiskom, i nije dobro da radimo samo kad imamo pritisak sa stranih adresa. Sad ste se sjetili da treba reformisati bezbjednosni sektor. Nije problem. Možda nije kasno. A zašto to do sad nijeste uradili kad ste znali da je to potrebno? Šta sad treba čekati pozivnicu NATO-a ili pritisak za poglavlje 23 24, da bi se nešto pokrenulo? Gospodine Markoviću, na kraju krajeva, vi ste i učestvovali u kreiranju ovoga sistema ovakvog kako jeste. Mislim da i s tog aspekta žao mi je što nijeste nešto ranije preduzeli.

Član 20 kaže: "Sredstva za rad Vijeća za nacionalnu bezbjednost i Biroa za operativnu koordinaciju obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore". Sasvim u redu. A onda u obrazloženju kaže: "Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona. Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta".

Kome ćete da uzmete sredstva? To je pitanje. Pošto se sad možete lako braniti i reći ne, mi ćemo uzeti Upravi policije ili nekome. Hoće li ovi ljudi da rade džabe, što su do sad džabe radili osim štete? Mislim, gospodine Markoviću, da je jedini problem u bezbjednosnom sektoru i jedini problem u ozbiljnoj borbi protiv organizovanog kriminala

i korupcije politička volja. U ova dva tijela je nećete naći ako je budu činili ovi ljudi koji su ovdje predloženi, ali nadajmo se da zakon kao zakon treba da funkcioniše i kada neka druga vlast bude došla. To moraju građani da znaju. Primjer Srbije je najbolji primjer, dok se nije promijenila vlast nikakvih suštinskih promjena nije bilo. Nakon promjene vlasti počele su stvari da se pomjeraju.

To da ćete vi nešto pomjeriti pod pritiskom moguće je, ali ako budemo željeli da ubrzavamo stvari, mislim da su nam kapitalne reforme potrebne i u bezbjednosnom i u svim ostalim sektorima. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Abazoviću.

I kolega Andrija Popović u ime Kluba Liberalne partije, Hrvatske građanske inicijative, Force i Albanske alternative.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani potpredsjedniče Vlade,

Iako je Crna Gora zemlja čuda, čudesa, evo o tome pričamo već dva dana, bar ja pričam, došli smo čak i u takvu situaciju da je Javni servis krenuo da osniva političku partiju. Čudili smo se prije kako privatni servisi, evo sad je krenuo i Javni servis.

Preći ću na ovaj Prijedlog zakona. Liberalna partija pozdravlja Prijedlog ovog zakona, jer je on jedan od uslova na koje su naši partneri iz Brisela, iz Sjeverno-atlantske alijanse ukazivali, jer je reforma bezbjednosnih službi problem koji je uvijek sugerisan Crnoj Gori da mora biti riješen.

Sa ovim zakonom Crna Gora dobija snažan vjetar u jedra na svom evroatlantskom putu i zatvara još jedna vrata u pregovorima za članstvo u NATO. Ulazak u NATO savez je jedan od prioriteta Liberalne partije i uradićemo sve što je u našoj skromnoj političkoj moći da dobijemo poziv za priključenje NATO-u. A sad mogu najaviti održavanje liberalne konferencije o NATO-u na najvišem nivou, koja će vjerovatno biti održana u Crnoj Gori, poslije održavanja izbora za evropski parlament krajem maja u organizaciji Liberalne partije, a pod pokroviteljstvom Alde, asocijacije, alijanse liberala i demokrata za Evropu, Regionalne organizacije liberala i holandskih liberalnih partija, na kojoj će učestvovati visoki evropski liberalni zvaničnici.

Donošenje ovog zakona omogućava stavljanje bezbjednosnih službi pod civilnu kontrolu, na što nam je sugerisano iz diplomatskih krugova. Ključna prednost usvajanja ovog zakona, osim civilne kontrole je i stavljanje svih službi bezbjednosti pod hijerarhijsko upravljanje i operativan rad Vijeća za nacionalnu bezbjednost kao krovne institucije koja je zadužena za nacionalnu bezbjednost Crne Gore.

U članu 8 Zakonovidim da je po sastavu Vijeće politički organ i da je odgovornost na političarima i civilima koji vode državu najveća kad je u pitanju nacionalna bezbjednost. A u članu 10 stav 4 Zakona da je jedna od poslova Vijeća za nacionalnu bezbjednost da se stara o međuresornoj saradnji organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor u ostvarivanju ciljeva bezbjednosne politike na međunarodnom planu.

U članu 10, stav 9: "Posao Vijeća je da predlaže mjere za zaštitu i unapređenje nacionalne bezbjednosti i očuvanje vitalnih nacionalnih interesa." A jedna od stvari koja se ne smije više dešavati je i prigovor čelnih ljudi NATO-a da crnogorske službe nijesu

efikasne u izvršavanju zadataka bezbjednosti. Mi ne znamo da li se to odnosi na lošu komunikaciju između organa zaduženih za bezbjednost, ili dolazi do curenja informacija iz naših službi, ali formiranjem Vijeća i Biroa, kako je to predloženo u Zakonu, takve vrste greški ili opstrukcija u vidu loše komunikacije se svode na minimum.

Članom 6 Zakona se upućuju organi na međusobnu saradnju i razmjenu informacija što predstavlja imperativ svima za još bolji rad na jačanju sektora nacionalne bezbjednosne službe. Dobra stvar u vezi ovog zakona je i ta da je u Crnoj Gori Parlament zakonom regulisao rad bezbjednosnog sektora i službi, uvezivanje i razmjena podataka između vojne i civilne službe bezbjednosti u okviru Vijeća za nacionalnu bezbjednost i Biroa za operativnu koordinaciju.

Iako na neki način nije predmet ovoga, ja mogu ponoviti i stav Liberalne partije u vezi NATO-a da ćemo se zalagati za ulazak u NATO savez. Osim zdravlja jedino što je čovjeku neophodno je mir, naročito na brdovitom Balkanu, đe svakih nekoliko decenija počinje nekakav kastig. Da bismo izbjegli taj kastig i pošteđeli buduće generacije svega toga, Crnoj Gori je neophodan ulazak u NATO. Ponavljam, to je prioritet Liberalne partije, tako da Liberalna partija i Hrvatska građanska inicijativa će podržati Prijedlog zakona o osnovama obavještajno- bezbjednosnog sektora Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Ovim smo završili uvodna izlaganja.

Želite li, potpredsjedniče, da komentarišete?

Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Naravno, ne želim da komentarišem nego da dam određena objašnjenja, jer je ovdje bilo dosta važnih sugestija, ozbiljnih dilema, rekao bih i pogrešnih zaključaka.

Ono što imam utisak kao predlagač i predstavnik Vlade da Zakon u cjelini nije čitav. Zakon, da vas podsjetim, gospodo poslanici, i one koji su učestvovali u raspravi i one koji nisu učestvovali u raspravi, ima dva segmenta.

Prva oblast definiše šta u Crnoj Gori čini obavještajno bezbjednosni sektor, i to je veoma važan dio zakona, rekao bih ključni dio zakona. I rekao sam, u svom uvodnom izlaganju, da je Crna Gora jedna od rijetkih država, a u regionu i jedina, koja nije na zakonom propisan način uredila obavještajno- bezbjednosni sektor. Sve odredbe od člana 1 do člana 10, gdje se govori o formiranju Vijeća za nacionalnu bezbjednost, govore o tom aspektu ili definišu taj aspekt. A podsjetiću vas šta čini ili ko čini obavještajno- bezbjednosni sektoru u Crnoj Gori na osnovu materijalnih propisa. A iz materijalnih propisa proizilaze izvorne nadležnosti, a to su Agencija za nacionalnu bezbjednost, kao državni organ. Znači da je Agencija za nacionalnu bezbjednost osnovana posebnim zakonom i ona ima status državnog organa, odnosno organa sui generis. I kada se u sljedećim odredbama Zakona govori o državnim organima, govori se o državnim organima u smislu ovog zakona, a ne o državnim organima u smislu Ustava. Imamo Skupštinu, Vladu, Predsjednika. Prema tome, nemojte, molim vas, gospodine Kaluđeroviću, ja vas izuzetno cijenim kao pravnika, ali molim vas da ne padate u tu vrstu pravne zablude. Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Uprava carina, Direkcija za zaštitu tajnih podataka čine obavještajno bezbjednosni sektor. I u članu 2 se to decidno kaže.

Sljedeće, neću ići redom, nego po značaju pitanja ću komentarisati, i onda ću konkretne dileme. Kroz ovaj komentar odgovaram na dilemu gospodina Abazovića. Naravno, prije toga želim da mu se zahvalim na vrlo edukativnom profesionalnom izlaganju, ono je bilo dragocjeno danas za mene. Ja sam zaista iz njegovog pristupa naučio dosta iz ove oblasti i hvala mu na tome. Zašto mi radimo na ovom zakonu i na setu drugih mjera koje treba da unaprijede naš obavještajno bezbjednosni sektor? Zbog toga što smo u procesu reformi ukupnog društva, te reforme sprovodimo na nacionalnom nivou, i one su usklađene ili prate naše strateške nacionalne dokumente i naravno reforme koje obezbjeđuju da ispunimo uslove i standarde kao dio naših međunarodnih, odnosno nacionalnih prioriteta, to je Evropska unija i NATO.

Jedna od obaveza u tom procesu ukupne reforme društva je reforma i obavještajnog sektora, a to, između ostalog, znači da obavještajne zajednice, mi u ovom trenutku imamo samo jednu obavještajnu zajednicu, kao što je Agencija za nacionalnu bezbjednost, mora biti depolitizovana, mora biti profesionalna, mora biti efikasna i mora raditi u interesu svoje države i svoga naroda.

Prema tome, dio ovih reformi koje obuhvata i Akcioni plan za reformu službe obavještajno bezbjednosnog sektora, u uvodnom izlaganju sam rekao da je taj akcioni plan usvojen i u saradnji sa strateškim partnerima se predviđa niz mjera koji treba da obezbijedi da službe bezbjednosti, odnosno obavještajni bezbjednosni sektor bude daleko od politike i da ne bude predmet političkih manipulacija. Ali isto da vam kažem, gospodo poslanici, da u Crnoj Gori još nisu izgrađene prakse i standardi, prije svega na političkom nivou i u političkim strankama, da se radom i rezultatima Agencije za nacionalnu bezbjednost i obavještajno bezbjednosnog sektora ne manipuliše iz manipuliše iz političkih interesa. Vrlo često se manipuliše iz političkih interesa, kao što je bila jedna, na primjer od manipulacija poslanika Abazovića, da je objava o podmetanju bombe u stvari bio razlog da Agencija za nacionalnu bezbjednost povuče ili zamijeni svoje prislušne uređaje. To je manipulacija, to je politička manipulacija koja ide na štetu naših institucija, u ovom slučaju naše obavještajne zajednice.

I zbog čega, vi kažete, mi radimo pod pritiskom? Mi ne radimo pod pritiskom, mi smo u procesu reformi. Taj proces reformi ima određenu dinamiku i na nacionalnom i na međunarodnom planu. Ovo je jedna od politika koja zahtijeva reformu, mi smo u tom procesu. Ne pod pritiskom, nego zbog toga što je to potreba u skladu sa strateškim dokumentima koje smo definisali. Prema tome, ovaj zakon nije rezultat pritiska nego naše nacionalne potrebe i našega sistema.

Kad su u pitanju konkretne primjedbe, a tiču se, počecu od primjedbi koje je dao poslanik Kaluđerović, ja znam da poslanik Kaluđerović zna da ga ja izuzetno cijenim, kao pravnik, ali zaista mislim da je ovo zakon u kojem politika, argumenti politike trebaju da budu iza argumenata činjenice i prava. Nema ovdje ustavnog puča. O kakvom ustavnom puču se govori? Formira se tijelo za koordinaciju i usmjeravanje. Ne formira se državni organ koji ima ovlašćenja koja proizilaze iz materijalnih propisa.

I nastavljam sa komentarom u odnosu na dilemu poslanika Banovića. Nema preplitanja nadležnosti sa Savjetom za odbranu i bezbjednost koje je ustavna kategorija. Pogledajte u prvoj tački ovlašćenja Savjeta - *donosi odluke*. Gdje u ovom zakonu u nadležnosti Vijeća stoji da donosi odluke koje proizvode pravne posljedice ili utiču na društvene promjene i zbog toga nema upravnog postupka. Nećete, valjda, u odnosu na preporuke i zaključke tijela sprovoditi upravne postupke i obezbjeđivati upravni nadzor, ili obezbjeđivati parlamentarnu kontrolu u skladu sa Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost i posebnim zakonom o parlamentarnom nadzoru nad tijelom

koje ima koordinirajuću i usmjeravajuću ulogu. Znači, nema dilema, pravnih dilema nema, nema ustavnog puča, nema ustavnog ataka.

A zašto su u ovom vijeću ovi organi, neko je rekao politbiro, neko je rekao uži kabinet? Znači, uži kabinet je fama u koji ulaze predsjednik i potpredsjednici Vlade i odgovarajući ministri, kao način rada unutar Vlade kao ustavnog organa odgovornog za vođenje unutrašnje i spoljne politike.

Drugo, u sastav Vijeća ne ulaze nikakvi fantomski državni organi, odnosno organi uprave, nego oni koji u skladu sa zakonom obavljaju poslove bezbjednosti, i ne samo imaju u posjed tajne podatke nego su u obavezi da do tih tajnih podataka dođu i da te tajne podatke koriste. Koji su ovdje organi koji nemaju zakonska ovlašćenja da raspolažu i koriste tajne podatke? Samo oni čija ovlašćenja proizilaze iz materijalnih propisa i čije su nadležnosti definisane tim materijalnim propisima. Ovdje se radi, gospodo poslanici, o koordinirajućoj i usmjeravajućoj aktivnosti tijela koje formira Vlada da bi se postigao veći nivo efikasnosti u radu ovih organa, a u interesu nacionalne bezbjednosti. Mi danas imamo podatke koji se sakupljaju na različitim mjestima i postoji određena profesionalna sloboda da o tim podacima na tim različitim mjestima, donose profesionalni zaključci koji ne moraju da budu relevantni u nacionalnom interesu. Ili da ne postoji kapacitet u nekoj instituciji da ocijeni validnost tog podatka za potrebe nacionalnog interesa. Ne možemo sa sigurnošću tvrditi da šef Poreske uprave za određeni bezbjednosni ili finansijski podatak, može u nekom trenutku da procijeni da je važan sa aspekta nacionalne bezbjednosti i nacionalnog interesa. Ali, to onda u smislu koordinacije može da obezbijedi više organa koji imaju nadležnost na ovim pitanjima. Biro za koordinaciju, takođe, po principu samog Vijeća, ima zadatak da u konkretnim aktivnostima na pojedinačnim problemima organizuje i usmjerava rad institucija koje su nadležne za ova pitanja.

Znači, odnos između Savjeta za odbranu i bezbjednost i Vijeća proizilazi samo iz tačke 2. nadležnosti Savjeta za odbranu i bezbjednost, a to je da vrši procjene bezbjednosne situacije u zemlji. U tom dijelu će Vijeće se baviti tim pitanjima, odnosno preporukama i zaključcima Savjeta za odbranu i bezbjednost i nema preplitanja nadležnosti. Tačno je da uporedna iskustva ne poznaju ovakvu vrstu organizacije. I zbog toga mi u Vijeću nismo uključili predsjednika Parlamenta i Predsjednika države jer su oni članovi Savjeta za odbranu, jer u nekim drugim državama, kao što je u Hrvatskoj, Predsjednik države je na čelu Vijeća, ali tamo ne postoji Savjet za odbranu i bezbjednost. Tako da, gospodine potpredsjedniče, mislim da ne postoje pravne dileme oko ovog zakona, da ne postoje ustavne prepreke za donošenje ovog zakona. Donošenje ovog zakona ne ide u skladu sa političkim interesima Vlade ili partija koje konstituišu Vladu, nego prati nacionalni interes i potrebu sistema u ovoj oblasti da ga učinimo efikasnijim i produktivnijim za ukupne nacionalne interese, a posebno na pitanjima bezbjednosti.

Pribavili smo sva mišljenja nadležnih ministarstva, pa između ostalog i Ministarstva za vanjske poslove i evropske integracije. I u poglavlju 3 tog obrazloženja kaže: "Usaglašeno sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama. Ne postoje odgovarajuće propise Evropske unije sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost". I zbog toga nema, gospodine Kaluđeroviću, onog obrasca o usklađenosti sa evropskim zakonodavstvom, jer ovdje nema niti međunarodnih dokumenata bilo koje vrste koji nas obavezuju na tu vrstu usklađenosti. U stvari, ovo je pitanje prevashodno od nacionalnog interesa. Standarde usaglašavamo sa onim što su bezbjednosni standardi i vezani su za naše integracije za NATO.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče, na iscrpnim komentarima uvodnih izlaganja, imaćete nekoliko odgovora na vaš komentar.

Prvi se javio kolega Velizar Kaluđerović, a nakon njega kolega Abazović. Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Dakle, gospodine potpredsjedniče Vlade Markoviću,

Vi govorite Predlog zakona je suštinski odgovor na potrebu reforme u oblasti bezbjednosno obavještajnog sistema, a pri tom i sami kažete da nijedna nadležnost koju uređuje Zakon o AMB, Zakon o odbrani, Zakon o policiji, Zakon o unutrašnjim poslovima nije, i istina je, nije dotaknut, nego da ovdje samo govorite o koordinaciji. E, veoma je interesantno da se koordinacijom određenih aktivnosti obezbjeđuje suštinska reforma u oblasti sistema bezbjednosti i odbrane. To liči, naravno, na ono što je neko iz reda vaših partijskih istomišljenika svojevremeno rekao da su službe bezbjednosti uporišna tačka sistema. I nažalost, prema tome kako se režim Đukanovića svih ovih godina ponaša, to zaista jeste tako. I neodoljivo podsjeća i ovo što se sada želi podstići ovim zakonom da se želi postići upravo to.

Ipak niste izdržali, gospodine Markoviću, rekli ste - niste uključili u Vijeće za nacionalnu bezbjednost predsjednika parlamenta, Predsjednika države, jer su oni uključeni u rad Ustavom definisanog Savjeta za odbranu i bezbjednost. Niste ih uključili u Vijeće kao Vladino tijelo, i prirodno je, ali jeste uzeli Ustavne nadležnosti Savjetu za odbranu i bezbjednost. Samo da podsjetim, član 130 Ustava Crne Gore, Savjet za odbranu i bezbjednost kojega čine Predsjednik države, predsjednik Vlade i predsjednik Parlamenta, pod tačkom 2. analizira i ocjenjuje bezbjednosnu situaciju u Crnoj Gori i donosi odluke za preduzimanje odgovarajućih mjera. To je nadležnost Ustavom definisana.

A šta piše u članu 10, gdje su poslovi Vijaća, tačka 7: „Razmatra obavještajno bezbjednosne procenite rizika i prijetnji po nacionalnu bezbjednost“. Tačka 9: „Predlaže mjere za zaštitu i unapređenje nacionalne bezbjednosti i očuvanje vitalnih nacionalnih interesa.“ Molim vas, to je potpuno uzimanje nadležnosti, odnosno uplitanje u nadležnosti Ustavom definisanog Savjeta za odbranu i bezbjednost. I vjerujem da čak nije ni slučajno što se i personalno pravi odgovarajuća distanca.

I posebno, gospodine Markoviću, niste odgovorili, odnosno jeste odgovorili i potvrdili da je Vijeće tijelo, dakle ne podleže nikakvom ni upravnom ni parlamentarnom nadzoru, a ima ogromnu političku moć i ima moć, pazi, tijelo koje nije državni organ, nije organ uprave, a ima ovlašćenje po članu 13 ovog zakona da donosi zaključke koji su obavezujući za sve državne organe u Crnoj Gori. Nigdje Zakonom to niste isključili, gospodine Markoviću. Dakle, državni organi, ministarstva, drugi organi uprave. Vi kažete - mi mislimo na te i te. Pa nemojte, mi nismo djeca, mi moramo da radimo ozbiljan posao, pišemo zakon, donosimo zakon. Kaže: "državni organi". Zna se ko su državni organi i ovaj parlament, i Vlada Crne Gore, i Predsjednik države, i ministarstva itd. A vi se niste u tom dijelu ogradili, nego jednom tijelu, znači užem kabinetu Vlade faktički dajete tolika ovlašćenja da su njegovi zaključci obavezujući za sve državne organe.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Abazović, nakon njega kolega Popović i kolega Banović, pravo odgovora na vaše komentare.

Izvolite, kolega.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Gospodine Markoviću, pričate o političkoj manipulaciji. Najmanji je problem ako ja izvodim politički performans ili ako politički manipulišem. Znači da je veliki problem? Što Vi manipulirate svih ovih godina. Zar nijesu, prije samo par mjeseci ili nedelja ustvrdili da treba opozicija da se izvini, jer nije bilo korupcije u "Telekomu"? To je politička manipulacija. Zar je logično da neko ko nema veze sa vrhom crnogorske vlasti, a jeste neko ko je lice sa poternice ili za kojeg se osnovano sumnja da je u vezi sa organizovanim kriminalom korupcijom napušta zemlju, a da pri tom vi jednostavno slegnete ramenima i kažete - ne niko mu ništa nije pomogao? To je politička manipulacija, gospodine Markoviću. Neka javnost Crne Gore prosudi ko pravi političku manipulaciju. Na kraju krajeva, pitao sam vas jednom konkretno pitanje na koje nijesam očekivao konkretan odgovor. Ko je ubio Duška Jovanovića? Treba li ja to da znam? Je li to politička manipulacija? Ponavljam, radite pod pritiskom. To je plod vaše političke evolucije. Ona je dobra, u svakom slučaju, ali ona ne može da bude potpuna dok do odete u opoziciju. Razumijete? Plod političke evolucije. I da nemamo mi EU za vratom i da nemamo NATO zemlje koje žele da nam pomognu nikad vi ovaj zakon donijeli ne bi. Što nijeste donijeli to do sada ako ste znali da je bezbjednosni sektor nešto što treba reformisati, a što nijesmo reformisali? Ovo je prvi takav zakon, sami ste to danas rekli. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Popović, nakon njega kolega Banović. Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Vlade,

Nijeste mi odgovorili. Dakle, mi imamo velike primjedbe od NATO-a da naše službe nijesu efikasne u izvršavanju zadataka bezbjednosti. Imamo saznanja da dolazi do curenja informacija, ali ima jedna stvar koju nijesam prije pomenuo, možda nije ni pravo mjesto ni vrijeme da pričam o tome. Postoje pouzdane informacije, nije rekla - kazala, nego veoma pouzdane informacije, da je pred ulazak u NATO, u Crnu Goru na ovaj ili onaj način stacioniran veliki broj agenata drugih država, koji normalno imaju svoje interese. Da li su ti agenti, kojih ima popriličan broj, i koji su ušli u Crnu Goru na ovaj ili onaj način kroz investitore kroz ovo, kroz ono, da li su oni pod kontrolom? To je ono što mene veoma, veoma interesuje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Popoviću. Kolega Banović, odgovor na komentar. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Potpredsjednik Marković je u jednom dijelu doprinio da neke stvari razumijem više u odnosu kako su predložene, ali i dalje smatram da postoji potreba da se precizira tekst koji je predložen. Ja ne mislim da je to konfliktno, kao možda neko od drugih kolega, da nekoliko tijela organa, ministarstava, institucija se bave istim poslom. Možda je i dobro da na primjer ovo vijeće kao u tački 1, razmatra pitanje iz oblasti bezbjednosti odbrane i da ovo vijeće razmatra obavještajno bezbjednosne procjene rizika, prijetnje po nacionalnu bezbjednost i da predlaže mjere. Kao što je dobro vjerovatno da to isto radi, sa nešto drugačijom terminologijom, Savjet za odbranu i bezbjednost, analizira i ocjenjuje bezbjednosnu situaciju u Crnoj Gori i donosi odluke za preduzimanje odgovarajućih mjera. Razlika je donosi odluke, isto je da i jedni i drugi analiziraju, razmatraju i ostalo. Dakle, to po meni nije sporno. Nijesam shvatio zašto to nije objedinjeno na primjer ovaj dio u okviru Savjeta, kada već postoji, vraćam se na ono da nemamo sličnog iskustva da postoje tri tijela u toj strukturi. Svugdje postoji, evo u ovih pet - šest zemalja koje sam ja proučio, i Srbija i Hrvatska, Slovenija, Češka, Slovačka, postoje dva tijela. Jedno je ovo visoko političko. Tu se ne slažem sa kolegama koji su to doživljavali kao politbiro, to postoji od Amerike do Turske. Dakle, od Slovačke do Hrvatske postoje tijela koja se bave nacionalnom bezbjednošću u kojima su ministri i predsjednici šefovi agencija zaduženih za obavještajno bezbjednosne poslove. Dakle, to nije ništa novo, to nije ništa strano u demokratskim zemljama, pa ne bi samo po sebi trebalo da bude problem nikom od nas. Po meni još uvijek ima dilema u vezi sa time da se u tački 8 i 9 kaže kome predlaže mjere. Ne kaže se da je to Vladino tijelo gdje se govori o formiranju vijeća, da se tu preciziralo, je li to Vladino tijelo, kao što je Vladina komisija, Vladin biro ili ne znam što, pa bi onda razumljeli. Ovdje je zakonom uspostavljeno nešto što nije definisano da je tako. Možda su to sve preciziranja za neke naredne izmjene i dopune zakona. Nadam se da će biti što manje prostora za naše neosnovane dileme i kritike, ali čini mi se, ipak da i ovo što kolega Kaluđerović potencira, tu je meni vuklo na sve državne organe i ministarstva, a ne na ova koja su pobrojana u obavještajnom bezbjednosnom sektoru. Nije ni to sporno ne da nije sporno, nego je potrebno da svi dostavljaju ono što je potrebno za nacionalnu bezbjednost iz svoje nadležnosti, ali je sporno da izvršavaju zaključke tijela. Ako je već nešto izvršno, to je već odluka, možemo ga mi krstiti ili onako, ali ako se kaže da je neka mjera ili preporuka i zaključak izvršan da neko mora da ga izvrši, to je u suštini odluka. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFĆ:

Hvala Vam, kolega Banoviću.

Prelazimo na diskusije.

Kolega Luid Škrelja je prvi prijavljeni diskutant, a nakon njega kolega Milić. Izvolite, kolega Škrelja.

LUID ŠKRELJA:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče Vlade, kolegice i kolege poslanici, uvažene građanke i građani,

Termin bezbjednost se odnosi na stanje u kojem građani u Crnoj Gori žive u miru i stabilnosti, bez bilo kakvih vidljivih ili projektovanih izazova i rizika i prijetnji u njihovom blagostanju, stabilnosti, njihovog političkog, ekonomskog, tehnološkog ili ekološkog sistema i bez bilo kakvih vidljivih prijetnji političkom postojanju i teritorijalnom integritetu države Crne Gore.

Nacionalna bezbjednost definisana na ovaj način ostvorena je razvojem, primjenom i koordinacijom svih potrebnih instrumenata državne vlasti, političkih, diplomatskih, ekonomskih, vojnih, zakonodavnih, informativnih i tako dalje, koja je organizovana i funkcioniše unutar jednog sveobuhvatnog integrisanog sistema. Nacionalna bezbjednost uključuje političku, ekonomsku, vojnu, informativnu i ekološku stabilnost. Strateški cilj države je izgradnja stabilnog, funkcionalnog i pouzdanog bezbjednosnog sistema, koji omogućava prevenciju, upravljanje i mirno rješavanje svih eventualnih kriza i nesporazuma, bez obzira na njihov nivo i karakter, a u skladu s međunarodnim, demokratskim standardima i pravilima.

Realizacijom navedenog cilja, stvara se pozitivan ambijent za efikasnu zaštitu i odbranu vitalnih državnih i društvenih vrijednosti i interesa definisanih Ustavom Crne Gore. Bezbjednosna politika Crne Gore je usredsređena na očuvanje njenih nacionalnih i državnih interesa i potpuno ostvarivanje svojih bezbjednosnih ciljeva, zasnovanih na principima razvijene demokratije, vladavine prava i njene orijentacije prema evroatlantskim i NATO integracijama.

Crna Gora ostvaruje ciljeve svoje bezbjednosne politike primjenom strategije saradnje na nacionalnom i međunarodnom planu. Na unutrašnjem planu sveobuhvatna i fleksibilna bezbjednosna saradnja sastoji se iz dodjeljivanja specifičnih zadataka i odgovarajućih resursa različitim subjektima, koji doprinose bezbjednosti na različitim nivoima, uz međusobnu koordinisanu saradnju i njenom raspoređivanju. Sveobuhvatna saradnja zahtijeva aktiviranje i saradnju različitih organa na različitim nivoima, državni, optinski i drugi. Fleksibilnom saradnjom obezbjeđuje se primjena najpovoljnijih kombinacija, mjera i resursa na osnovu stvarnih potreba.

Međunarodna bezbjednosna saradnja treba da se sastoji iz preventivnog, a po potrebi i reaktivnog angažovanja. Koordiniranom multinacionalnom saradnjom Crna Gora će doprinositi upravljanju krizama, stabilizaciji regiona od tenzija i opštom međusobnom jačanju bezbjednosnih mjera. Crna Gora će takođe imati za cilj jačanje odnosa sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, prvenstveno u cilju očuvanja sopstvene bezbjednosti i radi stvaranja sistema odgovarajućih sporazuma o zajedničkoj bezbjednosti i odbrani.

Saradnja na unutrašnjem i međunarodnom planu pretpostavlja stalne i intenzivne aktivnosti na modernizovanju i funkcionalnosti resursa Crne Gore. Država će preduzimati sve neophodne mjere u cilju redukovanja rizika i zaštite države, njenih institucija i stanovništva od prijetnji po bezbjednost, uspostavljanjem efikasnog sistema bezbjednosti i stvaranju povjerenja i partnerstva s drugim zemljama i međunarodnim organizacijama.

Predlogom zakona o osnovama obavještajnog bezbjednosnog sektora Crne Gore, uređuju se osnove obavještajnog bezbjednosnog sektora Crne Gore i međusobna saradnja, usmjeravanje, koordinacija i usklađivanje rada organa koji čine obavještajni bezbjednosni sektor.

Obavještajno bezbjednosni sektor je dio sistema nacionalne bezbjednosti Crne Gore. Predlogom zakona, se, takođe, propisuje uređenje osnova obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore i međusobna saradnja, usmjeravanje, koordinacija, usklađivanje rada organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, a to su: Agencija za nacionalnu bezbjednost, kao državni organ, Odjeljenje za vojno-obavještajne bezbjednosne poslove, kao organizaciona jedinica Ministarstva odbrane, kao i organi državne uprave, koji u okviru svojih propisanih nadležnosti prikupljaju, obrađuju, koriste, razmjenjuju, čuvaju i štite obavještajno bezbjednosne podatke.

Predlogom zakona predviđeno je formiranje dva tijela: Vijeća za nacionalnu bezbjednost i Biroa za operativnu koordinaciju. Vijeće za nacionalnu bezbjednost bi predstavljalo tijelo koje usmjera i koordinira rad organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, dok bi Biro za operativnu koordinaciju imao ulogu tijela koji vrši operativnu koordinaciju aktivnosti obavještajno bezbjednosnog sektora.

Prema zaključu Vlade Crne Gore, izgradnja integrisanog i efikasnog obavještajnog bezbjednosnog sektora Crne Gore u funkciji je zaštite i unapređenja stanja nacionalne bezbjednosti, kao i odnos i saradnja sa kolektivnim sistemom bezbjednosti NATO i EU po svim aspektima značajnim za nacionalnu, regionalnu i kolektivnu bezbjednost. Pored toga, novi zakon omogućiće obavještajnom bezbjednosnom sektoru Crne Gore da jača svoje kapacitete u cilju uspješnog suprotstavljanja nacionalnim bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama. Hvala na pažnji i hvala što ste mi dozvolili da prekoračim.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Imate jedan prijavljeni komentar, kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Markoviću, gospodine Škrelja,

Ja bih htio sa vama kao sa pripadnikom parlamentarne većine, koja će vjerovatno glasati za ovaj predlog zakona i koja je vjerovatno radila zajedno sa Vladom da se ovako važan tekst nađe na dnevnom redu danas, da podijelim nekoliko mojih utisaka, odnosno da eventualno prokomentarišemo neke stvari koje tangira ovaj predlog zakona.

U obrazloženju se kaže da ovo radimo zbog sprovođenja reformi obavještajno bezbjednosnog sektora. Mene interesuje da li vi smatrate da je neopravdano dug vremenski period sprovođenja reformi, imajući u vidu da smo te reforme započeli, čini mi se, još kada je gospodin Jezdimir Vasiljević dao onaj novac da kupimo prislušne uređaje iz Izraela, negdje '90-tih godina, i kada smo počeli da reformišemo sektor. Evo dvadesetak godina, nakon početka tih reformi, u tehničkom smislu, naravno, kada smo sa slučajnih prešli na elektronske uređaje, sada, opet smo u situaciji da na nečiji pritisak reformišemo sektor. Cinici bi rekli da malo učvrstimo podatke, jer nam se podaci odlivaju, a ako želimo da budemo dio NATO, oni možda idu ka Rusiji. Pa, evo kada već pominjemo Rusiju, gospodin Milić je već imao prilike da pomene, šta Vi mislite, gospodine Škrelja, o ovoj, po meni veoma glupoj odluci Vlade da se uvode sankcije protiv i ruskih zvaničnika, čini mi se da su tu i neki ljudi koji su ovdje dolazili, koji imaju isplepletane poslovno - političke odnose s nekim dijelom Vlade, imajući u vidu, recimo, da je u Vašem i mojem Ulcinju ili u Baru, ti ruski turisti i Rusi troše i te kako veliki novac tokom zime, na čemu opstaje jedan dio privrede u Crnoj Gori. Da li vi podržavate lično da se Crna Gora zakiva kao što se zakovala, recimo, kada je pružila podršku priznanju takozvane opozicione Vlade u Siriji, evo sada vidimo da se u Siriji dešavaju neke druge stvari? Jednostavno, u odnosu na neke stvari koje ovdje imamo, a koje se tiču, recimo, koordinacije koja je predviđena članom 6, čini mi se, Predloga zakona i međuresorske saradnje i tako dalje, kako vi, recimo tumačite, da na konferenciju za štampu povodom akcije hapšenja Šarića nije bilo direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost gospodina Vučinića, a govorimo o potrebi međuresorske saradnje? Ima li smo ministra pravde,

ministra policije, imali smo direktora policije, šefa kriminalistike, samo nije bio šef Agencije za nacionalnu bezbjednost. Govorimo o potrebi međuresorske saradnje. Agencija za nacionalnu bezbjednost Crne Gore, ako sam dobro čuo demajtujte me, od gospodina Selakovića je dobila pohvale za uspješnu koordinaciju, saradnju na ovom pitanju.

Cinici bi rekli, i da li se Vi, gospodine Škrelja, slažete, da to ovako možemo da poslažemo? U Kumboru radimo sa Azerbejdzancima, radićemo na aferi "Telekom" sa Amerikancima, aferu hapšenja imamo sa Srbima, turizam ćemo, ipak da posvetimo, odnosno da se oslonimo na Ruse kojih u Budvi ima 1,5% i koji mogu da koriste, ako sutra usvojimo ovaj Zakon, afirmativnu akciju. I svi bi išli ovako srećni i zadovoljni na lokalne izbore i ka NATO-u. Pa neće biti tako, gospodine Škrelja. Samo da čujem eventualno Vaš stav. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Afirmativnu akciju mogu da koriste samo državljani Crne Gore. Kolega Damjanoviću, naravno, daćemo riječ kolegi Škrelji, ali da vas upozorim. Imamo još šestoro prijavljenih, radimo do 17 sati, moramo dati priliku i za završnu riječ potpredsjedniku Vlade, tako da Vas molim da vodimo računa o vremenu.

Izvolite, kolega Škrelja, odgovor na komentar kolegi Damjanoviću.

LUIĐ ŠKRELJA:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Ja gospodina Damjanovića cijenim kao mještanina, pogotovo kao poslanika, ali da vam kažem jednu stvar, ja nemam nostalgiju za Jezdom niti za Dafinom. Po meni su to prošla vremena, a mi smo počeli da se reformišemo oko 21. maja, nakon referenduma, reformišemo ovu državu, tako da po bilo kojem osnovu ne patim za njima, niti materijalno, ni finansijski ni partijski niti bilo u kojem drugom kontekstu. Znači, apsolutno nemam nikakvu nostalgiju prema njima. Pokušavamo ovu državu koja je, evo mlada, tek sazrijevamo, idemo u korak društvu modernih država, i naravno ima i takvih kojima to smeta. Ja sam pričao o zakonu, pričao sam to i na Odboru za bezbjednost i odbranu i nije mi cilj sada da pričamo. Ovaj zakon apsolutno nema ništa zajedničko niti sa bombom u Ulcinju, niti sa hapšenjem Šarića, niti sa ubistvima pojedinaca prema čijim porodicama imam veliko razumijevanje. Ali ako neko hoće da ispolitizuje, recimo najavu da je neko neđe postavio bombu, a da vlast koja je nadležna u toj opštini ide mirno i održi sastanak u hotelu, onda su oni znali o čemu se radi, a ne ANB. To ti je isto, kao kad bi neko ne daj bože meni postavio bombu ispred kuće, ja uzimam porodicu - ajmo da igramo karte kod komšije, jer ovo nije ništa, ovo će da prođe. Nemojmo da karikiramo, ovo je ipak jedan značajan zakon i sistemski zakon iz oblasti bezbjednosti Crne Gore, a ne priča zašto nijesmo uhvatili ovoga, zašto nijesmo onoga, Jezda, Dafina NATO i te stvari. Nijeste pogodili, gospodine Damjanoviću, stvarno nijeste pogodili termin. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Milić, diskutuje, a nakon njega neka se pripremi kolega Nikčević.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine potpredsjedniče,

Osnovni je cilj, gospodine Markoviću, pristupanje NATO-u. Sami ste to rekli. Ispoštovao sam proceduralnu mogućnost da ne učestvujem u replici, nego da Vam pružim priliku da mi odgovorite. I to je suština ove priče.

U situaciji kada nemamo mjerljive rezultate u reformi odbrambeno bezbjednosnoga sektora, moramo na svaki način obezbijediti da dobijemo uslovni poziv za članstvo u NATO. I ja moram da kažem da Vaše izjave, čestitke koje ste dobili od predstavnika stranih obavještajnih službi ovdje u Crnoj Gori, liše Dritana Abazovića, koji je čestitao, ja se njemu pridružujem, kao neko ko je građanin i kažem svaka čast na akciji, na izjavi koja je hrabra, u kojoj ste rekli da Vi, a Vi ste čovjek koji je obaviješten, znate da ne postoji nikakve veza između Šarića i državnog vrha i političkoga vrha. I nama ostaje samo da vidimo da li ste zbilja bili obaviješteni tokom procesa. Tačno je da je bilo ovog pregovaračkog procesa, pa onda bezuslovne predaje, a oni koji su ironični bi rekli da malo tu se nešto ne slaže, ali ćemo vidjeti tokom procesa koji počinje 24. marta o čemu se konkretno radi.

Bitno je da je pravda spora, ali dostižna, da je nakon svega onoga što je pričano o "Telekomu", jasno da ćemo morati, usljed kraha koji je doživio Anketni odbor oko "Telekoma" i činjenice gdje su pojedini članovi iz DPS-a vrlo precizno dali izjavu i rekli na osnovu dokumentacije, koja je njima bila dostupna, nije bilo dokaza za korupciju, da odgovorimo na jedno konkretno pitanje. Da li Vi znate, da li je iz SAD dostavljena dokumentacija o korupciji o kojoj govore predstavnici američke ambasade? Ne bih volio da sutra i prekosutra, kada se bude glasalo, neće prekosutra, ali narednih dana kad budemo svi ovdje, oko ovog izuzetno važnoga zakona, izgleda se zakon, a da ministar pravde, čovjek koji je zadužen za koordinaciju tih informacija nema informaciju je li iz Amerike stigla ta konačno dugo očekivana vijest. Imamo li ili nemamo, kakvi su, ko je bio u toj korupciji, da li je neko opstruirao rad Anketnog odbora, da li je neko nekoga reketirao u tom Anketnom odboru i tako dalje.

Pošteno da vam kažem, ja bih ga ovako definisao. Cilj opravdava sredstvo, normativno pokrивamo nezakonito donošenje pravnog akta o uvođenju puča u Crnoj Gori za dva mjeseca. I ovo je dokaz na javnoj sceni, gospodine Markoviću, u kakvom nam je jadnom stanju obavještajno bezbjednosni sektor Crne Gore. Ovdje u Vašem obrazloženju, u svakom od ovih pasusa Vi se pozivate, gospodine Markoviću, na izgradnju integrisanog funkcionalnog i efikasnog sistema bezbjednosti. Što znači da dok niste predložili ovaj zakon, on nije bio integrisan, nije bio funkcionalan i nije bio efikasan, ili ćete Vi reći da nije bio dovoljno integrisan, funkcionalan i efikasan. Šta ste napravili? Odlučili ste da napravite jednog monstrum tijelo u kome ćete pozvati tačno definisano predstavnike državnih organa. Ja kao lajk, ja nijesam pravnik, mogao bih da kažem, da ste Vi u stvari sa Predlogom ovog zakona iz Vašeg kabineta, tačno definisali ko u ovoj državi nije na kvalitetan način razmjenjivao informacije? I onda ste shvatili da su to ovi ovdje sa spiska. U članu 8 ste naveli: "Predsjednik Vlade, zadužen za politički sistem, ministar pravde", da ne ponavljam, biće možda i sve tri prve u jednome, ako Bog da. Ministar unutrašnjih poslova, ministar odbrane, ministar finansija, ja govorim o ambicijama, ne govorim o mojoj želji, nego govorim o ambicijama vašim, ministar vanjskih poslova evropskih integracija i direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost. I ovdje se kaže poslije, čini mi se, pomognite mi, u članu 21, da će da se sve ovo konstituiše dva mjeseca od usvajanja ovoga svega, je li tako, gospodine Markoviću?

S obzirom da su ovdje definisana lica koje predsjednik Vlade, potpredsjednik Vlade, ministar pravde, ministar unutrašnjih poslova, ministar odbrane, ministar finansija, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija, on mi je sumnjiv, i direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost, interesuje me koga smjenjujete? Što vam treba da pišete akt gdje ćete uz ove funkcije napisati ko su ovi ljudi?

Ovo što je vrlo interesantno, gospodine Markoviću, reći ćete da je teorija zavjere sad, ja vas molim da mi ne dobacujete.

Usvojen na Vladi 10. marta, poslato Skupštini 10. marta. Za dva mjeseca će početi primjena ovoga zakona. 9. marta, čini mi se, je li 9. mart bio, Berane - pobjeda SNP, DF, slobodnih građana. Je li bila hitna kakva sjednica Vlade 9. uveče da 10. ovo donesete, a da u jutro lokalnih izbora za dva mjeseca stvorite strukturu da ne curi nijedna informacija? Da imate problem sa disciplinom među ovima koje ste ovdje naveli, poštujući apsolutno ovu spremnost, izvinjavam se što nisam u mogućnosti zbog građana Crne Gore, vi ćete vjerovatno komentarisati ovo moje, da pokažem kako izgleda zaista struktura ozbiljnih država vezano za obavještajni sistem i obavještajnu zajednicu. Nadam se da ćete mi reprecirati da vam pokažem kakvo je hrvatsko iskustvo oko toga.

I na kraju, gospodine Mustafiću, ako mi dozvolite, vrlo kratko, apsolutno odbacujem kao netačnu tvrdnju da ne postoji potreba za usaglašavanjem sa evropskim zakonodavstvom, jer se evropska sigurnosna i odbrambena politika zasniva na tri glavne komponente. Prve dvije upravljanje vojnim i civilnim krizama, poznatije kao zadaci iz Petersburga. Treća je komponenta prevencije sukoba. Svi oni koji žele da harmonizuju svoje zakonodavstvo u obavještajnom sektoru su dužni da ga harmonizuju u odnosu na glavu V Ugovora o Evropskoj uniji. To ste trebali da navedete u ovom aktu. I, na žalost, imamo takvo Ministarstvo evropskih integracija, vi niste krivi za to, to nije vaš posao. Posao je Ministarstva za spoljne poslove, ne mogu vanjske poslove, spoljne poslove i evropske integracije da vam dostavi dokument. Posao je gospodina Pejovića da Vam ukaže da nijeste bili u pravu, da se mogli to da harmonizujete, ali ono što je u čitavoj suštini cilj bio NATO, a ne evropska politika. Hvala vam, zaista.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Miliću.

Kolega Radivoje Nikčević je sljedeći diskutant, a nakon njega kolega Srđan Perić. Izvolite, kolega Nikčeviću.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, potpredsjedniče Vlade, gospodine Markoviću,

Danas razmatramo jedan zakonski projekat čiji je osnovni cilj efikasnije djelovanje obavještajno bezbjednosnih službi u našoj državi. Uspostavljanje sistema odgovornosti obavještajno bezbjednosnih službi, koji bi istovremeno bio demokratski i efikasan jedan je od najtežih izazova sa kojima se susreću moderne države. Ti izazovi su još složeniji za zemlje kao što je Crna Gora, zemlja koja je u procesu evropskih i evroatlantskih integracija, i koja nakon osamostaljenja gradi svoj bezbjednosni sistem. Zato se pred našom državom postavlja logičan i očekivan zadatak, ukoliko želimo biti dio šireg kolektivnog sistema, bezbjednosti da prethodno integrišemo i sopstveni sistem.

Kao što smo informisani od potpredsjednika Markovića, nakon svestrane analize funkcionisanja kompletnog sistema bezbjednosti i svih segmenata, koji čini taj sistem, Vlada je početkom ovog mjeseca usvojila Predlog zakona o osnovama bezbjednosnog sektora, čiji tekst danas razmatramo.

Imajući u vidu obaveze iz Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu je razmatrao predlog ovog zakona i većinom glasova dao podršku za njegovo usvajanje. Treba reći i ovom prilikom da se u Crnoj Gori po prvi put ova materija uređuje zakonom. U cilju obezbjeđenja blagovremene primjene ovog zakona, Vlada je predložila i njegovo donošenje po skraćenom postupku, u skladu sa odredbama člana 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Donošenje ovog zakona ima prevashodan cilj stvaranje potrebnih pretpostavki za obezbjeđenje integrisanog obavještajnog bezbjednosnog sektora, koji bi omogućio usmjeravanje, usklađivanje i koordinaciju rada organa koji se bave, posebno u oblasti bezbjednosti i odbrane. Unapređenje međuresorne saradnje i punu valorizaciju obavještajno bezbjednosnih podataka na planu suprotstavljanja bezbjednosti, izazovima, rizicima i prijetnjama.

Izgradnja integrisanog i efikasnog obavještajnog bezbjednosnog sistema Crne Gore je u funkciji zaštite i unapređenja stanja nacionalne bezbjednosti, kao i unapređenja stanja nacionalne bezbjednosti, uređenja odnosa i saradnje sa kolektivnim sistemom bezbjednosti NATO i Evropske unije. Donošenjem ovog zakona stvaraju se uslovi za jačanje kapaciteta naše države da se na pravi način suprotstavi nacionalnim i transnacionalnim izazovima. Predlogom zakona propisano je uređenje o osnovama obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore i međusobna saradnja, usmjeravanje koordinacije, usklađivanje rada organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, a to su Agencija za nacionalnu bezbjednost kao državni organ, odjeljenje za vojno obavještajne bezbjednosne poslove kao organizaciona jedinica Ministarstva odbrane, kao i organi državne uprave koji u okviru svojih propisanih nadležnosti prikupljaju, obrađuju, koriste, razmjenjuju, čuvaju i štite obavještajno bezbjednosne podatke. Organi koji čine obavještajno bezbjednosni sektor dužni su da saglasno članu 6 Predloga zakona u okviru svojih nadležnosti neposredno saraduju i međusobno razmjenjuju, odnosno ustupaju obavještajno bezbjednosne podatke, u skladu sa propisima kojima je uređen njihov rad, kao i propisima kojima su uređuje tajnost podataka i zaštita podataka o ličnosti.

Predlogom zakona predviđeno je formiranje dva tijela, kao što je već rečeno, vijeće za nacionalnu bezbjednost i biroa za operativnu koordinaciju. Vijeće za nacionalnu bezbjednost predstavljalo bi tijelo koje usmjerava, koordinira rad organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, dok bi biro za operativnu koordinaciju imao ulogu tijela koje vrši operativnu koordinaciju aktivnosti obavještajno bezbjednosnog sektora. Opravdanost za formiranje ovog tijela najbolje se može vidjeti iz razgovora i konsultativnih saslušanja čelnika ANB-a, Uprave policije, MUP-a, tužilaštva, povodom slučaja Šarić, odnosno "Balkanski ratnik" koji je danas, nakon više godina, priveden pravdi. Podsjećajući sve nas da smo i tada na Odboru zaključili da je potrebna bolja koordinacija ovih službi u cilju efikasnijeg djelovanja u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, poboljšanje nivoa koordinacije svih službi, saradnja sa stranim službama doprinijela je konačnoj predaji jednog od najvećih narkobosova na prostoru Evrope. Ovaj slučaj je pokazao da se samointegriranjem obavještajno bezbjednosnog sistema može i odgovoriti i ovim i sličnim izazovima.

Saglasno odredbama Predloga zakona, vijeće za nacionalnu bezbjednost bi bilo u sastavu: predsjednik Vlade koji je ujedno i predsjednik vijeća, potpredsjednik Vlade zadužen za politički sistem i vanjsku politiku, ministar pravde, ministar unutrašnjih poslova, ministar odbrane, ministar finansija, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost. Pored stalnog sastava ovih tijela, predloženim aktom propisana je i mogućnost da u njihovom radu po pozivu učestvuju i starješine, predstavnici drugih državnih organa, ministarstava i drugih organa uprave, kao i predstavnici drugih organizacija i institucija i eksperti iz oblasti nacionalne bezbjednosti. Predviđeno je da Vijeće za nacionalnu bezbjednost najmanje šestomjesečno izvještaja Savjet za narodnu odbranu i bezbjednost o pitanjima iz svog djelokruga dok biro za operativnu koordinaciju ima obavezu da o svom radu izvještaja vijeće za nacionalnu bezbjednost, dostavljanjem zapisnika sa sjednice biroa, kao i sačinjavanje izvještaja o rezultatima operativnog usklađivanja, koordinaciju aktivnosti organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor.

Na kraju, ono što je već rečeno u obrazloženju zakona, na šta su ukazale moje kolege iz DPS-a i SDP-a, primjer ovakvih rješenja imamo u Češkoj, Slovačkoj, Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji. U Srbiji imamo Biro za koordinaciju, u Hrvatskoj imamo Savjet za koordinaciju bezbjednosnih službi. Mislim da je i rasprava pokazala da se ovim zakonom ne uzima nadležnost nijednog organa, nijedne službe. Naprotiv, traži se efikasnija primjena ovlašćenja i kvalitetnija koordinacija svih segmenata obavještajno bezbjednosnog sektora. Usvajanjem ovog zakona ispunili bi dio obaveza iz akcionog plana koji se tiče reformi sektora bezbjednosti. Sve su ovo razlozi koji nas navode na to da će DPS podržati ovaj zakon u cjelosti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Nikčeviću.

Kolega Srđan Perić, a nakon njega koleginja Nada Drobnyak. Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, kolegjinice i kolege, poslanice i poslanici, uvaženi potpredsjedniče Vlade, prije svega, ministre pravde,

Moja dodirna tačka sa bezbjednosnim strukturama jeda znam je sa saobraćajcima na ulicama, a da ne znam sa ovim ljudima što nas prate i prislušuju, tako da moja ekspertiza u ovoj oblasti nije visoka. Osvrnuću se ovdje, prije svega, na član 8 i na cijelu jednu situaciju za koju ste, između ostalog, direktno i indirektno i vi odgovorni kao ministar pravde.

U našoj državi gdje ste vi ministar pravde najorganizovanija organizacija danas u Crnoj Gori je kriminalna organizacija. Da je država organizovana na taj način mi bismo bili Švajcarska. Kod narkobosova se ništa ne čeka, oni su svugdje poželjni, to su korektni momci, njima se otvaraju sva vrata, njima se maltene daju i ulice. Kada se dogodi međunarodni pritisak, tada dolazi do korekcije tih stavova i tada to više nijesu korektni momci.

Druga stvar koja je ovdje bitna jeste odgovor na to pitanje zašto je to tako. Zašto mi danas imamo situaciju u kojoj smo potpuno zamijenili teze i u kojoj je najorganizovanija grupa ona kriminalna? Treba samo ići 20-ak godina unazad i sjetiti se da oni ljudi koji sada treba da sjede u sastav vijeća, zapravo većina njih, jeste zatvorilo

gotovo sve fabrike, poslali ljude na Biro rada, bilo potpuno zaštićeno sa sankcije koje su uvedene, počelo je da se radi i sa cigarima, narkoticima i iz tih sredstava da se puni budžet i sada odjednom kada imamo tu situaciju da je kriminalna organizacija najorganizovanija, ministre pravde, nije smiješno, zaista nije smiješno, vi imate situaciju da mi imamo vladavinu prava kao obaveznu stavku u svakom izvještaju koji vam dolazi iz inostranstva, od Evropske unije do partnera iz Sjedinjenih država.

Ono što je druga stvar jako važna jeste da nam date ovdje odgovor kako to sastav vijeća koji opet na zatvoreni krug, na koji ćemo mi amandmanski djelovati, koji čine isključivo predstavnici vlasti, kako oni to misle da usmjeravaju i koordiniraju dalje efikasno ovaj sektor kao da im je neko to do sada smetao, kao da do sada nijesmo mogli da dobijemo odgovor zašto je povećana građanska nesigurnost, zašto postoje brojna nerasvjetljena ubistva. Da ponovim ono što vas je pitao i kolega Abazović i što vas Dnevni list "Dan" pita 3585. put danas ko je ubio Duška Jovanovića, ko napada medije, ko napada njihovu imovinu, kako se podmeću bombe, zašto se pale automobili građana, novinara, advokata, po parkinzima. Nemam odgovor ni na jedno pitanje. Građanska nesigurnost je povećana, ministre pravde. Druga stvar koja je, takođe, važna jeste i gdje su krupne ribe. Govorimo o statistici, govorimo o strahovitim rezultatima i saglasan sam da su u moru, neko je od kolega, radi javnosti, iz klupa DPS-a dobacio da su krupne ribe u moru, tačno je, u moru kriminala i treba da izvučete te krupne ribe.

Ono što je jako važno ovdje istaći, u članu 8, gdje se definiše sastav vijeća koji treba da usmjerava i koordinira rad organa obavještajno bezbjednosnog sektora stoji da su tu predsjednik Vlade, potpredsjednik Vlade, ministar pravde, ministar unutrašnjih poslova, ministar odbrane, ministar finansija, ministar vanjskih poslova, direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost. Mi ćemo tu predložiti svakako da se nađe i predsjednik i zamjenik predsjednika Odbora za bezbjednost, da bismo imali nekoga ko nije u vlasti.

Ono, ministre, što vas vrlo jednostavno pitam šta je smetalo ovim ljudima da se do sada uhvate u koštac sa ovakvim alarmantnim stanjem? Da li ovi ljudi govore između sebe? Jesu li nešto uvrijeđeni, pa ne mogu da razmijene informacije? Pokazuje se da više informacije cure ka kriminalnim krugovima nego između institucija sistema. Da li se osjećate odgovornim za tako nešto? Ono što je, time ću i završiti, najbitnija stvar u cijeloj priči jeste da je na sva ova pitanja odgovor samo jedan, da je zbog ličnih interesa nemoguće da zažive institucije sistema u punom kapacitetu, da je zbog interesa jednog ili dvojice ljudi cijela država u patnji, zaista u patnji i više od bilo kog zakona bi značila i trunka političke volje koju biste pokazali u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Periću.

Koleginica Nada Drobnjak, a nakon nje koleginica Snežana Jonica. Izvolite, koleginice Drobnjak.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče Vlade, koleginice i kolege,

Danas ću govoriti o ovom zakonu neopterećena diskusijama na Odboru za bezbjednost, neopterećena teorijama velikih zavjera, trudeći se da prepoznam da li je

umanjena negdje funkcija Skupštine Crne Gore u vršenju njenog kontrolnog nadzora nad sistemom bezbjednosti.

Sistem bezbjednosti predstavlja cjelovitu i jedinstvenu djelatnost i uključuje skup činilaca međusobno povezanih na osnovu jedinstvenih načela političkog sistema i pravnog poretka. Prof. Ljubomir Stajić je sistem nacionalne bezbjednosti definisao kao oblik organizovanja i funkcionisanja društva u sprovođenju mjera i aktivnosti na preventivnom i represivnom planu, radi očuvanja suverenosti i integriteta države, njenog Ustavom utvrđenog poretka, prava i sloboda građana, kao i svih ostalih društvenih i međunarodnih vrijednosti od svih oblika ugrožavanja.

Kako Ustav Crne Gore propisuje nadležnosti iz oblasti bezbjednosti? U članu 82 Ustava tačka 6 propisuje se nadležnost Skupštine da donosi strategiju nacionalne bezbjednosti i strategiju odbrane. U članu 100 Ustava propisuje se nadležnost Vlade, u tački 1 se propisuje da vodi unutrašnju i vanjsku politiku. Ovdje je jako važno istaći, ona mora biti odgovorna za vođenje politike, a ako nema sistem praćenja rada ovog sektora, onda ne može biti ni potpuno odgovorna. U tački 7 se propisuje da predlaže strategiju nacionalne bezbjednosti i strategiju odbrane. Poglavlje 7 Ustava ustanovljava Savjet za odbranu i bezbjednost i utvrđuje nadležnost i sastav savjeta i danas su se dosta pominjali članovi 130 i 131 Ustava.

Sistem nacionalne bezbjednosti je složen sistem. Sačinjen je od niza podsistema i elemenata koji su funkcionalno povezani. Obavještajno bezbjednosni sektor je segment ovog sistema, te je samim tim definisan svim odredbama kojima je uređen sistem nacionalne bezbjednosti. Da bi Savjet čija je nadležnost definisana članom 130 Ustava, dobio kompletne ažurirane podatke od svih organa, odnosno segmenata obavještajno bezbjednosnog sektora, te da bi dobio integrisani pregled, da bi efikasnije mogao da donosi odluke o preduzimanju odgovarajućih mjera, bilo je neophodno ovo normativno prilagođavanje.

Zakon o osnovama obavještajno bezbjednosnog sektora Crne Gore je lapidaran, jasan, konkretan i propisuje dobar, po meni, jednostavan algoritam rada u ovom sektoru. U članu 2 Predloga zakona se predviđa da su u sistemu svi prepoznati, a njihove nadležnosti su propisane u matičnim zakonima. No, nedostajao je zakon koji će obezbijediti koordiniranu saradnju i usklađenost djelovanja, jaču povezanost i samim tim bolju osnovu za efikasno djelovanje Savjeta za odbranu i bezbjednost, a samim tim Predsjednika Crne Gore, Skupštine i Vlade u vršenju njihove nadležnosti u ovom segmentu. Član 4 propisuje načela rada organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, koja su zasnovana na poštovanju ljudskih prava i sloboda, u skladu sa Ustavom, međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Odnosi između institucija koji se zasnivaju na obavještajno bezbjednosnim pitanjima su dinamični i uzajamni i zato je ključna stvar propisana u članu 6, a to je međusektorska saradnja. Da bi se obezbijedilo usmjeravanje i koordinacija, osniva se Vijeće za nacionalnu bezbjednost, članom 8, u čijem sastavu su ključni ljudi koji će da obezbijede da taj sistem i radi integrisano i koordinirano na nivou države. Veći stepen saradnje svih organa koji čine taj sektor, obezbjeđuje se i propisivanjem obaveza državnim organima, ministarstvima i drugim organima uprave na saradnju sa vijećem, članom 13. Član 10 tačka 5 Predloga zakona daje jasan odnos vijeća sa Savjetom za odbranu i bezbjednost i vidi se da ono, u stvari, predstavlja kariku između Savjeta i svih organa iz sektora bezbjednosti. Operativni organ je biro za operativnu koordinaciju koji izvršava odluke vijeća, pa samim tim operativno izvršava i odluke Savjeta.

Ključna uloga Skupštine Crne Gore u sistemu odbrane i bezbjednosti, pa i kontrole nad sprovođenjem ovog zakona ogleda se ne samo kroz nadležnost propisanu Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, već i time što Savjet za bezbjednost ima ključnu ulogu nad nadgledanjem rada organa propisanih ovim zakonom, a podsjetiću da u Savjetu za bezbjednost kao predstavnik Skupštine Crne Gore sjedi predsjednik Skupštine. Članom 17 stav 2 ovog zakona propisano je da Biro za operativnu koordinaciju o svom radu izvještava Vijeće za nacionalnu bezbjednost, a u članu 10 stav 2 je propisano da vijeće najmanje šestomjesečno izvještava Savjet za odbranu i bezbjednost o pitanjima iz svog djelokruga.

Završiću sa konstatacijom da će Vlada primjenom ovog zakona moći bolje da politički i operativno koordinira rad i saradnju organa iz sektora bezbjednosti, uz napomenu da se ovim zakonom ničija ovlašćenja i odgovornosti ne diraju, tako ni Skupštine, ni Vlade, ni predsjednika Crne Gore, kao nijednog organa koji ima zakonom određene nadležnosti u sektoru bezbjednosti. Primjena zakona ne može ni na koji način zamjeniti ustavne nadležnosti Vlade i Savjeta za odbranu i bezbjednost. Svaki organ iz sektora bezbjednosti zadržava svoju odgovornost, jer Vijeće i Biro ne predstavljaju zamjenu za njihove redovne nadležnosti, ali Vijeće obezbjeđuje usmjeravanje i koordinirani rad organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor, dok Biro obezbjeđuje njihovu operativnu koordinaciju i usklađivanje aktivnosti. Hvala. Izvinite za prekoračeno vrijeme.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolegice Drobnjak.

Na redu je kolegica Snežana Jonica, a nakon nje kolega Mladen Bojanić i, naravno, nakon toga završna riječ. Samo da obavijestim da ćemo, uz dobru volju Javnog servisa, imati prenos do kraja ove tačke.

Izvolite, kolegice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, gospodine Markoviću,

Kada vi sami preuzimate nešto što nije direktno vaša neposredna nadležnost, i to još radite po skraćenom postupku, onda je potpuno očigledno da jeste neka muka, naravno na vas, na Vladu, na DPS. Prije nego što kažem zbog čega tako mislim, podsjetiću vas da, u ime Kluba poslanika SNP-a, tražim da nam dostavite tekst ovog zakona na engleskom jeziku u elektronskoj verziji ili na bilo kojem drugom službenom jeziku koji se koristi u Evropskoj uniji.

Kada kažem da znam da imate teške razloge zbog kojih predlažete po skraćenoj proceduri ovakav zakon, polazim od toga što ste vi naveli kao razloge za predlaganje zakona. Rekli ste da je neophodno obezbijediti usklađeno djelovanje obavještajno bezbjedonosnog sektora, dakle konstatovali ste da ste imali neusklađenost. Konstatovali smo i mi, jer vam je pao sistem i u Ulcinju i u Beranama. Kada je već to bilo 9. u Beranama 10. je po skraćenom postupku krenulo da se konsoliduje to što vam je očigledno puklo u sistemu i krenuli ste da po skraćenom postupku pravite ovo što činite ovim zakonom.

Rekli ste, takođe, kao jedan od razloga da je analiza pokazala da do sada nijesu valorizovani u punoj mjeri podaci koje proizvodi obavještajni sektor. To što niste valorizovali dovoljno obavještajne podatke, znači li to da nas niste dovoljno prisluškivali

ili da niste dovoljno koristili podatke od onoga što ste dobijali od našem prisluškivanja ili, u prevodu, voljela bih do kraja priče da razumijem hoćete li nas sada više prisluškivati ili ćete pažljivije čitati prepise iz prisluškivanja. Suština priče je opet da nijesu valorizovani podaci, a ne da nijesu valorizovani nego su vam curili podaci 9.marta u Beranama, što je bilo očigledno, pa 10. marta ovako brza reakcija pokazuje da ste morali da odmah spašavate situaciju. Mi smo se navikli na prisluškivanje.

Kažete da je cilj jačanje kapaciteta Crne Gore za suprostavljanje bezbjedonosnim rizicima i prijetnjama. Iz zakona je očigledno da je cilj jačanje kapaciteta DPS-a za suprostavljanje rizicima sa kojima se DPS suočava pred lokalne izbore koji će se održati u maju. Zašto to kažem? Da počnem od sastava Vijeća. Sastav Vijeća, u prevodu, moglo bi se reći predsjedništvo DPS-a, u nekoj skraćenoj verziji kao što je ovo skraćeni postupak. Predsjednik Vlade, dakle Milo Đukanović. Drugo, potpredsjednik Vlade Duško Marković, pa opet ministar pravde Duško Marković. Hoćete li imati dupli glas inače u ovom vijeću, pošto ste ovo ovako propisali? Ministar unutrašnjih poslova, jedna slamka među vihorove ili sirjak tužni bez ide ikoga u ovom sastavu, ministar odbrane, gospođa Pejanović Đurišić, ministar finansija Radoje Žugić, ministar vanjskih poslova još uvijek valjda potpredsjednik DPS-a i potpredsjednik Vlade, ali više ne znam za koji je resor, direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost, doskorašnji poslanik DPS-a.

Dakle, predsjedništvo DPS-a u skraćenoj verziji, jer je u maju po DPS velika prijetnja na lokalnim izborima i treba se konsolidovati i treba valorizovati sve obavještajne kapacitete da se sačuvaju pozicije koje su očigledno narušene. Onda se pravi tijelo kojem se daje status tijela zbog toga da se izbjegne parlamentarni nadzor. Sada pitam sve kolege, a pogotovo kolege iz Socijaldemokratske partije koji su se jako zalagali za parlamentarni nadzor službi bezbjednosti, hoćemo li dozvoliti da se formira ovo tijelo i da odemo korak nazad i da ono što smo ostvarili kao napredak u parlamentarnom nadzoru u službi bezbjednosti sada izgubimo tako što ćemo dozvoliti da ovo što je nadorgan i nadinstitucija bude tijelo da ne bi potpadalo pod Zakon o parlamentarnom nadzoru jer tamo piše organi i tijelo, a da to što je tijelo može da daje naređenje organima, državnim, uključujući i ovu Skupštinu. Nijeste rekli državni organi u smislu ovog zakona, napišite to u zakonu, nego ste rekli državni organi, a za mene su državni organi ono što je propisano Ustavom, ako se ne precizira na drugačiji način. I nijeste to slučajno uradili, jer vi ništa ne radite slučajno. I nijeste slučajno bili neprecizni u milion stvari u ovom zakonu. I nije slučajno što su vaše kolege iz DPS-a na Odboru govorili- pa ako ne bude dovoljno dobro sve ovo se pokazalo popravljaćemo ga poslije. Pa nimalo slučajno napravićemo zakon na osnovama obavještajnog sektora da malo završimo neke poslove, pa ćemo to popravljati poslije. Pa nimalo slučajno piše da će organi razmjenjivati podatke, a u članu 2 ne precizirate izuzev dva organa koji su sve ostali organi, da biste bili sigurni da će te unutar sistema kontrolisati sve podatke. I nimalo slučajno, uz nabranje uporednih iskustava, nije vam palo na pamet da pogledate iskustva Austrije, Bugarske, Poljske, recimo. Jer, u Austriji u ovom vijeću sjede članovi svaki od političkih grupa zastupljenih u parlamentu. U Bugarskoj, takođe, u Poljskoj sjede u ovom vijeću dva lidera opozicionih partija. U Sloveniji, a pričali ste da ste se pozvali na Sloveniju, a daću vam uporedne podatke, zahvaljujući istraživačkom centru Skupštine Crne Gore, nadležnost vijeća je potpuno drugačija, daje sugestije, savjete Vladi, i ništa slično od onoga što ste vi ovdje definisali. I do kraja priče, imajući u vidu da do sada nijeste odgovorili na pitanje oko Rusije, treba li ja da protumačim da je

vaše ćutanje odobravanje informacija da smo uveli sankcije Rusiji ili stid od takvog događaja, odnosno da se vi stidite te gluposti koja se desila, ako se desila?

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Jonica.

I kolega Mladen Bojanić, time završavamo današnji rad.

MLADEN BOJANIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Poštovani ministre, potpredsjedniče,

Pa ja nijesam neki ekspert za bezbjednosne službe, i ne bih nešto direktno njih doticao, ali mislim da je koncept cijelog zakona pogrešan. Pravite privid prema javnosti da integracijom bezbjednosnih službi ćetenapraviti neki efekat bolji. Nećete, gospodine Markoviću, i Vi to dobro znate. To ne funkcioniše ni u drugim oblastima, jer je opštepoznato, i istorijski i u praksi, kako god hoćete, uporedno, ako integrišete loše institucije, ne možete dobiti dobru instituciju. Ne važi ovdje "dva loša ubiše Miloša". Ovdje integrisanje loših, nereformisanih, naročito bezbjednosnih institucija ne znači da će te dobiti dobre efekte. Što se tiće bezbjednosne situacije u Crnoj Gori ne bih se nekim teorijama zavjera bavio i izmišljao određene neprijatelje. Ja znam da je najveći problem, odnosno gotovo sam ubijeden u to da je Crna Gora najviše bezbjednosno ugrožena po pitanju ekonomskog interesa, odnosno ogromnom stopom korupcije i kriminala u Crnoj Gori. I to je nešto što treba da nas sve zebrine. A prisluškivanje bilo koga pa je opozicionih ili kakvi god je neki politički uticaj koji želite da izvršite na mnoge da biste ostali na vlasti, i na kraju krajeva pokrili ove stvari koje su se dešavale svih ovih godina.

Pominjali ste političku manipulaciju, ja ću vam danas proćitati saopštenje, ćuli ste ga vjerovatno, amerićke ambasade, veoma ozbiljno. Ja do sad nijesam imao prilike da ćujem da je ikad bilo kakva ambasada, naročito amerićka ovako decidna i jasna vam bila. Evo proćitaću:

"Komisija za hartije od vrijednosti i berzu je došla do dokaza o podmićivanju u Crnoj Gori. Ambasada Sjedinjenih Amerićkih Država poziva crnogorske vlasti da sprovedu potpunu istragu i privedu pravdi sve koji su krivi u ovom slućaju." Ne ostavljaju element mogućnosti sumnjamo ili na koje se iznosi sumnja. A pošto ste se ironićeno zahvaljivali mom kolegi poslaniku Abazoviću na edukaciji, ja ću da vas sad edukujem o onome o ćemu ja znam, pa ćete vi i javnosti imati sliku šta se ovdje desilo malo jasniju, a i vi ako nijeste znali znaćete sad šta se ovdje radilo za ovo vrijeme i zašto se ćutalo svih ovih godina ovoliko. Možete poslije ironićeno ili kako god u završnoj rijeći, ali znam ja da vi znate sve ali hoću zbog javnosti. Dakle, 2005.godine prodavao se Telekom 51,21% akcija, to je državni paket. Mađar -Telekom je 4,7, ćini mi se, miliona eura platio državu, ali to im nije bilo dovoljno. Uslovili su Vladu Crne Gore da im obezbijedi da kupe do 67%. Rekli su - nećemo vam dati pare dok nam ne obezbijedite da kupimo dvije trećine. Dvije trećine su jako važne u korporativnom upavljanju, jer mnoge odluke traže tu većinu u skupštini akcionara. Nijesu vjerovali da će to moći da kupe kasnije, rekli su - obezbijedite, mi ćemo kupiti, uslov 114 miliona, daćemo za 51,12 ali nam još treba 22%. I šta radi Vlada Crne Gore? Vlada Crne Gore izmišlja transakcije, vrši pritisak na Komisiju za hartije od vrijednosti da donose pravilo blok trgovine. To nije bilo tada, nije postojalo. Na berzi se akcija kupuje 2,5 eura a Mađari kažu hoćemo 20 da nam

obezbjedite, ali da ih platimo 2,2, nećemo da ih platimo više od 2,2. I šta rade? Komisiju natjeraju, odnosno, naravno to je sve vaša ekipa, da donesu pravilo o bloku, da bi mogli fondovi privatizacioni da prodaju ovih 20%. Komisija za hartije od vrijednosti pod vašim direktnim uticajem svih političkih struktura, i DPS-a i iz SDP-a. I šta se dešava? Pošto se na berzi po 2,5 eura kupuje, možete da prodate na berzi, kako neko da opravda da je prodao 2,20 a nudi mu se 2,5, američki fondovi kupuju. Nekoliko američkih fondova po 2,5 eura, milionski iznos se nudi i plaća, a država treba da natjera privatizacione fondove da prodaju 2,2. I onda famozna odluka o kontribuciji, neutemeljena u zakonu. Ne postoji zakon na koji ste se mogli pozvati. Nijeste je znali napisati, nijesu je znali napisati kako, onda su izmislili da navodno da biste dali manjinskim akcionarima pomoć od 30 centi od onih 114. Je li vam sad jasno, je li vam dobra ova edukacija? Nastaviću dalje, 2005 -2006.godine u završnom računu revizori Telekom nalaze da je 7,3 miliona plaćeno, ne zna se zašto, konsultantskih usluga. Zamislite, koliko treba da ponudite konsultantskih usluga da zaradite 7,3 miliona. I naravno, stavljaju prigovor na to. Pošto je Mađar Telekom je vlasnik crnogorskog Telekoma, a Dojč Telekom je vlasnik Mađar Telekoma, a Dojč Telekoma akcije se kotiraju na berzi u Americi. Američka komisija za hartije od vrijednosti, a imao sam sreću da boravim dugo u američkoj komisiji na obuci i znam kako funkcioniše američka komisija za hartije od vrijednosti, kad je dala da ona ima dokaze, ja dilemu nemam da ih ima. I vi od 2005.godine, odnosno 2006.godine do dan danas nijeste u stanju da u svom dvorištu istražite to do kraja. I mi pričamo o integraciji bezbjednosnih struktura!

I onda se vi dopisujete sa Američkom komisijom, tražite da vam se dostavi dokumentacija da su oni u našem dvorištu ustanovili korupciju. Mene je sramota kao građanina Crne Gore od takvog ponašanja institucija Crne Gore. Sramota me je da treba da mi Američka komisija za hartije od vrijednosti u mom dvorištu vrši istragu, a imamo i našu Komisiju za hartije od vrijednosti i imamo i tužilaštvo. I šta ste uradili za osam godina? I sad ćete pod pritiskom Američke komisije i američke ambasade da uradite to što morate da uradite i onda ćete da kažete evo mi smo sad, kao za Šarića, dali doprinos. Samo ne znam ko će ostati da daje taj doprinos, kako je krenulo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Danas su svi diskutanti prekračili svoje vrijeme, zato smo imali razumijevanje za prekoračenje i kolege Bojanića, naravno, a svako ima pravo da svoju diskusiju modelira kako želi. Naravno, i potpredsjednik Vlade ima pravo na završnu riječ. Daćemo mu više vremena da odgovori na ono što se čulo tokom rasprave. Izvolite, potpredsjedniče.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Nastojacu, gospodine potpredsjedniče, da ne oduzmem puno vremena zbog toga što izražavam zadovoljstvo da većina u ovom Parlamentu Predlog ovoga zakona ocjenjuje cjelishodnim, ocjenjuje ga dobrim i da on služi osnovnom interesuzbog kojeg je i predložen, jačanja sektora bezbjednosti kao jednog od uslova da gradimo slobodno društvo, a u slobodnom društvu se stvaraju sve pretpostavke za razvoj za slobodu i za napredak svakog pojedinca i države. I drago mi je da je ocjena iz većine poslaničkih klubova i diskutantata bila u tom smislu. Ali samo nekoliko komentara u odnosu na dileme.

Prvi komentar bi se odnosio na ono što je rekao poslanik Milić. On je, naravno, pokušavajući da politički poentira, da ne upotrijebim onu riječ koju sam upotrijebio u odnosu na poslanika Abazovića, pre nabregavajući moje uvodno izlaganje i više puta ponovljenu činjenicu da se ovaj zakon donosi, prije svega, u nacionalnom interesu, a da njegova rješenja slijede standardi i prakse koje treba da naš bezbjednosni sektor približe savremenim bezbjednosnim službama koje mogu ili će biti sposobne da odgovore međunarodnim, odnosno savremenim bezbjednosnim prijetnjama. Tako da ovaj zakon jeste zakon koji donosi u nacionalnom interesu, ali naravno i zakon koji treba da obezbijedi razvoj službi da slijede i naše međunarodne interese i prioritete, a one su sigurno i bezbjedno čovječanstvo.

Druga konstatacija poslanika Milića jeste razočaravajuća za mene sa aspekta kredibiliteta, naravno, i kao predsjednika stranke i kao poslanika, kada je iznio konstataciju da u sastav vijeća ulaze jadni organi. Ja, naravno, jednu takvu formulaciju ne mogu da prihvatim kao predlagač ovog zakona, jer u sastav vijeća ulaze državni organi koji su konstituisani u skladu sa zakonom i Ustavom. I njihova nadležnost jasno proizilazi iz materijalnih propisa. Sljedeća konstatacija poslanika Milića da je struktura koja je definisana u članu 8 monstrum struktura. Ja razumijem političku slobodu, ali vi ste pomenuli i vi ste ponovili, vi ste podržali, ali zapisao sam tačno vaše izlaganje, ne manipulišem. Zaista, želim da odbacim takav pristup, jer u sastav vijeća ulazi predsjednik Vlade kao šef kolektivnog državnog organa i ulaze nadležni ministri koji su tu sticajem političke volje većine građana Crne Gore. Niko od nas nije na ovim pozicijama i na ovim funkcijama koje su ustanovljene u sistemu, zbog toga što smo to naslijedili po porodičnom pravu i nasljednom pravu, nego zbog toga što smo tu političkom voljom. Sjutra ćete, vi vidim da težite ili vidim da ste veliki optimista, i da osvojite brzo vlast za dva mjeseca. Ako tako bude, a Crna Gora teži društvu kojem treba obezbijediti princip promjenljivosti vlasti, ali zasnovanu na zakonu, i legitimitetu i političkoj volji, onda će vjerovatno u ovom sastavu biti neko od vas. I ako mi budemo u poziciji nikada nećemo dozvoliti sebi takav politički komfor da jedno takvo tijelo nazovemo monstrumom, a ono u stvari proizilazi iz ustavnih i zakonskih određenja.

Gospodine Kaluđeroviću i gospođice Jonica, pažljivo sam slušao kako tumačite ovlašćenja Savjeta vijeća za nacionalnu bezbjednost. I gospodine potpredsjedniče, dozvolićete mi samo da idem redom, neću čitati nadležnosti nego samo šta radi Vijeće: razmatra, stara se, razmatra, predlaže, daje mišljenje, stara se, razmatra. Ovo piše u zakonu koji imate na stolu.

Sljedeće, znači iz političkog interesa obilje pravnih manipulacija, jer ja ne mogu da kažem da gospodin Kaluđerović to radi kao pravnik zbog nepoznavanja sistema i propisa, jer je on odličan pravnik, čista politička manipulacija. I želim da kažem građanima da u odnosu na ova ovlašćenja nema nijedno ovlašćenje koje ima karakter odluke ili direktne nadležnosti koje prelaze iz materijalnog propisa. Samo u članu, i vraćam se na ovo da ne kaže da manipulišem, u tački tri kaže: donosi smjernice i zaključke u vezi sa radom organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor i Biroa za operativnu koordinaciju.

Znači, zbog čega je, potpredsjedniče, kaže donosi smjernice, jer je ovo isključiva nadležnost Vlade? Vlada donosi smjernice za rad službe bezbjednosti. A ovim zakonom, da to ne bi Vlada radila kao kolektivno tijelo, prenosi se na vijeće. Saradnja sa vijećem, državni organi, ministarstva i drugi organi uprave dužni su da u okviru svojih nadležnosti sarađuju sa vijećem za nacionalnu bezbjednost i izvršavaju zaključke vijeća. Šta ovdje ima sporno? Može samo da bude sporno u pogledu tumačenja, a tumačenja mogu biti

različita. Prema tome, ovako ja tumačim. Sad ću vam reći još nešto, gospodine Kaluđeroviću, ovo nije bilo rješenje u mom predlogu do sjednice Vlade. Ovo je na sjednici Vlade predloženo od pojedinih ministara i mi smo to prihvatili.

Prema tome, zar mislite da Ministarstvo odbrane nije obavezno da donosi da izvještava Vladu i postupa po zaključcima Vlade? Prema tome, ako je ovo kamen spoticanja čitavog zakona i ako se vi plašite zloupotrebe Ustavnog sistema u odnosu na ovaj član predložite amandman i vidite kako ćemo se odrediti, ali nemojte špekulisati da želimo ustavni puč u Crnoj Gori.

Sljedeća stvar, znači, i ovo što je rekao gospodin Milić manipulišu izvinjavam se ne želim, jer vi ste ipak predsjednik stranke, koristeći igru političku, igru riječi da mi želimo da rokom od dva mjeseca stvorimo pretpostavke da završavamo neke čudne stvari nagovještavamo. Evo predložite kraći rok, koji god rok predlažete amandmanom. Zakon stupa na snagu osmog dana, mi smo procijenili da treba dva mjeseca da pripremimo akte za konstituisanje ovih tijela, između ostalog, i Poslovnik o radu, ako mislite da je to sedam dana, predložite sedam dana, nema problema, nećemo se sporiti oko toga.

I poslanice Jonica, gdje su to u Beranama procurili tajni podaci državnog organa? Očigledno, vi imate problema sa vašim partijskim opredjeljenjima. Vi očigledno ne težite demokratskom društvu u kojem institucije rade svoj posao, a stranke na izborima, vi očigledno da težite društvu kojom će ono biti političko i u kojem će tajnim podacima vladati partije a ne državni organi. Prema tome, nije tačno da je u Beranama utekao ijedan tajni podatak bilo kojeg državnog organa.

Gospodine Gošoviću, odmah da Vam, pošto ste dobacili da Vam kažem, ovdje je na primjer gospodin Perić rekao, između ostalog, za vladanje pravosuđa znači mi nemamo pravosuđe, mi nemamo vladavinu prava ni mi nemamo napretka u toj oblasti, a vi ste član Sudskog savjeta, zajedno, radimo tamo, radimo veoma odgovoran posao. I znate koliko smo posvećeni u tom Sudskom savjetu, da uradimo onu stvar koja je potrebna državi Crnoj Gori. Prema tome, isto se odgovorni kao i ja, da na ovakve manipulacije, na ovakve pogrešne ocjene reagujete, a ne da se smijete, gospodine poslaniče Gošoviću.

Znači, vladavina prava je cilj kojem težimo mi, ali i teži svako demokratsko društvo. Pogledajte Izvještaj evropskog komesara za pravosuđe od 17. ovog mjeseca o stanju vladavine prava u članicama zemalja Evropske unije. Nije katastrofa, ali ozbiljni problem, čak neke zemlje članice Evropske unije nazaduju u tom smislu. Evropski komesar upozorava na to. Mi nismo članica Evropske unije. Mi smo na početku procesa gdje treba da radimo na uspostavljanju vladavine prava i snaženja naših institucija.

Prema tome, ta floskula o tome da nema vladavine prava i da su institucije jadne i zarobljene, i da ne može biti reformi, kako kaže poslanik Bojanić, u ovom segmentu sa ovakvim institucijama, jer ne možete sa lošim institucijama sprovesti reforme, nego morate poništiti institucije, morate ih rasformirati, pa onda ići iz početka, to je politička logika poslanika Bojanića.

Samo da završim, tačno znam što sam rekao i poviću, tačno, to znači tako to ja tumačim ovako kako ste vi rekli, kao što vi gospodine Bojaniću pogrešno tumačite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Molim vas, kolega Bojaniću, molim vas za jedan nivo kulture koji ovaj parlament treba da ima. Molim vas, nema dobacivanja, kolega Bojaniću, molim vas, nismo na ulici, u Parlamentu smo kolega Bojanić.

Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

„Ne može biti reforme sa lošim institucijama“. To znači da nema reformi, da nema uspjeha, da je ovo uzaludan posao, da mi ne treba da se bavimo ovim, mi moramo stvoriti dobre institucije pa ići u reforme. A je li to kompatibilno jedno s drugim, morate reformisati institucije da bi imali reforme?

Ja nemam problema da sutra sjedim na vašoj poziciji. I biću veoma pošteniji prema svojoj državi, prema institucijama nego što ste vi, i neću ih nazvati kriminalnim.

Spustite ton. Jeste li rekli da je ovo kriminalno društvo, gdje je kriminal orobio institucije i upravlja institucijama? A te institucije "kriminalne institucije" kojima upravlja "kriminal u Crnoj Gori", zapisao sam, su ostvarile napredak koji treba da nas dovede u NATO, a istovremeno smo u važnom procesu približavanja Evropskoj uniji.

Privodim kraju, gospodin Bojanić je pitao, za mene ako je neko ponudio i izveo dokaz, a posebno ako je to uradila strana država, vi znate, ali da vas edukujem, pošto ste vi mene edukovali na polju berze, ja se nikad nisam bavio berzom i ne znam što to znači, osim ovako kad pročitam, ali znam šta znači međunarodna pravosudna saradnja, ako u tom aspektu neko obezbijedi dokaze, u takvom postupku treba da ih dostavi državi. Kad neko kaže da su izvedeni dokazi onda je sproveden postupak, završena istraga. To je jedan aspekt.

Drugi aspekt, u Crnoj Gori se ne može suditi i presuđivati na osnovu dokaza koji dolaze iz strane države. Postupak se mora sprovoditi ovdje. Prema tome, s pažnjom se odnosimo na ono što je došlo sa te važne adrese, ali takođe, sa ponosom kažemo da nas obavezuju odluke državnih organa naše države u skladu sa zakonom predviđenim postupkom.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ja ću da branim pravo, ako pravo brani ministra, braniću i ministra, vrlo prosto.

Znači, da preciziram. Dogovor je bio da radimo sat vremena ovu tačku. Prošli smo to vrijeme. Čuli smo završnu riječ potpredsjednika Vlade.

I predsjednik SNP-a, upotrijebiću tu formulaciju, to daje malo veća prava poslanicima, uvijek, predsjednici partije nemaju formalno, ali u svakom parlamentu, posebno ono što se zove tradicija i politička kultura, pa predsjednici partija imaju veću odgovornost, ali malo više prava.

Izvolite, predsjedniče SNP-a.

SRĐAN MILIĆ:

Zbog te političke kulture i zbog svega onoga što sam pokušao da gradim svih ovih godina od kako sam ušao u Parlament Crne Gore, ne dozvoljavam da bilo ko kaže da sam nešto rekao što ne može se naći u stenogramu Skupštine Crne Gore.

Gospodine predsjedniče Parlamenta, rekao sam, i odgovaram ako sam šta pogriješio, da je ovaj predlog zakona dokaz na javnoj sceni u kakvom nam je jadnom stanju obavještajno bezbjednosni sektor Crne Gore. Samo to sam rekao i nijednu riječ preko toga. Nijednoga čovjeka nikad u životu nisam uvrijedio, nijednu instituciju nisam nikada želio da prozovem, a kad govorim o procesima i o stanju, niko mi ovdje neće zabraniti da govorim ono što mislim. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite vi, potpredsjedniče Vlade, da završimo u dobroj atmosferi.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Taj "jadni obavještajno bezbjednosni sistem" čine institucije, državni organi, organi uprave koji su definisani članom 2 ovog zakona. U tom smislu je moja reakcija bila.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Danas smo počeli malo kasnije, ali smo radili uspješno.

Zakazana je šednica za sutra, šednica sa jednom tačkom dnevnog reda za sada, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru poslanika i odbornika, koji su podnijeli poslanici Milutin Simović, Goran Danilović, Suljo Mustafić i Ljerka Dragičević, četiri poslanika.

Radi se o izmjeni samo jednog člana u odnosu na ono što je bilo glasano sa 43 poslanika u prošlom glasanju, zbog toga će radna tijela zasijedati samo između rasprava u načelu i pojedinostima, jer će biti nekih amandmana, najavljeno je, pa će tada dati ocjenu jer suštinski su se već izjasnili, u načelu su se izjasnili, nadam se da jesu. Ima samo jedan član koji je promijenjen u odnosu na to. A ako bude amandmana izjasnićemo se i u načelu i u pojedinostima, u toj prilici, prije glasanja u načelu, tako da nećemo zakasnuti. Prije glasanja u načelu ćemo se izjasniti i u načelu i u pojedinostima da bismo racionalnije iskoristili vrijeme, eto to vas obavještavam.

Predšednike odbora- Zakonodavnog i Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, posebno pozivam da zakažu, okvirno je to oko tri sata, može biti i u četiri, jer smo rekli da će rasprava u načelu biti do tri sata, zavisno od broja prijavljenih, može biti do tri sata i rasprava u pojedinostima, može opet biti do tri sata, mislim da će biti nešto kraća. Daćemo im sata vremena, a onda ćemo nastaviti negdje oko pet da radimo u pojedinostima.

Vidimo se sutra u 13 sati. Hvala vam.

26.03.2014. u 18.45h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, nastavljamo drugu šednicu redovnog zasijedanja.

Poslije današnjeg dana sa kolegama evropskim parlamentarcima, đe smo najveći dio vremena posvetili vladavini prava, onom dijelu koji se tiče korupcije i organizovanog kriminala, sad dolazimo do onih koji su najodgovorniji da se time bave - **izbor Vrhovnog državnog tužioca i članova Sudskog savjeta.**

Vrhovni državni tužilac se bira u drugom glasanju tajno, a članovi Sudskog savjeta javno.

Dogovor je da odradimo prvo tajno glasanje, da bismo mogli izbrojati glasanje, bira se svako pojedinačno, trebaće malo vremena, onda prelazimo na izbor Sudskog savjeta, onog dijela koji bira Skupština Crne Gore, a to je četiri, i onda ćemo nastaviti glasanje u načelu o zakonima, šest zakona, koliko danas možemo stići, do nekog vremena dok dobijemo rezultate glasanja o Vrhovnom državnom tužiocu, i onda ćemo

nastaviti sutra, ali na drugoj temi, na temi premijeskog sata a poslije toga poslaničkih pitanja.

Izvinjavam se što ovako kasno počinjemo, ali od osam sati jutros smo bili u pregovorima do sad i izvinjavam se zbog kašnjenja zbog Savjeta za odbranu i bezbjednost.

Idemo prvo sa izborom Vrhovnog državnog tužioca, jer nam treba tajno glasanje i vremena poslije toga koje ćemo iskoristiti.

Na osnovu člana 36 stav 2 Zakona o Državnom tužilaštvu, Tužilački savjet nam je dostavio predlog za izbor Branka Vučkovića za izbor vrhovnog državnog tužioca i listu kandidata koji ispunjavaju uslove. Na sedmoj šednici drugog redovnog jesenjeg zasijedanja 2013. godine nije prihvaćen predlog Tužilačkog savjeta za vrhovnog državnog tužioca, i onda smo ušli u proceduru koju sam već najavio.

Imamo ovo drugo glasanje. U tom glasanju kandidat koji dobije najviši broj glasova, koji nema 3/5, stiće pravo da ide u još jedan krug glasanja. Ako neko ima 3/5, dobili smo vrhovnog državnog tužioca. Kod istog broja glasova idu svi kandidati koji su dobili isti broj glasova. Hipotetički četiri. Ne može biti četiri, ali hipotetički može i četiri kad se podijele glasovi, ali računam da će biti jedan i onda ćemo pokušati da i tu proceduru završimo u primjerenom roku.

Kandidati su na listi koju ćete imati za glasanje: Branko Vučković, Vesna Jovičević, Stojanka Radović i Goran Rodić.

Glasamo jednog kandidata. Svaki drugi listić će biti nevažeći.

Dogovor sa kolegijuma, ako ima potrebe za izjašnjavanje u ime klubova, mi smo tu raspravu već obavili, ako neko bude htio dobiće riječ maksimum do pet minuta. Nije obaveza, jer je ta rasprava postojala o predlogu za Vrhovnog državnog tužioca i o kandidatima koji su poslije toga i prezentirali se našem Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Imamo jedan predlog za učešće u raspravi, to je koleginica Azra Jasavić u ime Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, koleginice.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovane kolge, ne bih voljela danas da ne iskoristim priliku da se obratim i vama i crnogorskoj javnosti povodom ovog vrlo važnog pitanja, a odnosi se na izbor Vrhovnog državnog tužioca.

Našoj zemlji treba vrhovni državni tužilac koji umije i smije da radi svoj posao, jer ima onih koji umiju ali ne smiju i to su one osobe koje možemo nazvati osobama bez kuraži i znavenim kukavicama. Ima onih koji smiju ali ne umiju, ti su još opasniji jer su to hrabre neznalice. Gete kaže da nema ništa opasnije od neznanja koje postane aktivno.

Mi danas imamo sreću da imamo kandidata koji i umije i smije da radi svoj posao, odnosno posao tužioca, i vjerujem da je to blagoslov za ovaj dom, a kažu da prezreni blagoslov jednom uvijek se vraća kao prokletstvo. Zato predlažem da iskoristimo priliku i da izaberemo danas Gorana Rodića za vrhovnog državnog tužioca, jer to je jedini kandidat koji može da provjetri crnogorsko tužilaštvo, jer je crnogorskom tužilaštvu potrebno uragansko provjetranje, jer vladavine prava nema ukoliko ne izaberemo novog čovjeka koji će da na pravi način utemelji posao tužioca u Crnoj Gori.

Predlažem da ne propustimo ovu jedinstvenu priliku da izaberemo pravog čovjeka za pravi zadatak. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolegince.

Kolega Genci Nimanbegu. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, predsjedniče Krivokapiću.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovana javnosti,

Ja ću govoriti u ime svih manjinskih partija u ovom domu i reći naš stav oko glasanja za predlog koji imamo pred nama a to je o vrhovnom državnom tužiocu.

Sigurno da je ovo jedan trenutak koji je došao na dnevni red poslije Ustavnih amandmana. Želja za depolitizacijom pravosuđa, u ovom slučaju tužilaštva, rezultirala je u ovom domu usvajanjem amandmana i ovaj proces je krenuo. Mi smo svi svjedoci puno dešavanja u ovoj državi. Smatramo da je pravosuđe i dalje pod uticajem politike, smatramo u ovom slučaju da su ovo koraci naprijed da se taj uticaj otkloni, ali ja moram reći - da li zbog slabog dosadašnjeg rada tužilaštva, da li zbog nedostatka dokaza, namjere, znanja, sposobnosti, mi nemamo nijednu pravosnažnu osudu za ratne zločine. Znamo šta se dešavalo 90-tih, znamo šta se dešavalo u okruženju i na teritoriji Crne Gore, imamo područja gdje je sigurno bilo zločina, i oni koji su to zastupali i branili, po nama ne zaslužuju podršku manjinskih naroda. Stoga nas šest poslanika nećemo glasati ni za jednog od predloženih kandidata. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Nimanbegu.

Da li još neko želi riječ?

Kolega Vukoviću, izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Uvažene kolegince i kolege, poštovani predsjedniče,

Mislim da ne smeta da kažemo stavove stranaka koje kao poslanički klubovi predstavljamo u ovom parlamentu u ovom važnom trenutku po našu zajednicu a i za nas kao Skupštinu Crne Gore. Mislim da mi odgovornost da završimo posao koji smo sami sebi dali u zadatak usvajajući ustavne amandmane, dakle promjene Ustava, ne možemo delegirati drugom. Mi se moramo suočiti sa obavezom da završimo proces izbora kandidata, odnosno ljudi koji će nositi istaknute funkcije u pravosudnom sistemu, iako je to više politički nego pravni iskaz. Završili smo pola posla. Na trećem propitivanju naše odgovornosti smo se okliznuli, možemo da tumačimo razloge zašto nam se to desilo. Ali, ispred Demokratske partije socijalista da kažem, ne da glasamo za ovoga ili onoga, nego da glasamo za vrhovnog državnog tužioca Crne Gore, da preuzmemo do kraja odgovornost jer je ona samo naša, da komplentiramo tu važnu, par ekselans državnu funkciju koja jeste dio izvršne vlasti, ali je zbog sticaja objektivne okolnosti dobila na specifičnoj težini i značaju u ovom i ne samo u ovom trenutku u našoj zajednici.

Mislim da su se stekli svi uslovi, pa samim tim tu odgovornost ne možemo odlagati. Dakle, imali smo prijedlog, sve po proceduri utvrđenoj novim Ustavom, prijedlog Tužilačkog savjeta, ignorantski smo se odnijeli, neki od nas, prema tom prijedlogu bez ikakvih osim politikanskih konotacija. Stranka kojoj pripadam iskazala je svoj odnos korektan prema svim sudionicima postupka u predlaganju kandidata za nosioca pravosudnih funkcija i ovoga puta mislim da imamo sve uslove, imamo i

kandidata Tužilačkog savjeta koji nije prošao prvi krug, imamo kandidate koji su ispunili uslove i koji su samim time se kvalifikovali, voljni su da rade ovaj izuzetno zahtjevan posao i mislim da taj, uslovno rečeno vruć krompir ne možemo prebacivati u ruke drugih.

Stanje u pravosuđu po ocjeni svih nas nije dobro, po nekima je dramatično, po drugima se da popraviti. Prve popravke su adekvatno kadrovsko ekipiranje. Uradimo to, uradimo to sa izborom vrhovnog državnog tužioca, dajmo čovjeku koji je smogao snage da u ovoj komplikovanoj procedure, niđe do sada u demokratskim zemljama primijenjenoj, izloži svoj kredibilitet i stručni i ljudski i kakav god hoćete, profesionalni, da izloži ovdje našim političkim nadgrodnjavanjima. Zašto to ne reći, ne vrijeđam nikoga, polazim od svih nas.

Na kraju, ako mi danas ne izaberemo vrhovnog državnog tužioca, poslaćemo strašno lošu poruku, poruku da je, zamislite, Demokratska partija socijalista bila u pravu kada je upozoravala da je procedura utvrđena amandmanima na Ustav Crne Gore potencijalno rizična jer može da dovede do komplikovanja odnosa u ovoj važnoj oblasti. Sjećamo se, na Ustavnom odboru smo govorili da će potrajati VD stanje ako umjesto odgovornosti prema onome što nam predlažu drugi i bez uvažavanja onoga što pojedinci iskazuju kao svoj stav a verifikovano je potpuno legitimno, ako mi uzmemo svoje kalkulatore političke iz džepa i umjesto odgovornosti unesemo neke druge impute u te aparate.

Druga poruka koju ćemo poslati to je takođe ona na koju smo upozoravali - šta ako danas ne izaberemo vrhovnog državnog tužioca? Koji je to Crnogorac, mislim u državnom smislu, koji je to Crnogorac koji će dopustiti sebi taj mazohizam da se kandiduje na sljedećem novom konkursu i da prođe ovog "toplog političkog zeca" kojeg prolaze kandidati evo već četiri mjeseca u našem parlamentu? Mislim da treba da izađemo. Ne treba ovako javno - meni se ovo ne dopada. Glasajmo, mi nećemo reći ni za koga, za koga ćemo mi se izjasniti. Mi ćemo se izjasniti onako kako Ustav, naša odgovornost prema tom sistemu traži i bićemo kooperativni da ta institucija dobije vrhovnog vođu, da tako kažem, vrhovno lice na čelu iste. Ako to ne uradimo, to je suština zašto sam ispred svojih koleginica i kolega ustao, mi moramo preuzeti odgovornost za stanje u jednom dobrom dijelu pravosuđa i niko za navodno nezadovoljavajuće stanje, ili bez "navodno", neće biti odgovoran nego ovaj parlament. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Vukoviću, na Ustavnom odboru bilo je predloga i drugih od Venecijanske komisije, pa ste ih prihvatili ipak. U početku jeste, ali konačno ste glasali predlog. Ja sam donio predlog iz Venecijanske komisije malo drugačiji, dobili ste ga napismeno. Ali na ovo drugo pitanje, da vidim Crnogorca koji će se kandidovati, nemam pravosuđni, ali vrlo rado bih to uradio u ovoj proceduri. Eto, ako vam nije dovoljno moje duplo crnogorstvo za to kandidovanje onda ... (Upadica) Hvala vam, mislim da je to časna funkcija i da svakome ko je u pravnoj struci, a time se bavi, to može služiti na čast, da izađe pred parlament i dobije legitimitet najmanje 3/5.

Nadamo se da će dobiti neko, neko će dobiti ako bude vjerovao u sebe i u svoju pravovjernost.

Glasamo tajno, kao što sam rekao.

Po Poslovniku rukovodi glasanjem komisija - predsjednik i potpredsjednici i generalni sekretar.

Brojaće tu pred vama, nema iznošenja kutije i nema spiskova, bez kod generalnog sekretara. Od mene ne očekujte nikakvu nadoknadu, ni za putne troškove ni za bilo što drugo, naravno ne možete upadati za sto.

Generalni sekretar će vas prozvati da uzmete listić, da biste glasali.

Nastavićemo poslije toga da radimo.

Izvolite, generalni sekretare, vi preuzimate.

DAMIR DAVIDOVIĆ:

Ranko Krivokapić, Željko Šturanović, Mevludin Nuhodžić, Milutin Simović, Rifat Rastoder, Andrija Popović, Borislav Banović, Tarzan Milošević, Predrag Sekulić, Filip Vuković, Radivoje Nikčević, Miodrag Vuković, Srđa Popović, Šefkija Murić, Slobodan Radović, Damir Šehović, Saša Pešić, Branko Čavor, Luid Škrelja, Milorad Vuletić, Obrad Stanišić, Zoran Jelić, Marta Šćepanović, Zoran Srzentić, Draginja Vuksanović, Džavid Šabović, Husnija Šabović, Izet Bralić, Halil Duković, Branka Tanasijević, Rešid Adrović, Mićo Orlandić, Žana Filipović, Željko Aprcović, Zorica Kovačević, Radovan Obradović, Nada Drobnjak, Veljko Zarubica, Nikola Gegaj, Miodrag Lekić, dr Ljiljana Đurašković, Branka Bošnjak, Milan Knežević, Janko Vučinić, Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Predrag Bulatović, Goran Danilović, Branko Radulović, Strahinja Bulajić, Slaven Radunović, Strahinja Bulajić odsutan, Koča Pavlović, Vladislav Bojović, Emilo Labudović, Radovan Asanović, Novica Stanić, Veljko Vasiljević, Milutin Đukanović, Jelisava Kalezić, Srđan Milić, Neven Gošović, Snežana Jonica, Velizar Kaluđerović, Aleksandar Damjanović, Obrad Gojković, Radosav Nišavić, Dragoslav Ščekić, Danko Šarančić, Darko Pajović, Azra Jasavić, Mladen Bojanić, Srđan Perić, Dritan Abazović, Goran Tuponja, Suljo Mustafić, Kemal Zoronjić, Almer Kalač, Ljerka Dragičević, Nik Djeljošaj, Genci Nimanbegu, Zoran Miljanić odsutan.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ima li neko ko nije glasao?

Ovo su najpošteniji izbori u Crnoj Gori, u ovom parlamentu se sprovode najpošteniji izbori u Crnoj Gori.

Hvala vam.

Komisija su kolege Branko Radulović, Suljo Mustafić i generalni sekretar. A mi nastavljamo da radimo.

Tu je pred vama glasanje. Izvolite.

Idemo na izbor članova Sudskog savjeta.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu podnio je predlog za izbor četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika.

Dobili ste predloge. Otvaram pretres.

Izjavitelj Odbora za politički sistem je kolega Rifat Rastoder. Molim vas da nas izvijestite jer nam treba malo uputa oko toga.

Kolega Rastoder, izvolite.

Kutija neće više trebati, jer glasamo javno.

RIFAT RASTODER:

Dame i gospodo,

Obaveza izbora četiri člana Sudskog savjeta opredijeljena je, kao što je poznato, prošlogodišnjim usvajanjem 16 amandmana na Ustav Crne Gore. Zakonski je

razrađena izmjenama i dopunama Zakona o sudskom savjetu usvojenim 24. septembra, a dodatno precizirana dopunama ovog zakona usvojenim 29. oktobra iste godine.

Odredbama pomenutih izmjena i dopuna predviđeno je, između ostalog, da Skupština Crne Gore u prvom dvotrećinskom, a u eventualno drugom krugu tropetinskom većinom bira četiri člana sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika, na predlog nadležnog radnog tijela po raspisanom javnom pozivu. Zakonom se, na žalost, ne precizira i šta bi zaista mogla značiti odrednica "ugledni pravnik", tako da je njeno tumačenje ostavljeno slobodnoj procjeni svakog od onih koji shodno istim odredbama učestvuju u procesu donošenja odluka, što svakako nije dobro, ali tu smo gdje jesmo i sada nam se valja odlučiti.

Uprkos svemu ja sam i kao predstavnik kluba Socijaldemokratske partije i kao predsjednik nadležnog Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, svjedok da je učinjeno sve što se moglo učiniti da dođemo do najboljeg mogućeg predloga. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je, naime, maltene sa samim stupanjem na snagu pomenutih izmjena i dopuna Zakona, nakon što je prethodno utvrdio tekst javnog poziva za prijavu kandidatura, isti objavio već 8. novembra prošle godine.

Na poziv se u konkursnom roku prijavilo 15 kandidata od kojih je jedan naknadno povukao kandidaturu.

Na svojoj 30-toj sjednici održanoj 29. novembra prošle godine, Odbor je utvrdio listu prijavljenih kandidata na javni poziv, konstatovao potom ispunjenost ostalih uslova propisanih javnim pozivom i shodno tome utvrdio konačnu listu kandidata, po azbučnom redu, sa kojim je na jednoj od sljedećih sjednica obavljeno takozvano konsultativno saslušanje, a nakon čega se u više nastavaka sjednice Odbora pristupilo glasanju, odnosno pokušaju utvrđivanju predloga od četiri kandidata.

Uprkos činjenici da su tom prilikom tri kandidata dobila podršku većine ukupnog broja članova Odbora, zbog toga što se htjelo doći i do četvrtog kandidata, Odbor je, nakon usaglašavanja mišljenja i stavova i sa predstavnicima poslaničkih klubova, jednoglasno odlučio da raspiše novi javni poziv za izbor sva četiri kandidata za članove Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika.

Novi javni poziv je raspisan 13. januara ove godine, isti objavljen u Službenom listu Crne Gore te dnevnim novinama Dan, Vijesti, Dnevne novine kao i internet stranici Skuštine Crne Gore 14. januara.

U predviđenom konkursnom roku prijavilo se ovoga puta 12 kandidata.

Na svojoj 40-toj sjednici Odbor je konstatovao ispunjenost propisanih uslova i utvrdio listu kandidata sa kojom je na sjednici od 17. novembra obavio i predviđeni razgovor, odnosno konsultativno saslušanje, da bi konačno na posljednjoj sjednici natprosječnom većinom uspio donijeti i odluku o dostavljenom predlogu za izbor četiri člana Sudskog svjeta iz reda uglednih pravnika, i to su, kao što ste vidjeli u predlogu: prof.dr Mladen Vukčević, Dobrica Šljivančanin, dr Vesna Simović Zvicer i gospodin Ljoro Markić.

Prema svim raspoloživim informacijama radi se zaista o uglednicima i u profesionalnom i u ljudskom smislu. U mjeri u kojoj je to bilo moguće nastojali smo ispoštovati i odredbu o potrebi vođenja računa i o adekvatnoj zastupljenosti kandidata iz reda pripadnika manjinskih naroda. Zasiurno, izbor je mogao biti i drugačiji, ali je rezultat mogućeg i s obzirom na definisani model izbora poželjnog kompromisa članova i perdstavnika poslaničkih klubova.

Imajući u vidu da se tek sa izborom četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika kompletira novi sastav Sudskog savjeta predviđen ustavnim i zakonskim

promjenama, očekujemo da podržite naše predložene kandidate i da time zaokružimo pitanje Sudskog savjeta otvoreno, rekoh, prije praktično osam mjeseci.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Rastoder.

Ko želi da učestvuje u raspravi? Koleginica Azra Jasavić.

Kolega, rekli smo po jedan, ako hoće. Ne, za tužioca smo mislili bez, jer smo već vodili raspravu, a o ovome nismo vodili raspravu. Nismo vodili raspravu oko ovoga uopšte.

Po jedan može iz kluba.

Prijavila se koleginica Jasavić i kolega Popović u ime kluba četiri partije.

Da li je još neko? U redu.

Izvolite, koleginice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolegice, kolege, poštovani građani,

Ovo je za mene jako važno i za Pozitivnu jako važna tema i mislimo da ne može ovo da bude a da se ne raspravlja i da prođe bez rasprave. Ovo iz razloga što je lista kandidata za nas neprihvatljiva. Naši kandidati su bili, javnosti radi, gospodin Nikola Bulatović, gospodin Novak Bego Laković, gospodin Velija Murić i gospodin Ljoro Markić.

Mi smo protiv ovakve liste zato što kandidatkinja Vesna Zvicer ne može da dobije našu podršku iz razloga što je imenovana osoba kršila član 74 Zakona o državnim službenicima, jer smo mi tragom novinskih izvještaja došli do dokaza koji potvrđuju da gospođa Zvicer, kada je odgovarala novinarima jednog dnevnog lista, nije govorila istinu. Naime, Vesna Simović Zvicer je rekla da je sa Javnim komunalnim preduzećem, dok je na njegovom čelu bio direktor koji je sada njen suprug, dogovorila izradu publikacija u vezi obaveza poslodavca iz radnog odnosa. Mi smo tragom te informacije došli do dokaza koji potvrđuje da dotična gospođa nije govorila istinu, jer iz ugovora o pružanju savjetodavnih usluga, koji inače nije ni smjela zaključiti jer je to suprotno članu 74 Zakona o državnim službenicima, proizilazi da je ona zaključila ugovor radi pružanja savjetodavnih usluga iz oblasti radnih odnosa i to za puno radno vrijeme, istovremeno kada je radila u Ministarstvu rada kao pomoćnik ministra rada i predstavljala je izvršnu vlast u ime Demokratske partije socijalista.

MI nećemo prihvatiti ovu kandidaturu jer smatramo da u Sudskom savjetu moraju biti ljudi koji govore istinu, a ovaj dokaz potvrđuje da se ne radi o tačnim navodima, odnosno da dotična osoba nije govorila tačno sve što je trebala reći i javnost mora o tome da zna.

Što se tiče kolege, gospodina Mladena Vukčevića, nećemo ga podržati zato što je partijski kandidat.

Što se tiče gospodina Šljivančanin Dobrice, ja sam potpuno svjesna činjenice da ovakvo tužilaštvo kakvo je ovo može pokretati protiv bilo kog poštenog čovjeka krivični postupak, ali evidentno je da je gospodin Dobrica Šljivančanin dostavio uvjerenje da se protiv njega ne vodi krivični postupak. Mi smo to uvjerenje imali i na osnovu toga smo se i opredjeljivali kada smo glasali. Evidentno je da je rješenjem Višeg suda u Bljelom Polju protiv njega obustavljen krivični postupak tek nakon podnošenja njegove prijave ovoj skupštini. Naime, on je 24. januara 2014. godine podnio prijavu Skupštini Crne

Gore za člana Sudskog savjeta, a krivični postupak koji je protiv njega vođen je obustavljen 10. februara 2014. godine. Znači, on je morao znati za taj krivični postupak, jer taj se krivični postupak protiv njega vodio od 2007. godine i neposredno 4. februara 2014. godine, zamjenik specijalnog tužioca gospodin Milosav Veličković, osoba koja je za nas vrlo intrigantna zbog optužnica čudnih koje je sastavljala, posebno oko Bukovice, predao je dopis sudu gdje odustaje od optužnice protiv dotičnog Šljivančanin Dobrice iz Žabljaka, zbog krivičnog djela za koje je optužen, imajući u vidu da su ranije, znači mnogo ranije, na glavnom pretresu izvođeni predloženi dokazi iz optužnice, pa nije jasno zašto se ovakav podatak pojavio u prijavi gospodina. Ja ne sporim niti narušavam pretpostavku nevinosti, niti je mogu narušiti, ali ono što sam očekivala od svakog kandidata jeste da dostavi tačne podatke, istinite podatke Skupštini. Gospodin Dobrica Šljivančanin je znao da se ovaj postupak vodi protiv njega i znao je da se on vodi pred višim sudom. Sasvim sigurno da može biti politički motivisan, ja ne ulazim u to, sutra mogu i protiv mene pokrenuti privični postupak ili protiv vas, protiv gospodina Lekića, protiv gospodina Miška Vukovića, potpuno nevezano, ali svi smo dužni da dostavljamo tačne podatke državnim organima kada se kandidujemo za bilo koju funkciju.

To je osnovni motiv zbog koga mi nećemo glasati za ove predloge. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore,

Uspjeli smo da prevaziđemo bar jednu podjelu u Crnoj Gori. Više ne postoji podjela vlasti, član 11 Ustava, na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, već samo jednu - partitokratsku. Partije između sebe dogovaraju izbor kandidata sudske vlasti po principu podržite vi našega, mi ćemo vašega kandidata, odnosno kandidatkinju.

Primjer Ustavni sud, Sudski savjet, uglavnom stručnjaci teško da mogu proći i ne znam zašto bi se i kandidovali.

Rekao sam da Liberalna partija neće podržati nijednog kandidata od pet za sudije Ustavnog suda koga predloži Skupština Crne Gore, članove Sudskog i Tužilačkog savjeta, kao simboličan čin protesta protiv nesumnjive političke trgovine i procesa koji se pretvorio u svoju suprotnost.

Prema listingu glasanja za pet sudija Ustavnog suda koje je predložila Skupština, lako je zaključiti što se događalo ovdje krajem decembra prošle godine. Ono što je najgore, niko se u Crnoj Gori nije zapitao kako pojedini kandidati za sudije Ustavnog suda dobijaju 78 glasova poslanika od 81, dakle 97%. Nepojmljivo i za Sjevernu Koreju, Kim Džong Guna, a da poslanik Liberalne partije i zbog toga zavrijedi uvrede u jednom crnogorskom štampanom mediju.

Kasnije sam podržao dva kandidata koja predlaže predsjednik Crne Gore, jer bih zaustavio proces na 30 dana, a postojala je nova većina od 3/5 tj. 48 poslanika, a tada je bilo 53 poslanika. Dakle, mogao sam samo da zaustavim čitav taj proces na 30 dana.

Eto, još jedanput ponavljam, Liberalna partija neće podržati kandidate za Sudski i Tužilački savjet. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Tužilački smo izabrali pa nećete morati, a Sudski ćemo sad pokušati.
Kolega Srđan Milić, izvolite u ime Socijalističke narodne partije.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Ustajem se samo zbog kvalifikacija koje su progovorene za Dobricu Šljivančanina, zbog javnosti u Crnoj Gori.

Njegov jedini grijeh zbog čega je tužilaštvo pokrenulo postupak bio je što je jednoglasnu odluku svih odbornika u Skupštini opštine Žabljak, kao predsjednik Skupštine opštine Žabljak, potpisao i što je tražio od nadležnog suda da mu dostavi mišljenje da li se protiv njega vodi krivični postupak. U ovom parlamentu, a tu postoje poslanici i vlasti i opozicije, dobro znaju da je, kad je došao zahtjev za skidanje njegovog imuniteta, ustao i tražio da mu se skine imunitet da bi mogao u postupku da dokaže besmisao te tužbe. Ali ono što je bitno, bitno je da su postojali kandidati koji su bili prepoznati kao kandidati opozicije, koji su na Odboru, gdje je bilo javno glasanje, doživjeli da ih pojedini opozicionari ili pojedini opozicionar ne glasa iako protiv njih nije ni takva vrsta tužilačkog zahtjeva bila pokrenuta. To govori o argumentima koje smo maloprije čuli. Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Što ja volim da skupljam papire.

Daću vam jedan slučaj gdje je tužilac upozorio Skupštinu opštine da ne glasa, napismeno, a Skupština opštine je glasala, pa da imate i vi jedan slučaj mnogo više utemeljen od ovoga oko kolege Šljivančanina.

Naravno da bih i ja morao da odgovaram, da budem vrlo direktan, za sve ono što bi drugi glasali a ja potpisao, po istom principu. Nije mi razumno, ali bitno je da čuvamo dignitet ljudi, lako se igrati sa ljudima, a ponekad to je najopasnija igra.

Ko želi još riječ?

Kolega Genci Nimanbegu. Ja sam najavio pogrešno da će kolega Popović govoriti u ime četiri partije, izvinjavam se, očigledno je govorio samo u ime Liberalne partije. Izvolite, drugi od četiri.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, predsjedniče.

Ne, niste pogrešno rekli. Zbog diskusija koje su bile u ovom domu oko konflikta interesa, a što je riješeno time što je predsjednik Odbora uputio a mi smo dobili mišljenje gdje se govori da nema konflikta interesa kod kandidata koji se bave određenom profesijom da budu članovi Sudskog savjeta, predložio bih da redosljed glasanja ide od 4,3,2,1, jer bih volio vidjeti da predstavnik, u ovom slučaju je Albanac, bude prvi za koga bi se izjasnio ovaj dom, jer možda to glasanje ili prihvatanje ne bi imalo smisla.

Ovo je iz druzloga što želim vidjeti kako će se određene partije odnositi prema ovakvom kandidatu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Nimanbegu, to vam ne mogu izaći u susret, da promijenim redosljed glasanja, jer je tako predloženo sa strane Odbora, ali vam mogu reći moj stav, da ga ne morate čekati kod glasanja. Reći ću vam moj stav.

Po mom uvjerenju, a uvjerenje nikad nije 100% sigurno, postoji inkompatibilnost funkcija između advokata i izbora sudija. Lice koje treba da nastupa pred sudom kao stranka u postupku, treba poslije da odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudija, istih sudija. Znači, po mojem dubokom uvjerenju kao nekoga ko je pisao i te amandmane i ostale elemente Ustava, postoji inkompatibilnost funkcija. To nije isto što i konflikt interesa. Konflikt interesa je dominantno ekonomsko-pravna kategorija. Ovo je političko-pravna kategorija, inkompatibilnost funkcija, i zato sam predložio ministru pravde, nije bilo teško da napišem te amandmane na zakone da se to i precizira. Vrlo sam spreman da glasam kandidata albanskog nacionalnog određenja ako ima kvalitet, čak mislim da treba da bude manjinski predstavnik u Sudskom savjetu, i glasaću, ali ne mogu nikada glasati advokata da bira sudije. To ne mogu glasati, jer je to inkompatibilno po mojem dubokom uvjerenju, tako da znate jednog koji će glasati uzdržano zbog toga, ne u odnosu prema kandidatu lično, nego u odnosu prema njegovoj aktivnoj funkciji koju obavlja, a ne mogu mijenjati redosljed jer to je predlog odbora.

Možemo li glasati? Ovo je javno glasanje. Glasaćemo tasterima, ako ima sumnje, dvije trećine treba, tako da je 54 broj koji mora dosegnuti svaki kandidat.

Glasamo o kandidatu Mladenu Vukčeviću, za člana Sudskog savjeta. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Da li neko fali u sali, jer smo na maloj razlici?

Mogu li zaključiti glasanje? Nije lako doći do 52. Sačekaću vas, kolega Pavloviću, bitno mi je da što više glasa.

Hvala vam. Glasalo je 75 kandidata, 52 za, 13 protiv, 10 uzdržanih. Kandidat Vukčević nije dobio dvije trećine. Imaće prilike da se izjašnjavamo na tri petine. Tri petine očigledno ima, ako se ponovi ovakvo glasanje. Idemo dalje.

Kolega Dobrica Šljivančanin. Izvolite, otvaram glasanje. Dobrica Šljivančanin.

Hvala vam. Glasala su 74 kandidata, 68 za, nije bilo protiv, šest uzdržanih.

Konstatujem da je Dobrica Šljivančanin izabran za člana Sudskog savjeta, na čemu mu čestitam. Imamo prvog po novoj metodologiji ustavno izabranog člana Sudskog savjeta.

Stavljam na glasanje Vesnu Simović - Zvicer za člana Sudskog savjeta. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Mogu li zaključiti glasanje?

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 50 za, 13 protiv, 12 uzdržanih.

Konstatujem da nije dobila potrebnu većinu, a prešla je tropetinsku, ali sada nije tražena. Sljedeće glasanje su tri petine.

Posljednji kandidat je kandidat Ljoro Markić. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 57 za, 5 protiv, 13 uzdržanih.

Konstatujem da je kandidat Ljoro Markić izabran i čestitam mu, iako nijesam glasao za njega iz jasnih razloga.

Dobili smo dva od četiri moguća člana Sudskog savjeta, ostaju dva kandidata u mogućnosti drugog izbora sa tri petine. Došlo je vrijeme da objavimo i rezultate glasanja.

Ne može drugi krug odmah. Izvolite, ustanite i pročitajte mi to. Hoćete li da vas prozivam? Pročitaću vam Ustav, pa nemojte se igrati tako lako s Ustavom.

„U prvom glasanju dvotrećinskom većinom i drugom glasanju tročetinskom većinom svih poslanika najranije nakon mjesec dana.“ Najranije nakon mjesec dana. Hoćete li još jedanput da pročitam? Nemojte da se igramo sa Ustavom na taj način. Prihvatam izvinjenje. Čitam Ustav iz "Službenog lista" - najranije nakon mjesec dana.

Podsjetiću vas, ko je učestvovao u proceduri, zahtjev SNP-a je bio najranije nakon dva mjeseca, pa smo to spustili dogovorom na mjesec dana, tako da ne može biti greške ni u Ustavu ni u dogovoru. To ima svoju svrhu, naravno. Ako neko nije dobio većinu, treba vremena da se vidi zašto nije dobio većinu i da se ospori. Na kraju glasanje ima smisla, ponovljeno, samo ako se može postići ta većina.

Izveštaj je sljedeći: glasalo je 77 poslanika za vrhovnog državnog tužioca. Važećih glasačkih listića je 71, a nevažećih je šest.

Kandidati su dobili sljedeći broj glasova: kandidat Branko Vukčević 34 glasa, kandidat Goran Rodić 36 glasova, kandidat Stojanka Radović jedan glas, kandidat Vesna Jovičević nije dobila nijedan glas. Najviše glasova je dobio kandidat Goran Rodić, koji će ići u sljedeći krug glasanja sam.

Idemo dalje sa dnevnim redom. Idemo na zakone. Imamo jednog kandidata za još jedan krug. O tome ćemo obaviti konsultaciju, dogovor ćemo se kada ćemo glasati, to je uobičajena procedura.

Idemo na Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka, tačka druga dnevnog reda. Glasamo ga u načelu. Izvolite, za, protiv, uzdržani?

Hvala. Glasalo je 65 poslanika, 49 za, devet protiv, sedam uzdržanih, utvrdili smo zakon u načelu. Na ovaj zakon nije bilo amandmana, pa ćemo ga glasati u cjelini. Možemo li?

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 48 za, 10 protiv i dva uzdržana. Konstatujem da smo zakon usvojili u cjelini.

Idemo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o dopuni Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Glasamo ga u načelu. Izvolite. Inspekcijski nadzor, tačka tri.

Ima samo amandman Zakonodavnog odbora, tako da možemo zatvoriti i njega.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 58 poslanika, 41 za, jedan protiv, 16 uzdržanih, utvrdili smo ga u načelu.

Imamo jedan amandman Zakonodavnog odbora, nema drugih amandmana, pa ga glasamo u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 58 poslanika, 41 za, jedan protiv, 16 uzdržanih, konstatujem da smo i ovaj zakon usvojili u cjelini.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, glasamo ga u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 59 poslanika, 58 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih, Zakon smo utvrdili u načelu.

Bilo je 14 amandmana. Zakonodavni odbor pet amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za ljudska prava i slobode pet amandmana, od kojih su sastavni dio Predloga zakona amandmani dva, tri, četiri i pet u izmijenjenoj formulaciji. Poslanica Ljerka Dragičević tri amandmana, od kojih su amandman jedan i dva sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana tri je odustala. Poslanici Snežana Jonica i Neven Gošović jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona, tako da i ovdje nemamo amandmane o kojima treba voditi raspravu.

Stavljam Predlog zakona u cjelini na glasanje. Izvolite.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasao je 61 poslanik, 59 za, jedan protiv, jedan uzdržan, konstatujem da smo Zakon usvojili u cjelini.

Idemo na petu tačku ovog zasijedanja - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu. Često imamo tu tačku, često se mijenja žig. Glasamo u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 59 poslanika, 56 za, nije bilo protiv, tri uzdržana, konstatujem da je zakon dobio potrebnu većinu u načelu. Sastavni dio Predloga zakona je osam amandmana Zakonodavnog odbora, nema drugih amandmana. Glasamo u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 54 za, jedan protiv, dva uzdržana, usvojili smo ga u cjelini.

Predlog zakona o građevinskim proizvodima, glasamo ga u načelu.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 42 za, jedan protiv, 10 uzdržanih, konstatujem da smo ga usvojili u načelu. Sastavni dio Predloga zakona su šest amandmana Zakonodavnog odbora, nema drugih amandmana i zato ga glasamo u cjelini. Izvolite.

Otvaram glasanje.

Hvalam vam. Glasalo je 55 poslanika, 44 za, jedan protiv, 10 uzdržanih, konstatujem da je i ovaj zakon usvojen.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja. Izvolite. Glasamo ga u načelu.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 52 za, protiv nije bilo, ni uzdržanih, konstatujem da je Zakon usvojen u načelu. Četiri amandmana, i to: Zakonodavni odbor 3 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Predrag Sekulić i Zorica Kovačević, jedan amandman, koji je u izmjenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Nema drugih amandmana, glasamo ga u cjelini.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, svi su bili za. Usvojili smo zakon u cjelini.

Ima još dva akta. Jedan je zakon, a jedan je izvještaj.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju.

Glasamo ga u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 50 za, jedan protiv, pet uzdržanih.

Konstatujem da je Predlog utvrđen u načelu.

Ima osam amandmana Zakonodavnog odbora, koji su sastavni dio Predloga zakona. Nema drugih amandmana, pa ga glasamo u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 50 za, jedan protiv, šest uzdržanih.

Konstatujem da je zakon usvojen.

Posljednji akt o kojem ćemo glasati danas je Izvještaj o radu Odbora za odbranu i bezbjednost za 2012.godinu. Tu su naše kolege. Nema rasprave, nema amandmana. Glasamo. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 49 za, šest protiv, dva uzdržana. Iako nerado, usvojili smo izvještaj Odbora za odbranu i bezbjednost. Šalim se s kolegom Nuhodžićem. Zahvaljujem mu se na radu.

Nastavljamo sutra s premijerskim satom, tačno u podne.

01.04.2014. u 13.35h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, nastavljamo sa radom, kao što smo rekli vraćamo se na drugu sjednicu - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Mladen Lučić, direktor Lučke uprave.

Izjestioci odbora su: Luid Škrelja, Zakonodavnog odbora i doktor Predrag Sekulić, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade, želi li dati dopunsko obrazloženje? Izvolite ministre Brajoviću.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče, poštovana gospodo poslanici,

Postojeći Zakon o zaštiti mora od zagađenja sa plovnih objekata je donijet 2011.godine, i on je tada u potpunosti transponovao konvencije Međunarodne pomorske organizacije, koje se odnose na zaštitu mora od zagađenja sa brodova, kao i građansku odgovornost za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem i štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem, kao pogonskim gorivom.

Naravno, imajući u vidu da je zaštita mora jedan od najbitnijih segmenata očuvanja životne sredine i pojavom različitih oblika tereta i vrste brodova na tržištu, međunarodni pravni akti vrlo bzo doživljavaju promjene, što se naravno onda odražava i na nacionalno zakonodavstvo. Upravo, u tom smislu su i pripremljene izmjene i dopune Zakona o zaštiti mora od zagađenja sa plovnih objekata. Ovaj prijedlog zakona se sastoji od 22 člana, jer su osim tehničkih izmjena unijete novine u odnosu na MARPOL, SOLAS konvenciju, Sio Si konvenciju i Bunker konvenciju. Da pojasnim MARPOL-ijem zaštita mora od zagađenja mora sa plovnih objekata. SOLAS konvencija je, konvencija o zaštiti ljudskih života na moru, Bunker konvencija je konvencija o odgovornosti za štete nastale zagađivanjem uljem, kao pogonskim gorivom, a Sio Si konvencija je odgovornost za štete nastale uljem kao teretom.

Kroz predloženu izmjenu i dopunu, takođe su obrađeni i direktive Evropske unije. Ono što želimo da naglasimo, jeste da smo napravili izmjenu u dijelu ukazanih odredbi u odnosu na važeći zakon, jer zakonom nijesu bile propisane kazne za preduzetnika i fizičko lice, što je sada ispravljeno uz napomenu, da su naknade u predlogu povećane u odnosu na važeći zakon, što potpuno smatramo opravdanim imajući u vidu naglasak na politiku Evropske unije, koja je usmjerena ka visokoj zaštiti okoline, koja se temelji na predostrožnosti i načelima da je zagađivač dužun platiti, te da je potrebno preduzeti i preventivne radnje.

Takođe, da napomenem da smo nabavku opreme za zaštitu mora od zagađenja obavili prošle godine i Uprava pomorske sigurnosti je dobila opremu u vrijednosti od 930.000 eura, čija će namjena biti za potrebe zaštite mora od zagađenja. Uprava pomorske sigurnosti je nosilac poslova zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata u Crnoj Gori, kako je to regulisano i definisano nacionalnim planom za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora sa plovnih objekata, kao i kontakt tačka Rempeka, a to je Regionalna agencija za zaštitu Mediterana od iznenednog zagađenja mora sa plovnih objekata.

Izlivanje ulja na moru je hitna situacija koja zahtijeva brzo reagovanje, prvih par sati nakon izlivanja ulja je vremenski period kada može da se spriječi širenje uljne mrlje i umanje posljedice zagađenja. S toga je potrebno svaka država da ima određenu količinu opreme koja se nalazi na strateškim pozicijama na obali, koje omogućavaju njeno brzo raspoređivanje. Takođe, u okviru ovog projekta nalaze se i nabavka čamca za zaštitu mora od zagađenja, i nabavka je predviđena u ovoj godini, kao i obuka za potrebu zaštite mora od zagađenja, koja je takođe predviđena u ovoj godini da se obavi.

Imajući sve ovo u vidu, ja se nadam da ćete gospodo poslanici podržati ovaj Predlog o izmjeni i dopuni zakona. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Pitanje kolege Gojkovića. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, poštovana gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege,

Pa, motiv donošenja ovog zakona nije sporan, ali želim da kažem da će naš odnos prema ovom zakonu biti iskazan poslije rasprave u ovom domu. Prvo treba da raščistimo neke stvari, koje su nama vrlo važne, a tiču se nekih obaveza, koje proističu iz ovog zakona za prevoznike turista manjih čamaca, jer mislimo da tu nijesu precizirane stvari do kraja kako treba i pitanje je, da li se mogu ispuniti?

Ja ću da budem precizan. Radi se o članu 21 zakona pod tačkom 35 da brod od najviše 400 bruto tona, koji prevozi više od 15 putnika i članova posade ili brod od najmanje 400 bruto tona, nema jedan od sistema uređaje za fekalni otpad. Znači, svi bi mi željeli da to bude tako, međutim, moramo da znamo da su naši čamci za prevoz turista i sedam i osam metara i pitanje je koliko se to sve može ugraditi i koliko može biti primjenljivo u praksi. Ja znam da je prilikom donošenja prošlih zakonskih akata, ti rokovi su produžavani podzakonskim aktima i tako dalje. Tako da ni danas nemamo regulisano to pitanje u potpunosti i mislim da o tome treba da povedemo jednu manju raspravu ovdje i da vidimo koliko je spremno ministarstvo da sagleda ovu situaciju i šta može da ponudi kao rješenje, kroz podzakonska akta ili možda o izmjenama zakona i tako u budućnosti.

Druga tačka je, isti član zakona, tačka 62, zapovjednik broda koji uplovljava u luku, osim ribarskih brodova ili plovila za razonodu, koji su ovlašćeni za prevoz od 12 putnika ne dostavi Kapetaniji izvještaj o količinama otpada, otpadnim uljima i ostacima tereta na brodu, kao i datum i mjesto posljednje isporuke na način iz člana 53 ovog zakona.

Član 53 ovog zakona, ustvari, u praksi kaže: "kada neko vozi 10 turista iz Herceg Novog i kada isplovi iz Herceg Novog, on mora da dostavi Kapetaniji ako ide u Kotor sve ove podatke". Prva stvar na koji način on to može da dostavi. I druga stvar. Tu se radi o desetak turista i o ovim manjim brodovima 15, izloženi su velikim zakonskim kaznama, a ustvari nemaju mogućnosti za neko odlaganje otpada, osim improvizovanog, bilo da su ulja, bilo da je komunalni otpad, osim ovoga što je improvizovano, što sami improvizuju da u neke bidone skladište otpadno ulje i tako dalje. Znači, mi nemamo ove sisteme kao što su eko sistemi po lukama i tako dalje, da oni mogu to na jedan uredan način da dostave. Ovo može napraviti velike probleme prevoznicima u slučaju nedostavljanja ovog obavještenja, a oni nemaju tehničke mogućnosti da to dostave, da budu izloženi velikim kaznama. Obrazloženje za sve ću dati u toku diskusije, jer mislim da ovo mogu malo šire da elaboriram.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ministre, želite li da odgovorite na ovo pitanje? Gospodin Lučić. Izvolite.

MLADEN LUČIĆ:

Gospodine predsjedavajući, uvaženi poslanici, dame i gospodo, dragi građani,

Na Vaše pitanje vezano za implementaciju ovih, gospodine Gojkoviću, ovih odredbi koje mi, ustvari čitave ove izmjene i dopune zakona, sastav je u tome da ste implementirali direktive koje su nezaobilazne, koje moramo implementirati u naše zakone. Dakle, ovo je potpuna direktira Evropske unije i svih ovih SOLAS-i i MARPOL konvencija koje tretiraju oblast.

Upravo, vodeći računa da je turizam u ljetnjim mjesecima i prevoz turista manjim brodićima, veoma aktuelan u Boki i u čitavom našem Primorju, podzakonskim aktima će se regulisati da se u naredne dvije godine, dakle, dovoljan period implementiraju vlastitih čamaca sve ovo što zahtijevaju sadržaji ovih konvencija i ovih direktiva. Dvije godine će biti na raspolaganje. Mislim da je to dovoljan period da oni svoje čamce prilagode tim uslovima.

Što se tiče ovog drugog pitanja, a vezano za komunalni otpad. Svaki brod mora da ima, predviđeno je, takođe ovim direktivama plan sa otpadom. Što se tiče pitanja da li čamci trebaju da imaju uređaje fekalnih kanti i ostalo što treba, ona putovanja što traju duže od jednog sata, sasvim je logično da moraju da posjeduju te uređaje, jer desetak ili više putnika, nema veze poslije sat vremena, apsolutno to su potrebe koje trebaju da imaju ovi čamci i takođe, kažem, to je nešto što treba da se implementiramo.

Mislim da dovoljno imamo vremena dvije godine da se sve ovo implementira kako u zakon, tako i vlasnici ovih čamaca, to jeste malih brodića u svoje sadržaje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam. Bila su to korisna razjašnjavanja na samom početku. Kolega Željko Aprcović, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, će kazati uvodnu riječ o ovom zakonu, a nakon njega neka se pripremi koleginja Đurašković. Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Uvaženi ministre Brajoviću, uvaženi Lučiću, građanke i građani Crne Gore, uvažene kolegince i kolege poslanici,

S obzirom na činjenicu da danas razmatramo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja od plovnih objekata imao sam želju sa aspekta činjenice da dolazim iz Kotora, odnosno iz Bokokotorskog zaliva, a da se kratko osvrnem i da kažem koje će benefite ova zakonska rješenja u narednom periodu donijeti za ono za šta se svi mi zalažemo, za veći nivo zaštite samog mora i priobalnog područja, pogotovo Boke Kotorske, iz razloga što je moje razmišljanje, a što su i potvrdili stručnjaci, koji se bave ovom oblašću. Nije isto zagađenje za otvorenom moru i u okviru samog zaliva, za koje sam ja vrlo zainteresovan sa aspekta da su morska strujanja, ruže vjetrova puno manji u okviru zaliva nego na otvorenom moru i da su štetnije posljedice koje bi eventualno mogle da se dese usled incidenta od zagađivanja plovnih objekata neuporedivo veće u samom zalivu.

Takođe, moram da istaknem da u prethodnom periodu, svjesni smo činjenice da se u Bokokotorskom zalivu izgradila jedna velika marina za mega jahte, Porto Montenegro, da Azerbejdžanci u okviru hotelsko turističkih kapaciteta u Kumboru imaju

namjeru da grade manju marinu, da u Kotoru imamo u planu gradnju nautičko-turističkog centra, gdje će imati cirka nekih 300 vezova, onda je sasvim logično da smo kroz predložene izmjene i dopune Zakona o zagađivanju od plovnih objekata morali da u svemu poštujemo konvencije MARPOL 5 i 6, koje govore o komunalnom otpadu i emisiji štetnih materija u vazduhu.

Moram da kažem da su predložene izmjene i dopune, na jedan kvalitetan način tačno precizirale kako i na koji način se skladišti, pogotovo komunalni otpad na brodovima sa manjim bruto registarskim tonama nosivosti u odnosu na one brodove koji imaju veću nosivost u smislu da svaki od velikih brodova preko 400 bruto registarskih tona mora da ima adekvatne planove za tretman komunalnog otpada, kako bi se preduprijedile štetne posljedice zagađenja mora.

Moram da kažem da nijesam htio kroz institut pitanja da neke moje tri dileme razjasnim, a mislim da bi bilo dobro da ih i razjasnimo radi građana Crne Gore, pogotovo građana sa područja Crnogorskog primorja. Prva dilema jeste, kako i na koji način se vrši ares broda, tako da ga nazovem u smislu zaustavljanja broda, iz razloga što smatram da se moraju dobro utvrditi činjenice koji brod i na koji način je izazvao incident na moru, odnosno izazvao eventualnu štetnu posljedicu po more i priobalno područje.

Drugo pitanje ticalo bi se, kako je Crna Gora spremna, što se tiče materijalno tehničkih uslova, da odgovori punoj implementaciji ovih zakonskih rješenja.

Treće pitanje bi bilo, da li smo se u prethodnom periodu suočavali sa zagađenjem na moru i kako je crnogorska država odreagovala na takva zagađenja? Moram da istaknem da sam upoznat sa činjenicom da inspekciju u dijelu koji se odnosi na zaštitu o zagađenja na moru, od strane plovnih objekata vrše inspektori. Da li imamo dovoljan broj izvršilaca, kako su edukovani, da li se kroz sistem radarske kontrole, odnosno obuku naših kadrova u razvijenim državama Evrope može postići veći stepen zaštite od bilo kakve vrste zagađenja.

Moram da istaknem rezervu, nećete mi zamjeriti, u dijelu koji se odnosi na ono što se zovu kruzeri, velikih kruzer kompanija, koji u jednom velikom broju posjećuju Bokokotorski zaliv, a nadam se da će posjetiti i ostale djelove crnogorske obale, da moramo strogo voditi računa kako i na koji način se utvrđuje ko je napravio štetu, iz razloga što bi eventualno zaustavljanje broda moglo da dovede do nesagledivih posljedica sa dva aspekta.

Prvi aspekt, da bi takve renomirane kompanije mogle da traže nadoknadu pred međunarodnom arbitražom ako se tačno ne utvrde činjenice da su svojim radnjama izazvale štetne emisije.

Drugi aspekt, moglo bi se desiti da to kontra-produktivno utiče na turističku ponudu po kojoj je Crna Gora prepoznata, a tiče se kruzinge turizma, iz prostog razloga, što smo mi prošle godine u Kotoru u turističkoj sezoni, koja traje od 8.marta do 21. novembra imali 311.000 putnika koji su samo kruzerima došli u Luku Kotor. S toga treba voditi računa da utvrđivanje činjenica vezanih za zagađenje od strane plovnih objekata vode izuzetno stručna lica, da postupak mora biti efikasan, da se mjere obezbjeđenja naknade štete, odnosno otklanjanje štetne posljedice, odrade na pravi način, kako Crna Gora ne bi morala da ide u bespotrebne duge sudske postupke, da bi naplatila ono što su drugi uradili. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Aprcović. Koleginica Đurašković u ime Kluba Demokratskog fronta, a nakon nje kolega Gojković u ime Kluba SNP-a. Izvolite koleginice.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovana gospodo,

Zaštita mora i morske sredine jedan je od strateških ciljeva međunarodne pomorske organizacije, koja je ovu oblast regulisala donošenjem mnogobrojnih konvencija, kodeksa i odluka o zaštiti mora i morske sredine, uz istovremeno zadržavanje slobode plovidbe, kako je to predviđeno Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravu mora.

Takođe, politika Evropske unije usmjerena je ka visokoj zaštiti okoline koja se temelji na predostrožnosti, načelima da je zagađivač dužan platiti, te da je potrebno preduzeti preventivne radnje.

Novčanom kaznom po Predlogu ovog zakona, predviđa se kazna od 1.000 do 40.000 eura, da se kazni za prekršaj pravno lice i to, ako ispusti ulje, zauljane mješavine, kao ljužne vode i zauljeni otpad, ispusti štetne tečne materije koje su privremeno utvrđene kao takve, ispusti ili izvrši odlaganje na morsko dno štetne materije u upakovanoj formi, ispusti komunalni otpad, ispusti štetne materije u vazduh, ispusti balasne vode, ili talog iz balasnih tankova, primjenjuje anti-vegetativne sisteme protiv obrastanja broda, ako sadrže biosivna organska ujedinjenja kalaja. Izvrši namjerno potapanje, spaljivanje ili zakopavanje na morsko dno otpada i druge materije. Sve je ovo jako fino za očuvanje flore i faune našeg mora.

Ove visoke kazne za pravna lica predstavljaju jedinu nadu zaštite našeg Primorja, od rijeke Bojane, pa sve do Bokokotorskog zaliva i do Herceg Novog. Svjedoci smo da su pješčane plaže prepune raznog otpada i to od plastike do flaša infuzionog rastvora, a uljane mrlje su česta pojava na plavom moru. Od ovih kazni, vidjeli smo da predviđate i za fizička lica kazne od 500 eura do 2.000 eura i smatramo da je potrebno, da se posebnom uredbom obuhvate mali ribarski čamci, male brodice do 12 osoba, zato što smatramo da oni ne mogu biti približno tako veliki zagađivači kao veliki brodovi i kruzeri.

Radi očuvanja flore i faune mora potrebno je primijeniti ovaj zakon. Prvo što ste mora uraditi, treba opremiti naše luke uređajima za prihvatanje i rukovanje otpadom, otpadnim uljem, ostacima tereta i talogom iz balasnih tankova sa plovniha objekata i treba imati stručni kadar, a ja ne znam da li mi to sve zaista imamo. Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam koleginice Đurašković. U ime Kluba SNP-a, kolega Gojković, a nakon njega u ime Kluba Socijaldemokratske partije koleginica Vuksanović. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče,

Pa drago mi je što smo razjasnili ove dileme. Zadovoljan sam odgovorom. Mislim da će biti i zadovoljni ljudi koji se bave tim biznisom.

Želim da počnem sa jednim terminom direktive.

Ovaj proces evropskih integracija stalno donosi nove termine aplikacije, direktive i tako dalje, a u suštini radi se o našim obavezama koje mi vrlo teško ispunjavamo. Tako su direktive da Crna Gora treba da ima jednu deponiju ili dvije, a mi vidite šta imamo u Beranama na Vasovim vodama a i u drugim gradovima. Direktiva je da Crna

Gora mora da imamo tromjesečne zalihe nafte, a mi nemamo ni rezervoare. Znači, za mnogo tih zahtjeva pitanje je koliko to možemo da ispunimo. Tako su i ove direktive koje su usmjerene prema pomorstvu i to je razlog zašto sam vam postavio pitanje.

Realno je sagledati, a da država Crna Gora nije ispunila te evropske obaveze. Pa prema tome ne treba ni onima koji se bave pomorskim biznisom nametati stoprocentne obaveze, ako već država nije smogla snage da ih ispuni. Znači, trebamo biti fleksibilni u toj oblasti i ja mislim da ste vi to dobro uradili. Kakvo je stanje danas u pomorskom biznisu, pomorstvu, nautičnom biznisu? Prvo, moramo da kažemo da plovila koja su u našem akvatorijumu i koja su po našim lukama su dosta moderna i mislim da zadovoljavaju te standarde.

Drugo je pitanje kakav je kadar na takvim brodovima koji plovi koji dolazi kod nas itd. Potpuno su različiti standardi u obrazovanju i pripremi tih ljudi za obavljanje tih poslova od vrhunski obučeni, kakvi su naši pomorci koji se obučavaju u Kotoru, u Bijeloj itd. do onih kojih završe mjesec, dva ili tri kursa na Filipinima i ovdje dođu sa brodom od 300 metara, koji možda u određenom momentu zavisi upravo od njih i mogu da naprave problem. Da li su alkoholičari, narkomani itd? Sve je to moguće na brodovima gdje imate hiljade i hiljade zaposlenih, moramo biti svjesni toga.

Znači, jedan dijapazon širokih mogućnosti za accidente. Što se tiče odgovora države prema ovome, država nije ispunila svoju obavezu zato je ministar i rekao što se tiče opreme u potpunosti i na tome se radi mi nemamo obalsku stražu koliko ja znam. Bilo je čak spora kome to Ministarstvo pripada i tu država mora da to napravi efikasno. Ja sam imao prilike da vidim, znam po svijetu kako to izgleda, znam koliko to novca zahtijeva, ali će država morati to da uradi. E, kada to država ispuni, onda treba i naši ljude koji se bave ovim biznisom, trebaju i od njih da zahtijeva da se ispuni to stoprocentno.

Što se tiče kadra kojim raspolaže Crna Gora to je apsolutno svjetski kadar, na svjetskom nivou. Možete svakoga zaposlenog u našim kapetanijama, lukama itd. koji je završio naše škole, što se tiče te oblasti, zaposliti istog momenta i u Americi i u Evropi itd. Imamo vrhunski kadar i to treba iskoristiti.

Ono što želim da kažem, ja imam jednu dilemu što se tiče principa zagađivač plaća. Ko je zagađivač? Zakonskim rješenjima smo predvidjeli da luke moraju da imaju sisteme itd. Ja mislim da to nije pravedno. Po meni je onaj zagađivač koji prodaje naftu i naftine derivate, to su pumpe koje uzimaju najveće profite. Ja bih njih obavezao da u okviru pumpi imaju dio te opreme i da oni budu ti koji će da servisiraju ove stvari. Jer je to visoko isplativ posao, mnogo lakše će to uraditi nego naše luke, na kraju oni ubiraju profit od toga. Možda nije prihvatljivo, ali ja mislim da ima neki princip pravednosti u ovom što kažem jer je posao sa naftom isplativ jer znamo koliki su profiti. Da ne ulazim u ovo što su kolege pričale, želim molio bih samo vas malo produžetak jer želim da kažem, koliko god da ste dobro organizovani uvijek postoji mogućnost da se napravi katastrofalna šteta. To je pokazala i Kosta Konkordia, pokazuje So Valdanos, pokazala je i bušotina u Meksičkom zalivu, a ja ću samo da navedem neke primjere kako je to moguće. Po standardima uvedeni su na brodovima dvodna, dablboton i duple oplata, separadni tankovi i sve to postoji mogućnost. Recimo ako vam pukne jedan tank za separadni balast ukoliko imate u tanku donjega krud doil normalno da će on da se prelije ovamo i da zagadi. Vrlo je teško to ustanoviti. Prilikom iskrcaja balasta može da taj zagađeni balast jednostavno zagadi kompletnu Boku Kotorsku ili Jadran, to je jedna stvar.

Druga stvar, svi ti principi su ustanovljeni dabl botom, koferdam itd. U pomorskom biznisu je dolar koji pokreće sve i tržišna utakmica je neprikosnovena, vlasnici brodova su u stanju da urade sve da bi ostvarili profit. Vrlo lako se mogu tim dablbotom koristiti recimo koliko puštaju cjevovodi za skladištenje tih izgubljenih tečnosti koji mogu biti otrovni ili da se ona prebaci u koferdam itd. Znači, u tom svakodnevnom operativnom poslu, pomorstvu koriste se takve stvari da bi se jednostavno osvario profit da brod ne bi stajao itd.

Takođe, to zna kolega Lučić, sigurno usisi koji moraju biti plombirani, isto tako se oni mogu rasplombirati, pa se iskrcati balasti i ukrcati novi balasti ili kroz te usise se moraju iskrcati čak i slop tankovi posebno ukoliko se to radi noću po određenoj brzini, tako da sateliti ne mogu to da uhvate.

Želim da kažem da naše komšije imaju čak i avione koji nadgledaju i snimaju more. Oni polijeću iz Peskare, dva put dnevno i oni kontrolišu sjeverni Jadran svaku noć da ne bi došlo do ispuštanja toga, kontroliše se to i satelitima, ali ipak se to sve dešava.

Još jednu stvar želim da skrenem pažnju, a postaviću pitanje u vezi ovoga. Ne znam kojim je, mislim da bi trebalo zabraniti transfere tereta tokom uplovljavanja u naše teritorijalne vode. O čemu se radi? Vrlo često brodovi voze razne vrste tereta pa iz raznih razloga bilo stabiliteta i ovoga, transferišu taj teret u toku navigacije iz jednog tanka u drugi koristeći često i neke fleksibilne cijevi koje mogu da puknu i tu isto takođe može da dođe. E sad moje pitanje što se tiče ovoga. Želio bih da se izjasnite povodom ovog principa zagađivač plaća i kako mislite da tretirate tu trgovce nafte i naftinim derivatima i kojim je zakonskim i podzakonskim aktima predviđena zaštita kompletne ove procedure, recimo prilikom ukrcaja i iskrcaja tankera prilikom bunkiranja itd. Jer mislim da su ovo dosta precizne stvari moraju se preciznije urediti. Normalno to zakonom nije moguće i da li planirate da li je ova oblast uređena na neki način da bi se spriječile ovakve štete.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Gojković.

Koleginica Vuksanović u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon nje kolega Perić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici,

Kao što smo već upoznati iz dosadašnjih izlaganja pred nama je zaista jedan važan Predlog zakona o zaštiti mora od zagađivanja od plovnih objekata. Ovaj zakon ima svoj višestruki značaj, prije svega ovim zakonom predviđa se zaštita biljnog, životinjskog svijeta, a samim tim i primjena osnovnih ekoloških principa i standarda u smislu zaštite okoline. Ovdje se konačno tiče zaštite znači mora i života u moru, a znamo da je more jedno opšte dobro koje se nalazi u državnoj svojini i da je kao opšte dobro značajno kako za ekologiju tako i za čitav biljni i životinjski svijet uopšte. Primijećene su kao i svakoj državi i uviđena je opasnost koja prijete morskoj sredini od zagađivanja, posebno od plovnih objekata, koji ispuštaju kako otpada od

hrane, tako i opasnosti koja prijete od raznih vrsta ulja, naftnih derivata itd. što prijete ugrožavanju čitavog biljnog i životinjskog svijeta, tj. flore i faune samoga mora.

Zaštita mora i morske sredine predstavlja jedan od najvažnijih strateških ciljeva, upravo sa ciljem očuvanja morskog dobra, kao opšteg dobra uopšte u upotrebi države Crne Gore.

Ono što želim da kažem jeste da je ovaj zakon predložen, a da osnov Predloga ovog zakona predstavlja potrebu usklađivanja sa najvažnijim međunarodnim aktima i u ovom dijelu želim da pomenem koji su to najvažniji međunarodni akti, propisi, sa kojima su usklađene odredbe ovoga zakona. Direktiva Evropske unije o lučkim prihvatima uređaja za otpadne materije, ostatke tereta sa brodova i u tom dijelu, mi smatramo da je ovaj zakon prilagođen u smislu tehničke opreme, tako da sutra u praksi može da da adekvatne rezultate oprema koju posjedujemo. Zatim, međunarodna konvencija u sprečavanju zagađivanja sa brodova, međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem kao pogonskim gorivom. U ovom dijelu želim da ukažem da veliki značaj imaće kako primjene ovog zakona tako i u onom dijelu naknade štete, nadamo se i supsidijarna primjena ovog zakona o obligacionim odnosima. Potom međunarodnom konvencijom o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem takođe ovdje navodim, veliku i značajnu primjenu Zakona o obligacionim odnosima u dijelu ukoliko ovaj zakon reguliše tu materiju.

Ono što je veoma značajno istaći jeste da je u članu 3 propisano da se u članu 5 zakona dodaje novi stav kojim je predviđeno donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti način i mjere obavljanja prevoza opasnih materija. Mislimo da je ova norma veoma važna jer upravo od načina kako se obavlja prevoz zavisi i da li će se te štetne materije izliti u more ili neće. I ukoliko dođe do izlivanja, postavlja se pitanje čija je to odgovornost i ko preuzima obavezu na sebe.

U tom dijelu želim da se nadovežem da je u jednom od članova, u članu 5 propisano da se briše riječ "samo" u smislu da samo pitanje zagađivanja i smanjenja posljedica od zagađivanja mora sa plovnog objekta vrši pravno lice koje je registrovano upravo za tu djelatnost. Jer, se brisanjem te riječi sada prenosi ta mogućnost izvještavanja i u nadležnost drugih koji su tehnički obezbijeđeni sa time, ako imaju određeni dio opreme koji je neophodan za preduzimanje adekvatnih mjera. Znači, daje se takođe mogućnost Upravi pomorske sigurnosti da reaguje jer se pretpostavlja da se odredbama ovog zakona zaista, da postoji dovoljna tehnička opremljenost, da se mogu preduzimati mjere zaštite i u ovom slučaju, a ne samo da se primjena tih mjera odnosi na ovaj organ koji je registrovan tj. pravno lice za obavljanje te djelatnosti.

Ono što je značajno, jeste da je članom 17 propisano da osim vlasnika broda ili njegovog ovlašćenog agenta izjavu o sistemu protiv obrastanja trupa broda može propisati iz Brodogradilišta i priznati organizacija. Ovo je jedan vrlo bitan član, jer se opet u ovom dijelu proširuju ovlašćenja nekog drugog subjekta, a ne samo oni koji su postojali do sada.

Socijaldemokratska partija će podržati ovaj Predlog zakona i vjerujemo da će se u dijelu primjene ovog zakona zaista naći način da se na adekvatan način primijeni zakon, kako u smislu tehničke osposobljenosti tako i u smislu konsultovanja svih onih drugih akata koji su u skladu sa ovim zakonom, a koji mogu naći posebnu primjenu pogotovo u onom dijelu naknade štete, gdje su propisane visoke novčane kazne, što je zaista pravi kuriozitet ovog zakona i velika prednost ovog zakona. Jer se na taj način

sigurno može uticati na svijest onih koji mogu da spriječe izlivanje štetnih materija i bacanje otpada u more da to ubuduće ne čine.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolegice Vuksanović.

Kolega Srđan Perić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a kolegica Ljerka Dragičević u ime Kluba četiri partije.

Izvolite kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, kolege i kolegice poslanici, uvaženi ministre, pomoćnice i direktore,

Dakle, ovdje pred sobom imamo zakon koji ima za namjeru zaštitu mora od zagađivanja od plovnih objekata i na ni koji način sama intencija i sam postupak predlaganja nije sporna. I dodatno ono što se nije čulo u diskusijama, možda u dovoljnoj mjeri jeste da je ovo ipak stvar harmonizacije sa propisima Evropske unije. I opet kažem tu prigovor nekog velikog nema. Međutim, druga stvar je kod ovog zakona, stvar njegove primjene.

Radi se o vrlo kompleksnoj, o vrlo stručnoj materiji, ja zaista nijesam čovjek koji je previše verziran za ovu oblast, ali na osnovu onih imputa koje jesam dobio, a javnosti radi recimo pročitacu član 11 u njegovom stavu 3 koji mijenja član 33, koji govori da ostaci od tereta sa broda koji se nijesu mogli ukloniti iskrcavanjem tereta sa broda u luci, ako ne sadrže štetne materije po morsku sredinu, mogu se ispustiti u more na udaljenosti većoj od 12 nautičkih milja od kopna, osim u posebnom području.

Prva stvar jeste kod ovog zakona da imamo određena mjesta neodređenosti a jedna od tih mjesta jeste ovo, a druga stvar jeste ko će da iskontroliše da li se ovo prosto događa u gabaritima, odnosno u razdaljini nečega što se zovu teritorijalne vode Crne Gore. Dakle, nije kritika direktno vama ministre, ali jeste negdje apel da se insistira na primjeni ovog zakona. Posebno je recimo bilo interesantno da recimo posebno u Porto Montenegro ili u Luci Kotor smo imali veliki broj slučajeva da ljudi koji imaju mega jahte ne plate vezove i prateće troškove. Teško je očekivati da taj dio kod ljudi koji su zakupljivali vezove a nijesu ispunjavali svoje obaveze i onda prosto se stvara jedna pretpostavka da li oni poštuju, da li će oni poštovati i ovaj zakon u ovom dijelu koji je vrlo stručan i vrlo ima dalekosežne namjere. Takođe ono što je druga stvar prosto bitna na kraju obrazloženja zakona stoji da za primjenu ovog zakona nijesu potrebna dodatna sredstva. Da li to znači da mi sada već raspoložemo svim mehanizmima da iskontrolišemo primjenu ovog zakona ili smo mi samo možda još jednom podigli ljestvicu visoku u skladu sa propisima Evropske unije, a domet nam je ostao tu gdje jeste. Da smo u istom mjestu. Dakle, tu se otvara prosto problem sistemske prirode da nam je bitnija od savršenih zakona primjena tih zakona i to je jedina briga koju mi imamo sa ovim u vezi. Bojimo se da ćete tu imati velika iskušenja, ali u svakom slučaju imat ćete podršku da primjenjujete ovu vrstu zakona.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Perić.

I kolegistica Ljerka Dragičević je posljednja u ovom nizu uvodnih izlaganja. Izvolite kolegisticu.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi gospodine potpredsjedniče, uvažene dame i gospodo poslanici, uvaženi ministri sa suradnicima, uvaženi građani,

More daje, more prima, more hrani, ali more i pamti. Na žalost, pamti dugo i predugo i vraća tisućestruko svaku nepravdu učinjenu prema njemu. Na ovoj crnogorskoj obali, gradile su se luke još od starih civilizacija, mnogih od tih civilizacija ni nema više. Za gradnju luka uvijek su se birala i tražila pogodna mjesta, mjesta gdje su najbolje mogli zaštititi se od nevremena svake vrste. Poznavajući more, tražili su i mjesta gdje su najmanji kurenti. Danas su te gradske luke koje datiraju od ko zna od kada i koje su vanvremenske, bar naša u Budvi, pretvorene u marine što su mogli uraditi samo notorne neznalice i nepoznavaoči mora.

Da bih se osvrnula na ovaj Prijedlog zakona o zaštiti mora od otpada sa plovniha objekata, morala sam se osvrnuti na luke. U stvari ja bih komentirala samo član 2 Prijedloga zakona od tačke 14 do novopredložene tačke 32a, sa posebnim osvrtom na tačku 21 opasne materije.

Moram napomenuti da sve ono što je opasno za ljude, opasno je i za more, kao na primjer deterdženti. Kako rekoah sve sada marine koje su pritakane u luke tj. onamo gdje im nije mjesto za marinu, ali atraktivno je zbog nečeg drugog i prilagodba je nemoguća. Takve stvari hoće tajkuni jer oni o kulturi malo ili ništa ne znaju, a pogotovo o kulturi življenja u raznim ambijentima, ali o sili i moći mnogo i premnogo znaju. Imamo mi svoju tradiciju, imamo prepoznatljivosti, imamo kulturu, stariji smo od puno, trenutno modernih destinacija. Crna Gora prepoznata je po svojoj osobenoj ljepoti, gostoljubivosti, tradiciji a takođe i primorje. Brojimo bar pet tisuća godina prije Krista i to nas meće na 25. mjesto u svijetu po zainteresiranosti stranaca za kupnju nepokretnosti. Ali, na svu našu sreću, i na sreću tih kupaca, a tajkunsku žalost ipak ta kupnja nije u novogradnji već u starim urbanim cjelinama.

Uvaženi građani, uvaženi gospodine ministri sa suradnicima

vjerujem, da malo vas ili pak mogu reći vrlo malo vas zna, da je sav materijal veliki, teški, granitni mramorni kamen i blokovi za izgradnju Njegoševog mauzoleja na Lovćenu stigao preko Luke Budva. Nije to bilo prije 100 godina, ali u to vrijeme bila je najsigurnija luka da podnese taj teret i primi te brodove, kojima je to transportirano. A sada, eto kako je to, nekada je bila najbolja za materijal, za mauzolej crnogorskog ponosa, a danas brljog deterdženta ispusta sa broad, restorana i fekalija sa jahti. Pored brodova koji koriste naše otvoreno more ispuštaju razne nečistoće, vjerujete nije ni ovo zanemarljivo, već i ovo pripada tački 21a, član 2 Prijedloga zakona opasne materije zato se vraćam tim i takvim priobalnim zagađivačima. Ti takvi tajkuni koji ne znaju mnogo o zaštiti mora, a kamoli o kulturi, znaju dobro sve o prestižu i kojekakvim užicima. Njihovi plovni objekti, jahte po cijeli božji dan se peru i stružu deterdžentima i tako se upropaštava riva, more, morsko dno, riblji fond u stvari jednom riječju sve. Da to nije žalosno bilo bi smiješno i ne mogu se oteti utisku da to njih uopšte ne brine, a zašto bih i brinulo kad oni ama baš nikome ne odgovaraju. Ovo nije slučaj samo sa Budvom, ovo je slučaj sa cijelim našim priobaljem, a posebno sa Bokom i mora se voditi računa o štetnim ispuštima jer to sve malo po malo, pored betoniranja, oduzima izvor života. Zakon se mora implementirati, a ne samo pisati. Mora se poštovati i odgovoriti i zato

odgovarati i zato posebno pozdravljam kaznene odredbe ovog zakona, ali pod uvjetom da budu pravično primjenjivane a ne samo da se trenira strogoća prema domicilnom stanovništvu, već prema svima onima koji to zaslužuju.

U ime Hrvatske građanske inicijative i moje osobno ime zakon ću podržati.

Moram samo još da kažem da mi je drago da je ovdje jedna velika kolizija po meni, jedna brodica od osam mjesta za osam ljudi mora da ima sve uređaje za fekalije, a jedan veliki bar plažni na otvorenom ili negdje drugo na otvorenom ne mora da ima veća gdje se kupi recimo 200 -300 ili 500 ljudi. To mi je baš drago, da osam ljudi i 500 nije isto.

Ja se zahvaljujem svima na pozornosti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolegici Dragičević. U potpunosti se pridružujem ocjenama koje ste dali u Vašem izlaganju i naravno dajemo ...

Dakle, ovo su bila uvodna izlaganja poslaničkih klubova.

Da li ministre želite odgovoriti?

Gospodin Lučić. Izvolite.

MLADEN LUČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom gospodinu Aprcoviću koji je postavio nekoliko pitanja, pa mislim da redosljed nije važan. Ja ću početi sa brojem inspektora, sistematizacijom u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, sistematizovano je sedam inspektora, trenutno rade četvorica, od toga dvojica u Lučkoj kapetaniji Bar i dvojica u Lučkoj kapetaniji Kotor. Skoro svakog mjeseca idu na edukacije gdje upotpunjuju svoje znanje i normalno da bi mogli da implementiraju svoje zakone. Mislim da oni imaju jedan veoma odgovaran i obiman posao i obavljaju ga na izuzetno kvalitetan način i široko jedno područje pokrivaju, a stroži kriterijumi zapošljavanja inspektora je razlog zašto sad imamo četiri inspektora, a ne u punom kapacitetu sedam. Što se tiče pitanja da li je bilo incidentnih situacija skoro na našoj obali, skoro je bilo između Kotora i Risna, tačnije kod Perasta, potonuće jednog remorkera gdje je upravo brzom reakcijom i kordiniranom akcijom svih subjekata došlo do prave reakcije koja je za rezultat imala da ni jednog trenutka nije bila ugrožena kako podmorski svijet tako ni okolina.

Dakle, u toj akciji učestvovala je, podsjetiću, Uprava pomorske sigurnosti koja je nosilac svih ovih aktivnosti, a shodno i planu, nacionalnom planu za hitno reagovanje, Mornarica Vojske Crne Gore, kao i Lučke kapetanije Kotor i drugi subjekti koji su doprinijeli tome, a upravo plan za hitno reagovanje daje mogućnost da država u incidentnim situacijama može da angažuje i druga lica, komunalna preduzeća, vatrogasne službe u slučaju potrebe i kako za kadrovske tako i tehničkim potencijalom. Što se tiče arestiranja broda u slučaju nekih indicija da imamo zagađenje s tog broda to je sigurno jedan opravdan ali složit ću se sa vama i riskantan posao u smislu nedokazivanja krivice tog broda. Upravo zato naši inspektori će biti obučeni do nivoa da kad se desi tako nešto testiranjem, ustvari analizom tog uzorka i stopostotnim uvjerenjem da je sa tog broda došlo do zagađenja, do incidenta, tad će se on zaustaviti, da se brod može zaustaviti, do onog trenutka dok se ne otklone posljedice takvog zagađenja, a podsjetiću da je ovim zakonom i predviđeno da brod prilikom plovljena mora da dostavi polis osiguranja ili neki drugi dokument bančin preko kojeg se može naplatiti eventualna šteta, koju će on prouzrokovati ako napravi taj incident. Dakle, inspektor će procijeniti iz svoje nadležnosti taj incident, veličinu i obim tog incidenta i

prema tome i postupiti. Kao krajnja mjera je i zaustavljanje broda do okončanja tog slučaja.

Što se tiče vašeg pitanja da li Crna Gora posjeduje i opremu neophodnu za intervencije, podsjetiću da kroz IPA projekte je Crna Gora aplicirala i dobila kroz dva podprojekta, a to je prvi je nabavka i uspostava sistema VTM sistema za praćenje i kontrolu brodova to je jedan složeni tehnički informacioni sistem koji za cilj ima praćenje brodova, davanje uputstava, kontrolu u cilju podizanja nivoa sigurnosti plovidbe. I u tom smislu nabavljena su tri radara, dva radiogoniometra, tri meteostanice će se nabaviti i ostali uređaji neophodni za kvalitetno praćenje brodova iz razloga ovih situacija koje mogu doći. Podsjećam da je Crna Gora u sistemu metsistema koji daje mogućnost da putem satelita dobijemo snimak naftne mrlje, a kada budemo uspostavili i takozvani medes for i emes sistem koji omogućava da vidimo i kretanje naftne mrlje i prema tome da se dejstvo usmjeri u tom pravcu.

Dakle, Crna Gora u ovoj situaciji sada ima dosta dobru tehničku i kadrovsku opremljenost koja može da u incidentnim situacijama djeluje, ova oprema koju smo nabavili preko ovih projekata generatore, tankove kako mobilne tako i tankove na obali za prikupljanje ovih mrlja koje se budu apsorbivale su date na korišćenje i zajedničko reagovanje Vojski Crne Gore i nalaze se u pristaništu na Lušici.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Da li neko želi da odgovori na ove komentare?

Pošto niko ne želi prelazimo na raspravu, a za raspravu prijavljen je samo jedan diskutant kolega Andrija Popović i kolega Labudović.

Kolega Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, uvaženi predstavnici Vlade,

Povodom Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja i plovnih objekata, mogu da kažem odmah na početku da će ga Liberalna partija podržati. More nam mnogo daje, dobar dio Crne Gore živi od mora, kroz pomorstvo, ribarstvo, kroz brodogradnju, turizam, da kažem da naši pomorci koji uglavnom plove na stranim brodovima, stranih kompanija su jedan od najvećih crnogorskih brendova uz crnogorske sportiste možda i najveći crnogorski brend, to je višegodišnja tradicija, dakle tradicija koja traje stotinama godina sjajnih crnogorskih pomoraca. Ono što me interesuje možda će se neko osvrnuti od predlagača zakona kroz završno izlaganje, neko je o tome govorio mislim kolega Aprcović. Znamo da posljednjih godina u Bokokotorski zaliv, koji se nalazi na listi najljepših zaliva svijeta među 28 najljepših zaliva svijeta, ulaze ogromni kruzери. Svake godine taj broj se povećava, mislim da je u protekloj godini samo preko kruzera u Kotorsku luku ušlo oko 300 hiljada turista. S jedne strane, sigurno je da je dobro to što nam donose kruzери, ali s druge strane naročito u posljednjih nekoliko godina se pojavljuje jedan problem koji možda nije pitanje za vas. Problem da ribe u Bokokotorskom zalivu praktično i nema. To je možda pitanje za Zavod za biologiju mora iz Kotora, da li je to povezano sa tim. Bokokotorski ribari svake godine strahuju od tog povećanja broja kruzera koji opet nekim ostalim granama našeg turizma donose enormne prihode, ali svakako se moramo pozabaviti sa tim, moramo da vidimo da li zagađenje sa kruzera utiče na floru i

faunu u Bokokotorskom zalivu. Moramo da vidimo da li ćemo u tom nekom narednom periodu, čak morati da ograničavamo broj ulazaka kruzera u Bokokotorski zaliv, kao što su to uradile neke destinacije, neke luke, da pomenem Dubrovačku luku, koja je na neki način ograničila broj ulazaka kruzera, naravno ne samo iz tog razloga, iz više razloga je ograničila broj kruzera koji mogu da uđu u Dubrovačku luku Gruž.

Što se tiče ovog predloga zakona, naravno, moram reći, on je dosta dobro urađen, dosta dobro koncipiran, ali svakako bi, mislim, moralo se povesti više računa o ovom aspektu. Ja sam bio nešto pripremio, pisano, ali sam, evo, uglavnom siže svega toga rekao usmeno. Ono što me najviše zanima, a moje kolegice i kolege koji su govorili u uvodnim izlaganjima, mislim da su čitav ovaj predlog zakona obradili kako treba. Zahvaljujem se i ponavljam Liberalna partija će podržati Predlog ovog zakona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Popović i kolega Labudović ima riječ. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, gospodine ministre, kolegice i kolege, Kao neko ko uglavnom hvali more, ali se drži kraja, možda i nemam neku posebnu motivaciju da se uključim u ovu raspravu, ali kao građanin kome je stalo do toga da svaki kraj Crne Gore bude jednako zaštićen od devastacije i primjeren i ovom vremenu i potrebama građana htio sam samo da ukažem na nekoliko nedorečenosti kada je riječ o ovom zakonu.

Prvo, ovdje je riječ o takozvanom incidentnom zagađivanju, koje je, upravo zbog toga što je incident teško uvijek i predvidjeti, sankcionisati, definisati sve moguće varijacije, jer ni jedan od tih incidenata se ne dešava na isti način i nema samim tim ni iste posljedice za razliku od onog permanentnog zagađivanja kome je naše more mnogo više izloženo od ovoga ovdje, ali o tom po tom, to nije predmet ovoga zakona.

Takođe je problem u tome što je brod, kao tehnološki sistem, standardizovan ne samo po međunarodnim normama koje važe jednako za sve zemlje učesnike u pomorskom saobraćaju, već je standardizovan prema normama zemalja u kojima se nalaze sjedišta matičnih luka i kompanija, čiji su brodovi vlasnici i ti se standardi ne moraju često poklapati sa, recimo standardima zemalja koje primaju brodove, a da bude stvar gora, eventualne razlike u standardima se utvrđuju onda kada je prilično kasno, kad brod već uplovi u luku. Teško je na otvorenom moru, dokle ga lučki pilot preuzima golim okom što se kaže i običnim pregledom utvrditi baš te neke drastične razlike između standarda, između propisa koji važe, recimo kod nas ili važe u nekoj drugoj zemlji uplovljavanja i tako dalje.

Ono što je takođe veoma interesantno. Vaš pomoćnik je rekao da je Crna Gora opremljena tehničkim i tehnološkim uređajima za prećenje eventualnih incidenata i tako dalje. Rekli ste da čak imate i uređaje i za postupanje nakon incidenta, da su oni dati Vojsci Crne Gore, da su stacionirani na Luštnici, ali ja ne mogu da zaboravim sliku od prije jedno pola godine kada je gorio gliser u Bokokotorskom zalivu. Sva oprema na stranu, on je izgorio do temelja i neka što je izgorio, nego je danima poslije toga mrlja koja je nastala nakon tog incidenta ograđena onim običnim plutačama stajala pored same obale. Nijesam vidio da se efikasno djelovalo i da je pokupljeno u vremenu koje otprilike garantuje, da to što se desilo nije izazvalo teže posljedice po akvatorij i po

stanje flora i faune. I ono što posebno želim da istaknem jeste kada je u pitanju kaznena politika.

Ovdje nije uopšte izvršena diferencijacija između incidenta koji se desio na takozvanom otvorenom moru, bez obzira da li ono pripada u okviru onih 12 nautičkih milja koliko se bilježi teritorijalno more, da li je izvršen u luci ili u takozvanom zatvorenom akvatorijumu? Jer, znate zbog dinamike plime i osjeke, kretanja talasa, kretanja morskih struja i tako dalje, nivo samopročišćenja mora, koji je jedan od najvažnijih mehanizama za njegovo očuvanje nije isti na otvorenom moru, nije isti u luci koja je zaštićena lukobranom ili je uglavnom zbog zaštite od vjetra koncipirana tako da bude okrenuta suprotno od svih tih dešavanja, ili ako se desi u Boki Kotorskoj, gdje je taj režim potpuno drugačiji, tako da nije kažem jednako i nije jednaka odgovornost i nijesu jednake posljedice. Po mojem dubokom uvjerenju ne bi trebale da budu ni jednake kazne, ako neko izvrši taj incident u Boki Kotorskoj gdje je sposobnost tog dijela mora da se samo prečisti gotovo 70% manja, nego recimo mora koje se nalazi pored obale i više od 50% nego mora koje je zahvaćeno lukom. Tako da, s obzirom da, ipak mi donosimo zakon za, da kažem za situaciju kod nas, morala se izvršiti diferencijacija u tom dijelu i pooštriti kaznena politika kada je riječ o zagađivanju u okviru Boke Kotorske u okviru luka koje su u Crnoj Gori standardizovane kao luke, jer su tu posljedice kud i kamo teže i u najvećem broju slučajeva, na žalost nenadoknadive. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Labudović i evo prilike za završnu riječ. Izvolite ministre.

IVAN BRAJOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče,

Poštovani poslanici, ovo jeste bila kratka rasprava o izmjenama i dopunama zakona, ali ja je smatram prvo korisnom i zahvaljujem se na tome, prije svega zato što se čulo dosta korisnih sugestija, a ja ću kratko u tezama samo nekoliko stvari prokomentarisati.

Prvo, ovdje su nekoliko poslanika i poslanik Gojković i poslanik Popović govorili o stručnosti naših pomoraca i ja ih naravno, apsolutno podržavam i pridružujem tim pohvalama i mi imamo, na žalost u jednom smislu problem sa tumačenjem zakonodavstva i imali smo stav Ustavnog suda da vi ne možete čovjeka sa višom školom koji je pomorski kapetan da angažujete u ministarstvu na poslovima inspektora, zato što on nema završen fakultet. I vjerujete mi, tome smo se suprotstavljali i moj prethodnik i ja, ali smo imali takvo konačno mišljenje. A, znate li zašto vam to kažem? Zato što vi imate ljude koji plove, koji decenijama plove i kada odjednom žele na kraju krajeva da prekinu s plovidbom, ali da se možda angažuju u nekim institucijama, onda vi imate problem, što kada je počinjao svoj posao, jedva je čekao da završi višu pomorsku školu i da ode na brod i da zarađuje pare, a sad mu vi kažete jeste, ali vi nemate završeni fakultet i ako se po međunarodnim konvencijama to izjednačava s našom visokom školom. Do toga dovodi ovo što je i moj saradnik rekao da imate takve kriterijume da onda ne možete ni zaposliti na nekim mjestima adekvatne ljude i imate zaista veliki problem u popuni. Čuli ste da imamo četiri inspektora koje pokušavamo da pošaljemo na sve moguće obuke, upravo u ovom dijelu zaštite mora od zagađenja i to nam se dešava, to je značajan problem. Pokušavaćemo, naravno da ispravimo te stvari, ali govorim vam zato, a treba da dobijete nekog ko radi za nekoliko hiljada eura, kao

pomorski kapetan plovi da dođe na neku, na žalost vrlo nisku platu, kao saradnik ili inspektor ili pomoćnik u ministarstvu ili bilo što drugo. Ali, u svakom slučaju podižemo stručnost ovih ljudi tim permanentnim kursevima i u tom dijelu. Na kraju se govori i o mogućnostima da mi imamo sredstva s kojima raspolažemo i kakve su finansijske naše mogućnosti. Rekao sam da smo prošle godine nabavili opremu u vrijednosti od 930 hiljada i rekli smo da se planira i dalja nabavka tokom ove godine. Ali kao što je neko od Vas, poštovane kolege, rekao i u najopremljenijim službama se dese ekscesi koje je teško zaustaviti, teško na pravi način i preudeprirediti a i spriječiti kad dođe do toga i u mnogo bolje opremljenijim i tehnički i tehnološki sredinama. Kad je sada govorio poslanik Labudović rekao je da je upravo zato i raspon kazne toliko veliki, raspon kazne između na primjer zagađivanja mora u akvatorijumu Boke Kotorske koji jeste zaista specifičan i gdje su mnogo pogubnije posljedice nego na otvorenom moru. Poslanik Popović je govorio i svi govorimo o kruzera. Mislim da je bio podatak od poslanika Aprcovića od 311 hiljada putnika to je u prosjeku nekih 100 kruzera koji dovode tri hiljade ili više putnika po osobi. I sad ne kažem ja sad za ograničenje zbog ribljeg fonda, jer tu ima različitih tumačenja pa će mo i Zavod za biologiju mora konsultovati za to. Ali na primjer zbog emisije štetnih gasova. O tome treba razmišljati kao o zaštiti akvatorijuma Boke Kotorske. Slažem se na primjer da Vi imate u Dubrovniku i prosto koliko je Dubrovnik moćan, koji broj kruzera da apsorbuje, tako da je to ograničenje došlo. Naravno ja mislim da je Boka Kotorska svojom konfiguracijom i ljepotom i sva njena mjesta uključujući Kotor kao poslednju destinaciju do koje dođe kruzera, bogom dana za razvoj turizma za što veći dolazak kruzera ali naravno i o tome treba voditi računa.

Osnovni elementi ovog zakona su bili da se dodatno radi na pospješivanju zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata a i da ne detaljišem i od ulja kao pogonskog goriva i od ulja kao tereta koji se prenosi. Vodiće se računa, naravno, slažem se potpuno sa vama poštovane kolege, lakše je donijeti zakon nego ga implementirati na kvalitetan način. Kao što znate sve ove konvencije i direktive koje dobijamo su zahtjevnije iz dana u dan i naravno trudićemo se u kapacitetima kojima raspolažemo da tome izađemo u susret koliko je god moguće. Ono što bih ja Vas zaista onako sasvim otvoreno pozvao dosta se toga čuli danas da i Vi ili neki eksperti koje Vi znate do kojih nijesmo došli se uključe u rad na ovim podzakonskim aktima za koje je kolega Lučić rekao da za neke od njih je i rok nekih dvije godine. Jer mislimo da sve sugestije makar se i odbile te sugestije, ako se odbiju u nekoj kvalitetnoj raspravi mislim da je strašno važno da svu našu pamet angažujemo da dobijemo što bolje normative pretpostavke da bi po njima radili na pravi način, i da bi zaista u kapacitetima koje imamo a koje ćemo, nadam se, usavršavati i uvećavati mogli zaista da odgovorimo u ovim obavezama. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Ovim je zaključena rasprava o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja od plovnih objekata. Ovim smo zaključili pretres i o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sledeću tačku. Sledeća tačka je **Predlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine u unapređenju saradnje u izgradnji infrastrukture**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su doktor Radoje Žugić ministar finansija, Ivan Brajović, ministar saobraćaja i

pomorstva i Angelina Živković, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za državne puteve.

Izvjestioći odbora su Marta Šćepanović iz Zakonodavnog odbora i Mićo Orlandić iz Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li dati dopunsko obrazloženje. Izvolite ministre Brajoviću.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala Vam potpredsjedniče, poštovane kolege.

Da posjetimo na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja, jesenjeg zasijedanja u 2013.godini. 8.oktobra 2013.Skupština Crne Gore donijela je Zakon o potvrđivanju sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine o unapređenju saradnje u izgradnji infrastrukture. Tada sam rekao i nekoliko puta ponavljao, a ova rasprava je često vođena i na osnovu poslaničkih pitanja koja su često upućivana kad je u pitanju auto put kao najveći infrastrukturni projekat da posle tog sporazuma slijedi i ovo što se danas dešava. Predlog zakona o ratifikaciji izmjena i dopuna sporazuma. Zašto? Zato što je tim izmjenama i dopunama trebalo suziti onaj dio sporazuma između Crne Gore i Narodne Republike Kine i konkretizovati ga na dio infrastrukture i pomenuti auto put da bi se dobio osnov za dalju priču i dalji angažman na raznim ugovorima u kojima slijede. Mogu ja uopšteno da kažem da su cilj izmjene i dopune sporazuma dalje jačanje bireteralne saradnje u infrastrukturnom sektoru i izgradnji bliskih i ekonomskih odnosa između dvije države u ovom vijeku, a imajući u vidu da je izgradnja infrastrukture od ključnog značaja.

Ono što bih ja htio da kažem da nešto što nas očekuje u proceduri jer ovo je ratifikacija nečega što smo mi potpisali. Ono što nas očekuje jeste priča i nadam se onda krajnje detaljna priča i u skupštinskim radnim tijelima i na plenumu priča o ugovoru o projektovanju i izgradnji koji je potpisan, priča o ugovoru o finansiranju koji se trenutno pregovara i priča o zakonu o auto puta kao lekspecijalisu koji će se tada naći u parlamentu. Planirano je od strane Vlade da se sva ova tri akta nađu istovremeno u Parlamentu jer se njima jedna cjelovita rasprava, a sve to stupa na snagu tek usvajanjem na sjednici Parlamenta.

Ja vjerujem da ćete podržati ove izmjene i dopune sporazuma jer oni predstavljaju kao što sam rekao dalju konkretizaciju posla na osnovu koga se rade dalje aktivnosti sa našim kineskim partnerom, koji je nekoliko puta sam odgovarao i kroz poslanička pitanja i kroz ranije diskusije na takav način uveden u posao kao neko ko je dao ponudu koja je sa finansijskog aspekta bila najpovoljnija. Hvala vam. Spremni smo, naravno, da odgovaramo na sva vaša pitanja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala ministre.

Prelazimo na uvodno izlaganje poslaničkih klubova. Prvo izlaganje će imati u ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Saša Pešić.

Izvolite kolega, a nakon njega kolega Knežević.

Izvolite.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre, poštovanje i za vašu saradnicu.

Ako ovih dana treba donijeti neki zakon po hitnom postupku onda je jedan od mojih favorita nesumljivo Predlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine u unapređenju saradnje izgradnje infrastrukture. Prioritet se ogleda u potrebi praćenja dogovorene dinamike sa sporazumnom stranom Narodnom Republikom Kinom vezano za realizaciju najprioritetnijeg infrastrukturnog projekta kako je i to ministar Brajović kazao u Crnoj Gori, izgradnje dionice Smokovac, Mateševo, auto puta Bar -Boljari. Dakle, neophodno je po hitnom postupku donijeti predloženi zakon kao preduslov za sprovođenje neophodnih mjera u smislu zaključivanja okvirnog sporazuma kao i ugovora o projektovanju i izgradnji i ugovora o finansiranju. Uvjeran sam da će velika većina koleginica i kolega poslanika podržati Predlog zakona. Znam da će to uraditi Klub poslanika Demokratske partije socijalista kojoj pripadam, ali se nadam da dilemu neću imati i ostale kolege posebno ne one koje žive u sjevernom dijelu države. Dionica auto puta Smokovac – Mateševo, odnosno njena izgradnja donosi, rekao bih, novu nadu za bolji život stanovnika u značajnom dijelu Crne Gore. Sigurnija vožnja i brži dolazak u razvijeni centralni i južni dio države nije jedina prednost koju će donijeti najbrža saobraćajnica. Niko ne sumnja da će, kada se realizuje ovaj strateški projekat, doći do intenzivnog razvoja turizma i poljoprivrede tih strateških grana za razvoj Crne Gore. U toku izgradnje ali i nakon završetka i puštanja u promet auto puta stvoriće se šanse za otvaranje održivih radnih mjesta jer je nezaposlenost najveći problem. To očekuju brojni nezaposleni na sjeveru, to očekuje i veliki broj stanovnika limske doline. Svjestan sam da u uslovima kada je zaduženost naše zemlje značajna, ali isto tako i manja od graničene vrijednosti definisane mastriškim kriterijumima, ulazak u investiciju vrijednosti ako se ne varam u iznosu od 809 miliona eura je dosta hrabra odluka. Ali značaj investicije koju ona ima za državu, uslovi pod kojima se dobija kredit, dakle kamata od dva posto, razumno određen rok za vraćanje kredita u trajanju od dvadeset godina, grejs period pet godina, dakle godinu dana duže od vremena izgradnje i slično, daju nam za pravo da podržimo ovaj projekat. Naša Crna Gora je prostorno mala zemlja i investicije koje su započete na jugu poput onih u Kumboru i na Luštici, najavljene kao trenutno najveći projekti u turističkoj privredi u Evropi, raduju i nas u sjevernom dijelu, jer će korist od njih imati svi u državi. Ipak sa izgradnjom auto puta jedan značajan dio države bi dobio jak impuls i nagovještaj da je ovo jedan u nizu velikih projekata koji će bitno uticati na smanjenju razlika u regionalnom razvoju. Izgradnja drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima je jedan od tih, makar ja očekujem, velikih projekata i rekao bih da je to već gotova stvar. Možda se uloženi novac nakon izgradnje dionice puta Podgorica-Mateševo neće tako brzo vratiti kao uložena sredstva u tunel Sozina, ali sam više nego uvjeren da će realizacija ove investicije biti pun pogodak. Nakon toga ne preostaje nam ništa drugo nego da se kao država u novim, vjerujem, neuporedivo boljim ekonomskim uslovima spremamo za nastavak i izgradnju druge dionice Mateševo, Berane, Boljare.

Na kraju primijetio sam da su Ministarstvo saobraćaja i njen rukovodilac gospodin Brajović uložili značajan trud u pripremi dokumenata u ovom postupku pri tom su imali intenzivnu saradnju sa kineskim partnerima. Ja to ovom prilikom želim da istaknem. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:
Hvala vam kolega Pešiću.

U ime Kluba Demokratskog fronta kolega Milan Knežević, nakon njega neka se pripremi kolega Srđan Milić u ime Kluba SNP-a.

Izvolite kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani i gospodine ministre,

Kao što ste i stavili i napisali u obrazloženju, razlozi, hitnosti za donošenje ovih izmjena i dopuna traju već pet godina, tako da ova dramatika u ovom obrazloženju malo zvuči i paradoksalno i groteskno po onoj narodnoj - požurite polako. A kako je sve počelo? Počelo je 2009.godine kada je gospodin Đukanović otvorio radove na projektu stoljeća u Crnoj Gori zajedno sa, sad već bivšim, premijerom Srbije Mirkom Cvetkovićem i bivšom premijerkom Hrvatske Jadrankom Kosor. U pozadini otvaranja te vrpce, treštale su motorne šege, kosijeri, lopate i krampe i mi smo tako krenuli u posao vijeka, a ostalo je zabilježeno da je jedan stariji mještaniin sa svojim unukom gledajući kako se otvara taj posao vijeka, sa savjetom i glasno izgovorio: "E, moj sine dabogda mi ti živio dok oni završe auto put" Od 2009. do 2013.godine muk. Jadranka Kosor pod istragom, Mirku Cvetkoviću najavljuju neke istrage, evo i gospodina Đukanovića povezuju za razno razne istrage i kreće kampanja.

Početakom 2013. godine Vlada Crne Gore najavljivala je izgradnju auto puta pregovori gospodina Đukanovića i američkog konzorcijuma Bektel Enika. Marta 2013.godine Milo je najavio da će u drugoj polovini godine početi radovi na prioritetnoj dionici auto puta od Podgorice do Mateševa. Jula 2013.godine Milo je saopštio da će Vlada izaći sa rezultatima sagledavanja tri ponude koje imaju tri kineske kompanije, za telekomunikaciju koju podržava ... banka,turski konzorcijum Dogus Gulsan i američko-turski konzorcijum Betel Lenka, koji podržava gospodin Mustafić. Tom prilikom Đukanović je izjavio da je najvažnije da možemo očekivati u kratkom roku odluku Vlade i ulazak u sledeću fazu. Krajem prošle godine Milo Đukanović je najavio početak gradnje auto puta za kraj februara 2014.godine, a u februaru 2014. takođe je izjavio da će Crna Gora pokazati sposobnost za ono što je premijer izjavio pametnu ekonomiju u svijetu. U međuvremenu dok se sve ovo nije završilo i ni počelo, mi gledamo simulaciju auto-puta na televiziji Crne Gore gdje je tamo jedino i završeno u drugom dnevniku i gdje se za dva minuta i četrdeset sekundi stiže do Beograda. Evo kako iz svijeta ocjenjuju ovako pametne poteze.

Međunarodni monetarni fond je saopštio da izgradnja auto puta nije dobra ideja jer će u značajnoj mjeri uticati na deficit budžeta i povećanje javnog duga u narednim godinama. Svjetska banka je odustala od kreditne podrške crnogorskom budžetu od 50 miliona dolara, njemački ambasador gospodin Pijus Fišer je saopštio da je najavljena izgradnja auto puta Bar -Boljare više politički nego ekonomski projekat, pošto će povraćaj ulaganja biti minimalan ili čak negativan. Koliko će nas koštati dobra saradnja sa Kinom, finasiranje dionice od Podgorice do Mateševa kreditom kineske banke u iznosu od sto miliona evra. Kada su Vas pitali kako ćete obezbijediti neophodnih 15% sredstava Vi ste gospodine Brajoviću saopštili. Citiram:" Budžetom za ovu godinu predviđeno je da se Crna Gora može zadužiti 100 miliona eura, a u 2015. i u 2016.godini biće nam omogućeno zaduženje po 250 miliona evra i u 2017.godini 209 miliona evra, prvi dio deset posto kineskoj kompaniji CRBC biće uplaćen kad počnu radovi". Tako je izjavio gospodin Brajović, što će reći da nama ova dionica košta oko 809 miliona evra, a odakle ćemo obezbijediti sredstva to niko ne zna, jer naša ekonomija nije sposobna da obezbijedi ova sredstva na pravi način. Mislim da je važno

da mi saopštimo građanima Crne Gore da izgradnja auto puta počinje ne zato što Kinezi euforično dolaze, obezbjeđuju sredstva, obezbjeđuju novac nego sve mi ovo obezbjeđujemo od naše posrnule ekonomije, a jedno od obrazloženja ovdje ispada piše da će auto put, evo to je saopštio i kolega Pešić doprinijeti valorizaciji resursa sjevera, i da će mnogi ljudi koji danas dolaze u Podgoricu sa sjevera ostati na sjeveru i otvarati nova preduzeća.

Znači, mi pravimo auto put da bi smo spriječili migraciju ljudi iz sjevera Crne Gore da dolaze u Podgoricu i da dolaze na Primorje. Mislim da je ovo jedna, pravo da Vam kažem, rasistička formulacija jer ljudima na sjeveru treba da obezbijedimo da imaju normalne uslove za život, a ne da ih auto putem sprečavamo da dolaze do Podgorice, pa oni su došli i ovim starim auto putem u Podgoricu. Nećete valjda reći da će auto put zaustaviti dolazak ljudi sa sjevera Crne Gore zato što je uništena potpuno privreda u Crnoj Gori. Molim Vas još jedan minut u ime još nekih pojašnjenja. Kada se gospodine Brajoviću 2009.godine izašlo sa objavom da će se graditi auto put lokalni podgorički tajkuni bliski crnogorskoj Vladi su pokupovali svu moguću mehanizaciju i digli kredite na lizing, misleći da će auto put početi odmah i da će oni odmah dobiti posao. Jer u Crnoj Gori se zna ko dobija posao, i koje su to privilegovane firme. Desilo se u međuvremenu da auto put nije počeo, da su te firme počele polako da se gase jer su u velikim problemima, a uglavnom su sve zadužene ili kod Hipo alpe adrija banke ili kod banke gospodina Đukanovićevog brata. I sada se jasno zna da će i ako počne izgradnja ovog auto puta biti privilegovano nekoliko firma sa desetinama svojih upošljenih radnika, a nikako stotine i hiljade novih radnih mjesta se neće otvoriti na ovoj dionici auto puta jer je jasno da će Kinezi doći sa 90% svoje radne snage u Crnoj Gori.

I na kraju krajeva auto put će se ponovo pretvoriti u neki privatni projekat i samo se plašim da onaj građanin koji je rekao svom unuku da bogda mi živio dok oni ne završe auto put nije bio u pravu, a dabogda njemu unuk živio i više od toga.Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Kneževiću.

Razumijem inspirativnost vašeg izlaganja i uvijek spremnost na dovitljivost.

Samo da Vam saopštim jednu stvar da Suljo Mustafić nema nikakvog favorita u izgradnji auto puta, niti radi bilo šta oko toga, to radi Vlada, a podržavam naravno izgradnju auto puta kao i svi oni koji žele napredak i sjevernog i južnog dijela Crne Gore.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Kratko razjašnjenje.

Zašto sam ja rekao da Vi podržavate. Znači, Vi podržavate stranku gospodina Redžepa Tejipa Erdogana, turskog premijera, koji ulaže, odnosno Turska je veliki investitor u Crnoj Gori, i znači ja sam samo izvukao analogiju da naravno ako podržavate Erdogana normalno je i da podržavate turske investitore, ili što bi rekao jedan od ministara ja sam napravio jednu metaforiju, alegoriju, ne upavši u euforiju, ja se nadam da ćete me Vi oprostiti zbog toga. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Knežević.

Ja podržavam i stranka kojoj pripadam podržava sve zdrave investicije bilo odakle da dolaze, a naravno nijesam nešto obaviješten da bilo koja od tih firma ima bilo koje veze sa partijama o kojim ste govorili.

Kolega Srđan Milić.

Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Dakle, vjerovatno je trebalo gospodine ministre uz ovaj Predlog izmjena i dopuna dostaviti i osnovni tekst o kome smo glasali na Cetinju, da bi se vidjelo u čemu su promjene, u čemu je razlika. I čini mi se da razlike ukoliko se ne pokažu nijesu baš male, izgleda da na ovakav način ne otvaramo priču oko auto puta nakon onoga što je trenutno zaustavljeno, a to je priča o drugom bloku Termoelektrane Pljevlja. Kad smo kod Pljevalja već, ja koristim ovu priliku da podsjetim za onaj protokol o kome smo se čuli, čini mi se da i dalje ništa ne realizuje pa Vas molim, ne morate mi odgovarati, da provjerite elemente iz protokola i zašto se ne završava ono što je vezano za opštinu Pljevlja, a tiče se lokalnih puteva. Kad se uporedi gospodine ministre tekst ovog Predloga izmjena i dopuna vidi se da se uvode termini finansijske institucije ili nadležni organi, izbacuje se koncesija i u članu 2 i u članu 3 važećeg zakona i mijenja se član 4 gdje se termin koncesija kažem ponovo mijenja sa terminom projekti, a u članu 2 ove izmjene i dopune konstatuje se da svi ostali članovi ovog sporazuma ostaju neizmijenjeni.

U obrazloženju se koristi termin najprioritetniji. Ja ne znam ko je to definisao na takav način, a ne znam da li je ispravno reći da postoji nešto prioritetno i da je nešto najprioritetnije, ali se i po prvi put u obrazloženju koristi taj naziv za projekat za izgradnju auto puta Bar-Boljare, da je to najprioritetniji kako Vi to kažete, ili prioritetni, infrastrukturni projekat u Crnoj Gori. Tražio sam odgovor na pitanje šta je sa Jadransko jonskom auto cestom, brzom cestom ili bilo čim drugo, kako god se to posmatralo jer kudikama manje košta, kudikama više problema rješava, a predstavlja sigurno u određenom smisli kičmu razvoja Crne Gore.

U članu 3 ovih izmjena i dopuna konstatujete elemente koji su da se može pristupiti izgradnji puteva, mostova, elektrana i telekomukacione infrastrukture.

U članu 4 govorite kada stupa na snagu i gdje je sastavljeno i u kojem obliku. Pošto vjerovatno ovaj Predlog izmjena i dopuna treba da bude sastavni dio ovog postojećeg zakona ja Vas kao vašeg kolegu bivšeg upozoravam da ste u postojećem predlogu zakona, u članu 12 već naveli dobar dio ovoga što predlažete u članu 4 izmjena i dopuna ovog zakona.

Tako da se postavlja pitanje kako je moguće da član 3 i član 4 izmjena i dopuna ne budu nastavak člana ne znam kojega 13 i 14 osnovnog zakona gospodine ministre, nego od jednom dobijamo sada da imamo osnovni zakon o kojem govorite da su svi članovi ostali neizmijenjeni, imamo član 3 i 4 izmjena i dopuna zakona koji nijesu zajednički tekst ovoga predloga zakona o izmjenama i dopunama. Ali neka se time bave pravnici. Potpuno mi je jasno kako je moglo da prođe Sekreterijat za zakonodavstvo Vlade Crne Gore jer tamo redom prolaze i teže stvari nego što su ove. Ali ono što je bitno sa čim se potpuno slažem, što ste ovdje naveli u članu 3 strane se obavezuju da pružaju neophodnu pomoć i podršku u procesu nabavke i prodaje dobara i izgradnje pružanja usluga za projekte u navedenom stavu ovog člana, uključujući predmetni projekat izgradnja auto puta Bar-Boljare, prioritetna dionica Smokovac-Uvač-

Mateševo. I dalje se zalažem i tražim od Vlade Crne Gore da sastavni dio ovih izmjena i dopuna bude mogućnost, govorim o mogućnosti podmirivanja obaveza u odnosu na kredit za izgradnju puta Bar-Boljari, odnosno ove dionice, putem izvoza roba i dobara koje se proizvode u Crnoj Gori. Ako trebamo za određeni vremenski period da zadužimo buduće generacije za izgradnju auto puta, hajdemo na idirektan način da na najjačem svjetskom tržištu pojavimo se sa našim proizvodima. Ako to nijesmo uradili, završavam sa ovom rečenicom, ako to nijesmo uradili kroz kupovinu brodova kad smo mogli da ponudimo proizvode Plantaža, da u određenom smislu kompenzujemo ono što ćemo da platimo, sa promocijom dobra Crne Gore, i proizvoda koji se ovdje proizvode. Ja Vas pozivam kao Vladu Crne Gore da nađete modalitet kako ćemo ovaj dio onoga što svi kažu da predstavlja veliki teret i veliku hipoteku za Crnu Goru u narednom periodu, a valjda se svi slažemo ovdje da je potrebno da se izgradi prema sjeveru Crne Gore, regulišemo na način da ćemo imati i indirektni koristi kroz povećanje proizvodnje na teritoriji Crne Gore i povećanje zaposlenosti. Hvala vam. Izvinite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Milić.

Kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolega Andrija Popović u ime Kluba četiri partije.

Izvolite kolega Bojanić.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, predstavnici Vlade, uvaženi građani,

Kolega Knežević se malo prije vratio u 2009. godinu i rekao je da je tada počela priča o auto putu. Ja ću se malo vratiti ranije, malo sam i stariji, gospodine Kneževiću malo bolje pamtim.

Počela je priča 2005.godine i sad se aktuelizuje ta priča o Telekomu, a ja ću podsjetiti građane da je 2005.godine Crna Gora bukvalno stavljena od strane Vlade pred izbor da li da se proda Telekom ili da se radi auto put, ili kako su ga tada nazvali pola auto put za tih 114 miliona eura koliko je prihodovano od prodaje većinskog paketa akcija Telekoma. Znamo famoznu kontribuciju tri, četiri miliona je iplaćeno akcionarima, ali ja evo posle devet godina postaviću pitanje Vama ministre, s obzirom da predstavljate ovu Vladu, a premijer je onaj isti kako tada, tako i danas šta se desilo sa tih 110 miliona. Gdje su? Da li je to bila , da kažem, samo neistinita informacija još jedna od neispunjenih obećanja Vlade Crne Gore ili su negdje tih 110 miliona završili a da građani Crne Gore ne znaju. Jer sad pretpostavljam koliko čujem niko ih više ne pominje, zašto bi smo se zaduživali za tih prvih 100 miliona u toj prvoj tranši ako imamo 110 miliona koje smo još 2005. godine namijenili za auto put. Molio bih da čujem ako Vi ne znate, a ono pitajte bar premijera koji je bio isti tada i danas, šta se desilo sa tih 110 miliona od prodaje Telekoma.

Ja takođe izražavam dilemu, možda griješim, ali evo molio bih pojašnjenje zašto su nam uopšte potrebne ove izmjene i dopune ovog zakona u sporazumu. Da li nešto nas sprečava da se negdje kad bude trebalo, kako ste i rekli, uredi poseban Zakon o izgradnji auto puta sa, naravno priložima, ugovorom o izgradnji i ugovorom o finansiranju. Pretpostavljam da bi to trebalo bude sve u paketu kako ste i rekli. I da li nešto postojeći sporazum sprečava da se radi ka tome ili je ovo samo kao još uvijek jedan korak da, eto, Vlada samo što nije s obzirom da nije ispunila ono obećanje kako

je i rekla, da će s proljeća početi auto put, da još jednom kao uvjerimo građane biće samo što nije. Pa evo već mijenjamo sporazum, u februar smo ga usvojili je li, sad ga već mijenjamo i sužavamo ga ali nikako da dođemo i da se krene.

Ja takođe naravno kao i svi volim da se izgradi auto put, i da ne bi bio optuživan da sam protiv toga, naravno da svi mi hoćemo, ali li Vas pitam onako da prije nego što krenete u ugovor, taj ugovor koji budete sklapali jer onda ćemo biti dovedeni kao Skupština pred svršen čin. To će biti jednostavno ugovor koji su usaglasile dvije strane, i mi ćemo imati priliku samo da uzmemo ili ostavimo, da glasamo ili ne glasamo za takav zakon. Vjerovatno više neće moći ni na zakon ni na ugovor da djelujemo, ako se usaglase dvije strane, odnosno Vlada i država Kina ko je u njeno ime vlada Kine i ja bih Vas molio da obratite puno pažnje jer to je možda i najkrupnija ekonomska odluka u ovoj deceniji za Crnu Goru, i ne vidim problem u ovom zaduživanju preko 60% javnog duga u odnosu na brutodruštveni proizvod. Vidim ovaj problem šta smo uradili sa ovih do 60%, jer mislim da tu ništa nijesmo napravili. Mi se zadužujemo godinama, zašto, za javnu potrošnju, za bukvalno održavanje ove vlasti, a nikakve značajne kapitalne investicije nijesmo imali. Sada treba da uđemo u 800 miliona i, naravno, sada treba opet da se prebacuje na opoziciju kao, bože moj, Vlada je za to da se zadužimo jer je to ekonomski interes, ali ta opozicija nešto sada uslovljava, nešto ona razmišlja zašto se zadužujemo. Mnogo krupna odluka.

Na žalost, ova generacija je potrošila, proćerdala mnogo toga što su one prethodne uradile za rekordno kratko vrijeme. Dajte da budemo krajnje ozbiljni i odgovorni prema narednim generacijama, jer 800 miliona zaduženja je ogroman novac koji će teško da vraća crnogorska privreda. Daj bože, svi bismo voljeli da nam to bude vrlo jednostavno. Potpuno smo svjesni da u neko dogledno vrijeme će to biti ogroman trošak za budžet. Imamo taj rizik, pomenuću samo da ne bude da, vjerujem da svi znate, ali volio bih, rizik izgradnje. Dakle, ko nama garantuje da će taj investitor, uz svo uvažavanje investitora iz Kine ili odakle god, da će taj preuzeti ..(Prekid)... kako treba, šta su nam garancije, mi se moramo obezbijediti. Šta da na pola puta iz bilo kakvog razloga zadužimo se 400 miliona, uradi se pola auto-puta i iz nekog razloga prestanu radovi. Šta smo onda, ni auto-puta, ni pola auto-puta, a ni novca. Takođe, ovaj uticaj na javni dug je, kako sam rekao, ogroman, on će sigurno ovakvim načinom izaći na 75-80%, što je ogromno, onda mastriške kriterijume debelo prevazilazimo, bićemo u problemu. Naravno, kako ćemo tekući budžet, 100 miliona ove godine. Nadam se da će Vlada kao kec iz rukava one 110 izvući od prije devet godina i reći - evo, uštedeli smo. Naravno, šalim se, ko zna đe su te pare pošle, odnosno mogu da pretpostavim jer su te pare odavno potrošene.

Samo sam htio da se podsjetimo na sve to kako ova Vlada lako obećava i kako ova Vlada godinama zamajava javnost i ne bih volio da je tako i ovoga puta. Molim vas da obratite pažnju, naravno doći će to i do nas, ali uticaj na javni dug, uticaji na tekući budžet su ogromni od ovog posla. Nemojte da se dijelimo ođe na vlast i opoziciju. Dajmo da pokušamo da krajnje budemo odgovorni, da zanemarimo te političke poene koje će dobiti ili nekome kratkoročno produžiti vlast, jer ovo je generacijsko pitanje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Bojaniću.

Kolega Andrija Popović. Izvolite kolega.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, U ime Liberalne partije ću govoriti o Predlogu Sporazuma sa Narodnom Republikom Kinom kroz izgradnju auto-puta Bar-Boljare koji će graditi i kreditirati Narodna Republika Kina. Za Liberalnu partiju je izgradnja auto-puta najveći prioritet Crne Gore uz ulazak u NATO savez.

Dugo očekivana izgradnja auto-puta, prema najavama iz Vlade Crne Gore, približava se svom početku, a samim tim i raspravi u stručnoj i laičkoj javnosti se pojačavaju i kao i obično političari preuzimaju ulogu dežurnih sudija koji će odrediti da li je auto-put isplativ ili nije.

Činjenica je da je Crna Gora jedina država u regionu bez ijednog izgrađenog kilometra modernog auto-puta, što je svrstava u zemlje sa vrlo niskim nivoom elastičnosti logističkih karakteristika i značajno uvećava troškove transporta roba iz Crne Gore ka inostranstvu i obratno. Mjereno logističkim parametrima, više košta kilometar transporta kroz Crnu Goru postojećim brdskim regionalnim putevima, jer mi nemamo prave magistralne saobraćajnice nego 10 do 20 km auto-puta. To najbolje znaju distributerske i trgovačke kompanije koje uvećavaju cijene proizvoda koje plasiraju Crnoj Gori za mnogo viši iznos nego što je to mjereno po kilometru puta potrebno kako bi obezbijedili pozitivno poslovanje. Sve to zbog faktičkog stanja sa kojim se susreću, da im za prelazak par stotina kilometara nekad treba i cijeli dan, što je posebno evidentno u zimskom periodu kada se prohodnost puteva nalazi na graničnom nivou bezbjednosti i operativnosti. Kada se tome dodaju i velika ljetna zagušenja, praćena ogromnim količinama zagađenja koje generišu učesnici u saobraćaju, dobija se jedna slika sumorno odslikane naše saobraćajne infrastrukturne stvarnosti.

Taj realizam nije ni u kom slučaju faktor koji podstiče strane turiste da dolaze u naše zimske i ljetne centre nego ih dodatno demotiviše da nas izbjegavaju ili da ne prave ponovne posjete, najčešće poučeni iskustvom dugog putovanja i rizika bezbjednosti na putevima. Ako pogledamo da su sa istočne i zapadne strane naši susjedi izgradili auto-puteve do naših granica kojima, a to je posebno slučaj sa Hrvatskom, dolazi najveći broj turista koristeći upravo njihovo postojanje i udobnost koje pružaju, crnogorski auto-put neće donositi idealnu mogućnost da se od putarine isplaćuje i da se otplaćuje kreditni aranžman, ali će donijeti cijeli niz direktnih i indirektnih koristi kako centralnom i naročito sjevernom regionu, ali i cjelokupnoj privredi. Možemo se opredijeliti za model povećanja poreza na dobit sa postojećih 9% na visinu koja je dovoljna da ne opterećuje privredu, ali omogućava bolju i bržu otplatu kredita za izgradnju auto-puta. U javnosti se pominju, a i miješaju se termini isplativost i ekonomska opravdanost investicija. To su dva suštinski različita pojma. Prvi se zasniva na poređenju prihoda i rashoda, a drugi na poređenju koristi i troškova. Ukoliko se putarina ne naplaćuje, nema prihoda, pa je rentabilnost jednaka nuli.

To, međutim, ne govori ništa o opravdanosti takvog auto-puta jer auto-putevi u Njemačkoj su nerantabilni, budući da se ne naplaćuje putarina, ali su i te kako opravdani budući da je gustina saobraćaja veoma visoka. Nećemo porediti Crnu Goru sa Švajcarskom, u kojoj ima oko 2000 km auto-puteva, što joj daje značaj jedne od primarnih tranzitnih država i regija u Evropi. Nećemo komparirati naše privrede i visine BDP-a, ali moramo uporediti značaj koji za obje države ima auto-put. Crna Gora će bez auto-puta ostati jedna lijepa planinska država, daleko od očiju i ruta tranzita velikih privrednih sistema i ulagača, a posebno motorizovanih turista koji su dominantni u strukturi individualnih i porodičnih posjeta našim turističkim centrima.

Prisjetimo se samo kako je od dijela dežurnih kritičara komentarisana i osporavana ideja izgradnje tunela Sozina i kako nam je najavljivan kolaps budžeta i slom ekonomskog sistema ako se pristupi izgradnji ovog projekta. Međutim, danas se pokazuje u kojoj je mjeri to bilo pogrešno i neutemeljeno razmišljanje i potvrđuje se ispravnost investicije u jedan ovakav infrastrukturni objekat.

Liberalna partija izražava duboko žaljenje što nije bilo političke hrabrosti za gradnju prvog našeg auto-puta 2009. godine, kada je i organizovan svečani početak, jer bi Crna Gora danas izgledala potpuno drugačije i sa daleko većom perspektivom za život. Isto tako, pružamo punu podršku najavljenoj izgradnji koju ništa ne smije spriječiti, uz uslov da se izvodi u skladu sa zakonskim propisima i da se poštuju svi predviđeni ekološki i ekonomski parametri koju su inače i standard u izgradnji u zemljama Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Ministre, da li želite komentar uvodnog izlaganja? Ministar Brajović. Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, jedan broj kolega je govorio o nečemu što će biti, vjerovatno, predmet naše rasprave kada budemo u parlamentu imali ugovor o projektovanju i izgradnji, finansijski sporazum i zakon o auto-putu. Jedan broj kolega nije bio prisutan kada sam rekao zašto radimo izmjene i dopune sporazuma, jer sam to vrlo precizno saopštio.

Okvirni osnovni sporazum koji ima Crna Gora sa Kinom odnosi se na koncesije i na tu saradnju. U 2009. godini je bilo planirano da se radi putem koncesije, danas je potpuno drugi model finansiranja. Zato smo morali da uvedemo ovim izmjenama i dopunama Sporazuma, inače ne bi mogli da realizujemo na osnovu međudržavnog sporazuma. To je jedan kratak i jasan odgovor.

Svu onu priču koja se ne odnosi konkretno na izmjene i dopune Sporazuma opet, čini mi se, da pozdravljam zato što mi omogućava da danas o tome razgovaramo, pa ćemo, vjerovatno, manje energije uložiti kada budemo razgovarali o drugim važnim pitanjima koja će doći, a koja će biti tada ključna i sumarna rasprava o ovom projektu.

Kada govorimo o ovom projektu, on jeste najprioritetniji, ja smatram da jeste najprioritetniji. To mi je i zadovoljstvo što sam na čelu tima koji je radio na ugovaranju ovog projekta, a bogami i ogromna obaveza kada govorite o nečemu što je, naravno, veoma opterećujuće po budžet ne samo za ovu nego i budžete narednih par decenija. Mislim da nije u redu, mada mi je žao što nema poslanika Kneževića, govoriti ironično na onakav način kako je on govorio o ovom projektu. Mislim da je on bio u toj svojoj ironiji euforičan.

Prvo, vrlo precizno ću govoriti o onome što smo mi radili za ovih godinu i par mjeseci, a to je da ću vas slobodno pozvati da me držite za riječ za neke ocjene koje sam dao o ovom projektu, za neke najave koje sam dao za ovaj projekat i bogami ću se onda pozvati na to da je sve to držalo probu, tempo kojim smo pregovarali, tempom koji smo donosili određene zaključke i tempom kojim smo potpisivali sporazum. Čovjek uglavnom mora da vodi računa o onome što on priča i obećava i da se toga dobro drži i da argumentuje. Kada radite jedan ovakav projekat, kada sve ne zavisi samo od vas, onda može uvijek da dođe do prekoračenja. Čini mi se da sam rekao u jednom

obraćanju javnosti da, ako sam pogriješio za tih nekoliko sati, jer sam rekao da vjerujem da ćemo pregovore sa kineskom kompanijom SRBS oko ugovora o projektovanju i izgradnji završiti do kraja januara, a mi smo to završili u jutarnjim satima, 8:30 je bilo 1. februara. Rekao sam da mi ne zamjere na tom produžavanju roka. Ovdje je bila priča, naravno, neću govoriti jer nije kolega tu, kako kaže on, rasistička formulacija nedolaženja ljudi sa sjevera. Čekajte, to su, zaista, neodmjerene tvrdnje. Mi smo govorili o opravdanosti ovakvog projekta. Neko ko u jednom trenutku ima mandat da vodi državnu politiku donosi odluke. Te odluke nikada nijesu jednoznačne, nikada vam nije precizno jasno da svaka odluka ima samo neke benefite. Naravno, neke odluke imaju i slabosti. Mislite da bolje nego svi koji kritikuju ne razmišljamo o tome kakav je povrat te investicije, kojim tempom to može da ide, pa su zato i priče i Svjetske banke i priče Međunarodnog monetarnog fonda i mnoge druge institucije i mnoge druge kompanije koje su ovdje ponekad lobisti nekih svojih kompanija koje bi mogle da rade ovakav projekat. Samo sam na to, čini mi se, krajnje odmjereno i pažljivo odgovarao.

Ne postoji zemlja na svijetu gdje najveći infrastrukturni projekat nije, između ostalog, i nešto za šta se donosi politička odluka. Polemišite sa mnom oko toga. Znači, naravno, donosi se odluka da je to najprioritetniji projekat. Zašto je on najprioritetniji? Po mnogo aspekata on integriše Crnu Goru mnogo više nego ova druga kičma o kojoj je poslanik Milić govorio, jadransko-jonski auto-put. Ovdje imate varijantu spajanja sjevera, centra i juga i zato što to nije samo dobrobit sjevera, to je dobrobit čitave Crne Gore, ali jedna od rjeđih investicija za koju se čitava Crna Gora zadužuje, a da možda veći dio prednosti ide i koristi od toga ima sjeverni naš region. On će omogućiti značajnije korišćenje potencijala sjevera, razvoj turističkih potencijala sjevera, spriječiće, odnosno eliminisaće iz saobraćaja, dominantnog saobraćaja najpogubniji putni pravac na našim putevima, a to je pravac kroz kanjon Morače, on će ostati kao pravac za nekoga ko to želi turistički da razgleda ili ko ima bližu vezu sa tog putnog pravca. Da ne govorim o tome da smo imali, svake godine imamo, na žalost, mnogo nezgoda sa smrtnim posljedicama, prošle godine smo imali tu tragediju sa rumunskim autobusom.

Priča o svim podgoričkim tajkunima koji su kupovali mehanizaciju, ovog ministra to uopšte ne interesuje. Ovaj ministar je uputio poziv svim subjektima koji se bave građevinarstvom i pratećim djelatnostima da učestvuju, da uzmu učešće i vrlo precizno im saopštio. Konkurišite za ovo, uđite u tu priču sa kineskim partnerom, nemojte da mislite da ćete enormno zaraditi od tog posla. Važno je, jer ako tražim da Kinezi smanje cijenu najniže što mogu, onda je normalno da ni oni svoje podizvođače neće angažovati za enormne cijene. Ono što smo postigli, a nije bilo lako sa kineskim partnerima, to je da najmanje 30% vrijednosti projekta izvodi crnogorska građevinska operativa. Pri tom, treba da vidimo kakvu operativu mi imamo, ona je angažovana za ove naše puteve koje radimo, Kovren, Pavino polje, obilaznicu Nikšića, obilaznicu Golubovaca, treća traka Kuside, Berane-Lubnice-Jezerine-Kolašin i druge projekte. Zato je važno da oni prežive ove teške godine angažujući se na tom projektu, da nauče da rade na takvom projektu, jer bih najviše volio još da smo mi imali para i da smo imali našu operativu i da mi radimo našim snagama na auto-putu.

I ja žalim zašto taj auto-put nije kvalitetno počeo da se radi 2009. godine, možda bi do sada bio završen, ali smo imali dva razloga, osnovna uslova, nije bilo para, odnosno prioritetan uslov je bio da nije bilo para i konstruktor s kojim je postignut sporazum je otkazao, nije mogao da obezbijedi garancije. Vi niste to mogli da radite sami i zato smo prišli na ovaj način priči sa kineskim partnerom. Izvinjavam se što malo duže pričam, ali mislim da je tema vrlo interesantna, vrlo zahtjevna. Zato sam i rekao

poslaniku Miliću da ovo jeste najprioritetniji infrastrukturni projekat. Mi u planovima imamo infrastrukturni projekat jadransko-jonski auto-put i brzu cestu crnogorskog primorja. To su dva opet izuzetno važna putna pravca koja su paralelna dva putna pravca na nekom rastojanju od možda 50-ak kilometara. Oni su rezervisani u Prostornom planu Crne Gore 2020. godine. U perspektivi ćemo gledati, naravno da želimo da se realizuju oba, što uraditi sa detaljnim presjekom tih puteva i kuda da se taj putni pravac prostire. Inače, kineska strana je jedan od najvećih kupaca plantažinih proizvoda već sada. Mi ovim pospješujemo i tu saradnju. Kolege ambasadore zapadno evropskih zemalja uputio sam na to da moraju imati na umu da smo dobili najjeftiniji kredit koji smo mogli dobiti, da je taj kredit, kako je ovdje govoreno nekoliko puta i kako sam odgovarao na poslaničko pitanje jednog od kolega poslanika, mislim iz Demokratskog fronta, takav da omogućava i grejs period od pet godina, da je kamatna stopa gledano deset godina unazad niža od stope inflacije itd.

Ovdje je bilo priče, poslanik Bojanić je pričao o tome, šta mi treba da obezbijedimo. Naše učešće je 15%, odnosno 121 milion. Precizno smo rekli da smo u budžetu ovdje planirali sredstva za ovu godinu za 100 miliona i kakva su zahvatanja od kredita Egzit banke u naredne četiri godine, do kada bi trebalo da se završi. Pri tom je gospodin Bojanić pričao o garancijama. Svakako da smo mi ogromnu pažnju posvetili garancijama u pregovaranju sa kineskim partnerom. Samo dio da o tome govorim, a opet je ovo stvar koja nas sigurno očekuje naknadno. Na primjer, garancija za dobro izvršenje posla u iznosu od 10% od ugovorene cijene bezuslovna, na prvi poziv od banke sa rejtingom a plus koja se dostavlja 21 dan prije početka izgradnje, sa rokom važenja četiri plus dvije godine, što znači period izgradnje plus dvije godine rok za prijavu nedostataka. I po ... i na insistiranje naših partnera bila je priča da to bude godinu. Mi smo dvije godine produžili rok za prijavu nedostataka. Saglasnost daje investitor. Garancije za dvije rate avansa bezuslovne na prvi poziv sa bankom sa rejtingom a plus koje se, takođe, dostavljaju 21 dan prije uplate rate avansa, saglasnost daje investitor. Garantni depozit u iznosu od 5% koji se zadržava od svake privremene situacije. Maksimalni iznos naknade štete za kašnjenje radova 5% od ugovorene cijene projekta. Garancije matične kompanije CCCC, da pojasnim matična kompanija je CCCC, a izvođač radova je njena ćerka kompanija CRBC. Mi smo tražili garancije matične kompanije prema aneksu Afizika koja je matična kompanija u slučaju kršenja ugovorenih obaveza od strane CRBC-a neopozivo i bezuslovno preuzima obavezu za naknadu štete, gubitke i troškove koje bi imao investitor. Garancija je na snazi za čitav period realizacije ugovorenih obaveza izvođača. Mislim da smo mi vodili računa i iz ovog kratkog podsjećanja na to što smo potpisali Ugovor o projektovanju i izgradnji o kvalitetu garancija koje dobijamo.

Govoriti o sredstvima neću, o ranijim sredstvima. Govoriću o periodu od kada se ja bavim ovim poslom, na mjestu ministra saobraćaja i pomorstva. Tu sam pred vama da odgovaram za sve što vi mislite da je povučeno na neki loš način ili da je urađeno dobro. Zahvaljujem se kolegi Pešiću koji je pohvalio tim ministarstva i kolegi Popoviću na ovoj ocjeni. To je ocjena koju i mi dijelimo, da nam je to najprioritetniji razvojni projekat. Rekao sam zašto izmjene i dopune sporazuma. Zato što je ono bio samo okvirni sporazum koji smo morali izmijeniti ovim aneksom da bi mogli da realizujemo ovaj posao po međudržavnom sporazumu. Još nešto. Pristalica sam toga da se na taj sporazum uvijek djeluje aneksom, odnosno izmjenama i dopunama, jer ovdje smo s kineskom stranom imali priču da to ne treba da bude aneks nego protokol. Smatrao sam da protokol ne može biti nešto što će ratifikovati parlament nego izmjene i dopune

sporazuma i da se pri svakom infrastrukturnom projektu ako treba ovako konkretno radi. Zato ćemo i da pravimo ozbiljan zakon o auto-putu kojim treba da pravimo izuzeća od neke naše normalne zakonodavne prakse i normativnih akata.

Slažem se, gospodine Bojaniću, da je ovo najkrupnija infrastrukturna odluka. Naravno da smo dosta razmišljali kada smo donosili ovakvu odluku, sa pričom o povratku sredstava. Tu je jedan dio pitanja i jedan dio mog komentara je već rekao, u stvari, poslanik Popović. Imate infrastrukturne projekte za koje nikad ne možete definisati potpuno jasan protok saobraćaja, klasični dnevni saobraćaj, jer je on uvijek veći kada se napravi novi infrastrukturni objekat. Taj auto-put će nekoga ko živi u Pljevljima ili Beranama podstaći da ne razmišlja kao sada kada ima neku obavezu u Podgorici, pa da ide u petak i da pripremi to što mu treba svih tih nedjelju dana nego će kada mu god padne na pamet ići relativno brzo, sigurno do Podgorice, vrati se i završiti taj posao. To će samo u našem okruženju u Crnoj Gori mnogostruko uvećati promet saobraćaja. Sada završavam, pošto pretpostavljam da će biti još pitanja. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Da li neko želi da odgovori na ove komentare?

Kolega Bojanić, pa kolega Milić.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine ministre, nisam vas tek tako pitao zašto, gdje je onih 114 miliona od Telekoma. To je ista Vlada gotovo uz neka manja personalna rješenja, ali to je kontinuitet vladavine DPS-a i SDP-a, bili ste tada dio vlasti. Vjerujem da se na nekim organima Vlade govorilo od tih 110, odnosno 114 miliona. Mi nikako ne možemo da dođemo do te informacije. Kada budemo pričali o ovom ugovoru, pokušajte, ako možete, od premijera da dobijete tu informaciju, pa da je znaju građani što se dešava.

Razumjećete i nas. Dva puta smo prevareni, odnosno dva puta Vlada nije održala obećanje, čvrsto dato obećanje. Pomenuo sam, još jednom ću i svaki put ću pitati kada se pomene auto-put, što je sa 110 miliona iz 2005, zašto je 2009. godine, takođe, čvrsto obećanje, presječena je vrpca, počeli su radovi, ništa od toga, znači dva puta Vlada nije ispunila čvrsto dato obećanje po pitanju auto-puta. Sada nam izlazi sa čvrstim obećanjem da će to da uradi treći put. Dozvolite da budemo nepovjerljivi. Imamo potpuno pravo kada nas neko dva puta, slobodno mogu reći, prevari da treći put treba dobro da se zamislimo da li da vjerujemo u sve to.

U ovom dijelu, konkretno o ugovorima i finansiranju, to ćemo pričati kada bude, da ne uzimam vrijeme, to je već neka tema, kada se budemo vidjeli taj ugovor i kada budemo vidjeli zakon i kada budemo vidjeli kompletan način finansiranja, biće prilike da o tome konkretno razgovaramo. Svjestan sam da znate koliko je ovo odgovoran posao i nemam dilemu unaprijed da nekog optužujem za neodgovornost, nije mi to želja, ali samo sam htio da ukažem na obećanje Vlade koja treći put čvrsto obećava da će da gradi auto-put, samo što nije, ali mi ni metar još nemamo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Milić, pa kolega Popović, takođe odgovori na komentar ministra Brajovića.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam.

Prednost ovoga što sjedim gore nije samo bol u nozi nego i da se konsultujem sa kolegama, između ostalih sa kolegom Abazovićem oko ovoga o čemu smo govorili, ministre. Dakle, valjda nećemo sporiti da je jadransko-jonska cesta evropski koridor, a da ovo nije, da ovo može da bude krak ka onome što bi trebalo da bude evropski koridor. Uopšte neću igre riječi, poštujem vas, vi znate da bismo nas dvojica gubili vrijeme oko najprioritetnijeg i prioritetnijeg projekta. Mislim da su, takođe, prioritetni u energetici, odnosno od 92. godine nemamo nijedan projekat, da se izgradi novi energetski objekat, da su prioritetni projekti i u drugim oblastima, kao što smo i na Cetinju glasali, vi znate, za osnovni tekst sporazuma.

Niste mi odgovorili, ministre, dakle u ovoj formi ovo je novi sporazum. Ovako kako su ga napisali ne može da trpi test bilo kojeg čovjeka koji je odlučio da ide na Pravni fakultet, ne ko je završio pravo nego na ovakav način definisati, po meni, ključne promjene, o tome će vam govoriti kolega Damjanović kasnije. Zaboravili ste da navedete ovdje neke zakone koji treba da se stave van snage. Nemojte da čekate kada budete predlagali zakon o auto-putu. Ovdje vam nedostaju elementi.

Pozdravljam ovo o čemu vi govorite da se ostavlja prostor da se robom plati ono što su obaveze. Ovdje to ne vidim. Znam vašu namjeru. Kažete minimum 30% crnogorska građevinska operativa u odnosu na ono što bismo dobili sa državnim i privatnim preduzećima koji bi imali mogućnost 30% od ovoga što je ukupna vrijednost, da izvoze proizvode u Kinu. Dakle, te dvije stvari nijesu uporedive, jer su direktni i indirektni efekti vezani za ovaj posao. Znam kroz šta ste vi prošli. Znam koja vam je bila osnova. Znam koji su bili zahtjevi. Znam da morate da budete zadovoljni u odnosu na ono kakvi su bili početni zahtjevi i do čega ste došli sa ovim sporazumom. Jedino smatram da to nije dovoljno. Dovoljno može da bude meni, slobodno sa moje pozicije to vama kažem, jer ste ipak vi učestvovali u tim razgovorima, ja nisam učestvovao.

Mislim da je trebalo parlament u nekom obliku da bude uključen. Jer, ako smo uključeni samo kroz raspravu oko ovih zakonskih projekata, to je nešto što se uključujemo nakon završenog posla ili, kako to lijepo kaže gospodin Bojanić, nakon obavljenog posla. Ne zbog toga što smo mi mogli da postignemo bolje uslove, ali je činjenica da moramo naći i model kako ćemo da obezbijedimo da imamo i te indirektno koristi o kojima govorimo. Ovdje se termin koncesije, ako vas dobro razumijem, ne ukida nego se govori o projektima koji su širi oblik u odnosu na ono što je bilo definisano samo kroz koncesije, ali je to, onda, novi sporazum, onda ne mogu da budu izmjene i dopune ovog sporazuma. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Miliću.

Kolega Popović, takođe, odgovor na komentar ministra Brajovića. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovani ministre, za Liberalnu partiju je izgradnja auto-puta Bar-Boljare prioritetan infrastrukturni projekat, ne samo u ovoj godini nego sigurno i za generacije koje dolaze. Bezrezervna podrška, ponavljam i ono što sam ranije rekao, podsjećam na ono što se događalo pred izgradnju tunela Sozina koji se pokazao kao veoma

profitabilan infrastrukturni objekat, ne samo što je profitabilan novčano nego je on donio toliko blagodeti ljudima koji žive i na ovoj strani naše obale, naravno centra, ali i svim onim turistima.

Ono što me ovdje zanima možda nijesam dobro to sve ispratio kredit sa Eskim bankom Kineskom, grejs period je pet godina, učešće Crne Gore je 15%, u ovoj godini 121 milion. Interesuje me taj cjelokupni iznos, to ćete vjerovatno u završnoj riječi, mislim da bi dobro bilo radi javnosti, iako ste vi o tome govorili već medijski, ali zbog javnosti da kažete tačno po godinama kredit koji je na 20 godina, da kažete koje su obaveze u svim tim godinama države Crne Gore, a koje su obaveze Eskim banke, naravno uz kamatu, znam da je relativno niska za ovakve projekte ali nisam ni ja siguran koji je to iznos. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Popović.

I sada prelazimo na diskusije.

Prvi prijavljeni diskutant je kolega Radosav Nišavić. Izvolite kolega, a nakon njega neka se pripremi kolega Dritan Abazović.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gospodine ministre, poštovani građani Crne Gore,

Ovih dana se dosta u Skupštini razgovara o auto putu, posebno kroz poslanička pitanja, a ovo pitanje zaokuplja i pažnju građana Crne Gore. Predloženi zakon, Predlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine, u unapređenju saradnje u izgradnji infrastrukture i nije toliko sporan, ali je sporno ono što će se dešavati kasnije ili mnogo kasnije, a možda se neće ni dešavati. Projekat auto puta Bar Boljare, tema koja se eksploatiše i eksploatišaće se u političke svrhe i pred izbore dobija na intenzitetu. Postavlja se pitanje njegove realizacije u potpunosti u dužini od 170 km, a i njegove prve dionice od Smokovca do Mateševa u dužini od oko 40 km.

Čuli smo ovih dana sa više adresa od finansijskih eksperata da je finansiranje auto puta veliki rizik za javne finansije, da ćemo sebi nametnuti dužničko ropstvo, da je finansiranje određene dionice krajnje problematično sa aspekta postojeće zaduženosti, servisiranja javnog duga u narednim godinama. Pitanje je da li će to državi donijeti očekivane značajne mnogobrojne korisne efekte, pitanje je šta time dobiva sjever Crne Gore i kada će biti nastavljena gradnja do Boljara. Ovo zaduživanje će se prezentirati građanima kao veliki uspjeh vlasti DPS i SDP koalicije, kao zaduživanje pod povoljnim uslovima, a slabo ko je svjestan ogromnog dužničkog tereta koji će svakog pojedinca opterećivati budućih, kako ste rekli, i nekoliko decenija. Rast javnog duga koji je izvjestan predstavljaće posebnu opasnost za dalju finansijsku održivost sistema. Ali, sve ove nedoumice i sumorne činjenice padaju u vodu poslije optimističke i poučne izjave gospodina premijera da mi ne gradimo put već put gradi nas. To slično je uradio i 2009. godine u Gornjim Mrkama koje su postale simbol najveće investicione obmane građana Crne Gore.

Čuli ste u ovoj skupštinskoj sali i da će auto put biti ustvari najveća zaobilaznica Crne Gore. Mislim da to neće biti za jedan duži period jer ako je od onog čuvenog svečanog presijecanja vrpce i ugradnje prvih lopata betona, dakle od tog otvaranja gradnje do potpisivanja sadašnjeg ugovora prošlo pet godina, koliko će onda proći od

potpisivanja ugovora do početka gradnje prve deonice, a koliko do završetka iste. Auto put do njegove krajnje tačke Boljare, ako se realizacija nastavi ovom dinamikom biće završen u sljedećem vijeku. I dalje mislim da je priča o auto putu manje realistična od priče u djelima Žila Verna.

Dakle, dragi građani Crne Gore, vi ćete ovih dana biti pod pritiskom optimističkih izjava DPS - SDP strukture da će doći zbog izgradnje auto puta do smanjenja, čuli smo sad i od gospodina ministra, saobraćajnih udesa, biće pristupačniji do sada nepristupačni prostori, povećaće se mobilnost, bolji pristup regionalnom tržištu, bolja iskorišćenost Luke Bar, razvoj turizma, povećanje zaposlenosti i mnogo drugih benefita. I sve je to svakako dobro, ali dragi građani sjevera Crne Gore, kada će se to desiti i da li ćete vi biti u mogućnosti da osjetite sve te benefite. Ovo će biti predizborna priča i ovog a i još mnogih budućih izbornih ciklusa. I ovo nije, gospodine ministre, ni sa moje strane ironično izlaganje, već jedna moja bojazan poučen ovim prethodnim iskustvima.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Imate jedan prijavljeni komentar. Kolega Radovan Obradović. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem uvaženi predsjedavajući,

Uvažena gospodo saradnici, uvaženi poslanice i poslanici,

Gospodin Nišaviću vi i ja dolazimo iz Bijelog Polja. Ja ne mogu da shvatim da ima i jedan građanin sa sjevera Crne Gore koji ne želi auto put. Auto put je prozor u svijet i prilika i perspektiva sjevera Crne Gore da se realizuju svi oni potencijali sjevera, a imamo ogromne potencijale. Prošlog puta kada je gospodin Gvozdenović vam replicirao vezano za samo ovu godinu šta ćemo da uradimo, da napravimo put od Ravne Rijeke do Jasikovca, da napravimo žičaru na planini Bjelasici u vrijednosti od dva miliona sa naše strane, s kolašinske isto toliko, pravimo projekat za Đalovića pećinu. Zamislite samo koliko vrijedi to da turisti sa primorja dođu na sjever i da posjete bogatstva planine Bjelasice, termalne, mineralne vode, da posjete Đalovića pećinu, Novakovića pećinu, da pođu u Plav, Gusinje, da posjete Alipašine izvore, Biogradsko jezero, itd. Na taj način moramo globalno da razmišljamo i da razvijamo čitavu Crnu Goru. Da ne razmišljamo o tome oni koji žele da rade i van sjevera koliko je neophodno i brzo stići do centralnog i južnog dijela. A, naravno, najviše od svega toga jesu i ljudski životi koliko je opasno putovati našim Platijama i koliko će bezbjedno biti putovati auto putem. Siguran sam dakle da auto put ima perspektivu. Nije to jedan marketinški potez već jedan od izuzetno važnih projekata za razvoj Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Nišavić, želite li odgovor.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Gospodine Obradoviću,

Ja u mojoj diskusiji nijesam pomenuo da građani sjevera i građani Bijelog Polja ne žele izgradnju auto puta i da to neće donijeti određene benefite, određene koristi, odnosno velike koristi građanima Bijelog Polja. Ja sam samo rekao da je dinamika

gradnje takva da ne očekujem u skoroj budućnosti završetak ne samo dionice do Boljara koja će prolaziti između Bijelog Polja i Berana, nego ni dionice do Smokovca.

Znači, kada se počinje gradnja nekog projekta, prvo se stvore osnovne pretpostavke, znači i finansijska sredstva i projekat, što ovdje vidimo da još ni projekat puta nije gotov. Kada se toliko priča o vezi sjevera i juga zar nije bio prioritet da se ulože sredstva u obnovu, u rekonstrukciju pruge Beograd-Bar, u nešto što funkcioniše što bi svakako doprinijelo i razvoju i koristilo i građanima Bijelog Polja, a svakako i Luci Bar a time i građanima Crne Gore. Znači ovdje ne sporim činjenicu da auto put, da je neko protiv gradnje auto puta, samo sporim činjenicu da će predviđena dinamika, ako je trebalo pet godina da prođe od momenta otvaranja i presijecanja vrpce do današnjeg ugovora, koliko će proći od ovog ugovora do početka radova. Samo sam to pitanje postavio.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Sljedeći diskutant je kolega Dritan Abazović, a nakon njega neka se pripremi kolega Aleksandar Damjanović.

Izvolite kolega Abazović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani ministre, pomoćnice ministra, poštovani građani Crne Gore,

Nema nikakve dileme da ćemo auto put imati do 2018. godine. Mislim, ipak je danas 1. april, pa eto da počnemo u nekom možda šaljivom tonu. Ali, ono što nije šaljivo jeste da činjenice govore suprotno i bojim se da ćemo mi imati auto put kad više ne bude bilo potrebe za automobilima. I to je zaista poražavajuće što, ako je nešto najprioritetnije pitanje, i ako je nešto posao stoljeća i ako ništa drugo od one najave toga projekta, takav kakav jeste, makar se trebalo započeti sa radom, makar je jedna lopata trebala biti stavljena na neki temelj da nešto krene, a ne da, ako nam je ovako najprioritetniji projekat, ja ne znam kakav nam je onaj koji zaista nije negdje na vrhu prioriteta nego je negdje na dnu neke ljestvice ili neke liste projekata koje treba izvršiti.

Nema niko ništa protiv auto puta. I naravno, vi ćete vjerovatno u svojim odgovorima, ne mislim na vas lično, nego generalno na ono što mi dobijamo kao auto put, od Vlade Crne Gore i od ministara raznih, jeste da se to radi u političke svrhe itd. Ali, ako smo odlučili da donosimo političke odluke a vi ste rekli da za ovakvu jeste potrebno, ja sam potpuno saglasan sa time, onda dozvolite da kažem da je ovo najveći promašaj Vlade Crne Gore. Ovo je podjednako promašeno kao ona zabluda da će se u ovom mandatu otvoriti 40 hiljada radnih mjesta.

Samo želim da napomenem dvije stvari, čule su se mnoge dobre diskusije i od kolega Bojanića, i od Milića, i od ostalih, naravno, ja ne bih da se vraćam u tu ravan. Hoću samo da ponovim istinitu činjenicu. Činjenica mora biti istinita u svakom slučaju, da mi nemamo ni Telekom, ni auto put, ni pare od Telekoma. To građani Crne Gore treba da govori o ozbiljnosti pristupanja jednog projekta, da makar nešto od to troje imamo, pa da kaže čovjek, dobro nije se moglo realizovati sve ali mi to nemamo. Znači tako je bilo to započeto.

Druga činjenica na koju želim da ukažem jeste da su Kinezi već gradili u Turskoj. I nešto na što treba da obratimo pažnju jeste da su sve moguće stvari koje su im

potrebne donijeli iz Kine, računajući i vodu za piće. Ne mora ovo da znači da će firma koja bude odabrana da uradi isto, ali jeste upozorenje za nas kao državu.

Druga stvar jeste ono što je pominjao kolega Milić. Mi imamo ucrtan evropski koridor koji nije Bar - Boljare. I put Bar - Boljare mora negdje da izađe, put Bar - Boljare auto put je nefunkcionalan ako i druga strana ne bude se konektovala na taj auto put. A s druge strane, nešto što je ucrtani evropski koridor, koji treba da povezuje Grčku, Albaniju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu i gore Hrvatsku itd. mi ne želimo da ga tretiramo prioriternim.

Ja razumijem potrebu građana sjevera. Ja razumijem potrebu da mi moramo da integrišemo društvo u svakom smislu riječi. I razumijem još jednu činjenicu da auto put nije samo, ne treba ga tretirati samo ekonomski, treba ga tretirati u jednom širem kontekstu povezivanja društva u cjelini i stvaranje uslova da u svim djelovima Crne Gore ljudi nastave da žive i da žive mnogo kvalitetnije nego što je to danas slučaj, ali ja se bojim, da ako mi budemo na ovakav način pristupili i dalje ovom problemu ja sam skeptičan po tome da li će građani sjevera zaista osjetiti te benefite na vrijeme, znajući kakva je situacija i znajući da se i sada zaista teško živi i da se ljudi pretežno, naročito mlađa populacija ne u nekoj sistematskoj pojavi, ali odlučuju da se sele ili da se sele na centralnom ili južnom dijelu ili da se sele izvan Crne Gore.

I jedna stvar takođe jeste bitna. Bitna je još jedna činjenica, sve zemlje u regionu imaju auto put, ili makar djelove auto puta i nemoguće je i nema opravdanja da mi kao država nismo do sada uspjeli da napravimo jedan jedini kilometar ili jedan jedini metar. Ako vi imate opravdanja, vi ćete reći, vi ste novi ministar u tom resoru, bili ste i u prethodnoj vladi, i ako mi vama, ja ne znam kome drugome da adresiramo osim vama, ako mi kao zemlja nijesmo mogli da napravimo jedan jedini metar, a da su druge zemlje koje nisu nešto ekonomski uspješnije od Crne Gore, uspjele ili da završe auto puteve ili da naprave u nekoj značajnoj mjeri, onda zaista građani imaju problem, vrlo jasno adresiran.

Nismo protiv auto puta, nismo ni protiv drugih razvojnih projekata o kojima pričaju i drugi ministri koje je pomenuo i gospodin Obradović. Naprotiv, jesmo da se i pojača i uljepša i obogati turistička ponuda i na kraju krajeva naša interna konekcija, ali je pitanje dinamike. Pitanje je kada i pitanje je ako ga mi dobijemo 2022. godine ili 2020. i neke godine, da li će on zaista moći da izvede onu integraciju koju treba da izvede u ovom trenutku. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Abazoviću.

Kolega Aleksandar Damjanović, a nakon njega posljednji prijavljeni kolega Goran Tuponja.

Izvolite kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala vam potpredsjedniče,

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Brajoviću,

Da krenem od onoga da smo na Cetinju u oktobru kao Klub poslanika SNP podržali osnovni tekst Zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Crne Gore i Republike Kine upravo iz razloga da omogućimo da se i kroz ovu formu takozvanih međudržavnih ugovora i sporazuma lakše pristupa i svim vidovima ekonomske saradnje time i nekim projektima koji jesu od kapitalnog značaja za Crnu Goru.

Podsjetiću da ste već 2006. godine kao Vlada odmah nakon referenduma predložili ovaj projekat i usvojio osnovni tekst Sporazuma o ekonomskoj saradnji sa Republikom Kinom i zaista smatram da sa državama koje nisu članice Evropske unije Crna Gora treba da gradi najbolje moguće ekonomske odnose. Znajući da sada u Evropskoj uniji nema mnogo novca, ima ga negdje na nekim drugim destinacijama, ne mislim samo na Kinu, mislim i na Tursku, mislim na arapske države, i mislim naravno i na Rusiju i da iskoristim ovu priliku da se malo našalim, zaista u vezi sa onom notornom glupošću što je uradila Vlada kada se pridružila jednom broju zemalja koje su glasale na obavezujuću deklaraciju o uvođenju sankcija. Dakle, notorna glupost koja nije ni za komentar, ali će biti prilike, nadam se, da se o tome i ovdje malo porazgovara.

U odnosu na tekst iz oktobra, predlažete izmjene i dopune koje su krucijalne u smislu da se uži oblik sporazuma koji je predviđao koncesije za auto put sada širi na moguću projektnu saradnju, finansijske institucije, dakle ostavlja se prostor za zaduženje kreditno, koje će da košta. Koštaće onoliko koliko su u razgovoru sa mnom i sa kolegom Bojanićem, mislim da je kolega Filip Vuković, tada bio odsutan, rekli predstavnici MMF, koji su izrazili skepsu kada smo ih ovdje u Parlamentu primili, u smislu dinamike gradnje, načina vraćanja tih sredstava, i svega onoga što jesu potencijalni rizici, o čemu je moj kolega Nišavić ovdje imao prilike da govori.

U odnosu na jednu stvar, koju je kolega Milić pomenuo, podsjetiću vas da je i dalje na snazi u našem pravnom sistemu Zakon o koncesiji za auto put Bar Boljare, koji je objavljen u Službenom listu oktobra 2008. godine. Ako bismo bili sad formalisti i držali se zakona što bi neko rekao pjan plotu, sve ove radnje koje smo do sada radili su bile protiv ovoga zakona, odnosno protivzakonite. Ministri, imajte u vidu da ovo ne može biti na snazi ukoliko se ide na neku drugu formu završavanja posla, a podsjetiću vas radi građanja, da smo i tada kao Klub poslanika 2008. godine, u jednoj da kažem teškoj političkoj situaciji podržali ovaj zakon, dajući ono što je do nas kao poslanika i kao ministra da se stvore uslovi da se tada gradi, pet godina se ništa nije izgradilo. Takođe, i sad na Cetinju u oktobru, nije bio niko ni u Skupštini ni van Skupštine ko je bio protiv da se prave dobri odnosi sa Kinom, ali ne samo sa Kinom, i sa nekim drugim državama. Gospodine ministre, ima mnogo najprioritetnijih, odnosno prioriternih projekata. Da se složimo, po meni je prioritet graditi put od Plava do Podgorice, koji otvara Crnu Goru na jedan drugi način koji je možda ovako interesantan, jer taj put ide i kroz državu Albaniju, nama susjednu, s kojom treba da imamo najbolje moguće odnose. Prioritetan je i put Podgorica - Plužine - Šćepan polje, ruglo od puta ka Sarajevu, gdje živi ogroman broj naših građana rođenih u Crnoj Gori u dijaspori, koji su možda spremni da sa tim novim auto putem što prije se vrate u Crnu Goru i ulažu i gradimo zajednički neke projekte.

Mi smo juče, ja i jedna delegacija poslanika bili u Trebinju, gdje smo sa kolegama iz parlamenta Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine i kolegama iz parlamenta Srbije, razgovarali o prioritetima iz oblasti energetike. Dakle, i Termoelektrana, II blok, ali na način gdje imamo otvorenu priču i da zaista dobijemo najboljeg mogućeg partnera. Ovaj projekat daje ogromne šanse, možda sužava neke prostore za tenderske procedure, ubrzava na drugi način, ali ograničava neke druge ozbiljne investitore iz drugih država koji bi možda pod ravnopravnim uslovima dali bolju ponudu.

Imamo kupovinu dva broda, kreditom, imamo ovo finansiranje koje je veoma problematično, ali vidite i sami da najmerno izbjegavam da ne govorim o tim stvarima, dok taj zakon ne dođe ovdje i dok ne dođe ugovor, pa ćemo tada naravno da racionalizujemo diskusiju. Ali, imamo sad šanse da opet iz jedne iste države sad i

energetika bude prioritet. Dakle, da malo razmišljamo oko nekih stvari, ja ne sumnjam da ste kao odgovoran čovjek od kad ste na čelu ministarstva uradili sve što je do vas da ovo zaista bude potpuno čista procedura, da probate da zadržite neke naše interese u ovom pravnom, tehničkom i svakom drugom smislu. Čitali ste jedan dio koji se tiče garancije, kažem neću sad o tome, samo izražavam skepsu, ne što sam to čuo od predstavnika MMF-a ovdje, ili od predstavnika Svjetske banke u Vašingtonu, kad sam bio, oko načina realizacije projekta i svih rizika, dozvolite još minut, i svih rizika koji mogu proisteći iz ne velikog, već malog kašnjenja u realizaciji. O tome angažmanu domaće operative, operative iz regiona itd. tek možemo da pričamo.

Bio sam sa kolegom Šehovićem, prije 15-tak dana, odnosno pozvan sam kao jedan od predsjedavajućih odbora zemalja članica Evropske unije i zemalja članica kandidata, na sastanku u Atini, gdje je 30-tak predsjednika odbora za ekonomiju i infrastrukturu u evropskim državama, diskutovalo oko prioriteta, transportnih mreža, itd. I naravno, pošto zastupam državu Crnu Goru, onda i aktivno učestvujem na takvim sastancima, pitao sam najodgovornije Evropske zvaničnike i iz Komisije evropske i iz drugih država, između ostalog Njemačke, itd. oko saobraćajnih prioriteta u ovom dijelu Balkana. Rečeno mi je, to je otvorena diskusija bila, dakle prenešena na kanalima, da je problem politički Kosovo, neriješen status i dalje sa nivoa Evropske unije i da tu postoji skepsa da evropskim fondovima i evropskim novcem se ovdje nešto radi. I u pravu je kolega Abazović, postoje neki projekti koji su dovedeni skoro do kraja, Grci su doveli do granice sa Albanijom auto put, imamo ga ovamo do iza Dubrovnika, nemamo zaobilaznu ni treću traku na primorju, i tu imamo problem turizam - razvojna šansa. Sjever - razvojna šansa, da li sa auto putem ili sa ovim što već imamo, to je pruga Bar - Beograd, preko Bijelog Polja koja vjerovatno traži mnogo manji iznos da se do kraja rekonstruiše i tada imamo problem, jer druga strana nije završila svoj dio posla, kao što ni počela nije da razmišlja o gradnji auto puta. Možda ćemo raditi sa istom firmom.

Da završim s time, zaista sam pristalica apsolutne tijesne regionalne saradnje, Crne Gore prvenstveno sa Srbijom, sa okolnim državama Bosnom i Hercegovinom, Republikom Srpskom, da se odrede prioriteta. Apsolutno podržavam i da se novac, odnosno partneri traže i van zemalja Evropske unije, pomenuo sam arapske zemlje, Tursku, Kinu, Rusiju. Ali želim da dobro razmislimo kada vučemo neke poteze koji će imati dalekosežne posljedice na sveukupni i politički, ekonomski, bezbjednosni i svaki drugi razvoj Crne Gore. I za to kažem, završavam, ovdje smo otvorili priču, mi ćemo naš stav dati kada budu stigli ovi dokumenti koji su ključni i zakon i td., stavite van snage ovaj zakon koji je na snazi, koji je na snazi u našem pravnom sistemu, i hajde da otvorimo zaista jednu otvorenu priču, da vidimo da ako možda griješimo ili idemo u grešku da to na vrijeme zaustavimo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Damjanović.

Kolega Goran Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani ministre, poštovana pomoćnice ministra, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Uvaženi ministre Brajoviću, vi ste u vašem izlaganju naveli razlog zbog čega mi danas uopšte diskutujemo o ovoj temi, koji je zapravo sadržan u Ustavu Crne Gore da

se ovakvi sporazumi između vlada Crne Gore i drugih zemalja moraju verifikovati u Skupštini i apsolutno je ovo jedna tehnička stvar koju mi danas obavljamo, ali da nije ovog sporazuma ne bi bilo ni drugih ugovora koji su vezani za gradnju auto puta.

Meni je lično bilo simpatično da u ovom predlogu izmjena i zakona, procjena finansijskih sredstava za sprovođenje ovog zakona, da nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore, iako, naravno, to se veže na onih 809 miliona eura, koji će vjerovatno, po mom slobodnom sudu, naravno ovo je formalno tačno, ali ipak je ovo priča o tih 809 miliona eura, po mom sudu to će ići preko milijarde.

Ono što se često čulo a što nije zapravo fer od kolega iz pozicije je da je neko iz opozicije protiv auto puta. To je apsolutno netačno. Svi smo mi svjesni važnosti, značaja auto puta, svi mi želimo auto put, ja lično želim ne jedan nego dva auto puta u Crnoj Gori, a možda ne bi bio loš i jedan treći koji bi povezo možda Sarajevo i Prištinu preko Crne Gore, tako da ne radi se o tome da li neko je za ili protiv auto puta. Svi smo mi za auto put.

Ono što brine kritičare auto puta je zapravo ta neka ekonomska isplativost auto puta. Ostali smo gluvi na upozorenja Svjetske banke, Međunarodnog monetarnog fonda o ekonomskim posljedicama koje će vjerovatno imati takva investicija u Crnoj Gori. Ni jedna analiza nije pokazala isplativost ovog projekta. Ono što se čulo pri pravdanju ovog projekta su praktično jedan nivo političkih floskula koje govore o tome kako će to biti zamajac pokretanja proizvodnje na sjeveru, kako će se time spriječiti raseljavanje ili iseljavanje sjevera, kako će to imati jako puno pozitivnih efekata, i to jeste negdje u načelu i logično i za očekivati, samo mi nikad nijesmo čuli u ciframa neku projekciju toga, mi ne znamo koji je period otplate te investicije, mi ne znamo dinamiku rasta te privrede na sjeveru. Izuzetno je osjetljiva i teška materija da se to predvidi, ali u nekom, sa nekim procentom greške je to po mom mišljenju i te kako ostvarivo. Mislim da je politička težina i politička isplativost gradnja auto puta je naravno od velikog značaja i to jeste politička odluka, i ja bih bio srećan ako bi vi idući put kad se opet ovdje vidimo, mogli da kažete da postoji ta politička i ekonomska analiza koja kaže da auto put nije isplativ, ekonomski nije isplativ, ali da je politički isplativ i da će to u eurima koštati Crnu Goru toliko i toliko, i da mi onda na osnovu tih nekih konkretnih cifri potpuno jasno uđemo u to da to nije ekonomski isplativo, ali da jeste politički, da je to dobro za Crnu Goru, da ima sve te pozitivne reperkusije za sjever Crne Gore i za Crnu Goru uopšte i onda da znamo konkretno o čemu pričamo, jer mi smo puni nekih obećanja koja su na nivou floskula da je sve to dobro, sve sjajno i bajno, ali zapravo nemamo konkretne cifre. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Tuponja.

Ovim smo iscrpili niz prijavljenih diskutanata.

Ministre Brajoviću, želite li riječ? Izvolite.

IVAN BRAJOVIĆ:

Hvala vam potpredsjedniče.

Poštovane kolege,

Naravno uvijek je korisna rasprava svakako i ja ću prije neposredne završne riječi koja će, nadam se, biti kratka samo kratko prokomentarisati ovaj krug od mog poslednjeg javljanja.

Kada govorimo o aferi Telekoma ja sam 2005. godine bio poslanik u ovom parlamentu i Socijaldemokratska partija i ja kao njen potpredsjednik i poslanik , bili smo protiv privatizacije Telekoma. Sa milion razloga koje smo smatrali vrlo ubjedljivim ja sam bio jedan od rijetkih koji je učestvovao u javnoj raspravi upravo naglašavajući da je to tako bogatstvo, kompanija u koju je mnogo uloženo i da je nije trebalo privatizovati. Naravno, kada čujem ove priče, ja mogu da se složim sa njima i tačno je tada smo pričali da ćemo da opredjeljujemo sredstva od prodaje, odnosno Vlada je pričala da će opredijeliti sredstva od prodaje Telecoma i za auto put. Tada je to bila priča, nije bilo realizacije i nije bilo projekta. 2009. došli smo do sporazuma sa hrvatskim konstruktorom, na potpuno drugi način finansiranja od ovoga. Pazite šta se desilo, svjetska globalna kriza, izmedju ostalog koja je zahvatila i ove prostore, dovela je do toga da konstruktor nije mogao da obezbijedi garancije za dobro izvršenje posla. Mislim da je bilo mnogo korektnije i pragmatičnije ne nastaviti posao nego ga nastaviti i u tom smislu krenuti možda da se nešto radi i onda prekinuti zbog nemanja sredstava. To je svakako u tom trenutku, 2009. bilo odgovornije. Ja jedino što mogu da kažem, mislim da se taj period od 2009. do 2014. trebao dodatno iskoristiti na priču o planskoj dokumentaciji.

To je jedna stvar.

Koje su obaveze Crne Gore, precizno i sve. Vidjećete, znači, pregovara se finansijski sporazum. Kada dodjemo u Parlament sa svim tim ugovorima onda ćemo o tom svakom detalju razgovarati.

Kolega Nišavić je to pomenuo, izvinjavam se što pominjem ime, i zaista nijesam prepoznao kod vas ironiju u tome. Takodje, kao što ste čuli, nije sam ovdje okarakterisao ni jednog poslanika niti to želim, bilo iz opozicije ili pozicije da je on protiv auto - puta. Pravo da vam kažem, želim da čujem i kontra argumente da bi u toj polemici se iskristalisao stav. Mislim da imamo ubjedljivije argumente da kažemo treba da udjemo u ovu investiciju, a da vam ne govorim o onoj maksimi da su laskavci najgori neprijatelji, nego prosto mislim da ljudi imaju različito gledište na problem o kom će jednostavno neko govoriti za, neko govoriti protiv i neko treba da donese odluku. Uostalom, o svemu ovome će Parlament da donese odluku i u toj priči ja, pošto je to nekoliko ljudi pominjalo, da samo kažem dinamiku.

Moja ideja jeste takva, da dok traju radovi na izvodjenju ove dionice Smokovac-Uvač - Mateševo, a siguran sam da ćete biti svjedoci početka radova vrlo brzo, ili da kažem relativno vrlo brzo, da ćemo za vrijeme izvođenja tih radova praviti projektnu dokumentaciju i ugovarati priču o daljem nastavku ka Boljarima i daljem nastavku ka Baru. S tim što ja inžinjerski i potrebama Crne Gore smatram da je strašno važno stići tim pravcem do Andrijevice jer onda puna valorizacija tih potencijala sjevera, Berana, Andrijevice i taj kraj se direktno veže na auto - put. Ali, svakako gledam u tom trenutku to neće biti kredit, jer mi se ne možemo više zaduživati poslije ovoga, ali će biti mogućnost za koncesiju jer onda država Crna Gora, poslije četiri godine, vjerujem u to, raspolaže sa imovinom od milijardu eura koja može drugačije razgovarati kad traži koncesionog partnera.

Zato mislim da je ta dinamika važna da se nastavi, jer mi čekamo da završimo ovu dionicu, pa ćemo onda tri, četiri, pet godina planirati novu do Boljara, pa posle novu do Bara.

Mislim da će to ići mnogo brže i da će finansijske okolnosti više ići na ruku nama.

Na kraju ovog dijela da podsjetim samo da kada smo projektovали kapitalni budžet koji za infrastrukturne projekte jer taj kapitalni budžet je oko 42 miliona mi smo

za ovu godinu planirali 11,5 miliona , 11 miliona i 300.000 mislim za otplatu kredita puta Risan - Žabljak. On je mnogo smanjen u 2015. a u 2016. ostaje 200.000 da se plati što znači da već i u ovom budžetu ovakav kakav je imamo mogućnosti da predvidimo u kapitalnom budžetu dio za otplatu kredita što će , nadam se 2018-2019. kada počne otplata rata kredita kada prođe grejs period imati mogućnosti da značajnije odvojimo i u kapitalnom budžetu za ta sredstva.

Jeste 1. April, ali nije tema za prvo aprilske šale, naravno sloboda interpretacije poslanika uvijek postoji. Govorim o tome da zaista kao što sam rekao do 2009. je bilo odgovornije prekinuti kada se vidjelo da nema finansijera, apsolutno sam za to, da ništa ne počinjemo improvizacijom bilo kakvom. Imao sam pritisaka takvih. Dajte da krenemo 500 metara pa angažujemo nešto za 50 miliona. Ne. Ili ćemo imati zaokruženo finansijsku situaciju, inače ćemo moći bar ću se ja tako ponašati, sad možemo da ga završimo sa ovim što smo postigli dogovarajući se a rekao sam i kroz ovu priču o garancijama da smo zaista ozbiljno prišli tome, tek onda da počnemo priču o auto - putu. I ja za to mislim a ovo je odgovor za poslanike koji su me o tome pitali, naravno, da ćemo da stavimo van snage Zakon o koncesijama auto-putu, ali ovim zakonom kojim planiramo Zakonom o autoputu, nećemo to staviti van snage i to će se desiti, nadam se, vrlo brzo. Taj zakon što se tiče ovog ministarstva je pri kraju rada i pustićemo ga u vladinu proceduru.

Član sam Vlade i kada čujem izraz u Parlamentu notorna glupost koju je uradila Vlada, moram da kažem oprostite apsolutno se ne slažem, odbacujem te tvrdnje, jer Vlada radi poslove koje smatra vrlo odgovorne i odgovorno radi taj posao. U mom ministarstvu vrlo odgovorno radimo taj posao i zato apsolutno odbacujem takve kvalifikacije.

Ovdje je bilo priče o povezivanju i koridorima evropskim. Pazite, mi smo se trudili da ubacimo u tu priču o koridorima evropskim i o jadransko-jonskom auto- putu. On povezuje od.... do Trsta, sedam država. Nije ovo "slijepo crijevo" ovo je u evropskoj terminologiji ... putni pravac IV i naravno da o tome razgovaramo sa kolegama u Srbiji i naravno da će se on nastavljati na priču do Beograda gdje se on nadovezuje na koridor X. Znači niko ovdje nema autističnu politiku - dajte da mi završimo ovu dionicu pa nas baš briga gdje ćemo da dolazimo, nego je to projekcija i siguran sam i apsolutno vjerujem u to ne samo zbog obećanja kolega sa kojima sam razgovarao u Srbiji i sa resornim ministrima i tako dalje, da ćemo mi imati otrpilike uravnoteženu priču kada krenemo u dionicu onu dalje od Mateševa ka Boljarima. Pri tom gospodin Nišavić mi je dao šlagvort da govorim i o pruzi Beograd - Bar. Pazite, znate li koliko smo mi više uložili a kakva je ona sad. Mi smo uložili značajna sredstva da smo do 35% te pruge rekonstruisali, a ta pruga je izgrađena 1976. godine i nikada nije vršena neka njena potpuna rekonstrukcija. Na žalost, na žalost, ne mislim da kažem - e bože mi smo dobri, a u Srbiji nijesu to uradili. Na žalost, nijesu usmjeravali sredstva ka tom putnom pravcu pa i često to ponavljam imate izvještaje da na dionici oko Požege iskače voz iz šina pri brzini od 20km na sat. Imamo obećanje, razgovarali smo sa premijerom Srbije, razgovarali smo sa ministrom saobraćaja Srbije, da će ove godine značajna sredstva uložiti u rekonstrukciju te pruge. Ali, to je teren, ta pruga je jednokolosječna i ta pruga ide terenom koji za 60 km od Podgorice do Kolašina ide sa nadmorske visine od 50 na 1000 i nešto metara. Kakva je ona za održavanje i koliko ona može biti unaprijeđena? Može, naravno, jer kada je puštena u promet bila je projektovana do 100 km na sat. Opet da kažem još uvijek na žalost nemamo tu priču da smo znali da poslovni voz kreće u 3 i da je u 9 sati u Beogradu. Radimo bar na teritoriji kroz Crnu Goru i značajno

ulažemo sredstva, značajne kredite smo povukli i nadam se da ćemo i tu značajno unaprijediti stvar. Tako da nema ni jedne studije koja govori o političkoj isplativosti. Govorim sada o tome i shvatio sam da ste me dobro razumjeli u priči o potrebi da radimo ovakav putni pravac. Kada sam govorio o političkoj odluci pa zato što se svaka velika investicija iza sebe treba da ima i političku odluku.

Spremni ćemo biti da razgovaramo u parlamentu, potpisali smo ugovor o projektovanju i saradnji. Veoma sam ponosan na posao koji je napravljen do sada. Završiće se pregovori oko sporazuma o finansiranju i imaćemo zakon o auto-putu. Ako to ne prođe u Parlamentu neće biti ništa od ovoga projekta. To je činjenica. Meni odgovara što je veća transparentnost i odgovara mi da tu svoju odgovornost podijelim sa Skupštinom Crne Gore, Vlada da podijeli sa Parlamentom. Jeste investicija takva, odlično znam kakve su to cifre. Mi smo u pregovorima konstatovali da je 809 miliona maksimalna garantovana cijena koja jedino ne uključuje nepredvidjene i naknadne radove koje mogu ići do 10%. Uostalom imaćete taj ugovor zaista pred sobom, imaćemo o tome vremena da razgovaramo u odborima i na plenumu. Siguran sam da će onda podrška projektu auto-puta i realizaciji tog projekta biti još veća. U svakom slučaju zaista vam hvala na svim korisnim sugestijama i držim do toga da nikada neću ni jednog poslanika, ma koliko neko od njih pokušao da bude ironičan, ocjenjivati kao nekog ko je protiv autoputa kao takvog, a naravno da postoje dileme, da postoje razna mišljenja o tome je li to investicija koja nam je sada potrebna, je li to investicija previše velika za to. Samo moram da vam kažem da sa svim kompanijama na svijetu koje su bile zainteresovane da grade auto-put mi smo u prvoj fazi od nekih 7-8 mjeseci razgovarali, sa svim ko god se javio i kada smo znali da on nema možda potencijala nismo htjeli nikoga ne odbijemo da ne bude priče nekoga nismo htjeli iz te i te zemlje. Ne. Sa svima smo razgovarali. Dugo su u igri bili Evropska investiciona banka, Banka Enkabetel i Gulsan doguš. Niko nije mogao da ponudi ovakva finansijska sredstva kao što smo dobili ponudu od kineske strane. Razgovarao sam sa evropskim zvaničnicima, razgovarao sam sa evropskim komesarom, koji je potpredsjednik Evropske komisije, koji se bavi infrastrukturnim projektima, čuo od njega tu priču, pa kako to realizujete. Ja sam tada rekao, dajte pokušajte da i vi značajna sredstva uložite po povoljnijim uslovima i kreditno ponudite ih Crnoj Gori. Ovo je nemjerljiva razlika u odnosu na ovu kreditnu politiku u odnosu na ove druge koje smo imali. Zato pravo da vam kažem potpuno miran i sigurno gogovorim o tome, izabrali smo najbolju ponudu, stvorili smo dobre pretpostavke za realizaciju, očekujemo i ove naredne korake da se završe. Naći ćemo se opet u Parlamentu da razgovaramo tome.

Opet vam kažem vjerujem da ću u tom trenutku kada budete imali sva akta pred sobom podrška ovom projektu biti još veća u smislu, ne da li ste za nejga ili ne nego da li ćete podržati da to radimo, a što se toga tiče kako su stvorene pretpostavke i sa granicom do Srbije i za Jadransko-jonski auto-put nijesu stvorene pretpostavke do granica sa Crnom Gorom a niko ne odustaje od projekta, nego ćemo naravno predano raditi o tome. Vi ste bili u Atini i znate da sada Grčka predsjedava a od jula predsjedava neko drugi. Moramo imati sve te kockice složene i moramo vidjeti kakve su ambicije svih kada razgovaraju o nekim projektima. Nama su ovo, pazite, naravno mislim da je na svima nama velika odgovornost da kažemo utrošićemo, iskoristićemo ovu investiciju od 809 miliona za to. Sjećate se da je ranije bila priča u Parlamentu zašto to ne uložimo u neki drugi projekat. Ovo su preferencijalni krediti i ovaj kredit se dobija samo za taj projekat i samo ako ga radi njihova kompanija. Da ne ponavljam, očekujem podršku od vas. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Bila je ovo završna riječ ministra Brajovića.

Imaćemo priliku.

Proceduralno možete. Naravno.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Neću ulaziti u odgovore na neke komentare iako je u pitanju bila završna riječ, ali ćemo nastaviti ovu priču, a taksativno bih mogao sada da nabrojim 5-6 stvari onih koje su imale obilježje polemike. Odgovoriću na jednu drugu stvar i sa njom ću završiti.

Dakle, nazvao sam glupošću i stojim iza toga Odluku Vlade Crne Gore da se svrstava u red stotina država a ne ovih 93 u osudi referendumu na Krimu one iste vlade koja je potrčala što prije , prije tri -četiri godine ili pet već da prizna Kosovo, a ta ista Vlada sada ulazi u red onih država koje će biti negdje natjerane da ako se nastavi ovako ova politika uvode možda i sanckije državi čije hiljade i hiljade gradjana ovde žive i firme posluju i od kojih ova država ima velike ekonomske koristi. Ako to nije glupost ja onda mogu da testiram na nekom drugom mjestu, a možda mogu da je nazovem pogrešnom odlukom, možda mogu da je nazovem bezobraznom odlukom , ali je nazivamo u žargonu glupom odlukom koja nam se ne može nikako vratiti bez kao problematičnom. Toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam .

Takodje, proceduralno minut možete i vi.

Pardon, ne proceduralno, nego objašnjenje.

IVAN BRAJOVIĆ:

Izvinjavam se što koristim na ovaj način ali jesam rekao takvu kvalifikaciju nekog poteza Vlade, prije svega mislim da se ne mogu izjednačavati Kosovo i situacija u Krimu. Druga stvar, mi smo neko ko ide ka evroatlantskim integracijama i u tom smislu podržavamo, valjda pridružujemo se na neki način odlukama naravno vrlo osjetljivo i vrlo oprezno. Znete li kakve su neke interpretacije bile - bile su interpretacije da Crna Gora uvodi sankcije Rusiji, što uopšte nije bilo tačno. Crna Gora je uvela sankcije za jedan broj, odnosno pridružila se sankcijama za jedan broj ukrajinskih državljana koji su poimenično pomenuti tu. Ja u tom smislu mislim da se takve odluke ne mogu karakterisati neodgovornim i tako dalje i tako dalje. Mislim da je to promišljena odluka i da će vrijeme pokazati, a kakve god odluke donosite vi snosite odgovornost za njih. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, ovim smo zaključili raspravu o Predlogu zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine o unapređenju saradnje u izgradnji infrastrukture. O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Ovim zaključujem današnji rad i obavještavam vas da ćemo sutra započeti rad u 11 sati i to sa objedinjenim pretresom o tri predloga zakona: o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću, o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama

Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i o Predlogu zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Hvala vam.

02.04.2014. u 11.20h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, dobar vam dan.

Prelazimo na **objedinjeni pretres** o sljedećim predlozima zakona: **Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.**

Na Zakonodavnom odboru Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost nijesu dobili potrebnu većinu.

Podsjećam da su predloge zakona podnijeli poslanici Zoran Jelić, dr Filip Vuković, Veljko Zarubica, Marta Šćepanović i Zorica Kovačević.

Izjesticima su: Zakonodavnog odbora - Neven Gošović, Veljko Vasiljević i Radovan Obradović; Odbora za ekonomiju, finansije i budžet - Aleksandar Damjanović.

Poslanik Srđan Milić imao je izdvojeno mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet povodom Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću.

Proceduralno, kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Poštovana Skupštino,

Pozivam se na član 135, drugi stav: "Predlog zakona čiji predlagač nije Vlada predsjednik Skupštine upućuje Vladi radi davanja mišljenja, u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana prijema predloga zakona". Ako dobro tumačim, Vlada je imala rok od 15 dana da da svoje mišljenje na ove zakone - tri jako važna zakona. Ni danas nema u skupštinskim klupama predstavnika Vlade i ne znam ima li smisla danas uopšte raspravljati o ovim zakonima, ili da budemo optuženi ovaj put da je stvarno parlamentarna diktatura na snazi, jer Vlade nema, moramo se snalaziti nekako. Dajte da razmislimo da li uopšte da raspravljamo kad ne znamo šta Vlada misli o ovom zakonu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Imamo informaciju da je stigao dopis, odnosno mišljenje iz Vlade i vjerovatno će biti podijeljeno poslanicima. Sada pozivam predstavnika Odbora za zakonodavstvo, odnosno izjesticu Odbora za zakonodavstvo da da napomene ovoj maloj nejasnoći vezanoj za proceduru. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvaženi poslanice i poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Na dnevnom redu danas treba da raspravljamo o tri predloga zakona: Zakona o igrama na sreću, o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Zakon o igrama na sreću je dobio potrebnu većinu na Zakonodavnom odboru, ali ova dva zakona nijesu dobila potrebnu većinu. Naime, vezano za Zakon za porez na dohodak fizičkih lica, pet je bilo za, tri protiv, dva uzdržana, a vezano za Zakon na dodatu vrijednost, o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost četiri poslanika su bila za, tri protiv i dva uzdržana.

Naš Poslovnik ima izlaz iz ove situacije, a to je da o tome odlučuje plenum bez pretresa. S obzirom da danas nemamo potrebnu većinu, odnosno 41 poslanika da bi raspravljali o istima, ja bih zamolio poslanike, a nije prvi put da se to dešava, da mi ipak raspravljamo o ova tri zakona u objedinjenoj raspravi, posebno što je bilo i ranije slučajeva, da čak nijesu određeni zakoni prošli ni Zakonodavni odbor, a da smo raspravljali o njima pa kasnije dobili mišljenja i posebno iz razloga što u oba ova slučaja u kojima zakoni nijesu dobili potrebnu većinu, a to vidite iz priloženih izvještaja Zakonodavnog odbora, nije bilo nikakvih primjedaba vezano za to da zakoni nijesu usklađeni sa Ustavom, sa pravnim sistemom, ili sa zakonom.

Dakle, niko nije isticao povredu Ustava, zakona ili pravnog sistema. Iz tog razloga molio bih vas da prihvatite ovu moju sugestiju i da održimo danas objedinjenu raspravu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Gospodin Milić. On je imao izdvojeno mišljenje na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Ja jesam imao izdvojeno mišljenje, ali vezano za tematiku. Prije svega mislim da treba da se odluči shodno ovom zahtjevu. Ne sjećam se da smo radili raspravu ukoliko nije prošlo Zakonodavni odbor, ali ako ste već krenuli u raspravu oko ovoga...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Naravno. Medjutim, mi nemamo predlog Zakonodavnog odbora po kojem bismo postupali... Mislim da nema razloga da ne nastavimo sa raspravom. Možemo da raspravljamo o ovom zakonu i to je mišljenje naše službe. Možemo nastaviti sa raspravom i da čujemo Vaše mišljenje, ali da damo i riječ predlagачima.

SRĐAN MILIĆ:

Nije nikakav problem. Mi smo imali, i to ne samo sa moje strane potencirano. Potencirano je od kolega drugih iz opozicije, mislim konkretno od kolege Bojanića, i očekivali smo da će Vlada Crne Gore dostaviti mišljenje i da ...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Evo, sada vas obavještavam da nijesmo dobili, nema mišljenja Vlade.

SRĐAN MILIĆ:

Nema mišljenja Vlade vezano za ove zakonske projekte i na takav način dolazimo u situaciju da imamo predlog kluba poslanika DPS-a gdje je na Odboru bila rasprava i prihvatanje odredjenog broja amandmana, odbijanje drugih amandmana od te grupe koja je podnijela amandmane i sada imamo predlog vjerovatno homogenizovan u okviru kluba Demokratske partije socijalista što se tiče samoga

predloga, ali nemamo, čini mi se, osnovne elemente za tu raspravu. Izdvojio sam mišljenje zbog toga što sam tražio da mi se dostave od nadležnih organa Vlade Crne Gore informacije po osnovu koncesije i prihoda. Pa da vidimo ko su bili korisnici sredstava po osnovu prihoda od igara na sreću, pripadajućega dijela, koje nevladine organizacije, jer sam bio zapanjen kada sam vidio koje su sve nevladine organizacije podržale. Bješe li Uprava za.....ovaj što je probao da uđe pa je bio generalni sekretar Skupštine na ročištu, pa nije moglo, pa kada sam vidio koje su sve nevladine organizacije podržale tu Upravu za igre na sreću u njihovim stavovima vezano za prethodno razmatranje, tražio sam kompletne informacije da vidim da li se takav trend finansiranja takvih nevladinih organizacija nastavio i u ovoj godini. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:
Proceduralno. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:
Definitivno smo dobili uvjerenja od sekretara Skupštine da nemamo nikakvo mišljenje Vlade, a nemamo, kao što vidite, u klupama nikoga iz Vlade, niti iz resornog ministarstva. 'Ajde da ovo odložimo 5, 10 minuta. Dajte pauzu. Ako neće da dođe neko iz Vlade, da se dobro zamislimo da li da raspravljamo danas o ovome. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:
Kolega Bojaniću, ovaj zakon je predložila grupa poslanika. Dakle, Vlada nije predlagač i Vlada nije u obavezi da dostavi mišljenje.
(Upadica Mladena Bojanića)
Možemo dati pauzu, nije problem. Pet minuta pauze.

-Pauza-

Poštovane kolegice i kolege, poslije kraće pauze nastavljamo sa radom. Nijesmo uspjeli da uspostavimo kontakt za predstavnicima Vlade, ali kao što znamo, Vlada nije u obavezi da da mišljenje o ovom zakonu. Nije prvi put da se raspravlja bez mišljenja Vlade o određenim zakonima.

Dajem riječ predstavniku predlagača da obrazloži sva tri ili neki od ovih zakona. Kolega Zarubica. Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:
Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.
Poštovane kolege, poštovani građani,
Ono što treba napomenuti na početku jeste da ove izmjene i dopune Zakona na porez fizičkih lica, kao izmjene i dopune drugih zakona o kojima objedinjeno danas raspravljamo predstavljaju prelazno rješenje do donošenja novog zakona o igrama na sreću.

Kao što je poznato, formirano je radno tijelo za pripremu osnova za izradu teksta Predloga zakona od strane Ministarstva finansija koje na ovom predlogu radi već nekoliko mjeseci. Sa ovog mjesta apel da se taj posao što prije uradi i da se konačno donese jedan novi zakon koji će urediti ovu oblast na jedan sveobuhvatan način i u skladu sa, između ostalog, važećom zakonskom regulativom zemalja iz okruženja i Evropske unije. Pored člana 93, stav 1 Ustava Crne Gore, ovaj zakon nalazi uporište i u

članu 16, tačka 5 Ustava kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru u koji spada i regulisanje sistema priređivača igara na sreću. U postojećem Zakonu o igrama na sreću, član 5, između ostalog, se navodi da su igre na sreću djelatnost od javnog interesa i isključivo pravo države Crne Gore. Javni interes po postojećem Zakonu o igrama na sreću se ostvaruje i ogleda u obezbjeđenju sredstava za zadovoljenje potreba u oblasti socijalno-humanitarnih djelatnosti, zaštite mentalnog zdravlja, za programske aktivnosti i aktivnosti omladine, kao i za finansiranje planova i programa NVO ograničenja.

Aktuelni Zakon o nevladinim organizacijama predviđa prošireni broj oblasti od javnog interesa, što automatski podrazumijeva izdvajanje dodatnih sredstava iz budžeta za finansiranje ovih oblasti. Zato je bilo potrebno uskladiti odredbe postojećeg Zakona o igrama na sreću, konkretno član 15, sa navedenim Zakonom o nevladinim organizacijama. To je razlog amandmanskog djelovanja predlagača na predložene izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću. Dosadašnjim Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica predviđeno je da se dohotkom ne smatraju prihodi ostvareni po osnovu igara na sreću i nagradnih igara, što znači da fizička lica koja ostvare prihod po ovom osnovu na taj dohodak nijesu bili obavezni da plaćaju porez.

Ovim zakonom predlaže se da dobitak fizičkih lica ostvaren po ovom osnovu osim nagradnih igara bude oporezovan 15%. U tom smislu, poglavljem 6 definisano je šta se to podrazumijeva pod prihodom na dobitke od igara na sreću, a članom 6a način plaćanja poreza na dobitke od igara na sreću. Ovdje su dati amandmani. Mislim da će kolega Gegaj govoriti o tome. Slična rješenja zastupljena su u zemljama u okruženju, gdje dobitci ostvareni od igara na sreću podliježu oporezivanju na način što porez na dohodak od igara na sreću sa propisanim izuzecima plaća fizičko lice koje ostvari dobitak od igara na sreću, koje ograničava, obustavlja i uplaćuje priređivač igara na sreću.

Treba, takođe, napomenuti da je u proceduri izmjena Zakona o porezu na dodatu vrijednost kojom se predviđa da, ukoliko se usvoji ovaj zakon, kao i zakon koji predviđa povećanje koncesija, o kome će govoriti kolega Nikčević, ukida se plaćanje poreza na dodatu vrijednost u skladu sa direktivom Savjeta evropske zajednice koja govori o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost.

Na kraju, predlagači izmjena i dopuna seta ovih zakona ni u kom slučaju ne plediraju da će sa njima biti uređena ova izuzetno kompleksna oblast, a pogotovo da do kraja riješimo treću pravnu zapovijest, a to je dati svakome ono što mu pripada. Ovaj problem traje još poodavno i nikako da dođemo do jednog sveobuhvatnog zakona koji će koliko toliko biti pravedniji za sve, pa i za državu Crnu Goru, a siguran sam da je ona u ovoj oblasti najviše uskraćena. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Zarubica.

Bilo je to u ime predlagača zakona. Sada bi prešli na predstavnike poslaničkih klubova. Prvi prijavljeni u ime Poslaničkog kluba, koleginica Kovačević. Naravno da je rasprava objedinjena i da je trajanje predviđeno do tri sata. Izvolite, koleginice Kovačević.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani građani,

Pred nama su predlozi zakona, i to: Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću koji su podnijeli poslanici DPS-a, a između ostalih i ja.

Što se tiče Zakona o porezu na dodatu vrijednost, ove izmjene su potrebne radi usklađivanja zakona sa direktivama Savjeta 112 od 2006. godine, a odnose se na zajednički sistem poreza na dodatu vrijednost.

Naime, članom 135, stav 1 tačka ... direktive propisano je da su države članice obavezne izuzeti oporezivanja, klađenje, lutrije, ostale vrste kocke, zavisno o uslovima i ograničenjima koje propisuju same države članice. Bitno je napomenuti da je Crna Gora, na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj zajednici, preuzela obaveze usklađivanja zakonodavstva sprovođenjem zakona i pravila o konkurenciji.

Skupština Crne Gore krajem juna 2013. godine usvojila je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u, kojim je članom 27 Osnovnog zakona o PDV-u brisana tačka 7, kojom je bilo pripisano oslobađanje PDV-a na usluge igara na sreću i zabavnih igara po kojem osnovu su se bili stekli uslovi za oporezivanje ovih usluga.

Članom 1 Predloga zakona koji je danas na dnevnom redu predlaže se da usluge igara na sreću budu oslobođene od plaćanja PDV-a, što je u skladu sa Direktivom.

Što se tiče Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, predlaže se uvođenjem poreza na dobitke od igara na sreću. Naime, Zakonom o igrama na sreću uređen je sistem i uslovi priređivanja igara na sreću, nagradnih igara u Crnoj Gori. Zakonom su, takođe, definisane i igre na sreću kao lutrijske igre, na sreću, lutrije Bingo, Loto, sportska prognoza i posebne igre na sreću, igre u kazinima, kladioničarske igre i igre na sreću automatima.

Zakonom o porezu fizičkih lica predviđeno je da se, između ostalog, dohotkom ne smatraju prihodi ostvareni po osnovi igara na sreću i nagradnih igara, što znači da fizička lica koja ostvare prihod po tom osnovu na taj dohodak nijesu bili obavezni da plaćaju porez. Ovim odredbama predlaže se da se na dobitke od igara na sreću veće od 100 eura, osim nagradnih igara, plaća porez na dohodak fizičkih lica.

Članom 4 predloženog zakona predlaže se da se porez na dobitke od igara na sreću obustavlja od strane isplatioca, odnosno organizatora igara na sreću i da na svaki pojedinačno isplaćeni prihod od igara na sreću isplatilac dobitka obračunava i obustavlja pri svakoj isplati dohotka i uplaćuje najkasnije narednog radnog dana od dana isplate dohotka. Od obračuna poreza na dobitke od igara na sreću primjenjuje se stopa od 15%.

Što se tiče Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, sadašnji Zakon o igrama na sreću donešen je 2004. godine, a primjenjuje se od avgusta 2005. godine.

Evidentno je da se prihodi od koncesivnih naknada, koje plaćaju priređivači igara na sreću, povećavaju iz godine u godinu, a kako fiksni iznosi koncesivnih naknada za priređivanje igara na sreću u kazinima, kladionicama i automat klubovima nijesu adekvatne dobiti, koje ostvaruju priređivači igara na sreću. Imajući u vidu sve ovo, grupa poslanika DPS-a predložila je izmjene postojećeg Zakona o igrama na sreću na način što bi se fiksne koncesione naknade za kazino, kladionice i automat klubove povećale za 50%. Povećanje fiksnih iznosa, koncesivnih naknada za kazina, kladionice i automat klubove će dovesti do ujednačavanja i ravnopravnog tretmana priređivača

igara na sreću, a, što je mnogo važnije, povećaće se budžetski prihodi po ovom osnovu na 1,5 milion eura na godišnjem nivou.

Na kraju, potpuno se slažem sa mojim prethodnikom, gospodinom Veljkom Zarubicom, da dugo traje izrada novog zakona i da se očekuje i potpuno sam saglasna, da, ako bude mogućnosti, vrlo brzo u ovoj proceduri u skupštinskoj raspravi, imamo novi zakon, koji će regulisati ovu veoma osjetljivu i složenu oblast.

Takođe sam saglasna da do izrade tog zakona treba prihvatiti predlog ovih zakona, a sve u cilju punjenja budžeta i prihoda po tom osnovu koji očekujemo, a koji će biti pet-šest miliona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Kovačević. Bilo je to uvodno izlaganje u ime Kluba Demokratske partije socijalista. Na redu je kolega Aleksandar Damjanović iz Kluba Socijalistička narodna partija, a neka se pripremi kolega Mladen Bojanić. Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, bez prisustva predstavnika Vlade u polupraznoj sali,

Razgovaraćemo o tako važnom setu zakona koji determiniše potencijalno milionske prihode, koje ova država ne ostvaruje od oblasti igara na sreću. Zakone koje je predložila grupa poslanika iz Demokratske partije socijalista, u čiju dobru namjeru ne sumnjam, da se poreskom politikom, koja bi trebala da bude adekvatna, nadomjesti nemoć države, da svih ovih godina od kada je važeći zakon na snazi, koncesionom politikom, kao jedino mogućom ostvari ono što država ne ostvaruje, odnosno gubi, odnosno što se prelijeva u ruke privatnih kompanija i pojedinaca. Dakle, uz sve ovo što smo ovdje rekli, problematiku vezanu za ustavni osnov, nepostojanje pisanog mišljenja Vlade, nepostojanje njihovog prisustva ovdje u sali, kao i naše obaveze da u prvom kvartalu, a to je definisano kada smo razmatrali Predlog zakona o Budžetu, odnosno set poreskih zakona, damo neku ponudu. Ovdje jeste prava prilika da se i u ovakvim uslovima otvori rasprava, bez spinovanja sa bilo čije strane, medijske ili neke druge, i da ovdje na jedinom necenzurisanom mjestu u ovoj državi, a to je Parlament Crne Gore, pokažemo u principu kako ovi zakoni, odnosno predlozi neće riješiti ovo stanje i šta ovdje treba raditi da bi se stanje dovelo u red. Nekoliko činjenica vezanih za trenutnu situaciju.

Važeći zakon o igrama na sreću je iz 2004. godine. Dakle, punih 10 godina na snazi. U članu 77 Zakona je ključna odredba bila da će se uvesti onlajn sistem kod svih priređivača igara na sreću, u kazinima, kladionicama, automatima i tako dalje, kako bi država jedino na bazi onlajn sistema imala uvid u realni obim igara na sreću, a onda fiksnim koncesijama i onim varijabilnim koje zavise iz tog realnog obima igara prihodovale milione i milione. Ona to nikada nije uradila. Zadnja informacija jeste da je, na bazi elaborata o onlajn nadzoru koji je nakon devet godina od kada je ta obaveza postojala urađen, 14. marta završen javni poziv za sačinjavanje ovog onlajn nadzora. Po informacijama koje imam problematičan u smislu da je dobila to neka kompanija koja je imala goru ponudu od neke domaće kompanije. O tom-potom, nije tema za ovu raspravu. To je prva stvar koju treba imati u vidu.

Druga stvar koju treba imati u vidu kada govorimo o ovom predlogu zakona jeste što postoji još nekoliko problematičnih podzakonskih akata, koji, takođe, ciljano prave haos u ovoj oblasti. Neću ulaziti u to da su produžene koncesije za priređivanje igara na sreću do 30. aprila 2019. godine za "HIT Montenegro", odnosno do 31. decembra 2016. godine za Lutriju Crne Gore i to 2010. godine usred priče o izradi novog zakona i to da radna grupa Vlade, čiji sam član, devet mjeseci ne može usaglasiti sistemski rješenja. Molim i apelujem da se taj posao što prije završi, kako ne bismo dobijali ove opravdane pokušaje, ali nesistemska rješenja koja neće do kraja zaokružiti uvid i nadzor države nad ovom oblašću.

Treća stvar, ne manje bitna. U kontekstu svih ovih problematičnih podzakonskih akata neko se ovdje prepoznao da sam u jednom tekstu u jednom mediju imao nešto protiv da neko ne radi na bazi zakona. Ne. Nemam ja problem ni sa jednim priređivačem igara na sreću, sem što ću narodski rečeno, da me pogrešno ne shvatite, da im „oderem kožu“ u smislu da najveći dio profita koji oni ostvaruju ostaje državi Crnoj Gori. Svih - i onih koji gazduju u kazinima, onih koji gazduju u kladionicama, ovih novih gazda koji gazduju u terminalima, automatima i tako dalje. Dakle, da objasnim i da dovedem do toga kako VD stanje u upravi igara na sreću, jer imamo VD direktora već duže vrijeme, se oslikava na donošenje podzakonskih akata. Imamo zakon koji je definisao da se uplatna mjesta za kladionice definišu kroz postojeće pravilnike i sada smo dobili Pravilnik o prostornim i tehničkim uslovima koji je 2005. godine prvi put donešen i, gle čuda, u aprilu 2013. godine podešen na način da je predvidio da se u skladu sa članom 51 Zakona o igrama na sreću definišu prostori za terminalne uplate koji moraju imati 3m² na posebnim mjestima za uplatu. Nikakvih problema nema. Po mom mišljenju, ovaj pravilnik nije u skladu sa zakonom, jer zakon definiše da se uplate vrše na mjestima koja imaju licencu, odnosno koja su takozvana mjesta gdje se priređuju igre na sreću. To nijesu podgoričke i crnogorske kafane u kojima imate uplate na terminalima, gdje sam lično vidio maloljetna lica koja se na tim terminalima klade i nemam uvid u to kakvu državu ima dobit, sem fiksne koncesije koja se plaća i varijabilne koja se plaća kao i kod kazina i kod ostalih kladionica „od oka“, odnosno kao onaj trajekt Kamenari – Lepetani, koji takođe „od oka“ plaća onu varijabilnu koncesiju Morskom dobru. Izgleda imamo ovdje širok stepen tolerancije. Ne možemo da uspostavimo adekvatan nadzor i onda kažemo - ajte vi nama kao državi platite nešto malo i to je to. To je drugi segment ove priče.

Treći segment je „galimatijas“ u smislu gdje ide ovo malo novca koji ostvarujemo iz ove oblasti i za koje namjene. Donešen je zakon o NVO. Imamo Zakon o igrama na sreću, gdje smo sa jednim takozvanim i ciljano donesenim pravilnikom na ivici legalnosti opredijelili da koncesije idu za finansiranje NVO-a 75%. Kako idu ove tri zadnje godine imamo da Upravni sud tri puta uzastopno za tri godine ruši odluku za raspodjelu tih sredstava. To je jedna strana medalje.

Druga strane medalje je da se ne primjenjuje Zakon o NVO, koji jasno nalaže da prihodi od igara na sreću moraju da budu negdje prihod budžeta, a da onda shodno programima koje NVO ponude ta sredstva idu tamo, a ostatak da se finansira za neke druge potrebe. Dao Bog u Crnoj Gori ih ima dosta, od socijale preko isplata tehnoloških viškova itd. Ni taj dio nije zaokružen kako treba.

Četvrto, podaci koje imamo, kada sve ovo uzmemo u obzir, neadekvatan nadzor države, nemoć države da zaokruži ovaj posao jesu frapantni ako uzmemo zvanične podatke koje sam dobio od strane Uprave za igre na sreću koje sam tražio u pripremi za ovu sjednicu po članu 50. Dakle, čitam nekoliko indikativnih podataka. Ukupni obim

prihoda od koncesija za 2013. godinu 5,54 miliona evra. Na Radnoj grupi za igre na sreću sam od predstavnika najvećeg priređivača igara na sreću, predstavnika Lutrije, kao i predstavnika kladionica dobio informaciju da postoji višemilionski potencijal koji se ne oporezuje. Čak i priređivači sami priznaju da im država ne uzima onoliko koliko bi trebalo kada bi imala realan nadzor u ovu oblast. Dakle, potencijalno se gubi deset do 15 miliona godišnje. To što je neko gubio od 2004. godine time što nije završio svoj posao, uveo onlajn nadzor, donosio ovakve pravilnike o kojima pričam, naknadno legalizujući neke stvari, neko mora da odgovara. To je šteta od desetine miliona evra za ovu državu.

Sada želimo kroz ovaj predlog zakona, kažem možda iz najbolje namjere, da aboliramo sve ovo što do sada nismo uradili i, eto, uvedemo neku adekvatnu poresku politiku kako bismo ukinuli PDV koji se pokazao kao nemoguć u ovoj oblasti jer ne postoji nigdje u Evropi. Rješenje koje se mora zamijeniti, po mom mišljenju, samo jakim koncesionom politikom sa visokim varijabilnim koncesijama koje će gro prihoda koji je realan i koji postoji uzimati od strane priređivača, ostajući njima, naravno, dovoljno da razviju svoj posao, da ovaj biznis održavaju, da zapošljavaju ljude itd. Podaci o tome da jedan vlasnik kladionice plaća godišnje više nego sva kazina zajedno. Podaci o tome da jedan kazino ima obračunatu koncesiju od 2,17 miliona, a uplatio svega 0,17 miliona. Možda nije do kazina, možda je do države na način kako mu je to obračunala. Hajde da vidimo što je tu u pitanju. Zato nam je trebalo prisustvo ministra finansija, prisustvo Uprave za igre na sreću, iako su u VD stanju, pomoćnika ministra, da mi objasni diskrepancu između 2,3 ili 2,4 miliona obračunatih naknada od kazina i svega 500.000 plaćenih naknada. Da ne idem, onda, u kladionice, neke su platile, neke nijesu.

Spisak tombola, spisak priređivača sa interneta koji je potpuno van domašaja ove države. Internet klađenje kao siva zona, dvije strane kompanije primaju uplate naših građana preko interneta, ogroman novac odlazi tamo. Vi sami znate kada se kladite preko interneta, onaj ko sitno ili krupno igra, da su tada i "kvote" povoljnije i da će igrač zbog anonimnosti, privatnosti radije uplatiti 10.000 na internetu nekoj stranoj firmi koja nikad neće platiti centa ovoj državi nego nekoj domaćoj koja zapošljava radnike, ali to je problem države. Država je do sada imala prostora da radikalnim mjerama ako treba preko isključenja tih sajtova i tih servera itd. zaštiti ovu oblast, odnosno ne da je ukine, ali da je reguliše. Pa, ako neko plaća sa kartice u Crnoj Gori preko platnog prometa i dobija neki novac na te iste kartice, da li onda Poreska uprava može da mu obračuna 10%, 20%, 30% poreza od toga novca koji stigne. Dakle, niko ovdje nije protiv da se bilo što ukida, ni terminali, ni internet klađenje, ni kladionice, ni kazina, samo sam ovdje zajedno sa Klubom poslanika žalostan zato što država gubi desetine miliona evra nečijim neradom i neće sada novi predlozi zakona pokriti sve ovo što ovdje imamo. Priređivači igara na sreću koji nijesu u cjelosti izmirili koncesionu obavezu - Džek pot, Casino Promotion, Casino Avala, Low company, Orijen, Pin, Casablanca, Vilijams, Premijer plus, Futura bet itd. Zašto nije neko iz Ministarstva ovdje objasnio zašto ovo u cjelosti nije izmireno?

Zašto nije neko ovdje iz Vlade da objasni da li je ovo pogrešno obračunato, pa se ne plaća? Na bazi čega je obračunato ili neko neće da plaća i kakve su sankcije prema njima. Neću da vjerujem apriori ni priređivačima, ni državi, odnosno odgovornima. Želim da čujem te stavove. Ovo je bila prilika i ovo jeste prilika bez spinovanja, bez toga kako će koji mediji da javi, da prikrije ako se neki od priređivača kod njega reklamira, ima markicu, pa mu daje stotine hiljada godišnje, a on neće da ga napada, nego ovdje u parlamentu otvoreno o svemu, da razgovaramo o tome kako je od aprila ili maja počela

uplata u terminalima, i to je sada sitno, biće sve krupnije. Šta je bilo sa onim periodom prije toga? Je li on bio pokriven? Zašto ovaj pravilnik 2013. godine i njegove izmjene nakon osam godina? Gdje je zaštita od klađenja maloljetnih lica u tom dijelu? Nemamo ni to.

Dakle, podaci koji su, uslovno rečeno, problematični i koji govore o tome da imamo veoma lošu sliku u smislu samih dešavanja u ovoj oblasti. Podaci koji nam govore o tome da ova tri predloga zakona, ponavljam, ukidanje PDV-a koji je sam po sebi problematičan, koji se teško može naplatiti, jer se maltene nigdje u okruženju i u Evropi to ne radi, odnosno uvođenje poreza na dohodak i poreza na igre na sreću na način na koji je to predloženo ne mogu riješiti u ovoj oblasti. Jedini način da se riješi ovo stanje jeste odgovornost za one koji nijesu radili do sada. Neka ih javnost vidi i prepozna, iako su na nivou države, na nivou priređivača igara na sreću.

Druga stvar jeste onlajn nadzor da se plaćaju koncesije, fiksne, posebno varijabilne koje su pravi porez, da budu visoke, da plate 60, 70, 80% prihoda državi kao što se to radi u drugim državama.

Treća stvar jeste da se do kraja zaokruži zakonska infrastruktura sa sistemskim rješenjima. Ovo ocjenjujem kao pokušaj rješenja koje može nekome dati aboliciju za ono što nije radio svih ovih deset godina. To su razlozi koji Klub SNP-a opredjeljuju da ne može dati podršku ovim rješenjima, čak ni amandmansi intervenisati jer rješenja u kompletu nijesu dobra. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Damjanoviću, uz znatno prekoračenje, ali materija je jako bitna i bilo je u potpunosti u temi.

Kolega Mladen Bojanić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolega Andrija Popović, u ime kluba četiri partije. Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Htio bih i predstavnike Vlade da pozdravim, ali, nemamo priliku, definitivno neće doći. Ništa, mi ćemo nastaviti ovu raspravu, neka javnost čuje koliko Vlada brine o ovako važnoj materiji, u kojoj se okreću milioni, u kojoj može da bude šteta ili korist za budžet u milionskim iznosima.

Međutim, naša Vlada jednostavno iz nekog razloga se danas nije pojavila, nijesu se pojavili ni predstavnici Vlade na Odboru za ekonomiju. Tražili smo, takođe, njihovo mišljenje, evo smo čuli da je nema. Negdje je, čini mi se, predsjednik Parlamenta Krivokapić rekao po pitanju KAP-a da je u pitanju neznanje ili korupcija. Ovdje bih dodao da pored ove tri moguće varijante postoji i treća - strah. Meni se čini da se Vlada ovdje ponaša kao dijete. Obično dijete kada ga je strah zažmuri, zaspe i čeka da strah prođe sam od sebe. Tako meni danas liči Vlada Crne Gore. Zažmurila je, sakrila se, čeka da sve ovo prođe, da neko podmetne leđa za nju i, naravno, da ona kaže - to je neko drugi, mi se nijesmo ni pitali za ovo.

Htio sam da pitam Vladu, vrlo jasno, da dobijem jasan odgovor, da li ona ima pozitivan stav o ovim predlozima zakona. Ako ima pozitivan stav, onda bih je pitao zašto je čekala devet mjeseci. Zakon gdje je uveden PDV na igre na sreću, to je navodno bio glavni problem, odnosno za sve ove izmjene zakona. Ako Vlada nije bila saglasna sa tim, trebala je da sama reaguje i da odmah predloži zakon. Htio sam, takođe, da pitam ove predstavnike Uprave za igre na sreću. Ako danas nemamo

mišljenje Uprave za igre na sreću o tri krucijalna zakona koji regulišu igre na sreću u Crnoj Gori, čemu ta uprava? Šta oni rade? Čime se oni bave? Kako funkcionišu? Htio bih da dobijem informaciju od Poreske uprave, jer Zakon o PDV -u je stupio na snagu u julu prošle godine i PDV obveznici su postali priređivači igara na sreću. Htio bih da znam koliko je priređivača za igre na sreću registrovano kao PDV obveznici u ovom periodu. Koliki porez su platili? Koliko je kontrola izvršeno kod priređivača igara na sreću? Koliko je prijava napisano ako nije bilo u skladu sa zakonom? Nemamo odgovor, jer nemamo Vladu. Bukvalno nemamo Vladu po pitanju igara na sreću. Ako je negativno mišljenje Vlade o ovim predloženim zakonima, trebalo bi to da kažu. Onda se možda dešava nešto što bi i mene radovalo, da postoji neka frakcija u DPS-u, pa jedan dio DPS-a je protiv Vlade, a jedan dio još uvijek podržava Vladu. Da nam se to kaže pa da pomognemo ovu frakciju DPS-a koja je protiv Vlade i da se riješimo ove neodgovorne, neozbiljne Vlade.

Predlagač zakona gospodin Zarubica je lijepo rekao da je ovo prelazno rješenje. Ja se uvijek plašim prelaznih rješenja. U bilo kojoj oblasti svako prelazno rješenje je štetu napravilo. Radna grupa devet mjeseci radi, a nije u stanju da donese predloge. Još jednom ću pomenuti - Ministarstvo finansija, resorno ministarstvo ne znamo što misli o ovome, ne znamo što misli Poreska uprava, ne znamo što misli Uprava za igre na sreću. Rekli ste, takođe, gospodine Zarubica, da je isključivo pravo Crne Gore da upravlja igrama na sreću i ona određuje koncesije. Tako je. Takođe, rekli ste dati svakome što mu pripada, potpuno saglasan, Crnoj Gori pripada resurs nacionalne lutrije i Crna Gora je dala nekome nacionalnu lutriju. Recite mi da li ima odgovorne zemlje koja je prodala svoj resor nacionalne lutrije. Isto tako smo neodgovorni bili kao što smo prodali sve monopole. "Jugopetrol", "Telekom", "Elektroprivredu", smo dali drugome na upravljanje, prodali smo finansijski sektor, sve banke smo prodali, prodali smo osiguranje, prodali smo i na kraju Lutriju. I što nam je ostalo? Da navodno regulišemo ta tržišta i da pokušavamo da nekako zakonima, agencijama, regulatorima bar njima ograničimo prihode, da bar nešto i za ovu državu ostane. Oni potpuno imaju legitimno pravo, isto kao što priređivači igara na sreću imaju potpuno legitimno pravo da se bore, da maksimiziraju, uvećaju svoj profit. Njihov nije društveni interes. To nije njihova briga. Oni društveno-odgovorno ponašanje vide, potpuno ih razumijem, samo u dijelu kada to može da služi njihovom marketingu i reklamama. Ali, kada država ne brine i kada država, kako ste rekli, ne uzme ono što joj pripada ili ne zadrži što joj pripada, onda se dešava ono što se dešava Crnoj Gori. I sad i Vlada, odnosno nema je danas, ima strah, vjerovatno neki, a podsjetiću vas nije to tako davno bilo, kako je Vlada drčna bila i hrabra kada je trebala da zamrzne penzije. Kako je Vlada hrabra kada je trebala da uvede krizni porez, jer nekoliko miliona je mnogo veliko za Crnu Goru. Ovdje gubimo desetina miliona godinama, a neće Vlada ni da dođe u Parlament da nam kaže zašto to radi. Sad očekujete da vam mi poslanici, naročito iz opozicije, pomognemo da uredite to. Vama nekolicini se zahvaljujem što ste tu, poslanicima DPS-a što ste bar neki pokušaj napravili. Bar nije mrtvo more, nego se nešto pokušava.

Rekao sam na Odboru, i ovdje ću da ponovim. Mi nećemo da zauzmemo stav, ja neću. Zašto bih zauzimao stav? Zašto bih se miješao unutar partijske stvari DPS-a? Bilo je vrlo čudno, da ne kažem neku grublju riječ, neobično, da na Odboru za ekonomiju imamo raspravu između predlagača zakona pet članova poslanika DPS-a, i dva koji su dali amandmane. Vode raspravu na odboru ko će što da prihvati, koji amandman. Samo je falio šef kluba poslanika da presiječe, a Vlade nigdje. Vlada i dalje

spava, pokrila se, čeka da sve ovo prođe. Neka čeka, ali nadam se da ćemo je sačekati, da vidimo đe je. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bojaniću. Kolega Andrija Popović u ime Kluba četiri partije, a na kraju u ime Kluba DF-a Milutin Đukanović. Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani,

Na početku izlaganja, sigurno neću uzet ovih 10 minuta, samo da kažem da je danas međunarodni Dan osoba sa autizmom. Sjednica Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je posvećena samo toj temi.

Ovdje, kao što vidite, mnogo poslanika, odnosno poslanica imaju bedževe - piše „Ja volim druga sa autizmom“. Da ljudima bude jasno koje bedževe nosimo i da skrenem pažnju da bi država povelala više računa o tome. Oko pet miliona ljudi u Evropi boluje od tog poremećaja, odnosno na jedno od osamdeset osmoro dece boluje od tog poremećaja, i to četiri puta više dječaci nego djevojčice.

Sad se vraćam ovoj objedinjenoj raspravi, tačkama 17, 18 i 19. Samo da pomenem jedno iskustvo koje smo imali skoro. Parlamentarna delegacija naše Skupštine je prošlog mjeseca boravila u Finskoj. Jedna od tema je bilo i finansiranje sporta, kulture mladih. U Finskoj su 1970. godine nacionalizovane sportske kladionice. Dakle, država je nacionalizovala kladionice prije 44 godine. Prihod od igara na sreću je oko 700 miliona eura, a od toga za sport se opredjeljuje nekih 150 miliona eura, odnosno 25% nešto više od 150 miliona eura. Za crnogorski sport se opredjeljuje nešto oko četiri miliona eura. Govorim o državi bez opština.

Uprava za igre na sreću je objavila podatak, mislim da je država Crna Gora prihodovala od igara na sreću u 2013. godini pet i po miliona eura. Finska 130 puta više, a Finska je veća po broju stanovnika od Crne Gore devet puta. Ovdje dolazimo do logičnog podatka, a znamo svi da ima nekih 600 kladionica, ne znam ni sam koliko kazina, da se ogromna sredstva, ogromne pare slivaju u privatne džepove.

Mislim da je ovo što sada pokušavamo sa ova tri zakona ništa, da trebaju potpuno novi zakoni. Ogromna sredstva se odlivaju iz crnogorskog budžeta i mi kao zakonodavna vlast moramo nešto da uradimo, jer je očigledno da izvršna vlast neće uraditi ništa. Vidimo da je i ovo poteklo od poslanika u Skupštini. Moramo da uradimo nešto da zaustavimo to otimanje ogromnih sredstava državnih. Trebalo bi razmisliti o ovom finskom modelu i vidjeti da li Crna Gora može da nacionalizuje kladionice. Sigurno je da bi to donijelo ogromne prihode da bi mnoge djelatnosti koje su marginalizovane u Crnoj Gori, govorim o sportu, kulturi, koje praktično nemaju od čega da se finansiraju, o nevladinom sektoru, sigurno mogle i te kako da žive i funkcionišu od prihoda od igara na sreću. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Popoviću. Kolega Milutin Đukanović u ime Kluba Demokratskog fronta u uvodnoj riječi. Izvolite, kolega Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Odavno se vodi polemika oko oporezivanja organizatora igara na sreću. Nažalost, nijesam se nadao, da će jedan dio poslanika Demokratske partije socijalista, da budem vrlo precizan, postati lobistička grupa organizatora igara na sreću. Šta oni žele sa ova tri zakona?

Poslanici Demokratske partije socijalista predlažu da se ukine porez PDV od 19% na one koji uplate određeni tiket ili učestvuju u igrama na sreću, ali umjesto toga kažu da je to nemoguće, da nije u skladu sa evropskim standardima i predlažu da se onome koji dobije na primjer 100 evra, 101 evro, mora umanjiti za 15 evra taj dobitak i da organizator igara na sreću uplati taj iznos u Budžet Crne Gore. I sami su rekli da će efekti ovog zakona iznositi oko 1,5 milion evra, odnosno da će ući u Budžet Crne Gore 1,5 milion evra.

Odgovorno tvrdim da ne postoji područje u Crnoj Gori koje je manje pod kontrolom države od organizovanja kladionica i organizovanja igara na sreću. Svi dobro znamo da "HIT Montenegro" iznosi na desetine, pa čak taj iznos prelazi i 100 miliona evra iz Crne Gore i sad postavljamo pitanje ko je tu obračunao dobit, ko može da utvrdi koliko stvarno treba da se uplati u Budžet Crne Gore. Više postaje bajka priča o uvođenju on line sistema za nadzor kladionica. To je softer koji može da se uradi za pola godine, ali uporno 10 godina se priča i evo sad smo doznali da je kao sve gotovo samo treba da se kupi.

Nevjerovatno je da Crna Gora od igara na sreću prihoduje svega 5,5 miliona evra na godišnjem nivou, a dobro znamo da u Crnoj Gori ima igrača koji su u suštini Vlada u sjenci, pet-šest igrača za noć izgube taj iznos. Kakve koristi je država imala od toga? I nemojte da se hvalite, neozbiljno je, da se koncesije povećavaju za 50%, da bi građanima bilo jasno da čuju šta to znači. Znači sa 500 evra povećava se za 750, to je tačno, ali kada kažete bez ovoga iznosa da se nešto povećava 50%, to ispada strašno veliko i građani kažu - vidite, povećali su koncesije za 50%. Zahvaljujem gospodinu Popoviću koji je spomenuo Finsku, a znamo da zemlje koje se bave turizmom u svakom slučaju imaju veoma razvijen taj sektor igara na sreću. Finska ostvaruje 150 puta veći prihod nego što to ostvaruje Crna Gora i nije nam jasno zbog čega dramtizacija ovolika, zbog čega određeni poslanici Demokratske partije socijalista, za koje pouzdano znam da nemaju baš veze mnogo sa igrama na sreću, kreću u projekat da zastupaju lobističke grupe. Nevjerovatno je da je država dozvolila da se proda Lutrija Crne Gore. Šta mi danas imamo? Imamo da Lutrija Crne Gore radi bez problema, čuli smo da su im već produžene koncesije, ali zato se vrlo aktivno bavi politikom. Ima svoju televizijsku stanicu, ušla je u kablovske emitere i mi danas sa te televizije koja je formirana od Lutrije Crne Gore imamo vođenje politike i brutalne napade na opoziciju. Očigledno da Demokratskoj partiji socijalista odgovara da pomaže takvim organizatorima igara na sreću, koji će da rade to što rade.

Pozivam Vas, gospodine predsjedniče, da tražite da se ovo povuče iz rasprave. Pogotovo je neozbiljno o ovome raspravljati jer nemamo danas ovdje predstavnike Vlade Crne Gore. Mi moramo da čujemo šta Vlada Crne Gore misli o ovome. Pojedini poslanici su spomenuli da se neće izjašnjavati o ovome. Ja saopštavam da će se Demokratski front ako ovo dođe na glasanje izjasniti protiv toga. Sjećate se svi dobro šta se desilo kada je usvojen porez, odnosno PDV, na igre na sreću od 19%. Šta je ovo sad šta se desilo? To je manja zamjena, ali na štetu dobitnika. Niko neće ni u primisli da pokuša da optereti organizatore igara na sreću. I krajnje je vrijeme da se ovaj Parlament tome suprotstavi, a ja od vas očekujem da ovu raspravu završimo kada dođu predstavnici Vlade, jer od njih ćemo dobiti relevantne informacije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Đukanoviću. Ovaj predlog mogu samo povući predlagači, a ja sad dajem riječ predlagaču zakona ukoliko želi da prokomentariše neko od uvodnih izlaganja koja su se čula. Kolega Veljko Zarubica je govorio u ime predlagača. Izvolite, kolega Zarubica.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Zahvaljujem i kolegama koji su glasali, diskutovali. Mislim da je korektna bila rasprava.

Moram početi od kolege Damjanovića, koji je rekao da ovaj zakon abolira Ministarstvo finansija, odnosno Predlog zakona, koji je podnijela grupa poslanika. Vjerujte mi da to nije tako. Ovo je pokušaj Kluba Demokratske partije socijalista, odnosno jedne grupe, kako je neko naziva, da se ubrza proces donošenja novog zakona o igrama na sreću. Vi dobro znate, kolega Damjanoviću, i rekli ste to u svojoj diskusiji da taj pokušaj uvođenja, odnosno donošenja novog zakona o igrama na sreću traje od 2011. godine. To sam rekao u svom izlaganju, da je formirana i sada radna grupa, koja već šest mjeseci radi. Šta je do sad uradila to niko ne zna, i ako ništa drugo neka ovaj predlog zakona bude još jedna inicijativa i još jedan pritisak da se ova zaista kompleksna oblast uredi na jedan, koliko je moguće, organizovaniji način.

Što se tiče mišljenja Ministarstva finansija, odmah da vas obavijestim, ja sam juče neposredno u razgovoru sa ministrom Žugićem pitao za mišljenje Ministarstva i danas imam informaciju da je prošlo komisiju Vladinu. Sjutra je sjednica Vlade i do sutra ćemo imati na našim klupama mišljenje Ministarstva finansija. Kakvo će biti, to ćemo da vidimo. Da li će biti naklonjeni našem predlogu, ili će biti drugačije. Otvoreno sam rekao u diskusiji, ne možemo sa ovim predlogom napraviti i urediti ovako složen sistem. To moraju da rade ekspertske grupe, odnosno Radna grupa Ministarstva finansija u kojoj su, između ostaloga, i priređivači igara na sreću i nevladine organizacije. Čak ste u toj radnoj grupi i Vi, gospodine.... Znači, apel da se što prije dođe do jednog, koliko je moguće, kvalitetnijeg zakona o igrama na sreću i onda će se ovo anulirati. Kad se radi o lobiranju, kakvo lobiranje? Ovdje nema lobiranja. Vjerujte mi da svi koji su predložili ovaj zakon nemaju nikakve veze sa lobiranjem. Ovo je samo pokušaj da se uredi ova oblast i da država Crna Gora, koliko je moguće, dobije ono što je zaslužila, kroz koncesione naknade, odnosno poreze na dohodak fizičkih lica. Govorili ste o nevladinim organizacijama, odnosno o raspodjeli. Po Zakonu o nevladinim organizacijama proširene su djelatnosti javnih uprava. Prema tome, to automatski zahtijeva i dodatna sredstva iz Budžeta. Ali, ovdje sada govorimo o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, odnosno seta zakona, a ne govorimo o tome kako se poštuje Zakon o nevladinim organizacijama. Amandmanom koji smo podnijeli u članu 15 Zakona o igrama na sreću je proširen broj djelatnosti od javnog interesa u odnosu na stari zakon i to je precizirano amandmanima. Kako se dijeli to nije pitanje danas, nego je to pitanje za neke druge institucije. Uvođenje poreza u PDV-u je donešeno u ovom Parlamentu suprotno direktivama Savjeta Evropske zajednice koje uređuje porez u PDV-u, znači, maltene suprotno zakonu. I imam nezvaničnu informaciju koliko je naplata poreza PDV-a za prošlu godinu. Odmah ću vam reći - nula. Naplata je nula zato što je to zakonsko rješenje doneseno protivzakonito, a zna se ko je glasao da se uvede PDV na igre na sreću. Mislim da je ovo zakonsko rješenje u ovom trenutku

realnije od ovog postojećeg. Da li je pravedno ili nije, nemoguće da mi sad kao predlagači kažemo svakome ono što mu pripada. To ipak mora da radi neko drugi.

Još jednom ponavljam, ne krije se Ministarstvo finansija iza naših predloga, a ono što mi možemo da poručimo kao predlagači jeste da nijesmo mi lobisti ni jednog priređivača igara na sreću. Sigurni budite, ono što se donosi zakonom, daj bože, da se donese što prije. Interes ovog Parlamenta jeste da se donese jedan zakon koji će biti i u interesu prije svih države, jer je neuređena oblast, kao i priređivača igara na sreću.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Zarubica. Vi ste predlagač i bilo je korisno da čujemo odgovore na uvodna izlaganja.

Da li neko želi da prokomentariše odgovore?

Kolega Damjanović, kolega Bojanić, kolega Đukanović i kolega Popović.

Kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Kolega Zarubica, Vi ste bili korektni u komentarisanju moje diskusije. Ponavljam, nijesam rekao da će ovo biti abolicija, već da ovo može neko shvatiti kao aboliranje od 10 godina nečinjenja, odnosno nerada. Ako smo u junu prošle godine pokušali da uvedemo PDV, kao rješenje koje nigdje nije prepoznato ja to ovdje odgovorno tvrdim i postavlja se problem naplate tog PDV-a, jer teško ga je naplatiti kada neko stavlja žetone u kazinima, to je nemoguće, što smo onda radili ovih pola godine? Što smo čekali ne pola godine, nego 9,5 godina, da konačno otvorimo javni postupak nabavke takozvanog "isonis" sistema za on line nadzor koji smo mogli ne 20. februara 2014. godine, da uradimo, nego februara 2004. godine ili prošle godine, kada je "crveni alarm" bio PDV, pa da dobijemo na vremenu? Mi smo tek sad počeli ovu priču koju imaju manje više sve države koje zahvaljujući tom sistemu oporezuju, jer taj sistem znači da u svakom momentu znate koliko je uplaćeno u kazinima, koliko je uplaćeno kladionicama realno i onda varijabilnom koncesijom od 40, 30, 50%, nebitno je koliko procenata, završavamo posao. To su porezi. Vi sad tražite podizanje fiksnih koncesija. Podići ćemo ih, platiće ceh kladionice, jer je njih najveći broj objekata koje zapošljavaju ljude, za razliku od nekih drugih i panuće im obim prihoda. Na kraju ćemo imati manje od ovih 5,5 miliona. Ali imate i neriješeno "internet klađenje" kao sivu zonu i ovo što sam ja nazvao u problematičnom pravilniku, gdje mogu da se terminali stavljaju u kafanama, bez nadzora, bez radne snage itd. Dakle, to je siva ekonomija plus povećanje poreza ili uvođenje poreza i eto prostora da padne obim prihoda i da izgubimo i ono što imamo. A imamo dva ili tri puta manje nego što možemo da imamo. Odgovorno tvrdim 15 do 20 miliona evra. To sam čuo na radnoj grupi, vrlo argumentovano, a mi 5,5 miliona svaku godinu unazad i eto vam računice. Znači, problematičan je samo pokušaj načina rješavanja. Sa ovakvom politikom i dalje ostaje problem koncesije u kazinima. Premalo kazina plaćaju. Jedan je ovdje iznio 1996. godine najmanje 50 miliona. Nećemo da pričamo o tim stvarima, nevjerovatno koliko je iznio. Ovaj drugi koji mu se pridružio nakon 10 godina takođe. Poštujem kazina, traže veće troškove, zapošljavaju ljude, treba uložiti milione itd. Opet je skuplja oprema za razliku od kladionica koje iznajme prostor zaposle tri čovjeka itd. Ali, hajde da vidimo što je to realnost i koliko se zaista prometa ostvari u oblasti igara na sreću tokom godine. Vjerujte mi da bi ne fiksnom koncesijom, i tu završavam, čije vi povećanje predlažete, već varijabilnom koncesijom

koju mi i dalje nemamo, kolega Zarubica, a to je porez, završili sve ono što je intencija ova tri predloga zakona. Dok god to ne uvedemo, mi možemo fiksnu koncesiju 50%, 75%, 65%, možemo za kazine 60 hiljada, 50 hiljada, ali to je ništa, to je nedovoljno. Nama treba nadzor koji država nije ostvarila. Tek sada pokušava, a što za ovih 10 godina niko nije kriv.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Damjanoviću.

Kolega Bojanić, odgovor na komentar, a nakon njega kolega Đukanović, pa kolega Popović.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Malo mi je čudno obrazloženje koje smo čuli - da predlažete ove zakone, da bi se što prije donio drugi zakon. Uz svu ekspertizu vašu i predlagača zakona iz redova poslanika DPS-a, ja bih volio da čujem mišljenje radne grupe, koja je formirana da radi na izradi zakona. Oni već devet mjeseci ne mogu da se usaglase, ne mogu da dođu do rješenja Predloga zakona. Još jednom, uz svo uvažavanje vaše stručnosti, svih poslanika koji su to predložili, ja bih ipak volio da čujem što misli o ovome Radna grupa, pa ostali.

Pozivate se da se nije mogao primijeniti zakon o PDV-u zato što to nije u skladu sa direktivom. Evo sad smo čuli podatak konačno da je nula PDV. Koliko ih se uopšte registrovalo? Pazite, obveznik ste zakonom o PDV-u. Vi morate da se registrujete, morate da plaćate kako god znate i umijete, dokle god je zakon na snazi. U Crnoj Gori se valjda poštuju zakoni Crne Gore, a ne evropske direktive i ne mogu da shvatim da se neko poziva na to da to u evropskim direktivama nije tako i mi sad nećemo da poštujemo crnogorski zakon. Onda smo nešto grdno pogriješili u svemu ovome.

Druga stvar, pozivate se uporno na tu evropsku direktivu. Ja Vas pitam jeste li je čitali u originalu. Svi je prepisuju i svako je tumači kako hoće.

Evropska direktiva 2006. godine 112 kaže da su izuzeti iz PDV-a, ali član 43, član 135, ali ovamo stav i kaže da su klađenje lutrije i druge forme klađenja subjekt uslova i limitacija određeni od svake zemlje posebno. Ostavljen je prostor da svaka zemlja reguliše kako to hoće. Ja bih vas molio kada se pozivate na evropske direktive, da ih pročitate u originalu, a ne da nam se prepričavaju i tumače onako kako neko misli da treba. Na kraju krajeva, u ovom momentu uz svo uvažavanje evropskih direktiva, zakon Crne Gore je na snazi u Crnoj Gori i dokle ga god ne promijeni ovo zakonodavno tijelo, odnosno Skupština on ima da se poštuje. Ako nije tako, 'ajmo svi kući, prepíšimo evropske direktive. Čemu donosimo zakone koji se ne poštuju?

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Bojaniću.

Kolega Đukanović, pa kolega Popović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Zarubica, kad ste raspravljali o PDV-u da to ne postoji u evropskim direktivama, vrlo je slična logika ovo što sad pokušavate da naplatite 15% od onih koji su dobili. Samo to je mnogo manji zahvat nego da se od vlasnika igara na sreću naplati

porez na dodatu vrijednost. Na radnoj grupi na Odboru za budžet i finansije predlagali smo da se uvede poreska stopa nula za kladionice, ali da im se uvedu fiskalne kase i niko to prihvatio ne bi. Znači, porez nula, a da se uvedu fiskalne kase - toga nije bilo. Ali, kladionice na jednu stranu, a kazina i kockarnice na drugu. Zbog čega Ministarstvo finansija nije poslalo inspektore koji će da dežuraju u tim kazinima će se obrću milioni evra? I garantujem da bi mnogo veći efekat bio naplate koncesija i poreza i svaki od tih poreskih inspektora zaradio bi 100 svojih plata, a ne obilaze se sitne trafike prodavnice i gubi se ogromna energija. Da se ode na pet mjesta u Crnu Goru će se organizuju kazina i kockarnice, vjerujte, budžet će da se napuni sa preko 50 miliona evra. Zbog toga ja kažem, jer vi dobro znate kako funkcioniše Crna Gora, da ste logistička grupa. Kako, od koga, nije mi jasno. Ali, postoji mnogo efektivnijih načina od ovih vaših predloga da se napuni budžet Crne Gore. A smatramo da to je polje bogom dano za punjenje budžeta. Nevjerovatno je da Crna Gora prihoduje od igara na sreću svega 5,5 miliona evra, a Hit Montenegro se hvali da je zaradio u Crnoj Gori više od 100 miliona evra. Treba da imamo malo i te socijalne pravde. Nije korektno da se uvodi krizni porez, taksa "evro po evro" na mobilnu telefoniju, na električna brojlara, a da se tako lako zanemaruje rad kazina. Evo predloga da poreski inspektori dežuraju u tim kazinima i budite sigurni da će efekti za naplatu poreza biti mnogo veći nego od ovih simboličkih promjena koje ne zadiru u suštinu, ali eto nešto se radilo da bi se uradilo, a pogotovo ovaj aspekt tih organizatora na sreću, što se miješaju u politiku, što organizuju svoje televizije. Odakle im toliki novac kad veoma slabo zarađuju? Svi su na ivici egzistencije.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovdje se postavlja pitanje - ko prodaje zlatnu koku osim Crna Gora. Lutrija Crne Gore, Jugopetrol, Telekom, Elektrodistribucija - napravili smo ogromne greške, navodim primjere. Na primjer, krenula je akcija u Kotoru da se prodaje Luka Kotor, koja je donijela profit u 2013. godini od milion eura. Sve ove firme o kojima govorimo se ne ponašaju uopšte društveno odgovorno. Znači i sami ranije što se dešavalo. Od tih firmi, kompanija o kojima sam govorio a koje su sve privatizovane živjeli su sport, kultura, nauka. Praktično jednog centa ni jedna od ovih kompanija više ne daje u te svrhe. Predlog DPS-a može se reći da je korak naprijed, ali da bismo došli do nekog koliko toliko prihvatljivog nivoa, nama treba bar napraviti u ovoj oblasti 150 koraka. Jer, toliko smo zaostali, toliko se sredstava prelijeva u privatne džepove, a ja sam naveo primjer Finske koliko je prihod. To je preko 700 miliona eura u odnosu na naših 5,5 miliona eura. Zato mislim da bi dobro bilo da se pokrene jedna akcija, da se napravi jedna radna grupa i da probamo da na neki način ovu oblast koja nam je potpuno izmakla kontroli dovedemo u red ako to neće već da uradi onaj ko treba da uradi - izvršna vlast.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Prelazimo na diskusije. Kolega Nikola Gegaj je prvi u ime većine, a nakon njega neka se pripremi kolega Labudović.

Izvolite, kolega Gegaj.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Djelatnost priređivanja igara na sreću je po svom karakteru specifična. Njena specifičnost se ogleda u tome što je njen primarni karakter javni interes i socijalna dimenzija. Priređivanje igara na sreću sa aspekta države nije prvenstveno sticanje dobiti, već ostvarivanje javnog interesa kroz socijalnu dimenziju. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona želja nam je da se popravi postojeće stanje u oblasti oporezivanja igara na sreću. Mi na ovakav način pokušavamo da obezbijedimo da se dio prihoda koji se ostvari u oblasti igara na sreću privuče u budžet. Prihvatanjem ovog rješenja mi bismo dali doprinos pravednijem poreskom sistemu. Smatramo da priređivači igara na sreću moraju pokazati posebnu odgovornost prema teškoj ekonomskoj situaciji u kojoj se Crna Gora, ne samo Crna Gora nego i druge države Evrope i svijeta nalaze.

Kada smo već bili prinuđeni da povećamo dažbine za sve kategorije stanovništva, onda nema dileme da i ove socijalno znatno prihvatljivije mjere treba usvojiti. Slažem se da treba, čuli smo od pojedinih poslanika, sistemski urediti oblast igara na sreću u kojoj se obrću stotine miliona eura. Bez sistemskog zakona u toj oblasti ne mogu se zaštititi državni interesi. Takođe smo čuli od kolega da ovo je kao što znamo kompleksno pitanje, kompleksna oblast. Zato je formirana i radna grupa, koju je formiralo Ministarstvo finansija, a među članovima, što me to ohrabruje, radne grupe su i naši uvaženi poslanici ekonomisti. Nažalost, veliki broj kladionica nijesu registrovane iako priređuju igre na sreću i najveći su koncesionari. Tu posebno prednjače kazina. Zbog toga zakonom je predviđeno neograničavanje kod oporezivanja dobitaka od igara na sreću i da se ukupan izvoz dobitka oporezuje po stopi od 15%, imajući u vidu vrstu dobitka i poresku politiku koja se zasniva na malom broju poreskih oslobođenja.

Takođe je predviđeno povećanje fiksnog dijela koncesione naknade od 30%, tako da bi ona za kazina iznosila 65 hiljada eura, kladionice 650 eura, automat klubove 65 eura. Ovaj procenat koncesione naknade neće imati negativan efekat na obim poslovanja i neće biti potrebe sa otpuštanjem zaposlenih. Predloženim povećanjem fiksnih koncesija, kvalitetnijem oporezivanju lutrijskih igara i dobitaka u igrama na sreću sigurno će se povećati budžetski prihodi i što je veoma bitno, oni bi bili ravnopravni za sve. Što se tiče tačnog iznosa budžetskih prihoda tokom godine, to zavisi dosta od discipline poreskih subjekata i onih koji vrše kontrolu nad njima.

Dakle, predložene izmjene zakonskih rješenja su fokusirani ka tome da se pravi evidencija svega onoga što se dešava kod organizatora igara na sreću. Ohrabruje činjenica da postoje indicije da se radi na izradi nacionalne strategije. Iskustva zemalja regiona i Evrope svakako ukazuju na neophodnost donošenja jednog takvog dokumenta. Takođe se slažem sa pojedinim poslanicima da je obaveza poreske uprave da nam dostavi podatke o приходima ostvarenim od igara na sreću.

I na samom kraju, mislim da se radi o kvalitetnijem rješenju i da zaslužuje podršku nas poslanika. Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Gegaj.
Na redu je kolega Emilo Labudović, a nakon njega kolega Radovan Obradović.
Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege,

Ja se neću miješati u meritum predloženih zakona, jer pravo da Vam kažem kao neko ko samo prolazi pored kladionica, u kazino u životu ušao nije, ovo me baš nešto pretjerano ne interesuje. Ali, ne mogu a da se kao poslanik ne osvrnem, prije svega, na atmosferu u kojoj se donosi ovaj zakon. Ovdje se uporno kolege predlagači zakona brane da nijesu ničiji lobisti. Kažem, ne vidim u tome ništa loše, mi smo ovdje u ovom domu usvojili Zakon o lobiranju i kamo sreće da su se kolege po tom zakonu ponašali i ovdje pojavili kao predlagači ovog zakona. Pravo da vam kažem, mnoge stvari bi bile jasnije i mnogo toga bi bilo lakše razjasniti i njima i nama. Takođe, predlagači u startu podvlače da su svjesni da ovim zakonima ne mogu da uredite ovu oblast. Pa šta je onda funkcija zakona. Ako ne možete da uredite zakonom određenu oblast, onda je ne dirajte, jer od neuređene oblasti je gora samo jedna - pogrešno uređena oblast. Ukoliko nijeste u stanju, a nijeste, pri čemu ne govorim to kao sa stanovišta vašega nepoznavanja ili nesposobnosti, isto bih to rekao i za sebe, da ovo uradimo na jedan komplementaran način, na način koji neće ostaviti sumnju ni u jedan aspekt, onda bolje da ne diramo. Takodje, više puta je ovdje pomenuta tzv. komisija koja je trebala da sredi ovu oblast i da donese zakone. Ovo mi liči na ono staro komunističko pravilo - kada nećeš da riješiš neki problem, onda formiraj komisiju ili radnu grupu. To se ispostavilo i u ovom slučaju, devet mjeseci da ste pisali Ustav, mislim da je prije napisan. Prema tome, nema opravdanja. Zna li šta je najgore u cijeloj varijanti? Ne to što je amandman koji sam predložio, ali samo predložio a ova ga je skupština usvojila, navodno nije u skladu sa preporukama i evropskim direktivama i navodno nije sprovodljiv, već zato što se navodno iza te nesprovodljivosti sakrila ne samo Vlada, nego i nevladin sektor, i ovaj dom, i svi. Ako je to bilo nesprovodljivo, sramota je Vladi Crne Gore da se hvali da je odbila da ne sprovodi jedan zakon koji je usvojio ovaj dom. Ko je Vlada Crne Gore da arbitrira između toga koje će zakone da sprovodi a koje neće? Ako je zakon nesprovodljiv i nije moguć, gdje je bio na silu prizvani predsjednik Crne Gore Filip Vujanović da odbije da ga potpiše? Gdje je bila Vlada Crne Gore da traži od Ustavnog suda da ocijeni njegovu ustavnost i zakonitost? Gdje je bila, na kraju, Vlada Crne Gore da ponudi drugo rješenje, evo devet mjeseci, pa da kaže - ovo ne možemo da sprovedemo, evo rješenje koje možemo. Šta od toga danas imamo? Imamo činjenicu da se Vlada posipa pepelom, najodgovornija za vođenje unutrašnje i spoljne politike, a onda gura vas nekoliko. Nemojte pogrešno da me shvatite. Znam da ste dužni zbog mjesta na kojem sjedite da podržavate Vladu, ali ne da radite njen posao. Zašta plaćamo onolike ministre, pomoćnike, savjetnike i direktorate? 'Ajde neka sjednu, kumim vas bogom, pa za devet mjeseci bi se, ponavljam, ko zna koji put, usvojio Ustav. I još nešto, u svom životu poprilično puta sam bio na televiziji i vjerujte mi dovde mi je, a i čak kada sam bio na televiziji nijesam bio slikan koliko sam slikan u zadnjih pet, šest mjeseci, do mjere da sam nedavno proglašen i kontraverznim poslanikom pa sam prelistao rečnik nepoznatih riječi i najblaža formulacija te riječi glasi - sumnjiv. Javno pozivam Državnu izbornu komisiju da preispita sve okolnosti po kojima sam došao na ovo mjesto kako bi se utvrdilo jesam li kontraverzan ili nijesam

kontraverzan. Ali, poštovani poslanici, nije ovdje u pitanju moj ugled. Što se tiče priređivača igara na sreću i mog ugleda, široko im polje. Ne kontraverzan, šta god hoće neka kažu, ali u pitanju je dignitet ovog doma koji ne ruše oni, nego ga ruši Vlada i rušite ga vi. Uskaćete trupe u ovo što smo mi donijeli. Kakav god bio odnos snaga, nijesam svaki put zadovoljan svim zakonima koje donesete, ali svaki put sam dužan, kao poslanik i kao neko ko je učestvovao u njihovom donošenju, da ih poštujem. Vi to ne radite, a tražite od priređivača igara na sreću da se ponašaju na taj način. Njih, što se toga tiče, potpuno ih amnestiram, široko im polje, neka rade šta god hoće. I ovo što se danas dešava, gospodo, svjedoči u prilog mojoj tvrdnji koju sam izrekao onda kada sam predlagao pomenuti amandman. Oblast priređivanja igara na sreću je osinjak ili, evo da dam još jedan doprinos mojoj kontraverznosti, da kažem zverinjak u koji ova vlast ne smije ni prstom da takne. I ovo vaše što pokušavate danas je samo obilaženje kao "kiša oko Kragujevca", a u Kragujevcu i dalje neće biti kiše. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Prvo se javila za komentar kolegunica Dragičević, pa onda možete i Vi da dobijete riječ.

Kolegunica Dragičević na kometar kolege Labudovića, je li tako? Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine Labudoviću, u nekim Vašim riječima potakli ste me na komentar. To je ono kada ste rekli da ne igrate. Ne igram ni ja ništa i u životu ništa nijesam dobila što nijesam zaradila. Ali, kao poslanik imam dvije dileme. Prva moja dilema je ta što sam cijeloga života putovala i obilazila razne zemlje i znam da je to i sada - je li republika, država ili monarhija, svaka zemlja ima neku lutriju. Da li se zove bingo, da li loto, i poveći iznosi su na tim lutrijama. Čula sam prije mjesec dana da se hvalila neka lutrija, da se pričalo ova lutrija koja je u Crnoj Gori da je bio negdje prije par godina neki iznos od 170.000 eura. To je sramota. Te lutrije nacionalne imaju milionske iznose. Zašto toga nema kod nas? Zašto nije ta obaveza preuzeta kada je preuzeta lutrija? Ljudi džabe igraju na sreću. Misle dobiće nešto, a ne dobiju ništa, nažalost.

Druga moja dilema je, recimo, Budva je kraljica Mediterana. Mi bismo htjeli, određeni, u Crnoj Gori da bude kao u Monte Karlu ili Las Vegasu. Njima odgovara da je Monte Karlo kada je muzika i buka, a kada su kazina to im ne odgovara. Pa ako ćemo Monte Karlo u Budvi, onda da budemo po svemu Monte Karlo ili po svemu Las Vegas. Ili sva muzika i kazina da se oporezuju kako Bog zapovjeda, ili pustite muzika da bude normalna i kazina neka onda rade što sami hoće. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Kolegunica Dragičević, igre na sreću ili igre za sreću, svejedno je. Uglavnom, sa srećom nema igranja. Problem je u tome što je ova oblast, to sam rekao i kada sam predlagao amandman, na samoj granici u mnogo razvijenim državama nego što je Crna Gora - između organizovanog kriminala i legalnog poslovanja, da se ništa ne lažemo.

Ali, nije u tome problem. To je, kažem, sudbina svih zemalja i u okruženju, čak i onih koje su odavno ušle u neke demokratske procese i demokratske vode. Problem je u tome što ova Vlada ne smije, ponavljam po hiljaditi put, da zagrebe u to. Ili, da bude gore, pozvaću se na jednu sentencu predsjednika Skupštine - ili se radi o neznanju, ili se radi o kriminalu. Ne znam šta je gore. Kada Vlada prizna da ne zna kako da sprovede zakon, može li Vlada da sebi veći autogol i da opali jači šamar ako ne znaju. Spreman sam da glasam lex specijalis da im se svima plati desetodnevni boravak u Nevadi, u Las Vegasu. Neka sjednu i neka prepisuju kako su to ljudi tamo riješili evo 100 godina. Pa nemojte, ne izmišljamo toplu vodu, ove su oblasti riješene u gotovo svim državama svijeta. Ako nemamo naša iskustva, ako nemamo naša rješenja, nadjimo ono koje nam je najprikladnije i koje nam je po efektima najbliže, pa prepisimo, nije sramota. Onako, 99% ovih zakona prepisujemo, često do mjere da čak i greške i pogrešan prevod uturavamo u te zakone pa onda glavu razbijamo ovdje da ispravimo te zareze i te jezičke nedoumice.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Labudoviću.

Sljedeći diskutant je kolega Radovan Obradović, a nakon njega kolega Milić. Pošto smo već u drugom satu rasprave, samo da obavijestim poslanike da ćemo današnju raspravu završiti negdje malo ispred 14 sati zbog obaveza dva poslanička kluba, a naravno ukoliko ostane diskutantata po ovoj tački nastavićemo sutra u 11 sati. Ukoliko tada okončamo, možemo i završiti ovu tačku.

Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Nije prvi put da predlagač zakona nije Vlada. Imali smo dosta slučajeva da se unaprijedi stanje u određenoj oblasti društvenog života, bilo da predlagači dolaze iz reda pozicije ili opozicije. Dakle, bitno je da se želi upaprijediti određeno stanje i grupa poslanika iz Demokratske partije socijalista pokušava sa predlogom zakona da unaprijedi stanje u oblasti igara na sreću, bilo da su u pitanju igre, lutrije, bingo, kazina, kockarnice, kaldionice itd. Naravno, kad se predlog određenog zakona stavi na papir, onda se vidi da se može unaprijediti, tako da je i druga grupa, gospodin Gegaj i ja smo podijeli određene amandmane u saglasnosti sa predlagačima od kojih je najveći dio od strane predlagača i prihvaćen, a sve u cilju kvalitetnijeg predloga ovih zakona. Igre na sreću su prisutne u zemljama širom svijeta. Treba naći mehanizme da se oporezuju oni koncesionari koji priređuju igre na sreću i da se nađe prava mjera, obzirom na broj zaposlenih, na njihova primanja, na primanja koncesionara i na sredstva koja se obrću. Ovim predlogom zakona povećaće se profit, odnosno prihodi u korist države za iznos od oko 1,5 miliona eura. Naravno, htjeli smo da nađemo pravu mjeru koja je neophodna da previse ne optereti koncesionare, a da država ima prihoda. Mi smo sa našim amandmanima umanjili određeni iznos od 50% povećanja koje se odnosilo na kazina na godišnjem nivou sa 50 hiljada na 750 hiljada; naši amandmani su 650 hiljada za kladionice, sa 50 na 750 predlagač traži; mi sa amandmanima na 65 hiljada, a za automat klubove na mjesečnom nivou sa 50 na 75 eura, a mi smo predložili amandmane na 65 eura, što je predlagač prihvatio.

Takođe, određene su novine predlagača zakona da se oporezuju svi oni dobitci iznad 100 eura, odnosno sa našim amandmanima da se oporezuje svaki dobitak sa fiksnim procentom u iznosu od 15 procenata. U svakom slučaju, oni koji priređuju igre na sreću moraju da prijave svoje prihode i rashode. Slažem se sa većinom poslanika da moramo imati bolju kontrolnu nazornu funkciju i inspekcije da se dobro kontrolišu, sankcionišu i sa kaznenom odredbama povećanja svih oni koji se ne pridržavaju ovih odredaba.

Sa druge strane, postoje, takođe, amandmani predlagača zakona vezano za ova sredstva koja treba usmjeravati, u kom pravcu dio tih sredstava 50 ili 60 posto treba ići nevladinom sektoru, odnosno onim sferama društvenog života koje zaista treba unaprijediti, vezano za socijalno osiguranje za hendikepirana lica, za borbu protiv korupcije i kriminala, za određena osetljiva nacionalna pitanja, vezano za mnoga pitanja iz oblasti zaštite životne sredine, iz oblasti sporta itd. Tu je, po mom mišljenju, predlagač zakona pronašao pravi amandman kako bismo zaista unaprijedili stanje u oblasti društvenog života iz ovih iz kojih su oni predložili ove amandmane. Siguran sam da ćemo zajednički naći jedno kvalitetno rješenje koje će biti prihvatljivo i koje će unaprijediti stanje u oblasti igara na sreću. Vrijeme će pokazati da li smo mi predlagači i predlagači amandmana i zakona u pravu. Ukoliko neka odredba ne bude na nivou onoga što smo očekivali, tu su, takođe, izmjene i dopune. Vlada može, takođe, da predloži zakon, da izvrši izmjene istoga i da donese novi zakon. Mi smo pokušali zaista nelobirajući ni za koga, nego da nađemo neku pravu mjeru da unaprijedimo stanje u ovoj oblasti. Zahvaljujem za pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Obradoviću.
Imate jedan prijavljeni komentar.
Kolega Mladen Bojanić.
Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Biću kratak. Samo da opovrgnem jednu tezu koja se stalno provlači od strane predlagača - svako malo. Oni to ponavljaju pa da ne bude da je nama problem u tome što Vlada nije predlagač. Nije problem u tome. Dobro je i pozitivno što imamo predlagača zakona i van Vlade, ali jeste ogroman problem što Vlada nema stav. Ili neće da nam ga saopšti, ili ne smije da ga saopšti javnosti, ili ne zna, da ne idem dalje. To je problem. Ovako je važno pitanje, desetina miliona su u igri i Vlada jedostavno mislim da ne smije da izađe javno i glasno i da kaže koji je njen stav po tom pitanju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Želite li odgovor, kolega Obradoviću?
Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Nikada Vlada Crne Gore, bar u zadnjih dvadesetak godina nije bježala od odgovornosti i nije se desilo da nema svoj stav i da ima strah. Naprotiv. Veoma odgovorno i kvalitetno radi i vodi ovu državu u društvo evropskih naroda. Vlada je, ako se sjećate kada smo raspravljali o Zakonu o porezu na dodatnu vrijednost, i tada imala

odlučan stav i mi poslanici iz Demokratske partije socijalista da je nemoguće oporezovati porezom na dodatu vrijednost usluge koje se tiču igara na sreću. Danas stojimo iza toga i danas su poslanici Demokratske partije socijalista podnijeli izmjene upravo tog zakona. Nemoguće je vršiti to oporezivanje, da se briše ta odredba, a sve u skladu sa savjetom Evrope, Ujedinjenih nacija.

Prema tome, da ne zadiremo dublje, smatram da nijeste u pravu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Nastavljamo sa diskusijama.

Kolega Srđan Milić, a nakon njega kolegica Branka Tanasijević.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine Bojaniću, ja se ne slažem sa Vama, jer Vlada ima svoj stav. I ćutanje je stav, i strah je stav. Ali, ono što smeta je pokušaj manipulacije da mi sad ulazimo u raspravu oko onoga što je izvorna nadležnost Vlade Crne Gore. Vlada koja ne da mišljenje na bilo koji predlog zakona govori sama o sebi. Imaćemo priliku sutra da čujemo to mišljenje. Ali ono što je bitno u ovoj priči, prva teza koju apsolutno odbacuju, a koja se čula jeste da moramo naći model kako ćemo nedostajuća sredstva u Budžetu, zbog toga što smo ukinuli euro na euro, na mobilne telephone, na sve ostalo, naplatiti iz onoga dijela koji su izvorni prihodi budžeta. Kako to izgleda danas u Crnoj Gori? SNP je predložio amandmane na Zakon o budžetu i rekao je da su nerealno planirani prihodi. Danas imamo za januar i februar da je prihodovano 21 milion i 250 hiljada evra više. Dakle, para u budžetu ima, ali nema onoliko koliko smo mi rekli da treba da bude. Ovo je oblast gdje imamo najkontrolisaniji haos u Crnoj Gori. Direktno kontrolisano od onih koji su propagatori sive ekonomije u Crnoj Gori i to nijeste vi. Ja sam se na odboru zahvalio što ste predložili ovo da možemo na javnoj sceni da otvorimo polemiku. Ustavna je kategorija da poslanik ima pravo da predloži zakon i ne želim da vezujem ni za jednog čovjeka bilo koji epitet o Vladi Crne Gore. To nije ministar finansija, no je jedan ministar kojeg čak i neke moje kolege iz opozicije toliko hvale, a po mojoj informaciji postoje lobiji koji žele da zaštite jednu od kategorija vezano za ove igre na sreću. /Upadica/ Pa nije Vam pozicija ništa lakša jer vi takvu Vladu podržavate. Vi podržavate Vladu u kojoj postoje ministri koji lobiraju da se zakoni ne usvajaju i postoje ministri koji lobiraju da se zakoni ne primjenjuju.

Tražio sam podatke o akcizama pošto vidim da se akcize ne naplaćuju. Akcize na domaće cigarete u 2013. godini su naplaćene u iznosu od 860 hiljada evra. U prva dva mjeseca 2014. godine su naplaćene u iznosu od 11.800 evra, što znači da ćemo za godinu dana ako se nastave ovi trendovi, a inače Duvanski kombinat radi u dvije ili tri smjene i vjerovatno proizvodi domaće cigarete ako ne proizvodi uvozne, jer na uvozne plaćamo malo više akciza, imati prihod u budžetu od akciza 60 hiljada evra u odnosu na 2013. godinu dje imamo 860 hiljada evra. To je mjesto gdje treba udariti. To je srž onoga što je siva ekonomija danas u Crnoj Gori. Imamo informacije od Komisije za koncesije i nadam se da će doći taj izvještaj što prije. Komisija za koncesije na moje direktno pitanje kako je moguće da su prikazali u 2012. godini da smo imali prihod od tri miliona i 319 hiljada evra, a da je Uprava za igre na sreću prikazala da imamo prihode od pet miliona i 516 hiljada evra, a pitanje je dje su dva miliona i 200 hiljada evra, odgovara - podaci o prihodima koncesijama bili su dostupni Komisiji za koncesije

iz izvještaja državnog trezora. To znači da smo prikazali da smo fakturisali pet i po miliona evra ili naplatili pet i po miliona evra, a u trezor se slilo samo tri miliona i Trista. Onda dolazimo do toga ko duguje. Vidim da su se neki probudili pa napadaju kolegu Aleksandra Damjanovića po medijima. Vjerovatno zbog toga što nijesu platili ovoj državi, pa imamo vrlo interesantnih šest kazina, koja su platila mizernu sumu od petsto hiljada evra. Problem je zakonodavstvo. Male su ove cifre koje ste rekli oko toga šta iznijeti iz ove zemlje.

Nije na nama, valjda ni kao ljudima ni kao političarima, ako vidimo nekoga da hoće da digne ruku na sebe, da stojimo mirno i da kažemo - neka ga, neka izvrši samoubistvo. Najveću korist od onog ekonomskog buma u Crnoj Gori su imala kazina. Nije imala država, nijesu imali građani, nego su imala kazina. I što se govori da su kazina najveći promet ostvarila zbog toga što su došli ljudi sa strane koji igraju tamo nije tačno. Obračunato je za dva miliona i nešto više nego što je uplaćeno. Po kojem osnovu? V.D. direktor Uprave za igre na sreću nije se pojavio na Odboru za ekonomiju, ali očigledno ga moramo pozvati na kontrolnom saslušanju. Jer, neko mora da odgovara. Ljudi, ovo je fakturisano 5,5 miliona evra. Mnogo su veće cifre u igri. Zbog toga vas ja pozivam, povucite ovo iz procedure, da se napravi nešto što će biti kvalitetnije i da radna grupa konačno završi posao. Da napravi predlog sistemskog zakona. Slažete se vi da treba sistemski zakon. Slušao sam kolegu Gegaja kada je o tome pričao. 'Ajmo da vidimo, pa da odgovorimo na pitanje kako se prikupljaju sredstva. Da li postoje miljenici kojima se fakturišu obaveze, a ne naplaćuju se? Da li postoji analiza direktnih i indirektnih efekata ovih zakonskih rješenja internet kladionica? Ko ima NVO? Nijesam čuo da su se neke NVO pojavile koje se bave ovom problematikom. Zašto se time bave? Zato što ih finansiraju ili su logistika onima koji pokušavaju da zadrže status kvo.

Generalni sekretar Skupštine Crne Gore je bio pozvan u svojstvu svjedoka na ročištu koje je bilo kod Osnovnog suda u Podgorici. Bio sam detaljniji kada smo imali raspravu o ovome. S obzirom na način kako je sudija postavljao pitanja, tj. način kako je tekla rasprava, očekujem od generalnog sekretara, a u zaštiti digniteta ovoga doma i svih nas zajedno, ne postoji niko iznad nas, mi smo najviša zakonodavna vlast, da na prvoj sjednici kolegijuma sa svim članovima kolegijuma podijeli iskustvo kroz koje je prošao zbog toga što želimo da poštujemo zakon i pravila rada ovoga doma. Hvala vam i izvinite.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Miliću. Koleginica Branka Tanasijević, a nakon nje kolega Strahinja Bulajić. Izvolite, koleginice.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani građani,

Želim na početku da se pridružim poslaniku Popoviću koji je istakao značaj obilježavanja Međunarodnog dana osoba sa autizmom. Ja sam jedna od onih koja je imala privilegiju da prisustvuje Odboru i da od stručnjaka čujem osnovne informacije o ovoj smetnji sa kojom se suočava 0,6% ukupne populacije. Takođe, želim da pošaljem poruku, a koja je i saopštena u ovoj brošuri, da dijagnoza nije i ne smije biti etiketa nego putokaz, jer djeca sa autizmom su jednako voljena kao i sva druga djeca i u najvećem broju slučajeva imaju kapacitet da postanu korisni članovi društva. Ovaj bedž je naš

znak podrške, odnosno znak podrške Skupštine Crne Gore, jer znam da govorim ovo u ime svih poslanika u tom smislu.

A što se tiče zakona, odnosno Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću želim da kažem da su sistem i uslovi priređivanja igara na sreću i nagradnih igara urađeni važećim zakonom o igrama na sreću. Prema ovom zakonu, igre na sreću se dijele u dvije grupe. To su: lutrijske igre na sreću - lutrija ekspres, lutrija bingo, tv tombola, tombola zatvorenog tipa, loto, sportska prognoza, video lutrija, dodatne loto i toto igre itd. i posebne igre na sreću - ovo posebno ističem, igre u kazinima, kladioničarske igre, igre na sreću na automatima itd. U drugoj polovini decembra prošle godine mi smo imali izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću, a razlog koji je motivisao predlagače da predlože nove izmjene ovog zakonskog rješenja je povećanje prihoda po tom osnovu i ravnopravan tretman priređivača igara na sreću. Iako predlog ovog zakona ima samo četiri člana, od kojih je četvrti formalnog karaktera, on je izazvao dosta polemike i različitih stavova i u javnosti i danas ovdje u parlamentu. Osnovne stavove tim povodom su iznijeli predlagači zakona i učesnici u raspravi.

Međutim, ja želim da ovaj put zloupotrijebim Skupštinu Crne Gore, jer to mogu da kažem iz razloga što ne pripadam kategoriji poslanika koji to često rade, i da kao sociolog i čovjek pošaljem određene poruke mladim igračima jer smatram da jeste bitno imati prihode od igara na sreću, ali je, takođe, bitno ukazati i iskoristiti svaku priliku da se ukaže na opasnosti od igara na sreću naročito za mlade ljude. Igre na sreću jesu rasprostranjen oblik zabave i predstavljaju značajan izvor prihoda iz kojih se finansiraju mnogi projekti. Međutim, veoma je bitno istaći da se igrači na sreću mogu podijeliti u dvije kategorije. Rekreativce - to su oni koji povremeno igraju iz zabave i koji imaju osjećaj za mjeru, i pataloške kockare - koji izgube osjećaj za realnost i sve postupke podrede činu kockanja. Svjetska zdravstvena organizacija je definisala pataloško kockanje kao poremećaj navika i impulsa, gdje osoba ima sve simptome zavisnosti i gdje postoje tri faze - faza dobitka, faza gubitka i faza očajja. Treća faza naročito mlade hazardere čeka kad uđu u igru onoliko koliko to nije dopustivo. Mladi hazarderi jesu ugroženiji od starijih, jer oni stariji imaju više kontrole nad emocijama, a mladi su izloženi riziku da postanu zavisnici od kocke, jer najčešće ulaze iz zabave da bi ostvarili dobitak, a onda i ne osjete kada postanu zavisnici. Jedan broj njih u traganju srećom od povremenog igranja iz zabave prelazi u kategoriju onih koji imaju prepoznatljive simptome zavisnosti i koji ne mogu da prestanu sa igranjem. Dešava se da mladić, ali mogu sad reći i djevojka već sa 16 ili 17 godina postanu strastveni igrači, a i zavisnici od kocke, tako da se u centrima za liječenje ovih oblika od zavisnosti koji postoje u okruženju mogu naći maloljetne osobe koje nijesu bile u stanju da se bez pomoći stručnjaka oslobode ovog oblika zavisnosti.

Moram reći da smo mi u decembru prošle godine usvojili izmjene i dopune ovog zakona, koje su obezbijedile da mlađi od 18 godina ne mogu ulaziti u prostorije u kojima se igraju igre na sreću. Mislim da je to bilo dobro rješenje. A jedan od velikih problema je što se opasnost hazarderskih igara ne prepozna na vrijeme i reaguje se onda tek kada posljedice postanu vidljive. Zato moraju da se uključe svi - porodica, stručnjaci za ovu oblast, škola, mediji, mi poslanici i cijelo društvo.

Ja ću poručiti mladima da je najveći dobitak onda kada oni uopšte ne igraju, naročito one igre koje spadaju u kategoriju takozvanih posebnih igara na sreću. Ponoviću još jednom, to su igre u kazinima, kladioničarske igre, igre na sreću na automatima, jer oni će sigurno ući brzo u virtuelni svijet iz koga se teško izlazi. Ako se

već želi igrati, onda to treba raditi isključivo rekreativno i iz zabave. Treba imati osjećaj za mjeru, kontrolisati igru da se igra ne bi poigrala sa igračem, pretvorila ga u gubitnika, čak i onda kada on ima osjećaj ili kada je u zabludi da je dobitnik, odnosno da dobija.

Ono što je mene opredijelilo da glasam za ovo zakonsko rješenje je amandman koji su podnijeli predlagači zakona, a koji se odnosi na sredstva od igara na sreću i koja će se u visini od 60% koristiti za finansiranje projekata i programa organizacije koje se bave oblastima javnog interesa. To je socijalna i dječija zaštita, zaštita lica sa invaliditetom, briga o djeci i mladima, pomoć starim licima, zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, razvoj civilnog društva i tako dalje. To je osnovni razlog koji me je opredijelio da glasam za ovo zakonsko rješenje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Tanasijević. Kolega Strahinja Bulajić, a neka se pripremi kolega Srđan Perić. Izvolite, kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege,

Danas govorimo o Zakonu o igrama na sreću. Govorimo takođe i o tome koliko se od tih sredstava odvaja za koje oblasti. Nikada nijesam bio kockar i tu pojavu nekako više poimam kao socio-ekonomsku kategoriju. Mada mislim i dijelim u određenom smislu tvrdnje pojedinih stručnjaka koji kažu da, naravno, vjerovatno se to odnosi na pojedinačne slučajeve, se to može svrstati i u bolesti zavisnosti.

Uvažene kolege, Popović koji nije tu i poštovana kolegica Tanasijević, moja prethodnica, su na neki način otvorili i temu o osobama sa autizmom. I hvala im zbog toga, jer su dali šlagvort za priču o životnim problemima u svjetlu današnje teme o kojoj raspravljamo.

Danas je njihov dan, Dan osoba sa autizmom i lično ovaj bedž sam sa ponosom stavio. Govorio sam prethodnih godina nekoliko puta na tu temu. Da je sreće, da je Vlada uređivala, odnosno uredila ovu oblast o kojoj danas raspravljamo, danas Crna Gora vjerovatno ne bi bila jedna od rijetkih zemalja u Evropi koja nema nacionalni centar za autizam. Danas bi svaka opština u Crnoj Gori imala dnevne centre za takve osobe. Danas ne bi mladi roditelji koji se susreću sa tim problemom lutali ne znajući šta da rade, a svijet im se iz temelja ruši. Da je uređena ova oblast, država i društvo bi znali, imali bi odgovor ili bar plan šta će biti sa takvim osobama kada njihovi roditelji napuste zemaljski život, jer su osobe sa autizmom zavisne od roditelja čitav život.

Moramo da znamo da je autizam stanje, a ne mentalna bolest. Da li treba sada da govorim o izdvajanju sredstava u smislu ove današnje rasprave, u cilju stručnog osposobljavanja kadra koji treba da uspostavi dijagnozu što je ranije moguće, jer to je presudno važno u dijagnostifikovanju te bolesti u čitavom ovom problemu, tako i u cilju osposobljavanja i edukacije onih koji će raditi sa autističnim osobama u tim centrima. Da od tih prihoda državi pripadne zaista ono što je njeno, vjerovatno danas ne bih ni pričao na ovaj način. Od kolege Bojanića čuli smo, a to je tačno, da evropske direktive ostavljaju svakoj zemlji da uredi ovu oblast samostalno, shodno svojim potrebama, na način koji odgovara njima samima.

Crna Gora od igara na sreću prihoduje samo 5,5 miliona. I šta da se dalje govori? Ja govorim o jednom životnom problemu koji je tu oko nas, koji postoji i koji je, nažalost, u ekspanziji, a država to ne rješava na adekvatan način. Dakle, bez lobističkih

grupa, bez preliivanja u privatne džepove, a više za životne probleme koji se tiču elementarne egzistencije porodice i da taj kontrolisani kaos, potpuno se slažem sa tom konstatacijom, jednostavno nestane, jer ja govorim o našoj djeci. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bulajiću. Kolega Nikčević, a nakon njega kolega Perić. Izvolite, kolega Nikčeviću.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici,

Industrija igara na sreću u svim razvijenim zemljama predstavlja, kao što su svi diskutanti do sada kazali, značajan izvor prihoda za državne budžete. Zapošljava veliki broj ljudi različitih profila, posebno povoljno utiče na druge industrijske grane i podstiče njihov razvoj: turizam, IT sektor, uslužne djelatnosti. Upravo zbog toga veoma pažljivo se razmatraju poreski mehanizmi kojima se povećava punjenje budžeta, a istovremeno i stimulišu domaći priređivači igara na sreću da unapređuju i šire poslovanje na sopstvenom i drugim tržištima, što dodatno dovodi do još većeg prinosa u budžetu. Regulisanje tržišta igara na sreću u zemljama Evropske unije je jedan od prioritarnih zadataka Evropske komisije i Evropskog parlamenta. Ne postoji zajednički zakonski okvir za igre na sreću. Evropska komisija, Parlament i ostale zvanične institucije teže da postepeno regulišu ovu oblast i otklone opasnosti u ovoj oblasti. Posebno je izražena borba protiv nelegalnog priređivanja igara i kocke putem interneta. Igre na sreću nijesu regulisane izbornim pravom Evropske unije, već je državama članicama ostavljeno da svaka posebno uredi tu oblast.

Međutim, postoji nekoliko direktiva koje se mogu primijeniti. Jednim dijelom se odnose i na igre na sreću direktiva o elektronskom poslovanju, direktiva u pružanju audio-vizuelnih usluga, direktiva koja propisuje osnovne standarde zaštite i procesuiranja podataka o ličnosti, direktiva koja reguliše oblast borbe protiv pranja novca, koja se primjenjuje na sve vidove kockanja, to jest na sve finansijske transakcije u vezi sa kockanjem. Ova direktiva propisuje i specifična pravila iz oblasti kockanja. Na primjer, svaki korisnik kazino usluga na teritoriji Evropske unije koji kupuje čipove ili se kocka u vrijednosti od 2.000 eura ili više mora biti lično identifikovan. Takođe, donijeta je rezolucija o on lajn igrama na sreću u unutrašnjem tržištu, kojom se obavezuju sve države članice da upotrijebe sve raspoložive instrumente ili mjere Evropske unije, koje su namijenjene zaštititi ranjivih potrošača, sprečavanju zavisnosti u borbi protiv nelegalnih operatera u oblasti igara na sreću i tako dalje.

Ne može se reći da sada važeći zakon nije u skladu sa pravnim normama zemalja članica Evropske unije, ali činjenica je da se mora voditi računa o efikasnosti nadzora, prije svega, nad tehnološko naprednim izazovima, koji su proširili ponudu i uslovlili brzi razvoj tržišta igara na sreću i kocke. Raspostranjenost po cijeloj Crnoj Gori, takođe, ide u prilog što hitnijeg uvođenja on lajn nadzora zbog efikasnije i brže kontrole od strane organa državne uprave. Ubrzati pripreme za uvođenje on lajn informacionog sistema za nadzor priredjivača igara na sreću od strane Uprave igara na sreću, na koji način će se prevazići problemi kontrole i nadzora koncesionara i regulisati odnosi na tržištu, što je u interesu svih učesnika, a o efektima koji će biti na budžetu je suviše govoriti. Čini mi se da je svaki diskutant o tome na najbolji način upoređujući sa drugim državama govorio koje su to rezerve za punjenje budžeta Crne Gore.

Priredivači igara na sreću koji posjeduju saglasnost sa priređivanjem igara na sreću putem interneta i drugih telekomunikacionih sredstava moraju posjedovati koncesije za priređivanje nekog od oblika posebnih igara na sreću. Prema novom crnogorskom zakonu o PDV priredivači na sreću nijesu oslobođeni ovog poreza, što je unijelo dodatnu konfuziju na tržištu i određeni procenat transakcija pređe u sivu ekonomiju. Takođe, dovodi se u pitanje i opstanak na tržištu jednog dijela legalnih priredivača i nevladinog sektora. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama igara na sreću, polazeći od toga da fiksni iznosi koncesionih naknada za priređivanje igara na sreću u kazinima i automat klubovima nijesu adekvatne dobiti koje ostvare priredivači igara na sreću, predloženo je da se iznosi ovih naknada uvećaju, kao što je već rečeno, 50%. Na ovaj način godišnja koncesiona naknada za kazina bi iznosila 75.000 umjesto 50.000, mjesečna naknada za kladionice 750 umjesto 500, a za automat klub 75 umjesto 50. Pored navedenog, povećanje fiksnog iznosa koncesionih naknada za kazina, kladionice i automat klubove će dovesti do ujednačavanja i ravnopravnog tretmana priredivača igara na sreću, kao i povećanja prihoda po tom osnovu kao što je već rečeno oko milion i po eura u odnosu na dosadašnjih 5.640.000, koliko mi se čini, za prošlu godinu.

Što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PDV, ovdje se vrši uskladjivanje sa direktivom Savjeta 2006-112 Evropske zajednice o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost, u konkretnom dijelu uključivanje oslobađanja od PDV na usluge i igara na sreću, tačnije člana 135 koji propisuje da su države članice obavezne izuzeti sljedeće transakcije: klađenje, lutrija i ostale vrste klađenja. Zakonom o izmjenama i dopunama na dohodak fizičkih lica predloženo je da se dobiti fizičkih lica ostvarenih od igara na sreću, osim nagradnih igara oporezuju po stopi od 15%. Na ovaj način će doći do rasta budžetskih prihoda.

Zbog svega navedenog, posebno imajući u vidu diskusije naših poslanika i obrazloženja ovih promjena, mi ćemo iz Demokratske partije socijalista glasati za ove izmjene i dopune zakona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Komentar - kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Kolega Nikčeviću, dali ste neke cifre i podatke i zbog toga ste rekli da ćete zbog tih cifara i podataka i vjere u ove predloge zakona podržati iste. Imam dosta tih podataka, bogu hvala, velika će biti rasprava, od 5,54 miliona evra, fiksna koncesija gotovo 4 miliona, varijabilna 1,6 miliona. Dakle, sada ćemo povećati ovu fiksnu koncesiju na isti obim ukoliko ne bude pada, a biće, tvrdim da će biti, dobićemo milion, milion i po evra, nebitno je, ali i dalje će biti varijabilna koncesija million i 600.000 evra. To je ono što plaćaju priredivači "od oka" državi, koliko oni kažu. Platite državi koliko vi kažete umjesto da ona bude nekoliko puta veća od ove fiksne koncesije. Dakle, pogrešnom politikom pokušavamo da riješimo nešto što se rješava u skladu sa međunarodnim standardima.

Imam kod sebe spisak evropskih država kako su to one riješile. Nigdje nećete naći ovakva rješenja, čak i ovaj PDV koji je faktički nemoguće naplatiti je negdje normalniji nego da idemo na ovo što radimo. Jer, tada pravimo samo pritisak na kladionice koje legalno posluju u objektima, imaju licencu, plaćaju zakup i za zaposlene.

Na ove koje imaju terminale u kafanama u skladu sa Pravilnikom koji im je Minsitarstvo finansija dostavilo, na kazina i na ostale oblsti ne pravimo nikakav pritisak. Naprotiv. Dobićemo pad u obimu igara na sreću. Neko je ovdje pominjao raspored tih sredstava. Postoji Zakon o nevladinim organizacijama. Bilo je posebno saslušanje na Odboru. On se ne primjenjuje. Primjenjuje se Zakon o igrama na sreću koji je u koliziji, shodno uredbi o kriterijumima kako se raspoređuju sredstva, mi tri godine imamo raspodjelu sredstava od igara na sreću koje tri godine padaju pred Upravnim sudom. U pravu je kolega Strahinja Bulajić kada je kazao kako nezakonito trošimo i ovo malo što prihodujemo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Želite li odgovor, kolega Nikčeviću? Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Očekivano je od gospodina Damjanovića, kao čovjeka koji se bavi ovom problematikom i više nego jedan dio poslanika, između ostalih i ja, posebno kao predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Čin mi se da nije samnom replicirao, nije razgovarao na tu temu o onom mom stavu i potrebi da se ovaj zakon mijenja na ovakav način. Jedno je sigurno, da smo svi ovdje saglasni da je, kada je upitanju ovaj domen igara na sreću, ogromna rezerva za punjenje budžeta, da već desetak godina nije uređen na pravni način. Sljedeće je svaki pokušaj u posljednje četiri godine da se formira radna grupa, da se ona uredi na način, ne bih rekao kao zemlje u okruženju, zemlje u tranziciji. Ovo je oblast koja je praktično na isti način i sličan način kao kod nas još nedovoljno uređena, to je kod svih zemalja u tranziciji, posebno kod zemalja koje žele postati članice Evropske unije. Pogledajmo i u Hrvatskoj, i u Sloveniji, u Srbiji, svi traže neka rješenja, neka sopstvena rješenja imajući u vidu da nema ovdje nekih posebnih pravila iz Evropske unije. Imamo ovdje primjer Hrvatske da ona pokušava kroz drugi niz mjera punjenje budžeta, da oporezuje dohodak igara na sreću, pa se kaže u jednom tekstu da 300 miliona kuna više po tom osnovu biće u punjenju budžeta, da će se novim zakonom oporezivati sva ona primanja od 30 odnosno dobitak na igara na sreću od 30.000 kuna i po tom osnovu dobiće se nekih 300.000, još jedan dio, kada je u pitanju odnos prema PDV-u i nekim drugim mjerama. U svakom slučaju, podržavajući mjere na neki način svi zajedno i u ovom parlamentu ukazujemo na potrebu da se ova oblast na pravi način riješi i ono što sam rekao ovdje, što je možda najznačajnije imajući u vidu da imamo kladionice u svakom selu, to treba pokriti on line sistemom. Ovih dana je Vlada, mislim negdje krajem februara, raspisala tender i očekujemo da se izabere jedan ponuđač koji će odgovoriti svim zahtjevima na te ponude i da ćemo kroz taj on lajn sistem dobiti, vjerujem, jednu bolju kontrolu. Suština iz svega ovoga je da bez dobre kontrole ne možemo ni govoriti o eventualnim dobitima, o nekoj nelegalnoj sivoj ekonomiji i u tom smislu podržavamo te mjere koje Vlada preduzima. Ovo je samo jedan pokušaj da se ta oblast uredi na način kako smo predvidjeli...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Nikčeviću.

Kolega Srđan Perić, a neka se pripremi kolega Neven Gošović.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene kolegice i kolege, takodje da se u svoje lično ime i ime Kluba Pozitivne Crne Gore pridružim obilježavanju međunarodnog Dana osoba sa autizmom. Kolega Strahinja Bulajić je nadahnuto govorio o tome koliko ti ljudi imaju potrebu da društvo pokaže adekvatnu brigu prema njima.

Svoju diskusiju ću započeti upravo time da kada bi država pokazivala barem dio brige koji pokazuje prema priređivačima igara na sreću, oni bi svakako bili u mnogo boljem položaju.

Da počnem od onoga što se uvijek nameće kao vrhovni argument poslanika DPS-a kada se usvaja neki zakon koji je na štetu građana, a ovaj jeste, da je to direktiva Evropske unije. Ovo jeste direktiva, ali sa neke druge adrese koju ne smijemo ni da pomenemo. Tu nema nikakve dileme.

Kada je riječ o tome da nam poslanici, takođe DPS-a, hvataju muštuluk kako je naplaćeno 0 eura PDV-a, kako se Zakon o PDV-u ne poštuje u državi Crnoj Gori od strane priređivača igara na sreću, ta izjava je najblaže rečeno skandalozna. Evo zašto. Ovdje je neko od kolega pominjao primjer Hrvatske. U Hrvatskoj je lutrija u državnom vlasništvu. U Njemačkoj isto. Da vam kažem koliko je značajan taj resurs. Olimpijske igre u Londonu koje su bile impresivne, direktorka kulturne olimpijade Rut Mekenzi, koja je na tu funkciju postavljena 2010. godine, dobro je iskoristila budžet od 94 milijarde funti obezbjedjenih uglavnom od sredstava lutrije. Dalje, stadion u Velsu, kapaciteta 74.500 gledalaca, izgradjen je dominantno od strane Lutrije Velsa sa 46 miliona funti. Da li mi razumijemo o kojim kategorijama ovdje govorimo? Mi govorimo o tome da se za godinu dana naplati otprilike 5,5 miliona eura od koncesija, od priređivača igara na sreću, od onih koji ne poštuju zakone Crne Gore. Bitno je ovdje naglasiti zbog javnosti - lutrija i igre na sreću su nacionalni resurs, kao nafta, kao voda, kao bilo šta drugo. U ozbiljnim državama ona je državno vlasništvo.

Međutim, želim da se osvrnem na još jedan aspekt. Glavno je pitanje da li su priređivači igara na sreću izuzeti iz ustavnog i zakonodavnog okvira Crne Gore, odnosno da li oni imaju ikakvu obavezu da poštuju zakone Crne Gore. Mi idemo u susret onima koji otvoreno krše zakon i u drugom segmentu - Zakon o igrama na sreću, sada ću dati jedan vrlo konkretan primjer, u članu 3a stoji da udaljenost objekata u kojima se priređuju lutrijske igre na sreću i posebne igre na sreću od obrazovnih ustanova, osnovnih i srednjih škola ne može biti manja od 250 metara. Prva stvar je da li Uprava za inspekcijski nadzor prati sprovođenje tog zakona, a pošto nas je ministar uređenja prostora pozvao da koristimo gugl, evo konkretnog primjera. Osnovna škola "Milorad Musa Burzan", kladionica u ulici Bratstva i jedinstva. Ne da nema 250 metara razdaljine, nego mnogo manje. Građani zovu inspekciju jer se radi rekonstrukcija u tom objektu. Inspekcija dolazi, dešava se prethodne nedjelje, ne smije da obustavi radove. Nadležni inspektor kaže na direktan upit, nijesam vjerovao da je to moguće pa sam takođe pozvao nadležnog inspektora da kažem zašto ne može da se kaže da li je prekršen zakon, da li je urušena statika zgrade, da li je to prosto u skladu sa zakonom na bilo koji način, kaže - Proces je u toku. I preko svega toga vlasnik tog objekta dovodi harmonikaša da bi dokazao svoju silu pred građanima Crne Gore. O čemu mi pričamo? I mi tim ljudima, tom načinu funkcionisanja ovdje treba još da opraštamo porez i trebamo da se hvalimo kako ne možemo da naplatimo centa poreza. O čemu se ovdje radi? O uzimanju od siromašnih i davanju bogatim. Je li to poenta?

Na kraju, zaista bitno je završiti ovu diskusiju sa jednom stvari. Izgleda da je osnovni credo rada ove Vlade, i to se pokazalo i kroz djelovanje zakona, finansijski udariti na trudnice, a pomilovati priređivače igara na sreću.

E to je ono što mi danas promovišemo kao princip. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Periću.

Kolega Neven Gošović. Neka se pripremi kolega Dritan Abazović, kao posljednji učesnik u raspravi.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Svoje izlaganje posvetiću Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Saglasno sada važećem zakonu, u toj oblasti dohodak fizičkih lica, ostvaren po osnovu igara na sreću, ne podliježe oporezivanju. Dakle, bilo koji dobitak koji neko lice ostvari po osnovu lutrijske igre na sreću ili drugih posebnih igara na sreću, uključujući i kladioničke igre, sada ne podiže obaveze plaćanja poreza, dok su priređivači igara na sreću u obavezi plaćati koncesionu naknadu, koja se sastojala iz fiksnog dijela koji se plaća u određenom iznosu, očigledno nedovoljnog, i varijabilnog dijela koji se plaća u određenom procentu od ukupnog iznosa uplata umanjenog za vrijednost isplata.

Sada se kada su u pitanju prava i obaveze i građana u ovoj oblasti ide u drugom pravcu. Grupa poslanika DPS-a sada predlaže zakonska rješenja kojima se uvodi porez na svaki dobitak od igara na sreću koji ostvari fizičko lice, i to po stopi od 15%.

Dakle, poštovani građani, ukoliko neko od vas ostvari dobitak od igara na sreću po bilo kom osnovu i u bilo kom iznosu na lutriji ili kladionici prema Predlogu ovog zakona, koji su podnijeli poslanici DPS-a, biće u obavezi da uplati porez od 15%. Zapravo, isplatilac dobitka bio bi u obavezi da pri svakoj isplati obračuna i obustavi porez od 15% i isti najkasnije narednog dana uplati Budžetu Crne Gore.

Dakle, ne bi se samo oporezivao ekstra profit i ekstra dobitak, što bi bilo sasvim normalno, već svaki pojedinačni iznos i dobitak, makar on iznosio tri ili pet eura. Istina, predlagači ovog zakona pošli su od rješenja da ostvareni dobitak do 100 eura ne bude predmet oporezivanja, ali su nakon toga, takođe, na osnovu amandmana kolega poslanika DPS-a odustali od takvog rješenja. Udruženje privrednih društava priređivača igara na sreću Montenegro bet ukazalo je na razloge zbog kojih ovakva predložena rješenja ne treba prihvatiti. Po njihovom mišljenju, ovako napisani predlog za oporezivanje svakog pojedinačnog dobitka u novcu od igara na sreću ne postoji apsolutno nigdje u svijetu. Ukazuju da u preko 150 zemalja svijeta koje imaju regulisane kladionice i sve 43 zemlje Evrope ovakav primjer zakona ne postoji iz prostog razloga što je neprimjenljiv i u sebi sadrži negaciju samog poslovanja. Smatraju da je to najbrži način da se ugase kladionice i da sigurno ne predstavlja način da se povećaju budžetski prihodi.

Mislim da s pravom ukazuju da se suština igara na sreću upravo nalazi u velikom broju malih uplata i velikom broju malih isplata, uz određeni broj velikih dobitaka odnosno premija. Iskustvo pokazuje da svako, pa i minimalno oporezivanje tih malih dobitaka dovodi do obesmišljavanja samih igara na sreću, odbija učesnika, dovodi do

drastičnog smanjenja budžetskih priliva, otpuštanja radnika i jačanja nelegalnog tržišta. Sa druge strane, svakako da treba oporezovati dobitke koji predstavljaju značajnu novčanu vrijednost, ali sigurno dobitak do 100 eura ne predstavlja ekstra profit i njegovo oporezivanje samo ugrožava tržište. Na navedeni način isti prihod, isplata učesnika igara na sreću oporezuju se dva puta. Jedan put preko naknada koje po Zakonu o igara na sreću plaća prerađivač igara na sreću i drugi put kada učesnik igara na sreću ostvari dobitak preko ovog poreza na dohodak od fizičkih lica.

Naravno da ovi predlozi udruženja prerađivača igara na sreću i ove primjedbe ne moraju da stoje sve kao takve. Ali svakako da postoji obaveza da se daju odgovori na ove primjedbe od strane predlagača zakona zbog posljedica koje sutra mogu nastati primjenom ovakvih zakonskih rješenja. Složiću se sa onima koji su konstatovali da problem svakako nije u postojećem zakonu toliko koliko u njegovoj primjeni. Jer, ne postoji adekvatna kontrola prihoda. Posebno u kazinima nije uspostavljen onaj sistem nadzora kladioničnih uplata i isplata povezanih u informacioni sistem nadležnog državnog organa, nijesu regulisani nelegalni tokovi novca, uvedeni PDV od 19% na igre na sreću nije zaživio ni u kom vidu itd. Svakako da ono što je sada karakteristično kada razmatramo predlog ovih zakona jeste da nemamo ni mišljenje Vlade. Pretpostavljamo da je ona saglasna, ali sa ovakvim rješenjima ne želi da stane iza njih. Bićemo u prilici da čujemo i to mišljenje. Uostalom, ova Vlada je u stanju da problem nedostajućih sredstava u Budžetu rješava samo uvođenjem novih poreza i nameta građanima Crne Gore. Svakako da je prosto neshvatljivo, da se, kao što je ovdje u više navrata istaknuto, milioni eura ne odlivaju prema budžetu, prema Crnoj Gori, zbog toga što ne postoji taj neposredan i neprestan nadzor sistemski, elektronski nadzor nad radom kladionica, kockarnica i kazina. Ta se ogromna sredstva odlivaju iz Crne Gore, a idemo sada sa Predlogom zakona da se oporezuje svaki cent koji ostvari građanin po osnovu dobitka od igara na sreću i čak ne predviđa nešto što bi moralo stojati u Predlogu ovoga zakona, da se ne oporezuje onaj dio koji je taj građanin, to fizičko lice uložilo kada učestvuje u igrama na sreću, da se bar taj iznos odbija od onog oporezivog dijela, kao takvog. Ovako se može doći u paradoksalnu situaciju, da to fizičko lice uplati 20 eura, ostvari pet eura i plati još porez na onih pet eura. Jednostavno, mislimo da se na ovaj način zaista sistemski ne rješava problem, a apelovao bih prema kolegama poslanicima Demokratske partije socijalista da rješenje tražimo u novom sistemskom zakonu, koji bi se morao donijeti u najhitnijem postupku jer je to interes i ove države i svakako njenih građana. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Gošoviću.

I kolega Abazović je posljednji učesnik u današnjoj raspravi.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane poslanice i poštovani poslanici i građani Crne Gore,

Prvo i ja da se pridružim obilježavanju međunarodnog Dana osoba sa autizmom i da izrazim, vjerujem u ime svim vas, veliku podršku u ostvarivanju njihovih prava. Nadam se da će se ova država mnogo odgovornije u budućnosti voditi prema njima, nego što je to do sada slučaj.

Da se vratimo na temu. Gospodo, uopšte nisam iznenađen što ste vi predložili ovaj zakon. Ja sam samo iznenađen kako je makar dijelu vladajuće koalicije promaklo da prođe onaj amandman kolege Labudovića da se uvede PDV na igre na sreću, a koji je, po mom mišljenju, odličan. Nema ga nigdje na svijetu. E, neka ga nema. Nema nigdje na svijetu da lutriju, od koje možete da imate samo profit, prodate za 770 hiljada eura. To može samo u Crnoj Gori i u Vladi kakvu vi podržavate.

Sad ću vam reći da je plaćena još manje od 770 hiljada eura. Zašto? Zato što je većinski paket prodat za simboličnu sumu koju sam pomenuo vlasnicima kompanije Korner, koji su tu sumu platili obveznicama stare devizne štednje. Obveznice stare devizne štednje su kupili na gomilu 50% manje od njihove vrijednosti. Međutim, kad su je usmjerili da kupe Lutriju, onda je njihova vrijednost bila 50% veća. Evo, to je matematika za dijete, ako ne u II razredu, onda bi u VI razredu ovo mogao svako da razumije.

Hvala, gospodine Zarubica. Vi ste vrlo korektno, časno, pošteno rekli da se naplatilo 0 eura poreza. Hvala na toj informaciji za koju smo mislili da je takva, a vi ste samo potvrdili. Vi ste priznali poresku invaziju kockara u Crnoj Gori, vlasnika kladionica i dali legitimitet svakom građaninu koji drži ugostiteljski objekat kad dođe poreski inspektor i kaže - niste izdali fiskalni račun, da ne plati ništa. Kad može da ne plati vlasnik kladionice, može bilo ko da ne plati. Zašto ljude ne dovodite u istu ravan? Kako je moguće da ljude ne dovodite u istu ravan i da im ne dajete isto pravo? Ne može da se sprovodi Zakon? Neka ne može, neka se zatvore kladionice.

Je li vama cilj da stimulirate kocku u Crnoj Gori? Tamo će počinje kockarska politika se derogira država. Vi ste najbolji primjer toga. I ovdje se štite kockarski interesi, vlasnici. Kockara ima zaista previše, vlasnika kladionica i kazina. Ovdje se štite interesi ljudi koji dolaze ovdje, ulaze i šetaju po parlamentu i ljudi koji su povezani sa organizovanim kriminalom i korupcijom. I vi to odlično znate i zaista sam frapiran željom da to odbranite. Pa, čovječe, dajte da ta sredstva skupimo na jedan mnogo kvalitetniji način, preko sistema softvera koji se pojavljuju. Zašto bismo stimulisali kladionice? Čak i da ih nema, to ne bi bilo loše za društvo. Zapošljavaju se zato što ljudi neće da rade. Od običnih građana ste napravili kockare i kladioničare. To je stimulisao ovaj sistem.

Definitivno nam treba više uređenosti u ovom sistemu. Pominjali su kolege primjere država gdje je lutrija u državnom vlasništvu i onda odvajanja sredstva za sport i kulturu. A ovakvim našim zakonskim rješenjima, mislim, niste vi podijelili DPS, ja bih bio srećan da jeste ne radi političkog nekog profita, nego radi generalne potrebe društva za promjenama, vi ste samo uradili nešto što nije smio da uradi ministar finansija. Vi ste dali zakon koji vam je neko poturio i rekao da ga date u Parlamentu i ja se nadam da makar većinski da ovakav zakon neće proći, da ovaj zakon koji ide na štetu građana Crne Gore zaista i ne prođe. Mi možemo mnogo više da profitiramo i od kladionica, i od kazina, i od igara na sreću i da time finansiramo i fudbalske klubove, i košarkaške, i kulturna dešavanja, ali mi to ne želimo da radimo. Znate li zašto? Zato što nam je princip kockarski koji vlada u ekonomskoj politici Crne Gore donio samo lošega, ali je donio pune džepove određenim pojedincima zbog kojih se i donose ovakvi zakoni. I nemojte da mislite da će neko da nasijeda na tezu da je ovo neki izraz želje za profunkcionisanjem sistema. Ovo je želja da se odbrani interes vlasnika kladionica i kazina u Crnoj Gori. Monopolski vlasnički interes. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Abazoviću.

Naravno mi se, govorim u ime svih, pridružujemo obilježavanja Dana osoba sa autizmom. Naravno, apelujemo - država treba da učini više da tim osobama pomogne i pogotovo da pomogne porodicama koje imaju probleme sa članovima familija sa autizmom. Drugi apel je da svi treba da uradimo više da država naplati što više onoga što su njeni prihodi, a porezi su, čini mi se, veoma važni prihodi, a pogotovo od onih koji zarađuju tako što uzimaju od onih koji lako daju pare.

Kolega Zarubica, želite li završnu riječ u ime predlagača? Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

I ja se pridružujem obilježavanju Dana autizma i razumijem potpuno gospodina Bulajića kada je govorio o tome, a plediram i da država što više učini po tom pitanju.

Samo kratko ću oko ove današnje rasprave. Da se zahvalim svim diskutantima koji su manje-više iz svog ugla komentarisali ovaj predlog zakona, odnosno izmjena zakona grupe poslanika Demokratske partije socijalista. Zajednički imenitelj, čini mi se, i vas koji ste protiv ovakvog predloga zakona i nas jeste želja da se ubere što veći profit. Sad je pitanje koliki profit.

Drugo, potpuno se slažem kao jedan od predlagača sa kolegom Gošovićem da je ovo oblast koja je neuređena i da se mora sistemski urediti. Ono što smo mi predložili jeste, kao što je rekao kolega Popović, jedan mali korak ka tome i da zaista dosta koraka treba napraviti da se ova kompleksna oblast uredi.

I na kraju, ovo je Predlog izmjena i dopuna ovih zakona otvoren za sve amandmane, kao što je rekao kolega Obradović, odnosno za sve one ideje koje smo čuli sa druge strane od ljudi iz opozicije, koje ćemo sigurno kao predlagači razmotriti. Mislim da se mogu još prilagati amandmani i na ovaj postojeći zakon, tako da on bude, ono što se kaže, što kvalitetniji.

Što se tiče moje izjave o PDV-u, odnosno naplati. Molim vas, imate različite oblike, pitajte ministra finansija ili kroz poslaničko pitanje ili kad dođe ovdje koliko iznosi ta naplata. Moja je informacija da ona toliko iznosi. Da ili ne, to ipak nije na nama poslanicima koji su predložili ove izmjene i dopune zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Zarubica.

Ovim smo završili objedinjeni pretres o Predlozima zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću, Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlogu zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Podsjećam da se amandmani mogu do sutra do početka plenarne rasprave podnositi, da ćemo započeti sutra u 11 časova sa takođe dva zakona koji su predloženi od strane poslanika, ovog puta od kolege Damira Šehovića - Predlog zakona o dopuni zakona o izvršenju obezbjeđenja i Predlog zakona o ... izmirenja novčanih obaveza.

Da obavijestim članove kolegijuma da je zakazan kolegijum za 13 sati sutra. Vjerovatno ćemo se dogovoriti kako ćemo raditi.

Zaključujem današnji rad, kao što smo se dogovorili u 14 sati. Hvala vam.

03.04.2014. u 11.10h

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, kao što smo najavili, prelazimo na novu tačku dnevnog reda.

Imamo objedinjeni pretres o sljedećim predlozima zakona: **Predlogu zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju i Predlogu zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza**. Pretres je objedinjen o obje tačke, a podsjećam da je prijedloge ovih zakona podnio poslanik mr Damir Šehović.

Izvjestioci odbora su: Zakonodavnog Radovan Obradović i Marta Šćepanović, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Rifat Rastoder, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet mr Aleksandar Damjanović.

Otvaram pretres i pitam predlagača poslanika Šehovića želi li dati dopunsko obrazloženje. Izvolite.

Za dva zakona pet plus pet, je li dovoljno? Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolege, dozvolite mi da pokušam da u narednih desetak minuta dam ključne razloge koji su me motivisali da predložim dva zakonska rješenja koja tretiraju istu oblast, oblast naplate potraživanja i činjenicu da se suočavamo sa najvećim problemom u našoj ekonomiji a koji je vezan za nelikvidnost privrednih subjekata. Ovo nije prvi put da otvaram tu temu, svakako ćete se sjetiti da već duže od godinu dana insistiram na pomenutim zakonskim rješenjima, posebno na Zakonu o izmirenju novčanih obaveza zato što shvatam da je to zakon koji u mnogome rješava jedan od najvećih problema crnogorske ekonomije. Kad govorim o najvećim problemima crnogorske ekonomije koji trenutno tište sve nas, neću pogriješiti ako kažem da su to svakako nelikvidnost i nesolventnost privrednih subjekata.

Zašto to kažem? To kažem iz prostog razloga što tu tvrdnju možemo da potkrijepimo i egzaktnim podacima koji, blago rečeno, treba da nas zabrinu. Naime, ukupan dug krajem 2013. godine i početkom 2014. godine je iznosio preko 420 miliona eura. Od 50 i kusur hiljada preduzeća koja posluju u Crnoj Gori, čak svako četvrto preduzeće ima blokiran račun, što jeste definitivno pokazatelj koji nam daje za pravo da kažemo da je nelikvidnost i nesolventnost svakako jedan od problema koji najviše opterećuje njihovo poslovanje. Ono što je takođe važno istaći kada govorimo o egzaktnim podacima jeste da je koncentracija dugova jako visoka, da na svega 0,08% evidentiranih dužnika da samo taj procenat učestvuje u ukupnoj blokadi sa 22%, što znači da ukupna njihova blokada iznosi 93 miliona eura. U konačnom, ukupna dugovanja između privrednih subjekata i privrednih subjekata i države su čak i mnogo veća od ovih 420 miliona eura, ukoliko imamo u vidu činjenicu da je ovo podatak za ona preduzeća kojima su sudski blokirani računi. Ovako možemo pretpostaviti da imamo i ona druga preduzeća koja se suočavaju sa istim problemima, a kojima još uvijek nijesu sudski blokirani računi, tako da na osnovu toga možemo zaključiti da nam je faktički skoro pola budžeta opredijeljeno upravo za ovaj iznos koji se vezuje za broj računa, odnosno za preduzeća koja imaju problema sa likvidnosti.

Ono što takođe jeste pokazatelj koji nam govori o razmjerama problema jeste istraživanje USAID koje je pokazalo jedan frapantan podatak, dakle 62% preduzeća u Crnoj Gori koristi kredite u komercijalnim transakcijama, odnosno od ukupno ostvarenog

prometa u 2011. godini, koji je bio na nivou oko šest milijardi eura, čak 1,3 milijarde eura otpada na besplatno kreditiranje.

Ako pođemo od pretpostavke da je ukupna docnja duže od tri mjeseca, dolazimo do podatka da naši privredni subjekti samo po osnovu troška zbog neobračunate kamate trpe štetu ne manju od pet miliona eura.

Takođe, ovo pitanje je nešto što je bio predmet istraživanja i predmet analize od strane udruženja privrednika, tako da su Privredna komora i Unija poslodavaca u nekoliko zadnjih dokumenata koje su usvajali jasno pozvali odgovorne u državi da se pozabave ovim problemom i da krenu u pravcu rješavanja problema na način što će se prepoznati poseban zakon. U konačnom, istraživanje koje je sprovedeno i od strane Centra za preduzetništvo i od strane Unije poslodavaca je pokazalo da je ovo najveći problem sa kojim se suočavaju privredni subjekti, a u anketiranju je učestvovalo preko 300 privrednih subjekata koji su davali odgovore na različita pitanja. Kada su se ta pitanja obradila došli su do saznanja da je upravo ovo o čemu mi danas govorimo trenutno najveće opterećenje za njihovo poslovanje.

Uzroci ovakvog stanja su brojni. Naravno, jedan od uzroka je činjenica da intenzitet konkurencije u Crnoj Gori je veoma nizak zbog činjenice da živimo u malom ekonomskom sistemu podložnom monopolu. Drugi uzrok bi mogao da bude i činjenica da imamo smanjenu ekonomsku aktivnost i po osnovu toga nedovoljno sredstava u prometu koja bi poboljšala ekonomske performanse naše države. Sve to jeste tačno, ali ključni razlog zbog čega se suočavamo sa ovakvom situacijom jeste neuređena oblast kada govorimo o naplati potraživanja, odnosno činjenica da nemate zakonom uređenu ovu oblast. Upravo je to ključni razlog koji me je motivisao da izađem sa konkretnim predlogom zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza uvjeren da ćemo riješiti neke od najosnovnijih problema u Crnoj Gori.

A koji su to problemi koji se rješavaju ovim zakonom? Prvi i osnovni cilj ovog zakona je uvođenje reda u oblast naplate potraživanja, a to uvođenje reda se postiže kako skraćanjem rokova plaćanja, kako sprečavanjem ugovaranja nepoštenih rokova plaćanja, kako kaznenom politikom, tako i prvi put implementiranom nadzornom ulogom od strane poreske uprave koja garantuje da će oblast naplate potraživanja nakon usvajanja ovog zakona biti na adekvatan način tretirana. Ovaj zakon će riješiti problem kašnjenja u plaćanjima zato što su kaznene odredbe takve da se dužnicima neće isplatiti da kasne zato što su prepoznate u zakonu odredbe koje se vezuju za činjenicu da će taj dužnik koji prekrši ovu zakonsku obavezu biti dužan da plati do 10% ugovorene cijene, plus ona kazna koja će se vezivati za odgovornog čovjeka u tom pravnom subjektu. Ovaj zakon će riješiti problem nametanja neprimjereno dugog roka plaćanja zato što ga ograničava na period od mjesec dana, sa mogućnošću produženja još mjesec, izuzev za kategoriju malih privrednih subjekata kod kojih je taj rok predviđen na tri mjeseca. Zakon će spriječiti zloupotrebu slobode ugovaranja koja je do sada postojala upravo zbog toga što su pojedine nesavjesne kompanije svjesno koristile svoj monopolski položaj na tržištu i ucjenjivale dobavljače da pristanu na neprimjereno duge rokove plaćanja precizirane samim ugovorima, ovaj zakon i to sprečava zato što ograničava i tu mogućnost, odnosno sprečava mogućnost zloupotrebe slobode ugovaranja koja je jedan od ključnih uzroka zbog čega se danas nalazimo u ovakvoj situaciji. Ovaj zakon će spriječiti ucjene čitavog niza dobavljača, posebno iz reda malog i srednjeg biznisa koji pripadaju prehrambenoj industriji, industriji mesa, koji se takođe zbog niske konkurencije, posebno u oblastima kojima se oni bave, suočavaju sa ucjenama od strane pojedinih nesavjesnih privrednih subjekata. Ovaj zakon će

poboljšati likvidnost privrednih subjekata zato što ćemo uvođenjem reda u naplatu potraživanja povećanjem brzine opticaja novca, mi zapravo doći u situaciju da nam je i potrebna količina novca manja, što jeste jedna od zakonitosti u monetarnoj ekonomiji koja će svakako zaživjeti ukoliko ovaj zakon bude usvojen. Ovaj zakon će povećati brzinu opticaja novca, ali će i spriječiti gašenje preduzeća koja zbog nelikvidnosti i zbog činjenice da im se fakture, odnosno ugovori ne poštuju u određenim rokovima biti primorana da se ugase. Ovaj zakon će smanjiti ukupan dug, ali i broj blokiranih preduzeća, zato što je upravo njegova intencija da rješava probleme po uzoru na zemlje regiona i po uzoru na sve zemlje Evropske unije. Zakon će spriječiti gušenje ekonomije i od strane javnog sektora, zato što ovaj zakon jednako kao privredu tretira javni sektor i obavezuje i javni sektor na urednost u plaćanju, kao što je slučaj kod ove prve varijante, jer se javni sektor ovim zakonom obavezuje da mora da plaća fakturu u roku od 30 dana, sa mogućnošću produženja još za 30 dana, čime sprečavamo da i javni sektor bude generator nelikvidnosti. Ovaj zakon doprinosi usklađivanju našeg sistema koji je vezan za ovu oblast sa sistemom koji postoji unutar zemalja Evropske unije, zato što je naša zajednička evropska obaveza, između ostalog, puna implementacija direktive koja se odnosi na oblast naplate potraživanja, što ćemo mi svakako kod poglavlja 20 morati da ispoštujemo.

Ono što jeste stvar koja je jako bitna, jako bitno je što će ovaj zakon da prepozna subjekta koji će biti zadužen za nadzor i koji će se starati o sprovođenju ovog zakona, a to je Poreska uprava, jer često dolazimo u situaciju da oni privredni subjekti koji su ucijenjeni ne smiju da ulaze u sudske procese i ne smiju da ukažu na problem sa kojim se suočavaju da ne bi izgubili tržište. Mi ovim zakonom i taj problem rješavamo, jer će jedna od redovnih obaveza Poreske uprave biti upravo to, da kontroliše i da vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona. Vjerujem da ona podrška koja je postojala na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet da će se i ovdje preslikati, da ćemo u konačnom svi biti zadovoljni što će ovo zakonsko rješenje biti usvojeno.

Drugi zakon koji sam, takođe, predložio, a koji tretira istu oblast su dopune Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Kao što znate, privredni subjekti se suočavaju sa velikim problemima vezanim za nelikvidnosti, između ostalog što ne funkcionišu na pravi način i na efikasan način mehanizmi zaštite. Znamo da se mjenica u privredno pravnim odnosima koristi kao najčešće sredstvo obezbjeđenja potraživanja. Znamo da je zakonom koji tretira ovu oblast u nekom prethodnom periodu, da su smanjeni rokovi za rješavanje ovakvih pitanja pred sudovima, ali takođe znamo, a to najbolje znaju oni koji se bave ovim poslom i koji dolaze iz reda privrednika, da i tako poboljšan sistem nije do kraja efikasan, zato što znamo da se sudski procesi produžavaju i da traju mjesecima i mjesecima, Zakon o dopunama zakona o izvršenju i obezbjeđenju staje tome na kraj. Mjenica postaje dokument koji može direktno da se podnese na naplatu instituciji za prinudnu naplatu, čiju funkciju vrši Centralna banka i time se izbjegavaju komplikovani sudski procesi, a mjenica dobija na značaju kao važan instrument obezbjeđenja potraživanja. Ovaj zakon jeste kratak, ali jeste suštinskog karaktera. Čini mi se da će on, zajedno sa Zakonom o rokovima izmirenja novčanih obaveza koji sam maloprije obrazlagao, predstavljati prvi korak ka rješavanju ovih nekoliko ključnih problema sa kojima se naša privreda suočava. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Šehoviću. Bilo je ovo obrazloženje predlagača zakona.

Prelazimo na uvodne riječi predstavnika poslaničkih klubova. U ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Milorad Vuletić, a nakon njega, u ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Đukanović.

Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, poštovani kolega Šehoviću, uvaženi građani,

Shodno Akcionom planu za implementaciju Vladine strategije reforme pravosuđa za period 2007-2012. godina, u okviru reforme postojećeg zakonodavstva u oblasti izvršenja, ova Skupština je tokom 2011. godine usvojila Zakon o izvršenju i obezbjeđenju i Zakon o javnim izvršiteljima.

Na ovaj način zaokružena je reforma izvršnog postupka i učinjen je bitan iskorak ka efikasnijem i konkretnijem eliminisanju poslovnih barijera i obezbjeđivanju boljih uslova za unapređenje poslovnog ambijenta. Uvođenjem javnih izvršitelja u pravni sistem države, za očekivati je da sudovi rade efikasnije, brže i rasterećenije, da se postupci izvršenja sudskih odluka obavljaju efikasnije i profesionalnije.

Dosadašnja primjena ovih zakona u praksi pokazala je neke nedostatnosti i nepreciznosti, čijim otklanjanjem bi se stvorile pretpostavke za još efikasniju i precizniju primjenu pravnih instituta izvršenja i obezbjeđenja. Predlogom zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju kojeg je podnio kolega Šehović, predlaže se propisivanje novih normi u članu 218 a i 218 b, koji se odnose na posebne odredbe o izvršenju po osnovu mjenice, odnosno utvrđuje se mogućnost da se prinudno ostvarivanje potraživanja na osnovu mjenice može, pored dosadašnjeg načina izvršenja, sprovesti i direktnim podnošenjem mjenice organizaciji za prinudnu naplatu radi blokade računa mjeničnog dužnika, ako je mjenično lice pravno lice ili preduzetnik. Imajući u vidu da se mjenica kao sredstvo obezbjeđenja najčešće koristi u privredno pravnim odnosima, za povjerioce je od izuzetnog značaja da postupak izvršenja po osnovu mjenice bude efikasan. Dosadašnja primjena Zakona o izvršenju i obezbjeđenju pokazala je da ovaj postupak, bez obzira na činjenicu da su rokovi koji se odnose na izvršenje po osnovu mjenice skraćeni, u praksi predugo traju zbog čega povjerioci trpe veliku štetu, jer je potrebno neopravdano dugo vremena da bi se blokirali svi računi dužnika i povjerilac zauzeo red prvenstva za naplatu svog potraživanja.

Zakonom se, takođe, izuzimaju fizička lica kao mjenični dužnici, jer se prinudna naplata u smislu ovog zakona sa računa izvršnog dužnika sprovodi samo u slučajevima kada je izvršni dužnik pravno lice ili preduzetnik. Prije svega, iz razloga što Centralna banka kao organizacija za prinudnu naplatu ne posjeduje u svom registru račune fizičkih lica, kao i, ono što je najvažnije, da se saglasno važećem zakonu izvršenje na novčanim potraživanjima može vršiti uz izuzeće od izvršenja određenih primanja ili u ograničenim iznosima, što se nikako ne može sprovoditi kroz elektronske sisteme blokade svih računa.

Na samom kraju, što se tiče zahtjeva za izvršenje po mjenici, isti se može podnijeti tek kada povjerilac ne ostvari svoje pravo na isplatu po osnovu mjenice. Ovim dopunama je, takođe, precizirano što zahtjev za izvršenje po mjenici prema vršiocu za prinudnu naplatu treba da sadrži, a što se praktično preklapa sa predlogom za izvršenje, uz koji povjerilac obavezno dostavlja i mjenicu po osnovu koje se zahtijeva izvršenje u skladu sa zakonom kojim se uređuje mjenično poslovanje.

Smatram da će predložene dopune Zakona o izvršenju i obezbjeđenju doprinijeti da se povjerioci koji trpe veliku štetu, a time i cjelokupni privredni i finansijski sistem, zbog dugog i neefikasnog trajanja postupka izvršenja, uspjeti da se zaštite na kvalitetniji i efikasniji način, zbog čega isti podržavam i predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Vuletiću, vaša perfekcija kao i uvijek što se tiče vremena, tačno u sekundi.

Kolega Milutin Đukanović u ime Demokratskog fronta, a nakon njega kolega Neven Gošović u ime Kluba SNP-a. Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, Pred nama se nalazi Predlog zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Nepostojanje jasnih odredbi koji se tiču dužničko-povjerilačkih odnosa dovelo je do velike krize u mnogim preduzećima.

Želim sada da iskoristim, jer sam zamoljen od radnika Metalca Nikšić da pozovem ovu Skupštinu da apeluje na ministra ekonomije gospodina Kavarića, ministra finansija Radoja Žugića, ministra rada i socijalnog staranja gospodina Predraga Boškovića i potpredsjednika Vlade gospodina Vujicu Lazovića da konačno riješe problem Metalca.

Po mojim informacijama koje sam dobio od Sindikata Metalca, ministri su juče saopštili da oni, jednostavno, nemaju rješenje za Metalac iz Nikšića. To je do skoro bila renomirana kompanija. Radnici najavljuju da će u ponedjeljak pokrenuti snažne štrajkove i čak su me zamolili da saopštim da će te demonstracije biti nemirne. Takođe su spremni, zbog kršenja ljudskih prava, da traže azile kod ambasada stranih država u Podgorici. Još jednom pozivam Skupštinu da apeluje na resorne ministre da se pod hitno riješi ovaj problem.

Sada nastavljam o dužničko-povjerilačkim odnosima koji su, u suštini, destabilizovali finansijsko tržište Crne Gore. Unutrašnji dug, znači dugovanje između kompanija, po nekim informacijama, dosežu milijardu evra. Država mora da bude ta koja će to da uredi. Ne može se dešavati kao u Crnoj Gori da na desetine kompanija odu u stečaj, a vlasnici tih kompanija imaju milionsku imovinu. Mora se omogućiti, i ovaj predlog ide u tom pravcu, da se realizacija mjenice brže realizuje, da se koriste i lične mjenice ne samo na osnovu novčanih sredstava vlasnika kompanije, nego da on mora da garantuje svojom imovinom. Vjerujte da se uvelo to pravilo od početka, kada neko osnuje svoju kompaniju, da deponije ličnu mjenicu da bi mnogo bilo sređenije stanje. Ovo je samo prvi korak u sređivanju tih odnosa. Mi iz Demokratskog fronta se nadamo da će pravi korak biti taj kada se pokrene procedura ispitivanja porijekla imovine. Kada se određena preduzeća koja su propala stave i uporede sa imovinom njihovih vlasnika, biće sve jasno ko je šta radio u Crnoj Gori. Crna Gora je danas ostala maltene bez državne imovine, a takođe ostala je i bez novca.

Podržavamo ovaj predlog gospodina Šehovića, ali mislimo da, ako samo zakon bude kao zakon, ako državni organi ne krenu da rade svoj posao i da se jednostavno zaboravi u Crnoj Gori da možete od nekoga da dobijete neku uslugu, da možete od nekog da dobijete tu robu, a da idete svjesno da to nećete platiti, jer sudski procesi su takvi, pa danas može da se odlaže, pa sutra i prođe nekoliko godina dokle povjerilac

usprije da naplati svoja potraživanja. Te rokove treba radikalno skratiti, a državu natjerati da radi svoj posao. Jer, dešava se da zbog loših firmi propadaju i dobre firme. Onda je jednostavno uništena supstanca Crne Gore, ekonomska supstanca Crne Gore. Ekonomska supstanca podrazumijeva na kraju i državu, jer ako nema organizovane ekonomije i ako nijesu uređene finansije, to jednostavno ne možemo nazvati ozbiljnom državom. Ta logika pojedinih poslodavaca, a taj prostor im je, vjerovatno, omogućila Demokratska partija socijalista, jer ona je najbolji primjer i ljudi koji se nalaze u njenom okruženju, mi je često nazivamo Vlada u sjenci, kako se ogromna državna imovina prelije u privatne ruke, a kada se prelije u privatne ruke ti ljudi steknu ogromni kapital, onda oni utiču na politiku. Zna se da su oni jedni od vodećih finansijera Demokratske partije socijalista.

Ovaj zakon je dobar, ali treba odmah nastaviti sa zakonom o ispitivanju porijekla imovine. Bez tog zakona mi nikad nećemo urediti stanje u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Đukanoviću.

U ime Kluba SNP-a, Neven Gošović, a nakon njega neka se pripremi kolegunica Draginja Vuksanović, u ime Kluba SDP-a. Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, poštovani građani,

U ovom izlaganju u ime Kluba daću osvrt više na pravnu problematiku primjene Zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju koja može da nastupi ukoliko bi se Predlog ovog zakona kao takav i usvojio.

Svakako da je osnovni preduslov razvoja svake ekonomije finansijska stabilnost, a jedan od tih pokazatelja likvidnosti privrede je i pokazatelj te prinudne naplate. Činjenica je da poslovanje velikog broja privrednih subjekata u Crnoj Gori karakterišu narušeni dužničko povjerilački odnosi koji za posljedicu imaju pad privredne aktivnosti, a ogledaju se kroz izbjegavanje, odnosno neredovno izmirivanje međusobnih obaveza, te neefikasnost pokrenutih postupaka za naplatu potraživanja. To su činjenice koje postoje kao takve.

Pod prinudnom naplatom podrazumijeva se zakonska obaveza i ovlašćenje Centralne banke Crne Gore da na osnovu pravosnažnih rješenja o izvršenju, sa svih računa dužnika na kojima dužnik klijent banke ima sredstva, po sili zakona izvrši plaćanje obaveze navedene u osnovu za prinudnu naplatu u korist računa povjerioca prema vremenu prijema tog osnova za prinudnu naplatu. Dužnici nad kojima se sprovodi prinudna naplata mogu biti i pravna i fizička lica, koja obavljaju djelatnost i imaju otvorene račune kod banaka, kao i banke i drugi subjekti za koje je zakonom propisano da se obračunski račun vodi kod Centralne banke Crne Gore.

Predloženi zakon predviđa mogućnost, po prvi put, da se prinudno ostvarivanje potraživanja po osnovu mjenice može sprovesti, pored načina izvršenja propisanog važećim zakonom o izvršenju i obezbjeđenju i direktnim podnošenjem mjenice organizaciji za prinudnu naplatu radi blokade računa mjeničnog dužnika, i to samo za slučajeve kada je mjenični dužnik pravno lice ili preduzetnik. Ovakav način prinudne naplate svakako može imati ekonomsko opravdanje, o čemu je ovdje bilo najviše riječi, jer je njegovo sprovođenje upravo u funkciji efikasnog rješavanja tih dužničko povjerilačkih odnosa, odnosno blokade računa onih dužnika koji su izmirili svoje

obaveze. Međutim, njime se suspenduju pojedina prava dužnika utvrđena Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju.

Zapravo, jedno od osnovnih prava u postupku izvršenja i u postupku obezbjeđenja jeste pravo prigovora koji se može izjaviti shodno odredbama člana 8 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, naravno na predlog za pokretanje postupka za izvršenje. Prigovor na rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave, a mjenica je svakako to, saglasno članu 58 navedenog zakona može se izjaviti u pet slučajeva i to ako je isprava na osnovu koje je određeno izvršenje nije vjerodostojna po zakonu, drugo da potraživanje iz vjerodostojne isprave nije nastalo, a treći je slučaj ako je u vjerodostojnu ispravu unijet neistinit sadržaj, četvrti uslov je da obaveza iz vjerodostojne isprave nije dospjela i, u petom slučaju, ako je obaveza izvršena ili na drugi način prestala. U prigovoru na koji ima pravo izvršni dužnik je dužan da navede sve razloge pobijanja i priloži sve dokaze na kojima se prigovor zasniva, a u slučaju da to ne učini gubi pravo da naknadno iznosi činjenice i predlaže dokaze.

Predloženom dopunom Zakona nije omogućeno pravo dužniku na izjavljivanje prigovora, jer se izvršenje po osnovu mjenice zahtijeva direktnim podnošenjem organizaciji za prinudnu naplatu zahtijeva za izvršenje po mjenici na koju se ne može izjaviti prigovor. Ovo je, po nama, jedan osnovni razlog zbog kojeg Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, bez obzira na cilj koji se želi postići, ne može biti prihvatljiv, jer suspenduje ona osnovna prava dužnika koje izvršni dužnik ima, koliko smo mogli da pogledamo, kada je u pitanju prinudno izvršenje po osnovu novčanih potraživanja i u uporednom zakonodavstvu. Slično rješenje sadrži zakon u Republici Hrvatskoj, ali tu postoji posebna finansijska agencija za naplatu potraživanja i jedan postupak koji u suštini obezbjeđuje zaštitu prava dužnika u ovom postupku.

Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Gošoviću.

U ime kluba SDP - a koleginica Draginja Vuksanović, nakon nje kolega Mladen Bojanić u ime kluba Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, kolege poslanici,

Pred nama se zaista nalazi jedan važan zakon koji je inicirao kolega Šehović i smatramo da je krajnje vrijeme da se u oblasti obezbjeđenja potraživanja i samog izvršenja uvedu neke norme koje će pospješiti ekonomske i kreditne procese.

Pitanje obezbjeđenja potraživanja je pitanje koje od iskona tangira pravnu nauku i zakonodavstvo jer ima svoj višestruki značaj. Ovo nije samo ekonomsko pitanje, ovo je jedno veoma značajno pravno pitanje. Možemo reći da je pitanje koje se odnosi na pravo obezbjeđenja potraživanja upravo jedno od najsloženijih pitanja, zato što se sagledava u različitim oblastima ekonomije ali i prava.

Ovdje se kao značajna postavljaju pitanja namirenja potraživanja u svim oblastima prava, počev od Zakona o izvršnom postupku gdje se ostvaruju namirenja potraživanja prinudnom naplatom, preko različitih drugih oblasti prava, kao što je privredno pravo, pomorsko pravo i druge oblasti prava i ekonomije gdje povjerilac realizuje svoja potraživanja.

Suština jednog obligaciono pravnog odnosa ogleda se u pravu povjerioca da namiri svoje potraživanje i obavezi dužnika da isplati dug prema povjeriocu kada taj dug dospije na naplatu. Ukoliko dužnik ne ispuni obavezu prema povjeriocu u roku dospelosti potraživanja, povjerilac ima pravo da traži namirenje svog potraživanja. Namirenje potraživanja je pitanje koje ima svoju značajnu kvantitativnu i kvalitativnu dimenziju. Kvalitet se ogleda u konkurentnom odnosu namirenja povjerioca u odnosu na ostale povjerioce, a kvantitativna dimenzija ogleda se u samom postupku trajanja, znači roku trajanja u kome dužnik treba da namiri svoju konkretnu obavezu, odnosno povjerilac da namiri potraživanja.

Šta je ovdje značajno? Oni problemi na koje je ukazao kolega Šehović upravo se teže otkloniti izglasavanjem ovih zakona. Prvi problem jeste kvalitativna dimenzija, a to su povjerioci koji u redu namirenja imaju prioritet ili privilegiju u odnosu na ovog povjerioca, konkretno ovdje mjeničnog povjerioca. Mislim da je u oblasti hipotekarnog prava ovo zaista u posljednje vrijeme dobro regulisano, jer se podrazumijeva jedna nova norma, a to je da je Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima predviđeno pored sudskog i vansudsko namirenje hipotekarnog potraživanja što svakako na brži način realizuje hipotekarno potraživanje u dijelu namirenja i na taj način ovom normom o vansudskom namirenju izbjegavaju se oni sudski povjerioci koji nemaju više prioritet, već nakon namirenja samih poreskih obaveza i onih lica koja imaju pravo namirenja po osnovu prava izdržavanja, namiruje se hipotekarni povjerilac. U ovom predloženom zakonu o izvršenju i obezbjeđenju takođe želi se riješiti ovaj kvalitativni problem u namirenju potraživanja, a to je da se mjeničnom povjeriocu da prioritet u namirenju direktnim podnošenjem mjenice na isplatu potraživanja.

Kvantitativna dimenzija, nadovezuje se ovaj drugi zakon, a to su rokovi. Mi znamo da postupci pred sudovima, upravo zbog izjavljivanja redovnih i vanrednih pravnih lijekova prema višim sudskim instancama dugo traju i s ovim zakonom se teži riješiti i taj kvantitativni problem što, opet kažem, u oblasti hipotekarnog prava je zaista dobro riješeno, a nadamo se da će se usvajanjem ovog zakona pristupiti implementaciji ovih zakonskih rješenja i tako zaštititi povjerilac mjenični u ovom slučaju, od onih povjerilaca koji ne treba da uživaju privilegiju i od dugotrajnih postupaka koji traju pred sudom.

Ono što želim ukazati jeste jedan problem koji se javlja uopšteno u oblasti obezbjeđenja potraživanja, a to je da naše zakonodavstvo ne poznaje institut privilegije i privilegovanih potraživanja. Mislim da bi se decidnim regulisanjem privilegije i privilegovanih potraživanja tačno postavio zakonski osnov, koja su to potraživanja prioriteta i koja moraju biti, ali da se regulišu kao pravni institut da se ne bi stvarale pravne zloupotrebe na ovom polju. Jer na taj način, stvaranjem zloupotreba i stavljanjem u kategoriju nekih povjerilaca koji ne treba da budu privilegovani u odnosu na one koji zaista treba da budu, mi dolazimo do toga da se usporavaju i ekonomski i finansijski procesi.

Francuski građanski zakonik poznaje privilegovana potraživanja, kao i italijanski građanski zakonik, kao posebne pravne institute. Mi to provodimo kroz institut zakonskog založnog prava, dajući privilegije neke, pomorske privilegije ili položaj povjerilaca u privrednom postupku, ali smatram da je i ova oblast bankarskih poslova vrlo značajna za razvoj ekonomije i za proces kreditiranja i da u tom dijelu zaista treba uvesti norme koje će u svakom slučaju ubrzati postupak i poboljšati sve finansijske transakcije. Zato smatramo, naravno u ime kluba Socijaldemokratske partije i u ime pravnika koji se bave ovom materijom već upunih 13 godina, da zaista ovaj predlog

zakona kolege Šehovića zaslužuje punu podršku, jer je predložen u pravo vrijeme. Možda smo još na vrijeme da regulišemo neke stvari i da će dati svoje rezultate i u praksi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolegice Vuksanović.

Kolega Mladen Bojanić u ime kluba Pozitivne Crne Gore, posljednji u krugu uvodnih izlaganja.

Izvolite, kolega.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Možemo da podržimo ove zakone generalno, ali ja ne vidim ove zakone da će išta da poprave, na žalost, u Crnoj Gori, po pitanju crnogorske ekonomije, jer mislim da se bavimo posljedicama a ne bavimo se uzrocima. Blokade, nelikvidnost su posljedice jedne loše ekonomske politike koja je vođena posljednjih 20-tak godina. Mislim da su osnovni uzroci daleko od toga da ćemo ih riješiti sa ovih par zakona koje danas treba da usvojimo.

Samo na brzinu da kažem moje viđenje šta je dovelo do ovolike nelikvidnosti i ovolikih problema u crnogorskoj ekonomiji. Mislim da smo požurili i prerano i previše se otvorili prema ekonomiji Crne Gore, bez zaštite potpuno otvorili privredu koja apsolutno ne može da izdrži konkurenciju. Evo vidimo i po pristupnim pregovorima, zašto nam kažu šta treba prvo da uredimo, dakle vladavina prava je na jako niskom nivou, mislim da ekonomije nema prave bez pune vladavine prava. Užasno loš postupak privatizacije i rezultat toga - uništili smo srednja i velika preduzeća u Crnoj Gori, kreirali vještačke monopole, a sve vrijeme pričamo da treba da razvoju Crne Gore da doprinesu mala i srednja preduzeća, odnosno da oni treba da budu generatori razvoja crnogorske ekonomije. Ja ne mislim da to može da bude, ne zato što imam nešto protiv malih i srednjih preduzeća, ja ću da ih podržim, međutim potpuno sam svjestan da nam se plasira jedna priča koja ne može da prođe i nema realno uporište i nema nigdje ni slične situacije da su mala i srednja preduzeća toliko uspjela da podignu jednu ekonomiju, iz dva jednostavna razloga. Mala preduzeća ne mogu da funkcionišu bez velikih sistema, to su njihova osnovna tržišta, to su njihovi kooperanti, tu oni rješavaju svoje probleme plasmana, a ne možemo očekivati nikako da će sutra prilikom ovolike izloženosti evropskom tržištu, odnosno svjetskom, naša mala preduzeća biti konkurenti na svjetskom tržištu, s prostog razloga što su nespremna, nisu dovoljno konkurentna, njihovi proizvodi, jednostavno, nemaju prostora da se probiju na inostrano tržište.

Pričamo o jednoj zabludi koja se plasira sve vrijeme, kada se otvori evropsko tržište u potpunosti da ćemo mi sa našim malim i srednjim preduzećima da uspijemo da se nametnemo tamo. Nećemo, ovakvom politikom samo ćemo i dalje da imamo problema ako ne uradimo nešto što treba malim i srednjim preduzećima i, naravno, da pokušamo konačno da podignemo na noge neko srednje ili veliko preduzeće.

Samo informacije radi, u Crnoj Gori je nešto oko 92% malih i srednjih preduzeća, odnosno skoro 90 mikro preduzeća su dva zaposlena. Bojim se da ćemo ovim, da kažem kozmetičkim zakonima napraviti i nekih negativnih stvari. Podržaćemo zakone, daćemo podršku ovome da pokušamo da bar nešto malo popravimo, ali ne gajim iluzije da će ovo imati nekog velikog efekta na crnogorsku ekonomiju.

Pokušaću samo kratko ova dva zakona da pređem. Zakonom o rokovima izmirenja novčanih obaveza mi malo ulazimo u slobodu privređivanja svih privrednika, naročito privatnih malih firmi, mi njih bukvalno guramo da oni sklapaju ugovore na 30, odnosno 60 dana, a ne znamo da li je svima to u interesu tako. Jeste da možemo da spriječimo monopole da, kako sada rade, neće da sklapaju ugovore na plaćanja kraća od 180 dana, ali bojim se da možemo da napravimo problem da ako ih natjeramo da za 30 dana nešto plate oni neće ni da sklope takav ugovor. Bojim se da će jedan dio privrednika ostati i bez ugovora na 180 dana, jednostavno monopolisti će, ako ostavimo i dalje monopole kakvi jesu, diktirati uslove, a oni neće ni prihvatati zakone.

U članu 3 ste definisali da malo preduzeće sa srednjim ili malim pravnim licem u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva. Privredna društva ne uređuju koja su preduzeća mala koja su velika, koja su srednja, ona uređuju oblike organizovanja preduzeća. Nećete nigdje naći u Zakonu o privrednim društvima da on definiše koja su to mala, koja srednja, koja velika preduzeća, pa bih molio predlagača da ovo popravi.

Takođe, molio bih član 8 da ga prilagodite našem rečniku jer ovdje ste dali termin "obročna otpлата", to je valjda otpлата na rate ili plaćanje u ratama. Znaete da ste i vi, koleginice, ako se dobro sjećam, baš na tome insistirali kod nekog drugog zakona da se ispravi, tako da vas molim da ovo prepravite.

Što se tiče Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, kolega Gošović je prilično jasno obrazložio koji su problemi tog zakona. Ja mogu da se saglasim s njim, neću to pravno elaborirati sve to, ali me brine što se isključuje sud kod prinudne naplate, jer vi ako imate mjenicu nečiju direktno idete kod Centralne banke, službe za prinudnu naplatu, i naplaćujete a niko nije provjerio vjerodostojnost u prvom redu te mjenice. Ne suspenduje da radite i po starom, ali vam daje mogućnost da ne idete na sud nego direktno idete u Centralnu banku i date na naplatu mjenicu. Naravno, ako ste vi povjerilac, nećete ići po starom već ćete poći direktno u Centralnu banku i tražićete da se naplati. Ali, imate taj problem što nema pravo prigovora izvršni dužnik, niko ne utvrđuje vjerodostojnost te mjenice. Na kraju krajeva, mislim da problem nije u zakonu, problem je u primjeni, i u sadašnjem zakonu stoji da je tri dana rok naplate, ali znamo da sudovi ne funkcionišu kako treba, odnosno prilično su zatrpani, da ih ne optužujem da to selektivno rade. Hajmo da u tom pravcu idemo, da sudovi budu efikasniji, a mislim da su ovi zakoni sad što imamo dovoljno jasni da ako hoćemo da primjenjujemo zakon on može dosta toga da učini.

Ja se sjećam, nije to tako davno bilo, bili su akceptni nalozi kao sredstva plaćanja, direktno ste ih nosili u tadašnji ZOP, ako vam neko ne plati račun. Ali, znate kako je bilo, kvirično je djelo to po zakonu, za nekoga jeste krivično djelo, za nekoga nije, zavisi od presude i opet je bila selektivna primjena zakona. Bojim se da i ovdje nećemo puno napraviti, opet će ovo tumačiti sudovi kako hoće.

Daćemo podršku, evo da ponovim, ali ne gajim iluziju da će ovo bitno popraviti crnogorsku ekonomiju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega.

Bio je ovo kolega Mladen Bojanić, posljednji u uvodnoj riječi predstavnika poslaničkih klubova.

Kolega Šehoviću, da li želite da prokomentarišete ili da odgovorite na neka od postavljenih pitanja? Vi ste predlagač zakona.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Ja bih želio da se prvo zahvalim na korisnim komentarima i sugestijama koje smo čuli od strane predstavnika poslaničkih klubova i da izrazim zadovoljstvo zbog činjenice da su svi u generalnom smislu afirmativno se odnijeli prema ovom zakonu. Važno mi je da shvatimo da zakon nijesam predložio iz bilo kakvih političkih ili politikantskih razloga, nego zbog činjenice što sam na taj način želio da dam doprinos da počnemo da rješavamo nagomilane probleme koji su najveći u oblasti naplate potraživanja i koji se manifestuju u neuređenim rokovima plaćanja.

Ono što je vezano za izmjene Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, želim da kažem da su to izmjene koje su rađene u saradnji sa Centralnom bankom i Ministarstvom finansija i Privrednom komorom Crne Gore, da su i oni kao i ja mišljenja da ovakvo zakonsko rješenje treba da bude usvojeno i da u konačnom ovo zakonsko rješenje rješava problem koji definitivno postoji u Crnoj Gori. Problem se sastoji u činjenici što mjenica kao najvažniji instrument obezbjeđenja potraživanja biva zloupotrebljavana i time su u nezgodan položaj dovođeni oni koji su povjerioci po osnovu toga, te u tom smislu ovaj zakon rješava to pitanje otvaranja mogućnosti, ne obavezuje nego otvara mogućnost da vi kao mjenični dužnik možete da se obratite agenciji za prinudnu naplatu, u ovom slučaju Centralnoj banci kao instituciji koje trenutno obavlja tu ulogu, i da naplatite svoja potraživanja. Dakle, ovim zakonom se ne sputava ni jedno drugo pravo, samo se dodaje pravo da se kao neko ko jeste korisnik ovog instrumenta obezbjeđenja u formi mjenice obratite instituciji koja je zadužena za prinudnu naplatu, a čije poslove trenutno obavlja Centralna banka.

Dakle, ovaj zakon ima za cilj da eliminiše problem dužine trajanja postupka pred sudovima, ovaj zakon ima za cilj da spriječi štetu svima onima kojima se duguje a koji zbog predugog trajanja postupaka pred sudovima bivaju još više izloženi i pritisnuti problemom likvidnosti i ovaj zakon definitivno ima za cilj da spriječi da cjelokupna ekonomija trpi štetu, jer ukoliko gomilamo ovakve probleme, ti problemi se ciklično u koncentričnim krugovima šire kroz ekonomski sistem, te u tom smislu onemogućavaju normalno ekonomsko odvijanje privrednih tokova. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama.

Možemo preći na diskusije.

Nema prijavljenih da odgovore na komentare.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Dio mog komentara odnosio bi se na konstataciju poslanika Šehovića da je predlog urađen između ostalih i u saradnji sa Ministarstvom finansija, a Vlada je dala mišljenje da se Predlog zakona ne usvoji.

Kako je moguće da se Predlog zakona utvrđuje u saradnji sa Ministarstvom finansija, a da Vlada da negativno mišljenje sa aspekta usvajanja ovog zakona od strane parlamenta? Saglasnost tu očigledno ne postoji, a razlozi koje je navela Vlada su uglavnom pravne prirode, koliko sam ja mogao da vidim iz mišljenja Vladinog.

Cilj koji se želi postići je jasan, ali želi se postići na način da se potpuno prava dužnika, sa aspekta podnošenja prigovora, naravno da će svaki povjerilac ići

podnošenjem mjenice neposredno prema Centralnoj banci Crne Gore da ostvari svoja potraživanja, a u svemu tome dužnik nije u mogućnosti u tom dijelu postupka da ukaže na svoja prava koja ima u Zakonu o obezbjeđenju i izvršenju iz ovih razloga, ako to potraživanje sadrži neki neistinit sadržaj, da nije dospjela obaveza ili da je ta obaveza prestala kao takva. Znači, ako se sprovede takva mjenica, izvrši takav nalog onda je dužnik taj koji ponovo treba da pokreće postupak za protivizvršenje tako sprovedene mjenice. Što smo onda uradili? Vrtimo se samo u krug, nijesmo riješili problem, samo što sada problem stvaramo dužniku a ne povjeriocu, jer je povjerilac naplatio nešto što mu nije pripadalo u tom postupku shodno tako izvršenoj i naplaćenju mjenici.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Gošoviću.

Koleginica Marta Šćepanović je prvi prijavljeni diskutant, a nakon nje kolega Emilo Labudović.

Izvolte, koleginice.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Potpredsjedniče, koleginice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Imajući u vidu da se zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama pokazala kao veliki problem, ukazala se potreba čak i u državama Evropske unije za donošenjem direktive koja će da reguliše ovu oblast. Zakašnjelo plaćanje predstavlja povredu ugovora, koja se zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih na zakašnjela plaćanja, odnosno njihovog izostanka ili spornih postupaka naknade štete, pokazala na neki način kao privlačna dužnicima jer im se praktično isplati da ne plaćaju svoje obaveze na vrijeme. U skladu sa tim ukazala se potreba i za donošenjem ovog zakona, koji je predložio naš kolega Šehović.

Dakle, potrebno je urediti ograničenje ugovornih perioda plaćanja privrednih društava u pravilu 60 kalendarskih dana, Zakonom se to predviđa, Takođe se omogućava povjeriocu da pribjegne zaračunavanju kamata za zakašnjelo plaćanje ukoliko je ispunio sve svoje obaveze iz ugovora, kao i da povjerilac ima pravo na fiksnu naknadu za troškove u iznosu od 50 eura.

Ono što je, po meni, sa jedne strane diskutabilno jeste potpuna usaglašenost ovog zakona sa direktivom Evropske unije. Naime, direktiva praktično na isti način tretira rokove i uslove plaćanja, kada ti rokovi počinju da teku, koji su uslovi da povjerilac mora da ih ispuni da bi imao pravo na kamatu i na fiksnu naknadu. Međutim, direktiva na neki način je fleksibilnija. Sama njena suština je u stvari da se zaštiti povjerilac, da se zabrani zloupotreba slobode ugovaranja na štetu povjerioca. Svi ugovorni uslovi ili postupanja koji posebno odstupaju od dobre poslovne prakse i suprotni su dobroj vjeri i poštenom poslovanju, smatraju se po direktivi nepravedni za povjerioca. Otvoreno isključivanje prava na zaračunavanje kamata takođe uvijek treba smatrati posebno nepravednim, dok za isključivanje prava na naknadu troškova naplate vrijedi pretpostavka da je to posebno nepravedno. Dakle, direktiva je na neki način prepoznala neke oblasti u kojima mogu nastati problemi sutra u primjeni nje, odnosno zakona koje donesu države članice.

U tom smislu mogu se javiti okolnosti u kojima preduzetnici zahtijevaju duža razdoblja plaćanja, primjera radi kada preduzetnici žele odobriti trgovinski kredit svojim klijentima. Stoga bi trebalo ostaviti mogućnost da stranke izričito dogovorena razdoblja

plaćanja duže od 60 kalendarskih dana uz uslov da takvo produženje nije vrlo nepravedno prema povjeriocu. Upravo ovo su u hrvatskom zakonu u potpunosti usaglasili sa direktivom gdje su predvidjeli da taj rok kod odobrenja trgovinskih kredita može biti i do 360 dana s tim što kao sredstvo obezbjeđenja mora biti mjenica.

Takođe direktiva prepoznaje i oblast zdravstvenog osiguranja kao u nešto u čemu može sutra nastati problem i tu se ograničava period najviše do 60 dana. Ali, ipak, prepoznaje se ta oblast, da tu države članice u donošenje ovih zakona moraju biti fleksibilnije. U zakonu imamo situaciju da je na neki način izdvojena kategorija malo pravno lice i tu je dozvoljen rok ne duži od 90 dana, a sa druge strane nemamo nigdje predviđeno da taj rok za Fond za zdravstveno osiguranje na primjer bude ne duži od 90 dana. Da li je greška, možda jeste, ali evo da prokomentarišem sa kolegom. Ovdje se kaže da rok za izmirenje novčanih obaveza počinje da teče od dana izdavanja fakture. Ja ne znam da li je to greška, jer bi po meni trebalo da stoji - od dana kada je dužnik primio fakturu. Jer on može da izda fakturu bilo kada, a kada će da je primi dužnik, valjda od tog dana bi trebalo da teče ovaj rok za izmirenje novčanih obaveza.

Takođe, u direktivi se predviđa i da države članice osiguravaju da period plaćanja utvrđen u ugovoru ne bude duži od 60 kalendarskih dana, osim ako je što drugo izričito dogovoreno, uz uslov da to nije posebno nepravedno prema povjeriocu u smislu člana 7 nepravedni ugovorni uslovi ili postupanja. Ja ne znam da li postoji mogućnost u ovom zakonu da se to predvidi, da se na neki način ne sužava ugovorna volja stranaka, ne znam, ostavljam predlagaču to na razmišljanje. Suština zakona je da se suzbiju zakašnjela plaćanja u poslovnim transakcijama kako bi se osiguralo uredno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta, time podstakla konkurentnost privrednih društava, posebno malih i srednjih preduzeća. U svakom slučaju mi ćemo podržati ovaj zakon, ali se nadam da će predlagač na neki način usaglasiti ovaj zakon u potpunosti sa direktivom Evropske unije koja reguliše ova oblast.

Samo ću kratko jednom rečenicom što se tiče Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Smatram da će problemi koji nastaju zbog dugog trajanja postupka izvršenja, čime povjerioci trpe veliku štetu a time i cjelokupni privredni i finansijski sistem, biti riješeni na ovaj način i ovim će se omogućiti da povjerilac zauzme red prvenstva za naplatu svog potraživanja.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegice Šćepanović.

Kolega Emilo Labudović, nakon njega neka se pripremi kolega Rešid Adrović. Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Kolega Šehoviću, kao neko ko se apsolutno ne razumije u ovu problematiku, ali kao neko ko je takođe odgovoran i svoj posao želi da radi najbolje što može, ja sam o ovoj materiji konsultovao one koji znaju. Konsultovao sam vaše kolege, i to ljude koji su politički potpuno neutralni i koji su sve ovo sagledali isključivo sa ekonomsko-pravnog stanovišta. Moram da budem iskren, oni su u ovome što ste vi pripremili i predložili prepoznali vašu dobru namjeru, doduše prepoznali su i one primjedbe o kojima su ovdje govorili vrlo iscrpno kolega Bojanić i kolega Gošović i još neke druge koje ja, nažalost, neću ovdje moći da vam prenesem zato što ne želim da plivam u vodi u kojoj se baš

najbolje ne snalazim. Ali, ono što su i oni kao ljudi iz struke prepoznali, a i ja kao neko ko je polovično obaviješten o svemu ovome, jeste, da ova vaša rješenja i ovaj vaš pokušaj liči zapravo na pokušaj da se okean iscrpi čašom za liker.

Znate, gospodine Šehoviću, šta je problem sa zakonima - oni stupaju na snagu danom objavljivanja u Službenom listu i važe samo za one obligacione odnose, one kupoprodajne ugovore koji će nastati od tog momenta pa dalje. Ali, šta stoji u nasleđu toga zakona? Činjenica da je unutrašnji dug Crne Gore dostigao milijardu. Ekonomisti tvrde, a ja se slažem sa njima, da je unutrašnji dug opasniji od spoljnog duga, zato što drži za vrat privredu i generiše sve one uzroke koji utiču na negativno stanje javnih finansija kao jedini legalni izvor da se i spoljno-politička dugovanja razriješe. Ovo što mi danas imamo i što vi pokušavate da uradite - nemojte se naljutiti, ovo uopšte nema intenciju da bude uvredljivo - ovom šminkom, jer drugačije se to ne može doživjeti, jeste samo svjedočenje onoga sa čime još uvijek niste ni vi u stanju da se suočite, a ni oni koji su nas direktno doveli do toga, a to je krah neoliberalnog koncepta ekonomskog privređivanja u Crnoj Gori. Može gospodin Vukotić na svom UDG da se igra ekonomijom i da tamo kreira razne performanse, možete da radite to i vi na državnom univerzitetu, to vas niko ne može, nažalost, spriječiti. Ali, situacija u kojoj smo se svi skupa našli je takva da ovdje više ne pomaže nikakvo zakonsko rješenje, makar ga pisao i Adam Smit pokojni. Ovdje je nužna korjenita promjena, ovdje je nužno da se podvuče crta. Da se konačno jednom i pošteno prizna - ovo može da se naplati, ono što može da se naplati – da se naplati, od kojih može da se naplati - da se naplati, ono što ne može da se definitivno dignu ruke od toga i da se krene. Praktično. od nule. Na način na koji ste vi mislili da rješavate probleme u crnogorskoj privredi, koje praktično više i nema, a koje će još manje biti kada izađemo na otvoreno evropsko tržište i kada se tamo čelo u čelo sudarimo sa onima koji su na tržištu već decenijama i vjekovima, gospodine Šehoviću, možemo da napišemo ne znam kakav zakon, Teslu da dignemo, od ovoga posla nema. Iz tog razloga, ja vas molim kao čovjeka koji predstavlja vladajuću garnituru ovdje, kao čovjeka koji je pripadnik stranke koja ima uticaj na privredno-ekonomska kretanja u Crnoj Gori, kao čovjeka koji je ekonomista i ne samo ekonomista nego i naučnik u tom polju, da se ozbiljno pozabavimo suštinom problema, da se ne šminkamo. Da stvarno jednom pošteno priznamo da put kojim idemo nije dobar put i da nas je već doveo u ćorsokak. Nije to sramota priznati. Nećemo mi biti ni prvi ni posljednji koji su pogriješili u odabiru nekog puta, i da podvučemo crtu. Ako to ne možete sami, ima još pameti mimo SDP-a, ima još pameti mimo UDG-a i Ekonomskog fakulteta, ima u ovoj Crnoj Gori ljudi koji su pametni, koji su vizionari, okupite ih. Okupite, da pošteno vidimo u kojem ćemo pravcu. Tek nakon toga što se odredi generalni paravac, što se prizna ovo što je toliko očigledno i na što upućuje ovo privredno groblje koje se trenutno nalazi u Crnoj Gori, možemo da razgovaramo i o ovom rješenjima i uozbiljenju ovih rokova, jer kakav god vi rok da postavite, gospodine Šehoviću, i kakav god mi da vam ovdje mi priznamo, to liči na mamuzanje mrtvog konja, od toga nema hljeba. Samo iz tog razloga ja ću, što se lično mene tiče, glasati protiv ovih rješenja. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Labudoviću.

Koleginica Vuksanović je prijavila komentar. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem se, bez ikakve namjere da vam repliciram, samo želim da pojasnim neke stvari s obzirom da sam istakla da sam se ovom materijom bavila punih 13 godina. Rekli ste, kolega Labudoviću, da je važno da se podvuče crta. Mislim da se upravo ovim zakonima koje je predložio kolega Šehović podvlači crta u svijetlu zloupotreba koje postoje. Trinaest godina sam ja proučavala sudsku praksu, doduše u domenu hipotekarnog prava, koji se na neki način može reflektovati na ove dužničko-povjerilačke odnose u oblasti bankarskih poslova i nailazila sam u toj sudskoj praksi, vjerujte mi, u mnogim državama koje su radile na drugačijoj zakonskoj regulativi da i pored toga što treba zaštititi dužnika, treba zaštititi povjerioca. Znači, dužnici su bili ti koji su kroz dugo trajanje sudskih postupaka, kroz izjavljivanje redovnih i vanrednih pravnih lijekova zloupotrebjavali svoja prava. Postupci su trajali dugo i praksa je pokazala da, jednostavno, povjerioci nijesu bili u mogućnosti da namire svoje potraživanje u roku dospelosti, a kada dođu na red namirenja, suočavaju se sa onim privilegovanim povjeriocima, to su oni koji imaju prioritet u namirenju, i dok se dođe, recimo, do hipotekarnog povjerioca, njega da navedem jer sam se tim posebno bavila, njemu ne ostaje ništa ili mu ostaje da djelimično namiri svoje potraživanje. Šta se desilo? Rezultat toga je bio da se stalo sa procesom kreditiranja i da je to usporilo neke odnose.

Ono što je bitno naglasiti, mislim da ne postoji građanina u Crnoj Gori koji nema neki kredit. Svi mi kada ulazimo u neke dužničko-povjerilačke odnose znamo u što ulazimo. Znači, postoje pravni poslovi koje mi zaključujemo i shodno tome preuzimamo izvjesne obaveze.

Tačno, postoje rokovi kada mi moramo da izmirimo svoj dug, ili svoju ratu za kredit, ili ratu za lizing i tako redom.

Nasljeđe ste pominjali. Kada su u pitanju ove norme, one će se primjenjivati od momenta stupanja na snagu Zakona. U građansko-pravnoj materiji koja reguliše imovinsko-pravne odnose postoji jedan princip koji glasi: "Lex retro non agit" - nema retroaktivne primjene zakona u odnosu na one norme koje su povoljnije za učesnike u pravnom odnosu. Tako da ono što je već stvoreno prije donošenja ovog zakona u smislu pravnog odnosa, a što je povoljnije za dužnika ili povjerioca, to će se primjenjivati. Ono što je strože postavljeno ovim zakonom, a u cilju izbjegavanja zloupotrebe na koju je ukazao kolega Šehović i skraćanja postupka, to će važiti za one subjekte koji budu stupali u pravne odnose. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Drugim riječima, ko je što ugrabio, ugrabio je.

Kolega Labudović, odgovor na komentar. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, nakon ove vaše opaske, gotovo da i nema potrebe da polemishem, zato što ste vi izrekli suštinu onoga što sam ja htio da kažem. Nažalost, kod nas se podvlačenje crte vrši na taj način što mi amnestiramo one koji ne bi smjeli da budu amnestirani. Jedan od posebnih segmenata ukupnih dugova u okviru države jeste sama država, koja je takođe veoma prisutan dužnik, a takođe i veoma prisutan povjerilac u tim dužničko-povjerilačkim odnosima, ali se država različito ponaša kad duguje, onda može da se prolongira i što god hoćete, ali kada se duguje njoj, onda ona ima metode prinude. Čak se ne ide ni na prebijanje, nego isti komitent kojem država duguje i koji duguje državi nije u stanju, recimo, da izvrši prebijanje ta dva odnosa, nego

država se ponaša po sistemu - plati ti prvo ono što si dužan meni, a kada ću ja tebi to je druga priča.

Problem je, stalno ponavljam, što Crnu Goru i crnogorsku privredu u ovo stanje nije doveo bilo ko. Na prste dvije ruke se mogu pobrojati privredni subjekti koji su to napravili. Znači šta je problem, koleginice Vuksanović - što će, kada se podvuče ta crta, kad mi budemo jednog dana morali da oprostimo to i da kažemo ko je ćapio, ćapio je, ko nije, niko mu nije kriv, njima ostati ono što su iz tih firmi preveli u ličnu imovinu i oni će se baškariti i do trećeg koljena na račun nečije muke i na račun nečijeg privrednog, porodičnog, socijalnog i kako god hoćete sunovrata. To ova država ne smije da dozvoli. Da se pozabavimo mi prvo time. Da ne parafraziram kolegu Đukanovića, ne moramo onaj socijalistički termin ispitivanja porijekla imovine, ali moraćemo se jednog dana pogledati u oči da vidimo koliko je ko i na koji način stekao, pa onda onima gdje je preteklo i onima gdje visi na sve strane da malo odsiječemo, čisto da lakše nose.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Labudoviću.

Kolega Rešid Adrović, a neka se pripremi kolega Aleksandar Damjanović. Izvolite, kolega Adroviću.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene poslanice i poslanici, poštovani građani,

Na dnevnom redu današnje sjednice Skupštine Crne Gore jeste set zakona koji reguliše rokove izmirenja novčanih obaveza i izvršenja obaveza, koji je predložio kolega poslanik Damir Šehović i njega želim da pozdravim.

Predlagač zakona je uočio probleme oko rokova izmirenja obaveza, kojih ima evidentno u Crnoj Gori, i u tom pravcu je predložio zakon. Predlogom ovog zakona uredili bi se rokovi izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama između privrednih subjekata, a sve u cilju da se na što bolji način smanji kašnjenje u izmirenju novčanih obaveza.

Predlogom ovog zakona određuje se rok za izmirenje novčanih obaveza 30 dana i uređuje se period nastanka dužničko-povjerilačkih odnosa. Međutim, u ovom zakonu, prema predlogu, strane mogu ugovoriti rok plaćanja i duže od 30 dana, ali ne duže od 60 dana, za mala pravna lica koja su u tu kategoriju svrstana omogućen je rok plaćanja i do 90 dana ukoliko nijesu vezana sa srednjim i velikim pravnim licima.

Predlogom zakona precizirano je kada počinje da teče rok za izmirenje novčanih obaveza, takođe je predviđen rok izmirenja novčanih obaveza između javnog sektora i privrednih subjekata. Predlogom zakona definisane su posljedice kašnjenja u izmirenju novčanih obaveza i obaveza onog ko kasni da pored glavnog duga izmiri i kamatu, data je mogućnost povjeriocu da naplati mimo svega ovoga jednokratni iznos za svaku transakciju u iznosu od nekih 50 eura.

Bilo bi dobro kada bi se odredbe ovog zakona mogle implementirati. Iskustva zemalja u okruženju govore drugačije. Slična zakonska rješenja usvojile su zemlje u okruženju, Slovenija, Hrvatska i Srbija. S obzirom da ta rješenja nijesu dala željene rezultate, vrlo brzo su se morala mijenjati ta zakonska rješenja. Zato ja lično vjerujem da treba dobro razmisliti prije nego što donesemo jednu ovakvu odluku.

Usvajanjem ovog predloženog rješenja dovelo bi se do blokade rada određenih preduzeća koja svoje proizvode plasiraju na 60 i više dana, znači više od 30 i 60 dana. Ne vidim razlog, ukoliko neko ima interes da plasira na duži rok, zašto bismo mu to

sprečavali, normalno uz instrumente obezbjeđenja plaćanja, ako imamo svugdje u okruženju, u Italiji, Holandiji, Njemačkoj, da se može roba kupiti na duži rok, na pet - šest mjeseci, uz određene garancije. Sam predlagač je kazao da su dugovanja između preduzeća u Crnoj Gori velika, da je svako četvrto u blokadi, da je taj dug oko 420 miliona. Ja se bojim da bi uvođenje ovako striktnih rokova plaćanja pogoršalo situaciju. Iako predlagač kaže da bi se smanjilo gašenje preduzeća, ja vjerujem, naprotiv, da bi se povećao broj preduzeća koja bi se ugasila, jer u ovim uslovima nelikvidnosti privrede određeni broj preduzeća ne može da plati i izmiri ove obaveze bez kamate, a kako će to učini, ako pored glavnog duga plati i kamatu.

Što se tiče drugih normi koje Predlog zakona tretira, to je ništavost zakona, nadležnost organa koji vrši implementaciju ovog zakona, kao i kaznene odredbe. U sva ta tri slučaja imamo nelogične situacije. Kada je ništavost određenih normi u pitanju, tu oblast, o kojoj se govori u ovom zakonu u članu 7, tretira Zakon o obligacionim odnosima u članu 101, onda bi privredni subjekti imali dilemu koji će se zakon primjenjivati.

Kada je u pitanju implementacija i praćenje ovog zakona, mislim da nije dobra adresa Uprava prihoda, jer Uprava prihoda kada naplati poreze jednog privrednog subjekta, interesovanje dalje za tom robom prestaje. Privredni subjekat može da proda tu robu, može da je pokloni, zašto bi dalje interesovanje Uprave prihoda bilo po tom osnovu?

Takođe, kaznene odredbe koje tretira ovaj zakon mislim da su uopštene, da nijesu na ispravan način određene, jer kaže se da će se kazniti od 5 do 10% od iznosa duga pravno lice koje kasni sa izmirenjem obaveza. Mislim da je to mnogo uopšteno, jer ako je dug između dva privredna subjekta, primjera radi, milion i više eura i ako taj privredni subjekat kasni pet, 10, 15 dana, znači li to da će se kazniti 5% od iznosa duga ili 10%? Mislim da je to mnogo uopšteno i tamo se kaže da taj iznos kazne ne može biti manji od 1.000 eura, imaju dugovanja među privredni subjektima manja od 1.000 eura i sada ako bi zbog te manje kazne od 1.000 eura, kazna bila 1.000 eura, mislim da to nije u redu. Mi možemo podržati i stav je da podržimo predlog ovog zakona, ali mislim da će biti vrlo teško implementirati ovaj zakon, prosto nemoguće, da ćemo imati negativne efekte i da ćemo vrlo brzo morati mijenjati zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Imate već prijavljeni komentar predlagača.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvaženi kolega Adroviću, nalazim za shodno da u dijalogu sa vama prokomentarišem neke stvari na koje ste ukazali zato što znam da se vi bavite privredom, odnosno da ste čovjek iz privrede i da jako dobro razumijete intenciju mene kao predlagača i razloge koji su me motivisali da izađem sa ovim predlogom.

Da li je činjenica da imamo neuređenu oblast naplate potraživanja - jeste. Da li je činjenica da se enormno kasni u plaćanju - jeste. Da li imamo problem nametanja neprimjereno dugih rokova plaćanja - imamo. Da li imamo situaciju da zloupotrebljavamo slobodu ugovaranja - imamo. Da li imamo situaciju da su plejade malih i srednjih preduzeća ucjenjivane od strane velikih privrednih subjekata, koji su neodgovorni, jer nijesu ni svi veliki neodgovorni, samo pojedini od njih? Jesu. I upravo se to ovim zakonom rješava. Ja ovdje čitav dan slušam priču da zakon jeste dobar, ali

da ga ne treba usvojiti, zato što postoji mogućnost da se neko provuče a da ne plati kazne koje su ovdje predviđene. To vam je isto kao da imamo situaciju da vozači prolaze kroz crveno svijetlo i da vi kažete ne trebaju nam kazne za prolazak kroz crveno svijetlo, zato što postoji mogućnost da se pojedini vozač provuče a da ga policija ne vidi. Mi moramo da podvučemo crtu. Ovaj zakon podvlači crtu.

Naravno, on neće, kako ste i vi sami rekli, tu se slažemo, riješiti sve probleme kada je riječ o naplati potraživanja i nelikvidnosti, ali jeste prvi korak. Zašto smo prepoznali Poresku upravu kao nekoga ko će se starati nad ovim zakonom. Zato što privredni subjekti, koji su ucijenjeni, a to vi jako dobro znate, nemaju hrabrosti da otvore ovo kao problem, zato što se plaše da će izgubiti tržište. Upravo Poreska uprava treba po sili zakona da kontroliše sprovodljivost ovog zakona i da kažnjava one koji zloupotrebljavaju svoj položaj. Zašto su kaznene odredbe takve kakve jesu, upravo zbog toga što je nekoliko kolega spočitavalo. Da biste natjerali nekoga da poštuje zakon, morate mu precizirati jasno kaznenu odredbu. Kaznene odredbe su u potpunosti usklađene sa Zakonom o prekršajima, ne iskaču iz domena tog zakona, jasno su precizirane, kako za privredni subjekt koji ne poštuje ugovorenu obavezu tako i za odgovorno lice kod tog privrednog subjekta, kao i za odgovorno lice u javnom sektoru koje ne poštuje ovu obavezu. Ako imate bolji predlog da te kaznene odredbe preciznije formulišemo, vrlo sam otvoren za svaku vrstu predloga koji će unaprijediti zakonsko rješenje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Pravo na odgovor, kolega Adrović. Izvolite.

REŠID ADROVIĆ:

...puta kazao, mnoge stvari o kojima si govorio, da toga nema. Ima i ucjena, ima i da je ovo neuređena oblast, da ima dugih rokova i zaista to postoji. Ja nijedanput nijesam kazao da u tom dijelu vi nijeste imali najpošteniju i najbolju namjeru, međutm, s obzirom da znam kako se stvari odvijaju na tržištu, mi privrednici smo vrlo često u situaciji da moramo u nekom velikom trgovačkom lancu, čak ne pričamo o roku, nego platiti prostor đe će biti izložena za prodaju naša roba. Ja bih bio srećan kada bi se to moglo implementirati, međutim, ovaj zakon se ne može implementirati. Zbog čega se ne može implementirati?

Primjera radi, kada se zakon usvoji, ja ću kazati kupcu, ne mogu vam prodati jer imam robu na rok od 30 ili 60 dana, ako ne možete u tom roku platiti, ja vam moram obračunati kamatu. Onaj kupac će kazati ja neću kupiti robu kod vas, nego ću je kupiti u Srbiji, Sloveniji, Italiji. Pazite, ja u Italiji, u Holandiji kupujem robu na 150 dana uz određenu garanciju i tako dalje.

Prema tome, kupci koji kupuju određenu robu neće htjeti da je kupe, to nije dobro. Šta to znači? Kada vi proizvodite, imate određeni broj radnika sa kojima imate ugovor o radu, jednostavno ste u situaciji da ne možete da kažete ja neću proizvoditi, jer teče obaveza prema radnicima i mnoge druge obaveze. E, u tom slučaju, važnije je i bolje je prodati i na 90 dana i na 120 dana, ali raditi. Najlakše je zatvoriti preduzeća sva. O tome je gospodin Bojanić govorio, ja se u tom dijelu slažem. Takođe i ja ću glasati sa ovo, ali prosto, neće se moći implementirati i kao što sam kazao, bićemo u situaciji, kao što je uradila Slovenija, kao što je uradila Hrvatska i mnoge druge zemlje iz okruženja, da promijenimo ovaj zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Adroviću.

Imate još jedan prijavljeni komentar. U ime Kluba SDP-a, kolegistica Vuksanović. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Mislim da je dobro što je uvaženi kolega Rešid Adrović pomenuo ove države u okruženju. Ja ću još jedanput da ponovim ono što je rekao kolega Šehović. Ovaj zakon se upravo donosi da bi se izbjegle sve moguće zloupotrebe, a ne da bi se nekome otpustio dug, kako se to kaže u Zakonu o obligacionim odnosima, ili oprostio dug, već da se spriječe sve moguće zloupotrebe kako u pogledu dužine trajanja postupka tako i pogledu namirenja potraživanja. Zato sam i predlagala ono na što sam ukazala u svom uvodnom izlaganju, a to je da bi trebalo uvesti kao poseban institut u naše građansko zakonodavstvo privilegije i privilegovana potraživanja, da se tačno vidi koja su to potraživanja koja imaju prioritet, a koja ne treba da imaju prioritet, da bi se izbjegle te zloupotrebe.

Uvaženi kolega Adrović je u svom izlaganju pominjao eventualno rješavanje sukoba između ovog zakona i Zakona o obligacionim odnosima u dijelu odredbe koji se odnosi na ništavost pojedinih odredbi ugovora. Želim da istaknem jednu činjenicu, a to je da je Zakon o obligacionim odnosima jedan opšti zakon, generalni, da je ovaj zakon specijalni u ovom dijelu koji se tiče bankarskih poslova, izvršenje namirenja potraživanja i da postoji odredba Zakona o obligacionim odnosima koji kaže da ništavost pojedinih odredaba ugovora ne povlači ništavost ugovora u cjelini. To je pitanje koje se definiše Zakonom o obligacionim odnosima, to je pitanje djelimične ništavosti, tako da u tom smislu apsolutno nema potrebe da dođe do bilo kakvog sukoba Zakona o obligacionim odnosima sa ovim zakonom, jer će se u ovom dijelu ništavosti pojedinih odredaba ugovora, naravno, primjenjivati ovaj zakon, jer apsolutno ne utiče na ništavost ugovora u cjelini. Zašto ovo ističem? Zato što tačno postoje zakonom određeni pobrojani razlozi apsolutne ništavosti jednog pravnog posla, u konkretnom slučaju ugovora, a koji su to razlozi rušivosti jednog pravnog posla ili ugovora. Znamo kada nastaju rušivosti pravnog posla, a koji su ovi drugi razlozi, tako da u ovom smislu nema tog sukoba. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegistica.

Da kažem da je vrijeme za ovu raspravu predviđeno do 13 sati, jer je kolegijum u 13 sati, tako da vodimo računa o tom vremenu.

Kolega Adrović.

REŠID ADROVIĆ:

Vrlo kratko. Moram ponoviti neke stvari koje sam i prije u izlaganju sa gospodinom Šehovićem kazao. Apsolutno se slažem da ima zloupotreba, da ima ucjena, da ima svega. Međutim, sa ovim zakonom se ne može to riješiti. Zbog čega? Zbog toga što imamo preduzeća koja su u stanju u kakvom jesu. Volio bih da je to drugačije, međutim, na žalost, to je tako kako jeste. Volio bih samo nekoga da vidim ko može platiti u roku od 30 dana i naći nekog kupca koji će mu takođe u roku od 30 dana platiti. Volio bih jednog čovjeka da kaže - ja imam takvo preduzeće koje će izmiriti obavezu u roku i koje će prodati robu. Ako to zemlje u okruženju ne rade, mislim da

nijesmo mi u situaciji da ovakav jedan zakon možemo implementirati. Vrlo brzo ćemo doći u situaciju, ako ga usvojimo, da ga mijenjamo. To je jedna stvar.

Druga stvar, ništavost pojedinih odredbi, o čemu je koleginja Draginja govorila, slažem se, ona taj dio mnogo bolje poznaje jer je pravnica po struci. Međutim, evidentno je, član 101 Obligacionog zakona kaže - uslove u kojima je određeni ugovor ništavan. Sada imamo član 7 ovog zakona, veliko je pitanje, pošto imamo dva zakona koji govore o ništavnosti, koji će se zakon primjenjivati, koji će se u datom trenutku primjenjivati. Mislim da ta norma nije dobra, ali evo, tu su pravnici neka procijene, ja nijesam na kraju kazao da neću podržati. Podržaću, iako sam ubijeđen da ne može ovaj zakon da se implementira.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Adroviću.

Kolega Aleksandar Damjanović je sljedeći prijavljeni diskutant, a nakon njega kolega Nikola Gegaj.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

U kontekstu diskusija koje su se sve ovdje čule, negativnih mišljenja Vlade o oba predloga zakona, pozitivnih stavova kolega iz parlamentarne većine koji uprkos tome što se protive normama će možda podržati zakon, djelimično suprotstavljenih stavova u nekim drugim opozicionim klubovima, neki su za, neki protiv, biće veoma interesatno glasanje i stavovi kada bude ovo došlo da se glasa. Nadovezaću se na stav koji mi imamo u Klubu poslanika Socijalističke narodne partije povodom ova dva predloga zakona, da jesu u pokušaju da se u ekonomskom smislu uvede red i da se faktički ta paradigma dužničke ekonomije, gdje je najbolje biti dužnik u Crnoj Gori, polako mijenja, ali poštujući i respektujući stav kolege Gošovića koji je pravnički iznio dileme koje su vezane za obizmišljanje nekih drugih zakona, odnosno preuzimanje ingirencija, ovog puta suda, kroz Zakon o mjenici. Dakle, dva koncepta i na kraju vidjećemo da li ćemo moći amandmanski djelovati, da eventualno korigujemo nešto za ono što smo ovdje jasno iznijeli. Ako ne bude to moguće, pretpostavljam da ćemo biti uzdržani kod glasanja. O tome ćemo odlučiti u Klubu.

Nekoliko stvari. Dozvolite da po dva minuta opredijelim za svaki zakon, što je zaista sjajno dozvoljeno vrijeme kada govorimo o ovoj problematici, hvala Kolegijumu i hvala svima nama što ovako radimo ekspeditivno. Oko zakona o izmirenju novčanih obaveza, podsjećanje da je ovo bilo u martu 2012. godine, prošlo odbor, nije došlo na plenum, meni iz nepoznatih razloga. Tada je Odbor podržao preglasavanjem, mi smo imali, kao SNP, amandmane. Pošto se radi o tekstu koji je maltene istovjetan, pokušaj transponovanja direktive 2011/7 i pokušaj prenošenja regionalnih iskustava iz Hrvatske, imamo negdje stavove i privrede, imamo tužnu praksu da je od momenta kada je zakon predložen u novembru ove godine, umjesto 420 miliona evra blokiranih sada je to 460 miliona u februaru, dakle 10% više, kao i broj preduzeća. Da li sada možemo sa ovim rješenjima ove trendove okrenuti i da li možemo riješiti problem likvidnosti, veliko je pitanje. U ekonomskoj teoriji svakako ubrzavanje obrta tih transakcija, robnih, između subjekata, pospješuje i sam ekonomski rast i razvoj, kao što bi, recimo, petnaestodnevna isplata zarada možda unijela neke novine u Crnoj Gori, o tome niko

ne razmišlja. Evo i to da bude jedan od predloga. Imamo još ono što jeste problematično i tada bilo što se tiče SNP-a, prije dvije godine, a i sada je. Dakle, složićemo se sa konceptom da javni sektor, koji je ogroman i koji je najveći poslodavac u Crnoj Gori, mora negdje biti proaktivan kada nemamo razvojne banke i tako dalje i biti, uslovno rečeno, u funkciji podsticanja privrede i privrednih tokova. On negdje, čak, mora imati i obavezu da ni jednog jedinog momenta sa klauzulom dan kašnjenja ne može dugovati privredi, komopletan javni sektor. To su javna preduzeća, dok ih ne transformišemo u oblike privrednih društava, to su akcionarska društva gdje država ima većinsko vlasništvo, to su lokalne samouprave sa svim njihovim javnim preduzećima i tako dalje. Međutim, definisati zakonom odnose između privrednih subjekata iz privatnog sektora, a postoji Zakon o obligacijama i tako dalje, problematično je.

Kolega Šehoviću, nemate ovdje fizička lica. Neko duguje i fizičkim licima. Šta sa njima? Dalje, ne možemo tretirati dugove, ugovorne odnose, transakcije 200-300 evra, kupovina neke robe i 300 ili 500.000 i tako dalje. Dakle, ima nekoliko stvari koje se moraju ovdje promišljati uz veoma velike dileme koje je kolega Gošović iznio sa pravničke strane. U odnosu na ono što ćemo dobiti, dilemma je da li ćemo natjerati subjekte, a za državu je najmanji problem, da ugovaraju ove odnose ili da kroz raznorazne forme i mogućnosti izigravaju samu intenciju ovih zakona. Teško je nametnuti nekome da se kroz rokove koji su preko 30 ili 60 dana, u nekom njihovom međusobnom ugovornom odnosu to nameće kao opšte pravilo. No otom - potom.

Ovaj drugi predlog zakona koji daje, uslovno rečeno, pokušaj i namjeru da se prevaziđu problemi dužničke privrede i blokiranih preduzeća, jeste pokušaj da se mjenica sada direktno, umjesto u sudskom postupku, šalje kod Centralne banke, za sada, na izvršenje. Zaista jeste problematično mišljenje Vlade i u tom smislu shvatam da se DPS protivi mišljenju Vlade, što je novina, vidjećemo, dugo je do glasanja, kakvi će na kraju biti stavovi. Neće biti prvi put. kao ono kod KAP-a, kolege, kada smo zajedno preglasali Vladu, pa nam ga Vlada vratila kako nam ga je vratila. Kaže se - nije potrebno vršiti dopunu postojećeg zakonskog rješenja jer će se efikasnost postupka izvršenja po osnovu mjenice prevazići na navedeni način, početkom rada javnih izvršitelja. Zakon o izvršenju i obezbjeđenju je usvojen u julu 2011. godine, tri godine od tada i dalje Centralna banka radi to što radi. Vjerujem da će se ovo prevazići kada krenu ti javni izvršitelji, onako što se kaže, kao što su notari imali i te kako razloga da krenu onako jako, dok ne krenu izvršitelji imaćemo probleme. Bez obzira što u pravnom smislu Vlada možda jeste u pravu jer ukazuje na neke druge zakone i na sudske procedure i na mogućnost žalbe koja se ukida i tako dalje, obrazloženje da će se, kada ovaj zakon konačno profunkcioniše, evo tri godine ne funkcionije, ovi problemi prevazići jeste problematično. U tom smislu i shvatam namjeru kolege Šehovića, pričali smo o tome, da pokuša da prevaziđe nedostatak konsenzusa u Vladi između ekonomista i pravnika. Kolega Milić je pitao, bilo bi lijepo imati zapisnik sa sjednice Vlade da vidimo kako je bilo preglasavanje i ko je od ministara bio za, ko protiv, kao što ćemo ovdje javno imati ko će od poslanika većine biti za i protiv, ko će od poslanika manjine biti za i protiv i možda dolazimo do situacije kada bez političkih pozadina i ideologija ovdje se opredjeljujemo samo u skladu sa dobrim namjerama. Što se tiče nas u SNP-u, zaključujem, mi nikad nijesmo imali problema ko sa kim glasa. Ovdje će očigledno glasati djelovi vlasti, djelovi opozicije, jer su tako kolege najavile. Opredjeljujemo se u odnosu na kvalitet rješenja i na mogućnost da se kroz neki zakon nešto riješi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Imaćete prijavljeni kometar, pa onda možete nastaviti ovaj dijalog.
Izvolite, kolega Šefoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Sa uvažanim kolegom Damjanovićem ne vodimo prvi put ovakvu raspravu i komentar je upravo prilika da nastavimo da objašnjavamo da bismo došli do najboljih rješenja. Dakle, ovdje je činjenica ovo što je uvaženi kolega Damjanović rekao, da mi u Crnoj Gori živimo u dužničkoj ekonomiji gdje su dužnici zaštićeni kao bijeli medvjedi, a povjerioci ni izbliza nijesu zaštićeni i ovaj zakon upravo treba da stavi tačku na tu situaciju.

Dakle, kolege, činjenica je da od ukupnog prometa koji se odvija u Crnoj Gori jedna petina tog prometa otpada na besplatno kreditiranje. Činjenica je da u Crnoj Gori postoje pojedini privredni subjekti koji se mogu izbrojiti na prste jedne ruke, koji zloupotrebljavaju svoj dominantan, da ne kažem monopolski položaj na tržištu i ucjenjuju sve ostale i time onemogućavaju njima, a posredno i svima nama, da normalno funkcionišemo. Činjenica je i da odnekud moramo početi, ovaj zakon je upravo početak rješavanja tog pitanja.

Zašto se ovim zakonom poboljšava likvidnost? Zato što se, kolega Damjanoviću vi to dobro znate, povećava brzina opticaja novca. U monetarnoj ekonomiji, kada se povećava brzina opticaja novca, smanjuje se potrebna količina novca. Vi na ovaj način zakonskim rješenjem poboljšavate likvidnost, što je jako dobro. Zašto fizička lica nijesu uvrštena u zakon? Zato što to nijesu komercijalne transakcije, zato što to nije dug direktive i zato što odnos između fizičkih lica i privrednih subjekata je definisan drugim zakonima. Mišljenje Vlade, zaboravio sam prije da ga komentarišem, mislim da je pogrešno zato što se zagledava samo jedna strana medalje. Ovaj zakon će da uštedi privrednim subjektima u Crnoj Gori najmanje pet miliona eura samo po osnovu neobračunate zatezne kamate. Dakle, Ministarstvo pravde je smatralo da je potrebno da sačekamo izmjenu sistemskog zakona koja je u toku da bismo rješavali ovo pitanje. Ne, mi nemamo vremena za to i zbog toga je nakon zvaničnog mišljenja koje smo dobili od strane Ministarstva pravde, Vlada još jednom razgovarala o ovom pitanju. Prema mojim infomacijama, složila se da je ovo zakonski tekst koji treba usvojiti u obliku koji je predložen. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Drugim riječima, revidirala je stav.
Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Informacije su majka akcije, tako da ako imamo dostupne informacije onada vjerovatno ta akcija može biti u najboljoj mogućoj namjeri i smislu da usvojimo, evo konkretno, dobre zakonske tekstove.

Dakle, ostajem pri onome što sam ovdje rekao. Kolega Gošović je iznio pravničke dileme, veoma su problematične, s te strane oba zakona teško mogu proći, pogotovo Zakon o izvršenju i obezbjeđenju. Ali evo, da ostavimo, da vidimo da li se kroz amandmanske procedure može doći do namjere u koju ne sumnjam, kolege Šehovića, da pomogne onome što smo zajednički konstatovali - razbijanju paradigme da je dužnik ovdje zaštićena vrsta. Ostaje problem kako da privrednim subjektima koji svoju međusobnu transakciju kroz ugovore realizuju, namećemo rokove mimo tog

ugovornog odnosa. Javni sector, za mene nema dileme, mora biti u obavezi, ne 30 dana, ne 60 dana, već sa valutom jedan dan da isplati sve obaveze privatnom sektoru, čak i da i avansira ako treba, jer to je način da podstičemo likvidnost privrede. Fizička lica, kažete, ne podliježu komercijalnim transakcijama. Banalno pitanje, poljoprivredni kooperanti koji nekom preduzeću prodaju mlijeko, što ćemo sa njima, i njih neko može da ucjenjuje. Uzimam samo kao primjer. Dakle, transakcije od 500, 300, 200 evra, a njih je mnogo, da li su i one te koje spadaju u opseg ovog Predlog zakona? To su neke dileme koje zaista postoje. Zaista, vizavi ovih igara i igrica unutar Vlade i parlamentarne većine, koja bi a ne bi, pokušavamo da ovu raspravu svedemo na jedan ozbiljan nivo, da vidimo da li se ostvaruje vaša namjera, odnosno namjera svih nas da ubrzamo novčane tokove jer neko to treba da plati.

Konkretno, neće mi zamjeriti, postoje neka velika veleprodajna preduzeća tipa "Volija", neće se gospodin Bokan naljutiti, koji imaju obaveze ka uvoznicima, jer od njih neke robe uzimaju iz uvoza pa prodaju, i ka malim dobavljačima od kojih uzimaju produkte tipa poljoprivrednih proizvoda itd. Sad samo da zaključim. Po ovom ispada da bi "Voli" morao da u 30 ili 60 dana isplati sve svoje obaveze koje, recimo, ne isplaćuje po nekoliko mjeseci. Bilo bi dobro da vidimo da li ima tih obaveza, jer ovdje se ide na široko dejstvo zakona, da vidimo da li u ovom trenutku tako neke firme velike imaju tih obaveza prema malim proizvođačima i faktički imaju, kako vi to nazivate, kolega Šehoviću, besplatno kreditiranje. Ja mislim da bi primjer nabolji u ovoj državi trebali da daju najveći i da oni svoje obaveze izmiruju i da ih mi na to ne čeramo zakonom, već nekim normama ponašanja koje postoje i zakonima koji su važeći. Ovo su leks specijalisi, leks specijalisima stavimo van snage, a da ovo budu zakoni koji bi nas natjerali. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Damjanoviću, hvala vam.

Kolega Nikola Gegaj, a nakon njega neka se pripremi kolega Goran Tuponja.

Izvolite, kolega Gegaj.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Ja ću ukratko iznijeti mišljenje na Prijedlog zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza. Dosadašnja primjena ovog zakona u praksi je pokazala neke nedostatke i nepreciznosti, a čijim otklanjanjem bi se ostvorile pretpostavke za efikasniju i precizniju primjenu. Kao što je sam predlagač rekao, ovim rješenjem ne bismo riješili sve probleme koji postoje u ovoj oblasti, ali sigurno ćemo dati jedan veliki korak u pravcu rješavanja tih problema.

Mislim da je potrebno urediti ograničenje ugovornih razdoblja plaćanja preduzeća prema drugom preduzeću u pravilu 60 dana, međutim mogu se javiti okolnosti u kojima preduzetnici zahtijevaju duža razdoblja plaćanja, primjera radi kada preduzetnici žele odobriti trgovinski kredit svojim klijentima. Stoga bi trebalo ostaviti mogućnost da stranke izričito dogovorena razdoblja plaćanja duža od 60 dana, međutim uz uslov da takvo produženje nije vrlo nepravedno prema povjeriocu. Ovaj zakon bi trebalo takođe omogućiti povjeriocu da pribjegne zaračunavanju kamata za zakašnjelo plaćanje bez davanja prethodne obavijesti o ispunjenju obaveza ili druge slične obavijesti kojom se dužnik podsjeća na njegovu obaveznu plaćanja. Dužnikovo plaćanje smatra se

zakašnjelim u smislu prava na kamatu na zakašnjelo plaćanje, ako povjerilac na datum dospijeća ne raspolaže iznosom duga pod uslovom da ispunio sve zakonske i ugovorene obaveze.

Ovaj zakon treba da obuhvata takođe plaćanja u ratama, odnosno periodična plaćanja, međutim svaka rata treba da podliježe pravilima o zakašnjelom plaćanju utvrđenim ovim zakonom. Istina je da javni sektor ima novčane prihode koji su stabilniji, sigurniji, predvidljivi, stalni u odnosu na privredna društva, osim toga mnoga javna tijela mogu pod povoljnim uslovima doći do finansiranja. Međutim, treba voditi računa o specifičnoj situaciji kad javna tijela obavljaju državne aktivnosti industrijske ili komercijalne prirode nuđenjem robe i usluga na tržištu u svojstvu javnog preduzeća. U tom smislu može se omogućiti da vremenski period pod određenim uslovima se može produžiti najviše 60 dana. Suština je zabraniti zlopotrebu slobode ugovaranja na štetu povjerioca. Posljedično ako ugovorni uslov ili postupanje vezani uz datum ili razdoblje plaćanja, kamatnu stopu na zakašnjelo plaćanje, onda se može smatrati da taj uslov ili postupanje predstavlja takvu zlopotrebu.

Na kraju, po meni, ovo zakonsko rješenje je dobro i biće prihvatljivo za mene pogotovo ako je, a ja mislim da mora biti, u potpunosti usaglašeno sa direktivom Evropske komisije. Toliko i zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Gegaj.

Kolega Goran Tuponja, a nakon njega kolega Srđan Milić nek se pripremi.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovanig rađani Crne Gore,

Ovaj set zakona o izvršenju i obezbjeđenju i o rokovima izmirenja novčanih obaveza je po samoj temi pun pogodak u smislu što je akutni problem crnogorskog društva u oblasti ekonomije.

Dakle, navedena obrazloženja koja su u sklopu ovog zakona, koja su vrlo koncizno opisala cijelu problematiku i koja su neuobičajeno duga u predlozima zakona, mogla su biti i duža, tolika je problematika našeg privrednog sistema i naše ekonomije vezano za ovu oblast. Dakle, sama pojašnjenja da je nelikvidnost i nesolventnost privrednih subjekata jedan od najizraženih problema crnogorske ekonomije su apsolutno jasna. U jednom dijelu se navode uzroci te nelikvidnosti i kaže se da do pomenute zlopotrebe dolazi zbog niske konkurencije u značajnom broju sektora, odnosno prevelike tržišne moći pojedinih privrednih subjekata. Ti privredni subjekti koriste poziciju da bi nametnuli duge rokove dobavljačima čime im značajno otežavaju poslovanje. To je posebno izraženo u sektoru prehrambene proizvodnje, kod koje je zakašnjelo plaćanje gotovo uobičajena praksa koju pojedini privredni subjekti koriste u cilju obezbjeđivanja besplatnih izvora finansiranja. Ja sam saglasan u velikom dijelu ove konstatacije da jeste prevelika tržišna moć pojedinih subjekata, s tim što bih dodao da su ti privredni subjekti najčešće bliski vlasti i da je ta njihova prevelika tržišna moć uzročno-posljedično vezana za njihovu bliskost vlasti. Dakle, u našoj zemlji je često slučaj da pojedinim osobama ili privrednim društvima nešto može da bude, što drugima ne može. Mislim da se to ne rješava isključivo zakonom, već cijelim društvenim uređenjem i sistemom zakona koji prisiljavaju svakoga pojedinca ili svaku privrednu

organizaciju da se ponaša u skladu sa zakonom i jednako sa svim ostalima. Mislim da je to falinka koja neće biti riješena ni ovim zakonom, jer sami taj povlašćeni položaj povlače ti privredni subjekti iz svoje bliskosti sa vladajućom strukturom. Dakle, njima se gleda kroz prste za neke stvari koje su kod drugih zakonski sankcionisane.

Takođe u jednom dijelu kažete - zloupotrebe povlašćenog položaja od strane pojedinih nesavjesnih privrednih subjekata i nekih velikih trgovaca su evidentne i lako uočljive na malom crnogorskom tržištu. Jeste, s tim što bih izraz "nesavjesni privredni subjekti" zamijenio nekim drugim izrazom, poput "osioni" ili "bahati privredni subjekti", a opet iz razloga svoje blizine vladajućoj strukturi. Ja sam u vezi ovog zakona diskutovao sa nekoliko svojih prijatelja koji su direktno pogođeni ovim zakonom. Ovo jeste segment koji pogađa jako veliki broj ljudi, izuzetno važan segment crnogorske ekonomije koji se odnosi na one male firme do nekih desetak ljudi. Ja ću vam prenijeti njegovo mišljenje. Nije bitno koja je firma, o kome se radi, koja su imena, ali je bitna ta konstatacija da se te male firme osjećaju vrlo nemoćno i ne vide ni u ovom zakonskom rješenju mogućnost realizacije svojih potraživanja. Recimo, ta neka mala firma ima nekih pet-šest svojih firmi sa kojima radi i to su uglavnom velike firme, te dominantne firme koje se ponašaju tako kako se ponašaju, i u slučaju da jedna od tih firmi obustavi saradnju sa njima, te firme su već same nelikvidne, same su izgubile tržište. On kaže - mi imamo mjenice koje su u našim fiokama i koje bi trebalo da realizujemo, ali mi se ne usuđujemo da ih realizujemo jer u tom slučaju padamo u nemilost velikih firmi i naše poslovanje je ugroženo, naših desetak radnika, naših desetak familija je ugroženo. Sistem poslovanja na taj način je neodrživ, oni i dalje trpe takav nepovoljan odnos da bi koliko-toliko se održali na tržištu. To je jedno izuzetno važno pitanje, molio bih vas ako imate mogućnosti da...

Izvinite za prekoračenje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Šehović ovaj put kao predlagač.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Uvaženi kolega Tuponja,

Drago mi je da ste se složili sa konstatacijama koje sam naveo u obrazloženju, a obrazloženje je neobičajno dugo upravo zbog toga što sam u tom obrazloženju htio da skrenem pažnju na razmjere problema sa kojim se suočavamo i koje ovim zakonom želimo da riješimo. Samo sam se javio da bih dao pojašnjenje za ovo što ste s pravom potencirali a što je suština. Dakle, ovdje nije tajna da postoje privredni subjekti koje ja karakterišem kao nesavjesne, koji šire svoje biznise i gomilaju profite na račun svih ostalih kojima ne izmiruju svoju obavezu na vrijeme. Zato dolaze u situaciju da bivaju beskamatno kreditirani i da na taj način dolaze do besplatnih izvora finansiranja koje opet koriste da bi oni, ionako veliki, bili još veći. Ključni problem je u sadašnjem sistemu je taj koji ste vi pomenuli, da mali privredni subjekti koji su po prirodi posla upućeni na te velike nemaju hrabrosti da se usude da korsite postojeće zakonske mogućnost zato što rizikuju da ostanu bez tržišta. E, ovaj zakon to rješava jednim članom koji predviđa obavezu Poreske uprave da se stara o implementaciji ovog zakona. Dakle, Poreska uprava će po sili zakona biti dužna da kontroliše privredne subjekte i bez pojedinačnih prijava i da kažnjava one privredne subjekte koji zloupotrebljavaju svoj položaj na tržištu. A zašto bi ovi to radili? Zato što sam jasno precizirao kaznenu odredbu koja

glasi da će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom u visini od pet do deset posto iznosa neizmirene novčane obaveze svako koji ovu obavezu ne izmiri na vrijeme. I ne samo to, kazniće se odgovorno lice u tom privrednom subjektu odnosno javnom sektoru koje se takođe na taj način neodgovorno ponaša. Tako da time rješavamo taj problem i ako hoćete da me pitate, možda je to suština i ključni razlog zašto bi trebalo podržati ovaj zakon.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Tuponja, želite li da odgovorite na ovaj komentar? Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem na vašem komentaru.

Vjerujem da ta zakonsa regulativa jeste u papirološkoj formi predvidjela rješenje tog problema. I dalje sam skeptičan u smislu realizacije toga zakona na taj način kako ste vi to prezentovali, ali u svakom slučaju želim da kažem da problem u našem društvu se neće rješavati sami od sebe, tako da sama vaša inicijativa i priprema i predlog ovog zakona, koji zaista gađa srž ekonomskih problema u Crnoj Gori, jeste za pohvalu. Čak i ako ova zakonska regulativa ne bude ostvarila vaša i naša očekivanja u toj oblasti, bar ćemo imati podlogu za neke izmjene i dopune zakona u budućem vremenu da bismo ovu problematiku sveli na minimum. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Tuponja.

Kolega Srđan Milić je na redu, neka se pripremi kolega Srđan Perić kao posljednji diskutant u današnjoj raspravi.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Realnost je da su ipak ovaj zakon pisali ekonomisti i da on uvodi obrnuti teret dokazivanja krivice, odnosno nekrivice. Konkretni primjer iz prakse: Izdata je mjenica, otišlo se na sud u najkraćem mogućem roku i uspjelo se na sudu zaštititi svoje pravo jer nije bilo potrebe da se na takav način naplaćuju sredstva. Kada bi ta firma mogla sebe da zaštititi kada bi se usvojio ovakav zakon? Dakle, neko bi im uzeo pare i onda bi morao taj dužnik da dokazuje da nijesu trebali da mu uzmu pare, da nema krivice njegove. Ja vas samo pitam da li ste svjesni da na ovakav način... Ovo se može urediti, nije ovo problem, rekao sam, ja nijesam pravnik, vjerujem ono što Neven Gošović i pravnici iz SNP-a govore, vidim da nije odmah blagonaklono prema tom mom rješenju, ali ja smatram da mjenice koje su kao predmet dokazivanja, kao sredstvo obezbjeđenja, treba da budu verifikovane od strane notara ili koga god hoćete od drugoga. U momentu izdavanja mjenice da onaj ko je dužnik i onaj ko je povjerilac imaju verifikaciju od notara da je to sve u skladu sa onim što se podrazumijeva i za namjenu koja se podrazumijeva. Pitao sam mog prijatelja Adrovića sada oko nekih stvari. Dakle, iz vremena kada znam kako se radilo, o tome je Mladen govorio, bili su akceptni nalozi kao sredstvo obezbjeđenja. Znam da danas u našem platnom prometu u dijelu obezbjeđenja plaćanja postoji hiljade i hiljade bjanko mjenica. Sad vas pitam, pošto postoje hiljade i hiljade bjanko mjenica, na koji način možete da spriječite nekoga ko hoće da naplati svoja sredstva da te mjenice ne stavi u promet, pa vi poslije dokazujete

da trebate da povratite, a on će sa 50% da kazni ono odgovorno lice u svojoj firmi zato što mu je to napravio. U stvari i kreditiraćete ga. Gospodine Šehoviću, Ja vam govorim o onome što je realnost danas u Crnoj Gori. Da bi on mogao da posluje sa bilo kim od tih koji daju robu, on mora dati sredstvo obezbjeđenja. To sredstvo obezbjeđenja je u stvari omča oko njegovog vrata ako budete na ovakav način definisali. Nikakav problem nije da se nađe model gdje će se vezati za konkretne slučajeve, to su generalne mjenice koje se daju kao sredstvo obezbjeđenja shodno ugovoru o poslovno-tehničkoj saradnji, govorim o trgovini i razlikujem se od kolege Damjanovića u onom dijelu u koji je on pominjao. Izvinjavam se. Ja ovo shvatam kao obračun sa neoliberalnom školom koja postoji danas u Vladi Crne Gore. Ja to tako shvatam, ali s druge strane ne želim da sredstva koja se upotrebljavaju u tom obračunu budu generalna. Znači, vi imate jasno definisano vaše obrazloženje, personalizaciju krivice. Hajdemo da krenemo, imamo modele kako ćemo to da uradimo, a ne u odnosu na sve privredne subjekte, jer ćemo uvesti haos. Selektivnom primjenom ovako predloženoga zakona imaćete probleme, ja vam to garantujem.

S druge strane, pravna konzistentnost mislim da je potpuno upitna. Kolizija sa ostalim normama iz ovog istog zakona, takođe. Ne udara se na ono što je suština problema. Nemojte dvojica iz DPS-a da me komentarišete. Srž problema u Crnoj Gori je uvoznički lobi i ne udaramo onamo gdje je problem. Ja vam govorim oko trgovine, onih elementarnih stvari koje nas sve opterećuju. Pođite u Italiju i kupite "barila" tjestenine, svjetski poznate, kupićete jedan kilogram za 70 centi. Kupite u Crnoj Gori, kupićete za dva evra i ne znam koliko. Dajte da vidimo ko uzima 1,50 ovdje, to plaćaju građani Crne Gore i to je problem. Pokušavam zaista prvi put u mojim diskusijama da stignem u vremenu koje je ostavljeno. Završavam za minut, znači nijesam uspio, priznajem. Dakle, znam, složićete se sa mnom, ubijeđen sam.

Uz sve ovo o čemu ćemo pričati gospodin Obradović i ja, u njegovom komentaru pretpostavljam koja će biti teza, slažem se sa ovim što ste napisali, da je državna uprava generator nelikvidnosti privrede. Navodim ovo iz mišljenja Vlade Crne Gore. U mišljenju Vlade Crne Gore kažu da se oni ne slažu sa tim da je državna uprava. Ja se slažem sa vama da je državna uprava generator nelikvidnosti. Takođe smatram da nam treba, ako hoćemo iskreno da govorimo oko svega, da definišemo ono o čemu smo ovdje pričali, razlozi zbog čega se ne primjenjuje u određenom dijelu hrvatski zakon, da ne bismo došli u situaciju da selektivnim tumačenjem ovoga o čemu govori Vlada Crne Gore imamo da je Hrvatska odustala od ovoga. Hrvatska nije odustala, ali našla je model kako treba to da se zaštiti.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Miliću.

Kolega Obradović ima komentar, pa ćete vjerovatno vi odgovoriti na njegov komentar.

Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi poslanici i poslanice, poštovani građani,

Ja ću u cilju organizacije vremena biti veoma kratak. Zapravo i nemam šta da oponiram gospodinu Miliću, jer mislim da je veoma korektno i kvalitetno govorio. Samo zbog pojašnjenja i zbog kvalitetnijih ovih zakona, moram da naglasim da zaista ne može

ostati odredba da se nema pravo prigovora mjeničnog dužnika, nego da ide mjenica direktno na izvršenje kod organizacije za prinudnu naplatu. I još nešto vezano, kod kaznenih odredaba ne može ostati ovako u zakonu, da to razjasnimo, jer postoji Zakon o prekršajima, zakon koji propisuje novčane kazne za prekršaje, gdje je tačno precizirano koja je visina novčane kazne ili zatvorske kazne ili opomene, uslovne osude, odnosno neke druge sankcije, ukora itd za pravno lice, fizičko lice, odgovorno lice u pravnom licu i za preduzetnika. Mi moramo tačno u ovom zakonu amandmanski da preciziramo za koji činjenični opis prekršaja sleduje određena sankcija.

Eto, samo sam htio u tome da pojasnim da bi bili bolji zakoni.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Dali ste dva minuta kolegi Miliću. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Biće vrlo zanimljivo, gospodine potpredsjedniče, kad bude dan glasanja, da vidimo da li će se šta desiti u stavovima pojedinih klubova poslanika, ali mnogo važnije za sve nas je kakav će biti kvalitet zakona. Moramo biti svi posvećeni da pokušamo zaista, ako dozvoljavate i za onaj termin za podnošenje amandmana da nađemo jedan kvalitetan termin koji bi mogao da opredijeli da se može mijenjati ono što možda neko smatra da nije dostatno u ovom zakonu.

Takođe, o tome je govorio gospodin Damjanović, vidim da se Vlada Crne Gore poziva u svom mišljenju, samo ne znam je li ovo jedino mišljenje, ima li Vlada Crne Gore još neko mišljenje. Ovo je zvanično mišljenje. Dakle, pozivaju se na javne izvršitelje i pozivaju se na početak rada javnih izvršitelja. (Iz klupe: Nikakve veze sa ovim nema) Hvala vam, nijeste to rekli u svojoj raspravi, ja ću to da ponovim što ste rekli. Dakle, apsolutno nikakve veze sa ovim nemaju javni izvršitelji. Sad se postavlja pitanje, ako je zvanično mišljenje Vlade, koji su tekst zakona dobili. Jesu li oni dobijali kakav drugi tekst zakona na koji se odnosi, jer kad vidim kako je Komisija za ekonomsku politiku Vlade Crne Gore riješila pitanje zahtjeva Opštine Pljevlja, bojim se da ćemo tek početi priču o tome kako neko zloupotrebljava svoje funkcije u Komisiji za ekonomsku politiku i pokušava pred izbore da zaustavlja život u jednome gradu.

S druge strane, gospodine Obradoviću, milo mi je što ste vi iz Bijelog Polja reagovali, sjećate se, gospodine Mustafiću, ja sam govorio o onom privredniku. Govorim o privrednicima, gospodine Šehoviću, izvinite, samo sa čujete. O onom privredniku iz Bijelog Polja, značajnom privredniku, koji je morao da podnese zahtjev Vodovodu Bijelo Polje i da plati taksu od 350 evra da mu izdaju potvrdu da nema mogućnost da se priključi na vodovod. E, tu se nije završilo sve. Onda mu se obratilo ministarstvo, neću da pominjem koje, sa zahtjevom da dokaže podatke o bezbjednosti vode. Dakle, izdate mu potvrdu da nema vode, da ne može da se priključi, a onda Vlada Crne Gore u pospješenu poslovnom ambijentu i svega ostaloga traži mu da da podatke o bezbjednosti vode koje nema tamo. I onda kažu - u slučaju da u ostavljenom roku ne postupite po ovom dopisu, zahtjev za odobravanje objekta br. taj i taj će u skladu sa odredbama člana 57 stav 2 Zakona o opštem upravnom postupku biti odbačen zbog formalnih nedostataka. To što on zapošljava 15 ljudi tamo, to što on plaća porez ovoj državi, što sve radi da bi pokušao da funkcioniše, manje je bitno.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hala vam.

Kolega Srđan Perić i daćemo riječ i kolegi Abazoviću, koji se naknadno prijavio, jer je tražio dva minuta samo za svoju raspravu. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Kao što je rekao i predlagač, gospodin Šehović, ako je ovo stavka koja znači da se od nečega mora početi, mi je pozdravljamo i mi ćemo svakako podržati ova dva zakona, ali ovi zakoni mogu da imaju smisla, samo ako je ovo, medicinski rečeno, priprema za neku širu operaciju, za neke hiruške rezove. Osnov cijele priče jeste da ovi zakoni postaju potpuno besmisleni, bez nastavka ovih zakona. Mi danas smo suočeni sa tim da ova Vlada vodi potpuno pogrešnu ekonomsku politiku.

Prije svega, a kolega Bojanić je to i potencirao, čuvena teza da mala i mikro preduzeća mogu biti motor razvoja prosto nije tačna, pokazalo se da to nije u realnosti moguće. S druge strane, nemamo krupnu i značajnu privredu. Ono što možemo danas, nažalost, konstatovati je da umjesto privredne gozbe, mi danas preraspoređujemo mrvice na tom privrednom stolu i to je ono što je tužna činjenica.

Govorim kao čovjek koji dolazi upravo iz manjeg biznisa i koji je bio zadužen i za kreativne i za izvršne stvari, mogu reći da, nažalost, teret krize kako u državi tako i u privredi uvijek se prevlađuje na najmanje. Govorim opet sa stanovišta firmi koje apsolutno ni državi, ni radnicima, niti firmama nijesu ostale dužne ni jedan cent, ali vi kao takav poslodavac ili kao takva firma, vi morate preuzeti rizik naplate faktura, prije svega. To tretiraju ovi zakoni.

Do sada smo imali praksu da vi u bilo koju cijenu svog finalnog proizvoda kao domaći proizvođač ili pružilac usluga, kalkulišete da nećete u značajnoj mjeri naplatiti fakture i to vas automatski čini nekonkurentnim. Međutim, sa druge strane, kad pokušate, a imali ste i do sada mehanizam pred Privrednim sudom, recimo, da naplatite to što imate kao dug, vi jednostavno nailazite na jednu tihu opstrukciju da su vam troškovi u krajnjoj crti mnogo veći u procesima u kojima sve realno ne možete naplatiti i na kraju imate nešto što se zove urušavanje cijelog koncepta poslovanja.

Opet kažem, ukoliko sad stanemo na ovom zakonu i ukoliko podvučemo crtu da smo ovim riješili problem, mi ćemo u stvari problem produbiti. Imate, recimo, u članu 11 odredbu koja kaže da privredni subjekt koji ne izmiri novčane obaveze u rokovima utvrđenim ovim zakonom, ili ne izvrši obavezu iz člana 8. ovog zakona, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini od 5 do 10% iznosa neizmirene novčane obaveze, a u svakom slučaju novčana kazna ne može biti manja od 1.000 eura. Ako uparite ovaj podatak sa podatkom da je u Crnoj Gori 13.000 firmi početkom godine imalo blokirane račune, ukoliko Vlada i nadležne inspekcije ne preuzmu jasnu kontrolu, jasnu regulaciju tržišta i jasnu primjenu zakona prema svima jednako, najviše prema najvećim, vi ćete imati samo produbljenu dužničku krizu u Crnoj Gori.

Naredna stvar koja jeste bitna, članom 3 se definiše u stavu 3 da je ugovorom moguće utvrditi drugačiji rok ispunjenja obaveza dužnika, ali on ne može biti duži od 60 dana. Postavlja se otvorena dilema da li ovo predstavlja određeni vid biznis barijere, odnosno da li neko ko poruči veće količine robe za svoje gabarite, za svoje poslovanje veću količinu robe i želi da nađe način plasmana i na odloženo plaćanje i spreman je na to da pristane, da li se njemu na ovaj način zakida to pravo.

Ponovo se vraćamo na tezu gospodina Bojanića. Danas govorimo o posljedicama ne tretirajući ni na koji način uzrok, a uzrok je taj da smo mi nakon godina rasprodaje nacionalnih resursa došli dotle da se bavimo fakturama od 100, 200 i 300

aura. To je ono što imamo mi danas kao ključni problem. Opet kažem, svaka čast maloj privredi, znam i iz ličnog primjera koliko je teško zaraditi novac u privredi, u privatnom sektoru. Osnov svake stabilne ekonomije su dva stuba, šta god govorili o ekonomisti ili ne znam koji teoretičari, to su značajni privredni subjekti i porodični biznis. U porodičnom biznisu i ako imate problema, imaćete posvećenost na drugoj strani. Bojim se da smo dugogodišnjom potpuno pogrešnom politikom Vlade urušili oba stuba i na kraju moramo dolaziti do toga da počinjemo potpuno iz početka, da kreiramo neki normalan ambijent za koji mi vjerujemo da ovaj zakon jeste prvi korak u tom pravcu.

Ako ovaj zakon ne bude imao svoj nastavak u djelovanju Vlade i u daljim zakonima, on nema apsolutno nikakvog smisla, ali naravno, kao korak u dobrom pravcu mi ga pozdravljamo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Periću.

Dva minuta za kolegu Abazovića. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče, zbog mogućnosti, znam da će kolegijum malo sačekati, ali neće se riješiti kriza u Ukrajini na tom kolegijumu, tako da, mislim da to nije uopšte sporno.

Kolega Šehoviću, ja nijesam nikakav ekonomski ekspert, ni bilo kakav ekspert, niti ekspert hipotekarnog prava kao koleginica Vuksanović i ja sa tog aspekta ne mogu zaista da pričam, ali čini mi se da imam malo elementarne logike, a vi me slobodno demantujte.

Vi ovim zakonom želite da pomognete privredu koju ste sami upropastili. I to je vaša dobra namjera. Ja uopšte to ne osporavam, ali juče smo ovdje govorili o Zakonu o igrama na sreću i o velikim gubicima koje država na račun kladioničarskog monopolskog lobija gubi. Nijesam vidio da je neko došao od vas, prije svega očekivao sam od vas kao ekonomskog eksperta da dođete, da nam malo razjasnite neke stvari, pojasnite, unaprijedite naša mišljenja koja su možda pogrešna. Ja stvarno to ne mogu da razumijem. Pričamo o uzroku i posljedicama. Uzrok je ovakva ekonomska Vlada Crne Gore, a posljedice su katastrofalne i ako stvarno želite da pomognete privredu, ništa drugo ne treba da uradite nego da napustite ovu Vladu. Drugačiju logiku stvarno teško mi je da razumijem, ali evo, dozvoljavam da vi u svojoj završnoj riječi mene demantujete u potpunosti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Abazoviću.

Prilika za završnu riječ kolegi Šehoviću kao predlagaču ova dva zakona. Je li pet minuta dovoljno? Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Potpredsjedniče Mustafiću, poštovane kolege,

Pokušaću da ovih pet minuta koliko mi je ostavljeno na raspolaganju sublimiram na neki način raspravu koja je ovdje vođena, a koju bih ja nazvao jako kvalitetnom i jako inspirativnom, zato što su se čula različita mišljenja i kao rezultat tih različitih mišljenja možda možemo doći u situaciju da predložimo i neka poboljšanja koja bi išla u pravcu

cilja koji sam ja želio da postignem. Cilj je uvođenje reda u oblast naplate potraživanja, s obzirom da taj red u ovom momentu ne postoji.

Ovdje je suština da imamo problem i suština je da mi odnekud moramo početi da rješavamo problem. Ovo što sam ja predložio nije predlog koji je tek tako meni pao na pamet, nego je ovo nešto što postoji u svakoj zemlji Evropske unije i što prepoznaje i najveći broj zemalja regiona, uključujući Srbiju, Hrvatsku, Sloveniju i tako dalje, naravno uz određene varijacije. Mi danas ovdje raspravljamo o nečemu što je svakako naša obaveza na putu pristupanju Evropskoj uniji, budući da ćemo u okviru poglavlja 20, uradili to sad ili malo kasnije, morati ovakvo zakonsko rješenje da donesemo.

Ja smatram da bismo mi odmah trebali da usvojimo ovakav zakon upravo da bismo riješili problem, a problem se sastoji u činjenici da neko od zdravih privrednih subjekata u Crnoj Gori uzima minimum pet miliona eura, koje ovi gube zbog činjenice da se kasni u izmirivanju obaveza prema njima, te da na taj način uvode njih u problem.

Jednostavno, želim ovim zakonskim rješenjem da stavim tačku na tu situaciju, kao što želim da stavim tačku na praksu da neko zbog činjenice da mu može biti, jer spada u kategoriju privrednih subjekata koji imaju dominantan položaj na tržištu, da ucjenjuje sve ostale. Dakle, ovaj zakon tretira samo one koji zloupotrebljavaju svoj dominantan položaj. Oni koji normalno funkcionišu u Crnoj Gori, teret ovog zakona neće osjetiti. Kazna za prolazak kroz crveno svjetlo je kazna samo za one koji prolaze kroz crveno svjetlo, a ne za sve vozače. Isto tako, ovaj zakon je rigidan, ali samo prema onima koji na grbači drugih šire svoj biznis i gomilaju profite. Naravno, ovaj zakon ako se ne bude implementirao nema nikakvoga smisla, ali ga upravo predlažem da bih pratio njegovu implementaciju. Vjerujem da ćemo to zajedno raditi kao parlament.

Dakle, ako usvojimo ovo zakonsko rješenje vjerujte da ćemo redovno tražiti izvještaj od Poreske uprave o tome do kakvih je ona saznanja došla vodeći računa o implementaciji ovih zakonskih rješenja. Mi moramo odnekud početi. Mi moramo podvući crtu. Crta se povlači ovim zakonom jednako onako kako su svi drugi to uradili.

Ovdje je otvoreno pitanje da li je prevše rigidno ograničavati mogućnost ugovaranja i drugačijih rokova plaćanja. Činjenica je, tu je koleginica Šćepanović precizno naglasila, direktiva ostavlja tu mogućnost, ali vanredne okolnosti zahtijevaju i vanredne mjere. Mi govorimo o potrebi usvajanja ovog zakona upravo zbog toga što se zloupotrebljava ta sloboda ugovaranja, zato što se zloupotrebljava. Dakle, onoga momenta kada počnemo na normalniji način da poslujemo, što će se desiti ukoliko se usvoji ovaj zakon u nekom narednom vremenskom periodu, nakon tog perioda mi možemo u potpunosti implementirati i taj dio iz direktive i u potpunosti je uskladiti sa njom. Logika kod mene je bila ista kao što je bila logika kod zemalja u regionu. Oni su na početku išli čvršće i konkretnije sa ovim zakonom da bi kasnije, pošto je to i njihova obaveza pristupanju evropskom putu, svakako implementirali i tu normu. Takođe ovdje je pomenuto da problem može da nastane iz oblasti zdravstva, odnosno kod Fonda za zdravstveno osiguranje, i činjenica jeste da direktiva ostavlja prostor da se ova oblast na pažljiviji način uredi. Potpuno sam spreman da u saradnji sa svima onima koji smatraju da ovo može biti mogući problem u zakonu, zajedno radim na amandmanima i da riješimo taj problem, ali vas sve pozivam da zbog toga što će se neko provući u smislu ovih kaznenih odredaba ne propuštamo ovu šansu i da ne propustimo priliku da konačno uvedemo red u oblast u kojoj reda ne postoji. O tome najbolje svjedoči podatak da od momenta kada sam predložio ovaj zakon, a to je novembar 2013. godine, do dana današnjega broj blokiranih privrednih subjekata nije smanjen nego je povećan, a ukupan iznos računa u blokadi takodje nije smanjen nego je povećan. Naravno, ovim

zakonom se neće riješiti svi ekonomski problemi u državi, ali svoj posao smatram odgovornim i smatram sebe obaveznim da dam ono što mogu. Dakle, ako se ovim zakonom ne rješavanju svi problemi, ali se počinje rješavati problem naplate potraživanja, onda ne vidim nikakav razlog da se ovakvo zakonsko rješenje ne podrži.

U konačnom, pozivam uvažene kolege koji su imali opravdane dileme oko pojedinih odredaba ova dva zakona da daju svoj doprinos, da pokušaju da te dileme otklone kroz amandmansko djelovanje a kod mene će naići svakako na razumijevanje, jer mi nije želja da politički poentiram na ovoj temi nego da stvorimo pretpostavke da o ovoj temi narednih godina nema potrebe da pričamo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Šehoviću.

Ovim smo zaključili raspravu, odnosno objedinjeni pretres o Predlogu zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju i o Predlogu zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza. Predlog zakona je podnio kolega Damir Šehović.

O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno, eventualne amandmane možemo dostavljati sutra do 12 sati.

Sada dajem kratku pauzu a onda ćemo se dogovoriti o eventualnom nastavku rada.

Došlo je do promjene u informaciji, ipak nastavljamo tek naredne sedmice zbog obaveza poslaničkih klubova i predlagača zakona koje imamo u proceduri. Hvala vam.

14. 04. 2014. u 13.16h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, dobar dan. Počinjemo sa današnjim radom. Kao što znate, ostale su još dvije tačke za raspravu tekuće sjednice. Prva tačka je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada i druga koju ćemo danas raspravljati je Predlog odluke o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen. Predviđeno je da današnji rad traje do 15:00 h, dakle da maksimalno racionalno iskoristimo vrijeme i ako možemo, ove tačke u raspravama danas dovršimo i, naravno, do 15:00 h pristupimo glasanju.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Socijalističke narodne partije. Izvjestioci odbora su Luid Škrelja, Zakonodavnog odbora i Andrija Popović, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres. Da li jedan od poslanika želi dati dopunsko obrazloženje? Kolega Neven Gošović. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, poštovani građani,

Proces tranzicije otvaranja stečajnog postupka u velikom broju preduzeća imale su teške posljedice po zaposlene i njihove porodice. Radnici preduzeća nad kojima je uveden stečaj, bez svoje krivice, upućeni su na Zavod za zapošljavanje da prežive sa sadašnjih 30 eura mjesečno. Tada i nastupa njihov hod po mukama da ostvare svoja

prava na isplatu otpremnina, povezivanje radnog staža, isplatu zarada i doprinosa, dodjelu besplatnih akcija i dr.

U mjesecu avgustu 2008. godine Vlada je, shodno zaključenom Memorandumu, Savezu Sindikata Crne Gore uplatila sredstva od 16,5 miliona eura za isplatu otpremnina radnicima u Crnoj Gori, ali samo onima za čijim je radom prestala potreba nakon mjeseca jula 2000. godine. Sredstva opredijeljena za isplatu otpremnina uplaćena su u Prvoj banci. Isplata tih sredstava radnicima je tekla veoma sporo. Dok su bivši radnici i njihove porodice jedva sastavljali kraj sa krajem, Prva banka je obrćala sredstva njima namijenjena. Nakon više od godinu dana ta sredstva su uplaćena radnicima za čijim radom je prestala potreba nakon mjeseca jula 2000. godine i to za 8.142 radnika, uz brojne primjedbe radnika koji se nijesu našli na spiskovima Sindikata. Na kraju su očekivanja najvećeg broja tih radnika okrenuta prema Fondu rada. Zakon o Fondu rada, kao što znamo, donesen je u mjesecu decembru 2009. godine. Tim zakonom je Fond osnovan kao garantna institucija za ostvarivanja prava zaposlenih iz člana 98 Zakona o radu. Naime, članom 98 Zakona o radu koji je stupio na snagu u mjesecu avgustu 2008. godine, propisano je da zaposleni koji je bio u radnom odnosu kod poslodavca nad kojim je pokrenut stečajni postupak ima pravo, prvo, na isplatu zarade i naknade za vrijeme odsustvovanja sa rada zbog privremene spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, drugo naknade štete za neiskorišćeni godišnji odmor uslijed krivice poslodavca za kalendarsku godinu u kojoj je pokrenut stečajni postupak, treće pravo na isplatu otpremnine zbog odlaska u penziju u visini tri prosječne zarade u privredi Crne Gore, zatim pravo na naknadu štete po osnovu odluke suda zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja i, na kraju, pravo na isplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje u visini minimalne zarade. Ovo pod uslovom da neko od ovih prava nije isplaćeno u toku stečajnog postupka, u skladu sa Zakonom o insolventnosti privrednih društava.

Naime, od donošenja Zakona o Fondu rada, pa do pred kraj 2013. godine za isplatu zarade i naknade zarade zbog privremene spriječenosti za rad Fondu rada obratilo se svega 52 lica, od tog broja 51 zahtjev se odnosio na potraživanje za isplatu neisplaćenih zarada, dok se jedan zahtjev odnosio na isplatu naknade zarade zbog privremene spriječenosti za rad. Ni po jednom od ovih zahtjeva nije odlučeno. Takođe, do kraja 2013. godine prema Fondu rada nije bilo zahtjeva za isplatu sredstava po bilo kom drugom osnovu iz člana 98 Zakona o radu.

Iz izloženog proizilazi da svoju osnovnu funkciju zbog koje je i osnovan Fond rada nije ostvarivao ni u kom vidu. Da li je u pitanju neupućenost bivših zaposlenih u pogledu mogućnosti ostvarivanja tih prava ili je u pitanju neki drugi razlog, ostaje da se vidi. U čitavom ovom periodu ukupna djelatnost Fonda rada svela se na odlučivanje po podnesenim zahtjevima radnika za isplatu otpremnina, onih 1926 eura, kojima je radni odnos do stupanja na snagu Zakona o radu tj. do mjeseca avgusta 2008. godine prestao uslijed stečaja ili su proglašeni tehnološkim viškom. Ukupno je podnijeto 12.350 zahtjeva, riješeno je nešto preko 12.000 tih zahtjeva i pred kraj 2013. godine za isplatu je preostalo, po osnovu pravosnažno donesenih rješenja, 3.922 takva rješenja, od čega su 1973 rješenja koja su donijeta u 2012. i 1946 rješenja donijetih u 2013. godini, a za isplatu tih sredstava po tim navedenim rješenjima bilo je potrebno oko 7.550.000 eura. Za ove namjene budžetom za 2014. godinu opredijeljena su sredstva nešto iznad 4.298.000 eura. Značajni dio sredstava je isplaćen. Fond je Dnevnom listu Pobjeda krajem mjeseca februara ove godine objavio spisak od 890 radnika kojima su isplaćena sredstva otpremnine.

Naznačeni podaci sami po sebi najbolje govore o potrebi izmjena pojedinih odredbi Zakona o Fondu rada, što smo kao poslanici SNP-a i predložili. Te izmjene uglavnom se u najosnovnijem sastoje u sljedećem. Prvo se predlaže da se javnost rada Fonda ostvaruje objavljivanjem odluka organa Fonda i dostavljanjem izvještaja o radu i finansijskog izvještaja Skupštini Crne Gore i Vladi.

Predlaže se da nadležnosti Fonda propisane važećim zakonom izmjene tako da Upravni odbor Fonda podnosi izvještaj o radu i finansijski izvještaj Fonda Skupštini Crne Gore i Vladi najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. U važećem zakonu propisano je da Upravni odbor Fonda podnosi polugodišnji i godišnji izvještaj o radu organu državne uprave nadležnom za poslove rada. Na taj način obezbijedila bi se toliko neophodna transparentnost i javnost u radu Fonda rada. Naravno, propisuju se obaveze donošenja odluka po zahtjevu u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva, kao i da se isplata potraživanja zaposlenih kojima je radni odnos prestao uslijed pokretanja stečaja kod poslodavca vrši najkasnije tri mjeseca od dana kada je rješenje postalo konačno. Naravno, za sve ovo neophodna su sredstva.

Predlog ovog zakona i treba i imao je za cilj da pobudi pažnju javnosti i onih državnih organa koji su i nadležni i za koje postoji obaveza iznalaženja dodatnih sredstava kako bi se ovaj problem nakon toliko godina konačno riješio u Crnoj Gori i kako bi svi radnici za čijim je radom prestala potreba zbog stečaja i njihovog proglašenja tehnološkim viškom do mjeseca avgusta 2008. godine konačno mogli da ostvare to svoje pravo. U tom smislu i u tom cilju, podnijeli smo ovaj predlog zakona. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Gošoviću.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Ne žele. Kao što smo i rekli, zbog tajminga glasanja trebamo racionalizovati današnju raspravu. Dogovor je sa Kolegijuma, nadam se da će se poštovati danas, da samo po jedan predstavnik kluba o obje tačke koje danas raspravljamo ima uvodnu riječ i, naravno, ukoliko predlagač želi da ima i završnu riječ.

Kolega Zoran Jelić je prvi prijavljeni, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a neka se pripremi kolega Janko Vučinić. Izvolite, kolega Jeliću.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, poštovani gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, želim da saopštim da identičan predlog zakona koji su podnijele kolege iz Socijalističke narodne partije u Skupštini je bio dostavljen i 11. februara 2013. godine. Takođe, želim da saopštim da Odbor tada većinom glasova nije podržao Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada i predložio je tada Skupštini da ga ne usvoji. Takođe, i sada Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje je donio istu odluku i većinom glasova je predložio Skupštini da ne usvoji ovaj zakon.

Ono što želim da kažem o ovom zakonu i zašto smatram da ovaj zakon ima nedostataka to je sljedeće. Kako su predlagači predložili, odredbom člana 1 Predloga predlaže se u članu 3 izmjena stava 2 koja glasi javnost rada Fonda ostvaruje se objavljivanjem odluka organa Fonda i dostavljanjem izvještaja o radu i finansijskog izvještaja Skupštini Crne Gore i Vladi. Javnost Fonda rada je obezbijeđena na taj način kako je to propisano Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Dakle, ako bi

se izvještaj o radu i finansijski izvještaj Fonda rada dostavlja Skupštini i Vladi, kako ste vi to predložili, bila bi dovedena u pitanje primjena člana 14 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, jer tu se kaže da se može ograničiti pristup informacijama ako je to u interesu zaštite privatnosti.

Želim da vam saopštim da, ovako kako ste vi to predložili, potrebno je da sve informacije koje se odnose na fizičko lice koje se objavljuju, mora se prethodno dobiti saglasnost lica za koje se podaci obrađuju. Smatram da to niste predvidjeli u vašem predlogu zakona i da o tome moramo, ipak, pitati lica čiji se podaci objavljuju.

Dalje, odredbom člana 2 Predloga zakona predlažete da se u članu 7, stav 1, alineja 5 mijenja, gdje se kaže podnosioci izvještaja o radu i finansijski izvještaj Skupštini Crne Gore i Vladi dostavlja se najkasnije do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu. Ono što želim da kažem jeste da Upravni odbor Fonda podnosi organu državne uprave nadležnom za poslove rada tj. Ministarstvu rada i socijalnog staranja polugodišnji i godišnji izvještaj o radu Fonda. Takođe, želim da saopštim da vaš predlog ne može biti prihvaćen iz razloga što je Fond rada osnovan po Zakonu o Fondu rada, a odluku o osnivanju Fonda rada donijela je Vlada Crne Gore. Fond rada ima svojstvo pravnog lica i status državnog fonda. Kako ima status državnog fonda, on se finansira iz sredstava budžeta Crne Gore koji se planiraju svake godine. Smatramo da nema potrebe da ovako vaše stanovište stoji u ovom predlogu zakona, jer Fond rada je dužan kao organ državne uprave da podnosi izvještaj o radu nadležnom ministarstvu, a time nadležno ministarstvo polugodišnje i godišnje izvještava Vladu Crne Gore.

Takođe, odredbom člana 3 Predloga zakona vi predlažete da se u članu 17 u stavu 1 poslije riječi "zahtjeva" briše se tačka i dodaju se "najkasnije u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva", što ste i saopštili u vašem obrazloženju zakona. Takođe ste rekli da se isplata sredstava vrši najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kada je rješenje postalo konačno. Razumijem vašu namjeru, tu smo potpuno saglasni i o tome smo govorili na Odboru. Sve bi ovo bilo dobro kada bi Fond rada imao sredstva koja su potrebna za isplatu onih pravosnažnih rješenja.

Želim da vas podsjetim da je budžet Fonda rada za ovu godinu predviđen u iznosu od 4.298.000, a sa tim budžetskim sredstvima se može isplatiti 2.231 lice. Ta sredstva su bila, podsjećanja radi, planirana u mnogo manjem iznosu. Mi smo kao poslanici Demokratske partije socijalista na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije predložili amandmane gdje smo povećali ta sredstva, što je svakako prihvaćeno od svih poslanika.

Ono što, takođe, želim da kažem, da imamo ukupno sa današnjim danom oko 4.533 pravosnažna rješenja, a da bi se ona isplatila potrebno je 8.730.558 eura. Dakle, duplo više je potrebno sredstava za isplatu ovih rješenja nego što ih ima u Fondu rada. Naravno, mi smo tu da damo podršku u smislu da se za iduću godinu sredstva Fonda rada obezbijede u onom iznosu kako bi se ova pravosnažna rješenja isplatila.

Pored ovih nedostataka koje sam saopštio, tu postoje još par, recimo, administrativno-tehničkih kapaciteta. Osim toga postoji sistem kontrole koji znatno usporava rad Fonda rada, iz razloga što je potrebno pribaviti određenu dokumentaciju koja se odnosi na period prije osnivanja Fonda rada, a koja se tiče isplata iz nekog ranijeg perioda, kako bi se eliminisala mogućnost da određeni radnici po dva puta budu isplaćeni, što znači u nekom ranijem periodu i što znači u nekom sadašnjem periodu. Mislim da Fond nema dovoljno tih administrativnih kapaciteta. Mislim da rok koji ste vi predložili nije moguć da se prikupi sva ta dokumentacija. Kao što sam i na početku rekao, Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje je većinom glasova predložio

Skupštini da se ovaj predlog zakona koji su predložili kolege iz Socijalističke narodne partije ne usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Jelić.

U ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Janko Vučinić, a neka se pripremi koleginica Jonica.

Izvolite, kolega Vučinić.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Danas raspravljamo o Zakonu o Fondu rada. Žao mi je što nema nikog od predstavnika Fonda rada. Mislim da je tu trebalo da bude direktor Fonda rada ili predsjednik Upravnog odbora Fonda rada koji bi nam možda i dao odgovore na neka pitanja koja ćemo istaći tokom današnje rasprave.

Zakon o Fondu rada, odnosno Fond rada koji je formiran na osnovu pomenutog zakona se u dosadašnjem radu pokazao kao institucija koja nije bila dovoljno transparentna, nije bila dovoljno javna, odnosno bila je ponajmanje efikasna. Ove izmjene zakona upravo idu u tom pravcu da se od Fonda rada napravi jedna institucija koja će biti dovoljno transparentna, dovoljno javna i, naravno, dovoljno efikasna, kako to i zahtijevaju potrebe najugroženijih koje očekuju da namire svoja potraživanja od ovog fonda. Rekao sam na početku da je nedovoljno transparentan, iz razloga što su postojale opravdane sumnje da se ovaj fond, kao i druge državne institucije i drugi fondovi zloupotrebjavao u predizborne svrhe, jer se preko ovoga fonda moglo i te kako uticati na glasače, ucjenjivati i vršiti pritisak da bi oni preko reda došli do onoga što im je zakonski pripadalo. Mislim da ove odredbe koje su date u izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada će uveliko spriječiti te zloupotrebe, a ako ne, u jednoj velikoj mjeri, otkloniti.

Drugi nedostatak je neefikasnost ove institucije. To kažem iz razloga što je od početka, od kada se ovaj Fond rada osnovao, znači od 21.351 prispjelih zahtjeva do sada je riješeno samo 10.826 zahtjeva. Od toga je jedan dobar dio odbijen od tih zahtjeva, a jedan dio još uvijek nije isplaćen, tako da je neefikasnost ovog fonda očigledna. Mislim da o njegovoj efikasnosti najbolje govori podatak da postoji veliki broj zahtjeva koji su podneseni gotovo u isto vrijeme kada je Fond osnovan. Znači, Fond je osnovan u februaru 2010. godine. Postoje zahtjevi iz proljeća, odnosno ljeta 2010. godine na koje Fond još uvijek nije odgovorio.

Šta imamo danas? Umjesto da imamo Fond kao instituciju koja će brzo i efikasno da rješava zahtjeve najugroženijih, najsiromašnijih radnika koji su ostali bez svojih radnih mjesta uslijed stečaja, mi danas imamo praktično jedan glomazni birokratski aparat. Ako se ne varam, tu je 15 zaposlenih i imamo u Upravnom fondu devet članova. Vodili bi, reklo bi se, jue stil, a ne, oni ne mogu da riješe zahtjeve koji su podneseni četiri godine. Mislim da ova sredstva koja Zakon o budžetu odvaja za Fond rada, upravo ide u tom pravcu da taj fond može da bude zloupotrijebljen, a evo iz kog razloga. Jer, daje se malo novca. Oni koji očekuju da dobiju svoja potraživanja na koja imaju pravo zakonom, treba da budu preko reda na neki način stavljeni da dobiju ta sredstva. Tu je prilika za jednu veliku zloupotrebu, ako budu preko reda dobili ta svoja potraživanja, šta

će se desiti? Desiće se da glasaju ne samo oni koji potražuju nego njihove familije i mislim da se u tome krije i ta zloupotreba ovoga fonda.

Prosto začuđuje činjenica da matični odbor Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje nije podržao ovaj zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada, jer se radi o ljudima, o familijama koje doslovno danas gladuju u Crnoj Gori, koji godinama iščekuju ta potraživanja od 1.920 eura.

Mislim još je nedostatak, mada i ova izmjena zakona nije obuhvatila da ne samo da se onima koji su izgubili radna mjesta kroz stečaj isplaćuju otpremnine, nego da se i poveže radni staž jer ima mnogo radnika koji su kroz stečaj ostali bez nepovezanog radnog staža i tu vidim i nedostatak ove izmjene Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o Fondu rada.

I sada, evo završiću, na kraju bih mimo dnevnog reda, rekao i to da je radnicima Metalca obećana isplata tri zarade u toku ove nedjelje. Hoću da kažem da slučajno se ne koristi kao izgovor Zakon o finansiranju političkih partija jer su to zaostale plate. U Nikšiću nema izbora i to obećanje već kad je dato treba da se ispuni u toku ove nedjelje. Ne bih, naravno ne bi niko želio da radnici Metalca u toku ove nedjelje ne dobiju obećane plate i da im se kaže da ne mogu zbog Zakona o finansiranju političkih partija, to nije tačno, to su zaostale plate i oni mogu dobiti te plate koje su im obećane. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Vučinić.

U ime Kluba SNP-a kolegica Jonica, neka se pripremi kolega Dritan Abazović. Izvolite kolegice.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani,

Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore predložio je izmjene Zakona o Fondu rada i razloge zbog kojih smo predložili ovaj zakon razumiju radnici svih onih 21.380 u Crnoj Gori koji su imali potrebu zbog toga što su njihove firme pošle pod stečaj podnesu zahtjev Fondu rada da, nakon svih tih godina rada primi makar tih 1.926 eura. Razumiju i porodice tih radnika čija je egzistencija dovedena u pitanje i razumiju činjenicu da na ovaj način pokušavamo da obezbijedimo da njihovi zahtjevi koji su podnijeli uz svu onu dokumentaciju koja je bila neophodna budu riješeni onako kako je realno u najmanje šest mjeseci od dana podnošenja. Da kada se konačno i donesu rješenja po njihovim zahtjevima obaveza države bude da u najmenjam roku od tri mjeseca isplati ta sredstva. I nije ništa novo, i nije epohalna vijest da kolege koje su firme ovih radnika dovele pod stačaj lošom ekonomskom politikom ove države, dakle predstavnici vladajuće koalicije na Odboru nisu podržali ovaj zakon. Jer, da su oni vodili ekonomsku politiku ove države na način na koji je trebalo, ovi radnici danas ne bi tražili 1.926 eura potraživanja nego bi radili u svojim firmama. Tako da suludo je možda bilo i očekivati da će makar poslije svih ovih godina i svega što je urađeno porodicama ovih 21 hiljade radnika proraditi savjest makar u klubovima DPS i SDP-a i biti iskazana spremnost da se poslije niza godina napravi jedan korektan potez i obezbijedi da se konačno ljudima koji su ostali bez posla, zato što su im firme pošle pod stečaj, kojima su prije godinu, dvije ili tri donijeta rješenja od strane Fonda rada da treba da im se isplate potraživanja, ta potraživanja isplate.

Slušala sam kolegu koji objašnjava zašto ne može vladajuća koalicija da podrži ovaj zakon, zato što je problem da se podnese izvještaj. Ja znam da je problem da se podnosi izvještaj o nečemu što nije rađeno kako treba, a u Fondu rada su isplate vršene, kada bismo pratili redosljed gradova, broj isplaćenih, broj donijetih rješenja, i broj onih koja nisu donijeta po zahtjevima, mogli bismo tačno da vidimo kojim redosljednom su u toj dinamici održavani lokalni izbori u tim gradovima. Nije se brinulo o sudbinama ljudi, brinulo se više o potrebama da se igraju sa tim sudbinama na taj način što će ono što su godinama zaradili i što im je ostalo nakon toliko godina rada, to je samo tih 1.926 eura otpremnine iz Fonda rada, dobiti tek onda kada je interes vladajuće koalicije da ih time ucijeni ili njihovu porodicu za njihov glas, tako da je nevjerovatno da se danas nalazi za shodno da iz klupa vladajuće koalicije neko kaže da postoje neki nedostaci u ovom zakonu, da se nalazi za shodno da se kaže da je bilo predloženo milion i 200 eura u budžetu ali da je zahvaljujući amandmanu poslanika DPS to povećano na četiri hiljade. Pa podsjetiću kolege iz DPS-a da SNP svih ovih godina predlaže amandmane na budžet za povećanje iznosa sredstava za Fond rada, da je amandman kolege iz DPS -a, posljedica amandmana mojeg amandmana i amandmana mojih kolega iz SNP da se sredstva za Fond rada opredijele u iznosu, makar na način da se sva rješenja koja su donijeta do nove godine, tokom ove godine mogu isplatiti.

A podsjetiću da je do 31.decembra 2012.godine, donijeto 1.944 rješenja, znači već godinu dana je prošlo da je do nove godine bilo donijeto prvo 1.943, a zatim još 664 rješenja, da 8.150 ljudi čeka da im se obrade rješenja poslije niza godina. I onda je problem kad SNP predloži zakon da se po zahtjevu da mu se donese rješenje mora odlučiti u roku od šest mjeseci. A onda je problem kad predložimo da se sedam miliona i 486 hiljada obezbijedi u ovoj godini u budžetu i da se makar oni kojima su do nove godine donijeta rješenja isplate, da makar oni ne čekaju. A da ove godine napravimo dinamiku da svi drugi mogu da dobiju sredstva u roku od tri mjeseca od kako im se donesu rješenja. Da konačno, makar ono što je urađeno nepravedno prema njima, u ovom dijelu kojim ne rešava probleme uradimo da makar na ovaj iznos ne čekaju.

I kada bih čitala iznose po gradovima, i dinamiku isplata, zapitala bih se gdje je tada bila briga onih koji sada kažu da nema novca, da postoje neki nedostatci u ovom zakonu a nisu našli za shodno da daju predlog kako ćemo obezbijediti više novca nego da prateći naš predlog prave neku imitaciju priče da se brinu za ljude koje su oni u stvari doveli u tu situaciju. Najviše o tome kolika je briga bila o ljudima koji su bili dovedeni u poziciju da iz Fonda rada traže ovu otpremninu govori dinamika isplata po godinama, ako naglasim da je svake godine do posljednjih, a naročito su, dakle 2010. godine samo 478 zahtjeva je isplaćeno; 2011 - 1.220; 2012 - slučajno, možda zbog toga što su tada bili parlamentarni izbori 4.219 zahtjeva; 2013. godine 702 zahtjeva. Dakle od ukupno 21 hiljade zahtjeva 6.689 je isplaćeno. Svi oni drugi čekaju, svi oni drugi dobro znaju razloge zbog kojih smo predložili ovaj zakon i znaju da je ovo zakon kojim pokušavamo da ispravimo sve one nepravde koje su ljudi koji sada pokušavaju da kažu da ima nekih nedostataka u ovom tekstu, i pokušavaju da pravdaju ovu priču, a doveli su ih u situaciju da ostaju bez posla, napravili.

Ja još jednom pitam kolege iz vladajuće koalicije imaju li savjesti da i danas naprave nepravdu prema ovih 21 hiljade porodica u Crnoj Gori. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:
Hvala vam kolegice Jonica.

Kolega Dritan Abazović u ime Kluba Pozitivne Crne Gore i nakon njega neka se pripremi kolega Popović u ime Kluba četiri partije.
Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Evo, u cilju i racionalizacije i neke dinamike našeg današnjeg rada odmah na početku da konstatujem da će Pozitivna Crne Gore podržati predložene izmjene Zakona i to je najmanje što možemo da učinimo za ove ljude koji su obespravljeni u jednom prilično obespravljenom sistemu. I nije uopšte čudno što nema predstavnika Fonda rada niti nije uopšte čudno što nema predstavnika Ministarstva ekonomije. To i nije Ministarstvo ekonomije, to je Ministarstvo stečaja koje uz to nema rješenje ni za jedan problem u Crnoj Gori, tako da, poštovani građani, ukoliko i dalje budete slijedili logiku kreatora crnogorskog marbola, inače sinonima za jedno, pa rekao bih izživljavanje nad privredom u cilju punjenja sopstvenih džepova, na račun javnog interesa, onda sigurno da ćete se, makar onako moralno ispred TV ekrana ili kako god budete ovo slušali, usprotiviti ovakvom zakonu.

Prvo, vladajuća koalicija je upropastila sve što se upropastiti može. Ostalo je još nešto malo, ali u svakom slučaju najmanje što možemo da učinimo za ove radnike jeste da se njima nešto isplaćuje i to da im se isplati u razumnom roku. Zamislite radnika jednog giganta crnogorske privrede, bez obzira kojeg, od sjevera do juga, koji je u stečaju i koji je možda za jedan mjesec kroz bakšiš ili ako je radio u turističkoj privredi mogao da zaradi ovih 1.926 eura, sada gledaisplatu, prije što, ne daj bože mora i da napusti ovaj svijet. E, to vam je čitava filozofija odnosa prema građanima koji su gradili ovu državu, koji su gradili ovu zemlju i koji su svojim radom i svojim znojem omogućili da ona, makar i u ovakvom vidu kako danas funkcionise, funkcionise na ovakav način.

Zloupotreba je bilo mnogo prilikom isplate ovih nadoknada i potpuno sam saglasam sa kolegicom Jonicom, koja kaže da se one enormno povećavaju u periodu pred izbore. I to je nešto što je apsolutno tačno. Što znači da pored totalnog uništavanja privrede i želite i moralno da ponizite ljude, na način što ćete iz ovih zarađenih 1.926 eura, rekao bih bijednih, bez obzira što se ne smijemo tako odnositi prema jednom euru, a ne prema skoro 2.000, vi želite na taj način da stvorite političku obavezu da oni još jedanput podrže svoje dželate, odnosno da onim štokovskim sindromom ostanu zaljubljene u one koji drže kao taoce. Tako da ovaj zakon uopšte nema ništa sporno. Sporni su samo argumenti koji stižu iz vladajuće partije koja ovo ne želi da podrži, ali nije ni to problem, neće im biti prvi put da će uraditi nešto, da će tasterom djelovati na štetu sopstvenih građana i sopstvenim radnika, ali jedne stvari moraju da budu svjesni, da ništa, ama baš ništa ne traje zauvijek, ali da ono, kako se ponašamo ovdje, kako glasamo, kako djelujemo ostaje neđe zapisano i da će se neko prije ili kasnije sjetiti, ko je za šta radio i za čiji interes, tako da moja poruka vladajućoj koaliciji jeste, da smogne snage da makar na ovaj simboličan način, rekao bih simboličan način, pomognemo ove ljude koliko je to moguće, a da za one malo veće katastrofe koje smo napravili u privrednom smislu da to ostavimo za neko drugo vrijeme. Najmanje što možemo da uradimo jeste da jednim pritiskom tastera zaista omogućimo da ljudi dobiju svoje nadoknade u jednom prilično razumnom roku. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Abazović i kolega Andrija Popović u ime Kluba četiri partije. Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada. Na početku da kažem da će Liberalna partija podržati. Mislim da tu ima ova dva člana koja su prilično bitna, naročito isplata sredstava vrši se najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kada je rješenje postalo konačno. Mi imamo sada primjer da ljudi čekaju koji imaju rješenje iz 2012.godine. Njima nije isplaćeno tih 1.926 eura iz propalih firmi, ali neću ja o tome govoriti, govoriću o jednom drugom aspektu svega ovoga što se danas događa.

Mi imamo situaciju da je usvojen Zakon o finansiranju političkih partija. Mi imamo situaciju da ranjive grupe su postale monete za potkosurivanje između, s jedne strane DPS-a, koji tvrdi da je tim zakonom potpuno blokiran čitav život u Crnoj Gori, s druge strane onih koji su taj zakon usvojili, dakle da podsjetim, da je to bila kompletna opozicija plus SDP. Liberalna partija je tada bila protiv toga, ne u smislu protiv toga, dakle mi nijesmo ni glasali o tom zakonu, jer smo rekli da treba Zakonodavni odbor da se odredi prema Zakonu o političkim partijama, što Zakonodavni odbor nije uradio, jer je već tada bilo jasno da ima tamo sumnjivih stvari, da li su sva rješenja u tom zakonu ustavna ili neustavna, to više nije ni bitno. Uglavnom, ranjive grupe smo veoma ugrozili. Ugrozili smo ove ljude koji ne mogu da dobiju otpremnine do 26. juna, mjesec dana poslije lokalnih izbora, ugrozili smo studente koji ne mogu da dobiju studentske kredite do 26. juna. Ko je u pravu? Da li je u pravu Vlada, koja to tako tumači, ili ne, to nikoga više ne zanima. Dakle, oni ljudi, naročito one ranjive grupe, oni traže da im se isplate te stvari, to su sve stečena prava, ali u svakom slučaju s tim zakonom je blokiran život u našoj državi. Kako će ovi ljudi funkcionisati narednih skoro tri mjeseca nije mi jasno. Taj zakon, kao što je poznato sada je pred Ustavnim sudom. Ustavni sud treba da se odredi prema tome, da li je Zakon o finansiranju političkih partija ustavan ili neustavan, uglavnom sve ove ranjive kategorije su sada praktično na tome po onoj izreci: "Ne lipši magarče do zelene trave", dok se ne ustanovi ko je kriv, a njima će i najmanje značiti to da li je kriva vlast ili je kriv dio vlasti i opozicija?

Ono što mi predlažemo, Liberalna partija, ja sam razmišljao o tome. Najveći krivci za sve ovo što se dešava su nesporno poslanici. Svih 81 poslanik je krivac. Mislim, da bismo mi trebali jednu inicijativu da pokrenemo. Mi možemo da donesemo odluku bilo kakvu, da se ovim ranjivim kategorijama, studentima, radnicima propalih firmi, opredijele sredstva iz Skupštine, da se poslanicima blokira polovina plate, može zvučati demagoški, populistički, do 1.jula poslanicima da se blokira polovina bruto ličnih dohodaka. To će dati iznos od nekih 500.000 eura otprilike, 400.000 - 500.000 eura i da se prebace ta sredstva na račun studentskih kredita, na račun otpremnina, pa kada se steknu uslovi krajem juna, da se ta sredstva vrata poslanicima i da se tada isplati druga polovina ličnih dohodaka. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama. Možete proceduralno kolega. Izvolite, minut imate.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Postalo je zaista čudno da ljudi koji participiraju u vlasti žele na svaki način da odgovornost za bilo kakvu grešku u društvu i bilo kakav problem prebace na Skupštinu i na poslanike. Ja vas pozivam da pozovete vaše koalicione partnere, da pozovete Mila Đukanovića, premijera i sve ministre prvo da urade to o čemu ste pričali i mi smo onda raspoloženi da se solidarišemo sa ostalima. To ćete da uradite za mikrofonom i prvo njih, jer Vlada sprovodi politiku u ovoj državi i nema više skrivanja Vlade iza Parlamenta, jer percepcija kod građana je Parlament, to je opozicija, Vlada to je vlast. Ne. Ovdje većina sjedi iz vlasti i oni glasaju za Vladu Crne Gore, koja je uzrok svih problema u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Proceduralno razjašnjavanje. Izvolite, kolega Popović. Minut i za Vas, naravno i za Vas kolega Sekulić.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Da Vas podsjetim. Ja sam podržao Predlog ovog zakona. Liberalna partija će glasati za ovaj zakon, a ovo o čemu Vi sada pričate, ranjive grupe ne zanima ko je kriv. Uopšte ih ne zanima. Mi smo donijeli zakon, a Liberalna partija niti je glasala o tom zakonu, ali ja pristajem da mi se oduzme pola plate i da se iz toga namiri. Ako me razumijete, mi moramo poslati neku poruku da smo odgovorni.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Popoviću, potpuno smo razumjeli vaš predlog. Kolega Sekulić. Izvolite. Minut proceduralno. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče,

Znači samo, za rad javnosti, za rad istine. Činjenica je da političkih partija su predloženi naše kolege iz opozicije. To znamo svi u radnoj grupi koja je radila vezano za izborne zakone. Takođe činjenica je da je usvojen dominantno njihovom voljom, njihovom željom i takođe činjenica da smo mi iz vlasti zaista upozoravali da taj zakon može da ima nesagledive posledice kada su u pitanju vrijeme održavanja izbora. Znači sve su to činjenice, a sve ostalo može da bude u domenu špekulacije. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ne možemo, dogovorili smo se drugačije.

Da li želi kolega Gošović u ime predlagača završnu riječ?

Kolega Milić.

Izvolite.

Završna riječ u ime predlagača.

Izvolite, kolega Milić.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, da se zahvalim svim učesnicima u raspravi i moram da priznam da na ovakav način smo ostali uskraćeni za jednu malo širu raspravu oko toga što se pokušava vještački stvoriti utisak da je neko sa predlaganjem i usvajanjem Zakona o finansiranju političkih kampanja želio da zaustavi život. Ako je to već istina na takav način, onda nemamo problema što se tiče budžeta, on je pun para samo ne znam

zašto vršimo emisije obaveznica, zašto tražimo na dnevnom nivou likvidnost i zašto pokušavamo preko onih koji su najmanje krivi a koji pokušavaju da uvedu red u nešto što je bila razlog za nepostojanje povjerenja u izborni proces, da kažemo Vi ste za to krivi. Dakle, ja sada upoznajem i kolege sa lijeve strane, kolege iz parlamentarne većine, da smo danas na Odboru za ekonomiju finansije i budžet usvojili zaključke povodom saslušanja ministra ekonomije i ministra finansija oko AD "Solana Ulcinj" i da smo tu konstatovali da pozivamo Vladu da poštuje Zakon o radu član 97,98,99 i stotinu, gdje se jasno predviđa koje su obaveze države u slučaju stečaja, da smo pozvali da se poveže radni staž ovdje što je bila diskusija i sve ono što pripada radnicima i da je tamo bila jedinstvenost i ja tu jedinstvenost očekujem i kod glasanja oko fonda Zakona o fondu rada. Paradoks je da se pokušava pravo koje je, na žalost, stečeno zbog toga kako smo vršili tranziciju u Crnoj Gori i kako smo ostavili one koje su ostvarili ta preduzeća, da danas pokušavamo preko njih da se borimo za njihove glasove tako što ćemo reći da je neko zaustavio život u Crnoj Gori sa 1926 evra, to pravo koje je jasno definisano ajmo za ovih 4.500 koji imaju rješenja i pravosnažna su, gdje postoje jasno definisani modeli kako trebaju da se ispalate. Šta je smetalo ovoj vladi da ta rješenja isplate? To je prvo pitanje.

Drugo pitanje.

Zašto se ne rješavaju ovih sedam hiljada zahtjeva ostalih. I to je sve kud i kamo manje od onoga svega što smi imali kao štetu direktnu o takozvanih strateških partnera države Crne Gore u dijelu privatizacije preduzeća koja su na žalost postala ili su ugašena, ili su radnici ostali bez posla. Što se tiče podrške. Zahvaljujemo se svima na ovoj podršci. Podsjećam ovaj dom da nijesmo se igrali kad smo predlagali izmjene i dopune zakona godišnjeg Zakona o budžetu.č Mmi smo predvidjeli da se u potpunosti izmire sve obaveze u odnosu na ovih 4.500 lica, a sa druge strane smo našli rezervu na prihodnoj strani budžeta i vama ukazali da ćemo imati veće prihode nego što ih je predvidjelo Ministarstvo finansija i da te prihode treba u potpunosti usmjeriti direktno na podmirivanje obaveza za ta lica koja su sigurno socijalno najranjivija kategorija stanovništva. Oko studenskih kredita i oko svega ovoga mislim da je toliko toga ispričano da i ta teza pada u vodu. Ali ono što treba da se naučimo je da ne pokušamo na bilo koji način obesmisliti potrebu da sve u ovoj državi bude transparentno od poslanika, od klubova poslanika prihoda, od državnih funkcionera prije svega, od vladinih funkcionera prije svega, od direktora javnih preduzeća javnih ustanova, gdje god oni i ko god da ih predloži i da ih izabere. Ja imam razloga zašto želim na ovakav način ovo sada da završim. Zbog toga što ovo je test ozbiljnosti svakog od nas pojedinačno . Još jedan put Vas podsjećam da se radi o minornim reći ću promilima onoga što su ti ljudi stvorili i stvarali kada su bili u tim preduzećima. I nemojmo se baviti time hoće li nam se održati budžet ili se neće održati budžet. Ovo su pravosnažna rješenja izglasajmo da mora da ih dobiju u roku od šest mjeseci i izglasajmo da ovim ljudima pripadaju ta prava. Hvala vam velika.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama kolega Milić.

Bila je ovo završna riječ predlagača Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fondu rada koji su podnijeli poslanici Socijalističke narodne partije. Naravno i ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sledeću i poslednju tačku za danas dnevnog reda, a to je **Predlog odluke o donošenju prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Sanja Lješević-Mitrović, pomoćnica ministra. Takođe ovdje imamo pismo ministra Gvozdenovića kojim obavještava Skupštinu da je po ovoj tački ovlašćeni predstavnik Vlade takođe i Daliborka Pejović, državna sekretarka prilikom razmatranja predloga odluke o donošenju prostornog plana, posebne namjene za Nacionalni park "Lovćen". Naravno kao i svaki put do sada nema razloga da ne uvažimo ovu dopunu predlagača.

Izvinjavam se. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović iz Zakonodavnog odbora, i doktor Predrag Sekulić iz Odbora za turizam, poljoprivredu, tehnologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade da li želi dati dopunsko obrazloženje. Izvolite, sekretarko Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene dame poslanice i gospodo poslanici. Meni je zadovoljstvo što danas mogu da Vam se obratim i razumijevajući činjenicu da je vaš plan rada izuzetno dinamičan i nastojaću vrlo kratko da vas upoznam sa osnovnim informacijama vezano za donošenje plana posebne namjene za Lovćen.

Dakle, osnovni razlozi koji su rukovodili Vladu za predlaganje ovog plana uglavnom je vezan za relativno dugo trajanje u jednom starijem konceptu iz 1997. godine, potrebi da se valorizuje na jedan drugačiji i nov način potencijal Nacionalnog parka "Lovćen" i činjenica da zbog ekonomskih i turističkih, poljoprivrednih i drugih razloga treba integrisati određene projekte u sam plan Lovćena kako bi on postao prvo ekonomski održiv i naravno bolje valorizovan u odnosu na ono što su dosadašnji dometi i dosadašnji rezultati. Želim da Vam kažem da je rasprava i u opšte donošenje ovog plana zaista trajalo relativno dugo, ali to govori o vrlo temeljnom pristupu koji je pokazao obrađivač plana i danas je sa mnom pored gospođe Lješević, prisutan kao predstavnik takođe Vlade obrađivač ovog plana gospodin Karajović koji je spreman da dodatna pojašnjenja ukoliko bude eventualno sugestije ili primjedbi na sam plan. Ono što želim posebno da naglasim to je da je relativno dugo trajanje u planiranju i donošenju ovog vrlo važnog plana proisteklo iz razloga što su se u međuvremenu paralelno sa njim vodile pripreme na donošenju DBP-a dva vrlo važna ekonomska, mogu slobodno reći, investiciona infrastrukturna objekta a odnose se na DBP za podmorski kabal i kao drugi i za žičaru Lovćen, odnosno Cetinje - Kotor. Takođe želim da skrenem pažnju da Lovćen zbog svojih specifičnosti kao Nacionalni park jer zaista ima jednu svoju posebnost u odnosu na zone zaštite koje su nekada postojale u njemu. One su na izvjestan način revidirane upravo iz potrebe i razloga što postojeće zone zaštite iz 1997.godine nijesu bile zaista kvalitativan i kvantitativan odraz onoga što Nacionalni park "Lovćen" sa sobom nosi kao svoju pozitivnost i svoju posebnost. Kao spoj kulturne i prirodne baštine koji njeguje sve preporuke Savjeta Evrope, kao poseban spomenički fond po kojem je Lovćen prepoznat on je na taj način integrisan u plansku dokumentaciju i zajedno sa onim što je pokazano kroz javnu raspravu, a u velikoj mjeri integrisano u ono što je obim i sadržaj plana mi Vam ga preporučujemo za usvajanje i molimo da razloge donošenja plana posebne namjene shvatimo na krajnje ozbiljan

način i naravno u dobroj namjeri od strane našeg ministarstva i posebno Vlade Crne Gore. Hvala vam lijepa na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama sekretarko Pejović.

Pitam izvestioce odbora da li žele riječ. Ne žele.

Naravno i oko ove tačke smo dogovorili da rasprava bude racionalna da bismo završili do 15 sati kada je predviđeno glasanje i naravno da predstavnici klubova kažu uvodnu riječ i da to bude današnja rasprava.

U ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Branko Čavor, a neka se pripremi koleginja Jelisava Kalezić.

Izvolite, kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Vlade, gospođo Pejović, pomoćnice ministra, kolegince i kolege poslanici.

Na zasijedanju smo imali prije neki dan razmatranje i Zakon o nacionalnim parkovima, evo danas jednu značajnu Odluku o prostornom planu posebnih namjena Nacionalnog parka "Lovćen". Dakle, veoma značajno pitanje za Crnu Goru.

Ja želim istaći da je dobro da do ovoga plana nije dođeno nekim prečicama, da kažem, ili nekim kabinetskim radom, već u 2012. godini urađen je nacrt plana koji je bio na javnoj raspravi koji je, koliko sam ja pratio iz dokumentacije koja je pratila tu aktivnost, imao dosta primjedbi, koje sam shvatio da su u onoj mjeri, koje su mogle biti prihvaćene i u 2013. godini došlo se i do predloga ovoga plana, odnosno danas već i odluke.

Dakle, ističem da je značajna jedna aktivnost protekla u vremenu do donošenja prostornog plana. Obično kada govorimo o ovim dokumentima govorimo i o razlozima i osnovama zbog čega se donosi. Postoji više razloga. Evo da kažem tri vrlo kratko. Jedan je svakako i osnovni razlog, a to je revizija postojećeg plana, jer smo svjesni da je zadnji plan rađen 1997. godine i da je ukazana potreba za njegovu reviziju inoviranjem i stvaranjem novih planskih pretpostavki za realizaciju razvojnih projekata, i turističkih, i infrastrukturnih, poljoprivrednih i drugih. Svakako da jedan od razloga koji je takođe važan to je stvaranje pretpostavki za realizaciju projekta izrade žičare Kotor-Lovćen-Cetinje, koji je takođe značajan i za Crnu Goru i za region i koji predstavlja važan korak u poboljšanju turističke privrede u cilju izgradnje mreže turističkih destinacija van primorskog područja.

I treći jeste potreba implementacije rješenja i detaljnog prostornog podmorskog kabla i dalekovoda od Primorja do Pljevalja koji ide obodom Nacionalnog parka "Lovćen". Kada govorimo o osnovu možemo ga podijeliti u dva dijela: u pravni i planski osnov. Pravni osnov je taj koji se odnosi upravo na Zakon o uređenju prostora i izgradnju objekata u kojem je predviđeno odredbama ovoga člana, da je za nacionalne parkove potrebno i obavezno donijeti prostorni plan posebnih namjena, što i danas radimo na ovoj sjednici. Jer, prostorni plan se izrađuje i donosi za područje nacionalnog parka, odnosno teritoriju koja je od posebnog značaja za Crnu Goru. Pored ovoga, postoje određene odredbe drugih zakona koje svakako treba usaglasiti i primijeniti na ovaj prostorni plan.

Kada se tiče planskog osnova, možemo kazati da je osnov planski, prije svega u Prostornom planu Crne Gore do 2012.godine, kojim se utvrđuju osnove dugoročne organizacije uređenja prostora. Dakle, ovim planom se uređuju državni ciljevi kao i mjere prostornog razvoja u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim, kulturnim i drugim pitanjima. Dakle, ovim planom, prije svega, sa jedne strane potrebno je poštovati osnovna opredjeljenja, a sa druge strane omogućiti donošenje i razradu ovih planova u planove nižeg reda. Svakako i referentan odnos za donošenje ovoga plana jeste i polazno opredjeljenje nacionalne strategije održivog razvoja, kao i strategija razvoja turizma.

Ono što je često i pitanje koji je to da kažem vremenski okvir koji ovaj prostorni plan treba implementirati. Taj okvir je do 2025.godine, i on je, koliko sam ja shvatio, podijeljen na neke tri osnovne faze. U jednoj fazi u kojoj je taj možemo kazati neki startni period u kojem je potrebno izvršiti harmonizaciju državnih i lokalnih planova sa ovim dokumentom koje je takođe veoma značajno, kao i prilika da se izvrši podsticaj da se putem aplikacija dođe do određenih sredstava bilo od države, bilo od međunarodnih fondova za realizaciju pojedinih projekata.

Drugi period koji je u nekom vremenskom periodu 10 godina, predstavlja period gdje će se aktivirati projekti u poljoprivrednoj proizvodnji. Što je takođe značajno, uključiti sertifikacije proizvoda i projekata inicijalne infrastrukture, posebno planinski putevi, staze i tome slično. I treća faza je svakako faza kojoj se kaže da je zrela faza kada se vrši, ti završni projekti i planovi. I ono što je posebno važno iz oblasti poljoprivrede kada se stvaraju uslovi da proizvodi iz poljoprivrede sa ovoga područja budu plasirani na međunarodno tržište.

I na kraju, samo da kažem da je i ovdje predviđen obuhvat plana na prostoru od 14.830 hektara od čega nacionalni park obuhvata 6.220 hektara, zaštićena zona 8.530 hektara, a uključena je tu i površina žičare, koridora žičare 80 hektara, što ukupno čini 14.830 hektara. Znači, cijeneći svoje argumente kojima je ovdje rečeno i značaj onog prostornog plana, nadam se da će dobiti podršku u Parlamentu. Demokratska partija socijalista će podržati ovu odluku.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Čavor.

U ime Kluba Demokratskog fronta koleginica Jelisava Kalezić, a neka se pripremi kolega Borislav Banović.

Izvolite, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine predsjedavajući, poštovana Skupštino, poštovani građani, uvaženi predstavnici Vlade, pozdravljam Vas.

Pitam gospodina predsjedavajućeg i vas zašto nije gospodin ministar Gvozdenović danas ovdje. Dugujete odgovor i zbog značaja dokumenta i zbog uvažavanja Parlamenta.

Ovaj plan je bio na matičnom odboru. Bili smo u prilici da ga dobro proučimo, ko je bio zainteresovan, predstavnici Ministarstva i obrađivača su iscrpno kao i državna sekretarka dali tražene podatke o planu.

Ovdje uočavam ovdje jedan paradox, i stalno ga ističem, da je to zona zaštićena kao nacionalni park i da se Ministarstvo, kao nadležni organ ipak odlučilo da prihvati da kroz tu zonu prođe koridor 400 kw naponskog kabla od Lastve do Pljevalja.

Tvrdim da to nije moralo da se desi i da nikad nije data potpuna elaboracija, zašto je to prihvaćeno drugim planskim dokumentom, detaljnim prostornim planom ovog koridora. Nacionalni park "Lovćen" je time žrtvovan, žrtvovan energetsom lobiju, usudiću se to da kažem, pri čemu nešto malo i turističkom lobiju. Jer, kao što je istaknuto, tuda prolazi i koridor za uspinjaču Kotor - Cetinje, koji jeste u funkciji turizma, i to je tačno. Ali, je i to poznato da je studija opravdanosti rađena više puta i da nije baš nedvosmisleno dokazana opravdanost u finansijskom smislu i u smislu poboljšanja ukupne situacije za korišćenje prostora Nacionalnog parka "Lovćen", kao vrhunskog, turističkog i prirodnog potencijala, dakle, da nije povećano ovom uspinjačom. Mene upitanost u tom smislu ostaje i dalje.

Sad postoji, takođe, neobična situacija planer je ovaj plan uradio u stručnom smislu veoma dobro, ako apstrahujemo ono prethodno da je imao kao zadatak o kome nije odlučivao kao planer, već postavljen koridor ovog visokonaponskog kabla i zahtjev da se uspinjača obavezno predvidi. Svima je značenje uspinjače jasno, ali ponovo ukazujem da nije nedvosmisleno dokazana njena opravdanost i stvarna valorizacija ovog prostora.

Dakle, zašto ponovo ističem da energetski kabal nije morao da se vodi ovim koridorom?

Detalji su sadržani, nemam vremena, nadam se da će gospodin Mustafić imati, nasprem mojih godina, uvažavanje u okviru jednog minuta, ovo je samo izvod iz Detaljnog prostornog plana za koridor, u kome se, ipak ću morati neke citate da pročitam, što nije moglo biti izbjegnuto, ističe koliko je takav objekat destruktivan po prostor kao takav, a po prostor nacionalnih parkova posebno. Tu nema dileme, niti ko tu pokušava da krije, niti bi mogao. Ali, i pored toga što stoji u istom ovom dokumentu koji je direktivno naredio kroz programski zadatak za Prostorni plan područja posebne namjene Nacionalnog parka "Lovćen" da koridor mora tuda da prođe, da je obrađivač, kao dio zadatka, dobio i to da pravi stvarnu procjenu učinka ovog objekta, koridora kroz Nacionalni park, ja bih uvažila. Napravio je, prezentovao nam je i odlučićemo se, ali ne, to je bilo zadato. To, dozvolite, može da se tumači da proizilazi iz hijerarhičnosti planova, ali i ne mora. Stojim iza ovog drugog - da ne mora. Drugi su razlozi što je direktivno odlučeno da se žrtvuje jedno veliko područje Nacionalnog parka "Lovćen". Skoro 18 km. kroz obje zone, "zone uže zaštite" i "zone šire zaštite", tako ih popularno zovem, Nacionalnog parka, prolazi ovaj koridor. Jedna aproksimacija koja sasvim stoji, provjerena je kod ljudi kojima je to struka, na kilometar, zavisno od dispozicije terena i objekata na terenu, bude od 3 do 5 stubnih nosača. To je ogromna građevinska aktivnost po jednom kilometru puta 18 km. puta prilazni putevi, puta presjecanje kroz šumu, obradivač to nije čak ni mogao da sagleda. To mu nije bilo u zadatku. Mi o tome pojma nemamo a usvojićemo ovaj dokument. Neću glasati za njega iz ovih razloga, kao što smatram, što sam već rekla, da je trebalo i Studiju opravdanosti žičare uz ovaj dokument lijepo priložiti i staviti na uvid poslasticima koj preuzimaju odgovornost za ovo. Dozvolite da završim samo sa dva citata iz dokumenta Detaljni prostorni plan za koridor, gdje kaže: "Predlaže se izbjegavanje naselja i pojedinačnih stambenih objekata u najvećoj mogućoj mjeri prirodnih i kulturnih vrijednosti kao i izbjegavanje većine planiranih turističkih područja i sadržaja". To je ovako deklarativno i onda pravo kroz dva nacionalna parka pri čemu, sjećamo se, oni koji su pratili otpočetak izradu da je prvobitna trasa bila ako može biti gore, još gora i zaista jeste, sjekla je nacionalni park na jedan potpuno način giljotine.

Samo da završim, takođe “na dijelu trase koja prolazi kroz nacionalne parkove i osjetljiva područja potrebno je primjeniti sve poznate metode i postupke koji će minimizirati uticaj dalekovoda na prirodni ambijent”. E sada dođe cinični dio:” uklapanje u ambijent, primjenom odgovarajućih premaza boja za stupove”. Ti su stupovi enormno visoki, možete ih bojiti, plavo, zeleno, kako god hoćete, stubovi su stubovi “oblikom i visinom stuba, smanjenjem broja pristupnih puteva, vođenje dva dalekovoda na zajedničkim stubovima”. To je takođe problematično. Za kraj ostavljam nešto na osnovu čega svi treba da se zapitamo a to je - eventualno polaganje podzemnih kablova nije tehnički opravdano i prihvatljivo. Nije tehnički opravdano i prihvatljivo, kroz zone nacionalnih parkova Crne Gore, a tehnički je potpuno prihvatljivo i opravdano jer nema druge, kroz Jadransko more. Ako ništa drugo, trebalo je povesti računa da se najosjetljivije tačke gdje se zaista ne smije ugroziti predio vode podzemno. Još jedanput kažem obradivač to nije mogao da riješi, ali naručilac plana jeste i žao mi je što tako nešto nije sadržano u programskom zadatku. Sada, ovo je sarkastično, ali nije daleko od istine, mi možemo da nemamo nikakav problem, ukinemo Nacionalni park "Lovćen", nema ga i problema nema, a koridora, naravno, ima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Kalezić, dobili ste četiri minuta prekoračenja. Naravno, ne samo zbog godina, jer godine nijesu najbitnije, mnogo su bitnije reference i kompetencija da govorite o ovoj temi, ne samo Vi, nego kada je svaki poslanik u pitanju, kada je neko u temi, naravno, da mu se dozvoljava prekoračenje, bar što se mene tiče.

Kolega Borislav Banović u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon njega, po redosljedu prijavljenih, kolega Goran Tuponja.

Izvolite, kolega Banoviću.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Pozdravljam cijenjene kolege i kolege i kolegice iz Ministarstva.

Mi iz Socijaldemokratske partije a govorim sada i u svoje ime, dajemo značajnu podršku ovom dokumentu, zato što smatram da je zaista što bolje planiranje našeg prostora vrlo važno u svakoj fazi, a posebno u ovoj, i kada imamo nekog predaha zbog ekonomske krize, zbog ukupne situacije i tog predaha u investicijama i tako sam nešto govorio kada je bio izbor Vlade u ovoj Skupštini da je vrlo važno iskoristiti taj period zatišja, da tako kažem, investicionog i napraviti dobre planove, kako ne bi došli u situaciju, kao što smo to bili ranije, da imamo investicije, da možda imamo nekih sredstva, a da nemamo planova, pa onda to radimo na pogrešan način, poslije ispravljamo ili napravimo konflikte koji se ne mogu ispraviti u prostoru.

Dakle, vrlo snažna načelna podrška i ovom i svim drugim planskim dokumentima i volio bih da ih imamo što više i češće.

Sada kada sam pogledao, koliko mi moja stručnost i sposobnost da onu veliku fasciklu sa mapama i obrazloženjima sagledam i uočim što je dobro a što nije, oprostićete ako sam pogrešno nešto protumačio, imam nekoliko pitanja, prije nego što taj svoj konačan stav i konkretno definišem.

Prvo, kolegica Kalzić je već rekla da je, a i piše u prapratnim aktima, ovaj plan je radjen i zbog ova dva velika projekta. Ta dva projekta jesu zaista značajna i ovaj energetski kabal i žičara Kotor - Lovćen -Cetinje, i sa tog stanovišta, nemam ništa protiv što je to tako i treba uraditi. Istina bilo bi bolje da smo ovo prvo uradili pa onda te

projekte bliže definisali, ali šta je tu je. Važno je da to bude usaglašeno, najvažnije je da to bude usaglašeno u prostoru, a koji je plan prije ili kasnije to je možda i manje bitno, samo da vidimo kako će to u prostoru da izgleda.

Dakle, ovaj kabal energetski ide po periferiji, i razumio sam to. Moram ponovo citirati koleginicu Kalezić koja kaže da je to veliki građevinski zahvat u prostoru, da su pokušali planeri da ga izmjeste na periferiju. Pošto dobro poznajem taj kraj, čini mi se da se donekle u tome uspjelo. Nijesam čuo šta je bila alternativa tome. Pretpostavljam za sebe, dok sam slušao ova ranija izlaganja, da je možda neki još nezgodniji teren, da se povuklo još lijevo tj. jugoistočno, kako to dođe, onda bi se vjerovatno naišlo na Brajiće i na taj dio će ne bi moglo poslije da se спушти iza Budve. Pretpostavljam da je to, ali volio bih da čujem odgovor u tom smislu, da li je moglo još da se izvuče iz parka po samoj granici, po samoj periferiji parka.

Što se tiče ovog drugog projekta, govorim ponovo o žicama, tu već ima problema, tog vizuelnog, i u prvom, i u drugom slučaju. Ovaj drugi, koliko sam vidio mapu i umio da protumačim, prolazi kroz samo srce parka. On prolazi obodom dva lovčenska vrha, Jezerskog vrha i Štirovnika, i tu ga iskreno baš ne vidim, iako su to manji stubovi i manje šice, ali mi to baš, ako je bilo drugog rješenja, zbog toga vas pitam je li bilo, u smislu tehničke i ekonomske i ostale isplativosti? Ako sam dobro vidio ovaj crtež, baš mi se i ne dopada da će između svih nas koji idemo na Lovćen sada onim putem i Jezerskog vrha tj. mauzoleja, samog Lovćena, jer za nas je otprilike Lovćen taj vrh prvenstveno, sve koji su otud i koji znaju šta je to, stojaće razvučena žica sa gondolama, većim ili manjim, ne znam u kojoj će boji biti, svejedno, ali mislim da je bilo bolje da se pokušalo iz tog razloga, i vizuelnog, i same činjenice da prolazi središtem baš parka, prolazi središtem Ivanovih korita, ko zna kako izgledaju Ivanova korita, ona lijepa kraška dolina između nekolicke planine, kroz srednje prelaziće žičara.

Dakle, podržavam projekat žičare kao ideje, ali na kraju krajeva, vidjećemo, o tome će se vjerovatno i ovdje razgovarati o tim ekonomskim i svim drugim parametrima. U ovom vizuelnom smislu, to je nešto što baš nisam presrećan da tu pređe, volio bih da je moglo isto tako bar malo da zaobiđe Ivanova korita i da se negdje manje to vidi.

Kada se već plan pravio, i pozdravljam još jednom što se plan pravio, zašto su se samo dva lokaliteta detaljno razradila, lokalitet Majstora i lokalitet Ivanovih korita?

Mislim da se moglo, kada se već uradilo, jer znate i sami koliko znamo biti nemarni prema svom prostoru svi, pa ga donekle pokvariti, a kasnije planski pokušavati da ispravimo, možda je bolje bilo što više sada uraditi, što detaljnije, i to isplanirati da bi se ograničila svaka nepotrebna divlja ili ne znam kakva već intervencija u tom prostoru. Posebno, jer Majstore slabije znam, ali Ivanova korita vrlo dobro znam, bilo mi je čudno kako su detaljno razrađena Ivanova korita. To izgleda kao ona leopardova koža, kada smo razgovarali o ovim nesretnim događanjima u susjednim zemljama, pa preskoči se, jednom se suzi na deset metara, pa se onda raširi na 500. Nije mi jasno, na primjer, vi ćete znati o čemu govorim, zašto već kod vode turistički prostori, gdje su sada oni novi objekti, i neka je srećno, sve je to u redu, ali 20 metara prije toga su kuće koje postoje tamo 50 ili 100 godina, oni nijesu obuhvaćeni, pa su onda ove obuhvaćene turistički, pa se ide gore, pa na jedno mjesto turistički, na jedno stanovanje. Uopšte ne razumijem. Da je to više nekim prirodnim obodom prostora, proplanka ili prirodnim obodom šume ili infrastrukture, da je to bila ideja vodilja samog tog prostora, onda bih rekao razumijem šta je argumentacija. Ovako nijesam mogao da prepoznam nijednu osnovu takvog crteža baš ovako čudno izvedenog. Žao mi je što nemam mapu da pokažem kolegama o čemu se radi. Ili se kaže ovdje će turizam, a preko puta na pet metara neće turizam

nego će stambena izgradnja rijetke, kako vi to zovete, zastupljenosti, a jednom i drugom su mjesta kućišta. Tako da mi baš nije bilo jasno u svemu tome ideja i motivacija takvog planiranja, a generalno se ne slažem što je to tako izvedeno. Ipak se trebala cjelina obuhvatiti, vi znate što je cjelina od Jezerskog vrha, Štirovnika s ove strane do ove šume iznad same vode i ovamo sa ovim katunima i ulaz na sami plato. Mislim da se sve to trebalo isplanirati kada se već uzeo šestar, lenjir i olovka u ruke. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Banoviću.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore kolega Goran Tuponja. Izvolite, kolega.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Ministarstva, uvaženi kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Evo, danas, poslije dugog čekanja na skupštinsku odluku, imamo na dnevnom redu Odluku o donošenju Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen. Najprije bih se osvrnuo na to da smo mi kao poslanici dobili dva puta materijal za ovu tačku dnevnog reda. Najprije smo dobili materijal u aprilu 2013. godine koji se poziva na sjednicu Vlade koja je održana 28. marta, a zatim smo dobili materijal datiran na 4. novembar koji se opet odnosi na sjednicu Vlade koja je održana 24. oktobra 2013. godine. Znači, nekih pola godine između te dvije sjednice.

Materijali koje smo mi dobili se praktično ne razlikuju uopšte, osim u dijelu da se ovaj plan donosi za period do 2025. godine, što je ranije bilo do 2020. godine. Taj materijal je potpuno identičan i meni nije jasno zbog čega je on sasvim identičan ako ste vi nama u ovom materijalu dostavili izvještaj sa javne rasprave, sa nacrtu plana, dakle materijal koji je praktično završen 2012. godine. Vi ga nama dva puta dostavljate, nije uopšte u međuvremenu aktuelizovan. Ovaj materijal sa javne rasprave koji smo, takođe, imali na Odboru i o kojem smo diskutovali, sadrži i neke odrednice koje ću citirati: "Napominjemo da ovaj materijal nije konačan i da ima ograničenje u pogledu nekih odgovora, jer jedna od primjedbi Javnog preduzeća Nacionalni parkovi Crne Gore, bila je da se prilikom zoniranja prostornog parka uzme u obzir i vlasništvo zemljišta, kako ono nije bilo na raspolaganju obrađivaču, to je Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore preuzelo obavezu da to obezbijedi, zbog čega neki segmenti plana još ne mogu biti finalizirani." Ne znam zašto niste u međuvremenu finalizirali taj plan, ali zašto vi nama dostavljate materijal koji je praktično u nekoj fazi prije toga.

Možda taj odnos prema Skupštini pokazuje i to da ovaj dokument nije ni potpisan, što je i koleginica Kalezić rekla. Prilikom razmatranja predloga ove odluke određeni su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Sanja Lješević Mitrović, pomoćnik ministra. Odnos da ministar Gvozdenović danas nije tu pokazuje i odnos Ministarstva prema ovom domu, takođe i ta nepotpisanost dokumenta od strane predsjednika Vlade Mila Đukanovića, gdje mi praktično uvijek kada dobijamo materijale od Vlade, oni nikad nijesu potpisani.

Htio bih da se osvrnem i na tačke koje su i moji prethodnici pominjali, a odnose se na dalekovod. Mislim da dalekovod apsolutno se ne može drugačije objasniti da prolazi preko Nacionalnog parka osim da su štice ni nečiji viši lični interesi. Jer, da su štice ni interesi Nacionalnog parka dalekovod ne bi išao preko teritorije nacionalnog parka. Takođe mi je jako zanimljiva analiza koja je data na sajtu Ministarstva, a radi se

o ekonomskoj analizi isplativosti žičare, u kojoj se daju dva scenarija od kojih se za jedan kaže da je najlošiji mogući scenario. Kaže- u prvom slučaju, koji se smatra da je najlošiji mogući scenario, procjenjuje se da će ovaj projekat privući 33% putnika sa kruzera iz Kotora, 5% posjetilaca koji su u Budvi, 15% posjetilaca koji običu Cetinje, odnosno 165 hiljada posjetilaca već u prvoj godini, a u 2015. godini bi koristilo žičaru. Onda kaže drugi slučaj koji smatramo realnim scenarijom, znači on nije optimistički nego realan, procjenjuje se da će buduća žičara privući takođe 33% posjetilaca sa kruzera, 10% posjetilaca iz Budve, 5% posjetilaca iz Dubrovnika i 15% posjetilaca iz Cetinja, odnosno ukupno 220 hiljada posjetilaca već u prvoj godini poslovanja. 220 hiljada posjetilaca je nekih 15% svih posjetilaca Crne Gore u 2013. Godini. Crnu Goru je u 2013. godini posjetilo milion i po turista, to bi značilo da 15% svih njih posjećuje žičaru. Želim da vjerujem da je to tako. Ta žičara povećava atraktivnost naše turističke ponude. Stvarno mislim da bi se određene vrijednosti na taj način valorizovale.

Ono što je jako zanimljivo, a što opet urušava cijelo razmišljanje, vezano za ekonomsku isplativost ovog projekta, je zadnji pasus ove vaše analize koji kaže: "Uzimajući u obzir sve gore navedeno, kao i vrijednost samog projekta od 47 miliona eura, a uvažavajući činjenicu da će ovo biti prvi ovakav projekat u Crnoj Gori i regionu, očekivati je da država podrži i olakša poslovanje budućem privatnom partneru. U tom slučaju, obaveze privatnog partnera, odnosno koncesionara su finansiranje izgradnje žičare, upravljanje i održavanje iste na određeni vremenski period". E sad ova zadnja rečenica je jako bitna: "Imajući u vidu javni interes zerealizaciju ovog projekta, ne samo za turizam u Crnoj Gori, već i za ostale privredne grane, potrebno je da država učestvuje u eventualnim godišnjim izdacima koji bi se koristili da privatnom partneru osiguraju odgovarajući povrat na investiciju". Ovo znači subvencija, ovo znači privatnik ne rizikuje ništa, znači država mu osigurava povratak njegove investicije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Tuponja.

Ovim smo iscrpili raspravu kako smo i predvidjeli na kolegijumu. Naravno, dajemo priliku za završnu riječ predlagača i možda da odgovore na neka pitanja koje su postavili kolege u raspravi.

Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ:

Hvala vam lijepa.

Zahvaljujem najprije na razumijevanju u ovoj našoj namjeri da podijelimo sa vama plan o kojem je danas bilo riječi i zahvaljujem svima onima koji su afirmativno govorili o upravo toj namjeri, a, naravno s obzirom da smo bili prisutni na nekim od odbora i svima onima koji su od politike planiranja u Crnoj Gori pa do konkretnih primjedbi na ovaj plan dali svoje sugestije i svoja promišljanja u odnosu na ovu temu.

Otvoreno je jako puno dilema i puno pitanja. Ja ću probati da u mojim odgovorima integrišem što je moguće više i da pokušam da dam vrlo jasne i precizne odgovore oko toga što se to danas ispostavilo kao, uslovno rečeno, problematično i nedovoljno razumljivo sa aspekta ponuđenog plana.

Dakle, ono što je gospodin Čavor s pravom napomenuo ja želim da potenciram da smo upravo zbog specifičnosti i značaja Nacionalnog parka Lovćen revidirali zone zaštite i sada u Nacionalnom parku Lovćen imamo tri zone zaštite. S obzirom na njihov značaj, na obuhvat koji podrazumijevaju, vrijednosti kojim se te zone štite i čini mi se da

je to u velikoj mjeri relaksiralo naš odnos i uslovno rečeno odgovornost prema onome što su infrastrukturni i drugi projekti koji će se u tom prostoru desiti.

Takođe, želim da potvrdim sve ono što se do sada čulo a bilo je vezano za mogućnosti valorizacije ovog prostora, jer vi obično danas u Crnoj Gori imate otprilike neka dva pola gledanja na raspolaganje prostorom. Jedno je već stečena obaveza i jedno je ono što planirate da radite u smislu valorizacije toga prostora. E dosta primjedbi koje su se danas čule u ovoj raspravi i inače na odborima upravo je vezano za stečene obaveze, što znači da smo mi zbog već preuzetih ili međunarodnih, ili investicionih, ili nekih drugih obaveza bili u prilici da to integrišemo u planska dokumenta i tako postignemo efekat usaglašenosti u harmonizaciji svih planskih akata i da bismo time obezbijedili njihovu sinhronizaciju. Zato želim da vas uvjerim i ovo je jako važno za uvaženog poslanika Banovića da prosto dobije kao razjašnjenje ili odgovor da smo u pogledu Cetinja harmonizovali tri dokumenta, odnosno tri planska akta. Jedno je DPP za podmorski kabal, što je bio državni plan, zatim plan posebne namjene za Lovćen, koji je takođe državni plan, i skoro usvojeni na lokalnom parlamentu Prostorni plan Cetinja, koji je da kažem uslovno integrisao sve promjene u prostoru i dao smjernice za nešto što smatramo kapitalno važnim za opštinu Cetinje, a to je kandidovanje jednog dijela Cetinja za nominacionu listu UNESCO-a, a radi se o istorijskom jezgru Cetinja. I smatramo da smo time kroz jedan, po nama možda u Crnoj Gori, po prvi put pravi partipativni pristup, na čemu su nam međunarodne institucije uglavnom i zahvalne i gdje su nas javno pohvalile, dali dobar primjer kako možemo sinhronizovanom aktivnošću u planskom smislu ispoštovati prosto sve ono što su dileme na tri nivoa i postići taj, uslovno rečeno, planski dobar iskorak da ne bismo dovodili planove u koaliciju, odnosno međusobnu suprotstavljenost.

Uvažena poslanica Kalezić je i na Odboru, na čemu sam jako zahvalna, dala puno kvalitetnih smjernica za ukupnu politiku planiranja u Crnoj Gori. Ono što samo osjećam potrebu da kažem je nešto što smatram da je zaista važno. U donošenju ovoga plana nismo nijednu stepenicu i nijedan korak povukli a da nismo tražili sve adekvatne partnere koji treba na tome da nam pruže ili određeno razumijevanje ili da nam daju ključne smjernice ili saglasnosti.

Ovdje pred sobom imam, i nije naravno mjesto da to otvaram i citiram, sve saglasnosti nadležnih matičnih institucija u Crnoj Gori i van Crne Gore koje tangira proces ili integrisanog pristupa u zaštiti kulturne i prirodne baštine ili isključivo i samo prostor za koji su živo zainteresovani, između ostalog, smatram da je najbolju argumentaciju u jednom od njih dao Svjetski globalni fond za životnu sredinu na obraćanje našeg tada Zavoda za zaštitu prirode koji zapravo treba dati ključne smjernice i preporuke za ekološku prihvatljivost ovog projekta. I sama činjenica da je projekat prošao dvije ključne procedure to je ekološka prihvatljivost i stratešku procjenu na životnu sredinu dovoljno govori da su svi mogući rizici kad je ta strana donošenja planskog dokumenta svedena na minimum.

Ono što nam po zakonu ostaje, i tu sa vama dijelim dileme, ali je to stvar procesa koji će trajati, to je činjenica da nam Zakon o zaštiti prirode apsolutno dozvoljava sve kompezatorne mjere za narušeni prirodni ambijent ili dio ovog plana odnosno prostora koji je, i to je odgovor za gospodina Banovića, trebao zapravo biti podijeljen da smo se držali onih ranijih projekcija i onih ranijih ideja kada je u pitanju sam plan Lovćena.

I još jedno što smatram vrlo važnim, bila sam na jednoj od javnih rasprava o nacionalnom partu u javnoj ustanovi. Tada su se čula, upravo vezano za stubove koje ste pomenuli, takozvana norveška iskustva i mislim da su ta iskustva i ono što će biti

sigurno obuhvat plana i u samoj realizaciji svih ovih projekata nešto što govori da nećemo biti nikako specijalna ili zemlja kurioziteta koja će po prvi put takvu vrstu inovacija uvesti u svojim nacionalnim parkovima i zaštićenim prostorima.

Takođe, želim da na opaske gospodina Banovića još i dam sljedeće pojašnjenje. Dakle, plan ne može, i to moramo prihvatiti kao stvar principa, integrisati nešto što je divlja gradnja i nešto što je narušeni prirodni ambijent mimo članskih dokumenata iz 1997. i svih onih drugih koji su postojali i to bi bilo neprincipijelno od strane Vlade, odnosno nas koji smo odgovorni u Ministarstvu da tako nešto donosimo. Ovdje su date za Majstore i za Ivanova korita samo smjernice za onaj obuhvat potrebnih investicija i planova da bi se odgovorilo na potrebu valorizacije cijelog prostora. I tu smo negdje bili vrlo uskogrudi ali smatram s pravom kada smo dali mogućnosti i obuhvat koji plan može da integriše u nekim narednim investicionim i drugim ciklusima.

I vezano za, pošto želim da skratim, intervenciju gospodina Tuponje, dakle koncesioni akti za žičaru nemaju veze sa planom. To je potpuno druga strana priče o kojoj treba voditi računa. Inače kompletne akte i sve što je vezano za pretkvalifikacione, tenderske, koncesione i druge aktivnosti vezane za žičaru uradila je IBRD, dakle Evropska banka za razvoj i sa timom svojih vrhunskih stručnjaka. I nisu samo dva scenarija, na kraju se desila kao epilog te pripreme, nego ih imamo čak pet. Inače, vi sami znate, pretpostavljam da su različite dvije verzije Vlade, odnosno Vladinih dopisa prema Skupštini, otišli zbog amandmanskih intervencija na samom zakonu i na samim odborima. Od šest ponuđenih mi smo prihvatili tri takozvana amandmana, koji se samo odnose na ispravku u tekstovima i preciziraju zakonsku regulativu koja definiše oblast upravljanja prirodom i jedan amandman koji se naknadno pojavio, mislim da korespondira sa onim što ste Vi podstakli kao dilemu, a to je da li je ekonomski opravdan rad u ovoj fazi na ponuđenim scenarijima na žičaru. Upravo jedan od amandmana se odnosi na mogućnost i pretpostavku da ukoliko koncesionar koji je zainteresovan za realizaciju žičare bude u namjeri ili želi da mijenja njenu trasu, to može uraditi ili sam ili na inicijativu lokalne samouprave Cetinje - Ministarstvo kulture ili Ministarstvo održivog razvoja, o čemu će se ukoliko zato bude potrebe i dileme voditi posebna procedura usvajanja, odnosno prihvatanja, a samim tim u smislu izmjena, eventualno planske dokumentacije na neki način aneksom ili dopunama intervenisati na ovaj predloženi akt. Mislim da miješati koncesioni akt i ono što su ponuđene opcije za ekonomsku valorizaciju žičare u principu ne treba gledati u svjetlu priče, odnosno donošenja plana posebne namjene za Lovćen. Izvinite, ja sam željela zaista da skratim i to je bila namjera što sam i redukovala svoj odgovor. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem uvaženoj poslanici Pejović. Ovim smo iscrpili raspravu o svim tačkama koje su bile na dnevnom redu Druge redovne sjednice prvog proljećnog zasijedanja. O njima ćemo se izjasniti kada budemo glasali o svim tačkama. Dajem kratku pauzu, uz obavještenje da ćemo u 15 sati glasati o onome o čemu smo se danas dogovorili na Kolegijumu. Hvala.

-Pauza-

Poštovani poslanici i poslanice 25. saziva Skupštine Crne Gore, idemo po dogovoru sa malo zakašnjenja izazvanog redosljedima, obavezama koji su se naglo

promijenili i uvećali. Ali, u svakom slučaju, ostaćemo u želji da držimo ritam koji smo dogovorili.

Ići ćemo prvo sa izborom vrhovnog državnog tužioca. Ostao je jedan kandidat kome je potrebna 3/5 većina. On je dobio najviše glasova među kandidatima koji su se prijavili na konkurs. Glasaćemo tajno.

Poslije ovog glasanja, ako nemamo 3/5 za nekog kandidata, idemo ponovo u sljedeći postupak oglašavanja, kandidovanja i konačno glasanja. Bez glasanja se to ne može završiti.

Poslije ćemo završiti još neke izbore i imenovanja. Glasanje u načelu, raspravu u pojedinostima do poslije 16 časova. Hoće li to biti 16,59h ili 16,15h, vidjećemo.

Kolege iz SNP-a imaju promotivni skup, pa su zamolili da nekako to umetnemo prije 17 naše sve obaveze. To je praksa koja važi samo za njih, pa ćemo ispoštovati.

Krećemo sa izborom vrhovnog državnog tužioca, drugo glasanje u drugom krugu i svakako posljednje glasanje sa ovim kandidatima.

Izvolite, generalni sekretare.

DAMIR DAVIDOVIĆ:

Ranko Krivokapić, Željko Šturanović, Mevludin Nuhodžić, Milutin Simović, Rifat Rastoder, Andrija Popović, Borislav Banović, Tarzan Milošević, Predrag Sekulić, Filip Vuković, Radivoje Nikčević, Miodrag Vuković (odsutan), Šefkija Murić, Srđa Popović, Slobodan Radović, Damir Šehović, Saša Pešić, Branko Čavor, Luid Škrelja, Milorad Vuletić, Obrad Stanišić, Zoran Jelić, Marta Šćepanović, Zoran Srzentić, Draginja Vuksanović, Džavid Šabović, Husnija Šabović, Izet Bralić, Halil Duković, Branka Tanasijević, Rešid Adrović, Mićo Orlandić, Žana Filipović, Željko Aprcović, Zorica Kovačević, Radovan Obradović, Nada Drobnjak, Veljko Zarubica, Nikola Gegaj, Miodrag Lekić, Ljiljana Đurašković, Branka Bošnjak, Milan Knežević, Janko Vučinić, Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Predrag Bulatović, Goran Danilović, Branko Radulović (odsutan), Strahinja Bulajić, Slaven Radunović, Koča Pavlović, Vladislav Bojović, Emilo Labudović, Radovan Asanović, Novica Stanić, Veljko Vasiljević, Milutin Đukanović, Jelisava Kalezić, Srđan Milić, Neven Gošović, Snežana Jonica, Velizar Kaluđerović, Aleksandar Damjanović, Obrad Gojković, Radosav Nišavić, Dragoslav Šćekić, Danko Šarančić, Darko Pajović, Azra Jasavić, Mladen Bojanić, Srđan Perić, Dritan Abazović, Goran Tuponja, Suljo Mustafić, Kemal Zoronjić, Almer Kalač, Ljerka Dragičević, Nik Djeljošaj, Genci Nimanbegu i Zoran Miljanić.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Po Poslovniku glasove će pred vama izbrojati potpredsjednici i generalni sekretar, a mi ćemo nastaviti. Imam isti problem u Skupštini OEBS-a i ovdje, generalni sekretari da mi vode šednicu.

Preći ćemo na Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika, potrebno je 41. Izvolite, stavljam na glasanje Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u načelu. Hvala.

Glasala su 73 poslanika - 41 za, četiri protiv, 28 uzdržanih. Zakon je dobio potrebnu većinu. Idemo dalje.

Podnešeno je 40 amandmana, i to: Zakonodavni odbor - 8 amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanici: Jelić, Vuković, Zorica Kovačević, Marta Šćepanović - četiri amandmana, jedan je izmijenjen, a svi su prihvaćeni, i taj izmijenjeni.

Hvala Vam, kolega Jeliću, na pomoći. Poslanik Šehović pet amandmana, od kojih amandman 1 u izmijenjenoj formulaciji, amandmani 4 i 5 su sastavni dio Predloga zakona, o amandmanima 2 i 3 treba glasati.

Kolega Damjanović dva amandmana, od koji je amandman 2 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 1 treba glasati. Je li tako, kolega Damjanoviću? Hvala Vam.

Kolega Milić i Damjanović 21 amandman, od kojih su 1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 15, 19 i 20 i amandmani 5 i 8 u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Damjanoviću, na praćenju složenih brojeva. Od amandmana 6 i 21 ste odustali. Hvala vam. O amandmanima 4, 7, 13, 14, 16, 17 i 18 treba glasati. Znači, glasamo o šest amandmana. Hvala vam.

Idemo na izjašnjavanje podnosilaca amandmana.

Kolega Damjanoviću, izvolite, amandman 1 je ostao u proceduri, koji se tiče prava Skupštine.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, obrazložiću amandman koji sam podnio i koji nije dobio potrebnu većinu na Odboru, a obrazložiću i dva amandmana koja sam sa kolegom Milićem, takođe, podnio i koji su u vezi sa ovim amandmanom 1 koji sada ovdje hoću da obrazložim gdje sam jedini predlagač.

Dakle, amandman 1 jeste nešto što teži da zadrži postojeće stanje u sadašnjem Zakonu o budžetu, a to je da se Skupština Crne Gore izuzima u smislu mogućnosti da po dinamici, koju autonomno utvrdi, generalni sekretar Skupštine faktički raspolaže sredstvima utvrđenim godišnjim Zakonom o budžetu. Dakle, to je, kako bismo već mogli to da nazovemo, stečeno pravo ovog parlamenta, ne samo stečeno pravo koje je u sadašnjem Zakonu o budžetu sistemsko, već i nešto što je intencija podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast. Prvo sam se čudio kada sam dobio Predlog zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti bez ove norme, jer to nije bila namjera kada je Radna grupa oko toga vodila razgovore. Međutim, Vlada je to utvrdila bez norme koja je u postojećem zakonu i ovaj amandman je samo vraćanje te norme, odnosno izuzimanje Skupštine, ne iz onoga što će Vlada predložiti kao budžet za Parlament, o čemu mi ovdje odlučujemo, već samo u odnosu na dinamiku koju ćemo autonomno utvrđivati, a shodno skupštinskim prioritetima koji nekad jesu u većoj ili manjoj mjeri nadzor nad Vladom i ostalim ingerencijama Parlamenta.

S tim u vezi su još dva amandmana iz grupe amandmana koje sam podnio sa kolegom Milićem. To su, zbog preciznosti kada budemo glasali, amandman 16 i amandman 17, gdje je amandman 16 korigovan na sjednici Odbora za zakonodavstvo. Prihvatio sam tu modifikaciju i u odnosu na posebne mjere koje predlaže Ministarstvo finansija, odnosno Vlada prema pojedinim potrošačima, a znaju se koje su to mjere koje su inače same po sebi u odnosu na one koje krše zakone, dodatne mjere, predložio da se iz tih dodatnih mjera izuzmu Državna revizorska institucija, Zaštitnik ljudskih i manjinskih prava i, korekcijom na Zakonodavnom odboru, Skupština Crne Gore u amandmanu 16. Amandman 17 jeste samo razrada te norme koja se tiče DRI. Dakle, ta dva amandmana jesu u vezi i ona zaokružuju potpunu autonomiju Parlamenta u smislu raspolaganja budžetskim sredstvima i onemogućavaju Vladu da, recimo, Parlamentu, odnosno Državnoj revizorskoj instituciji uskrate mogućnost zapošljavanja tokom godine

kada se ukaže potreba zbog obima posla u DRI, ili zbog jačanja nadzorne uloge Parlamenta, Parlament ili DRI prime nove službenike. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Imam da dodam nešto. Kao garant tog dogovora, mogućnost je bila da idemo na potpunu nezavisnost Parlamenta u raspolaganju budžetskim sredstvima. Mi smo tada, dogovorom sa Vladom, pristali na autonomiju, ne na punu nezavisnost, a koju bismo ustavno mogli da tražimo, imajući u vidu da želimo pomoći racionalizaciji potrošnje u sklopu cjelovitog budžeta i ako su ukupni troškovi Skupštine 0,4% budžeta, a Vlada u raznim oblicima raspolaže sa 99,6% budžeta. To je bio dogovor koji je bio politički dogovor i kao garant tog dogovora imam obavezu da vas informišem da je neophodno taj dogovor održati. Ovo nije više pravo, ovo su dogovorena prava bila, a mi smo odustali od nezavisnosti. Prihvatili smo samo autonomiju kao niži stepen budžetske pozicije Parlamenta i čudi me da je taj dogovor prekršen bez ikakve najave. Ali, tu smo će smo.

Stavljam na glasanje amandman 1 kolege Damjanovića koji se tiče dostignute budžetske autonomije Skupštine Crne Gore, očuvanje sadašnje budžetske autonomije Parlamenta. Ne širimo tu autonomiju, samo je čuvamo. Hvala vam.

Glasalo je 72 poslanika - 46 za, nije bilo protiv, 26 uzdržanih. Konstatujem da je amandman prihvaćen.

Glasamo o amandmanu 16, jer je to ista razrada u nabravanjima. Radi se o istoj sadržini. Izvolite, glasamo o amandmanu 16, koji je ... /Upadica/

Može, reći ću vam kako glasi. Čuo sam kolegu Damjanovića što je rekao. Rekao je da na spisku institucija koje zadržavaju to pravo je DRI, Obudsman i Skupština Crne Gore.

Tako mi je rečeno, a ja samo interpretiram to što mi je rekao kolega Damjanović.

Mogu ga pročitati: "Potrošačkim jedinicama u smislu stava 1 ovog člana neće se smatrati Državna revizorska institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Skupština Crne Gore".

Izvolite, kolega, da ne interpretiram Vaš amandman.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

... neko izrazio kajanje, a neće kolega Šehović ovo shvatiti u pogrešnom smislu. Pročitaću ono što je bila i rasprava na Odboru za budžet. Podsjetiću da sam na Odboru za zakonodavstvo proširio ovaj amandman 16 i za Skupštinu. Kaže se: Ministarstvo finansija može preduzeti mjere iz člana 75 (to su dodatno izvještavanje, obustava sredstava, privremena obustava sredstava i slično) može predložiti prema potrošačkoj jedinici koja je preuzela i izvršila finansijsku obavezu koja nije utvrđena planom javnih nabavki, ugovorila potrošnju u iznosu višem od iznosa raspoređenog budžetom i izvršila nenamjensku potrošnju. I - to je najveći problem "izvršila zapošljavanje bez saglasnosti Ministarstva finansija".

Rekao sam da naročito ova četvrta mjera ne može se primjenjivati prema Skupštini, odnosno Državnoj revizorskoj instituciji, a i ove tri mjere, jer ovo su posebne mjere, a postoji kompletan arsenal mjera, od prekršajne odgovornosti, krivične odgovornosti, za sve ono što je kršenje Zakona o budžetu.

Dakle, ovo nije aboliranje ni DRI, ni Skupštine, ni Zaštitnika od nečega što se inače primjenjuje prema svima koji krše zakon, kroz prekršajne, krivične i ostale

odgovornosti. Ovo je samo dokaz da postoje neke institucije u podjeli vlasti prema kojima se ne može primjenjivati mjera koju, recimo, Ministarstvo finansija primjenjuje prema nekoj upravi, evo, neće se ljutiti niko, Upravi za vode. Dakle, ukoliko se tokom godine desi situacija da je potrebno primiti više revizora u DRI da bi obavili veći stepen kontrole nad više potrošačkih jedinica unutar same Vlade, Ministarstvo finansija tada može da kaže – e, ja ne dam saglasnost, ne može se zaposliti niko mimo onoga što sam predvidio i ne može se napraviti veći obim revizora u DRI. Isto u Parlamentu. Ukoliko se ukaže potreba da zbog pojačanog nadzora Parlamenta nad radom Vlade tokom godine se zaposli neki činovnik, Ministarstvo može da kaže - ne, ne dam saglasnost, jer neću da me, možda, Parlament više nadzire.

Sada banalizujem i hoću ovdje da otvorim sve mjere koje zakon poznaje i pozitivni propisi u smislu krivične odgovornosti, prekršajne, sankcije ostaju na snazi, samo se ove posebne mjere ne mogu primijeniti zbog sistema podjele vlasti na ove tri institucije koje sam naveo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Izvolite, pošto je parlamentarna dilema.

DAMIR ŠEHOVIĆ:
Hvala, predsjedniče.

Dakle, samo pokušavam da pojasnim stvar da bismo znali o čemu glasamo.

Ne postoji nikakva dilema da Skupština Crne Gore treba da ima punu autonomiju kada je riječ o potrošnji sredstava koja joj opredjeljuje budžet i to nije sporno, čini mi se, u ovom parlamentu. Ali, ono što može biti sporno je da mi ovim amandmanom zapravo oslobađamo, odnosno dajemo nekome za pravo da vrši nenamjensku potrošnju, da nabavlja robe ili usluge mimo plana javnih nabavki. Dakle, ja ne vidim zašto bismo Zaštitnika ljudskih prava ili bilo koju drugu instituciju oslobodili od te vrste obaveze. Tako da bih samo tražio način ako možemo da razdvojimo te dvije stvari. Jedno je zapošljavanje bez saglasnosti Ministarstva finansija, a drugo je nenamjenska potrošnja javne nabavke suprotno Zakonu o javnim nabavkama. Jer mi se čini da ne možemo nikoga osloboditi te vrste odgovornosti da makar ona sredstva kojima raspolaže u skladu sa Zakonom mora namjenski na zakonit način trošiti. Ne može Zaštitnik ljudskih prava biti oslobođen kazne za nenamjensku potrošnju sredstava.

I samo sam smatrao da je potrebno ovaj amandman razdvojiti na onaj dio koji se odnosi na novo zapošljavanje, što je u redu da pojedine institucije, uključujući i ovu koju sam maloprije pomenuo, kao i Parlament imaju mogućnost da zapošljavaju ljude, ali ne i da oslobađamo odgovornosti onu potrošačku jedinicu koja sredstva nenamjenski troši, jer se plašim da time dajemo preveliku autonomiju odgovornim licima u tim potrošačkim jedinicama. To je moja dilema i samo skrećem pažnju na to, a vjerujem da sam ispravno interpretirao ono što jeste bilo dilema i na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ovo jeste rasprava u pojedinostima, a ja ću da se držim ustavnog određenja. Skupština nije isti oblik vlasti kao DRI i Ombudsman. Znači, postoje samo tri tipične grane vlasti. Mi smo zakonodavna. Ombudsman i DRI su suigeneris vlasti. Da li ćemo ih približiti u slučaju DRI sudskoj vlasti, u slučaju Ombudsmana suigeneris međuvlasti, ali

nijesu tipične oblici vlasti koje treba štiti na isti način kao Skupštinu, tako da ta distinkcija bi se mogla povući.

Izvolite, kolega Damjanoviću, da čujemo, rasprava u pojedinostima, ali neće biti mnogo rasprave.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Ovo što je pomenuo kolega Šehović, da ne bi bilo dileme, zaista da se niko ne dovede u zabludu. Dakle, ja govorim o jednoj novini koja se unosi u Zakonu o budžetu, a to je preduzimanje administrativnih mjera od strane Ministarstva finansija. I nije sporno da prema raznoraznim upravama, direkcijama, ove mjere mogu da se preduzmu jer su upravo ti potrošači najveći kršioci Zakona o budžetu. Ali, nema bojazni, predsjedniče Parlamenta, da nema sankcija za uobičajeno kršenje normi koje su ovdje pobrojane, jer u istom ovom zakonu u kaznenim odredbama postoje sankcije za takozvanu nenamjensku potrošnju. U Zakonu o javnim nabavkama postoje sankcije kada se krši Zakon o javnim nabavkama. Postoji krivična odgovornost koja ostaje. Ovo je samo da ne miješamo „babe i žabe“, odnosno da ne stavljamo Parlament, evo i DRI u kontekst sa svim ostalim potrošačima gdje Ministarstvo finansija može da preduzima mjere.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja ću staviti na glasanje. Ne zbog kravate, ali bojim se da ću glasati za amandman kolege Damjanovića.

Izvolite, kao što je i demokratska partija do kraja, Socijaldemokratska.

Otvaram glasanje o amandmanu 16 kolege Damjanovića.

Hvala vam. Glasala su 75 poslanika - 42 za, tri protiv, 30 uzdržanih i tako amandmanom 16 postadahu opozicija u partiji, ne samo u Vladi.

Idemo dalje. Imamo sedam amandmana poslanika Milića i Damjanovića.

Hoćete li ostale amandmane 4, 7, 13?

'Ajde Vi završite 17, pa će kolega Milić ostale. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Ne, ja sam već napomenuo u ovom uvodnom izlaganju da se amandman 17 naslanja na 16. Dakle, da se sada ta razrada mjera koja je data dalje u tekstu stavlja van snage jer nema smisla ako je amandman 16 prošao. Samo toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam. Glasamo.

Hvala vam. 72 poslanika je glasalo - 37 za, dva protiv, 30 uzdržano. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo dalje.

Kolega Miliću, izvolite - 4, 7, 13, 14.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Bavimo se pitanjem zapošljavanja u državnim službama, lokalnim samoupravama. Čini mi se da je danas zaposleno u lokalnim samoupravama 10.561, sa tendencijom iz sata u sat da se povećava broj zaposlenih, pa ćemo vjerovatno neđe

morati naći nekakvu tezu gdje ćemo se baviti ko će dati saglasnost za otpuštanje sa radnog mjesta, jer to će biti valjda važnije za ovu državu. Imamo glomazan državni aparat, birokratiju, a, sa druge strane se bavimo nekim pitanjima koja više zahtijevaju jedan kvalitetan dogovor među svim političkim strukturama u Crnoj Gori.

Amandman 4 - predložimo da u članu 21, u stav 2, tačkama 1 i 2 cifra "60" zamjenjuje se cifrom "55". To je za one koji žele da znaju o čemu se glasa - sanacija deficita, odnosno upotreba suficita, definišemo drugačiju granicu učešća javnog duga u BDP-u. Ova cifra od 55 je, nažalost, utopija, pošto smo mi već preskočili 55% u BDP-u, a mislim da će nam se vratiti kao bumerang mnogo jače u odnosu na ono što planiramo da povećamo u narednom periodu vezano za zaduženje ove države.

Dakle, amandman 7 - u članu 29 nakon stava 3 dodaje se novi stav 4 koji glasi: "Zahtjevi iz člana 28 stav 2 i člana 29 stav 3 ovog zakona dostavljaju se istovremeno i predstavnicima iz reda parlamentarne većine i reda parlamentarne manjine, radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove budžeta koje je odredio odbor, preko kojeg odbor ostvaruje uvid u pripremu i planiranje budžeta."

Amandmanom se povećava ono što nam treba svima, nadam se, transparentnost u pripremi i planiranju budžeta. Da ne budemo uključeni samo dan - dva pred donošenje budžeta na resornim odborima nego da imamo mogućnost da se uključimo i u dijelu planiranja toga budžeta. Amandmanom 13 tražimo da se postigne transparentnost izrade strategije i finansijska nezavisnost, amandmanom 14 pomjeramo rok sa juna na april, a sa oktobra na jul u dijelu dostavljanja predloga zakona o završnom računu budžeta, sa izvještajem Državne revizorske institucije. Jer, bez ovih kvalitetnih rokova upadaćemo ponovo u cajtnot za glasanje. To je to, osim amandmana 18.

Amandman 18, predsjedniče Parlamenta, predložen je zbog jasnog definisanja odgovornosti za kršenje odredbi ovog zakona. Predložen je na osnovu nečega što su članovi Odbora za ekonomiju, finansije i budžet imali kao predlog od Ministarstva finansija, a onda kad smo ga mi predložili, odjednom se desilo da Ministarstvo finansija odustaje od svoga predloga za utvrđivanje odgovornosti.

Dakle, ministri, državni sekretar, drugi javni funkcioneri i ovlašćena lica u slučaju kada se utvrde da su prekršili odredbe zakona, staviće svoj mandat za obavljanje dužnosti naraspologanje perdsjedniku Vlade, Vladi, odnosno tijelu koje ga je izabralo odnosno imenovalo u skladu sa propisima o imenovanju. Javni funkcioneri lokalne samouprave u slučaju kada se utvrdi da su prekršili odedbe ovog zakona, staviće svoj mandat za obavljanje dužnosti na raspolaganje predsjedniku Vlade, odnosno tijelu koje ga je izabralo, odnosno imenovalo na tu dužnost, u skladu sa propisima o imenovanju. Javni funkcioneri lokalne samouprave u slučaju kada se utvrdi da su prekršili odredbe ovog zakona, staviće svoj mandat za obavljanje dužnosti na raspolaganju tijelu koje ga je izabralo odnosno imenovalo na tu dužnost.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Idemo redom.

Amandman 4 kolege Milića i Damjanovića.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 34 za, nije bilo protiv, konstatujem da amandman 4 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7 kolega Milića i Damjanovića.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 33 za, nije bilo protiv, 37 uzdržanih, konstatujem da amandman 7 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 13 kolega iz SNP-a.

Hvala vam. Glasala su 73 poslanika, 35 za, nije bilo protiv, 38 uzdržanih, ni amandman 13 nijesmo prihvatili.

Amandman 14.

Činjenica je da je nama između završnog računa i predloga budžeta mjesec dana razlike, tako da nemamo plansku osnovu za dobro planiranje budžeta ako ne znamo što se dešava u prethodnoj godini. Hvala.

Glasalo je 74 poslanika, 36 za, protiv nije bilo, 38 uzdržanih. Hvala vam. Nije prošao ni ovaj amandman.

Idemo na amandman 18 u proceduri, to je amandman koji se tiče odgovornosti. Izvolite, za, protiv, uzdržani?

Hvala vam.

Da li ima još neko?

Ništa, poništićemo glasanje, glasaćemo ponovo.

Poništavam glasanje. Glasamo ponovo amandman 18. Izvolite.

Koleginica je imala prigovor da joj se nije učitao glas.

Mogu li zaključiti glasanje? Hvala vam.

Glasalo je 75 poslanika, 38 za, nije bilo protiv, 31 uzdržan, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi da glasamo Predlog zakona u cjelini.

Izvinjavam se, kolege, nijesu se stekli uslovi, kolega Šehović nije obrazložio svoj amandman, nijesmo o njemu glasali. Dva amandmana.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Mislim da je jako dobro što je Država Crna Gora konačno usvajanjem ovog zakona utvrdila fiskalne limite koji se odnose na budžetski deficit i na javni dug po uzoru na ogroman broj zemalja koje se nakon suočavanja sa posljedicama ekonomske krize okreću tom konceptu. Dobro je što smo i mi u Crnoj Gori, jer pretpostavljam da će ovaj zakon nakon izjašnjavanja o ovim amandmanima dobiti podršku, konačno utvrditi limite za budžete jedinica lokalnih samouprava. To je jedna novina koja do sad nije postojala i vjerujem da će to biti korak u pravcu stabilizacije javnih finansija i u okviru budžeta jedinica lokalnih samouprava. To je amandman koji je prihvaćen i on je postao sastavni dio zakona.

Međutim, ono što sam htio da skrenem pažnju u ovom parlamentu jeste sljedeća stvar. Dakle, Zakonom je predviđeno da je fiskalna strategija krovni dokument iz kojeg proizilaze smjernice i srednjoročni i strateški ciljevi fiskalne politike, na bazi kojih se utvrđuju godišnji zakoni o budžetu, a koji obuhvata period trajanja mandata Vlade. Znači, na početku mandata svake Vlade se usvaja fiskalna strategija iz koje proizilaze godišnji zakoni o budžetu. Zakon predviđa da tu fiskalnu strategiju usvaja sama Vlada. Ja sam predložio amandmanom da po uzoru na najveći broj zemalja regiona idemo sa obrnutim redoslijedom, da se ta fiskalna strategija na predlog Vlade i uz mišljenje Centralne banke usvaja u Parlamentu.

Argumentacija je jasna, ako Parlament Crne Gore usvaja svake godine Zakon o budžetu, a ako zakoni o budžetu proizilaze iz fiskalne strategije kao krovnog dokumenta, onda je potpuno prirodno da jednom za period od četiri godine Parlament

usvaja fiskalnu strategiju kao krovni dokument iz koje će da proizilaze kasnije i srednjoročni ciljevi, smjernice makro-ekonomske i fiskalne politike, a u konačnom i godišnji zakoni o budžetu, jer mi se čini da ako imamo pravo da usvajamo zakone koji su u nižoj hijerarhiji u odnosu na fiskalnu strategiju, logično je da i samu fiskalnu strategiju usvajamo zato što je to krovni dokument na bazi kojeg se vodi ekonomska politika u narednom periodu i zato što se on mora usvajati pod punom pažnjom javnosti, što svakako parlamentarna rasprava obezbjeđuje. Moja molba je da samo promijenimo redosljed koraka i da tu fiskalnu strategiju uz mišljenje Centralne banke usvoji ovaj parlament, jer mi se čini da je interes poslanika, ali i cjelokupne crnogorske javnosti da se usvajanje takvih suštinskih dokumenata vrši pred očima javnosti.

Drugi amandman je kranje tehničke prirode, dakle njime se samo preciznije definišu limiti. U zakonu stoji da limit koji je prepoznat ne bi trebalo da pređe granicu, a ja umjesto toga predlažem da neće biti veći od, jer ako već usvajamo fiskalne limite, onda oni moraju biti precizni i ne smiju ostavljati nikakvu dilemu, jer je to logika usvajanja fiskalnih limita. Amandman 2, prvi amandman o kojem ćemo se izjašnjavati, zapravo je amandman koji se veže za fiskalnu strategiju, amandman 3 je tehničke prirode, samo preciziranje da postoje limiti koji ne smiju preći određeni nivo.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Parlamentarizam je nastao na budžetskom pravu. Da nije bilo budžeta, ne bi bilo ni modernog parlamentarizma, tako da je to osnovno pravo zbog čega parlament postoji, da limitira u Engleskoj 1263. godine kralja, a u Crnoj Gori 2014. godine Vladu.

Izvolite, stavljam na glasanje amandman 1. Glasala su 72 poslanika, 41 za, nije bilo protiv, 30 uzdržanih, amandman je usvojen.

Prvi, da strategija dolazi u Parlament.

Ovaj sljedeći je limit u preciznom formulisanju. Izvolite. za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, 41 za, četiri protiv, 24 uzdržana, amandman je prošao. Hvala vam.

Sada su se stekli uslovi da glasamo Predlog zakona u cjelini. Izvolite. Otvaram glasanje.

Mogu li zaključiti glasanje? Hvala vam.

Glasalo je 75 poslanika, 41 za, nije bilo protiv, 34 uzdržana, konstatujem da smo usvojili Zakon.

Sad na zahtjev kolege Milića, objava rezultata za Vrhovnog državnog tužioca.

Zahvaljujem se kolegi Mustafiću i generalnom sekretaru i rezultat je sljedeći: uručeno je 79 glasačkih listića, glasalo je isto toliko poslanika, a važećih glasova ima 73, nevažećih 6. O kandidatu za vrhovnog državnog tužioca Rodića glasalo je za 37, protiv 36, konstatujem da nije dobio potrebnu 3/5 većinsku većinu i da se time ovaj krug kandidovanja za vrhovnog državnog tužioca zatvara.

Moraćemo ići u novo oglašavanje, odnosno moraće Tužilački savjet ići u novo oglašavanje, a mi ćemo morati glasati sa ovim ritmom negdje do jeseni. Hvala vam.

Idemo malo na hladniju temu, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, za, protiv, uzdržani? Hvala vam. Glasalo je 65 poslanika, 41 za, dva protiv, 22 uzdržana, konstatujem da je zakon dobio potrebnu većinu.

Deset amandmana, i to: Vlada jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici Sekulić i Čvor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona i poslanik Filip Vuković jedan amandman o kojem treba glasati.

Kolega Vukoviću, izvolite. Vaš amandman, skijališta.

FILIP VUKOVIĆ:

Moj amandman je bio u smislu da se dodjela licenci instruktorima svih aktivnosti na skijalištima dodjeljuje isključivo u Nacionalnom savezu. Međutim, pošto je prethodnim zakonom o sportu to dato kao mogućnost asocijacijama koje ne moraju da budu u sastavu Nacionalnog saveza, objašnjeno mi je da je moj amandman nije usaglašen sa zakonom višeg reda i stoga povlačim amandman.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću.

Nema amandmana u proceduri, glasamo zakon u cjelini, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima.

Poništavam glasanje. Sačekaćemo kolege, izašli su kolege Zoronjić i Mustafić na konsultaciju.

Pošto dosta kolega ima sastanke oko Savjeta Evrope, da završimo izbornu komisiju za Gusinje, da završimo ovdje glasanje danas, jer će biti problema sa većinom. Bili su na knapu, a zbog obaveza je taj problem. Moramo izabrati opštinsku izbornu komisiju Gusinja. Administrativni odbor je podnio Predlog odluke o imenovanju izborne komisije. Znamo što su oni predložili. Možemo odmah glasati.

Izvolite, otvaram glasanje. Opštinska izborna komisija.

Poništavam glasanje. Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Uvažene građanke i građani,

Moram reći da se ovdje desila jedna nepravda, diskriminacija. Radi se o tome da u okviru Opštinske izborne komisije Gusinje nemate člana iz Partije za Gusinje, koja je najjača partija na području obnovljene Opštine Gusinje. Mislim da bi ovo trebalo vratiti, preispitati kako je došlo do takvog propusta. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Nikčević, izvolite pomognite. Da vidimo zašto nema najjačih. Ja sam mislio da su neki drugi.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Mi smo ispoštovali samo zakon, mi smo počeli proceduru prije donošenja novog zakona o izboru odbornika poslanika. Sačekali smo trenutak donošenja novog zakona poštujući novi zakon. Jasna je procedura. Ovdje sjede članovi Odbora, na samom odboru bilo je razmišljanja zašto ne jedna od najjačih, to je Partija za Gusinje, ali ispoštovali smo zakon. Dvije najjače partije pozicione su SDP i DPS. Dogovorili smo se sedam - sedam glasova da bude mjesto predsjednika DPS-a. Jedan član SDP-u, jedan član SNP-u, jedan član Bošnjačkoj partiji, najjača opoziciona partija ima takođe sekretara, to je Bošnjačka partija, tako da smo zadovoljili sve. Najjača u okviru i koalicije Demokratska unija Albanaca, i ona je ovdje. Nijesmo mogli zadovoljiti sve. Ispoštovali

smo ovaj dio u zakonskom okviru. Svaka dilema da pokušamo uključiti njih je dovođenje u pitanje osnova zakona. Ispoštovali smo zakon, ali jedna dilema je bila i ovdje, koja će nas pratiti kod drugih opštinskih izbornih komisija. Novim zakonom je predviđeno da svi članovi i zamjenici budu pravnici. Mi smo imali tu problem, vjerujte da smo i odugovlačili sam proces, da mnoge stranke nijesu imale dovoljan broj pravnika, pa smo sada odradili na taj način da imamo predsjednika, sekretara i sve članove, mislim da samo jedan ili dva imaju zamjene. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Možemo li glasati? Otvaram po drugi put glasanje. Ovaj put, nadam se, konačno. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 48 za, jedan protiv i osam uzdržanih. Konstatujem da smo izabrali Opštinsku izbornu komisiju. Ovim završavamo na uobičajeni predlog, ovaj put SNP-a.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Da imamo obaveze i da privodimo kraju danas glasanja, a naredna glasanja će vjerovatno biti u datumu koji bude određen. Mislim da imamo nesporno još jedno glasanje ovdje i da možemo o njemu sada da se izjasnimo, koji je takođe Administrativni odbor dostavio, to je Predlog odluke o izboru jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Ako nije sporno nešto, mislim da je čista situacija, imate predlog Odbora i imamo ovdje dovoljno poslanika da se izjasne. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Prvo, nije bilo u pitanju vrijeme, nego su bili u pitanju glasovi, pa smo onda došli do pitanja vremena, jer protek vremena ide nezavisno od dolaska poslanika, tako da morate te dvije varijable da uskladite. Vi sklopite taman jednu, a druga je istekla. Glasaćemo jednog predstavnika u Fondu za manjine i time ćemo završiti. Kolega Daniloviću, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću,

Tražimo da se danas ne glasa o tome. Prvo, na kolegijumu o tome nijesmo govorili. Druga stvar, ja vas molim da imate u vidu ovu vrlo osjetljivu političku stvar, suštinsku, koncepcijsku, kako god hoćete. U ime srpskog naroda neko treba, navodno, da bude predstavnik u Fondu, a u toku je i sudski postupak u kojemu su ljudi nedvosmisleno dokazali da se radi o krivičnim djelima parekselans. Ovdje ima poslanika DPS-a koji su, navodno, podržali tu kandidaturu i koje smo mi morali da branimo od tih pojedinaca. Naravno, iz poštovanja prema tim kolegama i koleginicama, ta imena neću govoriti. Ali, hoću da znate da se radi o najozbiljnijim falsifikatima koje mi nećemo prećutati. Tako vas molim, u ime najbrojnijeg opozicionog kluba, da ovo izjašnjavaње odložimo i o ovome povedemo raspravu na kolegijumu, jer bez posljedica uoči izbora srpski narod u Crnoj Gori na falsifikovan način niko neće pretvarati u manjinu. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Damjanoviću, rekli ste ako nije sporno, a pošto je sporno, nema glasanja. Rekli ste ako nije sporno. Otvorićemo raspravu poslije oko toga. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Da ovdje jasno i glasno kažem da srpski narod u Crnoj Gori nikada, ali nikada neće biti manjina, makar to neko pokušao da imputira onako ili ovako. S druge strane, da budemo precizni. Ovo je ovdje presuda Upravnog suda, kojom je osporen akt Ministarstva za ljudska i manjinska prava i na bazi ove presude Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je dostavilo novi akt kojim proglašava proceduru izbora ovog jednog člana potpuno zakonitom. Na bazi toga, Administrativni odbor je donio Odluku o predlogu koja je usvojena u skladu sa procedurom. Svakako se radujemo ovdje raspravi na javnoj sceni, sada ili bilo kada, ali hoću samo da kažem da se ovdje diskriminiše jedan pojedinac, Srpski savjet koji nije manjinski ali je formiran u skladu sa zakonom i predsjednik Srpskog savjeta je trenutno jedini koji ne učestvuje u radu. Dakle, jasno i glasno da se ovdje kaže - nema manipulacije, Srbi su u Crnoj Gori većinski kao i Crnogorci, da se to zna, ali ovo je diskriminacija, ovo je pokušaj ličnih obračuna sa legitimnim predlogom i sa presudom Upravnog suda, čisto crno na bijelo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, molim vas, ... Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Postoji neka televizija tamo na kojoj sam ja glavna ličnost i samo zato što je poštujem kao manjinsko pravo, tolerišem taj govor mržnje. U Ustavu je pravo svakog da se opredijeli i to je Fond za manjinska prava. U svakom slučaju, poenta je - ovo je sporno, obavićemo raspravu i da završimo sa tim. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Hvala.

Vi ste rekli sada, predsjedniče Parlamenta, jednu stvar. Dakle, da. Radi se o Fondu za manjine i ne treba nikakva pojašnjenja, ali da vas podsjetim. Svaki elektor, pošto je to oblast koju smo dobro istraživali jer smo morali da dokazujemo krivično djelo falsifikovanja, mora da potpiše izjavu da predstavlja manjinski srpski narod u Crnoj Gori. Ponavljam, mora da potpiše ličnu izjavu da predstavlja manjinski srpski narod u Crnoj Gori. Nema skrivalice, imate nas koji tvrdimo da se radi o falsifikatu. Sad po strani ko je šta, sloboda izbora u skladu sa Ustavom je velika, ali ovdje se radi o falsifikovanju volje građana Crne Gore koji se nacionalno izjašnjavaju kao Srbi i ovo ne možemo danas glasati. Ja samo tražim u ime nekoga ko insistira na legalizmu da ovo raspravimo na kolegijumu pa da dođe u procedure. Nikako i ničega ličnog, nego naprotiv, vrlo odgovornog, ljudskog, građanskog i nacionalnog.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Građanska država rješava sve to.

Nije baš usklađeno jedno sa drugim, ali će doći vrijeme da smo svi građani i da je to naše političko određenje. Da nam nacija bude kulturološko određenje, ne političko određenje. Doći će i to vrijeme, polako. Do tog vremena prekidamo šednicu, ne baš do tog vremena, malo ranije ćemo nastaviti. Dogovor na kolegijumu.

Onima koje neću vidjeti do tada čestitam jedinstveni Uskrs i Vaskrs, prilika da ih slavimo zajedno, ko slavi.

Hvala vam.

25.04.2014. u 16.00h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolegice i kolege 25. saziva Skupštine Crne Gore, nastavljamo drugu sednicu prvog redovnog prolječnog zasijedanja u 2014. godini. Idemo na glasanje u načelu, raspravu o pojedinostima, glasanje i glasanje u cjelini.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima. Stavljam ga na glasanje u načelu. Poništavam glasanje uz pomoć generalnog sekretara. Već smo glasali taj zakon. Glasalo je 65 poslanika, tada je 41 podržao taj zakon.

Idemo na amandmane. Imamo deset amandmana. Vlada je imala jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Sekulić i Čvor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Naravno, ministarka predlaže amandmane na svoj zakon koji moraju da prođu. Poslanik Vuković jedan amandman od kojeg je odustao. Hvala vam.

Možemo li glasati Predlog zakona u cjelini? Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, i svi su bili za. Zakon je usvojen.

Osma tačka Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi. Stavljam ga na glasanje u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 43 za, jedan protiv, 16 uzdržanih. Utvrđen je u načelu.

Sedam amandmana, i to: Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Sekulić i Kovačević jedan amandman koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Poslanica Ljerka Dragičević dva amandmana, o amandmanu 1 treba glasati, a od amandmana 2 ste odustali. Hvala vam. Samo da navedem sve amandmane. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Odustala sam od oba amandmana, jer smo se na Odboru za turizam dogovorili da uđe nešto u amandman Odbora. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala puno na pomoći. Znači, nema amandmana u proceduri kolegice Dragičević.

Poslanik Andrija Popović jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolega Popoviću. Poslanici Milić i poslanica Jonica jedan amandman od kojeg su odustali. Za kolegu Milića vjerujem da je odustao, a za kolegicu Jonicu nikad ne vjerujem da je odustala. Hvala vam. Poslanici Bojanić, Perić, Tuponja i Abazović jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala vam.

Idemo da čujemo kolegu Popovića o njegovom amandmanu. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovo je veoma važna izmjena zakona, odnosno ovdje su amandmani DPS-a postali sastavni dio ovog zakona, tako da apelujem, molim poslanike, poslanice kako će glasati i o ovom amandmanu i o čitavom Predlogu ovog zakona. Takođe, molim i predsjednika Skupštine da malo pogleda o čemu se ovdje radi.

Dakle, amandman, u članu 8 stav 2 mijenja se i glasi: prikupljena sredstva od boravišne takse koriste se 90% za finansiranje djelatnosti lokalnih turističkih organizacija, 10% za finansiranje nacionalne turističke organizacije.

Obrazloženje:

Član 20: *boravišna taksa je određena kao prihod lokalnih turističkih organizacija.* Takva vrsta, zakonom uređenih garancija, obezbjeđuje redovno i autonomno finansiranje opštinskih javnih servisa u turizmu. Taj model je pokazao da je uspješniji od centralizovanog turističkog servisa koji mu je prethodio. Crna Gora je zemlja nisko razvijene lokalne, fiskalne autonomije i smatramo da je u duhu evropskih pravnih standarda da se razvija veća ekonomska i fiskalna osnova za rad lokalne samouprave. Pokušaj smanjenja prihoda opštinskih turističkih organizacija, ozbiljno narušava njihovo dalje funkcionisanje. To posebno jer se lokalne turističke organizacije i lokalne samouprave nijesu u ključile u proces izmjena propisa koji se njih tiču. Sem toga, opštinske turističke organizacije su svoje godišnje finansijske planove i programe rada zasnovale na postojećim zakonskim garancijama. To znači da se već sada može garantovati neispunjenje godišnjih planova. Za razliku od turističkih lokalnih organizacija, koje su u obavezi u odnosu na skupštinom opštinom određen program utroška sredstava, nacionalna turistička organizacija nema konkretnih obaveza niti zadataka na lokalnom nivou. Pod tim se podrazumijeva organizacija kulturno-turističkih manifestacija, promocije, informisanje, pa sve do sajamskih nastupa koje nažalost često same lokalne turističke organizacije organizuju. Smatramo da je ovo blago povećanje još jedan korak više ka neophodnoj decentralizaciji i dodatni motiv za veće prikupljanje sredstava od strane opština.

Ako se usvoji ovaj zakon sa ovim predloženim amandmanima od DPS-a to će biti dodatna, može se reći slobodno, hajdučija, otimanje sredstava lokalnih organizacija iz šest primorskih opština. Živo me interesuje ko će to od 18 poslanika, odnosno poslanica iz primorskih opština podržati.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Sekuliću, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Samo da pojasnim ono o čemu je gospodin Popović pričao. Znači, radi se o tome da je drugačija raspodjela ili da je povećano učešće, odnosno da je sa 0,10 do 0,80 eura boravišna taksa povećana na 1 euro. Tako da ni u kom slučaju, tim prije što svake godine imamo ta povećanja, lokalne turističke organizacije neće biti zakinute za ona sredstva koja su do sada ubirale. Znači, u nominalnom iznosu će možda čak biti i veća. Ali, ono što je veoma važno i sa državnog nivoa i sa nivoa lokalnih samouprava jeste da se što više te boravišne takse ubire, s obzirom da imamo dosta toga u turizmu što se nalazi u sivoj zoni. Čini mi se da ćemo na taj način svi zajedno imati više uspjeha. I samo da ne bude nikakve dileme, ono što su predlagale naše kolege iz Socijalističke narodne partije, ono što je predlagala koleginica iz Hrvatske građanske inicijative su

uglavnom sadržani u onome što su bili kasnije amandmani zajedničkog odbora. Tako da čini mi se da smo izašli u susret svima onima koji su smatrali da turistički dinar treba raspodijeliti na drugačiji način, odnosno da treba omogućiti da on bude u pravoj svojoj svrsi upotrijebljen. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Evo čuli smo razjašnjenje.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovo je apsolutna neistina. Ovdje je povećano sa 0,80 na 1 euro. Do sada su lokalne turističke organizacije imale 80%. Znači, imale su 64 centa. Sad će u najboljem slučaju imati 60 centi, ali će im trebati najmanje pola godine, da to prođe proceduru, lokalni sekretarijat za finansije predlog skupštini opštine, tako da će u čitavom tom periodu, u ovoj godini, nijesu oni završili sa tim, oni se ne mogu snaći tako da je ovo apsolutna neistina. Ovdje se pokušalo uraditi nešto kao "I vuci siti i ovce na broju". Ali, ovdje niti su vuci siti niti su ovce na broju.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, bivši ministre turizma i prostornog planiranja.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zato što je gospodin Popović bio brutalan u svom nastupu, dozvolite da citiram zakon. Znači, nije 0,80%, nego od 0,10 do 0,80 može da bude boravišna taksa. Lokalne samouprave same određuju koliko će da bude boravišna taksa, da li će to da bude 0,20, 0,50 ili 0,80, Kotor se opredijelio da to bude maksimalno, nije neistina nego je veoma tačno. Znači, to povećanje sada znači do 1 eura, što znači 20%. Ako govorimo o procentima to je znači 20%, uz podsjećanje da je prošle godine ta naplata bila za nekih 20% veća u odnosu na neke ranije godine, i svake godine ta naplata je sve veća i veća. Lokalne turističke organizacije su najodgovornije da se ta boravišna taksa ubira u onom obimu u kojem se neće dozvoliti siva zona. Kažem još jedanput, znači ni u kom slučaju nije bila namjera nas iz Odbora za turizam da zakinemo lokalne turističke organizacije, a imaćemo uporedne podatke nakon što bude završena zona. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Glasamo o amandmanu kolege Popovića. Izvolite.

Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Stvar je malo složenija jer naši sa sjevera ljetiju na primorju pa bi onda i njih mogli da oštetimo, nije samo ovi koji ubiraju, nego i ovi koji ljetuju. Tako da ja brinem o sjevernjacima.

Hvala. Glasalo je 58 poslanika, 33 za, 13 protiv, 13 uzdržanih, konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Kolega Abazović u ime poslanika Pozitivne obrazložiti.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Situacija da su amandmani DPS-a prihvaćeni drastično mijenja i moj pogled na sam zakon. Ja sam glasao sad u načelu za, ne znajući da su oni sastavni dio zakona. I

apelujem i ja, kao kolega Popović, da možda nije bilo loše namjere u namjeri kolege Sekulića da eto se pomogne i Nacionalnoj turističkoj organizaciji da se povećaju prihodi, da se i potencijali sjevera na neki način afirmišu, ali ono što je najbitniji dio priče jeste da za opštinu kao što je na primjer Opština Budva na svu sreću možda to nijesu neka značajna sredstva, ali, za Opštinu Ulcinj, koja je najsiromašnija na primorju jesu značajna sredstva. I apelujem na poslanike da kada budemo glasali zakon u cjelini da zaista ne podržimo nešto čiji je amandman sastavni dio zakona. Moj amandman, odnosno amandman kolega Bojanića, Perića i Tuponje je išao u pravcu da se zadrži postojeća raspodjela, 80% prihoda da ostane u lokalnim turističkim organizacijama 20% nacionalnoj, a od tih 80%, što ubira lokalna turistička organizacija da se najmanje 30%, odnosno 30% iskoristi u prezentaciji i iskorišćavanju kulturno-istorijskih vrednosti koje svaka opština ima, a koje su zapuštene. Ali ako mi usvojimo ovo što je DPS, onda ja stvarno ne znam što da kažem, da li ovo da povučem, nema mi sad logike, nema mi logičnu ravan. Apelujem još jednom da takvu raspodjelu koju je predložio DPS zaista ne prihvatimo jer je ona štetna, ponavljam štetna, za lokalne turističke organizacije, na čemu se i sastoji 95% aktivnosti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Glasamo o amandmanu poslanika Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala Vam. Glasalo je 60 poslanika, 33 za, 13 protiv, 14 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu, jer je potrebno da ima većinu svih poslanika.

Glasamo u cjelini Predlog zakona. Izvolite.

Mogu li zaključiti glasanje, 20 sekundi je prošlo što me Poslovnik obavezuje?

Hvala vam. Glasalo je 65 poslanika, 36 za, 14 protiv i 15 uzdržanih, zakon nije dobio potrebnu većinu.

I sljedeći zakon treba većinu 41. Zato i pitam da li možemo nastaviti glasanje? Jer ima dosta nikad ne glasamo kad se svi ne slože, zato i pitam možemo li nastaviti glasanje?

Sve je 41, tako da pitam vladinu većinu, da li da nastavimo? Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, siguran sam da će te se složiti da to nije pitanje ni za Vladinu ni za parlamentarnu većinu, nego je to pitanje u odnosu na princip koji smo uspostavili kao jedan dobar princip u radu našega Parlamenta, gdje smo kazali da nećemo nikad pristupati glasanju kada imamo izvjesno određen broj naših koleginica i kolega koji su opravdano odsutni, da ne navodim pojedinačne razloge odsustva pojedinih kolega. Tako da je moja molba da prekinemo sa ovim glasanjem, nastavićemo ga, pa da pređemo na one dvije tačke zbog kojih smo zakazali novu sjednicu.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega.

Ovo je princip koji smo ustanovili, tako da ... Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani građani predsjedniče Parlamenta,

Javio sam se proceduralno da evo ja ovaj princip do kraja razvijem. Pitanje bi bilo da li bi isti princip važio ako bi za određeni broj zakona, odnosno odluka bila potrebna većina prisutnih ovdje. Uvjeren sam da ne bi. Zaista nakon ovoliko odlaganja glasanja o preostalim tačkama na dnevnom redu, smatram da, uz uvažavanje opravdanog odsustva dvoje poslanika iz Kluba DPS-a, evo i poslanika iz našeg kluba koji je opravdano odsutan, kao i još nekoliko poslanika koji su vjerovatno na terenu u ovoj kampanji, da bi bilo zaista svako odlaganje glasanja po nekim tačkama, koje su ovdje već dva mjeseca u proceduri, kontraproduktivno. Evo, ako ste Vi rekli, predsjedniče, dio zakona koje je podržala Vlada, odnosno predložila Vlada, što smatram možda i legitimnim, ali imamo i neke ovdje zakone koji su predložili predstavnici ovog doma. Ajmo, da izvršimo ta glasanja. Napravili smo veći ustupak time što danas ne glasamo ni o preostalom izboru članova pravosudnog savjeta, je li tako. Ne glasamo još o nekim veoma važnim tačkama koji se odnose na izbore i imenovanje. Hajde da završimo makar danas jedan dio zakona koji su predloženi a koji su veoma dugo u proceduri i čije usvajanje, odnosno neusvajanje stvara određene probleme. Princip bi bio dobar kada bi važio i za onu većinu koja nije takozvana velika većina, već većina prisutnih, ali se sada princip posmatra parcijalno, shodno tome da fali jedan broj da bi se postigao famozni broj 41.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, tamo gdje nije potrebna većina svih, a ovdje su svi zakoni gdje je potrebna većina, pogledao sam. Onda, ne možemo uvažiti da je to zakon koji usvajamo da je to većinom prisutnih, to je druga proporcija i ona je moguća, ali ovdje se radi o većini svih, gdje je parlamentarna većina mora biti prisutna da bi se moglo odrediti o tome ili nije svejedno opozicija ako je njen predlog zakona u proceduri. Tako da smo to oduvijek radili. Ono što možemo da vidimo da li ima dvije trećine, a to je za slanje misije Evropske unije.

Odluka je, onda možemo li to da odlučimo to je naša EU obaveza? U redu.

Drugu šednicu ćemo prekinuti, dogovorićemo se kada nastavljamo, a ići ćemo na šestu šednicu.

Nastavljamo drugu šednicu. Moramo konstatovati i ostavku Andreja Nikolaidisa, na mjesto člana žirija na dodjeli Trinaestojulske nagrade.

Obavještavam da je Demir Bajrović, član Opštinske izborne komisije Gusinje podnio ostavku na dužnost, pa objavljujem da mu prestaje dužnost. Kolega Dragoslav Ščekić, koji je bio odsutan, pa nam se vratio, ali sada opet, silom zakona, mora da napusti funkciju poslanika. Zauzeo je funkciju u Beranama prvog čovjeka. Zahvaljujem i na ovom povratnom kratkom boravku, želim mu puno uspjeha u Beranama u interesu svih građana Berana, i konstatujem da mu je prestao mandat poslanika u Skupštini Crne Gore 25. saziva. Ovim smo uradili što smo mogli danas, imaćemo kolegijum tokom sedmice, zavisno od rada odbora kad dobijemo materijale da se konstituiše sjednica ili kad budemo imali tačan dogovor kada imamo dovoljan broj poslanika, molio bih kolege iz vladine većine, da bi bilo precizno, vladina većina je stabilna dok Vlada je u mandatu.

Kolega Daniloviću, izvolite.

Kolega Danilović, pa kolega Damjanović.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Dakle, uvažene kolginice i kolege, ja samo želim da iskoristim komunikaciju sa predsjednikom Parlamenta, zbog toga što pretpostavljam da još postoji pažnja javnosti. Imamo obavezu da ustanovimo radno tijelo Parlamenta, gospodine predsjedniče, za sprovođenje ili praćenje sprovođenja primjene svih zakona koje smo usvojili kao da skratim neophodne za vraćanje povjerenja u izborni proces.

Molim Vas da to imate u vidu, molim Vas da u hitnim rokovima krenemo da radimo. Molim sve kolege da pomognu koji su radili u ovoj proceduri, jer ukoliko to ne uradimo odmah početkom naredne sedmice besmisleno je i biće da je Parlament prevario javnost. Imamo obavezu proizašlo je iz zaključka, ja insistiram na tome, gospodine Krivokapiću, da na kolegijumu ponedjeljak ili utorak ovu stvar razjasnimo bez ostatka i odmah po hitnoj proceduri ovdje ustanovimo novo privremeno radno tijelo koje će pratiti i nadzirati ovaj proces makar dok se ne organizuju i proglase prvi izbori po potpuno novom modelu uz primjenu svih inoviranih zakona. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Naša stručna služba je već napravila nacrt te odluke i dostaviće Vam ga. Ja sam ga sad pogledao, dobićete ga mejlom. Onda ćemo mi vjerovatno u utorak da se skupimo oko drugih stvari da bismo na kolegijumu, ako radna tijela budu radila svoje obaveze oko zakona sa limitom koji znamo da imamo, to je da smo u izbornoj kampanji u najvećem dijelu crnogorskih opština u neku polugeneralnim lokalnim izborima, tako da to limitira mnoge naše aktivnosti, i danas će to limitirati jer su kolege imale obaveze u izbornoj kampanji. Ali svakako se srijećemo iduće sedmice, prije praznika, na kolegijumu i dogovaramo dalji rad.

Hvala vam.

19. 06. 2014. u 16.10h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolegice i kolege poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, krećemo na drugu sednicu proljećnjeg zasijedanja, da je završimo. Ovo proljeće je počelo rano sa ovom sednicom, a završićemo taman prije početka ljeta.

Samo da najavim šta ćemo raditi pa ću vam dati riječ.

Prvo Izbor i imenovanja jer čeka se puno na neke naše neke odluke, a onda ćemo preći na zakonske projekte onim redom kako je i bilo po dnevnom redu. Od izbora i imenovanja nas čeka dva člana Sudskog savjeta, dva smo izabrali, izbor jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarenje manjinskih prava, imenovanje Savjeta Radio Televizije Crne Gore, jedan član žirija za dodjelu Trinajestojulske

nagrade i pojedini odbori, to ćemo nadam se odjednom izglasati da ne moramo pojedinačno.

Poslaniče Daniloviću, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, uvažene kolegice i kolege,

Obratiću se vama, priznajem da će biti na granici Poslovnika, procedura jeste, jedan javni zahtjev upućen vama kao predsjedniku parlamenta. Priznajem takođe da koristim priliku da to uradim pred kolegama poslanicima, ne želim da tu stvar ostavim za kolegijum koji bismo zakazali po prirodi stvari sutra ili u ponedjeljak, utorak.

Gospodine predsjedniče, tražim od vas da hitno sazovete kolegijum, to hitno znači najprije što je moguće, danas ili drugi radni dan, volio bih kad bi to moglo biti danas, da se dogovorimo svi skupa da usvojimo jednu deklaraciju koja će dodatno pospješiti i garantovati slobodu izražavanja u Crnoj Gori, svaku medijsku slobodu, odgovornost. Ja rizikujem danas mnogo, uvažene kolegice i kolege, vidjećete da rizikujem mnogo zbog toga jer je ovdje vrlo teško stati na stranu pravice, ali je sramota za ovaj parlament da bude dalji nevladinim organizacijama i pojedincima od Američke ambasade. Sramota je da imamo Odbor za ljudska prava i slobode da se ne oglasi povodom slučaja Informer. Žao mi je što moram da govorim ovako, gospodine Krivokapiću, ali ja neću da ćutim. Znam da se za to plaća cijena medijska, kvazimedijska, znam da rizikujemo sigurnost, ličnu, porodičnu, kako god hoćete, ali od vas s kojima se strašno razlikujem i od vas koji možda ponekad se smijete dok govorimo o životno teškim stvarima za sve nas, tražim podršku za to da usvojimo deklaraciju koja će ljudima koji nemaju nikakve odgovornosti, a upravljaju medijima u Crnoj Gori, staviti do znanja da tako više ne može. Ovo što se radi, vrlo konkretno, gospodine Krivokapiću, sa gospođom Vanjom Čalović zaslužuje osudu Evropske unije i Američke ambasade, ali ćutanje Parlamenta je nedostojno ćutanja bilo kojeg od nas poslanika.

Pozivam vas, kolegice poslanice, da se oglasite. Tražim to od vas i molim vas da to uradite, zbog toga što ću konačno vjerovati da svi ovdje zaslužujemo jedni drugima da budemo kolege. Nemojte da mislite da je to daleko od vas i da se to dešava nekome drugome, svi smo u košu, vjerujte mi na riječ, ne znate na koga se sve

ovo sutra može odnositi, nedostojno je Crne Gore 2014. godine da ćuti Parlament. Optužite me da sam zloupotrijebio Poslovnik jer sam, rekoh, na granici, a ne na ivici. Tražim kolegijum, tražim deklaraciju koja će ovo suditi, tražim da prekine šikana, tražim da ovaj parlament bude bliže nevladinim organizacijama i pojedincima i pojedinkama, ma šta o njima mislili, nego Američkoj ambasadi i Evropskoj komisiji. Tražim da se oglasi Vlada Crne Gore, jer ovo nije 1948. Ovakvu sramotu nijesu uradili ni 1948. godine, morali su da nađu ljude sa strane, odakle god bila ta strana ja je se stidim, da urade ono što u Crnoj Gori niko nije radio, čak ni mi ovakvi kakvi smo. Nemamo pravo da ćutimo, ni naši odbori, ni predsjednik Parlamenta, ni poslanički klubovi, ni kolegijum. Ja vas molim, koliko god ovome dali prostora, da postupite tako i da u ime nas iz Demokratskog fronta zakažete kolegijum na kojem ćemo se dogovoriti oko deklaracije i zaključaka koji će valjda obavezati javnost u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Daću vam riječ, kolega Simoviću.

Zakazaću kolegijum, možemo danas, možemo ujutro, kako vam odgovara, jer mislim da Parlament ima taj osećaj za nove opasnosti za društvo. Svako društvo ima političke pojave, kao i u zdravstvu pojavljuju se nove bolesti i montiraju razni virusi i tako se u društvu pojavljuju razne prijetnje po demokratiju. Nijesu iste prijetnje po demokratiju u 90-tim i u 2010. pa nadalje, mutiraju razne pojave u društvu i zato postoji zakonodavna vlast da nalazi pravne odgovore na takva pitanja, na takve izazove demokratije. Činjenica je da u trenutku društvo, u fazi kada je ukinulo klevetu, ne glasom prešednika, ovaj prešednik nije glasao za to jer mislim da sam imao dovoljno osećaja za demokratiju ali ne manje osećaja za zloupotrebu demokratije koja je opasnija od nekih izvornih prijetnji, mislim da treba da nađemo odgovor. Mi smo nalazili odgovore kad su bili napadnuti poslanici, konkretno kolega Medojević kad je napadnut uz sva naša neslaganja imali smo zajednički stav posle toga. Ono što me više brine od ovoga je da silno novinarsko udruženje, silni, junački, profesionalni, samostalni, nezavisni, režimski, vladini, mogu i dalje, provladini, antivladini novinari nemaju još nijedno strukovno saopštenje. Ne tražimo političku ocjenu, tražimo strukovno saopštenje, jer ovdje je ugrožena njihova struka. Kad je naša ugrožena, naveo sam primjer, mi reagujemo, manje ili više sa rezultatom, ali se naš javni stav odmah zna i zna se što tražimo. Sada od siline tih udruženja nema reakcije. Naravno, svako će imati svoje obrazloženje. Ja mislim da svako društvo, a pogotovo malo društvo, pretenduje da imamo porodični moral, mislim da se tu svi bez izuzetka slažemo, to nije politika, svi smo dio neke porodice pa čak i dalje nekog bratstva, pa plemena, pa nahije, pa nečeg više, ili je bar tako bilo tokom izbora, jer sam vidio liste i sa takvim rodnim listovima, plemenskim i rođačkim i kumovskim. Ako to imamo u izbornom procesu onda je red da imamo i u očuvanju vrijednosti društva, tako da mislim da ovaj kolegijum treba da nađe.

Očekivao sam da prvo reguju strukovna udruženja, novinari, jer ovo je zloupotreba njihove moći, ovo je zloupotreba novinarske moći i oni treba da odbrane taj prostor. Ako oni ne mogu da ga odbrane, mi ćemo ga odbraniti zakonima i regulativom, da ne kažem silom zakona. Bilo je puno prostora samoregulatornih tijela da oni odbrane taj prostor svojim reakcijama, jer je to njihov životni radni prostor, ali kada je došlo do nas mislim da mi treba da nađemo neke političke odgovore kroz zakonsku regulativu i promjenu zakonske regulative. To je nova pojava, do sada nije bilo, imamo je sada, treba raditi na zakonskom odgovoru.

Kolega Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Skupštine, proceduralna reakcija u odnosu na način na koji je iskorišćeno proceduralno reagovanje kolege Danilovića, a vi na to nijeste reagovali, u odnosu na vrijeme koje je potrošeno za proceduralnu reakciju i u odnosu na povod proceduralne reakcije.

Prije svega složio bih se sa kolegom Danilovićem kada je rekao da se razlikujemo mi koji sjedimo u ovom parlamentu. Dodao bih, tačno je da se razlikujemo, ali bih dodao da je dobro što se razlikujemo. Da se međusobno ne razlikujemo, ne bismo sjedjeli na ovim pozicijama na kojima danas sjedimo u ovome parlamentu i jedan sam od onih koji misli da su razlike bogatstvo svakoga društva pa i crnogorskoga društva. Ako se razlikujemo u tim nekim elementima, političkim i neki drugim, mislim da imamo obavezu da se složimo u odnosu na ono što je potreba našeg poslovnika i procedure i svega onoga što uređuje rad ovoga parlamenta. Javiti se proceduralno, zatražiti sjednicu Kolegijuma bilo je OK, ali obrazlagati zašto sjednica Kolegijuma i praviti obrazloženje kao da je već održana sjednica Kolegijuma, kao da je već zakazana plenarna sjednica i kao da smo počeli raspravu o toj nekoj projektovanoj tački koja bi trebala da se uvrsti po nekom hitnom postupku u rad Parlamenta Crne Gore. Samo pitam da li mi ovdje sada promoviramo jedan selektivan pristup. Da li to znači da svi mi nijesmo bili svjedoci godinama mnogih medijskih pojava, mnogih naslovnica nekih medija u Crnoj Gori koji će ostati zapisani u istoriji crnogorskog novinarstva kao mediji koji su crtali mete na grudima važnih političkih ljudi u Crnoj Gori, kao mediji koji su zloupotrebljavali i zlonamjerno informisali crnogorsku javnost o časnom i poštenom radu mnogih profesionalaca u Crnoj Gori? Neću, danas mi je žao zbog tih ljudi kojih više nema među živima, koji su glavom svojom platili to nečasno pisanje mnogih medija u Crnoj Gori, tih istih medija u Crnoj Gori. Tada se niko nije javljao i pokretao ovu temu. Sada se pojavila tema. Hajmo da razgovaramo, hajmo da razgovaramo, da vidimo u čemu je problem, da li neko informiše zlonamjerno, da li neko informiše istinito, da vidimo da li postoje povrijeđeni zakoni koji jednako egzistiraju u pravnom sistemu Crne Gore. Ja sam samo regovao na proceduralnu reakciju, slažući se da se zakaže kolegijum, ali opominjući da selektivni pristup po bilo kojoj temi u Crnoj Gori ne donosi dobro bilo kome. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Pomogli ste, tačno je, krećemo malim koracima da dođe do velikih koraka. Time se moramo baviti, jer će otići dalje. Činjenica je da se nijedna pojava ne stvori odjednom nego raste i buja dok ne pređe u potpuni besmisao. Drago mi je da se slažemo o tome da razgovaramo. Ponavljam, očekivao sam da će drugi to raditi prije nas, kad nijesu mi će mo uzeti svoj dio odgovornosti da o tome razgovaramo i da pokušamo sistemski to riješiti. Zato sam pomenuo da nijesam bio za ukidanje klevete, kao što znate, upravo u očekivanju da će to ići dalje i otišlo je tako daleko.

Hvala.

Mislim da su se čuli stvovi. Vidjećemo, kolega, hoćemo li večeras ili sutra ujutro.

Nije toliko hitno, onda ćemo ujutro.

Izvolite, kolega.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, ja nijesam ni krio da ću biti na ivici poslovnice...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Svi smo bili na ivici, i vi i ja i kolega Simović, ali bilo je korisno.

GORAN DANILOVIĆ:

Hoću samo vama dirktno da kažem da bih ja sigurno izostavio da prekršim i ovoliko Poslovnik da se ovaj parlament oglasio prije Američke ambasade. Molim vas da razumijete samo jednu stvar. Sramota je uporediti sa ovakvim sramotama bilo šta u Crnoj Gori. Ko ima petlju za to, ima petlju i da uđe u raspravu oko ove teme. Ja neću da uporedim ništa, jer je to neuporedivo očigledno i Evropljanima i Amerikancima, a reći da je neki mediji pišući doveo do toga da neko bude ubijen, kako ja razumjeh, pa možda i vlasnik toga medija, još veća je sramota. Ovdje su ljudi želju za slobodom platili glavom, platili glavom, i ne možemo sve staviti u iste "bisere", a onda bisere tamo gdje im nije mjesto i pred koga nijesu. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Staćemo ovdje, uz novu svjesnost da smo otišli dalje. Bilo je opasnih stvari, bilo je smrti, bilo je meta, svega je bilo, ovo sada je prešlo u totalni nemoral odnosa prema nečemu što je tradicija u Crnoj Gori. Ponavljam, ima puno opasnijih stvari od ovoga, ali ovo je jedan stepen bestidnosti i nemorala koji treba regulisati. Hvala.

Idemo dalje.

Hoćemo li glasati? Nadam se konsenzusom, kao i oko ovoga.

Izbor dva člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Evo im prilika da otvore ovu temu.

Prošli put smo izabrali bivšeg kolegu Dobricu Šljivančanina i Ljora Nrekića, a nijesmo izabrali doktora Mladena Vukčevića i doktorku Vesnu Simović - Zvicer. Mladena Markova, dobrog pravnika i profesora.

Glasa se javno.

Stavljam na glasanje predlog da se profesor doktor Mladen Vukčević, ako treba da dam čitavu titulu. Kolega Medojeviću, nijesam mislio na vas, nemojte da nabrajam bivše vaše funkcije. Da glasamo nekoga ko ima reference.

Izvolite, za, protiv, uzdržani. Tri petine nam treba.

Jeste li svi glasali?

Glasala su 74 poslanika, 52 za, 15 protiv, sedam uzdržanih. Čestitam u ovom slučaju kolegi Vukčeviću, jer smo pravnici.

Drugi predlog je doktorka Vesna Simović – Zvicer. Tri petine, 49 je tri petine, 54 je dvije trećine, a 81 je sto posto. Znači, 49 je tri petine, da li neko sumnja?

Hvala.

Glasamo drugog kandidata gospođu Vesnu Simović - Zvicer. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Mogu li zatvoriti glasanje?

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, 49 za, 21 protiv, 4 uzdržana.

Konstatujem da je izabrana.

Ima li sumnje u glasanje? Ako treba da ponovimo, ponovićemo. Samo pitam.

Hvala vam.

Glasamo dalje, jedan član Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Momčilo Vuksanović. Jesam li u pravu?

Hvala vam.

Stavljam na glasanje predlog Administrativnog odbora. Izvolite, za protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 45 za, 20 protiv, 10 uzdržanih, konstatujem da je dobio potrebnu većinu.

Savjet Radio Televizije, utvrđena je lista.

Mogu li staviti na glasanje predlog za Savjet Radio Televizije Crne Gore? Vuksanovića smo glasali zbog toga što je za NATO.

Možemo. Otvaram glasanje, Savjet Radio Televizije Crne Gore.

Izvinite, poništavam glasanje.

Kolega Nikčeviću, objasnite, glasa li se pojedinačno, u cjelini. Izvolite.

RADIOVOJE NIKČEVIĆ:

Poštovane kolege, dobili ste materijal prije skoro mjesec dana, je li tako, kompletan materijal, sasvim dovoljno informacija. Ukoliko bude potrebno da detaljno informišemo onda ćemo imati pola sata ili sat više. U cjelini se glasa. Radi javnosti da kažemo - docent doktor Nikola Vukčević kandidat Univerziteta Crne Gore, profesor doktor Perko Vukotić kandidat Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Dragana Tripković kandidatkinja nevladinih organizacija iz oblasti kulture, Ivan Mitrović kandidat Unije poslodavaca, docent doktor Mimo Drašković kandidat nevladinih organizacija, Goran Đurović kandidat nevladinih organizacija, Milan Radović kandidat nevladinih organizacija, doktor Vladimir Pavićević kandidat Unije sindikata i Igor Tomić kandidat Crnogorskog olimpijskog komiteta i paraolimpijskog komiteta. To je devet kandidata u skladu sa zakonom izabrani. Ako treba detaljnije obrazloženje, kažite, spremni smo. Glasamo u cjelini, tako je i Administrativni odbor donio odluku.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Čuli smo. Glasamo većinom prisutnih poslanika.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 54 za, osam protiv, deset uzdržanih, konstatujem da je predlog dobio potrebnu većinu.

Imamo Trinajestojulsku nagradu, predlog je da se izabere profesor doktor Ilija Vujošević za člana odbora.

Izvolite.

Popuna odbora za Trinajestojulsku nagradu, Nikolaidis je podnio ostavku. Nikolaidisa je zamijenio.

Hvala vam. Glasala su 64 poslanika, 56 za, 5 protiv i tri uzdržana, konstatujem da je profesor doktor Ilija Vujošević dobio potrebnu većinu i da je član žirija za dodjelu Trinajestojulske nagrade.

Sad imamo naše odbore, za zdrastvo i ljudska prava i slobode, da ih glasamo kada ih je tako malo. Kolega Labudović treba da postane član Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje, a Novica Stanić je razriješen.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Mijenjamo kolegu Stanića kolegom Labudovićem u Odboru za rad, zdravstvo i socijalno staranje. Klubovi mijenjaju predstavnike u odborima.

Hvala vam, 65 poslanika je glasalo, 64 za, nije bilo protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da je izabran kolega Labudović u Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje.

Odbor za ljudska prava i slobode, poslanik Milutin Đukanović umjesto kolege Stanića. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 62 poslanika, 57 za, nije bilo protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da je kolega Đukanović izabran.

Idemo na zakonske projekte.

Predlog zakona o kombinovanom prevozu tereta. Svi poslanici su potrebni da bi ga utvrdili u načelu.

Izvolite. Kombinovani prevoz tereta, deseta tačka, ima 12 amandmana.

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 58 za, dva uzdržana, nije bilo protiv.

Idemo u proceduru o pojedinostima.

Naveo sam, ima 12 amandmana. Zakonodavni odbor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Je li tako, kolega Šaboviću, sigurno?

Poslanici Milić i Jonica sedam amandmana o kojima treba glasati.

Koleginice Jonica, izvolite obrazloženje. Kolega Milić, izvinjavam se. Izvolite, je li dosta pet minuta?

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Na kombinovani Zakon o kombinovanom prevozu tereta, svih sedam amandmana Vlada je odbila.

Prvi amandman je da se u nazivu zakona i u čl. 1, 3, 6, 8, 9, 13 i 15 izraz "kombinovani prevoz" mijenja sa "kombinovani transport" u odgovarajućem padežu. Da ne bih obrazlagao sada šta to znači, mislim da je vrlo bitno kako je Vlada odgovorila. Odgovor Vlade je da riječ transport, latinski transportus, u direktnom prevodu znači prenos ili prevoz. Zaista nemam šta ovome da dodam. Mislim da po mogućnosti treba riječ transport izbrisati iz jezika, jer direktan prevod od latinske riječi transportus je prevoz.

Amandman 2, riječi "i/ili" zamjenjuju se riječju "i". Vlada ne prihvata amandman, jer bi se obesmisllila definicija kombinovanog prevoza.

Amandman 3. Intermodalni transport podrazumijeva transport robe od vrata do vrata uz primjenu najmanje dva video transporta itd. Definicija intermodalnog prevoza tereta, kaže Vlada, korišćena je iz ratifikovanih sporazuma koji regulišu oblast kombinovanog prevoza tereta i poznato je da je međunarodno pravo, gospodine predsjedniče Parlamenta, iznad nacionalnog prava i radi ujednačavanja terminologije u oblasti saobraćaja ista definicija je korišćena u predmetnom Predlogu zakona.

Da ne čitam ovo do kraja, svi ovi moji amandmani su sastavni dio istoga zakona koji je usvojen u Saboru Hrvatske, koja je članica Evropske unije, koja vjerovatno ima isto supremaciju međunarodnog prava nad domaćim pravom, i ima potrebu da na ovakav način definiše da se ne bi dešavale neke moguće situacije vezane oko privatizacije Kontrejnerskog terminala u Baru, a kojih ćemo biti svjesni onog trenutka kada budemo usvojili ovaj zakon.

Ne bih da vam trošim vrijeme više, slobodno po savjesti neka se glasa. Mislim da su toliko ubjedljivi argumenti Vlade Crne Gore po ovom pitanju da sam se razmišljao da li da povučem amandmane ili da ipak se za njih glasa. Ali, evo, predlažem da se glasa za prvi amandman, pa kakva bude sudbina prvog amandmana, gospodine predsjedniče

Parlamenta , vjerovatno će biti sudbina i svih ostalih amandmana, jer hoću da vidim kako većina u Parlamentu direktno prevodi latinsku riječ transportus, da li je prevodi kao prevoz ili kao transport. Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Imajući u vidu period godina, naš prijevoz ili prevoz bio je vezan isključivo za latinski dio tržišta, starolatinski dio tržišta, onda je moguće da se tada ustalilo to transportus. Imajući u vidu da je to bila konačna lokacija naših transporta. Ne, mislim na starorimsku teritoriju, a onda je to vjerovatno postalo dio naše leksike.

Izvolite, glasamo o amandmanu kolegice Jonice i kolege Milića. Amandman 1, potrebna je većina svih poslanika.

Hvala vam. Glasalo je 66 poslanika, 33 za, jedan protiv, 32 uzdržana, ali je potrebno 41, tako da i glas i dva više ne bi riješilo problem, kolega Miliću.

Ostajete li pri ostalim amandmanima? Samo recite.

Konstatujem da je kolega Milić odustao od ostalih amandmana.

Idemo dalje, da završimo glasanje u cjelini. Moraćemo u cjelini, pošto u načelu smo završili, a nije bilo amandmana.

Stavljam Predlog zakona o kombinovanom prevozu tereta u cjelosti na glasanje. Naslov vam je poželjan i ostvarljiv.

Hvala, glasali smo u cjelosti, 66 poslanika, 52 za, 12 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da je Zakon usvojen.

Tačka 11, Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini. Utvrđujemo ga u načelu većinom glasova svih poslanika. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 66 poslanika, 64 za, jedan protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da smo utvrdili zakon u načelu.

Bilo je sedam amandmana, i to: Zakonodavni odbor šest, koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala članovima Zakonodavnog odbora na ažurnosti. Poslanici Perić, Bojanić i Tuponja imaju amandman o kojem žele da se odrede.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Radi se samo o definisanju novog roka za primjenu. Umjesto 1. decembar 2015. godine, mi smo tražili da se taj rok pomjeri na 1. septembar 2014. godine iz razloga što

smatramo da je dovoljno dug rok da se podzakonska akta urade, a valjda nam je svima u cilju da zaštita životne sredine, odnosno ovaj zakon stupi na snagu što prije, odnosno da se primjenjuje. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na preciziranju.

Idemo na glasanje. Izvolite.

Kraći rok za implementaciju zakona.

Hvala vam. Glasalo je 74 poslanika, 41 za, jedan protiv, 32 uzdržana, konstatujem da je usvojen vaš amandman. Rok je 1. septembar. Samo obezbjedite da ga ispoštuju.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 68 za, jedan protiv, jedan uzdržan.

Konstatujem da je zakon usvojen.

Predlog zakona o nacionalnim parkovima, u načelu. Glasovi svih poslanika su potrebni da bi se utvrdio. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 73 poslanika, 48 za, 23 protiv, 2 uzdržana, konstatujem da smo ga utvrdili u načelu.

Imali smo šest amandmana. Zakonodavni odbor jedan amandman i sastavni je dio Predloga zakona, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje tri amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici Nimanbegu i Gjeloshaj jedan amandman o kojima ćemo glasati i poslanici Abazović i Srđan Perić jedan amandman koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam.

Imamo jedan amandman u proceduri i imamo zaključak koji je predložio poslanik Banović. Izvinjavam se, to je za NP "Lovćen". Nema na tom dijelu zaključka.

Ostaje samo amandman kolega Nimanbegu i Gjeloshaja.

Kolega Gjeloshaj, izvolite.

NIK GJELOSHAJ:

Mislim radi se o dopuni dijela Komisije koja će raditi razgraničenja i mislili smo da treba da budu i predstavnici lokalne uprave, odnosno gradske opštine Tuzi. Mislim da je

ovaj amandman bio prihvaćen od strane Vlade i da treba da bude sastavni dio ovog zakona. Vlada je prihvatila ovaj amandman.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Dobio sam informaciju da amandman kolege Abazovića i Perića pogađa tu suštinu. Možete da pomognete, svakako će to pomoći da znamo.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Mislim da je sastavni dio zakona njihov, jer je identičan, s tim što su oni samo dodali i gradske opštine i opština, a mi smo imali opštine bez gradskih opština, što mislim da je bilo prihvatljivo za predlagača. Mislim da je sastavni dio, ne znam kako ćemo provjeriti, ali nije tu bilo nikakve suštinske razlike.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Generalni sekretar kaže da je vaš amandman prihvaćen i da ga nemamo što glasati, on je sastavni dio Predloga zakona. U redu, razjasnili smo i nemamo amandmana u proceduri.

Glasamo zakon u cjelini, izvolite.

Hvala. Glasalo je 66 poslanika, 49 za, 14 protiv, tri uzdržana, konstatujem da je zakon dobio potrebnu većinu.

Idemo na tačku 14, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora i zagađivanja sa plovnih objekata.

Glasamo ga u načelu. Izvolte.

Hvala. Glasala su 73 poslanika, 69 za, jedan protiv, tri uzdržana, konstatujem da smo utvrdili zakon u načelu.

Sedam amandmana Zakonodavnog odbora sastavni su dio Predloga zakona. Nema drugih amandmana.

Glasamo ga u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 74 poslanika 71 za, jedan protiv, dva uzdržana. Zakon je dobio potrebnu većinu.

Predlog zakona o osnovama obavještajno-bezbjednosnog sektora Crne Gore.
Glasamo ga u načelu.

Hvala vam. Glasalo je 73 poslanika, 42 za, 31 protiv, nije bilo uzdržanih. Vidite da možete i bez mene izglasati taj zakon.

Idemo sada na pojedinosti.

Bilo je 10 amandmana. Zakonodavni odbor 5 amandmana, koji su sastavni dio predloga zakona. Poslanica Draginja Vuksanović dva amandmana, od kojih je amandman 2. sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 1. treba glasati. Amandman 1. je o roku za dostavljanje izvještaja, da bude makar šest mjeseci.

Kolega Abazovi, Perić i Pajović tri amandmana i o sva tri treba glasati.

Koleginice Vuksanović, vi ste prva, a onda će kolege iz Pozitivne. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Amandman 1. glasi: U članu 10 Predloga zakona u stavu 2 riječ "šestomjesečno" zamjenjuje se riječju "dvomjesečno".

Obrazloženje: Imajući u vidu ustavnu poziciju Savjeta za odbranu i bezbjednost, smatram za važno normirati obaveze redovnijeg izvještavanja ovog tijela od strane Vijeća za nacionalnu bezbjednost. Znači, ovim amandmanom se skraćuje rok i obavezuje se podnošenje izvještaja ovom Savjetu u roku koji sam navela.

Inače, nezavisno od ovog zakona, svjesni smo da zbog, pretpostavljam, obaveza nije dovoljno susreta predsjednika Parlamenta, Vlade i predsjednika države i smatramo da je ovo vrlo bitno uvesti kao imperativnu normu a ne ostaviti deklarativno, u smislu najmanje šestomjesečno da može i prije, može ne znači da mora. Ipak, uvođenjem i prihvatanjem ovog amandmana stvara se jedan imperativ da se izvještaj podnosi redovnije. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Stavljam na glasanje amandman koleginice Vuksanović. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika, svih 72 za.

Idemo sada na predloge kolega iz Pozitivne. Izvolite, ko će u ime kolega iz Pozitivne?

Kolega Abazoviću, izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Sad je stvarno teško, kolegunica Vuksanović je podigla letvicu.

Dakle, radi se o amandmanima koji imaju za cilj da uvažavaju Skupštinu Crne Gore, tako da sad ćemo vidjeti koliko poštujemo i sami sebe.

U Vijeću za nacionalnu odbranu smo u prvom amandmanu predložili da budu i predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu kao i zamjenik predsjednika, kako bi bili zastupljeni i vlast i opozicija. U drugom amandmanu smo takođe uveli Odbor za bezbjednost i odbranu, u trećem tražimo da se izvještaji o radu dostavljaju Odboru za bezbjednost i odbranu kako bi se jačala kontrolna uloga Parlamenta. Znači sva tri amandmana su direktno u vezi. Ne sumnjam da će makar kolega Nuhodžić ovo da podrži, da postane član. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nemojte da stavljate na teške muke kolegu Nuhodžića.

Stavljam na glasanje vaš prvi amandman. Izvolite. Dok ne dođe platforma, najbolje da SDP predlaže sve amandmane.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 45 za, dva protiv, 23 uzdržana. Amandman je dobio potrebnu većinu i sastavni je dio Predloga zakona.

Amandman 2 kolege Abazovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 43 za, jedan protiv, 31 uzdržani.

Treći je da se dostavljaju izvještaji i Odboru. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 44 za, dva protiv, 29 uzdržanih. Konstatujem da je amandman dobio potrebnu većinu.

Sva četiri amandmana su prošla. Imamo veliki konsenzus o bezbjednosnom sektoru i sad ćemo glasati, ja se nadam, jednoglasno.

Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Hvala vam. Glasao je 71 poslanik, 47 za, 23 protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da je Zakon usvojen u cjelini.

U svakom slučaju povećani su kapaciteti parlamentarne kontrole. Hvala vam.

Idemo na Predlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Narodne Republike Kine o unapređenju saradnje u izgradnji infrastrukture.

Glasamo ga u načelu i u cjelini, nema amandmana.

Izvolite. Možemo li odjednom?

Pošto nema amandmana u načelu i u cjelini ćemo glasati odvojeno.

U načelu ga glasamo, Sporazum sa Kinom o infrastrukturi, načelni sporazum o infrastrukturi.

Hvala. Glasalo je 60 poslanika, 47 za, pet protiv, osam uzdržanih. Utvrdili smo ga u načelu.

Sada ga glasamo u cjelini. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala. Glasalo je 67 poslanika, 51 za, osam protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili ovaj predlog sporazuma.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama Zakona o igrama na sreću.

Proceduralno, kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Krivokapiću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Na redu je izjašnjavanje o setu zakona koji bi trebalo da regulišu materiju igara na sreću. Radi se o izmjenama Zakona o igrama na sreću, izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Želim da ukažem da postoje suštinske i formalne pretpostavke da zamolim kolege predlagače da povuku predloge zakona, odnosno da se Parlament ne izjasni o istim, odnosno da ne da zeleno svjetlo za ove predloge zakona. Ovi su zakoni u proceduri od marta ove godine, predloženi od strane grupe poslanika i u međuvremenu, od momenta kad su predloženi, prvo 10. marta pet amandmana, onda 1. aprila još dva

amandmana, onda 14. aprila još jedan amandman, onda 5. odnosno 25. aprila još četiri amandmana, u međuvremenu povučeni neki amandmani i danas još dva amandmana.

Danas sam uspio da uz pomoć stručne službe Odbora konačno definišem, mislim da to u ovom trenutku niko nema, na žalost, kako glasi izvorni tekst Predloga zakona sa ovim amandmanima. Dakle, sada taj predlog zakona umjesto prvobitna četiri ima osam članova i potpuno je drugačiji od onoga što je bilo. Evo, na stranu mogućnost podnošenja amandmana čak i predlagača, jer je data Poslovníkom, i da to zanemarimo.

Suštinski razlog jeste što ćemo danas ukinuti PDV koji je inače gotovo nemoguće naplatiti u ovoj oblasti, a za uzvrat nećemo sistemski riješiti ovu oblast, već ćemo fokus oporezivanja kroz ova dva predloga o igrama na sreću i dohotku defakto usmjeriti na jedan mali segment priređivača koji legalno posluju u oblasti igara na sreću, dok će kazina i kladomati i internet klađenje ostati van dometa ovih zakona.

Prema tome, napravićemo još veći problem, padnuće prihodi po koncesijama i po porezima iz ove oblasti i prijetimo gašenjem pa i onog legalnog dijela.

Moj savjet predlagačima je da ovdje stanemo, da povuku predloge, odnosno da Parlament ne dozvoli da se ovo usvoji, i da se riješi sistemski ova oblast sa predlogom novog zakona o igrama na sreću koji će definisati maksimum benefita za državu a sačuvati legalne priređivače od onih koji su nelegalni.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Glasamo ga u načelu.

Izvolite, u načelu ga glasamo, većina svih poslanika.

Mogu li zaključiti glasanje, jer je bilo šetanja brojeva? Ne, zaključiću glasanje, pitam, bilo je šetanja brojeva.

Hvala. Glasalo je 74 poslanika, 40 za, 34 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da zakon nije dobio potrebnu većinu i da ne ide dalje.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

U načelu ga glasamo. Izvolite.

Kolega Damjanoviću, jesu li ovo vezani zakoni. Izvolite objasnite, pošto nam radno tijelo ne objašnjava dajte da čujemo.

Poništavam glasanje i tražim pomoć predsjednika Odbora za privredu, finansije i budžet.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala vam.

Radi se o vezi zakona koji imaju smisla ako su vezani, odnosno opravdanom pokušaju kolega da djelujemo sistemski na ovu oblast. Međutim, na ovaj način zaista nećemo riješiti problem. Apel i kolegama da od ovog momenta pokušamo i mi kao parlament da utičemo na Vladu da se sistemski rješava oblast. Ovako imamo kontrolisani haos, imamo ilegalno klađenje, imamo neoporezivanje onih koji najviše prihoduju, to su kazina, imamo udar na legalne prirešivače i nemamo sistemsko rješenje. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kako sam shvatio, i tačka 19 je u tom paketu.

Izvolite, kolega Jeliću.

ZORAN JELIĆ:

Poštovane kolege,

Demokratska partija socijalista je predlagač zakona. Gospodin Damjanović je član radne grupe za izradu Zakona o igrama na sreću, koja je formirana već ima i godinu dana, da nijesu odmakli od početka izrade tog zakonskog akta.

Dakle, svakako da treba napraviti novi zakon o igrama na sreću, i zakoni koje smo mi ovdje predložili su upravo da jednu oblast unaprijede dok se ne napravi novi zakon o igrama na sreću.

Smatram da ta radna grupa u kojoj je kolega Damjanović treba da radi svoj dio posla i da napravi taj zakon, a sa ovim našim predlozima zakona mi smo željeli da unaprijedimo ovu djelatnost dok se ne uradi taj novi zakon, jer smatramo da je nedopustivo da značajna budžetska sredstva koja pripadaju budžetu po osnovu ovih

zakona i dalje budu van sistema budžeta i da odlaze u neke druge svrhe. To je bila osnovna intencija izrade ova tri zakonska rješenja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ali sada bez ovog prvog ne mogu funkcionisati ova druga dva.

ZORAN JELIĆ:

Ja reagujem onako kako treba, sve je moguće, dakle sve može, svaki zakon je za sebe vezan, a u suštini svaki zakon ima povećanje budžetskih prihoda u budžetu Crne Gore i naročito u onom dijelu kojim se finansira NVO sektor od ovih prihoda iz budžeta.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Jeliću.

Ja imam pitanje, samo da se malo čujemo, molim vas. U Americi imate mogućnost da se sastanu dva doma kod ovakvih neslaganja pa se onda usaglašavaju. Mi to nemamo u našem Poslovniku i tu je neđe ostavljeno predšedavajućem ili predšedniku da nađe pravu mjeru funkcionalnosti ili nefunkcionalnosti odluka Parlamenta. Ovdje imamo tvrdnju predsjednika nadležnog odbora, moram priznati kvalifikovanog predsjednika, ne umanjujući ničije druge karakteristike, koji tvrdi da neglasanjem ovog zakona ova druga dva ne mogu u pravnom sistemu funkcionisati na pravi način i imamo vašu tvrdnju kao predlagača da mogu.

Da čujemo.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Da razriješimo nedoumicu. Dakle, imali smo set od tri predloga zakona, Predlog zakona o dopuni i izmjeni Zakona o igrama na sreću nije dobio potrebnu većinu, sad imamo dva - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i imamo Predlog zakona o dopuni Zakona o PDV-u.

Dakle, pokušali smo da s ovim zakonom ukinemo PDV koji ne možemo očigledno da naplatimo u sistemu jer je to jedinstveno rješenje u cijelom svijetu, i da ukidanjem PDV-a na drugoj strani definišemo koncesionu politiku kroz Predlog zakona o igrama na sreću i o porezu na dohodak. Pošto Predlog zakona o igrama na sreću nije dobio potrebnu većinu, onda je defaktno besmisleno ukidati taj PDV koji imamo u sistemu kako imamo, ali on treba da nam bude opomena da moramo da požurimo, predsjedniče, i da donesemo novi zakon o igrama na sreću. Eto, to je suština.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja vas pitam mogu li ova druga dva zakona funkcionisati.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Formalno mogu. S jednim ukidamo PDV, s drugim uvodimo porez na dohodak, ali nismo izglasali Predlog zakona o igrama na sreću koji umjesto tog PDV-a uvodi poresku i koncesionu politiku. Formalno mogu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači i formalno i suštinski mogu.

Ne moramo glasati. Kolega Medojeviću, molim vas da objasnim. Ako postoji spor u primjenjivosti zakona bez prvog zakona, onda ćemo vratiti nadležnim radnim tijelima pa će nam Zakonodavni odbor odgovoriti može li ili ne može.

Zatim imamo Zakonodavni odbor i matični odbor da nam daju odgovore može li to funkcionisati u ovakvom modelu. Neću zatvoriti sjednicu pa ćemo glasati, ako ne sada za pet dana ćemo glasati, kad dobijemo stavove naših radnih tijela da ne bismo u praznom prostoru imali dva suprotna mišljenja. Imamo vas kao predlagača i njega kao predsjednika nadležnog radnog tijela. Moramo dobiti većinsko mišljenje.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

To poštujete i Zakonodavni odbor i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet. Smatram da bi bilo bolje da se ovdje izjasnimo oko ova dva predloga zakona da ih

procesuiramo do kraja, da ne držimo do kraja otvorenu drugu sjednicu koju imamo od marta, koja nam zaista stvara probleme u radu. Samo toliko. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na pomoći.

Idemo na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Ponovo ga stavljam na glasanje, ali i u načelu. Izvolite. Potrebno je 41 poslanik.

Hvala. Glasalo je 70 poslanika, 36 za, 33 protiv, jedan uzdržan. Nije dobio potrebnu većinu tako da ne idemo dalje. Zakon nije utvrđen u načelu.

Kolega Jeliću, hoćemo li ići na ovaj treći. Hvala vam.

Otvaram glasanje o Predlogu zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 72 poslanika, 38 za, 33 protiv, jedan uzdržanih. Ni ovaj zakon nije utvrđen u načelu.

Idemo dalje.

Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Stavljam ga u načelu na glasanje, tačka 20 Izvršenje i obezbjeđenje. Izvolite. Potrebna je većina svih poslanika.

Hvala vam. Glasalo je 73 poslanika, 43 za, 17 protiv, 13 uzdržanih. Utvrdili smo ga u načelu.

Ima tri amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana, pa ga glasamo u cjelini. Ovi su Zakonodavnog sastavni dio Predloga zakona.

Hvala vam. Glasao je 71 poslanika, 42 za, 16 protiv, 13 uzdržanih. Zakon je usvojen u cjelini.

Tačka 21. druge sjednice proljećnog zasijedanja u 2014. godini - Predlog zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, uz izvinjenje što se sad javljam, ali veoma ću kratko pokušati da objasnim o čemu se radi.

Dakle, sjećamo se svi rasprave o Zakonu o rokovima izmirenja novčanih obaveza i shvatili smo nakon te rasprave da je riječ o jednom suštinski važnom zakonu za naš privredni sistem iz prostog razloga što se prvi put u Crnoj Gori po uzoru na sve zemlje Evropske unije i na sve zemlje regiona uvode jasni i precizno definisani rokovi plaćanja, a što će značiti da ukoliko ovaj zakon usvojimo, primićemo se krugu uređenih zemalja koje rokove plaćanja ograničavaju na mjesec dana sa mogućnošću produženja još za mjesec dana. Međutim, poštujući duh direktive koja u Evropskoj uniji definiše ovu oblast, i specifičnost pojedinih djelatnosti koje bi ovakav zakon tretirao, a u konsultaciji sa kolegama iz Ministarstva finansija, iz Privredne komore, došli smo do zajedničkog zaključka da bismo, opet po uzoru na sve zemlje Evropske unije i zemlje regiona, trebali da dodamo još jedan amandman što ja ovaj put činim, gdje otvaram prostor da se saglasnošću volja dvije strane mogu dogovoriti i duži rokovi plaćanja od onih koje Zakon prepoznaje a koje definiše na nivou od 60 dana, ali uz obavezu da se obezbijedi plaćanje bankarskim garancijama koje sadrže klauzule neopoziva, bezuslovna, naplativa na prvi poziv bez prigovora ili abolirane mjenice od strane banke kao oblik obezbjeđenja za naplatu duga uz pretpostavku da se ugovara rok koji je u potpunom saglasju sa načelima dobre prakse i načelima savjesnosti i poštenja.

Na ovaj način izlazimo u susret i tim izuzetnim slučajevima koji bi bili nepravедno pritisnuti ovim zakonom i računam da ukoliko se prihvati ovo rješenje, mislim rješenje zajedno sa ovim amandmanom, da definitivno dolazimo u situaciju da ćemo i mi kao sve zemlje regiona i kao sve zemlje Evropske unije dobiti zakon koji je do kraja u skladu sa direktivom koja ovu oblast definiše u zemljama Evropske unije i time uštedjeti malim i srednjim preduzećima u Crnoj Gori nekoliko miliona eura, zbog toga što su oni ucijenjeni od strane pojedinih neodgovornih velikih trgovačkih i drugih lanaca koji se šire na račun upravo ovih koji uredno izmiruju svoje obaveze, tako da na ovaj način, eto, izlazimo u susret njima i računam da neće biti problem da sada zakon sa unijetim ovim amandmanom u konačnom usvojimo i da i ovu oblast uredimo na način na koji su to uradile sve zemlje u našem okruženju, a i sve zemlje članice Evropske unije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Dobili smo umjesto pet sedam amandmana, ako se ne varam. Moramo ga utvrditi u načelu pa tek onda ući u amandmansku proceduru.

Izvolite. Glasamo za predlog kolege Šehovića, ali u načelu.

/Prekid u snimanju kod rezultata glasanja/

Konstatujem da je zakon usvojen u načelu.

Idemo na amandmane.

Podnijet je 21 amandman, i to Zakonodavni odbor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, kolega Šehović sedam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona i poslanici Obradović, Zarubica, Šćepanović i Gegaj devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Glasaćemo zakon u cjelini. Izvolite.

Nije bilo lakših amandmana.

Poništavam glasanje zbog želje kolege Nimanbegua da se obrati. Tri minuta, izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Ja nisam predložilac amandmana. Mislim da ovaj dom koristi raspravu za pojedinosti, stoga želim iskoristiti.

Ja samo želim sve članove Parlamenta obavijestiti, sigurno ste svi to dobili, ali pošto je glasanje puno vremenski udaljeno od kada smo raspravljali o Zakonu, mi smo u međuvremenu svi dobili dokument, jedno pismo od strane Privredne komore Crne Gore kojim predsjednik Privredne komore, kolege koji tamo rade privrednici, upozoravaju da bi se usvajanjem ovog zakona prekršila direktiva 2011/7 Evropske komisije oko rokova plaćanja i ja u ovom kratkom vremenu što sam pogledao amandman kolege Damira Šehovića ne vidim da bi se novim amandmanom koji je danas predložen to uskladilo.

Rokovi za plaćanje u Evropskoj uniji se podrazumijevaju 60 dana, dok je kod nas ovim zakonom 30 dana. Mislim da bi to malo ugrozilo amandman, posebno javni sektor i privatni sektor bi imali problema. Znači svi smo dobili, nadam se da su svi pročitali i stoga sam intervenisao. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Imate li odgovor? Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Na ovom tekstu radim već dvije godine, tako da čini mi se da ću imati odgovor na svako pitanje koje je vezano za sam zakonski tekst.

Kolega Genci je jedino u pravu da smo dobili pismo od strane Privredne komore i da se u tom pismu Privredna komora poziva upravo na dio Zakona koji ne ostavlja mogućnost da se rokovi plaćanja ugovaraju u dužim rokovima u odnosu na one koje Zakon definiše.

Između ostalog, nas pismo Privredne komore ne obavezuje, ali kao odgovoran čovjek jesam napravio komunikaciju sa njima, i sa Ministarstvom finansija i sa privrednicima, koji su neposredno pogođeni ovim zakonom, i upravo je ovaj zadnji amandman koji sam ja maloprije predložio, koji je postao sastavni dio Zakona, zapravo ključni zahtjev koji smo dobili od strane Privredne komore.

Međutim, nezavisno od toga, kolega Nimanbegu je takođe u pravu da je prošlo dugo vremena od momenta kad je Zakon bio na dnevnom redu za raspravu do momenta u kojem sad glasamo. Ja ću vam reći samo nekoliko podataka. Dakle, poštovane kolege, vi treba da znate da u Crnoj Gori od ukupnog prometa koji iznosi oko šest milijardi eura, čak 1,3 milijarde eura otpada na nešto što se zove beskamatno kreditiranje, a beskamatno kreditiranje je rezultat činjenice da su privredni subjekti koji spadaju u kategoriju malih i srednjih preduzeća, koji uredno izmiruju svoje obaveze, pritisnuti od strane velikih privrednih subjekata i samo na osnovu neobračunate kamate gube, tvrdim, nekoliko miliona eura.

Druga stvar, u Crnoj Gori iz mjeseca u mjesec broj blokiranih računa raste, u Crnoj Gori iz mjeseca u mjesec se povećava ukupan iznos računa, ukupan iznos blokade je sad na nivou preko 400 miliona eura. Privredna komora, Unija poslodavaca kao i ostali privrednici koji se razumiju u ovu oblast u svakom svom izvještaju su insistirali na usvajanju ovog zakona i nakon što sam predložio amandman koji je postao sastavni dio Zakona izlazi se u susret u najvećem broju slučajeva i ovom pismu koje je proslijeđeno. Nezavisno od toga, ja mislim da je konačno vrijeme da stavimo tačku na jednu praksu koja se ustalila u Crnoj Gori, a ona se svodi na činjnicu da pojedini

privredni subjekti šire svoj biznis i gomilaju profit preko leđa svih ostalih koji uredno izmiruju svoje obaveze.

Nakon usvajanja ovog zakona neće im pasti na pamet da to rade zato što ovaj zakon propisuje i striktne kazne za sve one koji neće poštovati rokove plaćanja i time ćemo konačno da se primaknemo svim uređenim zemljama koje su na isti način kako sam ja to predložio uredile ovu oblast, tako da ja ne vidim nijedan razlog zašto danas ne bismo u konačnom i podržali ovakav zakonski tekst. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Čuli smo,

Idemo na glasanje u cjelini. Izvolite.

Korisne su rasprave i razjašnjenja.

Izvolite, za, protiv i uzdržani. Nema amandmana, u cjelini ga glasamo.

Hvala. Glasala su 74 poslanika, 41 za, nije bilo protiv, 33 uzdržana, Usvojen je Predlog zakona o rokovima za izmirenje novčanih obaveza.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada.

Glasamo ga u cjelini, tačka 22 Izmjene i dopune Zakona o Fondu rada.

Glasamo ga u cjelini. Izvolite.

U načelu. Izvinjavam se, rekao sam u cjelini.

Hvala. Glasala su 73 poslanika, 39 za, 27 protiv, sedam uzdržan. Zakon nije dobio potrebnu većinu.

Imamo tačku 23 Predlog odluke o donošenju prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen.

Stavljam ga u načelu na glasanje.

Poništavam glasanje. Izvinite, predugo je prošlo pa smo pomalo ritam zbog izbora izgubili.

Je li zakon utvrđen u načelu? Ja ne mislim da je utvrđen u načelu jer ga nismo glasali. Odluka, u stvari. Dobro.

Odluka se ne glasa u načelu i pojedinostima, nego glasa samo u cjelini, prema tome moraćemo prije toga da se vidimo oko amandmana pa tek onda glasanje odluke u cjelini. Izvinjavam se.

Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga odluke.

Poslanici Sekulić, Radović, Kovačević četiri amandmana, od kojih su amandmani 2, 3, 4, sastavni dio Predloga odluke a o amandmanima 1 treba glasati.

Jeste li odustali od amandmana 1? Bivši ministar Sekulić, a poslanik Sekulić zna materiju. Hvala na pomoći.

Odustali su od amandmana 1, znači ova tri amandmana su sastavni dio Predloga odluke.

Poslanik Banović je podnio predlog zaključaka povodom usvajanja Predloga odluke o donošenju prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka Lovćen, o kojem se treba izjasniti.

Hoćete li da kažete nešto, kolega Banoviću? Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniku i poslanicima, siguran da je možda ovo, što bi kolega Danilović rekao, proceduralno najčistije da sad podnosim zaključak s kojim nije ni Odbor upoznat, ali sam bio ponukan ličnim poslaničkim problemom.

Dakle, jesam za to da se usvajaju prostorni planovi, jesam za to da se usvaja Prostorni plan Nacionalnog parka Lovćen, jesam za to da se u tom prostornom planu i ovako kakav je dat regulišu mnoga značajna pitanja, kao što su prostor za energetske kablove, prostor za eventualnu žičaru i još neka druga pitanja. To je ono što ocjenjujem pozitivno i to mi nije problematično. Problematično je to što su pojedini separati, posebno jedan tog prostornog plana, po mom skromnom sudu zaista potpuni primjer neprofesionalnog i nestručne obrade određenog prostora.

Ja ću vam, kolege, pokazati, imate to sve kod sebe, radi se o detaljnom planu Ivanovih korita, i ovdje vidite da jedna kuća nije obuhvaćena tim planom, kuća poslije 50 metara jeste. Jedno kućište nije obuhvaćeno, kućište poslije 10 metara jeste. Jedno je za turizam, drugo je za porodično stanovanje, jedna livada po pola, druga livada u cijelo, ali cjelina Ivanovih korita nije obuhvaćena, ne znam zašto kad se ovo radi jednom u 20 godina.

Dakle, ja sam u diskusiji ovdje pitao predlagače koji su to argumenti i razlozi zašto je to tako urađeno. Nisam dobio odgovor na osnovu kojeg bih se mogao opredijeliti za glasanje za ili protiv ove odluke i zbog toga sam smatrao da je možda rješenje tog mog problema u odnosu na moju odluku da podnesem zaključke koje

imate, koje ste dobili, a oni glase da Skupština zadužuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma da do početka našeg proljećnog zasijedanja 2015. godine predloži novu detaljnu razradu lokacije Ivanova korita, dakle novi ovaj separat koji će obraditi cijelu teritoriju Ivanovih korita, i to na način koji odgovara profesionalnim standardima prostornog planiranja, potrebama razvoja Nacionalnog parka Lovćen i stanovništvu ovog područja. Zato vas pozivam sa nekom vjerom da će se to uraditi u tom drugom pokušaju profesionalnije i stručnije nego što je u ovom prvom i po kriterijumima koji su kriterijumi struke a ne nečaga drugog. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja se bojim, kolega Banoviću, da vam ne mogu pomoći. Znao zašto - normativne stvari se ne mogu zaključkom regulisati. A znam da naša radna tijela devet strana su imali primjedbi na tu odluku, devet strana primjedbi.

Imao sam sreću da pješačim tim prostorom kao dijete, pa ga dobro i poznajem. Radi se o nečemu što je ne samo kulturna nego i istorijska baština Crne Gore i ne bih se ovakvim pravnim neuobičajenostima, da upotrijebim tu riječ, a mogli bismo i težu da upotrijebimo, o toj temi izjašnjavao. Radi se o jedinstvom prostoru, i ne možemo ga riješiti zaključkom, moramo imati odluku koja je perfekuirana, koja je čista i koja nije sporna. Ako će da predlože do iduće sjednice, OK, stavićemo je na dnevni red, nije problem, samo neka je srede, glasaćemo je bez rasprave, samo ne možemo ostaviti to što vi kažete ovako pa dati zaključak, to je nešto što je sporno.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Da pomognem da otklonimo jednu dilemu koja, čini mi se, nije pravne prirode. Kolega Banović, razumio sam da predlogom zaključka ne mijenja suštinu odluke nego današnjim glasanjem izjasnićemo se u odnosu na cjelovitost odluke koja je na dnevnom redu, koja bi obezbijedila da do marta mjeseca teku određeni drugi projekti koji su od suštinskog životnog, ekonomskog interesa za cijeli taj prostor. A zaključak ide više u pravcu da se Ministarstvo održivog razvoja obaveže da do marta iduće godine uđe u proceduru izrade tog jednog separata koji se odnosi na Ivanova korita.

Dakle, razumijem vašu dobru volju, ali ona je suštinski nemoguća. Jer, uraditi detaljni urbanistički plan i za taj jedan separat podrazumijeva najmanje vremena od

šest-sedam mjeseci koliko je potrebno da se raspiše tender, da se odredi izvođač tog detaljnog urbanističkog plana, a u međuvremenu bi stao život i neki važni projekti za to područje.

Ja vas molim da uvažimo zaključak koji predlaže kolega Banović, očekujući da će ministarstvo nadležno za ovu oblast prihvatiti taj zaključak i ispoštovati definisane rokove koji su dati kroz zaključak, odnosno ako je moguće i kraće.

To je moj predlog i moja molba.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Parlament može sve, ali postoje neki principi.

Imamo odluku koja ima ozbiljne pravne manjkavosti, to zaključkom ne možemo riješiti. Zaključak je politički stav koji ne obavezuje, a imamo odluku koja treba da stupi na snagu, ne sprečava da se glasa zaključak, i odluka će da se glasa. Ja mislim da je to pravno neostvarivo.

Izvolite, kolega Banoviću.

BORISLAV BANOVIĆ:

Da pokušam doprinijeti razjašnjenju u pravnom, ne mogu da sudim da li ovaj predlog utiče na pravnu valjanost odluke. Dakle, taj plan ima desetak separata i jedan od tih separata se tiče jedne manje lokacije koja se zove Ivanova korita na Lovćenu. Ta lokacija je po mom sudu nestručno, neprofesionalno i nekorektno obrađena i ja tražim da se ispravi i da se za tih šest-sedam mjeseci napravi nova obrada, ta detaljna obrada. Ako to Skupština misli da može da uradi, ako misli da ne može da ne uradimo, samo ja mislim da je tako.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Moje skromno mišljenje ... (Prekid) stavljam na glasanje.

U redu, glasamo odluku. Izvolite. Potrebna je većina svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke, a onda ćemo zaključaka ako odluka prođe, ako odluka ne prođe onda nema ni zaključaka.

Izvolite, za, protiv i uzdržan.

Prvo Odluku moramo glasati.

Dozvolićete mi da ja znam što se ovdje radi. Ne može biti zaključak na nepostojeću odluku.

Hvala. Glasalo je 75 poslanika, 40 za, 21 protiv, 14 uzdržanih, Odluka nije dobila potrebnu većinu.

Želite da ostanete kod zaključaka da se glasaju? Zaključak može biti uput za sljedeću odluku.

Može se glasati zaključak jer je on politički uput. Tako piše u stavu Zakonodavnog odbora. Ona izvedba plana, za plan treba.

Poštovani kolegice i kolege, ovim smo završili drugu sjednicu koju smo dugo zbog izbora držali otvorenom.

